

Serbske Nowiny.

Za nawiesti, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde čislo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwortlētna předplatna pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
pošte $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cislo 1.

5. januara.

Léto 1856.

Wopschijecije: Krajnostawski bank. Szwetne podawki. S Nadworsja. Dopiszy. Hanß Depla
a Mots Lunka. Wschilopk. Mawjeichtnik.

Nawedjenju.

Schtož chze na prjene schtwortljeto 1856 sa Serb. Nowiny do prjedka płaciz, w
těch njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovskich
postači so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón ſamy čzaſ. — Sa wosjewenja a nawjeschtki mö-
žemy Serb. Nowiny kóždemu poruczic, pſcheloz te ſame čitaja so tak derje w Bud-
yšini kaž tež we wſchiltich ſerbſtich wſach, a schtož chze po tajkim njeschto tak
prawe po zlym ſerbſkim kraju roſſhjerene mječ, tón daj to w Serb. Nowinach
wosjewic.

Redakcija

Zubým Šerbam wſho ſtrōwie a ſbožje pſcheje na nowe ljetu 1856

redaktor.

Krajnostawſki bank.

Po wobledjbowaniu wustawkow krajnostawſkeho banka so s tutym k ſjawnemu nawedjenju
dawa, so je knes G. E. Heydemann ult. dezembra 1855 ſwoje miesto jako wukonjazy direktor
spuszczejit a pſches to s direktoria wustupit a so to ſamo wot 1. januara 1856 se ſlijedowazych wo-
ſobow wobſtawacj budje. Taſke woſoby ſu:

- 1) knes krajny starſci Hendrich ſ Thielau nad Hornymi Kiemnizami a nad Blózanami,
pſchedbyda;
- 2) knes krajny mjeſnik Herrmann ſ Rositz-Wallwitz nad Delnym Schlandom nad Sprewju,
jeho namjeſnik;
- 3) knes krajny syndikuſ Curt Ferdinand Julius ſ Roeben, prjeni syndikuſ banka;
- 4) knes Julius Schilling, prjeni knihivedjet banka;
- 5) knes Otto Julius Chrig, druhý syndikuſ banka.

Tej ſo wſchity, kij ſ bankom činicj maja, proſcha, ſo bychu ſwoje liſty „An das Direc-
torium der Landſtāndiſchen Bank“ adreſowali.

W Budyšini, 2. januara 1856.

Direktorium krajnostawſkeho banka kral. ſakſt. hornolužiſkeho markhrabinstwa.
ſ Thielau.

Śwētrne podawki.

Sałska. Ministerstwo wojny chze 250 kont sa wojsko kopicz a budža so wot neho shmane konje 13. februara t. l. a pschichodne dny w Draždjanach a w Bórní kupywacj. — W Chemniżu bu 25. dezembra shromadzisna bludnych ludzi, kiz biechu so teho dla feschli, so bychu na narod nowego Chrystusa a dwanacie japoščiolow wotcjakowali, wot polizije rozechnana. — Król je lipskej universicji drohi stoty, pschyny recjas daril, kotryž smjeje kózdy rektor university pschi woſebnych ſtadnosciaſach nosyj. K pschinaciju tajkeho recjasa biechu 27. dezembra schyrjo lipszy profesjarjo do Draždjan pschijeli a won bu jim tam na kralowſkim hrođi wot kraja pschepodat. Król ryczesche pschi tej ſtadnociſi rjane ſłowa a minister ſ Falckenstein pscheproszy potom tych profesjarjow na hoſzinu. Tón recjas waži $35\frac{1}{4}$ luta. — Schtóż chze do jeneho ſakſkeho mjeſta abo do jeneje ſakſkeje wky penes ſtacj, tón netreba je njetko do liſta ſashglovacj, ale móže je hnydom na poſzci ſapłacjicj a tón, kotryž ma je doſtacj, doſtane je potom pola swojego poſta wuptacjene. Tola ma so fa tajke wobſtaranje poſtej to ſamo placjicj, schtóż won sa kózdy tak menowaný penežny liſt doſtawa, ale wjazy so na tajke waschnie ſtacj neſmje, hacj nanajwyſche 25 il. —

Prusky. W Barlini bu 23. dezembra w kapali rufſeho poſtanja dla dobycia Karſa džalna Boža klužba woidzerzana, kotaž bje tež wot wſchelalich wyſokich pruſſich ſaſtojniskow, kaž tež wot generalow wopytana. — Hacj dotal móžesche so w pruſſich mjeſtach mjeſtežjanosta (burgemeiſtr) jenož na 12 ljet wuſwolcz, njetko je pak ministerſto w ſejmi tón namet ſtajito, so bychu so mjeſtežjanost na čas živjenja wuſwolcz ſmeli. — Kralowy adjutant t. ſ Manteuffel, je so po kralowej porucznosi do Wina podat. Won je psches Draždany iſek a tam pola ſakſkeho Irala audienzu mjet.

Rakuſh. Bamž je wińſkeho arzbikſopa Rauschera ſa kardinala powyſčit. — Rakuſſe wojsko je so, kaž ſmy hijom wóndanjo ſpomnil, we wiſkiſkih rafuſkih krajach jara pomeniſčito, njetko pak pomeniſčuje so to ſamo tež

w Mólbawli a Walachii. — W Krakowi, we Lwovi a Olomuzu pschedawa so njetko žito, kotrež bje so predy ſa wojsko nakupito a pschinacj na tajke waschnie wele tawſynt kózow na pschedań. — Tón pohonč, kiz bje psched njetkotrym čaſom ſploſchane konje, kotrež khejzorku weſechu, na to waschnie ſastajit, so bje ſe ſwojim wosom khetſſe ruczje prieki psches haſu ſajiet, je wot khejzora wjeku ſummu penes wujſtajenu doſtak, kotaž so jemu kózde heto wuptacj a temu člowekej, kiz je khejzorzy pschi ſpomneneſ ſtadnociſi ſ wosa pomhat, je khejzor rjany a drohi perſečeñ daril. — General Hess ſweſcjeſche 24. dezembra ſwoj 50 ljetny jubelſki ſwedjen a doſta teho dla wot khejzora ſbožo- pschejazj liſt a wulki kſchiz ſchęjepanskeho rjadu. — Wóndanjo pschinacju ſo ſakſli poſtanj w Parisu, t. Seebach, do Wina a je wot tam dale do Petersburga iſek. Won je rufſeho najwyſcheho ministra, hrabje Nezelrody, pschichodny ſyn a tež pola khejzora Napoleona rad widjeny a duž chzedja ludžio ſ teho wſcheho hudec, jo ſnadv ma won wot khejzora Napoleona njeſtaſku porucznosz we woſpoſladanju na wujednanje mjera. — Pruſſki general ſ Manteuffel je rafuſkemu khejzorej liſt wot pruſſeho kraja pschinez. Schto tutón liſt wopſchija, neje kſchicje ſnate, tola chzedja ludžio wedjicj, so ſo we nim wotmolwenje na liſt namaka, kotryž bje rafuſki khejzor wóndanjo na rufſeho Irala poſtat a jeho w tym ſamym proſyt, so by won tola tež na wſchë móžne waschnie rufſeho khejzora ſ mjerzej wabicz chzj.

Franzofſka. Khejzorska garda a ſchyri regimenty pjeſchow, kiz biechu ſo ſ Krymi wróejile, czechnicu 29. dezembra do Parisa. Jara wele ludzi bje ſo na wupſchenych haſach ſeſtlo a parife ſojsko, kaž tež mjeſtežjanſka garda ſtejſeſche w dwiemaſi rynkomaj po zylym pucju, po ſotrymž mjeſacu woni pschiczhnyej. Jako biechu na baſtilowe torhovſejo pschichli, powitaſich khejzor ſ wulzy kſhalobnej rycju. Potom czechnicu woni dale, a pschihladowarjo woſaku ſlawu, pschihladowatki pak machachu ſ rubiſchfami a metachu wjenzj do woſakow. Veczor buchu tuczi po porucznosi khejzora ſdobnje hoſſiowani.

N u s o w s k a. Khjeżor je wętcha Menschi-kowa, tij predy w Sebastopoli kommanderowasche, sa wojskowego gouverneura twerdzisny Kronstada postajit. — Do Beżarabije a Krymy ho sało wjazy wojska szele, wośebje pak wele żyroby, dokoł su w symslim času w Rusowskiej pucjje najljevsche. — Khjeżor je generali Murawjewi a jeho wojsku djalny list sa dobyczie Karfa poštat. — W Krymi maja jara hubene wedro. Waznego ho tam nicio podalo neje.

T u r k o w s k a. S Karfa pišaja, so je tam nusa wo żyrobu skłonczenie tak wulka była, so tej ani žana kocika sa drohe venesh i jiedzi dostacj nebje. Konje biechu dawno wchje siedzene a sa wulku mysch placzesche ho na posledku 10 tl. a wjazy. Wschiednie na 120 ludzi hłodu mrjejsche. General Murawjew je Karf wobhadzit a nieschto wojska na Crzerni poštat, hdżeż bje wscho we wulkim strachu. Omer pascha je teho dla hacj do Redukcja'a a do Analeje zofat.

Ze Serbow.

S R a d w o r j u. W Radworju s Cjornym Hodlerjom, s mlynstimi khjeżemi a s radworskim Hajom bu pschi pošlenim ludliczenju naliczenych 628 wośobow, menujzy 309 muſich a 319 ženskich. Žennych bje 238, swudowanych 32, rozwierowana 1 wośoba, nežennych 357. Po wjeruwusnazu bje 501 katolickich, 125 ewangelickich, 1 wośoba bje jendżelisteje a 1 reformistischej wjery. Serbow bje 590, Niemcow 35, jendżelisteje narodnosze 1, polskeje 1, franzowiskeje tež 1. — W nastupanju twarenjow naliczi ho 1 hrabinsti dwór shredom a parkom, 8 burskich kubłow, 53 wulstich a malych živnoszjow, 2 żyrki s dwiemaj kerchowomaj, 1 fara s 2 duchomnymaj, 1 wuczeńja s 2 wuczeriomaj, 9 khjeżow s polom a 16 bes pola, 6 koczymow, bes koczymiz 1 hossenj, 3 palenzaleńje, tij pak tu khwilu wschitzj spia, 1 piwavnja, 1 winowa siwa, 1 palenzarnja, 1 gmejnska khjeża s 15 wobydleremi, 4 clamarnje, w 2 pak ho jenož clamari, 7 pekarnjow, w 3 pak ho jenož pecze, 1 mjetni, 1 kożetni, 3 kowarinje, 4 rjeśnistwa, w 2 pak ho jenož rjeka. Hewak buchu naliczeni: 3 tyczerjo, 1 cjeſliſki mischr a 14 cjeſlije, 4 wojsnaro, 5 schewzow, 7 krawzow, 7 schwadli-

czow, 1 bjeinař, 2 formanaj, 6 murerjow, 2 lameńskaj mischr a 3 kamenerjo, 7 herzow, 1. braschla, 1 knotař, 1 žitopschelupz, 2 skotopschesupzai, 1 baba a 1 strażnik. — Skotu bje: 31 koni, 20 wołow, 212 krurow, 112 jalojow a czelatow, 4 bysi, 107 świni, 235 koloſchow, 86 huś, 153 helbjow, 35 kaczekow, 263 wozow a 21 kosow. Wot lieta 1853 hacj dotal buchu nowonatwarene 5 domow, 2 wumentaj, 2 brózni a 1 lodownja.

D opisy.

S Dreždjan. Tydzień do hód sapocząchu ho nasche tak menowane hodenwe wisi; „stare torhoschejo“ a pödlanske haſy biechu s budami postajane, w kotrych wschelake rjane wjez̄ i kupowanju wabiachu; pschedawansle welby biechu s woſebnymi tworami renje wupyſchene. Kotrež ho woſebje wečor pschi jaſnym plunowym (gasowym) świetli fraknie sybolachu. Nedaloko budow na haſach stejachu pak tež blidaschka na kotrych hólczki swoju džieczazu tworu na pschedan wustajowachu: latarnje wot piſaneje papery, wuhnerkow (cjornych mužikow) s rjebliskami a teho runja. Te wbohe džieczi su lietka jaſtoſnie symu mrjeli; pschetož njeſotre dny tehdyneno tak tchjeſtasche. Jedyn dzeni, hdž bje syma najhórscha, poſta nascha wyšoka kralowska śwójska we snajomnej dobrociwiwoſzi tym hólczkom psches lirwéatich słužobnikow tak menowane cjopte piwo, kotrež te dyrkotaze džieczi wubernje woſchewi. — Potoržizu, hodonniczku a druhi dzeni hodon djerzachu ho tudy khudym džieczom wschelake ſlawne wobradjenja, kotrež bje tchjeſjanska luboszim pschihotowaka. Tak swiebeli „towarſtvo rady a ſtuſka“ 238 hólzow a holzow s droſtu, czrijemi, wuczeńſtymi potrebami a druhimi hodonnymi darami. Dale wobradzescze ho w namaſczej khježi, hdżeż nasche mjesto wopuszczene džieczi hacj do 6. lieta fastarjuje, njeſzichim 513 malym wobydlerjam, koczymz bje swudowena kralowa Mařja bohate darj pschiwoſtala. Na podobne waschnje buchu te džieczi swiezelene, tij w podjanskej syrotnej khježt bydla, a s nim i tež hewak khude podjanske džieczi, tij druhe wuceznie wopytuja. Pschi wobradzenju biechu pschi-tomne: Kralowa Mařja a prynzeſhny Han,

Sofia a Augusta. Teho runja se nascha wyšoka kralowska hwojba, kij bje sa podperanje sjanvnych wobradjenjow rjanu móz penes darika, tež w kralowstwim hrodji schyryjom khudym evangelistom a schyryjom khudym podianskim džieciom wobradzata drafstu a wschelate druhe hodowne dary, lotrež bjechu kralowske prynzeszny na porucznosz swojeje kralowskeje macjerje predy na hodownych misach nakupowale. Dokesz je nusa ljetša pola khudych ludzi tak wulka, dha je žohnowanje tajich skulow wulkomyšlnejje kschesjanskeje luboszie a weschle nad nimi ejim wetsche! — Nashe mjesto kij ma strowu potoku (Page), ie džafowanu Bohu, pschezo wot wobschernischich a czechich khoroszjow pschepuschczena wostato, lotrež w drugich stronach kneža abo knežachu. Tak tež žalostna cholera, lotrež se druhdje jara wele ludzi do rowa połožita, pola naš žaneje mozy neše dobyla, runej je na njeckotrych habsach, hdzej nimalje luciž khudzi ludzio bydla, kij khmaneho bydla, czepleje drasty a pschihodneje išedzie nemjejacu, dwózhy wustupila a hwoju kurowu móz pokasowacj poczaka! w ljecji 1849 a 1855. W prjenim ljecji pak je jich jenož 35 na nju

wumrelo a loni, hdzej wona 4 mješazh a 9 dnjow knejstwo pytasche, džakowanu bohu! niž wjazy hacj 149, schtož so wele menowacj ne može, hdyz wopomnicje, so ma nashe mjesto wjazy hacj sto tyšaz (sto tawšynt) wobydleri.

— Po hodownych misach je syma sašo puszczyta a hdyz hōrscha neje hacj nješko, dha móžemy ju rad lubje mječ; a wošebje ja so jeje neboju, dokesz je mi wósporska ejeta, wot mojich lonskich cjeniskich rukajczlow nastróžena, njeſto wošobne božeho džieszia pôškata: wulke koſmate liszcje rukajzy, lotrež hdyz so je wobujit a runju steju wot kultow hacj do wuschov dožaha, tak so móžu s nimi nosy a wuschi hobi wohrewacj. Alle kuf eježle ſu, luba ejeta, (schtož je wierno, to je wierno!); wondano so mi jena, hdyz po ſthodji delie džiech, wužuž a ſrjenkej, kij čzysche runje herje hicj, na nohu padje, schtož jeho tak ſhromi, so je khwilu klapat, tak so so tež drubi ſwiaty džen na reje puszcjej nemožesche: schtož je jeho dunderšy hrebalo, kaž mi pohoncž tylny, lotrež je mudriſci a hwoje blyſtejate tolerie radſjo hromadž a na nalutowańju dawa.

Hans Depla. Hdzejha ſy na ſwiatych dnjach byt, Mořho?

Mots Tunka. Ja bjech w ř. a vjech tam drugi djen hodow ſe miſci.

Hans Deyla. Kak dha ho egi tam lubesche? Mots Tunka. Mi ho tam jara lubesche, ale to ho mi nespodowasche, so w jenej tħejżi cırjodka ludzi we wólni stejesche a tych, kiż wote mäschie bjeħċu, psches wóčlu cjaħasche.

Hans Deyla. Aj, aj! to je tola jara ne-pshistojne!

Mots Tunka. Nô, Hanšo, je dha Boże džej-ego wese wobradżalo?

Hans Deyla. Niesktu wschak pšeħżeġ a jafo bjeħħi hujate dny w horniħi whach vola krosiħi pschierzejel na wophantu, nadawachu mi tam wulju hromadu sablukow.

Mots Tunka. Nebje dha tam nieżo noweho?

Hans Deyla. Wele niz, khiba tole. Jafo ja na dompużju w jenej weszy do korejmi sandżek, so bjeħħi schleñçtu murash, pschinużże tam wiesy Pumpuš, kiż khjetiż dożi sħixri bjerilisti mutrubi a potom kwoju stronu džiesche. Ale wón daloko ne-pshiru, pħetnejż korejnha ho fa nim puschier a qażiha saplaċenji bjejj; — Pumpuš pak żane pennej nemnejsejhe.

Mots Tunka. Għejim dha je to pħażiż?

Hans Deyla. Għejim? — Nô, mantel jemu wsachu — a njeftu dyṛbi w tei symi dyrkotajò khobżiż.

Hans Deyla. Gymxi cjaħi njeft wojsakow nusuje, so dyrbja mjer djerżej.

Mots Tunka. Sa to njeft holzi bitwixx hija.

Hans Deyla. Ix drje hwiðasħi?!?

Mots Tunka. Nje, nje; — w b—sej̫ korejmi wondanjo dirje holzi wo jeneħha mlodżenja krawnu bitwu djerżejsej.

Hans Deyla. Val wschak, baj!

Mots Tunka. Haj, wonet ho tam fa wloġi torhasħtei, ho storkasħtei, ho plistaħtei, a hrośnej

na ho ejnesħtei a bje kordha, so budejha möhle pħwiġi kwerċej.

Hans Deyla. To ho mi tola wierieġ nochże. Mots Tunka. Mihdy hinak; a ta jena bje ho tak rosnemdrila, so bje wsxa preeż.

Hans Deyla. Ale, ale ale!

Priopk.

* W savojskikh horach je ho tejkx knieha nasħħo, so medżiedżej abu baru se ħwojix li ġew wix-xebux deliex pshishadjeja a sket a ludja nadpada fu.

* Hustu skorzi ho na njezisħu pħixu a na njezisħu psħecċinjen. Ale w starix cjaħażu mō-jadha tu wieżi tei pjeħne. Psihi kwaħi jeneħha landshussejha mōjwidy w cjaħzu kħejżora Gedricha III. bu fa tydżej 3000 wolo, 62,000 fur, 5000 huš, 75,000 rakow, 75 dżirħiż kħwini, 162 selenjow fżejjedha u 440 pieżelow wina wu-pitħiħ. — Ma kwaħi würtembergskego wixwady Eberharda I. bje 14,000 hospjow. — Jeniċċi wobed rōmiskhego knesa Lukulla kħoshtawasche 10,000 tl. — Rēmisi kħejżor Vitellius pshettrebaše w 7 mjeħażżeq 42 millionow tolet na ijjed a kħejżor Verus bje fa jeniċċu weċżej, na fotru bje jenej 12 hospi psħeproshenħi, 250,000 tolet wudat.

* „To je tola spodiżvunje, skħi ludju njeftu wixx qedja“ prajji jedyn kħiżod k-druhemu, „tej sajnejha blonċiha a mjeħażza moja do prjedka prajnej!“ „Aj, to je prawy kħumscht,“ refnij drudi kħiżod, „to możu ja tei, to dżei wħiċċu w prottyp stejj.“ — „Haj, na to febi ja pomixlit nebjej.“ pshistajji prienjsi.

* W prūsim mjeżi Solingenu bjesħtaj ho diwaj dżielżerji swadidliji a psihi tħim bje jedyn druhhego s nojom ranit: dużi buixtaj webaj wot poliżżej do jaſtwa tħixnena. W tutu jaſtwa na-makħaħu naſa jitra dwie ċejji. Taż-żwarr tħalli bjesħtaj ho tam faż-żu do puksu datoj a bjesħe kiezdji druhhego sadajit.

N a w ē š t n i k.

Għiezb oħbhni je a dżaf
fa mieday, kiż buċċu tħim hamym, kottxi ho sandżene ħjek u tħalli kieni. Knex komornik baron se Schönenberg-Bibray nad Luhom, Khaħewi u t. d. daresha 100 tl., knes f' Hartmann nad Wulffim Welfowom 6 körzow bjernow, 48 pofrutow a 10 tl., knes stavisti knes, hrabja f' Einsiedel nad Minnakom a t. d. 20 tl.; knes majoratisti knes, hrabja f' Kiesch nad Neßwacjiddom 2000 tħixxienħiż żyħlow a 5 tl.; knes ryċċekubler Lay nad Lahowom 2 körzi ktori mäj-żonja woflepov a 2 körzaj Bjernow; knes ryċċekubler Fiedler nad Saryejom 2 körzi flomjanji

woflepov; knes ryċċekubler Voigt nad Böschizamti 8 tl.; knes ryċċekublerissi najek Kreczman w Milzejach 8 mjeħħiġi bjernow; knes najek Wech w Bohovi 1 ½ körzi flomjanji woflepov; knes hajnej Behrens w Khaħewi 5 tl.; knes fara Rychtar w Neßwacjidd 5 tl.; knes diakonus Tassla tam 1 tl.; knes inspektor Lehmann we Lush 3 tl.; knes inspektor Graf tam 25 nsl.; knejna Rößlerka tam 20 nsl.; kneni Walterka tam 10 nsl.; knes hożeñżei Lehmann w Posthorni 3 tl.; knes Micija w Ħaż-żorr Hodlerja 3 pofrutu a 1 tl.; boħovisa gmejna 1 körzi 5 woflepov flomu a 1 tl. 11 nsl.; luuħovisa gmejna 3 ½ körzi woflepov, 1 bjeriż rożi, 13 körzi powrestiow a 20 tl. 13 nsl.; ne-

Swacjilská gmejna 20 tl. 4 nsl.; banecjanská gmejna 14 tl. 10 nsl.; holeschowskodubramská gmejna 5 tl.; kobičjanška gmejna (pola Hodžia) 3 tl.; hetman Schijzank w Khaſowí 1 tl.; knes najeňk Frischha w Holeschowi 20 nsl.; holeschowska gmejna 4 tl. 15 nsl.; lomcjanška a lisyhorjanská gmejna 3 tl. 10 nsl.; stonoborschcjanská gmejna 9 tl. 15 nsl.; knes tublet Žvž w Stróžischju 1 kopu 10 woſlepom blony; holschečjanška gmejna 3 tl. 20 nsl.; Michal Bodrich w Nowej Wsy pola Nešwacjida 1 tl.; Hans Schoſat tam 1 tl.; wjetrowska gmejna 8 tl. 28 nsl.; farcjanška gmejna 1 kopu woſlepov a 4 tl. 10 nsl. 5 np.; nowschcjanská gmejna (pola Nešwacjida) 4 tl. 2 nsl. 5 np.; fajdowska gmejna 5 tl. 13 nsl.; knes najeňk Donath w Nowej Wsy 1 kopu woſlepov; scheschowska gmejna 6 tl. 11 nsl.; knes rjeſniſki miſchr. Handrij Schijzank na Židovi 1 kopu woſlepov; haſlowſka gmejna 4 tl. 7 nsl.; knes hoſenjanat Ferkert w Gornym Hodlerju 3 tl.; ſchiwoborschcjanská gmejna 3 tl. 6 nsl.; ſahrodnik Schrybař w Brzemeniu 1 tl.; ſchuſejowy woſležbowar Förſtař w Selenym Doli 1 mandl woſlepov a 1 körz jablukow; ſahowſka gmejna 10 tl.; M. L. we Wulkim Welskovi 1 tl.; bolborcjanška gmejna 4 tl. 5 uſl. 1 np.; janecjanška gmejna 2 tl.; kaſmenčjanška gmejna (pola Radworja) 4 tl. 15 nsl.; ſmochecjanška gmejna 4 tl. 4 nsl. 5 np.; miſkečjanška a pschjeſdrjenška gmejna 6 tl. 19 nsl. 5 np.; horjanška gmejna 5 tl.; ſsmolet w Boſčizach 1 tl.; matoweltkowska gmejna 9 tl. 11 nsl. 5 np.; hornohunjowſka gmejna 4 tl. 25 nsl. 5 np.; koſlowſka gmejna 2 tl. 13 nsl. 6 np.; radworska gmejna 7 tl. 23 nsl.; N. N. w Lubochowí 10 nsl.

Sa prijödkſtejaze nam tak bohacjje date dary ſławny džak prajih cajuemy ſo tež niž mene hnuti, ſo džakovacj ſa fóry, wot wſchelakich ſtronow bes ſaplačenja cjinene, ſa rad ſpoſicjene rucne džjelo a ſa wſchelake draszenja a druhe dary, fo- trez buchu naſchim dobrociwje darene.

Bóh čhyž dobrociwosz, nam wopofasanu, tawhynt kroč ſarunacj psches ſwoje bohate zoh- nowanie a wot waſ taſte neſbožje wotwobrocjic na wiſce čaſhy.

W Khaſowí, 3. januara 1856.

Gmejnski prijödkſtejēt.

Drewowa aukzia.

Ejetusche drewowe pschedawanie po loſach ſmjeſa ſo we ſupjanſkim leſowym rejeru na ſzjehowazych dnjach:

džen 15. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchto- mowe drewo. Hromaduſenđenje dopolnja w 9 hodzinach na tha- ponizy pschi minakatſkich mesach;

džen 24. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchto- mowe drewo. Hromaduſenđenje dopolnja w 9 hodzinach na ſha- ponizy pschi minakatſkich mesach;

džen 31. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchto- mowe drewo. Hromaduſenđenje dopolnja w 9 hodzinach na ſha- ponizy pschi minakatſkich mesach;

džen 12. februara t. l. ſtejaze khójnowe ſchto- mowe drewo. Hromaduſenđenje dopolnja w 9 hodz. na ſchecj- ejanſkej droſy bliſko holeschowskich mesach pschi bjełym ladu.

Wozjewenje wumjenenjow ſtanę ſo na horſa poſtajenych aukzionſkich dnjach.

Hirsch.

Drewowa aukzia.

Ejetusche wóſchowe a brjeſowe drewniſ- cja, kaž tež khójnowe wuljeſowane ſerdiſje na ſalhowſkim a ličauſkim rejeru budja ſo 9. a 10. januara t. l. w dołich hromadach a w ſtejazych loſach pschi placzenju ſchwartoſteho džjela ſupnych penes, kaž tež pod wumjenenemi, w termiſti woffewomnymi na pschedawanie pschedawacj.

Kupowario maja ſo ſredu jako 9. januara dopolnja na poł 10 hodzinow na ſorbarku Vorotſcijach, hdež budja khójnowe wuljeſowane ſerdiſje a brjeſowe dolhe ſerdiſje pschedawane, a ſchwartoſt jako 10. januara dopolnja na poł 10 hodzinow w ſalhowſkim kruwjozym hacji nutſamakacj.

Schöna.

Drewo na pschedan.

A wotwobrocjenju wopacjnych wudawanjow podpiſane kneſtvo ſ tutym woffewuje, ſo je w ſchecjennjanſkim drewniſcju hiſceje penkowe a hatoſowe drewo na pschedan.

Kneſtvo w ſchecjennju pola Rakez.

Drewowa aukzia.

Ejetusche drewowe aukzije na minakatſkim rejeru ſmjeſe ſo na ſzjehowazych dnjach:

džen 10. januara brjeſy na ſlinowych luſach, khójny na drobjanskich horach pschi ſchecjekowej jami;

džen 21. januara brjeſy a wóſchje w ſchijo- wym hacji;

džen 28. januara khójny a brjeſowe wójnarske a palne drewo pschi woſtranskim hacji;

džen 4. februara khójny na drobjanskich horach.

Sapocjat rano w 9 hodzinach. Wumjenenja budja na poſtajenych dnjach psched aukziju woſjewene. — W Drobach, 1. januara 1856.

Grunert.

P s c h e m j e n e n j e r e m e ſ t a.

S tutym praju ja ſwoj naſwutrobnicht djak ſwojim čeſzenym woteberarjam ſa dowjerenje a wulku dobrociwosz, mi 33 ljet ſpojčenju pſchi mojim remenerſtim remeſtu a proſchu wo dalschu pſcheczelniwoſz. Skończone dowolam ſebi tu naležnu proſtu, ſo bych u čeſzeni ſſerbia taſfemu, mi dolhe leta pſchiwobročenemu dowjerenu na mojeho naſtupnika, remenerſkeho miſchtra Michala Bieſchanka pſchenicž dali.

Jan Jurij Schlemmer,
remenerſki miſchtr.

Na horejſche ſpominajo ſ tutym naſpodwólniſcho woffewjam, ſo bym remenertſte remeſto knesa Jana Jurja Schlemmera wot djeniñiſcheho dnja na ſo pſchewſak a proſchu čeſzenych ſſerbów, ſo bych u me ſe ſwojimi poruczenjom dobrociwje poczeſziovali, dokež budje moje ſtaſne prózowanie, ſpojčenemu dowjerenu ſe sprawnym a ſpjeſhnym diſekom kózdy čaſ dosz činieſ.

W Budyschini, 1. januara 1856.

Michał Bieſchank,
na ſitnym torboſchczu cjo. 603/228.

Powschitkomuſ rentowy, kapitalowy a žiwenjeſawjeſzjazy bank

TEUTONIA w Lipsku

dawa ſkładnoſt ſ najwſchelatſtihim ſawjezenjam, jako ſu: kapitalwarbowanja a ſaloženja, ſtarobne ſakarana, wotſaſanja, vensje wudowam a ſyrotam, alimenty, neweſiňſte a nawoženſte wjena, ſtipendije a t. d. po naſtunischiſtih wumjenenjach.

Woſebje poruczeja ſo tež naſutowańja a džiſečiſa ſakaraza kaž tež neweſiňſte a nawožiňſte wjena poſlikaja za herbſta po ſkaſti za Tentonije, koſtaž poſteſiſta woſebje žadne dobytki podawa.

Tuſon woſignoſtajny wuſtaſ ſo čeſzenym ſſerbam ſ tutym naležnje porucjuje a wſchilke po-žadane wuſaſowanja rad dawa

Gustav Adolph Lövenig
w Budyschini.

Prusſke naſionalne ſaſujeſzenſke towarſtwo w Stettini

ſe ſakladnym kapitalom wot tſjöch millionow toleſt a ſ wulſtim reſerveſondom, bere ſawjezenja na mobilije, maſchine, tworę, grat, ſito a plody wſtliſtich družinow pſche wóhniowu ſkodu po tunich, ale tverdyh prámiach be wſchitkeho doplaežowanja.

K hoſjebranju taſlih ſawjezenjow porucza ſo, pod ſlubenjom iſtch naſpjeſtviſtſebo a naſhwje-domniwiſtſebo wuvedjenja

hlowna agentura horejſcheho towarſtwa.

G. A. Lövenig w Budyschini.

Čeſzenym ſſerbam ſ tutym naſpodwólniſcho woffewjam, ſo bym djeniñiſchi djen ſwoje pſchekupſtwo ſložil a ſo budu njetko wſchón ſwoj čaſ na wobſtaranje ſwojeſe agentury aachenskeho a münchen-ſkeho wohensawjeſzjazebo towarſtwa naſozeč. M. A. Flanderka.

Wot djeniñiſcheho dnja namaka ſo moj

Comptoir

w mojej kſjezi

w prjenim poſthodži

na mjažowym torboſchczu bliſko wulkeje zyrkwje cđ. 350.

M. A. Flanderka,

ſpezialny agent aachenskeho a münchenſkeho wohens-
wjeſzjazebo towarſtwa.

Geszenym Serbam s tutym najpodwolnischim wosjewjam, so swoje pschekupstwo wot njetk w dotalnych khamach knesa M. A. Flandeki na mjašowym torhoscheju dale wedzemy.

Schade & Co.

Kopieczo w plakat (Beuteltuch)
we wschitkich czislach a schierjach porucza

J. G. Pohn.

Harzowe panorama
je wschlednie dopolnia wot 10 hači wečor do 8
hodžinow w hoſzenzu k stotej króni widzic.
Sastupny penes $2\frac{1}{2}$ nsl., sa dzieciči položu.
— Widzic je: 1) bodenki dót s Roßtrappu; 2) hród
a mjestys Herzberg; 3) Gernroda a stuſenska hora;
4) Rohmkowski most w ockerstim doli; 5) Hörske
mjesto Zellerfeld w symi; 6) Goslar s rammelskej
horu; 7) Hora Brecken a tórfowa khejza; 8) frans-
fenschamska wosjewowa a klyborowa hleta pola
Clausthala; 9) Rothenburg s wobschernym po-
bladom na zyly harz. — NB. Wo dnjo je reńska,
hači pschi swjezy.

Korla Meyer s Clausthala.

Korcimatska žiw nosz, kat. no. $1\frac{1}{4}$, w
Minalali, kotař na jara pojedzenej, psches tutu
wež wedżazej dróšy leži a na kotrejz prawisna
hoſzenizarenja, piwo- a palenzchenfowanja, tej
rjeſanja a pecjenja wotpočjuje, ma šo s ležom-
noszemi, k temu klychazym, jako se sahrodū, s
polemi a lufami hrydom pschedacj.

Dalschu roſprawu chze gmeinsti prijedstojec
knes Miejska dobrociwje dawacj.

Zena khejza s isjom i swami a se jahrodku je
na Židovi na pschedan a može šo wcho dalsche
pola knesa landrychtaria Kschijanka ſhonicj. 200
il turnych penes može ſtejo wostacj.

W Miejsca chje ſtwa i dwjemaj komorkomaj
i pschenajecju. Wcho dalsche je ſhonicj w forejmi tam.

Eſchjefkawz (Stockſich)
ſuhi a wumokany ma turjo na pschedan
J. G. Klingſt Nachfolger.

Najlepsche italiske ſchewiske konvije po-
ručja naſtunisko J. G. Klingſt Nachfolger.

Sławne

ſubowe mydlo

wot Bergmann a cijnene poruczam jako najlepschi
ſtjed k cijzeniu ſubow, hornyci po 3 nsl. a 6 nsl.

Zenicki ſtakd teho ſameho ſa Budyſchin a
woklosz ma Chr. Holtſch
na mjaſowym torhoscheju.

Koſzle po puntach a pentnarach kipuje po naj-
woszej placzini J. G. F. Nieckich w Budyſchin.

So bychmoj wobſtajny

Kaltowy ſtakd

w Budyſchin ſatoſitoj, budiemoj knesa Nieckicha
tam stanje ſ nauju po možnoszi nowopalonym, kly-
lobuſe ſnatym, jara ſhlynym a tenje bjetym ſalkom
wobſtaracj.

W Pomorezach a w Oberneundorf pola Shorej.

Lorenz a Zimmer.

Wot runje pomenowanej knesow je hijom kalt
pola me k dostacj.

W Budyſchin, na ſerbſkej haſy k dwiemaj
muromaj cjo. $1\frac{1}{2}$. J. G. F. Nieckich.

Wedyn ſij, tak menowany „Pfefferrohr“ bu w
Hermanegach abo bliſko Hermanez ſhubeny. Spraw-
ny namakat chył jón ſa dobre myto w ſaszu pola
k. wečerja Schicholda abo w Budyſchin we wu-
dawarni ſerb. Now. wotedacj.

Sandzemu nedzeli bu nedaloko bortſcjanſkej
ſchubſtejownie poſtruta klyſeba namafana a može
ſo wot ſhuberja po ſapkaſjenju wutoſka ſaſo do-
ſtacj w Mathezach cjo. 13.

Wortczeneje.

Knes Meyer ſ Clausthala je w hoſzenzu k
ſtotej króni panoramy s Harza k wobhlado-
wanju wustajit. Tych mjestow a mjestow, kij
ſn tam widzic, je wcho do hromady dzewecj,
kaj ſu w tutym czigli ſerb. Now. napisane, hdyž
je k. Meyer wosjewia. Wly ſmy tute panoramy
wobhladali a možemj je kózdemu ſ dobrym ſwje-
domnjom pschedacj. S.

Zańdzenu sobotu žita w Budyſinje plaćachu:

Kóre.	Wyšsa.			Nižsa.			Srzedzna.		
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rožla	7	22	5	7	10	—	7	17	5
Pſcheniza	9	20	—	8	10	—	9	12	5
Decimem	5	—	—	4	20	—	4	25	—
Wawſ	2	22	5	2	12	5	2	17	6
Gróč	7	20	—	—	—	—	7	15	—
Rjepik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabky	9	22	5	—	—	—	9	15	—
Hejduscha	6	—	—	—	—	—	5	25	—
Bjerny	1	18	—	1	10	—	1	15	—
Kana buty	—	15	—	—	13	—	—	14	—

Dowoz: 1062 kórcow.

Pschitka k Serb. Nowinam čj o 1.

Powschitkomny rentowy, kapitalowy a živenje sawieszjazh bank Teutonia w Lipsku dawa składnosz k sawieszenju živenja a rentow wschitkej družiny, (sałożenjow kapitalow a wustawow, wobstaranjow w starobi, wotkaſanjow, pensow sa wudowy, fyroty, alimentow, kmotsjazych darow, neweszinskich wjenow atd..) po najtunischich wumjerenjach, po najmęnszych a najwetskich pschinostkach po spodobnych termijach, kiz so wupłacząja pschinostrej sawieszeńskiego wopisima abo wjestej parſchoni na čas abo zyłe živenje.

Wobiebie voruczuje so tež u alutowarnja Teutonije, kiz wjeste pišma, kiz so pschinostrej wupłacząja, wot 5 tl. a wjazy s tabellu danje (3% danje na daň) wudawa, te same kózdy čas po samoſwenju, po wujednanju tež hnydom wupłaczi.

Dżeczi fastaraza a neweszy a nawiżeńjow wobstaraza herbſka pokladniza Teutonije, kiz dobytki poſkiczuje, kaž je žane podobne towarzſtwu nedawa. Wona dżeli so do dweju rjadownjow. Jenož w rjadowni I. je ljetnje 1 tl. pschinostka płacizj. Dobromolne pschinostki po spodobaniu. Sawieszeni dostanu w 21. ljeczi swojego živenja sawłaczenu summu pschisporenu s 3% danju na daň a s herbſkim dżelom, kiz wot tych, kiz su bes tym wumreli, na nich pschinidze. W II. rjadowni nejsu žane wjeste pschinostki, ale jenož dobromolne. Hdyž sawieszeny wumre, dha so sawłaczena summa saſio da. Kózdy čas hdyž so žada, najpoſdžischo pak po minenju 25. živeniskeho ljeta dostanu sawieszeni sawłaczenu summu s $3\frac{1}{2}$ % danju na daň a s herbſkim dżelom (s danju a danjowej danju sawłaczonych pschinostkow ſemrejch) wupłacżenu. — We wobjemaj rjadownjomaj so wobdziselby ſakże sa wschitkis sawieszenych ljetnje wossewuja, tak so kózdy jich pschisporenie ſhoni.

Wschitka pschisluschnoszje Teutonije ſu psches akcijowy kapital wot 600,000 tl. sawieszene. Czi, kiz ſu na čas živenja sawieszeni woprjedka połoſźnje, potom zyłe dobytk banka dostawaja.

Wſcho dalsche wukaswanje dawa

G. M. Lövenig w Budyschini,
htowny agent Teutonije.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoleń.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórlétla předpłata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 2.

12. januara.

Léto 1856.

Wopshijecje: Szwietne podawki. S Lutobęja. S Bronja i nowym Bronjom. S Boranęz. Sre Czodziszeja. S vola. S Malbuz. S Busez. Sre Szmilneje. S Krósta S Korsymja. S Wojszcz. Sre Židowa. S Budyschina. Dopyš. Hans Deyla Mots Tunka. Nawieschnik.

Knawedjenju.

Schtóž pwoje do předka placzenje sa Serb. Nowiny na přjene schtwórljeto 1856 hacž do pschichodneje šoboty w naszej wudawařni newoteda, temu spomnene Nowiny dale štacz nemóžemy.

Swietne podawki.

Sakſta: Sakkſte krajne jelesniy mjeſachu w sadženym mjeſazu dezembra 254,870 il., wunoſchka to je 33,362 il. wjazy hacž 1854 w tym samym mjeſazu. — Kral je 2. januara w Lipsku był, so by tam prynzeſhnu Amaliu wopytał. Ta

ſama bje ſebi tam bjalmo operitowacj dala a to je ho tak derje radžito, so nietko ſaſo widži.

— Na lipſtej nowosjetnej maſh je ho koja a pôduſch njeschto drožſho pschedawala, ſulno mjeſeche ſtaru placzisnu, druhe wotmiane, kaj tež židzane wjezy pschedawacu ho derje, tola nebie Jane prawe žiwenje, na ejimž je najſkere drohota a wójna wina. — S Dražđan piſaja, so je wierchomnſki ſerbſki ministerialny ſekretar Brantowicž ſ dovolnosju ſakkſteho ministerstwa 35 ſankarjow, tycerjow, formarjow, hamornikow a tajſich remeñnikow ſ dražđansleje, freibergſkeje a miſioniskeje ſtrony pschistajt a so ho tucji se žonami a džieciſimi, wcho hromadzie njehdže 80 duschi, 2. januara po jelesniy do ſerbiſe na pucj podachu. Woni ſu ho na 3 ljeta pschiftajicj dyrbeli a maja ho w Maſdanpetu, kij njehdže 5 hodzinow wot rjeki Donawy leži, ſaſydliscj. Šda, kotrąž ho jim tam dawa, je dobra, woſebje dokež je tam iſej wele tuniſha, dyžli pola naſ, a hewak doſtane foſdy tak wele ležomnosjie, ſo može ſebi 2 abo 3 kruwy džerzecj. W Maſdanpetu ſu jelesowe a koprowe podkopi

a wulke hamory. Hdyž budža tam spomneni pschiftajeni ludžio ſrijadomani, budje ſo jich ſnadž hisczeje wjazy ſe ſakkſteje pschiftajecj, bes nimi tej wuhlerjo, drewopuſchejerjo a druzý džielawi ludžio. My to w ſwojim časzu w Serb. Now. woſjewimy.

Prusy. S Varlina piſaja ſo drje ſo tu ſhwili wſchudzie ſara wo mjer jedna, ale ſo drje ſo tola žadyn mjer wujednacj nebudže, dokež ani na ruſowſkej ani na jendželſko-franžowſkej ſtroni žana prawa ſwolniwoſ ſ temu widžicj neje. — Doſhody abo nützpschindjenje pruskeho kraleſtwa je ministerſtvo ſa ljeto 1856 na 118,864,071 il. woblicžito a tak wulke budža tež wudawki. Krajny doł, kij ma ſo ſadaniej, wunoſcha 217 millionow toler. — Skotoweho mōra dla, kij je ſo ſ Poſteje do niekotrych pruskich wſow pschenesł, ſu tajke wſy kotowoſkoto ſ woſakami wobſadzene, ſo by ſo tuta khorosa dale roſſchjericj nemóhla.

Rakuſy. Hrabja Esterhazy, kij bu wot khejzora mjera dla do Petersburga poſtaný, je pola ruſkeho khejzora ſwoje poruczenje ſiewit. Rakeje wotmolwenje doſtane, neje ſnate, najſkere pak to ſamo tak wnpane, ſo hisczeje ſ mjera ničzo nebudže. — Pruski adjutant Manteuffel je liſt, ſ kotrejž bje jeho pruski kral do Wina poſtał, we woſebnej audienzy pola rakufſkeho khejzora wotedał a potom ſ ministerſtrom jednal. — Khejzor je ſwojego adjutanta, hrabju Odonella, ſ nje-

taikim pôseltwom f saßkemu kraju do Dražebjan pôstak. —

Franzowska. Benežnýh su pak wschu nadžiju na mjer shubili, woſebje dokelj ie powesj wuschta, so chze khjezor f nalięciu saſo wulku požcónku cjinicj. — Szredz januara chze khjezor se swojimi najwoſebnischimi generalami wulku wójnsku radu składowacj a su f tej samej tež njeſotſi jendželszy a sardinszy generalojo pschepróſcheni. W tutej radzi ſo najſtere wucjini, ſak a hdyje ma ſo wójna pschichodnje f najwetschei možu wesz: hacj w Krymi abo w Aſszej abo w naranschim morju a na jeho brjohach. — Dokelj bje wondanjo prynz Napoleon runje tam nimo jieſ, hdyž bje ſo jena podſemsta gaſowa róla puſtyna, dha bjechu w Parisu khjetſie ruczje wunesili, so je njechion na neho tſjeliſ. — Paris ma njeſto 1,053,000 wobylterow, zyla Franzowska ma ſich paſ f Algirom a f koloniami wſcho do hromady 35,783,000.

Jendželska. S Londona piſaja, so chze ministerſtwo wójny dla ſtere liepe 25 millionow puntſterlinkow, to je psches 160 millionow toleſ ſajimacj.

Ruſowſka. Khjezor je poruczit, so by ſo w Pôlskej robota wotwiaſowata. Tuto dzjelo dyrbi w tñjoch lietach hotowe byc̄. — Wielch Paſkewieč w Warschawi je pshezo hischeze khorty. Druhdy je trochu liepſchi, ſ zyla paſ ſteji f nim hubenje, tak ſo ma mało nadžije wotkorenja. — S Petersburga piſaja, so ſebi tam nichton nemylſt, ſo budje khjezor pod tymi wumjenenemi, fotrež je jemu rakufi pôſtanž hrabja Esterhazy woſſewit, mjer cjinicj. Duž tež żadny dzjiv neje, hdyž ſtyschimy, ſo ſo w Ruſowſkej pshezo wjazy wójſka wobbronia a ſo wſchitko f temu pschihotuje, ſaz by nalięto ſo wójna hischeze wele mógnischo wesz mjeta. — W Krymi ſo niežo wajneho podało neje. Ruſojo cjinia tam a ſem male nadpady na neſcheczelow, newuſtuſuja paſ ſ ihm niežo druhe, hacj ſo neſcheczelow ſ czasami do nemjera ſtaſa. Tola radzi ſo jim nedaloko Kereža, ſo tam wotdželenje Jendželžanow a Turkow roſechnachu a ſich njehdje 45 ſajachu.

Turkowſka. W Konstantinoplu ſu hischeze pshezo ſara poſtróženi, ſo ſu Ruſojo Kars do-

byl, a pschi tym ſwarja jaſoſnje na Jendželžanow a Franzowſow, ſo ſu eji najwoſebnischej turkowſkej twerdzisni w Aſsi Rusam do ruk pañycz dali. Tež porukuja Omeri paſchi, ſo won ſe swojej vomožu bóle khwatał neje a khwilu bje rycz, ſo dyrbjat ſo won wotkadzicj. To drje paſ ſo nestane, pschetoz Turkijo ſami derje ejuja, ſo bychu ſ nim poſleneho dobreho generała ſhubili. S zyla je pschi tutej naležnosći ſtarowje widzicj, ſo Jendželženjo a Franzowſojo Turkam po prawym pomhacj nochzedza, ſo paſ ſebi tež Turkijo ſami pomhacj nemoža. Tola honja woni njeſto wſcho w hromadu, ſo bychu Omeri njeſchtio ſ pomožy poſtali. Won je ſo wot tutajſich ſtronow, hdyž jeho wójſko dwaj dnaj Janeje zbroby nemjeſeſche, ſaſo f morju wróćit a je perža njeſto w Batumi. Ruſojo ſu rieu Ingur, hdyž buchu predy wot Omera paſchje wotehnacj, ſaſo pschetrczili. — S Erzerumu ludzio ſ ejsjodam cijekaja, dokelj ſo psched Rnžami boja a mjenja, ſo ſo tuto mjesto nebudje psched nimi wobruej móz. — Do Erzeruma ſu njeſotſi turkowſzy, wot rujſeho generała Murawjewa puſchezeni wychi pschischli, ſiz powedaja, ſo bu jim f cjeſi wot Murawjewa pschyna hoſzina hotowana, dokelj bjechu ſo Turkijo tak twerdzje wobarali. Boni prajachu tež, ſo Ruſojo ſ jatymi neſcheczelami pjekuje wobkhadzeja a khwalachu generała Murawjewa ſara.

Ze Serbow.

S Lutobęža. Pschi poſlenim ludziezenju nalicz ſo pola naſ 104 woſobow, 49 muſlich a 55 žonſtich, 57 evangeliſtich a 47 podjanskich, 80 Serbow a 24 Niemcow; žennych 23, ſwidownych 4 a nežennych 77. Skotu bje 14 koni, 2 bykaj, 14 wołow, 50 kruwów, 21 jajojzow a cjeſatow, 2 koſy, 397 wozjow, 14 ſwini, 24 huſ, 30 kačkow, 61 holbijow a 83 fur.

S Bronja ſ nowym Bronjom. Tudy je ſo 92 woſobow naliczilo a to 41 muſlich a 51 žonſtich, žennych 37, ſwidownych 3 a nežennych 52; — 77 podjanskich a 15 evangeliſtich, 91 Serbow a 1 Niemz. — Skotu bje: 4 konje, 14 wołow, 5 bykow, 50 kruwów, 35 jajojzow a cjeſatow, 6 koſy, 22 ſwini, 46 fur, 40 huſ, 4 kački a 34 holbijow.

S Boranež s malymi Boranezami. Tudy je so 3. dezembra 1855 nalicjito: 139 wošobow, menujzy 66 muščich a 73 žonskikh, ženennych 54, swudownych 6 a neženennych 79, 115 podjanskich a 24 evangelskich, 131 Šerbow a 8 Njemzow. — Skotu bje: 8 konjow, 2 byfaj, 10 wołow, 50 kruwow, 34 jatojzow a czelatow, 27 świni, 7 koſow, 27 kur, 52 hołbjow, 10 kačkow, 99 wołzow a 24 huſ.

R.

Se Štrójischja, Tudy nalicjiti so 28 wošobow a to 13 muſčich a 15 žonskikh, 6 že-nenych a 22 neženennych, 26 katholickich a 2 evangelskeho wusnacja, wſchitzy Šerbia. — Skotu bje: 7 konjom, 18 kruwom, 33 jatojzow a czelatow, 12 świni, 16 kur, 17 hołbjow a 14 huſ.

R.

S pola. Psihi lonskim ludlicjenju 23. de-zembla, je so nalicjito:

	Šerbow	Njemzow.
W Nad Janezach	77	13
Na Šeſolžy	33	10
W Hrubocizach	109	3
W Njevhezach	117	13
W Malym Budhſchinu	233	28
W Darini	59	12
W Jeschizach	49	3
W Mitkezach	71	5
W Malym Psihičevrjenja	19	—
W Wulfim	52	—
W Ratarezech	61	24
W Wutolcizach	51	10
W Prjecejzach	111	20
W Trupini	111	—
W Koſlomi	100	4
W Niżej Wsy	70	—
W Dobroschezach	126	1
W Komorowi pola Klafſcha	154	7
W Nowej Wsy nad Sprewju	135	22
W Ruhethali	28	1
W Lumižach	91	86
W Dobroſchizach	155	2
W Brijemenu	144	16
W Bacjonju	76	8
W Esemichowi	99	14
W Čejeskezach	69	11

S Rabiz. W ſandjenym ljeći bu w nashei farſkej zyrki 12 porow wjerowanych, 38 džierzalow kſchijenych, menujzy 23 hołćzakow a 15 holcjakow. Wumrelo je 41 wošobow, po tajsim 3 wiaz, hacj je so jich nalicjito. Bes semrejimi bjechu tſjo psches 80 ljet stari.

S Bukež. W ſandjenym ljeći je so w tudomnej woſadji 121 džieci narodjito, jako 61 ſynkow a 60 džowęžiczkow, bes tymi 1 por dwójnikow, 5 morwonarodjonych a 19 neman-đelskich. Wumrelo je jich 111, jako 57 muſkeho a 54 žonskeho rodu. Psihipowedanych bu 42 porow, wot kotrychž bu tudy 24 porow wjerowaných. K spovedji a k Božemu blidži je jich bylo 6311, bes tymi 68 pacjentskich džieci a 92 woprajenyh.

S Smilneje. We nashei woſadji bjeſche w ſandjenym ljeći 1341 spovednych ludzi; bes tymi 32 pacjentskich džieci a 12 woprajenyh. Narodjito je so 24 hołzow a 28 hołzow. Semrejih bje 29 parſchonow, bes tymi bjeſche najstarscha parſch. Jan Chr. Weidnař ſ Trechowa, kotryž bje 81 ljet 10 m. 12 stary. Wot 17 psihipowedanych porow bu tudy 6 wjerowaných.

S Khróſia. Tudy wudri psalt 4. januara woheń a pschewobrocji dómſke a hródzie Leunerez kſiežniſkeje žiwnoſcie do prócha a popela. Dokelž bje woheń w hródzi wuſchok, dha bu ſtót jara woſchkođenj, tak so je jena kruva hžom panyka. Jene świnjo je so pak ſpalito.

S Kortymja. Tudy je so nimalej taſka wjez ſtała, kaſtuž pſched njeſotrym čaſom Serb. Now. ſ V. powedachu. K nam bje menujzy wondanjo žonska pschischla, kiz bje najpredy pola wſchelakich ludzi poſhodjila, hacj bje napoſledku na wjeſteho N — a trechita a teho naryczej pſata, so je jej ſahrebany poſtađ abo ſchaz ſnaty a so može wón taſki, 3000 tl. wulki ſchaz ſ nej ſbjehnyc̄. N. bje po ſ dacju tu wjez wjerit a tež čzinit, kaž chžyt ſ nej ſchaz ſbjehacj, ale pak tola wſcho ſwojemu ſynej ſhonicj dat. Dokelž bje pak temu podobne b — ſte ſchazibjehanje psches Serb. Nowiny k wedjenju pschischla, dha wón woſankny, ſpomnenu žonsku pschi ſeje ſebanju doſahnyc̄ a da tež wiezy pola ſwojego nana dale hicj. Pola teho bje ta žonska prajila, so dyrbí ſ temu, ſo by jedyn podſemiske penesh doſtał, ſljeborny kſchij mječ a jako stary N. prajeſče, ſo żadyn nima, dha reſny wona, ſo to ničjo newadži, ieli ma ſljeborne penesh. Jako bje wón tute dat, ſtadje wona ſ nich kſchij a ſeſti je do krucha ſukna hromadu.

Węczor dżiesiątki wonaj potom na to miejsce, hdyż dyrbachu te sahrebane peneszy leżecj a ry- jeszta tam w dwanatej hodzinti dżeru do semie. — ony syn pak wschiito świeru mobledzbo- wasche a jako ho ta jónska wokolo dwanaczych shubi, puszczej ho won fa nej. Jako wona to phiny, bieżesche wona, schioz mózesche, ale won ju borsz doszlochny. Wona bu potom śudnistwu pschepodata a sedzi w Schjerachowi. Hacj je ta śama, kij je w B. podobne jebanstwo mu- wedla, to hiszczę newjemy, może pak byc, do- kelz je też na to waschnie ludzi jebała, so je też falschnie kmotrow prophyta a w tajkim nastu- panju swoje skusłowanje hacj do draždianskich stronow rosschjerata. Po jeje wudacju rjeka wona Hillowa a je se Sohry sadz Shorelza. — Hdyż wo tej wieży schio wzajm shonimy, dha to w Sserb. Now. borsz wosiemimy.

S Wojerez. Knes Dr. Walter, dotal hækar w Haynau'i, je sa tudomncho woskresnego fizikuša postajeny a miejsce woskresnego bierski, k. Müsingbrodt, kij je do Rößborka psche- sadzeny, je predawski kulowski mieszczanosta, k. Engau, dostał.

S Zidowa. W nozy wot 1. k 2. ja- nuarej padże tudy nedaloko tak menowaneho Kaplerez mlyna wot tamniszheje kamienteje horz wulki kruch skaly, tak so bie pucz zylie sałypany.

S Budyschina. Tamnu średu je so wjesty Berger, dżekacjer w Mervizez fabriky, nedaloko teje śameje satepit. Hacj runie jemu khetsje k pomozy khwatachu, dha nebej tola żana pomoż mózna, dokelz ho Berger borsz pod lóz suże a wulki kruch spody lodu piłwasche, tak so potom czisze mortwy sało na świetle pschiidze.

D opisy.

S Dreždjan. Węczor do nowego ljeta dżerachu ho pola naš w poświeleńczych zyrkwiach boże ślužby, kotrej biechu tak wopytane, so na nekemshnosz naszych mieszczanow nicto śvaricj nemóże. — W hodowniu je 3006 zustych do naszego miesta pschischko a 2854 je ich sało woteschko; zyle sałdżene ljeta pak je ich 68,785 bylo, wot kotrej dha 66,784 naš sało wo- puszczały. — Nowe ljetu je starodreždianska jiedżenja (Spelzianstalt), kotrej bje nasch król

80 toleri k pomozy dat, wulke dary wudżelaka. Schiesz slow hanibiciwych khudyh (to rjeka : tajlich, kij ho proscheistwa hanibusa) dosta kózdy darmo dwie porzjii howiaseho mjaſa i kanu derje pschihotowanych jahlow a i khlicbom, kaj tež kanu piwa, kotrej bje ljeſnohródka piwiarňia jiedżerni dobrocjimy pschepodata. Kaſka dobrota a kajke węſelje to pschi nietzischim cjeſkim czaſu biesche, może kiebi kózdy myſlicj. — Czlowaska wustajenza je nimo, a ludzaze wili bu doko- njane! Schio dundera dha to budże? ho czeta tudy najſtere prascha. Alle nedžiwaſcie, wy tu wjaz hizom snajecje. Wy wjesz, so je w na- schim mjeszi to stare waschnie, so ho nowe ljetu czerjoda zuseje czeledźje, kij hiszczę skuzbow nima, nedaloko mosta shromadzuje a tam siejo czaka, hacj njechtio pschiidze, kij chze kiebi wotroczka abo dżowku pschistajecj. Czile czeladniy ho tam na pokasanje wustajuja, kaj buchu w starych czaſach schlosso na torhoschczach abo we wulkich salach pschedawnyi; a ticho dla hym to czlowisku wu- stajenzu a ludzaze wili menowat. My, dža- dżakowano Bohu, żaneho schlosinstwa nimam, a na hermanu ho jeno slot wodzi; ale cžim hore je, so ludzjo śami ho śamic takle sjan- nje wustajaja. Czeledź wschak dyrbi byc; to je Bóh tón knes tak postajit; ale pschistajenie czeledźje nefsusza psched wocii wschiidich ludzi: pschistajenie ma ho w domach stacj, a tajkeho wustajenia śebe śameho, kaj na hermanu, dyr- bjak ho kózdy hanibowacj. Schioz ślužbu pyra, tón ju też predy namaka; ja hym hizom nedżelu do nowego ljeta wjazorych Sserbow na swoje nowe ślužby hiež widzit. Tudyſki Niemcy mie- nia a śmiejichy praja, so na tej wustajeniy jeno Sserbjo steja: ale hizom loni to wjerno nje- biesche, a ljeſka hym sało świeru fedżbowat; duž dha hym widzit, so drje biechu tu njeſotre sta czeladnikow, ale kiedy pot ſi a Sserbjo w bes nimi. To je me sało trochu ſpoloſito, a ja chzu ho nadjecj, so tu k ljetu żadyn Sserb pôdra nebudze. Duž dha i tym ſtončam, so praju: Pschistajenie nedyrbi wustajenie byc; a schioz ho pschistaja, pschistajecj ho w domi, do- kelz czeladnik do domu ſluscha. Tak je ſdobne a pschistojne, tak ho ſluscha!

Kak

rozom

Hans Depla

wotritaj

a

a

Mots Tonka

ludži pôdla

škréjetaj.

* * *

Mots Tonka. Hanso; ty sy hody wokoło
h. klobjik, nejsy dha tam nicjo noweho nashonik?

Hans Devla. O haj, bjiwne wiezy! Hlaj
hdyž s h. k mještu džiech, dha do jeneke wýh k ie-
nemu murerej nutshandzeh, io bých hebi trubku sa-
geblik, a hlaj tón tam pschi vshasy hédž protýki
džiekasche.

Mots Tonka. Hanso ty drje hwišdasch?

Hans Devla. Nidby už: wón cji nowe, a
to mandjelsse protýki džiekasche.

Mots Tonka. Nejsy dha trochu wuhlerzil,
schtó bje tam napíshane? kafše mandjelsse wedro buje?

Hans Devla. O haj; wedrovofasai wječej.

hdyž je ho muž wopik a so dô žony samotkujie
dha je mutne wedro, a hdyž joni sa wuschi trochu
jara pomaha, dha wele deshcia pschindje, a hdyž
joni hkočsja samersne, dha krup na khribet padaia,
hdyž pak muž sam na teje abs na piwo dže, dha
so domach zakoňuje hrima, tak so mohlo ho ichpu-
domane roštchasz.

Mots Tonka. Kaha dha, hdyž žona sama
na piwo dje a muž domach leži.

Hans Devla. Ich protýka wjescheji, so bu-
dje tehdys newedro hylne do žony biež.

Mots Tonka. Djiwna protýka, ale ljepe je
ljeve, ja hebi radscho v schedženaka kupiu.

Dvaj hólzaj abo dwie holzy možetej pola be-
dziecnych mlodych ludzi tunjo wobydlenje a jiedž
dostaci. Wscho blijsche w Budyschini na herbskej
házy cjo. 14 delka.

Cjesczym Sserbam w Budyschini a jeho wo-
kolnoſci najpodwólnischo wosiewjam, so so moje
pschedupstwo ſukljowych wolmenischcior wifshich
druiñow pod radnej thjezu pschi róšku s napsche-
cja nalutowařnie namaka. — Tež cjinju wosiebie
na to fedzblive, so ſobotu wjazy w budži nejsym,
ale jenež w swojim welbi pschedawam.

H. F. Büschel, fabrikant wolmenischcior

S S u c h e D r o ž D ž i e
jsle syne a po fotrych so derje hiba, ma stańje
czertire na pschedan w Budyschini na herbskej házy
w welbi, psched fotrymž staſt dwaſ muraj wupo-
snena).

F. J. G. Niecksch.

Mýdłowa fabrika

F. G. Kleinstücka s Draždjan

dowola hebi cjesczym Sserbam s tutym wosiewicj,
so je njetzischi budyski hermanek saho s 20 wschelakimi
druiñami myjeiskeho, plókařskeho a toiletskeho
mydla, punt po 18 np. hacj do 12 nsl., zentnač
po 4½ hacj do 30 tl. wobcjahnysta a so budje
so prózowacj, dowjerenu, jeje firmi hijom predy
wopokasanemu tej tón fróci w kójdym nastupanju
dosz cjinnej vtyczej. Hiszczce wosiebie dowola hebi
wona, swoje w oprawdzi te Erdnußöl-mý-
dio, punt po 12 nsl. a stearinowe a appo-
lowe ſwjeczki, paket po 7 hacj 13 nsl. do-
brociitwemu wobfedzbowaniu najpodwólnischo po-
rucičej. — **Buda je nedaloko theatra**
a je po firmi suajomna.

N a w ē š t n i k.

Drewowa aukzia.

Ljetusche drewowe pschedawanie po lošach smjeja so we Łupjanskim lešowym rejeru na szjehowazych dnjach:

djen 15. januara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo. Gromaduendzenje depolnja w 9 hodzinach na kha-

ponizy pschi minakalskich mesach; djen 24. januara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo. Gromaduendzenje dopolnja w 9 hodzinach pola pješkowych jamow pschi herman-

čanskej drošy; djen 31. januara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo. Gromaduendzenje dopolnja w 9 hodzinach na kha-

ponizy pschi minakalskich mesach; djen 12. februara t. l. stejaze khōjnowe schtomowe drewo. Gromaduendzenje dopolnja w 9 hod. na schenčanskej drošy bliſko holeshowiskich mesach pschi bjetym ladu.

Wossewenje wumjenenjow stane so na horka postajenich aufzionistich dnjach.

Hirsch.

Drewowa aukzia.

Póndzeliu 14. a wutoru 15. januara t. l. budje so w delnohórežanskim lešowym rejeru liſzjowe ſbite drewo pod wumjenenemi, na termiſi wojewiomnymi, na pschedawianje w loſach pschedawacj. Pschi tym pschedze tez ſylne brjeſowe drewo, kij so k wojnaiſemu a k kloſtrowemu drewo hodzi, na pschedan.

Kupowario maja so póndzeli jako 14. t. m. rano na pot 9 hodzinow na knežim dwori w Delnej Hórzy, a wutoru jako 15. t. m. rano na pot 9 hodzinow na ſórbarku w Malej Dubrawzy nutonamakacj.

Schönig.

Drewowa aufzia.

Ljetusche drewowe aufzije na minakalskim rejeru smjeja so na szjehowazych dnjach:

djen 21. januara briſy a wolschje w kſhijo-wym hacji;

djen 28. januara khōjny a briſowe wójnarſte a palne drewo pschi woſtranſkim hacji;

djen 4. februara khōjny na drobianſkih horach.

Sapocjat rano w 9 hodzinach. Wumjenenja budja na postajenich dnjach psched aufziju woſswene. — W Drobach, 1. januara 1856.

Grunert.

Koſjje po vuntach a zentnariach kupuje po najvišej placjini **J. G. F. Niesch** w Budyschinii.

Drewo na pschedan.

W wotwobrocjeniu wopacjnych wudowanjow podpisane kneſtvo ſ tutym wossewjuje, so je w schenčanskih drewniſčju hiſće peňkove a ha loſowe drewo na pschedan.

Kneſtvo w Schenčenzy pola Nakęz

Na ryczerubli Wutočejzach budje so piat 18. januara t. l. dopolnja wot 9 hodinow dželba brjeſowcho a welschoweho niſkeho drewa w nje- hode 30 jenotliwych loſach na pschedawianje pschedawacj.

Drewo-pſchedawian.

Wjichodne žwirik, 17. toho mēſacza, budje na radworskich honach 100 loſow khōjnowego drewa na pſchedawianje pſchedawacj. Gromadu- pſindzenje w Volkcz fortzme w Radwořu dopownia w 9 hodzinach.

A. Wotschka.

Wultočahrodnika žwinoſz cat. no. 2 w Smochejzach, kij bu wot tamisčeho kneſtwa aronditowanja dla w ſandzenym naſymju ſupena, ma so ſumjenenjom twarenjow, dworu a ſahrody, na kotrej so džiwache, kaj tez ſumjenenjow dweju ſamoležazeju a bijom woldzjeleneju parzellow njetko dale, a to w zlym, pschedacj. Njetiſča, na pschedan wuſtajena ležomnoſz woſchlia w pieklym a gromadjeviſazym ſruchu 7 aktow 138 □ prutow 153, 94 dawſkých ſenozjow.

Blijſchu roſprawu dawa wodpisana inspekcja, kaj tez kneſe ſariadniſto w Smochejzach, a so ſtoncjenje na to ſpomina, so ma so material horka ſpomnenych domiſtich a hospodařſtich twarenjow, kotrej dyrbja so wottorhacj, ſobu pschedawacj, taſ ſo by ſo po ſpedobanju k ſaſonatvarenu na ležomnoſzach žwinoſz, cijſzie bliſko pola Psched- drjenia ležajzych natožicj meht.

W Neſwacjidi, 2. januara 1856.

Grabinſka Nieschka inspekcja.

Korejmaſta žwinoſz, cat. no. 1%, w Minakali, katraž na jara pojedzenej, psches tutu weſ wedžazej droſy leži a na kotrej prawisna hoſzenzarenja, piwo a palenzchenkowanja, tez rjeſenja a pecjenja wotpočjuje, ma ſo ſ ležomnoſzem, k temu ſluſhazymi, jato ſe ſahrodi, ſ polemi a ſukami hnydom pschedacj.

Dalschu roſprawu chze gmeinſki prjodkſtejet knes Miečka dobročiwie dawacj.

Wicđomniſ pſtanyp.

Hölz ſe wış, kij chze ſchewzowſtvo wuſtnej, može pola pddipſaneho do wicđby ſtupej.

W Budyschinii, w januara 1856.

J. Kunza hewak **Niesa** na jerjowej haſy c. 270.

Dr. Whithowa wodzicza sa woczi

wot L. Chrhardtka w Altenfeldt w Thuringsej, swajozymi prilegijemi wysokich wescow poczeszena, wopokaſuje ho be wschitkimi dotalnymi woczi hojazmi brjedkami psches swoje swojome skutkowanje wschiedne jako najtahođnicha a najlepscha wodzicza w takim nastupanju, a može ho jako dopolasañ hojaz a pošlynszny brjedk a jako

wjesta pomoz sa ludzi na woczomaj bjeđnych

kōdemu poruczeći. Wona hojt wjesze a rucze a be wschitkich schodnych szewkow, wošebeje pschi sahorenju, szepnenju, suctocji, kyslowaniu a bjezenju wocziow kaž tež pschi skaboski po bielu a placji bleska s wulkojanjom jenež 10 nst. a djjeta ju jenož wopravdiju Erangott Chrhardt w Altenfeldt w Thuringsej. — Sklad sa Budyschin je w brodowskej haptuzi.

Powschitkonne sawjeszja ze towarzstwo.

(R. R. priv. Assicurazia Generali w Triest.)

Saruczazy fond towarzstwa **Zidnacze millionow 500,000 schiesznakow dobrzych penes.**

Wetschi djjel samozjenja towarzstwa je na subta hypothekarisz y wupożczeny.

Sawjeszenja na twory, maszyny, mobilije, skot, wumloczene žita atd. atd. pschezjivo wohnu po tunich twardzie postajenych pramijach.

Doplaczowanja ho jense žadacj nemoga.

Polich w pruskich penesach, wypłaczowanja sa schodowanje bes woczejnenja w tych samych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarskich pschedmetow posicja towarzstwo wošebeve dobytki.

Sawjeszenja kapitalizow a rentow na živenie čłowekow. Sawjeszenja pucjowazych fundow na drohach a želesnizach.

Wschie požadane wulkojania dawa Ferd. Petau, wošebeh agent sa Budyschin a wokolnoſi.

NJEMSKI PHOENIX,

Wohensa wjeszja ze towarzstwo w Frankfurci n/m.

Sakkadny kapital: Połscheſta miliona schiesznakow.

Tuto towarzstwo sawjeszja: Mobiliar, twory, žita, skot, catarſki grat atd. po twardych, tunich pramijach a netreba žadyn sawjeszjazy nježi doplaczowacj, byrenje ho wulka wohnenjowa schoda statu.

Spodobne wumsenenia, po kótrych towarzstwo satunanie dawa, s zyla skodowanje wypuſtuje, ſu k temu skuſile, ſo je ho jeho skutkowanje jara roſscherilo a podpiſany agent porucja ſo k mobstarjanu sawjeszenjow wschitkich družinow, je tež k wudzelenju wschego požadaneho wulkojenja stanje hotowy. Prospektu a podpiſanske formularz móža ſo vola neho darmo dostacj.

W Budyschin, 1. dežembra 1855.

Wylem Jakob, na jinym torhoschcu,

Czeszennym Sserbam ſ tutym najpodwolniſcho woſſewjam, ſo ſzym dženſniſchi džen ſwoje pschekupſtwo ſložil a ſo budu njetko wſchón ſwoj čzaž na wobstaranje ſwojeje agentury aachenſkeho a münchenſkeho wohensa wjeszjazeſho towarzſtwa nałożecj. M. A. Flanderka.

Wot dženſniſcheho dnja namaka ſo mój

Comptoir

w mojej kjezi

w prienim poſthodži

na mjaſowym torhoschcu bliſko wulkeje zyrkuje č. 350.

M. A. Flanderka,

spezialny agent aachenſkeho a münchenſkeho wohensa wjeszjazeſho towarzſtwa.

Gęszcznym Serbam s tutym najpodwólnischo wosjewamy, so swoje p'schekupstwo wot ujetk w dotalnych khamach knesa M. A. Flandeki na mjażowym torhoschezu dale wedzemy.

Schade & Co.

Wosjewenje,

lenowe składy a placisnu lena sa khudzinske towarzystwa nastupaze.

Wodpišany direktorium dawa khudzinskim towarzystwam, kotrež ma fastupowacj, s tutym sriadowanju lenowych składow s nowa s wopomnienju a wosjewiuje tym samym, so su tež sa tule symu lenowe składy, we $\frac{1}{4}$ kamenjowych wałach a w 3 wschelakich družinach

na ryczetubli w Matym Budyschinku,
na ryczetubli w Rodezach,
na ryczetubli w Kupej,
na fari w Huczini a
na fari w Barczi.

W pohladaniu na drohi czas a pschiberazu nisu je placisna tuteho dżiela tak nisko hacj mögno postajena, tak so može so

$\frac{1}{4}$ kamenja 1. družiny sa 10 nsl. (kamen po 1 tl. 10 nsl.)

$\frac{1}{4}$ kamenja 2. družiny sa $8\frac{1}{2}$ nsl. (kamen po 1 tl. 4 nsl.)

$\frac{1}{4}$ kamenja 3. družiny sa 7 nsl. (kamen po 28 nsl.)

khudzinskim towarzystwam pschedawacj.

Direktorium nemöze te su khwilu po snatymi wobstejenemi, pod kothymž bu tuto džielo nakupowane, placisnu ponizszej. Ale w ruzy jenotliwych khudzinskich towarzystwów leži kiedyż czas, placisnu poniesiebie, jeśli chzeda wobšanknycz, so bych te se swojeje khudzinsceje poładniyu zarunale. Wone trebaja menujzy jenož se składow džielo po horta postajenej placisni kupowacj a swoim khudym po potrebnozji po ponizszej placisni pschedawacj abo zvile darmo dawacj. Dnož tak može so to wotpohladanie dopelnicj, kotrež dybki so s tajkimi lenowymi składami wuwiesz, menujzy so by so khudym, mjesto dawania jałmožny w hotowych penesach, składuoz s džielu a s saſlubji w symstich mjeſazach porucjata.

Hewak bu bes pschedecja sa to starane, so by so tež tajke džielo, sa kothymž su so tolscheho pschedenia dla husto prascheli, nakupilo, ale hacj dotal neje mögno bylo, to hamo we wetjich džielbach doftaci, dokelž so ani w bliskoszi ani w daloſci żane wusłedzito neje.

Direktorium khudzinskich towarzystwów w budyskej krajskej direkzii.

Jan Khrystian Hendrich Kind,
pschedecja.

Wosjewenje.

Gęszcznym wobydlerjam Khróziz a wscheje wokolnozje davam s tutym s nawiedzenju, so bym so ja tudy jaſo moſchinec abo beutlet jaſhydli a so ja nowe kożane kholowy wschelakich barbow schiju, stare val plókam a platom, teho runja tež rukajzy barbju a platom a proschu wo dobrociwe dowjerzenie w tajkim nastupanju. Moje bydlenje je pola khjeźnika Scherza w Khrózizach.

Friedrich Bürger, moſchner.

Tena wojsowa buschlej a lisčenj je so sandzenu sobotu wot Budyschini do Ženkez shubita. Sprawný namakař so prošy, so by jej w ienkejanskej korcjmi abo w Budyschini pola s. Wezki wotedal.

Sandzenu sobotu bu körz rožki na wopacjny wós doneſeny. Ton samy kij je jón doſtał, chyžt jón sa dobre myto we wudawańni Serb. Now. wotedacj. Mjech mjeſesche ejorny, wot zgary wopaleny bleczk a bje se schtryckom a potom hischeje s bjelej schnoru sawiały.

Sandzenu sobotu bu listownia abo brietaska s tak menowanom „Gewerbscheinom” shubena a prošy so sprawny namakař, so by ju sa myto we wudawańni Serb. Now. wotedacj chyžt.

Do 2. klasz 49. krajneje lotterije padże do mojeje kollekzije hlowny dobytk na zyly originalski lóž a to na

č. 21,033 4000 tl.

W Budyschini, 11. januara 1856.

C. J. Jäger,
na swonkomnej lawſkej haſh č. 801 delta.

Zandzenu sobotu žita w Budysinje płaćachu:

Kórc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedzna.				
	Płaćizna.		tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	
Rožka	7	22	5	7	10	—	7	17	5
Wischenza	9	20	—	8	10	—	9	12	5
Žecjmea	5	—	—	4	20	—	4	25	—
Wovs	2	22	5	2	12	5	2	17	5
Gróč	7	20	—	—	—	—	7	15	—
Mjepež	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabky	9	22	5	—	—	—	9	15	—
Hejduška	6	—	—	—	—	—	5	25	—
Wierzy	1	48	—	1	10	—	1	15	—
Kana buty	—	15	—	—	13	—	—	14	—
Dowoz:	1062 kórcow.								

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž mają so w
wudawarni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot ryncka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
štvortletna předplata pola
wudawarja 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cílsto 3.

19. januara.

Léto 1856.

Wojewidzkie: Wukas. Szwietne podawki. S Lutow. S Bronja. S Lubija. S Wojerec.
S Nechwacjida. S Radworja. S Hodzita. Doviszy. Wobrasy se žiwenja. Pitsilopk. Hans Deyla
a Mois Tunka. Spjewy. Cjahi saksochles. zeleznicy. Zyrkwinse powesje. Nawjeschnik.

W u k a s

ministerstwa snutskomnych naležnosjjow, khlebyschedawanie nastupajy.

Wyższa placisna žita, psches hubene žne sałożena, nucji stajni k temu, so by ho sa taškimi po-
mognymi wjezami bladalo, wot kotrych može jedny pomerkchenje všetrebana khleba dojazacj. Tało
wožebne dobrý hrjedk je tón sposnaty, so ho staropečený khleb je, dokelž ho nowopečenego khleba jeho
ljepešcheho žtorjenja dla niz jenož wjadl pschezini, ale dokelž ma wón tež mene wuksa, dylgi staropečený
khleb. — Duž je ho hijom w drohoci 18 $\frac{4}{4}$ %, pekarjam a khlebyschedawarjam sakasalo, nowopečený
khleb všchedawacj, tak dolho hacj tež s dobom staropečený khleb na všchedaní nimaja. Tež je ministerstwo
snutskomnych naležnosjjow wopet w létomaj 1853 a 1854 pschi fastyvenju wy cheje žitnejse placisny to
hamo poruczilo a ſu ho teho dla wot krajskich direkciow w ich wokrežach potrebné wukasy dale. Dokelž
pak ho ſda, kaž bychu ho taſke poručenia wschwizom w postajené mjeri nedoveljnake, tola pak pschi dale-
trajazej drohoci krajsne lievše ſebi žada, so ho wschitke hrjedki nałożaja, kij moža wožebje k ljepešemu
nefamijóziteho luda ſklujicj, dha ho hacj na dalshe tuto postaja: 1) Pekarjam a khlebyschedawarjam je
všchedawanie nowopečenego khleba sakasane, tak dolho hacj tež s najmertscha dwaj dnaj starý khleb na
všchedaní nimaja. 2) Wschwizom, hdyž to hličze waschnja nebiesche, nech ho pekarjam a khlebyscheda-
warjam najdlshe 8 dnjów ejaza dowoli k wobstaranju potrebnego staropečenego khleba. 3) Pekarjam
a khlebyschedawarjam je tu khwilu wotpuschējene, na wožebne požadanie swoich woteberarjow tež
nowopečený khleb všchedawacj; tola może ho starý, so budže ho, jeli nusne, všchedawanie nowopečenego
khleba zylie sakasacj. 4) Skutkowanje všchedawacjowi sakasní pod 1. ma ho se schtrafu moi vecj hacj do dwas-
zyci toleč abo s pschimjerenym jaſtowem khostacj. — Po tym maja ho wschitzy, kotrychž nastupa, kojowacj.
W Dražđanach, 31. dezembra 1855.

Ministerstwo snutskomnych naležnosjjow.

Sewabodny knes f Beust. Weiß.

Swietne podawki.

Sakſka. Kralowa je 12. januara w
Lipsku pobyla a tam prynzessnu Amaliu wopy-
tała, potom ho pak tón ſamón djen ſało do
Drežđan wróćzila. — S Lipska piňaja ſ nowa,
so je tam na nowosjetnu maſu poſdžischo hiscze
wele kupzow ſ Móldawy, ſ Grichisſeje, Turkow-
ſkeje a Pólskeje pschischtlo, tak ſo ſu pschedawarjo
khjetro ſpoſkojni. — W Großenhainu wudyrí
10. januara w Ecardtez fabriky w oheň
a bu kruch teje ſameje ſahubeny. Schkoda
wuzinja na 100,000 tl. — Sandjenu sobotu

bal, kotryž tež krónprynz, krónprynzessyna, prynz
Duris, kaž tež prynzessny Sidonia, Hana a
Augusta ſe ſwojej pschitomnosji vočežichu.

Prusy. Sakſti poſlanz w Parisu, knes
Seebach, kij bje ho wóndanjo mjerwujednanja
dla do Petersburga podat, pschiwese ho 13.
januara wot tam do Barlina a ijjedzishe tón
ſamý djen dale do Parisa. Po jeho ryžach
ſdasche ho, kaž by ruſki khjezor franzowſkojen-
djelske wumjenenja, pod kotrymij moht ho mjer
wujednacj, zylie newotpoſkaſ. S druheje stronę
chýchu pak wedžicj, so žabyn mjer nebudje, dokelž
ho ruſki khjezor wſchitkim požadaniem Franzowſow

a Jendzjeljanow podcijenycz nochze. Woſebje je jemu to k postorzej, so dyrbjal won po jich žadanju tón kruh kraja wotstupicj, hdzej won pschi rjezy Donaw i Turkowskej mesuje. Psches to by won menujzy w Europi zylie wot bliskoszje turkowskeho kraja wusankneny byt a wschu móz nad wulzywajnej rjezy Donaw shudil. Duž so lóhko wjericj hodzi, so pak hiszceje s mjerom niczo nebudje. — Sa nowego pschedsydu domu knezich abo predawscheje prjeneje komory bu prynz Adolf Hohenlohe-Ingelfingen wuswoleny.

Prušy. S Wina pišaja: Minister Buol, siž bje hrabju Esterhazya k russku khejzorei s wumjenenemi pôštat, pod kótrymž by so mjer sczinięz móht, je 13. januara wotmolwenje s Petersburga doſtat, kotrej je jemu tak nespodobne bylo, so je russku pôštanze we Wini, weſchej Görcjakowej hnydom wossewili, so rakuſki pôštanž ped taſſimi wobſtejenemi Petersburg 18. januara se wschjemi ſwojimi ludzimi w opuszczi. — Hdzy pak so rakuſki pôštanž s russku hłownego mesta domoj wróci, dha chze to tak wele rjeſacj, so ma s pscheczelſtwom bes rakuſkim a russki khejzorem kónz. Njekotis myſla ſebi, so rakuſki khejzor njeko Ruſam tež borsy wójnu pschipowedje, — ale tak daloko hiszceje neje, haj, njekotre nowiny pišaja, so Nakuschenjo hejſa s Ruſami weſowacj nebudza, so pak woni tež s nim wjazy wo mjer jednacj nochedja, ale jim ſawostaja, so bychu tu wjez i Franzowſami a Jendzjeljanami ſami wuejinili. — Weſch Görcjakow je hnydom do Petersburga telegrafirowacj dał, ſchtó je jemu minister Buol prajil, a budje ſo njeko pokasacj, hacj russki khejzor do 18. januara ſwoju myſl pschemieni abo rakuſkemu pôštanze na tutemu dnju domoj czahnyčj da. Nam ſo ſda, so ſo poſleniſche ſtane, pschetož Ruſojo hiszceje tak jara ſbieži neſju, so by jich khejzor kruh wulzywajneho donawſkeho kraja wotſtupicj dyrbjal, kaž to Franzowſojo a Jendzjeljenjo žadaja. — We Wini ſebnaja njeko pôštanzy wſchelatich njemſkich weſchow wo to, so bychu ſo rakuſke venesz po tej ſamej mjeri bliče, kaž pruske. — Evangelſki konwent w Petersburgu je wobſankni, so penežnu pomoz, wot gustav-adolfskeho towarzſwa jemu poſtečzeniu horjewſacj nemóže, doſkel bje ſebi pschedsydſto

ſpomneneho towarzſwa večja žadalo, so by ſo na preßburgſkim evangeliſkim lyzeu njemſka rycz bôle podverala. Tutón lyzeum je pak najbole wot Eſtonakow a Mađarow wopytaný. — Pruſti adjutant Manteuffel hiszceje pschezo we Wini pschebywa a ma ſtoro wſchjednie ſ rakuſkim ministrom Buolom, kóž tež ſ russim poſtanžom Görcjakowom roſtryčzowanja.

Franzowſka. S wójnſtimi pschihotowanemi ſo pilnje dale poſtracjuje a khejzor djerzi ſe ſwojej wójnſkej radu, do kotrej je tež njekotrych ſendzjelskich a ſardinskich generalow pscheproſyt, ſtoro wſchjednie wurađowanja, hdje a kaf by ſo w pschichodnym naſięcju wójna ſ Ruſami weſz mječa. — W nastupanju požadanoj, siž je khejzor Napoleon miera dla russku khejzorei psches rakuſte ministerſtwo wofiewicj dat, piſaja franzowſke nowiny, so ſo wójna ežim fruczischo powedje, jeliſe russki khejzor ſacjifne.

Ruſowſka. Ruſojo večamjenja, so ſo wójna pschichodnie w naranskim morju a na jeho brjohach powedje a woni tam teho dla wulſe wójſto ſhromadzuja. — S Krymy ſo piſche, so ſo tam ſhym a hroſneho wedra dla ničo ważneho ſtato neje. — W połonſhim džielii Sebaſtopola ſu Franzowſojo njekotre wulſe murjowane haczenja podminirowali a potom roſiſjelili. Doſkel jin tam menujzy Ruſojo bydlicj nedawaſa, ale ſ połnogneſte ſtronę na nich tſeleja, dha chzedja nepiſhczelijo njeko zvle mjeſto a rjony pschitaw (Hafen) do cjiſta wutupicj a ſkaſyč. — Na czornym morju bjechu ſylnie wjetry, siž ſu wele tódzow wobſtakdžili. — Poła Sebaſtopola bu jena rakuſka tódz, siž mjeſeſche ſa Franzowſow 100 wotow a 200 ſkopow, na brjoh pschitózgena. Kapitan a matroſojo mójachu czeknycj, predy hacj ju Ruſojo ſe žehliwymi ſulemi ſapalichu a ſkaſyču.

Turkowſka. Sultan je wot franzowſkeho khejzora wulſi ſichz riadu abo ordena cjeſneje legije pschipoſtanzy doſtat a jón horjewſacj dyrbjal, doſkel dyrbjal wſchak cjińicj, ſchtó ſebi Napoleon žada. Teho dla pak, so dyrbjal ſo sultan ſ kſchijom, ſ tutym kſchesztjanſkim ſnamenjom, pschicj dacj, ſu Turkojo jara nemdri a sultan drje tež. — S Aliſkeje ſo piſche, so je wulſa džielba wójſka, ſiž pod Omerom-paſchu ſteſi, wot tutcho do Tra-

pežunta poſtanego a so je Omer pascha wot ſwojeje predawſcheje myſlje, menuizy so by na Ruſow czahnyt, zylje wothladat, a so chze ho njetko jenoj wobarcz, jeli woni na neho pschiñdu.

Ze Serbow.

S Kutow. Hacj runiež je wetski džel naſcheje woſady herbſki, je tola hžom dothi čas naſch duchomny Rychtar herbſke lemschenje ſeſtronit. Njeſko fu ſemu tež jeho ſvtkne niemſte lemschenja cjeſte, duž chze ſwoju ſlužbu zylje ſtožicj. Boh daj, so by po nim pschiſchoł dučomny, kij by tež Sſerbam w ich macznernej ryci priedowal a jim psches to Bože ſłowo ſjepo do wutrobow ſaſczejepowat.

S Bronja. Sañdjenu ſobotu na ranje bu tudomny podrožnik Jakub Zimmer w ſwojim dydlenju ſadu khachli woſwiescheny namakany. Wón bje w poſleinichim čaſu khjetro woſhudzit, woſyčj, ſ kothymj bjeſt pjeſt do Budyschina na pschedan woſesche, pschedat a ſebi potom, dokelj ani kranycz ani proſyčz nočhyſche, na ſpomnene waſchnje žiwenje wſak.

S Lubija. Pschadne towarſtvo djeržesche tu 27. dezembra konſchego lieta ſhromadžisnu w hoſzenju ſ czornemu iehnecju. Deho pschedbyda, ſ. Magnus nad Droždijom, wotewri ju ſ dothej a dučapoltnej roſprawu wo dotalnym ſtutowanju towarſtwa a ſpomni na to, ſo pschadowne w Droždiju, Kotezach, Počejnicy, Novosalu a Berthelsdorf džetaja, habračanske a friedersdorfske pak wjazzy nepſchadu, ale ſa tkaſow ſknowaja, dokelj ſo ſ ihm wele wjaz penes ſaſtuji, džili ſ pschaſu: pschadowne w Schönbachu a Königshajnu fu pak ſaſche. Potom bu wot teho rycane, hacj móže towarſtvo tež druhim institutam, jako džetanskim ſchulam a t. d. ſwoje wobkedybowanje a podperanje pschiwobroćicj, wo čož bjechu ſe Židowa a ſ Wulkeho Schunowa proſyli. Po tutym jednanju, kotrej khjetro dotho traſesche, daſaſche poſtañnik towarſtwa, ſ. pschekupz Hennig, ſliczbowanie wo ſamōjenju towarſtwa. Słonečnje jednasche ſo, po podložku piſma, wot ſ. ſudniſkeho radicjela Friedricha ſ Chemniça jako ſaložerja tuteho towarſtwa poſtanego wo to: tak móže ſo wotpohladanje towarſtwa najſjepo wuwesz, a njeſtre wólbę wobſanknych potom ſhromadžisnu.

Dzień 10. januara mjeſeſche lubiſſe ratarſke towarſtvo ſwoju ſhromadžisnu, na kotrej ſeho pschedbyda, ſ. Póldrak nad Kunbracjizami ſ. najeńkej Heſy ſ Rójana ſiewi, ſo wón dla ſwojeje wubernije rjaneje konſcheje runkligh wot hlowneho ratarſkeho towarſtwa wulſi ſliſborny feluch jako myto doſtane. Wón mjeſeſche menuizy na starej ſmashy psche wſchu mjeru rjanu a wulku runklizu.

S Wojeręz. Sañdjenu ſredu pschiñdje tu ſ. wucjer Horliza ſ Čorneho Cholmza ſtrowy a čerſtwy nuts a mjeſeſche jow na ſmyklej droſh to nesbojie, ſo padje. Pschi tym ſo ſemu ſlemkowý važ aby wjenz roſtorje, ſlemk psches ſyku wuſtupi a ſo njeſak ſadzerny. Po wulſich boſoſjach nedželu rano tudy ſwojeho dučha wot ſo da a ſawofajſi wudowu ſe ſchyrimi džecjatkami. Wón je ſo na ſwječji wele bjeđicj mjeſt a wſchelaku kſhiwdu ſhonit! Budž ſemu ſemja lóžka!

S Neſhwacjida. W ſañdjenym ſiecje 1855 je w naſchej woſadiji ſpovednych ludzi bylo: 5236 Sſerbom a 540 Njeſzow, hromadzie 5776, 39 mene, hacj ſieto predy. Narodjenych bje 140, menuizy 84 hólzow, a 56 holzow, 14 mene hacj predawſche ſieto. Wjeronowych bjeſche 20 porow, 2 poraj mene hacj tamne ſieto. Semrejch 109, jako 65 muſſich a 44 žónſkich, 12 mene hacj ſieto predy. Wotajſim je ſo jich 31 wjaz ſarodžito, hacj ſemrelo. m.

S Radworja. W ſañdjenym ſiecji bje ſo w tudomnej woſadiji narodžito: 77, menuizy 38 hólzatow a 39 holčatow, wumrelo bje jich 49, bes tymi 26 džecj. Po tajſim je ſo jich 28 wjaz ſarodžito, džili wumrelo. Pschipowedanych bu 13 porow, wot kotrejch ſo 6 porow tudy wjerowasche. A Božemu blidu je jich bylo 1250, bes nimi 23 pacjerskich džecj. Firmowanych bu 82 woſobow.

S Hodžija. Tudy porodži wóndanjo man-đelſka jenego tudomneho podrožnika trojniki, menuizy 3 džowęcicj, kij pak po njeſotrym čaſu wumreču.

Dopisy.

S Drežđan. Nowe lato mješachmy to weßelje, dweju wet tych južnych Sserbow i Belgradu, kij w naschim kraju schtudiruju, tudy w Drežđanach wohladacj a shwilu s nimai hromadje pobycę. Tehdyn tej hischeje knes weřchowſki serbski ministerialny sekretar Brankowic̄ s Belgradu tudy pschebvwasche, kij bje, kaž so tydzenja w Nowinach pišasche, wschelakich saksonſtich remeñnikow a t. d. s dowolnoszju nascheje wyschnoszie sa herbiske knežerstwo pschistajit, s kotrymž so wón druhí djen wulſeho rózla wotwese, sa kotrymž pak hischeje njekoliki posdžischo pónđeja, kij njecko ſobu wotenc̄ nemôžachu. Ze-li žadyn saksonſki Sserb bes nimi, ton budje so s južnymi Sserbami bórsy ſryczej mód, dokelž je jich ryc̄ jara na naschu podobna. — Wóndano je tudy džetawý muž w nozy s moſta do Žobja ſtočic̄ chýt, ale na lód trehit a tam ſrudnje roſbiti lejo wostat, hac̄ jeho rano morweho namalachu a wotneſechu. — Nedawno je wschitny paduch w jenej ſhježi na Marinej haſy w prjenim poſthodži, hdjež wečor wot 7 hac̄ do 9 nichtó doma nebiesche, wschitko ſwotankat a pschepytat, pschi cijimž jemu wschelake ſtote perſečenje s drohimi kamenemi, ſtote koſchlowe bublini (kneſli) a ieho runja do rukow pschin-djechu. Hdy bych u te wjez̄ nowe ſupowacj dyrbiale, dha by wscho hromadje na pec̄ ſtow tolet placzito. Džiwac pak wostawa, so paduch žanych penes brak neje, ale jenož drohu ſlotu pschu.

Wobrasy se žiwenja.

X.

Lub̄ pschecjelo, hdjež ſmoj tak do teho a tamneho domu poſhadowoj a wotczehnense džecji w tym jenyym wotpoſhadanja, na ſotrež chýchmoj runje ſwoju ſedjblisofs ſtožic̄, wobſedjbowatkoj, dha ſmoj, Bohu žel, wele ſrudneho naſhonitoj.

Bóh chýt jo bórsy, haj bórsy k ſlepſhemu weſj!

Teho dla wobročje ſwojej woči tudy, wy wečjerjo młodosje! A ja wjem, so wy to hijom cjinic̄je. Napominac̄je, warnic̄je, proſhac̄je, ſwarac̄je a ſchitraſučje młodych a starých! Wy jo husto doſs cjinic̄ nemôžec̄je. Wſchal mac̄e tak wele ſtadnosje k temu. Wſchal do wele a wschelakich domow pschindječe. Nedajeje ſo

psches nikoho a psches nježo wot taſkeho ſhvalobneho ſtutla wotdjerječi. Hac̄ waſ nerofomni a nesdjetani teho dla ſwarzia a ſanic̄uju, a waſ taſkich a hinaſkich menuja, to nech je wam wscho jene. Wſchitzu roſomni budjeja wam džakomnu ruku ſticej. Wy rycieje w Božim meni!

A wy wſchitzu, kij mac̄e ſhvalbu roſomnych ludži a chzeče ſbozie člowiskeje ſchlachy, woſebje wy, kij wy na tym ſhvalobnym ſtutlu ſnitskom-neho miſionftwa džielacje a džielacj chzeče, tudy poſhadowacje. Tudy mac̄e jene jara ſarac̄ene polo. Tudy mac̄e ſtadnoſz, dobre ſymjo roſhywacj, — a woracj a kopacj, a pliec̄. Na najniſtšim ſhodženku ſapoc̄je, pschi ſorenju pschimneje tu wjez; wschitko druhe budje ſo potom lijepe radječi.

Tak, moi pschecjelo, bych pschi ſóngu prje-neho wotdjeleñja mojego dželta ſtat. Kaž ſym egi pschi ſapoc̄zaku prajit, bjeſe moje wotpoſhadanje to, ſamuski pichinoſhowacj k temu, ſo by lijepe ſtalo ſ člowiskej ſchlachtu, ſo by ſo wschelaka nufa bes člowekami pomenshka a, jeli možno bylo, tež ſhubita.

Hac̄ je ſo mi moje prjedkivacje radilo, dyrbju ja twojemu roſhodženju poruc̄ic̄.

Predy pak, hac̄ bych k druhemu wotdjeleñju mojego dželta s Bozej vomožu ſrožit, by mi lubo bylo, ſo bych ſhonił, hac̄ je tebi tež njeſhto na tym ležane, hac̄ maſch njeſhto na mojich ſtowach wuſtajic̄, hac̄ ſo tebi te ſame hlypoſz a blady byc̄ nesdadja a t. d. Proſnu ſtomu tola rady mlóčiſt nebych.

Ja ſo nadiljam, ſo mi to njeſtre ryciſti wot twojeje ruki ſiewia. Mjej ſo derje!

* * *

Priłopk.

* Wóndanjo pschindje do ſowarnje w jenej ſchyrſki wſy muž, kij mjeſeſche njekoliki punth pélvera ſobu. Zako bu jemu wot jeneho džielacjerja prajene, ſo by ſwoju ſtronu ſhot, reſny wón, ſo ſo nichtón boječ netreba, dokelž je pólver w ſožnym mjeſchi wobarnowany. Bes tym ſta ſo, ſo jedyn džielacjer ſe zehliwej ſelesnej ſerdžu do teho pólveroweho mjecha ſtorci, psches ejož ſo pólver ſapali a na mjeſzi roſbuchny. Pschitnym buchu wschitke wólna wutorhnene a wschitzu džielacjerjo, koſtryčž bje tam 17, mene a bôle wopaleni, tola niž ſtrachnje.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

Mots Tunka

ludzi pódla

škréjetaj.

Hans Depla. Hlajše džiwna wjez ho stalu!

Mots Tunka. Schtoda pak je bylo?

H. Dpl. Schto je bylo? Karpjaza hoscina bjesche.

Mots Tunka. To tola nicjo džiwnego neje!

Hans Depla. Nie to džiwno neje, ale kaj tam njeftoty hóly czinjachu, to bje džiwnne.

Mots Tunka. Kak dha to?

Hans Depla. Hlaj, woni ho wołolo jeneje

vjetnje holcji horlivje schmýrachu a su woblijetowachu kaj ptacjki a czinjachu wulzy, a fasachu ſebi tež wino, fo bychu tu towarschku ſ nim poczeſzili.

Mots Tunka. Dha drje je ſim derje ſekłodjalto?

Hans Depla. Nicjo neje. Bratſe, to bjechu lóhke ptacjki, kotrej penesy jara newobeżeżowatuhu jako dyrbesche wino vſtińcz, dha bjechu — ſul!

Mots Tunka. Ale, ale!

S p e w y.

Z r u d n y s ó n.

(Z ruskeho.)

Ach wětry, mócene wětrički,

Wy mócene wětry nazymiske

Wy na tu stronu počeňnēc

Na stronu mi na ranišu,

Přećeley powjesé donjesée

Zrudzaku a nic wjesolu;

Zo na wjechor ja młoduška

Sym mało spała, mnoho widzała,

Nic krasny són ja poměla:

Jako by při mni, při młoduškej

Na prawej rucy na malušku

So złoty pjeršceń rozkočił

A drohi kamjeń wuskočił,

So żołte moje włosy rozpletle,

So čerwjene mi wjazby wupletle

Te jarosławskie wjazby čerwjene,

Te wopomnjenja luboh' towarzsa

Sylneho, dobreho mi młodzenca.

M. Horjanski.

Gzahi ſaffkoſchlesynſkeje želeſnizy ſ budyského dwórnischa.

Do Dráždjan: rano 7 h. 37 m.; vſchivoſtna
12 h. 53 m.; vopołnju 3 h. 52 m.; wiečor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.Do Szorela: rano 7 h. 47 m.; vopołnju
11 h. 40 m.; vopołnju 5 h. 2 m.; wiečor 8 h. 27 m.
w noocy 12 h. 4 min.

Penežna płacžisna.

W Lipſku, 21. dezembra: 1 koniak 5 zł.
12 nfi. 4% np.; 1 połowniagd čierwieni ſtoly
abo dufat 3 tl. 4 nfi. 4½ np.; wińce bankowki 93.
Spiritus w Wroclawiu 13½ tl.

Cyrkwinske powjesée.

Wérowani:

Michalska cyrk: ḡandrij Wehla, wobydleč
na Židowi, ſ Madlenu Dutschmanez ſ Neſhwacjida.
— ḡandrij Ernst Bech wobydleč a piwarz ſ Židowa,
ſ Mariu swudowenej Zumpowej. ſ Wósporka.
— Jan G. Libšča, fahrodnik w Nowych Spótezach,
ſ Mariu Bejerez ſ Delneje Riny.

Podjanska cyrkej: Handrij Hajna, žiwnosz̄ w Niewieżach, s Hanu Chrystianu Milanič, s Wulkej Dubrawy.

Kréeni:

Michalska yrkej: Bedrich Wylem, Bedricha Augusta Kauski, wobydlerja w Dobruschi, s. — Hana Madlena, Jana Hetmana, wobydlerja na Židowi, dž. — Augusta Emilia, nem. dž. s Wulkeho Welsowa.

Podjanska cyrkej: Maria, Michala Krügarja, ślejznita w Mniszchonzu, dž. — Hanja, Handrija Kaplerja, wobydlerja w Mniszchonzu, dž. — Jan August, nem. s. na Skokolzy. — Hanja Augusta, Michala Hórzanskiego, žiwnosz̄era w Hruboczizach, dž. — Jan August, nem. s. se Židowa. — Jakub Józef Pawoł, Józefa Mlynka, kublerja w Czemeritzach, s. — Hanja Wurtschla, Miklawšcha Mjerczinska, sahrodnika w Hrubeczizach, dž.

Zemrječi:

Dň 14. dežembra: Gustav Bedrich, Bohuwjera Wiejsza, riešnika pod hrodom, s., 1 l. 9 m. — 20.

Jan G. Petrich, ślejzeč na Židowi, 62 l. — Maria Madlena, Michala Gudy, kublerja w Daliżach, dž., 13 l. 9 m. — 23., Kornelius Alojzyus, Kornelje Schmidta, biergarja a tschečskeho mischtra na Židowi, s. 5 n. — 25., Jan Bohuwjer, Jana Juria Förlarja, wulkoſahrodnika w Sałdowicach, s. 11 n. — 27. Jan Bohuwjer, Augusta Renčja, wobydlerja na Židowi, s., 9 m. — 29., Hanja, Handrija Schewza, ślejzerja na Židowi, mandjelska, 63 l. — 28., Hana nebo Michala Kosioška, ślejznika a schewza w Jeńkach, sawost. wudowa, 67 l. 10 m. — 2. januara 1856, Hanja, nebo Jakuba Haasy, wobydlerja pod hrodem, sawost. wudowa, 77 l. — 2., Hanja, rod. Scholcijz, Josefa Haasy, wobydlerja pod hrodem, mandjelska, 77 l. — 6., Hana, rod. Renčez, Handrija Renčja, ślejzerja na Židowi, mandjelska, 36 l. 10 m. — 7., Maria nem. dž. s podhroda. — 8., Dorothea, rod. Dachszeg, G. Schneidera, wjetrenikarja w Lubochowicach, sawost. wudowa, 73 l. — Hana, Jana Ulrichta, ślejznika w Brzeszowicach, mandjelska, 49 l.

N a v ē š t n i k.

Wulkosahrodnista žiwnosz̄ cat. no. 2 w Smochcijach, kij bu wot tamisckeho knejſtwa arrondirowania dla w ſaintzenym nasyñmu ſupena, ma so ſwunjenenjom twarenjow, dworu a ſahrody, na kotrej so džiwasche, kaž tež ſwurſacjom dweju ſamoležazeju a hizom woldzjeleneju parzellow njetko dale, a to w zlym, pschedacj. Rjetiſſha, na pschedan wustajena ležomnosz̄ wo- pschija w pieknym a hromadziewiſazym ſtruchu 7 aſtrów 138 □prutow 153, 94 dawſkich jenosz̄ow.

Blijschu roſprawu dawa podpišana inspečzia, kaž tež kneje ſarijadniſtwu w Smochcijach, a so ſkončenje na to ſpomina, ſo ma ſo material horka ſpomnenych domiſlích a hospodařſkich twarenjow, kotrej dyrbja ſo wottorhacj, ſobu pschedawacj, tak ſo by ſo po ſpodobanju ſaſonatwarenu na ležomnosz̄ach žiwnoszie, čiſcie bliſko pola Psches- drjenja ležacych natožic̄ moht.

W Nieswacjedli, 2. januara 1856.

Grabinſka Nieschſka inspečzia.

Wot podpišaneho hajniſkeho ſarijadniſtwu budže ſ hajniſkeho ſpuſčjaneho dreva a to na nowſchanskim revieru 50 kop dolhich a krótkich brjesowych maležkow dň 21. januara (póndzelu) dopolňa w 9 ho- džinach na pschedadžowanje pschedaranoých.

Na ſupovanie ſmyſleni ſo k temu pschedaranoých a chyli ſo ſwolniwie na ſobarku w Nowej Wysy nutſnamakacj.

Grabinſke Lipſke hajniſke ſarijadniſtwu.
Wiedemann.

Drewo na pschedan.

W wotwobrcjenju wopacjnych wudawanjow podpiſane knejſtvo ſ tutym wofſewjuje, ſo je w ſchęjeń cjanſkim drewniſczej hiſtice peňkowé a halofowe drewo na pschedan.

Knejſtvo w Schęjeńzyn pola Ratej.

Bruniza

leži we wſchitkich družinach ſucha na pschedan ſ podkopow Roacka, Rottiga a Co. w Khwacjizach wot džeknitskeho dna po ſzehowazej placisni:

5 nsl. ſa körz hrubeho wuhla,
4 " " ſrjeneho wuhla,
2 " " knörplow.

Brunizowe podkopi w Khwacjizach, 12. jan. 1855.

Sarijadniſtw o.

G. Dieckhoff.

Wofſewenje.

Gjeſzenym ſſerbam poručam ſ tutym naj- podwolniſchou, ſo ſu pola me nanajreſte dije- kanie k wjetki, wjenzy, ſchidje, pletw a a wſchelake druhe taſte wjazy, kij ſo pschi weſeſych a ſrudnych ſtadnoſzjach potrebuja, po najtuniskej placisni w najreſtchim wuberku k doſtacju.

W Budyschin, 19. januara 1856.

F. Winkler, knihwjasar, ſ bydlem pschi wulke ſyrki pola ſwudoweneje ſkenje Pechowcje.

W Niewieżach je jena ſtwa ſ komoru na pschenajecje. Wſcho blijsche je ſhonię ſola gmejn- ſkeho prijofſtejerja tam.

**Geszenym Šerbam s tutym najpodwólnischo wossewjam, so bym
dženžnischi džen ſwoje pſchekupſtwo ſložit a so budu njetko wſchon
ſwoj čaſ na wobſtaranje ſwojeje agentury aachenskeho a münchen-
ſkeho woheňſawjeſzjaſebo towarſtwa naloječ.** **M. A. Flanderka.**

**Wot dženžnischeho dnja namaka ſo moj
Comptoir**

w mojej kſeji

**w prjenim poſkhodji
na mjaſowym torhoschcu bliſko wulſeje zyrkweje č. 350.**

**M. A. Flanderka,
spezialny agent aachenskeho a münchenskeho woheňſa-
wjeſzjaſebo towarſtwa.**

Powschitkomne ſawjeſzjaſe towarſtwo.

(R. R. priw. Assicurazia Generali w Triebi.)

Sorucjaſy fond towarſtwa ſidnaeje millionow 500,000 ſcheknaſkow dobrnych penes.

Wetschi džiel ſamōjenja towarſtwa je na ſubla hypothekarijsy wupožceny.

Sawjeſzenja na twory, maſchinu, mobilje, ſtót, wumloczene žita atd. atd. pſchecjivo wóhnju
po tunich tverdzie poſtaſenych pramijach.

Doplacjowanja ſo ženje žadacj nemója.

Policy w pruſſich penesach, wuplaczowanja ſa ſchłodowanje bes wotczeſhenja w tych ſiamych penesach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarskich pſchedmetow poſticia towarſtwa woheňne dobyſki.

Sawjeſzenja kapitaliſow a rentow na ſiwenje c̄lowekow. Sawjeſzenja pucjowazych ſu-
blow na drohach a ſteleſnizach.

Wſhje požadane wuſławowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreſny agent ſa Budyschin a wokolnoſi.

Naſch woprawdziły homöopathiſki ſtruwotny kfoſej,
po woheňnym poruczenju knesa Dr. Lužy w Cötheni pſchihotowany, po ſtoldzenju bunowemu kfoſejſ
ikoro ſylje runy, a pſchi tym wo wele tunſchi a ſtrowschi, je wot naſ

Kuſeſ Ch. Holtſch w Budyschi u i

ſa Budyschin a wokolnoſi ſeniczy na pſchedan dostat a pſchedawa ſo pola neho tutón kfoſej ſtajnje
w c̄iſtej a c̄ierſtej twori punt po 3 nſl.

W Nordhauſenu pſchi Harzu

Kraſna a Comp.

NB. Pſched wopacjnym a ſ zyhorowym ſorenjom ſalſchowanym ſ tutym warnujemy, pſhetoſ
taſſi tež pſchedawaja.

■ Wot naſchego homöopathiſkeho kfoſeja mari jedyn 2 lutaj 5 minutow we warjazej wodji,
netreba jón pak zydić, dokelž ſo ham ſadji.

■ Jedyn može jón tež newarený wuſieč a budje jón duzy a pſchi pucjowanjach ſa woheňje
derje ſtoldzazy a tviſazy ſpoſnacj.

■ Jedyn može jón tež mjeſto runklizy a zyhorija jako najſlepſhi pſchiberk ſ bunowemu kfo-
ſeji ſ wuſiſkom naloječ.

Geszenym Šerbam w Budyschini a jeho
wokolnoſzi najpodwólnischo wossewjam, ſo ſo moje
pſchekupſtwo ſkuſnijowych wołmeniſkejow wſchit-
lich družinow pod radnej kſeji pſchi róžku ſ na-
pſchecja nalutowatnje namaka. — Tež tjinju
woheňje na to ſedźbliwe, ſo ſobotu wjazy w budzi
neſzym, ale jenož w ſwojim weibi pſchedawam.

Q. F. Büſchel, fabrikant wołmeniſkejow.

Großowe bróſtkaramellje.

najſlepſhi ſtriedk ſ wotſtronenu kaſchela a ſ po-
loženju dychanja, kaž tež ſ swarnowanju oſched
dybamwoſju pſchi ſaſhmenju w ſymnym čaſu.

Ša Budyschin a wokolnoſi w hródow-
ſkej haptiſy knesa M. Jäſinga ſoſdy čaſ
na pſchedan. Eduard Groſ w Bróſlawju.

Drewowa aukzia.

Póndzelu 21. januara 1856 budje so na kóbelniskim revjeru njehdje 30 shójnowych stejazých lošow na pschebadzowanje pschedawacj. Gromadusenjenje w komorowstej kocjmi rano w 9 hodzinach.

Kundisch.

Drewowa aukzia.

Na biełohórskim revjeru budje so 23. januara njehdje 30 kóp twardych dolhich walcikow na pschebadzowanje pschedawacj. Też so pschi spomina, so ma so polozja kupynych penes pschi supenu saplačej. Sapocjat rano w 9 hodzinach.

Ra Bjetej Hori, 17 januara 1856.

Wudowenz, hajnif.

Mydłowa fabrika

F. G. Kleinstücka s Draždjan
dowola ſebi cjeſzemny ſerbam s turym woſſewicj,
so je njezitschi budysli hermanek ſaſo s 20 wſchelakimi
druižinami myjeřiskeho, plókařſkeho a toiletſkeho
mydla, punt po 18 np. hacj do 12 nſl., zentnar
po 4½ hacj do 30 il. wobczahyňka a so budje
so prózowacj, dorjerenju, ſeje firmi hijom predy
wopokasanemu tež tón kóej w kódyhm naſtupanju
deſz cjeſzemny phtacj. Hiszczęce woſſeje dowola ſebi
wona, ſwoje w optra w džite Erdnuſöl-my-
dlo, punt po 12 nſl. a ſtearino we a appo-
lowe ſwječki, paket po 7 hacj 13 nſl. do-
brociživemu wobledzbowaniu najpodwolniſho po-
ruecji. — *Buda je nedalko theatra*
a je po firmi ſnajomna.

Bergmannowe ſtarne ſubowe mydlo
po 3 a 6 nſl. pschedawa w ſwojim taſkim jenicz-
kim ſkladzi

Chr. Holtſch na mjaſowym torhochcju.

1000 tol. penes,
w zytku abo po njeſotrych ſtach, ſa dobru hy-
potheku a 4 procentſku daň wupožecj, ma po-
rucznoſz aktuar Webla w Budyschinii.

Młody człowiek wot 15—17 ljet, ſiz chze domjaze
dzieko wobstaracj, dostane hnydom mjesto. Wſcho-
dalsche može so ſhonicz pola ſankaiſkeho miſchira
Wolſchki na malobratrowskej haſy w Budyschinii.

Wote mne djeſkane
draždzaſke bentuſhki psche kurjaze woka
poſſicjuja tak lohki, kaž wjeſtie pomhazy ſrijedk
t wetſtronenuju tuteje tak hoſnosnej eſwilie. W
Draždjanach pschedawa je jandželska hap-
tyka w Budyschinii, pak hródowska hap-
tyka.

G. Werner.

Psche kódy festaren y faſchel,
psche boleñje na wutrobi, psche doho le tuu
dyba woſſa, ſchijubolenje, ſaſwanje ptu-
zow je tón wot medzinaliſkeho radicjela knesa
Dr. Maqnuſa, woſteſneho ſyſikuſa w Barlini

Plaćisna:	aproberowany	Plaćisna:
1/4 bl. 2 tl.	bróſtowy ſyrop	1/4 bl. 2 tl.
volt 1 tl.	volt 1 tl.	

Biſied, ſiz so w mnogich padach a ſtajuje
ſe ſpokojaſzum ſkutkowanjom na kojo-
wasche. Tuión ſyrop ſkutkuje hnydom po
prjenim na kojoowanjom woſſebnje, psched-
wſtliſkim psidi ſaſaklym a jačlokaſchelu,
ſwiechuje muſhad ſrakow, pomenschi koſko-
tanje w ſchijt a woſtrowi w krótkim časzu
kódy naſhylniſhi faſchel, tež tón pschi ſuchoci-
ni i a ſacjert frejwrocjenje.

Na Budyschin a woſkolnoſz pschedawa jón
ſemiczny

Maćica serbska.

W nakładze maćicy serbskeje je
13. zeſiwick časopisa wuſoł a móža tón
ſamy maćicne sobustawy I. rijadomne w
Smolerjowej knihařni darmo dostać.

W woſſewenju: Sliczbowanje a džak ſa
mite dary, ſhónkežanskim wotpalenym darene, ma
ſo hiszczęce pſchitajicj: króńcjanſta gmejna 1 kópu
1 mandl woſlepow a 7 poſtrutow.

We woſſewenju: Sliczbowanje a džak ſa
mite dary, ſhónkežanskim wotpalenym
darene, porez: Halma w Grubocjizach 1 tl.

Wot redakcji: W pichichodnych čiſliach
Serb. Now. budja pod napiſiſmom „wobraſy
ſ Ameriki“ njeſtore liſty f. C. Rödera ſ Vilez,
wſchelake naležnoſzie w jendželskej Amerizi naſtu-
paze a na jeneho jeho pſcheczelow piſane a nam
wot tuteho dobrociživje ſobudželene, wotcijſczejane.

Zandženu ſoboto žita w Budysinje plaćachu:

Kóra.	Wyſsa.		Nižſa.		Srjeđna.			
	Plaćizna.		Plaćizna.		Plaćizna.			
	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.		
Rojſa	7	20	—	7	—	7	15	
Wittenza	9	12	5	8	5	—	9	5
Sejmen	5	—	—	4	15	—	4	22
Worſ	2	17	5	2	10	5	2	15
Hroč	7	20	—	—	—	7	10	
Riepiſ	—	—	—	—	—	—	—	
Zabły	9	15	5	—	—	—	9	—
Hejduschka	6	5	—	—	—	—	5	25
Wjerny	1	18	—	1	10	—	1	15
Kana buty	—	15	—	—	13	—	—	14

Dowoz: 2105 kórcow.

Ciſćane pola K. B. Uki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawať

J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaci ½ nsl.
Štörtlētna předpłata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
póscie 7½ nsl.

Císto 4.

26. januara.

Lěto 1856.

Wopshicce: W Budyschinje, 25. januara Swjetne podawki. S Huciny. Dopisy. Wobrasy s jendjelskaje Ameriki. Hanß Depla a Mots Tunka. Čahi saksochles. jeleśnizy. Nawieschinik.

W Budysinje, 25. januara.

Mjer budže! tak nowiny se wschitlich stronow pschipoweduja, a hacj runje taſta powesł nenadzijzy pschindje, dha je tola pschezo wiesta a wjerna. Ruski khiejor je wumjenenja, pod fotrymij chzedja Franzowſojo a Jendjelczenjo mjer scjinicj, sa dobre sposnat. Te same buchu jemu wot rakuskeho poſlanza pschepodate a wot neho wuprajene, so budze pscheczelsta bes Rakuschanami a Russami konz a jo zyte rakuske poſtanſtvo 18. januara Petersburg wopuszcji, jeli russki khiejor mjer neczini. A i Barlina biechu tez lisyh do Petersburga pschischte, napelnene s napominanemi, so by khiejor s mjerem swolit. Ale won hiscze pschezo twerdje stejsečhe, hacj na poſledku falksi poſlanz w Parizu, k. se Seebach, pschichodny syn russkeho ministra Neschelody a wot khiejora Napoleona s wulim dowserenjom poczesci, do russkeho hlowneho mjesia pschijedje a tam khiejorej Alerandrey wſcie swoje porucznoſſje roſestaja. Chto je jemu po prawym wuladowat, to je nesnate, ale wajne je biez dyrbialo, pschetoz russki khiejor dasche hnydom do Wina telegrafirowacj, so chze won pod wumjenenem, jemu wot rakuskeho poſlanza pschepodatym, mjer ejinicj.

Swjetne podawki.

Salſka. Kral je swojemu poſlanzej na franzowskim khiejorskim dwori, komornikej se Seebach, wulki kſchiz ſaſtužbneho rjadu spojčit. — Na lubijskim dwornischem buschtej 19. januara jenemu džielacjerej wobej nosy pschejedjenej a won dyrbesche bory na to wumreč.

Prušy. W druhei komori bu namet, so buchu rycerſtubla wot swojich, hacj dotal s dawlimi newobcježnych ležomnoſſiow tez dawki dawate, wot wetschiny fa dobry sposnaty. Hacj budze pak prjenja komora, w lotrej ſ weſcha

wulzy kublerjo ſedža, do teho swolicj, so hiscze prascha. —

Rakufy. Powesz, so chze russki khiejor mjer ejinicj, je woſebje w rakuskich krajach wulke weſelje pschijotowata. Wobſanknenje tuteho mjera so najſtere we Wini abo w Parizu stane a to pod ſzehowazymi hlownymi wumjenenemi: 1) Molsdawa a Walachia, wot russkeho ſakitanja woſwobodzenej, doſtanetej pod wylchim knežerſtwom sultana nowe ſriadowanje a ma russki khiejor teho dla ſtruk kraja w Besarabii woſtupicj; 2) po rjez̄ Donavi a s neje do czorneho morja ſmje so ſwobodnje ijesdzieč; 3) w czornym morju žane wojnske kódjie byc̄ neſmedža; 4) turkowſkim kſchesijanam ma so pomhacj.

Francowſka. Tez bes Francowſami je powesł, so budze mjer, wulki radosł načinila a to niz jenož pola khiejora, ale tez be wſchitlimi druhimi ludžimi. Ma tutu powesz je w Francowſej, runje tak kaž w Niemzach, žitna placisna poczala ſpadowacj. Generalojo ſu pečja hizom porucznoſſ doſtali, so dyrbia s woſowanjom ſastacj. —

Jendjelſta. So dyrbjal so mjer scjinicj, to so jenej stroní Jendjelcjanow nelubi, drusy pak ſebi myſla: hdyž jenož franzowski a russki khiejor mjer žadataj, dha budja Jendjelczenjo tez do neho swolicj dyrbecj.

Ze Serbow.

SHuciny. Psched njeſotrym čoſom džerjeſche kluschanſte ratařſke tówarſtvo pod weđenjom swojego pschedkyd k. Kinda nad Małym Budyschinom ſhromadzilſnu, w lotrej ſo bes druhim wot k. professarja Haubnera

strachna howjasa khorosz, tak menowany pku... zowymór (Lungenseuche) wulojowasche. Tuniton praeishe, so hiszceje wunamakane neje, sczeho pluzowy mór nastawa, so pak so dopokazacj hodzi, so je jón howjasy slót w tubomnych krajacach stanje psches natykowanje dostat. Savoczajt tuteje khoroszje spósnawa so na hylnym kaschelu howjada a na hymnizy a husto so stawa, so slót borsz wumre, druhdy pak hasle sa dwie nedzeli. Najbole je so stalo, so je hródz, do kotrejz je tuta khorosz pschischla, polozu swojego skotu shubila, druhí slót, hacj howjada pak pluzowy mór nenadpaduje. Jako średki pschezjivo tutej khoroszji buchu wot k. Haubnera priódskajene: 1) so by kózdy w czasu tajkeje khoroszje swój nowokupeny slót schiesz nedzel do wośebneje hródzje stajil, 2) pschi kaschlowanju skota hnydom skotoljkarja k pomozy wókat a 3) nikoho do swojeje hródzje nepuszcził, kij je pola skotu, na pluzowy mór khorym abo semrejym pobyl.

Też powedasche k. profesor Haubner, so je schcijepenje skotu dobry średki pschezjivo tutej strachnej khoroszji, ale so wone jenož jene lieto pomha a so ma jedyn pschi tym 2 hacj 12 prozentow sklodowanja. Duz może so jenož pschi wulkin strachu nalożecj. Też bu pschi spomnene, so je mjašo wot howjadow, na tafku khorosz semrejch abo teho dla dorjesanych, znadz skłodne.

D opisy.

S Dreždjan. Wola nas w Dreždjanach a w mjestowych wózach je sandzene lieto 3326 wošobow wumrelo; narodzilo pak je so 3759 dżieci, bes nimi 170 podjanskich a 14 wot židovskich starskich. — Wóndano bu dżiekawu muž, kij wuhlo k nam do mesta wosy, pod wosom morwym namakaný, s kotrehož bje so najssere wošunył. — Druhi dżiekawu muž je so nieschtonjow posdysicho wošwesky, a to na tubach kralowskego hrodu. — Dale je ſebi jedyn nedocink w jaſtwi žiwenje wsał. Jego schyrjo ſobujecz drje pytnychu, so won w nozy w 12 stanowasche, nerekzbawachu pak dale na to, dokoł mjenjachu, so ma to swoju nusnu pschezjinu; ale rano jeho na ſeznych wošnowych leſzych wſzajso wſidzichu. Nedawno je so hólcejz w je-

nej mjeschcianskej wuczeńki ſrudnje wobſchłodzisk. Won bje ſahe do wuczeńje pschichol, a dokoł bjeſche khetro syma, dha so won k kachlam pschitkočowasche. Pschi tym pocza so jeho draſta zehlicz a sapali so, ſchtož bu hiszceje hore, jalo won we ſtruku a bołofsi ſe iſtwy won bjeſeshe, hdejz pak bu woheń wot wucjerja, kij runje pschindje, ſatkočeny. Tola hólcejz tak ſrudnje wopaleny w khorobnej kheji leži, so so hiszceje prajcz nedz, hacj ma so ſmerez abo wuhojenie docjakowacz. — We wobdręždjanſtich wózach ſu čłowiske ſjetra wudyrke; teho dla buchu wóndano džieci w naschich ludowych wuczeńjach psches ſatkočikow wychuoſsje prachane, hacj ſu jim po starej pschitasni ſjetra woprawdzie ſchcijepene, abo hacj znadz je to pola njeſotrych ſakomdzene. Teho runja mjeschcianſke leſkariske ſatkočiſtvo wóndano ſtarwne napominasche, so bychu wſchity ſtarſki na tu wjez ſwjeru ſedzbowali, a wokaſowasche na to, so je wujtine, hdyż ſo ſjetra ſ nowa ſchcijepia. Komuž ſujomne neje, ſa toho nech tudy pschitajimy, ſo ſchcijepenje, kaž može kózdy wot leſkarja ſtyszczeć, jeno na njeſchto liet pomha, runjež ſu ſo ſjetra derje wujſetſtie. Potom dyrbja ſo ſ nowa ſcijepicj; hewal może tež doroszeny čłowek do strachoty pschincj a znadz na ne wumreć. Pišar tychle ryneckow je ſo psched njeſotrymi ſjetami tež ſ nowa woſchcijepicj dat, a może woſhwiedzicj, ſo jeho to w ničim ſadziewato neje. Teho dla won ſ dobrym ſwiedomniom tu wjez k wobſekdzbowanju pschezporucza, woſebje dokoł ſo psches to ſ bozej pomozy wſchelaka ſchfoda a ſtrachota wotwobroczji. Jeſli hiszceje njeſchto bes wam, kij ſo na ſjetrachcijepenje hundori, teho na to ſedzbiweho čginimy, ſo je böh ton ſhes pschezjivo ſjetram pomozne wiez dat; a ſchto chył tajki mudraćk byc, ſo by tamnu pomoz nenožoſit?

Woobraſy ſ jendželskeje Ameriki.

Pschezjela kij we weziornej Kanadi, w kraju, Jendželjanam ſluſhazym a pólnoznie wot ſwobodnych amerikanskich krajinow ležazym pschebywasche a ſ kótrym ſebi ja husto liſty piſach, namakach ja wóndanjo nenožiſy w domi jeho ſwóſby. Won je ſo na ſhwili ſ Ameriki do Europy wrócił a to ſe schwarnym pacholom menužy ſe ſkuldnym mjeniſkim nedžwedzom (Waschbär, procyon lotor).

Tuto pýkne a sludne swjerjatko cijenesche mi a wschelakim druhim pschitomnym wele žorta a dokelž seho wobhedjet kóžemu lubierad rodprowu dawa, dha móžu ja kóžemu, kíž chze schto wo Amerizy wedzic̄, knesa E. Nöcker a w Bukezach k wopytanju vorucic̄. Dokelž je mi s. Nöcker predy s Ameriki wschelake naležnosje pišat a bes tom tež, kaf je tón spomnený medživedj do seho ruki pschischt, dha proshach ja jeho wo domolnoš, so bych tute listy w Serb. Morinach wosserwic̄ smjel. To je mi wón dobroćinje wotpuschcij a duž chzu je tež borsy wotčischec̄ dac̄.

Prijeni wobras. Hóntwa we weczornej Kanadji. — Lubu pschecjelo! th chzesch wo tudomnej hóntwi nieschto shonje a ja bych Czi najradsho nieschto sara straschnie pišat, ale hóntwy tu wjazy straschnie nejsu. Bruny medžewedj (bar), tutón hamowolny knejet džiwiny, je hijom dawno tute strony wopuschcij. Wón cijesche psched derje trechjazej buschkwju, kaf tež psched ropotom, kótry sekera nowych wobydlerow w lešu cijenesche a psched tym, so jemu jedyn fruch leša po druhim spalowachu. Jenož swojego maleho pschirodneho bratra, hibicjimeho myjenškeho medživedjka je wón w liešowej hamotnosti sawostajit. — Delenje? Nó tute wbohe

spłoschiwe swjerjatka su so tež dale bo kraja nuts sejahnly; pschetož sich pschewywanje bu jím dale bóle pokazene a jich mlode stajnje morene. Njetko jich jenož 5 abo najwjaž 10 hromadzie widjisch; 20 hac̄ 30 mil wot naschego bydlenja može je dris lešny a szerpliwy tſseler pschesklapnyc̄, ale hijom jeho szin abo jeho pschelkhatany stup po shnithym drewi wucjieri zde stadlo psches spomalane schtomu a niste hujdny abo psches swiette siesory do najhusdicheho lješa. Jenož rjedko widji jedyn jelenie na pschedan pschinesz; predy placzesche jedyn 2 dollaraj, njetko pak 8 hac̄ 10 a pschi tym nejsu woni wetsche, hac̄ szlyny hornis. Ty widjisch teho dla, so je jelenjaze mjašo tež tudy jenož mjašo sa bohaczkom. Sorný tu s zyla nejsu a dyrba so wot jelenjow szobu fastupic̄ dac̄, pschetož tute, kaf hijom spomnich, nejsu wele wetsche, dzjili hornjaja džiwina. Džiwe šwintje tu tež žane nejsu, sa to pak cijim wjazy domjazich, kíž su pak husto na pastwach tak wobjivile, so su kaf najzivische kundrosy. (Přichodnje dale.)

Pschispomnenje redakcije. Djenha móžachny jenož tutu malu džielba tebole lista dac̄, sa ihbijen wosserwimy pak walki fruch teho pameho.

Kak

rozom

Hans Depla

wótřitaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

Mots Tunka. We nashim cžazu so tola džiwnie wjedy ſlawaja a to druhdy wot taſkich ludji, wot kótrychž ſebi jedyn to ženje myhlík neby.

Hans Depla. Je dha pak schto nieschto ne-khmane ſwora?

Mots Tunka. Haj, a to gmejnski priobſtejek M. we D. vola h.

Hans Depla. Echo dha je tón cžini?

Mots Tunka. Daj ſebi powedač, wujo. — Spomnený M. khodjeschke menujzy ſandžene heto do

knežeho dvora na džjelo, hdyž sa džen 5 nhl. sao
hlužesche. So pak by tajke džjelo horjedacj netrebaš,
dha jeho nan, wumenkař, hlubi, so chze jemu jeho
rolu a nasymny hým webstaracj, jeli by jemu na
džen dwaj hlužebornaj dacj chýl, i jedj chýl hebi
wón ham djeržecj. S tym bje hým spokojom. Duz
nan krótko vshed hodam k hýnej praji: „Pjetre,
budž tak dobrý a daj mi ton tolesk a 13 hlužeb,
kij hým sahlužil; ja chzu hebi k hodam punt mjaša,
schnuptobaka a t. d. kúpicj. Pjetr praji, hacj chze
te penesý hýdom mječj; na cjož nan wotmolwi:
„Haj trebaš je bých!“ Duz hým poskoči, plistuje
nana wot wobezu stronow a woprascza ho jeho po-
tom, hacj ma nješko dosz? Nan praji, hacj ma
wón k temu prawo, jeho tak biež, a pschitasi, so
budje teho dla s nimi na druhim mjezi ryczečej.
Na to mlody saho poskoči a jeho žadkawje na bróst
bije. Teho a tež stareho žona chzetaš tym pukani
wobarcz; wón nobej na bok storeči a potom bje mjer,
— ale niz dolho. W nožy menujz starý swoju
žonu sawoła a jej praji, so jeho bróst wot Pjetrow-
ych puków tak boli, so svacj nemože. To mlody
wuhlyšči a **śwósemu nanej** praji: „Ty starý
saklaty szerbe, ty móhł hýjom dawnu hlaňneny
býc; heſſo ſrahú nedjeržisch, dha cji ju na granat-
kuſki roſbiu!“ Šako je potom starý na ihwilu
wuhnył a saho wotuečil, praji wón hwojeh žoni,
so chze ho jemu picj, a so by jemu kuff symneje
wody dala. Na to hým k macjeri praji: „Ton
starý sber móhł hýjom dawnu hlaňneny býc, heſſo
jemu hornczky pschiněſeče abo s mjejeſe ſchtanljie tu
wodu woſmeče, kij hmoj ja a moja žona nohyloj,
dha ho wam derje nepotidže. Nech ton starý ſallatý
ſherb do rjeli lieſe.“ Duz nan hwojel žoni praji:
„Sam ty nješko hýz uſtrebaſh, a ja tam tež nevondu,
hnuž hacj do ranja wutraju.“ Nano je jemu po-
tom hým hýšeče pschitasi, so dyrbí ton kruch
mjaša, kotrež je we wuhnu hobi wizajo mječ, delle
wscz, dokež to wuczinene nima, we jeho wuh-
nu mješko húſhicij. Teho runja je hým nanej ſakasj,
do jeho hýzeti na potrebu khodicj, dokež to tež
wuczinene nima. Teho dla je nan potom dyrbíj
k húſhici na ſahrotu khodicj, ſhtož pak hebi ton
tež pschezo lubicj dacj necha.

Hans Depla. Djicejo, kij ho tak pscheinjivo
staršhim ſadjerži, dyrbí tola zylle we hlužbi czerta
ſtacj a k heli ſrake býc.

Mots Tunka. Haj, ſhtož na tajke wachnje
ſchitwórtu kaſnju pscheinupiſuje a tak Boha ſanicja,
junu žaložnu ſou dostane.

Hans Depla. Nedhrbíjala tajfemu nelhym-
nikoj wutroba pukotacj, hdyž na Bože hrojenja we
givatym piſimi pomhli? Swjate piſimo praji: „Woko,
kij nanej ho hmeje a ſazpi macjeri poſkuchacj, to
dyrbí rapati pschi rježy wudypacj a mlode hodlerja
ſezracj; (Pschiſt. Gal. 30, 17.) a saho: „Shtož

hwojeho nana abo hwoju macjet bise, ton dyrbí
hmercje wumrecj. (2. Mojs. 21, 15)

Mots Tunka. Tažy neshmanizy, kaž tamny
hým we D. wſchaf na tajke hrojenje Poje nekedy-
buja, dokež druhemu knesej hluža, hdyžli Bohu.
Teho dla hisceje wele mene na napominanja ſedž-
buja, kaž je k pschitadej pola Siracha (3, 9—15)
namakam, hdyž rjeka: „Gjefz nana a macjet ſe
ſkutkom, ſe ſkowami a ſejeru noſdju, ſo by
jeſu požohnowanje na tebe pschitolo; pschetož nanowe
požohnowanje twari džjecjom hýčeče, ale macjerne
poſlecie torha je ſaho delſe. Pschetož teho nana
czeszejc je ſama twoſa cjeſz; a tu macjer ſazpicj,
je ſama twoſa haniba. Kube džjecjo, wytaj twoſ-
jeho nana a na ſtaré dny; a neruž ſeho we
jeho živenju. Teje dobroty, nanej wopofasaneje,
nebudje nihdy ſabyte.“

Hans Depla. We naſchim čaſu tola ſkóz
człowekow žałoznje pschibera; a ſhto dyrbimy pra-
ſicj, hdyž ſamy gmeinſti priſódfteſej ſo tak ſadjerži,
kaž ſy mi wowedat! Sa tajkeho žadkawza by naſchis-
hodniſche býlo, hdyž býchu jemu we mjeſci wjeſta
bydlo darmo dali, a jemu kódy džen k hñedanju
pol kopy tajkich prawych helených wotkožili, ſo by na-
ſhonył, tajke ſkódko drewo we Schyanifel roſe.

Mots Tunka. To jemu ničjo ſchłodžilo neby!

Hans Depla. Taſlich nekraſníkow ſnaſemjy
hýšeče wjazy, kaž ſeneho we — czach, kij je tež
hwojeho nana bit, kotrež je ſo tola čaſ ſiwenja
ſa neho přezowal a držel. Boh daj, ſo býchu do
ſo ſhli a ſejaſom poſtut ſčinili, ſo jich helska
klama pýzrela neby!

Mots Tunka. Daj to Boh! —

Čaſi ſakſkoſchlesyňſkeje želeſnicy ſ budyskeho dwórnischa.

Do Dráždjan: rano 7 h. 37 m.; pschitola ſta
12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieſor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Šhorela: rano 7 h. 47 m.; depołnja
11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieſor 8 h. 27 m.,
w nožy 12 hodi. 4 min.

Penežna placzisna.

W Biſku, 28. januara: 1 Louisbor 6 ll.
12 nhl. 4½ np.; 1 poſlowažy čerwienj ſkóz
abo dukat 3 ll. 4 nhl. 4½ np.; wienske bankowi 94.
Spiritus w Broiſkawi 13½ ll.

Nawěſnik.

W Neſwacjidiſli budje jena hýzeja ſe
ſadowej ſahrodū pondjelu 28. januara t. l.
dopotnia w 9 hodzinach wot tamniſkich weſnych
grichtow w hoſze ſe ſu tam na pscheſadzowanje
pschedawanu, ſhtož ſo ſ tutym wosſewuję.

Krajnostawski bank.

So su knezja krajne stawy kral. sakst. hornolužiskeho markhrabinstwa sliczbowanie, nad sarsadowanjom krajnostawskiego banka sa lito 1854 stojene, sa dobre spósnali, so s tutym k sianemu nawedzenju dawa.
W Budyschini, 17. januara 1856.

Postajeny krajny starschi kral. sakst. hornolužiskeho markhrabinstwa.
f Thielau.

S dowolenjom kralowskego komisara so po §. 14 všidawka i statutam krajnostawskiego banka wet % 15. haperleje 1854 wobsankaza bilanza krajnostawskiego banka p. a. 1855, s wumijenjom justisfazije sliczbowanja, na bližšim provinzialnym ſejmi wukonjajomnem, tudy wosjewja.

Bilanz a.

Activa.

Ultimo decembra 1855.

Passiva.

	tl.	ns. np		tl.	ns. np
Hypotheckste konto (kapital).			Per fundazijski kapital-konto.		
Saldo ult. dezembra 1854 2,282819 tl.			So składny kapital banka . . .	550000	
Ktemu všidivje w l. 1855 657720 =					
2,940539 tl.			Per fast. listow kreazijske konto.		
Na to bu wot- placjene 78442. 9.1.			Wunoscik tych hacj ult. dez. 1854 fourſ- rowazich fast. list. Ser. I. II. III.		
Ma 3 hyvo- thek wotpiša- ne schłodowanje 110. 20. 9. 78553 tl			1,643230 tl.		
Saldo debitorow na dostatu hypothecu 2,861986			W tutym ſecji bu kreirowanym wot Ser. II. a III. . . . . 485000 tl.		
Hypotheckste konto (daň).	21352	22	2,128230 tl.		
per mjeſaz dezemb. 1855 sliczbowajomna, ult. meje 1856 placjoma daň a reszty			Spalenym bu w. Ser. I. II. a III. 144690 =	1,983540	
Konto fastawskich listow.					
Wobstatk fastawskich listow ult. dezem- bra 1854 . . . . . 74000 tl.			Per bankowkow kreazijske konto.		
Všidbyk w tym ſecji . 706890 =			Wunoscik fourſrowazich bankowkow		
780890 tl.			Ser. I. hacj V.	500000	
Wotbyk . . . . . 684390 =	96500				
Efekto-konto.	475273		Per kapital-kreditorske-konto.		
Wobstatk paperow au porteur ult. dez. 1854 . . . . . 379573 tl.			Saldo ult. dezbr. 1854 60990 tl. 16.4.		
Všidbyk w tym ſecji . 170500 =			Všidbyk w tym ſecji 144623 = 17.6.		
550073 tl.			205614 tl. 4.		
Wotbyk . . . . . 74800 =			Wotbyk . . . . . 45724 = 24. 3.	159889	9 7
Kapital-dobitorske-konto.					
Wustatki ult. dez. 1854 376141 tl. 6.6			Per kawzijske konto.		
Wypożycjonti t. l. . . . . 62415 = 4.8			So kawzije w hotowych venesach . .	8095	
438556 tl. 11.4.					
Na to wotpłacjene 50759 = 28.9.			Per nalutowarnine konto.		
Kapitałske wustatki	387796	12	Saladki hacj ult. dez. 1854		
Konto-korentne-konto.			865489 tl. 25.8.		
Saldo debitorow ult. dezbr. 1854 . . . . . 10233 tl. 5.—			Tego runja w tym ſecji 384032 = 28.3.		
Všidbyk w tym ſecji 325991 = 12. 5.			1,249522 tl. 24.1.		
336224 tl. 17. 5.			Na to bu wypłacjene 260603 = 1. 8.	988919	22 3
Wotbyk . . . . . 336076 = 2. 1	14815	4			
Transport 3,843056 19 9			Per interimske konto.		
			Salb. ult. dez. 1854 24423 tl. 20. 2.		
			Všidbyk w tym ſecji 4688 = 2. 3.	29111	22 5
			Per konto à Nuovo.		
			Dajomna všidbykona daň 13600 tl. —		
			Ta kama e dostacju 1332 = 15. 8.	12267	14 2
			Transport 4,231823 8 7		

W i l a n g a.

Activa.

Ultimo decembra 1855.

Passiva.

	Transport	tl.	nr	Transport	tl.	nr
Pożernine konto.				Per fastawnych listow dan. wu- fupne konto.		
Salbo ult. dež. 1854. 198202 tl. —				Sa nesplacjene koupony		
Ma sapolojene effekty				8. sličbow. ljet. 33 Stück 80 tl. 11. 2.		
ie. w tym lieči sejnine wupoježonki	223844	—		9. . . . . 99 . . . . . 64 . . . . . 29. 2		
	422046 tl. —			10. . . . . 296 . . . . . 314 . . . . . 6. 5		
Ma to wotplacjene	230573	22. 5.		11. . . . . 11689 . . . . . 32461 . . . . . 20. 8		
Ležomnostne konto.	191472	7	5		32921	7
Wonošk ult. dež. 1854. 5230 tl. —						7
Vschibyk sa pichewatu ležomnosz	350	—		Per reservefondse konto.		
	5680 tl. —			Wunošk ult dež. 1854		
Wetbyk sa pichebatu incl. danje	1409	10.		15124 tl. 22. 2.		
Rafsa-konto.	4270	20	—	Dobyrkowa vijelba wot l. 1854		
Hotowe peney ul. dež. 1854				4889 . . . . . 5. 3.		
360768 tl. 28. 2.					20013	27
Vschibyk w t. lieči 1,867373	21. 7.					5
	2,228142 tl. 19. 9.			Per dobytkowy a schkodowazy konto.		
Wulhod	1,967476	5. 9.		Ejist dobytk w 11. sličbowanskim ljeti		
	260666	14	—		14707	17
	4,299466	1	4			5
					4,299466	1
						4

Dobytkowe a schkodowate konto.

Zivnate sličbowanske ljeto wot 1. januara hajz ultimo decembra 1855.

Debet.			Credit.		
Sa dan na sakladny kapital, kawzije a poježonki	27171	tl. 8. 0	Sa dan wot hypotheklich žabanjow	101651	9
Wot tych dan sa wustatki	15494	tl. 28. 7.	Sa dan wot fastawnych listow	5682	23
v. poježernje 9019	24514	14. 4	Sa dan wot effekow	16866	18
	2656	24	Sa sapožanje a wukonjanstu saplatu	2274	23
Sa dan na sapoložki pola nalutowanie	30628	28	Sa provisju	505	3
Sa dan na wabate fast. listy	60390	10	Sa saljetnene koupony fastawnych listow	1220	4
Sa schkodovyschi 3 hypothekach 110 tl. 20. 9.					
Sa wotpihanu dan, daninu dan ic	72	18 8			
	183	9			
Sa faršadow. wub. w 11. sličbowanskim ljeti.	9426	8			
R wurunantu jako ejist dobytk	14707	17			
	126993	9			
		—			
				126993	9
					—

Direktorium

Krajnostawskeho banka kral. saksl. hornolužiskeho markhrabinstwa.

f Thielau. f Nostitz-Wallwitz. Heydemann. f Loeben. J. Schilling. Chrig.

P s c h e h l a d
wypożyczeńkow wot krajnostawskiego hypothekskiego banka sczineny.

W cjaſu wot	Horne Luszy.			Herbske Kraje.			Totalna ſumma.		
	Licžba lejom- noſzow.	Wyhokoſz datyck wypožyczeńkow.	nf. np	Licžba lejom- noſzow.	Wyhokoſz datyck wypožyczeńkow.	nf. np	Licžba lejom- noſzow.	Wyhokoſz datyck wypožyczeńkow.	nf. np
1. januara 1845 hacj ult. deſ. 1854	1594	1,027174	— —	549	1,255645	— —	2142	2,282819	— —
1. januara 1855 hacj ult. deſ. 1855	256	62340	— —	233	516827	— —	489	579167	— —
	1849	1,089514	— —	782	1,772472	— —	2631	2,861986	— —
Spchiliczeniom tych w ljeſci 1851 f	—	—	—	—	—	—	522350	—	—
: : : 1852 f	—	—	—	—	—	—	28825	—	—
: : : 1853 f	—	—	—	—	—	—	55010	—	—
: : : 1854 f	—	—	—	—	—	—	67571	—	—
: : : 1855 f	—	—	—	—	—	—	78553	—	—
cjinnych wotpłacjeniow	—	—	—	—	—	—	282194	—	—
Totaln wobſtaſt datyck wypožyczeńkow	—	—	—	—	—	—	3,144180	—	—

K r a j n o ſ t a w ſ k i b a n k.

A.

W nalutowańi bje 1. januara 1855 wobſtaſt wſchitkich ſapoloſkow
tl. 865489. 25 nſl. 8 np. na 4032 kwittonſkich kniſkow.

Hacj do 31. deſembla 1855 bu 1032 nowych kniſkow wudatych a ſ zyla ſapoloſjene:
tl. 384032. 28 nſl. 3 np.

inclusive • 19997. 13 — — t kapitalej pſchiwdateje danje.

W tym ſamym cjaſu bu pod naſpetracjom 530 kwittonſkich kniſkow naſpetplacjene:
tl. 260603. 1 nſl. 8 np.

Duſ wunesiehu konz deſembla 1855 ſapoloſti w nalutowańi ſo hiſćce namakaje:
tl. 988919. 22 nſl. 3 np.

na 4535 kwittonſkich kniſkow.

Danje bu w tym ljeſci placjeneje: tl. 8831. 15 nſl. 2 np.

t kapitalej pſchiwdateje . . . 19997. 13 — —

in Summa tl. 28828. 28 — 2 —

Do ſapiſa ſenotliwych cjiſlow nalutowańſkich kniſkow (bes menow) w nich woſchijatyč, moje ſejdy, ſotrehoſ to naſtuſa, w eſpediſji banka poſlabacj.

B.

W poſcieńi bje 1. januara 1855 na 126 ſaſtaſnych piſimow wupožycjene
tl. 198202. — — —

Hacj do 31. deſembla 1855 bu na ſaſtaſne lſty wupožycjene
tl. 223844. — — —

a pod naſpetracjom ſaſtaſnych piſimow bu naſpetplacjene

tl. 230573. 22. nſl. 5 np.,

taſ ſo na konzu deſembla 1855 na 140 ſaſtaſnych piſimow wupožycjene woſta
tl. 191472. 7 nſl. 5 np.

W Budyschini, 31. deſembla 1855.

K r a j n o ſ t a w ſ k i b a n k.

Heydemann.

Nasjch woprawdžith homöopathiſſi strowo tny kofej,
po woſebnym porucjenju knesa Dr. Luhu w Götheni pschihotowanym, po ſłodzenju bunowemu kofejſel
ſkoro zylje runy, a pschi tym wo wele tunſchi a ſtrawſchi, je wot nas

Kneſ Ch. Holtſch w Budyschin i

fa Budyschin a woſolnoſz jeniczym na pschedan dostal a pschedawa ſo pola neho tuton kofej ſtajnje
w cijſtej a čerſtwej twori punt po 3 nſl.

W Nordhausen u pschi Harzu

NB. Psched wopacnym a ſ zychorijowym forenjom faſſchowanym ſ tutym warnuſeny, pschetoj
taſki tež pschedawaja.

☞ Wot nascheho homöopathiſteho kofeja war jedyn 2 lutaj 5 minutow we warjazej wodjt
netreba jón pak zydiči, dokeſ ſo ſam ſadji.

☞ Jedyn može jón tež newarem wujicę a budje jón duzy a pschi puczowanych ſa woſebje
derje ſłodzazy a tyazy ſpoſnacj.

☞ Jedyn može jón tež mjeſto runſliz a zychorija jako najljepliſhi pschibek ſ bunowemu kofeji
ſ wujukom naložecj.

Karpjaza hoſzina.

So bych požadanjam wſchelatich mojich čjeſze-
nych hoſzjow doſz cinit, woſiewiam čjeſzenym ſſer-
bam Budyschina a woſolnoſzie, ſo ſmjeje ſo ne-
djelu 3. februara t. l. pola me karpjaza hoſzina,
na kotruž wſchitſich najluboſniſho pscheproſchuju.

Roſſch w Tſjelanach.

Drewowa aukzia.

Schtwórk 7. februara t. l. budje ſo na woſ-
francjanskim reyeru pola bartſkeje drohi

70 kopy % twerdych walczkow
na pschepadzowanje pschedawacj. Hromaduſen-
djenje we woſfrancjansſej koſcji.

Hanns Buchorn.

Wot podpiſaneho hajniſkeho ſariadniſtwa budje
ſo ſ lietuscheho ſpuszczanego drewa a to w bart-
ſkim reyeru

50 kopy doſtich brjesowych walczkow
djen 28. januara (pondjelu) do połonja w 9 ho-
dzinach ſtarownje na pschepadzowanje pschedawacj.
Na ſupowanie ſmyſleni ſo ſ temu pscheproſchuja
ſ tym pschispomnenjom, ſo ſwolniwie ſady bart-
ſkeje zybelnicje pschi ſupowſkim haczi, hdzej ſo
pschepadzowanje ſmjeje, nutſnamakacj.

Grabinske lipſke hajniſke ſariadniſtvo.
Wiedemann.

Suſe Dr. Džie
zylje ſylnie a po fotrych ſo derje hiba, ma ſtajnje
čerſtwie na pschedan w Budyschin na ſerbſkei hafy
w welbi, psched fotrym ſtaj dwaj muraj wupoſ-
ſnenaj.

W. J. G. Nieckſch.

Serbſte Nowiny moža ſo, hdzej je wudawatnja ſanknenia, nietko ſtajnje pola k. pschekupza
Zakuba na žitnym torhoschez doſtawacj, tež moža ſo tam wſchitſke redaktorej pschepodajomne
liſty, piſma, naujeſchtli akt. wotedacj. — Thym, kij ſobotu do ſameje wudawatnje ſaſtupicj
nochzedja, dawaja ſo Nowiny ſ tym wóknou won, fotrež na žitne torhoschez dje.

Krausa a Comp.

♣ Po dlijesnej biednoſti wumre w Budyschin
14. januara t. l. naju lubowanym syn **Gorla**
Gustav, ſchulef tamniſcheho gymnaſia, a jeho
cijelo bu 18. t. m. na jara čjeſne waſchnje wot
jeho wucjerjow a towařichow, kaž tež wot druhich
pscheczelow a ſnatych na ſuchoť ſ poſlenemu wot-
pozinkie pschewodzane.

Madjije, fotrež bjechmoj na neho ſtajitoj, je
Bóh tón knes ſ nim preci wſat: moj pak ſo po-
koriamoj psched jeho ſwiatzej wolu; wón wie,
ſchto člowekam ſ ſjeſhemu ſluži.

S woſiewenjom tuteje ſrudneje poweſzie do-
wołamoj ſebi tež, uauj najwutrobnſchi djak pra-
jicj knesam wucjerjam naju nebozickeho syna,
jeho towařicham, kaž tež wſchitſkim druhim, ſiž ſu
jemu w ſiwenju a w ſmerci luboſi a dobroci,
woſz wopokaſali.

W Lipinach, 20. januara 1856.

M. Scholka, wucjer,
a mandjelska.

Zaſdzenu ſobotu žita w Budyschinje plácahu:

Kore.	Wyšsa.			Nižſa.			Srjedzna.		
	U.	nsl.	np.	U.	nsl.	np.	U.	nsl.	np.
Roſſa	7	20	—	7	—	—	7	15	—
Widzenza	9	12	5	8	5	—	9	5	—
Sejmen	5	—	—	4	15	—	4	22	5
Worſ	2	17	5	2	10	5	2	15	—
Hořč	7	20	—	—	—	—	7	10	—
Riept	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	9	15	5	—	—	—	9	—	—
Hejduschka	6	5	—	—	—	—	5	25	—
Bjerny	1	18	—	1	10	—	1	15	—
Kana buty	—	15	—	—	13	—	—	14	—

Dowoz: 2105 koreow.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlétta předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 5.

2. februara.

Léto 1856.

Wovisbi jecjje: Swetne podawki. S Kholma. Se Šešolzy. S Lubenja. S Budyschina.
Dopisy. Wobrasy i jendzelske Ameriki. Lubijjska hora. Spjewy. Hanž Deyla a Mots Lunka. Cjahi
sakſoschles. jeleſnizy. Byrkwinſke powjeszje. Nawieschnit.

Swetne podawki.

Sakſa. W njekolnych nowinach bjeſche
so wudawało, so budje wot frala wuriadny
ſejm abo landtag powołany, dokelž hycze ſ
ſrijadowanju nowych ſudnistow 300,000 tl. po-
brachuje. Na tym pak zane ſtowo wſerne neje.

— Dobyt hornolužiſkeho ſtajneho banka wu-
noſcha na ſandžene ljetu 14,707 tl. — Narodny
džen ſratoweje bu 27. januara we wſchelakich
ſakſich miestach bes druhim psches wulku reveilliu
wojeriskeje hujžby hweſenjy.

Pruſſy. Pschelkod pruſſich poddanow do
Ruſowskeje je njeſko wo wele położeny, tak so
može tam tu khwili kóždy puejowacj, kiz ma
poriadny paſ. — Hacj budje so pruſke knežek-
ſtwo na ſchromadžiſni, kiz ma mjer wujednacj,
wobbjelici, wotwiſuje pecja wot teho, hacj so
jemu predy jednanja na d r ó b n e wosjewi, ſhto
chzedja Jendzelenzenjo a Franzowſojo wot Ruſow
ſa tajſe mjerſzinjenje žadacj.

Rakuſy. Wſchilke tudomne nowiny piſaja,
so budje mjer wjeszie wobsankneny, hacj runje
so Jendzelenzenjo hſchicje trochu pschecjivo nemu
ſaperaja. — S Petersburga je piſmo ruſkeho
khjezora, ſ kotrymž wón wumjenenja, mjerſzinjenja
dla poſtajene, ſa dobre ſpoſnawa, do Wina pschi-
ſchlo. Duž drſe wjazy dolho trać nebudje, ſo
ſo to ſamo wot franzowskeho a jendzelskeho
knežekſtwo podpiſhe a ſo potom na jeho pod-
kožku mjer wujedna. — Štowalski literat Ludewit
Schur, tež njeſtremužkuliſ Šerbej derje ſnaty, bu
wondanjo na jenej hońti tak wobſkodjeny, ſo dy-
beshe po njekolnych dnjach na ſwoje ranę wumrečj.

Franzowſka. Štromadžiſna, ſotraž ſmjeje
mjer wujednacj, budje ſo w Parisu wodjerzecj.
S jendzelske ſtrony je híjom lord Clarendon a
lord Cowley pomenowany, kiz ſmjejetaj pschi-
taſkim ważnym ſkutku jendzelske knežekſtwo ſaſtu-
powacj. Tak bórsy hacj budja mjerowe prali-
minarije, to je to piſmo, kiz budje podlož mjera,
wot naſtupajcich knežekſtowow podpiſane, budje
najprijódzy pschimjer (Waffenſtillſtand) ſejineny:
to rjeſa, wobojemu wóſtu ſo wojowanje na
wjetly čjaſ ſakaze. Wſchelake nowiny mjenja,
ſo budje ſo tajſi pschimjer njeſdje ſredj februara
ſapocžinacj. — Jendzelenzenjo počinaja ſo pecja
tež bóle mjeraj pschilhilec, pschetož pschi hōſini,
ſotraž ſo wondanjo w Parisu djerzeche, wuneſe
tamniſchi jendzelski poſtanž ſlawu na to, ſo by
ſo bórsy mjer ſejinit. — Miesto Paris dawa-
ſa djecejo, ſotrej khjezorka njeſdje w mjerzu po-
rodzi, rjanu ſolebku džielacj. Ta ſama budje
na 400,000 ſchjeſnakow khoschtowacj.

Ruſowſka. Poweſi, ſo chze ruſki khjezor
mjer ſejinicj, je Ruſow ſkoro bóle pscheklapnyla,
hacj Franzowſow a Jendzelenzanow, a poweda
ſo, ſo je tu khwili mało Ruſow ſ tutej myſ-
ličku ſpokojoſom. Haj, w Parisu bjechu wunesli,
ſo je teho dla w Petersburgu revoluzia wudy-
rita, ale bórsy ſo dopolaſa, ſo je tajſe wudawanje
luta tja. — Węch Gorczakow, kiz w Krymi
kommandirowasche, je do Petersburga powołany
a na jeho miesto je general Lüders poſtajeny.
— Na dobytej ſtroni Sebastopola roſtſteluju
njeſko jendzelsky a franzowsky ingenieujo murjo-
wane brjohi tamneho pschiſtawa (Hafen) a Ru-

šojo tseleja tam s časami na nich. Heward s Krym ničjo ważnego powiedacj newjemy. — Wejazj, kij buchu w Karzu wot Rušow sajecj, ſu ſo do Tiflifa pschiweli. Czi wyschi budja wot tam do Petersburga poſlani.

Turkowſka. S Aſſeſte viſaja, ſo ſebi Selim paſha wiſhu prózu dawa, ſo by Erzerum psched Rušami wobarnowat. — Tu ſhwili je tam ſyма tak wulſa, ſo ſo wojowarz nehodji. — Wo Omeri paſhi je mało hlyſhcz.

Ze Serbow.

S Kholmi. W ſańdzenym lječi je ſo w Kholmi na rodžio: 15 dječi, menuiž 9 ſyñkow a 6 džówkow, bes nimi 2 nečeſne; w Horschowi 8 dječi, menuiž 3 ſyñkojo a 5 džówkow, bes nimi 3 nečeſne; w Kamentnej Woleschniz 6 dječi, menuiž 4 ſyñkojo a 2 džowzy, bes nimi 3 nečeſne, — wſcho do hromady w Kholmjanſkej woſadži: 29 dječi, menuiž 16 ſyñkow a 13 džówciclow, bes nimi 8 nečeſnych dječi. — Wjerowaných a pschipowdanych bu 12 runkow. Wot nich je 1 w Hbelſku, 1 w Busezach a 1 w Lubiju wjerowaný a bes nimi biechu 3 runki, hdyž bieſchtaj nawožený a newesta cjeſnai, 2 paſ, hdyž bje jenož newesta cjeſna a 7 runkow nečeſnych. — Semretych: w Kholmi 7 woſobow, menuiž 3 muſy a 4 žónſle; w Horschowi 6 woſobow, menuiž 3 muſy a 3 žónſle; w Kamentnej Woleschniz 6 woſobow, menuiž 3 muſy a 3 žónſle; — ſ hoła 19 woſobow a to 9 muſich a 10 žónſkich. — Psihi Božim bliži je bylo ſ hoła 874, menuiž 441 Eſerbow a 433 Niemzow. Bes nimi bje 8 woprajenych, jato 7 Serbow a 1 Niemz, a ſpovednych dječi 21 a to 5 ſerbſkich a 16 niemſkich. — Wobydlerjow bje w Horschowi 134 a to 84 Eſerbow a 50 Niemzow, w Kamentnej Woleschniz 182 a to 124 Eſerbow a 58 Niemzow, w Kholmi 481. Tak wele bje jich tudy Eſerbow a Niemzow ſo nehodji prajicj, dokelž psihi licženju jaſyki pschipiſali nebiechu.

Se Sſokolz. W njetziſkim cjaſu tola paduſchi jara woſolo ſchnuſhla. Tak bje tudy paduſchi wondanjo do jeneho domu ſ wólnom nutſ ſaljefſt a psihi tym ſ polzy wſcho delſe ſmetak.

Potom bje horný a delny ſhamor pſhepytaſ a ſo do komory nuts pacjil. Dokelž paſ nebie nuts móht a heward janyc̄h penes nenamakat, bje ſaſo ſwojo ſtronu ſchol, wſchilo druhe ſtejo a ležo wotajſchi.

S Lubenža. Jako wondanjo wjesty W. na ſmierkach ſ Budyſhina domoſ djeſche, doſeže jeho bes Sſokolz a Lubenžom muž, kij rekný, ſo čze ſ nim hlej. W. wo tym nicio wedžicj nochzſche a doſho tež netrajeſche, dha jeho tón juſnik nadpadny, na ſemju cjeſnay a na nim klejzo jemu penes yutorhnyeſ pſtasche. Bes tym bližiſtaj ſo paſ dwaj muzej. Duž tón bližniſki poſtoči a cjeſnay.

S Budyſhina. Šańdzeny hermanſki buchu tudy njeſtoſi hermanſhy paduſchi ſadjeni, bes nimi tež jena žónſka ſ Kulowa.

Dopisy.

S Drežđan. Psihi njetziſkim woprawdje naſiemnim čjaſu je ſchitwórk tydjeni w nozy na pſatk pola naſ dwójzy hrimanje hlyſhcz bylo, bes tym ſo ſylny wjetr njehdje hodžinu hawto-wasche. Wedro je dotal tak rjane mite bylo, ſo ſo nam ſda, kaž by žana wjazy ſyma pſchinę nemohla; ale my ſo bojimy, ſo budžemy hſicje wuhotacj dytbecj, a byrnjej woſoko jutrow bylo, kotrež ſu ſteba jara ſahe. Lobjowy lód je poſledne dny tamneho tydjenja roſtał a po wulſek wodji wjazy dnjow ſpiefchnje delſe pluwał, honeny wot cjeſeſkeho lodu, kij ſańdzenu nedželu tudy nimo ſhwatasche. Psihi tym paſ tojſchio ſchrutow na brjoſy leži, kij chzedža najſtere po nowym merſnenju halle naſieto ſo do wody pſchewobrocicj dacej. Dokelž ſ lodom hukto kruchi drewa a i. d. ſobu djeſia, dha je hukdži ludžio ſ hukaty mi ſerdžemi ſoja. Jedyn tajſi ſoje bje ſo djenk tydjeni pſcheladat a na hlowu do Lobjowych žolmow panyt. S pomozu ſerdžow paſ je ſo, džakowano bohu, radžito, jeho ſaſo wuczahnyeſ; ale ſidnacjio ſu psihi tym cjeſicj mijell. — Ta ryc, kotrež ſymloni mejſtim bruſam djeržat, nicio pomhata neje; pſchetož pola mojeho wuja w Kölni nad Rheinom ſu 23. djen wulſko róſka dweju na tħieschi ſedjo wibžili, kij ſo w ſtōnežku wohrewaſtai, psihi cjeſim jedyn prajesche: Hai, hdy bychu te dunderske

zjehle brzesowe lissie byle, dha wschał ta wiez tak wolbyr byla nebyl. — Wóndano kmy królo sa hóbou dwaj wóhnej mjesli; w Starých Drezdjanach bjechu so w jenym muhnju na ranje basy sożehlite; w Nowym Mieszi pak bje so jene dovolnje w tseczim posthodži wulkeje khjezie njeſak ſapalito, psches czoj bu tsecz a ſchwoſt poſthód jara wobſchodzięny, a pschi cžimž bu zyla khježa psches woheń a wedu khjetro ſkonzowana. — Jedyn korejmat je ſebi živenje wsat, dokelj korejmarſtro hicj nechaſche. — Wóndano ſeminarſki wucjer Dr. Wippermann k lepschemu evangeliſteho Gustav-Adolſteho wuſtawa w ſzawnym piſchednoſchku roſkadowaſche, ſak je duchovný Jan Huš w cijeslim kraleſtwi wuſtupit ſ tom žadanjom, ſo bychu ſo w kſcheszianskej wuežbi njeſotre wiezy pſchemjenike, a ſak može ſo Huš jako „muž boží“ Lutherowý predybježet menowacj. — Nasch poſt ma wſchidnie khjetro wele liſtow wobſtaracj; w tsecz 1855 bje ſich hromadje poldra milliona: to je na djen 4288 liſtow. To pak ſu jeno jednore liſty, pschi cžimž penežne, pſcheyoručjene a druhe hiſcheze hóbou liczenie neſhu. Tež tón wulſti liſt do nich neſluſha, kotrež ſym Wóspórſkej cjeczji ſa tu wulſu kolbaſu piſał, pſchetoz tón je zaltowa žona dobrociwje hóbou do Wóspórka wsata.

Wobrasy ſ jendželskeje Ameriki.

Wat C. Nöcker a ſ Bulez.

Prijeni wobras. Hóntwa we węžornej Kanadi. (Pokračowanje.) Schiož ſajazy naſtupa, dha nech ja meležu; tute tu domne hubene bjetoschjere ſwjeriſta ſu wele wiazy na prafciwu kóčku, dyžli na džiwinu, w Europi tak wuwołanu, podobne. Mi ludžio powedaču, ſo tu domne ſajazy hakle pſchi ſapoczątku ſympatiku bjetu barbu doſtawaju, a ſo maja w tsecz a naſymnju bóle tu ſamu, kaž europiſte. Kaž ſo ſda, dha je natura tutym wbohim ſtocjałkom ſ tym, ſo jim kóždu ſymu nabiel draftu wobleče, wjeste ſakitanje pſched pſcheszehanjom cžiowekow dawa a mi ſamemu je ſo tak ſechlo, ſo w najwetshei bliſkoſi ſajaza, ſo tulazeho, neptynich. — Perin y je wele a bes nej njehdje 12 držinow ſacžlow, ale kurotwje ſu wele

měnsche, kaž Wasche europiſte, njehdje ſak wulſe, kaž pozpulje a rjeſata perdriges.

Ale ja chyžych po prawym jenu kanadiſku hóntwu wopisacj.

My ſedzechmy menujžy jedyn wečor pola naſcheho hoſzenjarja, kotrehož nan a Zahna menowachmy, w jeho ſadnej ſwiežej a woptawachmy pilnje bayerske piwo, kotremuž bje naſch staroſiwy hoſzenjar woſebje ſa naſ ſ New Yorka pſchiniež dat. Wo nanu Janu a jeho džieczatſach abo ſynkach chzu Čiji druhí ras piſacj, dženſha jenož to pſchijpominam, ſo ſynk rjeſasche kóždy hóſa, kij ſchilling abo wiaz pola neho ſastaji, a my bjechu jeho naſlubowanshi ſynkojo. My mjeſachmy prawisnu, we woſebnej ſwiežej ſedzech ſmiecj; my piſachmy jenož ſ bayerskich piwoowych karancžkow; my dōſtachmy najpriódzy ſtradijnū poweſz, ſo ſu čerſtwe wuſtrizh pſchiszcze; my mjeſachmy tež pſchehuſto tu radoſz, ſo naſch luby Zahnez nan wot ſamotweneho dužynta tež 3 abo 4 najwetskich wuſtrizow do ſwojego, nihdy ſyteho žoldka delje ſuže. Ale ſa wſchitke te prawisny beresche Zahň tež naſche penežy najradſcho a to niž ſenje pſches mjeru mało; ſ druheje ſtrony cžinesche, won tež wcho nemóžne ſa naſ móžne, haj won, tón tolſty, kulowaty Zahň džiesche ſ nami tež ſunu na hóntwu. S nami? Schlo dha my bjechmy? Nô, cžiſiđiſička weſelych mlodych Rjemzow. Pſchedbyda, ſo tak praju, bje jedyn redaktor, ſ rodom ſe Gaffſkeje. Wón bje jara wulſi Rimrod, kotremuž pak wſchje ſacžki do wody padachu, ſ kotrejež je ſwojich laſirowanych ſchlórnjow dla ſenje doſtač ſemóžesche. Zeho Diana, pielna cžorna poſhyza, bje tak kraſnje drefirowana, ſo ſ wuſtulnoſju wuſomisnenym cjeſatam ſjercheny wotezracj wedžiſche; ale ſo by do wody ſchla, to jej ſenje do myſlje neſpochindje; naſſere teho dla niž, dokelj ſo drie ſaſymnenja bojesche. Sa to roſymerſche pak ſtadlo wozowow pſches horj a pſches doły hnacj, hacj wone do dwora ſeſiekachu. Ja tutej Diani tafku khvalo-ryc̄ džeržu, dokelj bje ſenički hóntski poſ a kaž pſcheczel L...nn wobtwerdzowaſche, tež drefirowana. — Po nim mam na jeho knihičiſch-ejerja ſpomnič, kij bje doſho w New-Yorku žiw, a ſo pſched ljetom ſe ſwojej Augustu a ſ njeſotymi džieczimi do Kanady pſchedydli, ſo

By naš wbohich nesdzielanych Kanadjanow se swojej brobu a se swojej brzylu do spodzivanja stajit. Wón wedjische nesmjerne, k żanej wjeri podobne wjezy powiedacj a dasze ſebi lubieſ, hdz̄ jemu teho dla k lubu rycząchu.

Czo. 3. Jedyn tyczeſ, 3 kohcji wyſoki a pschi tym rjany młody muž wot 25 ljet. Wón bje ſ pokonſcheje Ameriki pschischol a wedjische wele powiedacj wo mehliim žiwenju tamniſkich ſkenjow. Po jeho powieszach ma tam ſózda ſkeni dwie ſlavini, kiz psched ſeje ložom ſtejo ſ wiejadłom wot ſchtrubowych perow wechlujeſtej a ſ tym krije laczne muſlity wotdżeržujetej. Wón bje tež ſtaty tſjeler, ale ſtaſnje ſ požęznej flintu.

Czo. 4. Muž ſ Kentucky, kiz bjeſche w Louisvilli bydlit a tam wulku piwarnju mjet. W swadži, kotrūz njeſotſi wopili hoſzjo mjeſachu, ſatſeli wón jeneho Amerikanarja, kiz bje ſo do neho dat, ſ revolverom (pistolium). Duž bje cziekacj dyrbiaſ a bo Kanady pschischol. Wón bje dobry hońtwat a bje nam njeſotre dny predy jelenja, wot neho tſjeleneho, poſasowaſ.

Czo. 5. To bje moja, ſebi ſnata woſoba. Iako woſak mjeſach ja tu cjeſd, ſo bjech najljeſchi tſiel w regimencji; iako hońtwat nemöht paſ to wo ſebi praſicj. Iako bje naſ ſched njeſotrymi ljetami hońtska ſwoboda w Sakſkej woſbijoſta, kupich ſebi pela Hōlſcha w B. dwójniu tſielbu, kym paſ ſ ſiej ſamej na naſchim reſieru jenož jenu mledu kuroej trechit. Tuta nebie ſebi drje myſlita, ſo kym ja tak wuſhilnu, a dyrbieſche teho dla tajke myſlje ſ pschieselenym ſchidłom woſpaczicj. Ja ſebi ju pieknie ſam apportirowach a ju ſkonečnje ſarash. Druhi ras pscht jenej heńtwi bjech jenemu ſuſodej ſchrótou do ſchörnia natſelit a jedyn druhi wudawasche, ſo je hlyſhat, kaſ je jemu wokolo wuſhów hwiſdalo. Cajaz paſ, na kotrehož bjech ſu ſmjerit, bes tym cjeſnuy. (Přichodnje dale.)

Lubijſka hora.

Wotpohladamy wot teho, ſo ſo w poſlenim cjaſu na lubiſkej hori rjana wjeza ſbieže, dha je tež tuta hora we druhim wotpohladanju jara ważna: menuiž we tym, ſo ſo wot wjestych mjeſtów na tej ſamej wele rjaneho poweda.

Jene tajkih mjeſtów je tón penežny w elb, w kotrymž ſo vecja wulka pónaj połna ſlotu namaka.

Dwaj hólzai psched tutym welbom njehdý hrajeſchtaj; ſenemu wſa wjeſit jeho ſlobuf a neheſche jón do jeneje ſkloby; hólciaſko tón ſlobuf jara pytaſo, pschindje napoſledk do wulſeho welba, hdz̄ hromada ſneſow pschi bliži ſedjo, jemu ſiwaſche, ſebi ſ teje pónuje njeſchtó wſacj; wohenpluwaſy poſ, pschi pónwi ſedjo hdz̄ paſ niežo njeſčini.

S penesami napelnene wuñdje hólciaſko tež bes ſracha ſaſo ſ welba, a powedaſche ſwojemu towarſchej, ſchtóz bje ſo jemu ſtato.

Temu ſo ta wjeza lubi, a tež wón welb namaka; teho paſ eji mužojo ſ hroſnymaj węzomaj, a poſ ſ wulſim ſchęzowlanjom wotehnachu.

Jenož k wiestym cjaſam je tón welb węzineny; tak w Bożej nozy dwanacjich, na Žana pschi połtnju a k drugim takiim węzonym cjaſam.

Schtóz ſ naſrabnoſju penesu pyta, husto ſlje wotendje.

Njehdý tež ſhuda macj widzi — wono bje runje na poſutnym pjaſku —, ſo durje penežneho welba wotczinene ſteja; wona nute ſańdje, a jow ſo jeſ ſiane ſarfunklje, ſlotu a ſljeboru napscheinivo ſybolachu. Dokelž ſo jadyn ſtražnik widzicj nedasche, dha wona džiećjo na wulſe ſamentne blido, kiz w welbi ſteji, ſadji.

Tak wele, hač možno, ſej wona ſhórzuſ ſe ſljeborom a ſlotom napelni, ſhwata ſ tym ſamym won, ſo by potom po džiećjo, kiz hiſch-čen we welbi ſedji, bjeſata.

Ale kajke ſtróželje! ſa ſhribetom bje ſo ſej welb ſapraſnyt, a možno ſej nebie, durje teho ſameho ſaſo namakacj, wſcha jałoſz a wſho ruzykamanje bje podarmo, tak rady hač tež by wona wſchje dobyte ſubla ſa to jene ſhubene ſaſo dacj chyła.

Jenož cjaſ a ſejerpliwoſz jeſnu wulſu ſru- dobu połogicj ſamojachu, kaž ta nadžija, k ljetu, hdz̄ ſo tón welb w tym ſamym cjaſu wotew- rieſ budje, lubo džiećjo ſaſo namakacj.

A to ſo tež ſta; w tym ſamym woſomi- ſkenju, w kotrymž bu lieto predy luba macj tak jara ſrudjena, ſo durje penežneho welba ſame wot ſo wotewrichu. Njeſt paſ ſa ſlotom wjazy nehlada; jenož lubo džiećiaſko kiz ſ wupschestr-

nymaj rucžkomaj so na nju šmjeje, wona woscha a je na wutrobu kłocji. Hdyž pak wona s lubym džiesjom na ſwietlo pschindže, dha ſblje- dny to ſamo we jeho rukomaj. —

Nekedžblimi ludžio ſu w tutym welbi husto ſjeta doſho ſedjicj dyrbeli.

Tak ſo jenemu muzej ſ Lubija ſeñdje. Wón luby, ſo je welb jenož hodbini doſho wotewreny; a dyrbesche teho dla ſydom ijet tam ſpacj. —

Luby Eſerb njeſt, kiž we ſwojim ſiecjnym pucžowanju tež na tutu lubijsku horu pschinęž móhł, budże drje ſo na tajke powedanczka do- pomnicj wedjicj, kóžde pytanje ſa tutym duremi pak ſebi wieszie ſ myſlje ſejjericj, wón by ſnadj tež w tym hroſnym penežnym welbi lieta doſho ſe- džicj dyrbjal.

S p ē w y.

Pſcheſadžena róža.

Hlob: S weſorla, ſ weſorla wulka bje ejma ſo
Syma je ſyma a kluboki ſnjeh,
Hdje je ta róža, kiž w sahrodži bje?
Hdje je mi róža, kiž khodjeſche tam,
Hdje mi to holejo, kiž khodjeſche k nam?
Eyeschko róži je wotvanylo,
Holejo to ſe wby precj horuje ſo.
Na hraju, na pſchafu ſ weſoramia
Buczik tón ſrelny wſag' nenaſtupi.
Swoju tón mchodjenj lu pomenuje,
Sawdal li perſchien na rucžicju je.
Spjewaja ſwatoſo, ſawyſkaja,
Koniki vyschne tež klinkotaja.
Holejo ta róža je pſcheſadžena,
W ejezgu ſo hordji a mandjelſtoh' ma!

Kak

rozom

Hans Depla

wóſtitaj

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

Hans Depla. To je tola džiwny ejah!

Mots Tunka. Ejoho dla pak to?

Hans Depla. Kodoowe ſchrutu ſu woteschke a tjanę cjopte dny bjeſtu pſchischke a hla! ſandjeny ſchwórik bje ſaſo ſnjeh naſchok.

Mots Tunka. Schtoda to wadji?

Hans Depla. O, to njeſotreujſulij wele wadji a wohebie wonczanskemu Pimpuſej. Dofelj bje menujzh počalo pieknje cjopto bycj, dha bje ſebi wón myſlil: „Al, ſožucha wlažy treba neje! — a duž bje jón pſchedak.

Mots Tunka. Dha drje njeſlo ſaſo dyrkze!

Hans Depla. Wón dyrkze, haj dyrkze!

Mots Tunka. Druhdy ſedyn wſchelle ſlychi, hdj by jedyn jenož wſcho roſemik.

Hans Depla. Schtoda hý ſlychal?

Mots Tunka. Hlaſ, dha wóndanjo dwaj tak bes ſobu ryeſchtaſ. Žedyn rekn: „O, Pimpuſo, uchach dha ſwojemu wujej njeſchto k wotmolwenju daej?“ Ma to tón wotmolwi: „Hódno nele, ſo ſ wopigu wuryćowacj, pſchetoz hdyž tebe leſtratſſi

jasyk sole, dha praj: To najhôrsche plody nejsu, wot kótrychz wosy žeru!"
Hanž Deyla. Hm, hm!

Gzahi saßkosclesynskeje železnizy s budysteho dwornischcza.

Do Drážďan: rano 7 h. 37 m.; pschiolnju 12 h. 53 m.; popolnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopolnja 11 h. 40 m.; popolnju 5 h. 2 m.; wieżor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodz. 4 min.

Penežna placisna.

W Lipsku, 28. januara: 1 Louisbor 6 tl. 12 nsl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; 1 polnowažazg čerwieni stoty abo dukat 3 tl. 4 nsl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; winske bankowki 95. Spiritus w Wroclawiu 13 $\frac{1}{2}$ tl.

Cyrkwinske powjesće.

Wérowani:

Michalska cyrkej: Jan Ernst Petschka, wobydlej na Židowi, s Křistianu Eleonoru Karolinu Wernerem.

— Handrij Delska, wobydlej a kamener, s Hanu Richliž s Hownjowa.

Křečení:

Michalska cyrkej: Jan August, Handrija Michala Bartuscha, korberja na Židovi, s. — Handrij, Vjetra Blażej, křečníka w Ratarezač, s. — Korla August, Vjetra Wiejsasa, pollenka w Zelkezach, s. — Maria Augusta, nem. dž. se Židowa.

Podjanska cyrkej: Hana Marja, Hana Holti, křečníka w Hrubocicích dž. — Hana, Hana Křetana, živnoszerja w Słonei Borschji, dž.

Zemrječí:

Djen 14 januara: Maria rodž Klingsteg, nebo Bohuwlera Wylema Postela, kublerja a starskeho muža na Židowi, sawostasena wudowa, 63 l. — 10.. Maria Jakubowa, wobydleka na Seefolzy, 50 l. — 11.. Jakub Vjetnot, křeček w Mierzezach, 45 l. — 12.. Hana Sofia rodž. Eiseltez, nebo Vjetra Herzoga, wobydlerja w Bobolzach, sawost. wudowa, w Hornej Kini, 66 l. — 14.. Korla Gustav Scholka, s Lipin, gymnaſiast w Budyschin, 19 l. 9 m. — 16.. Handrij Bobat, křeček na Židori, 62 l. 10 m. — 19.. Maria Madlena, Hana Wenka, wobydlerja na Židowi, dž., 14 l.

N a w ē š t n i k.

Drewowa aukzia.

Wutoru 5. februara budje so na luto b. czanskim revjemu njezdje 100 dołich hromadow, rjaneho s wetsha brjeso we ho dresa na pschedzowanje pschedamacj a ma so tseci jzel kupnych penes hnydom pschi kupenuj sapta. dycz. Hromadzenjene rano we 8 hodzinach na czornej hori pschi luto b. czansk.-radworskej drofy.

W Lutobęžu, 28. januara 1856.

W. Giebig, hajnik.

13 kóp rjanych woslepow ma na pschedan
Korla Matthes
w Nowych Psowjoch.

Zylije nowa cjenka koschla, do jeneho rubischcja sawjasana, bu psched mojim warom we Lutu namakana. Ton, komuž skuscha, može ju po saranju czischcierskich wulojskow we tuhovskim miemy sašo dostacj.

Wobad.

Zedyn recjaſniſ, hrjeneje wulkoſzie a turkowskeje raſy, jara dobry waſchtač, je cjo. 14 w Dobroschicach pola Nezwacjida na p'chedan.

N a s h w o p r a w d z i t y h o m ö o p a t h i s k i s t r o w o t n y k h o f e j ,
po woſebnym poruczenju knesa Dr. Lutz w Götheni pschitowany, po ſłodzenju bunowemu kſoſejſkoro zylije runy, a pschi tym wo wele tunſchi a ſtrowschi, je wot naſ

Fneš Chr. Holtſch w Budyschin i

sa Budyschin a wokolnosz jenicej na pschedan dostat a pschedawa so pola neho tutón kſoſej ſtajnie w cijstej a cjerſtwej twori punt po 3 nsl.

W Nordhausenu pschi Harzu

NB. Psched wopacjnym a s zychorijowym forenjom falschowanym s tutym warnuſemy, pschetoi taſki tež pschedawaja.

Wot naszeho homöopathiskeho kſoſeja mari jedyn 2 lutaj 5 minutow we warjazej wodži netreba jón pak zydzieč, dokelž so ham ſadzi.

Jedyn može jón tež newarený wujicj a budje jón duzy a pschi pucjowanjach sa woſebje derje ſłodzajz a tyſazy ſpōſnacj.

Jedyn može jón tež mjesto runſližy a zychorija jako najllep'chi pschiberk s bunowemu kſoſej ſi wujukom nałożecj.

Krausa a Comp.

Powschitkonne sawjeszja ze towarzstwo.

(R. R. prlv. Assicurazia Generali w Triezi.)

Saruejazh sond towarzstwa Zidnaeje millionow 500,000 schjeßnakow dobrych penes.

Wetschi djjel samozjenja towarzstwa je na kubla hypothekarijy wupojezeny.

Sawjeszenia na tropy, maschine, skot, wumocjene žita atd. atd. pszechciwo wóhnju po tunich twerdzie postajenych pramijsach.

Doplacjowanja so ženie žadacz nemoga.

Policy w pruskich penesach, wypłacjowanja sa schkodowanje bes wotczechnenja w tych samych penesach.

Pschi sawjeszenjach ratarstich pschedmetow posicja towarzstwo woſebne dobytki.

Sawjeszenia kapitalistow a rentow na živienie czlowiekow. Sawjeszenia pucjowazycz su- blow na drobach a jeleſnizach.

Wschje požadane wustadowanja dawa Ferd. Petau, wokresny agent sa Budyschin a wokolnoſz.

NJEMISKI PHOENIX,

Wóhenj a wjeszjaze towarzstwo w Frankfurce i n/m.

Sakladny kapital: Pölschesla miliona schjeßnakow.

Tuto towarzstwo sawjeszja: Mobilni, tropy, žita, skot, ratarstki grat, fabriliſti grat atb. po twerdych, tu- nich pramijsach a netreba żodyn sawjeszjazh nicio doplaczowacj, bytne so wulka wóhenjowa schkoda ſaka.

Spodobne wumocjenja, po kotrych towarzstwo ſarunanie dawa, s zyla schkodowanje wupytuje, ſu k temu ſluſjite, so je so ſeho ſtutowanje jara roſſcherirko a podpisany agent porucza so k wob- ſtaranju sawjeszenjow wſchitskich družinow, je ſei k wudzjelenju wſchego požadaneho wuloženia ſtajnej hotony. Prospekt a podpisanske formulary moža so pola neho darmo dostacj.

W Budyschin, 1. dezembra 1855.

Wylem Jakob, na ſitnym torhoscheju,

Dr. Whithowa wodžicza ſa Woči

wot T. Ehrhardta w Altenfeldji w Thüringſkej, ſwiazotymi przlegijemi wſhodnich weſ- chow požeszena, wopokaſuje ſo be wſchitskim dotalnymi woči hoſazym ſriedkami pičes ſwoje ſbo- žomne ſtrukowanje wſchidnje jaſo najſahodnicha a najſlepſha wodžicza w tajſim naſtupanju, a može ſo jako dopokaſany hoſaz a požylnjazh ſriedk a jaſo

wijesta pomož ſa ludzi na wočomaj bjeđnych

kōđemu poruczecj. Wona hoit wjeszje a rucje a be wſchitskich ſchidnych ſziewkow, woſebje pschi ſahorenju, ſzepnenu, ſuchocij, ſylſowanju a bježenju wočow kaž tež piči ſlabofit po bielu a placji bleschka ſ wukowaniem jenož 10 nſl. a djiela ju jenož wopravdiju Traugott Ehr- hardt w Altenfeldji w Thüringſkej. — Sklad ſa Budyschin je w heſdowſkej haptſy.

Karpjaza hoſzina.

So bych požadanjam wſchelatich moſich čeſze- nych hoſzow doſz ežinit, woſiewiam čeſzenym ſſer- bam Budyschina a wokolnoſz, ſo ſmjeſe ſo ne- djelu 3. februara t. l. pola me karpjaza hoſzina, na ktoruž wſchitskich naſluboſniſho pschedroſchuju.

Nösch w Eſſelanach.

Hoſzenj w Buſezach.

Rejwanska hužba, nedjelu 3. februara, na čož naſpodwoſniſho pschedroſchuje

F. Nöcker.

Bergmannowe ſlawne ſubowe mydlo po 3 a 6 nſl. pschedawa w ſwojim tajſim jenic- kim ſſladji

Chr. Holtſch na mjaſowym torhoscheju.

Woſjewenje.

Ežeszym ſſerbam poruczam ſ tutym naſ- podwoſniſho, ſo ſu pola me naſaſreñſche džie- ſla na e kweſtki, wjenzy, ſſchijje, pletwa a wſchelake druge tajſe wjezy, ſiž ſo pschi weſelnych a ſrudnych ſtaſtowſiach potrebuja, po naſtunischem placjifni w naſtreñſhim wuberku ſ dostacj.

W Budyschin, 19. januara 1856.

F. Winkler, knihwiſař, ſ bydłom pschi wulſej zyrfi pola ſwudoweneje knenje Pečhoweje.

Dwie holcžy ſe wſow, ſiž chzeſej ſchijje wu- ſkych, možetej bydlenje a dalsche ſaſtaranje pola podpiſaneje dostacj.

W Budyschin. Nenciowa, na wulſej bratrowſkej haſy.

Pecjene cijeske słowi,
so bich je wurumowat, pschedawam
punkt po $1\frac{1}{2}$ nsl.

J. G. Klingst Nachfolger.

Psche fözdy festaren y Faſchel,
psche bolenje na wutrobi, psche dotho le tuu
dybawosz, schiubolenje, faſwanje pku-
zow je tón wot medizinalsteho radicjela knesa
Dr. Magnuſa, wokresneho syskuſha w Barlini

Vlacijsna ½ bl. 2 tl. pól 1 tl.	aprobierowany	Vlacijsna ½ bl. 2 tl. pól 1 tl.
	bróstowy syrop	

Przedst, tij so w mnogich padach a stajnje
se spokojażym skutkowanjom nałożo-
wasze. Tutoń syrop skutkuje hnydom vo-
prjenim nałożowanjom wośebnie, psched-
wskitom pschi faſaklym a jachlofaſchelu,
spiekuje wukhad frakow, pomenski losko-
tanje w schiji a wotstroni w krótkim czasu
także najszyniſki faſchel, tez tón pschi sucho-
cini i ajacieri krajwroczenie.

Sa Budyschin a wokolnoſz pschedawa jón
jeniczy hródowska haptika.

Wote mne djjelane
draždžanske bentusckie psche kurjaze woka
posticjuia tak lóhti, taž wiescie pomhazy Przedſ
k wotstronenu tuteje tak bolesneje ciwilje. W
Draždjanach pschedawa je jaundzelska haptika
w Budyschin, pat hródowska haptika.
H. Werner.

Groźowe bróstkaramellje.
najlepschi Przedſ k wotstronenu faſchela a k po-
loženju dychanja, taž tez k swarnowanju psched
dybarwoſzju pschi faſhynnenju w symnym czasu.

Sa Budyschin a wokolnoſz w hródow-
skej hapticy knesa M. Zášinga kóžy cjoſ
na pschedan. Eduard Groß w Wrótklawju.

Mojemu lubemu wujęſ,
temu dalokemu.

Luby wuję, nō wſchal ty
Pojſ te wulke koſkazy
Nieschtó cjaſha do wóhnja,
So so tola neſfaja.

Nietko pschi tym krótkim dnju,
Nietko ja pschinieć nemóžu.
Radſcho hacj w tym pñieſy liſči,
Għażu ja doma bjerny jjeſſi.

Won hdyż faſo naljecje,
Rjany cjaſ a cjoſto je
A ja možu boſy hici, —
Won ja nočju salubriči.

Pietr Mlonk.

Koſzie vo vuntach a zentnariach kupuje po na-
wobcej płacimi J. G. F. Nieckesch w Budyschin.

Suhe drudżiſe
iplie kvalne a po fotrych so derje hiba, ma klasz-
cierstwe na pschedan w Budyschin na serbskie haſy
w welbi, psched fotrym ſtaſ dwaj muraj wupo-
ſnenaſ. F. J. G. Nieckesch.

Wucjahowarjam,

tij chedza ljetša do Ameriki wucjahnyc, dawa
so ſ tutym k nawedzenju: so fu te nowe wumje-
nenja pschedewenja i Hamburga a Bremena hi-
żom hem fe mni dōſchte, so mója so te ſame
pola me pschedladacj a so mam ja porucznosz,
ħlodiżne kontrakti wotryliczej a wustajecj.

W Budyschin na serbskie haſy cjo. 10/224.

J. G. Nieckesch,
fral. konzess. wucjahow. agenta.

W Szmolerowej kniharni je k dostacju:
Misionski poſtol cjo. 2.

W Szmolerowej kniharni nu k dostacju:
Serbske baſnje, ſivoſemu wulzy lubemu ludzi
podate k wujitku a k fabawenju wot G. G. 2½ nsl.
Nedžela. Kriónowany piſ w. B. Schwerina. 2½ n.
Serbske horny Luijiż. Statistika wot G. B. Ja-
kuha a J. Kucjajka. 8 nsl.
Selenska a jele wobydlerjo. Wot K. A. Jenča.
Prjeni a drugi djjel; 10 nsl.
Sobudar na pucj psches ſwiet do nebja. Wot G.
B. Jakuba. 3 nsl.
Biblija ſlawisny aby historiſki wucjawk stareho a
nowego testamenta. Wot J. Bartka a K. G.
Vekarja. 10 nsl.

Zańdżenu sobotu žita w Budysinje płaćachu:

Kero.	Wyšsa.		Niżsa.		Srzedzna.		Plaćizna.	
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.	np.	
Roſta	7	—	6	15	—	6	22	5
Viſenja	9	—	7	22	5	8	25	—
Ječmen	4	25	—	4	12	5	4	17
Wom̄	2	15	—	2	7	5	2	10
Groſ	7	10	—	—	—	7	—	—
Rjepiſ	—	—	—	—	—	—	—	—
Dahly	8	25	—	—	—	8	15	—
Hejduscka	5	25	—	—	—	5	15	—
Bjerny	1	18	—	1	10	—	1	15
Kana buty	—	14	—	12	—	—	13	—

Dowoz: 1544 kórew.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawaćni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
štvortlētna předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral,
pôsce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 6.

9. februara.

Lěto 1856.

Wodschijecje: Szwetne podawki. S Huciny. S Budyskina. Dovishy. Wobrasy s jendzelskej Ameriki. Spiewy. Haný Deyla a Mois Tunka. Bytkwinske powiesze. Nawieschtnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Sandžený tydjenj je minister s Beust w Barlini pobyl a tam vecža po porucznoſći meñſkich njemſkich krajow wo to jednat, ſak bychu ho njemſke kraje na ſtukowanju ſa mjer wobdzielicj mjele. — Do Wina, hdyž tu ſhwili wuradžuia, na ſajte waschnie bychu ſo po zlych Njemzach ſtere ljepe jenajke penesy abo tola jenajka penęzna placisna postajicj ho-djita, je wot sakſkeho ministerſtwa direktar přeneho woidzjelenſta finanzneho ministerſtwa, tajny radicel baron s Weihenbach, poſtaný, ſo by ſobu radu ſtadował. — S Altenburga piſaja, ſo je ſo tamnemu wójwodži 1. februara młody prynz narodžit.

Prusky. Pruske nowiny njelko ſchjetſcho roſpomneja, hacj dyrbí ſo pruske knežerſtwo na mjerwuradžowanju w Parisu wobdzielicj abo niž. Franzowſjo a Jendzelscenjo bychu menujy pruske knežerſtwo najradſcho wot teho wosankuji, prajizy, ſo ſo pruski kral njelko tež ſi mjerwujednanju pſchipuschejcj nehmje, doſekl predy na wójſtich naležnoszjach džiel brat neje. Ale my myſlimy, ſo drje bes jeho ſłowa ne-pónđe, pſchetož newoſmu jeho ſi mjerčinenju, dha ſo potom tež džiwacj netrebaja, hdyž ſo wón ſa mjerdžerzenje nestara, hdyž chyli Ruſojo hnadj nowu wójnu ſapocjecj. — Šeſt jedna tu ſhwili woſebje wo wetſtronenje nje-kotrych postajenjow krajneje wutawy (Verfassung), kotrej ſo ryčerſtublerjam doſz neſpodobaja. — Jedyn poſtanž bje tež namet na to ſtajit, ſo by ſo na tobak wetschi dawſ položit. — S Po-

morskeje je džiwna petizia na ſejm pſchischta. Jedyn ryčerſtubler bje menujy ſwojim čjeladníkam pſchikasat, ſo dyrbia ſebi ſózdy ras mjezu ſejahnyčj, hdyž wón ſ nimi ryci. Jedyn wo-tročk to necjinesche a duž žodaſche ſebi knes, ſo by jeho wychnoiſ to wotpoſaſa. Duž džižeche wón dwójny dale, wobaj rafaj neſta ſo pak po jeho woli. Nietko je ſo wón na ſejm wobročit, ſo by jemu tón ſi jeho nauvſlenemu prawu pomhat.

Rakuſy. We Wini bu 1. februara protokoll wot rusſeho, taž tež rafusſeho, jendzelskeho, turkowskeho a franzowskeho-poſtanža podpiſany, w kotrymž ſu te wumjenenja pomenowane, pod kotrymž ma ſo mjer wobſanknycj. Jednanja wo mjer ſamý maja ſo po tutym protokollu najdljeha na dwajtym dnju po taſtim podpiſanju w Parisu ſapocjecj a ma ſo tež hnydom pſchimjer (Waffenſtillſtand) ſcjinicj. — Schjetor je porucžit, ſo ma ſo wójſko dale bōle pomeñticej a ſo maja ſo wſchje wójne twaſby ſaſtajicj. — Pſchi podpiſanju ſpomneneho protokolla ſtaji rusſi poſtanž, weſtch Gorczałow, tón namet, ſo by ſo ſi wujednanju mjera tež pruske knežerſtwo pſcheproſhyto. Rakuſki minister podveraſche taſke požadanie a jendzelski a franzowski poſtanž pra-jeſchtaj, ſo chzetaj to ſwojemu knežerſtwu ſi we-dzenju dačj. — Rakuſke penęzne papery ſteja nimalsje ſaſo w potnej placisni, w liezji 1849 bjechu wo položu ſpanyle.

Franzowska. Schjetorowe nowiny „mo-niteur“ woſsiewuju, ſo budje ſo 20. februara w Parisu wo mjerwobſanknenje jednacj poſecj.

— Hac̄ runje hischeje wschelakim wojnskim pschihotowanjam konz sczineny neje, dha tola po wschei Franzowskej mjenja, so mjer nebudze dotho na so čzakac̄ dac̄. — Niektore nowiny chzedza wedzic̄, so so wot ruskeho khjezora sapłaczenie wojnskich khóstow żadac̄ nebudze.

Rendżelska. W Londoni bu 31. januara sejm wot kralowej simeje wotewreny. W tyczi, kotoruž pschi tutej stadtoszji dżerzesche, praeſehe wona bes druhim, so drje hischeje pschezo wojnske pschihotowanja čznic̄ dawa, ale so je tež sa dobre spósnala, krajei mjer dac̄, jeli so tón pod hódnymi wumjenenemi wujednac̄ hodz̄i.

Rusowska. Tak menowana staroruska strona je pec̄ja jara nespokoyna s tym, so chze khjezor pod wumjenenemi, nam snatymi, mjer sczinic̄, ale so njetko sašo trochu sinjerowata, dokelž drje mjer sa Rusowsku tak hubenie nerupane, kaj so predy sdaſche. — We Warszawi je 1. februara marschal Paskevič wumret. Won bje 74 ljet stary. Na jeho mjesto pschiindže najskere weich Gorczakow, kij hac̄ do poſlenſchego časa w Krymi kommandirewasche.

Turkowska. Dmer pascha pschebywa hischeje pschezo w Nedut-kale'u. — Heraw visaja s turkowskeje Asije, so so tam w poſlenskim času niečo ważne podato neje, dokelž tam wulke knjehi a hubene puc̄je wsche wojnske skutowanje sadgiewaja.

Ze Serbow.

Suczin. Klusschanske ratarſke towarzſtwo chze pec̄ja tudy w mjeſazu meji ſkoto hlad wotdjerzec̄. Krajne stawy su ſ temu hizom 150 ll. ſ čeſnym mytam pschiwolili a lužiske htowne ratarſke towarzſtwo chze wschelake čeſne medaille dac̄.

Sudyschina. Sañdzenu nedzelu 3. februara na ranje w 5 hodzini nastą wotanje, so je na garbarskej haſy woheń. Tam bje menujzy drewenj, kij ſ Bartſch ež khjeſt bluſchesche, sapalit a je so ſ podlanskej Petschke ſkólnju wotpalit.

Sudyschina. Sañdzeny schwórk na ranje w 3. hodzini mjeſachmy tu ſ nowa woheń. Wene paleſche so na wobſedzenſtwi wiesteho Bräuer a pschi winizy nedaloko ſaffloſchlesynſkeje

żelesniż. Wotpalite ſu ſo stare dómſte ſ bróznu. Woheń je na lubſi wuschet.

Sudyschina. Schwórk 31. januara swec̄esche so tudy 25ljetny jubelſki ſwedzeń ſudomneho ſubreſtarja ſ. Dr. Jāhny. Žemu ſ czeſi bu w hoſzenzu w winowej kic̄i wot jeho mjeſchcianſtſich a wonkowſtſich cjeſherjow pyſchna hoſzina wotdjerzana a predy biechu jemu gymnaſialni ſchulerſo drohi ſtoly reczás darili, kij mjeſeſche napismo: „Jaehnio discipulorum pietas (t. j. Jāhni wuc̄zomiſkow luboſj).”

Dopisy.

Sudyschian. Djelac̄er Schütz, kij bje ſañdzenje ljećje ſwoju žonu na žałostne waschnje ſlónzowat, je njetko w drugiej instanzy ſ ſmerci ſotudjeny. — Po ſudliczenju wot 3. hodownika 1855 ma naſche mjeſto 108,732 wobylcerjow; pschi ſičzenju w ſiecji 1852 bje jich jeno 104,199. — Pola waſ w Sudyschině w njetzichim čaſku hólčata a prazlie po haſach na pschedan noscha; a ſak pschi tym wotaju, to je kódy husto ſlyschat. Pola naſ w Dreždjanach ma ſo ta wjez ſuſ ſinak. Tudy menujzy mužojo ſ prazlemi po haſach ſhodža abo na róžach ſteja, pschi čimž po wyſkōnjemsku wotaja: „Wormi! najbañ!“ Ale runjež ſu mužojo a njetoti ſhjetro brodaci, dha woni pola naſ tola jenož „prazlewí hólzy“ rjeſaju. W Lipſtu je ſaſo druhe waschnje. Moja žona biesche ſlyschat, so je we Słyczni (abo Lübzchen) nedaloko Lipſka na woſebnym knežim ſubli jara rjany howiash ſkót a duž mi žaneho poſoja newoſtaj, hac̄ ji ſlubich, ſo ſ nej tam puſčejic̄. To ſo wondano pschi tym mitym wedri ſta. Hdźi bjechmój ſo poſchtwórtu hodziny na želesniž potſchaſtli, dha w Lipſtu pytnychmój, ſo tam žony, kij ſo wiſay mlode meno wac̄ nemoga, ſ prazlemi po haſach čjahach, pschi čimž wotachu: Worme weeche Brezeln! Worme weeche Brezeln! Worme weech! Tute ſtowa wotachu a móht reſ ſpjevachu ſo po wjeſtym hloſu, kotoruž mi čaſ ſiwenja w pomjatu wostane. Ja ſo hnydom na konſervatorium (abo ſpjewanſtu wuc̄zernja) a weejer do ſeklérniſe podach: ale wscho podarmo — wschudje mi prajachu, ſo na zlym ſwjeſci nicho ſak ſpjevac̄ nemóže, kaj

lipiske prazlowe żony. Nasch wyšolo česzeny pschečzel je je najskere tež blyščat byt, hdvž je tule schtucetu wupraſny:

Ja bym multi muſikanta
Na ſik a na ſchorodej;
Schtóz me blyſchi ducj a ſchrabacj,
Temu nihdy derje nej!

Wobrasy s jendželskeje Ameriki.

Bot C. Nöcker a ſ Bukez.

(Pokračowanje.)

Prjeni wobras. Hońtw a we we-
czořnej Kanadži. Hacj runje mjeſeſche naſche
towarſtvo psches dwazecji hoblavow, dha tola
ſójdeho jenotliweho wopisacj nočzu, dokelž čhremy
woſebje wo hońtw i rycieci a runje pschi tutej
mjeſachu cji, na kothrych bym čj. 5. Čerb. Nov.
poſpominat, najwažniſte ſlukowanje.

Jedyn wečor pschinene pschečzel Spižnagel
tu poſez, so je w ſuſodſtwi neſmernje wulſe
ſtadio džinich hobljow pynt a ſo ſu ſo te
ſame do bliſkeho lieſa k mjeru ſeſydale. Tajke
džime abo pućowanje hoblje pschinu husto w
ſtadiach, wele iawijni licjazych psches naſch kraj
a pichepytaja pschenicne ſcherniſcheja. Dokelž
pschi ihm jara wotucjneja, dha ſu ſójdemu wi-
tana džiwina. Ale runje w lieſci 1855 bje
jich jara mało pschischlo a duž ſo nam ta po-
wesz, so je tak wulſe ſtadio hobljow pschischlo,
tak prawje wjerič nočysche. Tola pak bu
wobſanknene, pod Spižnaglowym naſedowanjom
na hoblju hontwu čjahnycj.

Dokelž dyrbí jedyn tajſe hoblje, jeli možno,
spizy pscheſlapnyej, ſo by jich jedyn njeſhto hódno
doſtat, dha wobſanknichmy, hížom rano w 4 ho-
djinač ſo na puć podacj. — W prawym čjazu
biechmy wſchitz w Zahnowym hofzeſiu a ſa-
ſtarachmy ſo kódy ſ bleschu Kuračaa. Dokelž
ja hewak tež pola nana Zahna k jjeđzi hlobjach,
dha bu mi tež ſymne ſnjedanje ſobu date a
Zahn ſo mi pschisankny, ja newjem, hacj moje
dla abo dla ſobu wſateho ſnjedania. A myſte
teho bje drie tež moja paleñzowa bleschla njeſhto
welscha. My ſo na puć podachmy; wedro lu-
besche rjane bycji; nož bje khlodna byla a mka
smahowashe ſo w wulſich mróčzelach nad jje-

ſorishejcom, ſiž ſo daloko pscheſerashe a ſo wot
kuſi wobmesowashe. Psches tutu ſuku ſo doſheje
ſhiny dla a dokelž bje dorn pschepuschejat, hicj
nehođeſche, hacj runje wedzichmy, ſo ſu tam
wulſe čjriody kačkow. My tež ſjeſelej nočyghmy,
ſo bychmy hoblje, nedaloko wot tam wotpoęzo-
waze, newubudžili a newoſehnali. Ale naſch knihi-
ejiſchejerſti pschečzel nebie pschikasni poſluſhny.
Wón bjeſhe ſ najmeſcha wohladacj čhyl, tak
blisko móhli jedyn ſ ſjeſorisheju pschiricj a bje
ſo teho dla wot naſh woſhalit. Bes tym, ſo
my pecjo, trubku kurjo, ſo liſhei pschiblizujemy,
hdjez pschečzel Spižnagel ſójdemu ſwoje mjeſto
wſchipoſaze, wuſlyſhmy wuſnenje a wldžimy,
ſo nemóžnje wulſi kraholz ſe ſhiny wulecji
a do lieſa khwata. Spomneny knihiſiſchejer
bje jeho pschi ſnjedanju pscheſlapnyk a do neho
iſſelik, ale hobljazh ſchrót jemu, kaž ſo ſdashe,
nicžo ſchfodžil nebie.

Bóry bjechmy w lieſu; wone bje hiſcheje
khetro wložne a moſhoſte. Lieſy w Kanadži
ſu pscheſtaſne: buki, duby, zolorowé klony, zedry,
wjasy, wſchelake woreschiny a hiſcheje druhe
ſchtomy ſteſa w čerſtej wſchelafosji ſmjeſchauje
hromadžje. Najrenſcho wone w naſymi won-
hlađaja, hdvž ſo jich liſzie barbi. Zolorowy
klon ſe ſwojim purpursczerwenym liſſiom roſ-
dželuje ſo kraſnje wot cjiemnoselenych wjasow,
płowych dubow a wot ſchieszloſteje jehliny tak
menowanych ſrudnych khójnow. Hewak je tajſi
lieſ wobras wječninho wotemreja a wožiwenja.
Schtomy nemóžnje wulſeje toſtoſſije a dohoſzie
hniſa ležo a hnoja ſe ſwojim pschewulkim cjetom
čerſtwje a radoſtne ſo poſbjehowazu mlodžinu.
Alle wobčežna je hońtw w tajſich lieſach;
jedyn dyrbí bes pscheſtacj paſ psches tute ho-
berſke ſchtomy laſyj abo hladacj, tak by jedyn
pod nimi pscheleſt. Husto ſluža panene ſchtomy
ſa naturske moſty psches jaſhnie a ſpoſojnje ſbje-
žaze rječiſt a hońtwat hlađa často ſa tajſim
panenym ſchtomom, ſo by ſ ieho pomožu na
drugi brjoh pschenicj móhli. Husto pschelama ſo
noha psches ſkoru ſchtoma, ſiž hiſcheje zylie twerdy
monhlađa a jeho ſwonkomu napohlad hoń-
twatia ſieba.

Do lieſa pschischedſi, hdjez bje naſch psche-
cjal džen predy te hoblje widžit, poſračowachmy

se wschej ejichoszju, ale nież so nehiciashe, hacż njeſotre ſawoſtate micode holtbie. Druhe holtbie biechu najſtere wulecſile, naſtrojane wot tſjelenja ſpomneneho knihicjſchcjerja. Napadane perjo a nerjad' dawasche ſpōſnacj, so bje ſich tam jara wele bylo. Dokelż bje njeſto naſcha hońtwia w tajſim naſtupanju ſtaſena, dha dyrbjachmy wobſanſnye, so bychmy na druhiu džiwinu hońtwu džerzeli. Hacż runje bje hiſcje rano ſahe, dha počinashc he liſt tola hizom wožiweč. Wſchelake dyptaki ſapocžinachu ſwoje harowate džielo, fen- zowe myſchie, kaž druzina małych wewerzow rieka, poſbiehowachu ſwoje hwiſdanie, black-squor- relje (druzina čornych wewerzow, kij ſu tak wulſte, kaž ſociſti) dachu ſo tež blyſcę. Zahneſnan bje ſo ſwoju ſuſnju wuſleſt a hońtwarſche njeſko jenož w holoſach a koſchi. He- waſk biechmoi ſwojej bieſchzy hizom hjetro na dno poſladatoj a hiſcje mjeſachmoi zły džen pſched namaj. My ſo ſryežachmy, ſo chzemj ſ czahami ſahwiſdacz a ſo tak trochu hromadzie džerzecj a puſczejchmy ſo potom wſchitz do praljeſta (Urvald). Pſchi ſpočatku to derje džiesche, ale hdyž jedyn abo druhi pſchi bly- dzenju ſa čornej wewerzu abo ſa druhei dži- winu jenož na tutu myſleshe, dha borsy jedyn druhemu wubjeja. Jenož Zahneſnan ſo ſwjeru ſe mui džerziesche a netwochny wote mine. Nje- ſotre čorne wewerzy biechu hizom naju abo wele wiaz mój debyſk, pſchetož Zahneſnan eſtneſt nepſchidawasche, ſo by ſa tutym ſpiſch- wymi ſwjerjatami honit, kij ſ nepodomnej ſpiſe- noszju pſches werschki džesacjich hacż dwanacjich ſchomow hkwataſa. Duž dyrbj je jedyn ſ leſzju ſſebacj a tajſe ſyntki wot ſo dawacj, kaž wone cžinja. Hdyž ſo to ſtane, dha wone potom wot- molweja, a jedyn jich lóhko namala. Bes tym ſo my pſches ſaroſzene hkojnove hufſiny liſeſchmy, tſjeli Zahň, a jako ja horje poſladach, widzich, kaž jara wulſi traholz horje leci. Hufſich ſchto- mowych werschkom dla nemóžesche wón hjetſſe dale a duž ja ſpiſeſhnie do neho tſjelich, kaž ſo wón ſe ſemi padze. Alle wón hiſcje morwy nebie a ſ wulſej prógu ſadžernychmy jemu ſchnóru woſolo ſchlie. Wón pak ſo ſ pyſtom a ſ pa- ſorami wobaraſche, ſo doſho ſ nemu neſmiedzachmy. Hiſcje njeſotre hodžinę bje wón žiwý a jako

ſo jemu bliſiſt, wutorhny mi moju ſuſnju ſ hońtwarskeſe kavſy.

Po dlijechim woſolocjazhanju biech pſchecjela Zahna ſhubit. Wón bje ſo, dokelž bje ſprózny, na rjanym hklodkoſtym mjeſtaſchku polehnyt a ejichie wuſnyt. Hodžinu poſdžiſcho, dygli druſy hońtwario, pſchindje wón roſpočený a pólmořowy domoj. (Přichodnje dale.)

S p ē w y.

Mjer we wjernym wótznym kraju.

Junu tebe, wótzny krajo,
Moja duſcha powita,
Hdyž we młodych ljetach hratio
W tebi namkach raoſg ja.
Kaž hleſ ſlov, jaſny ſyndzi
Saviflany na trunach,
Tak mi troſe meno klinči!
Lebe ſtajne žohnowach.
Ludy, hdyž ſo nebjø módrí,
Prjeni krvež ſo ſahmiejwach.
Ludy na tei hwiſtelni hóbri
Zahne hwyecžki powitach.
Myſlach, ſo ſo mježacj ſaſny
Jenož ſa mine ſybola,
Gdaſche ſo mi čołmik kraſny,
G koſtywž mehla ſo wejž ja.
Ludy ſo mi woſankachu
Wrota duſha, mudroſtie,
Myſlje, koſrež w duſchi ſpacu
Mamaſachu ſłowa wiſcie.
Hai to hwiſtelno i Božoh' hróna
Moſjaſni mi wutrobū,
Siworieſela móž a króna
Mózne duſchu ſapſhija.
Wótzny krajo, cžehny, ſławny —
Tak ſo junu ſefda mi,
Kwój lud bje mi ſwerny, ſprawny
Rady ſluſtach zplje cji.
Zola njeſt ſhem woſladaſa
W duſhu druhi wótzny kraj,
Kutón ſym ſei požadala,
Wón je prawy wótzny raj.
Wſchitko we tym ſemſkim hwyecži
Gda ſo poſne ſiwenja,
Mech je w hrodži abo hycži;
Zola ſzien wſho woſblaſa,
Nivedra ſo pſchecjahuja,
Wysche twoſich krajinow,
Wuc̄jomnika naſtrojuja —
Mjer 'nož ſſicji cjiemny row.

Podarmo hym dolho stała,
 Podala tón wjerny kraj,
 Hac̄ mi jemu hłowa krawa
 Pokasa tón wseczny rai,
 S tchija kwa delje wona,
 Pokasa na druhı dom,
 Tam hu saroniske te hona,
 Tam keje voždany schtom;
 Kotryž ma wschak jórko jaſne,
 S lotrož módju čerevach
 Sebi swojo psche wscho kraſne,
 Rij dže wsecznu radosi dacj;
 Tam ho lubosz neswjadnena
 Wjecznle, wjeczne feleni,
 Wschak je wona pschekraſnena,
 Cjonecznu yak pschetrochci.
 Mucho tudy neſtyscheshe,
 Woko tudy newidzi,
 Wutroba hej nemysleshe,
 Schtož ho tam jes woſiem.
 Mier a hwjernosz bes vſhestacia,
 Weſzelje bes nemjera,
 Móz a radosz bes roſkacia
 Bóh tón knes tam podawa.
 S tutoh' nowoh' móznoh' kraja
 Mucho synki wuſlyscha,
 Rij ho we wutrobi taja
 Najſlubſcho ho faryſa.
 Tam pschi Božim kraſnym iſróni

Steju ja vſches Achrysta frej,
 We najrenſchej vſchnej tróni,
 Boham mam ja k pscherjeſej.
 Junu wiſacth ja na tebi
 Samjetny wózny krajo ty,
 Twerdije čehniſche me k ſebi
 Ty, a tež tón kwjet, tón ſly.
 Niſteko yak ho noha ſloži
 K horam nebeſkim na pueſj,
 Tam hej vytam mjer a ſvoſje,
 Woſ njoh' nedam ho wſaz hnucj. Herta.

R ó ž a.

Ach róza, nězna rózička,
 Što sy tak zahe překčeſta?
 Ach róza, pyšna rózička,
 Što sy tak khětře zwjadnyla?

Sym zahe juž so rozwila,
 A wšitkich króna pobyla,
 Sym krasne lěo wužila,
 We ſylnym wětru ſpadnya.

Ach holčo, ſwižna holička,
 Što sy tak zahe zblědnjena?
 Ach kolčo, mlódna holička,
 Što sy tak nahle zrudzena?

Sym lubosé zahe zeznała,
 A w hordosci so pyšla,
 Sym radosc wšitku ſpytala,
 Ručany wěnašk zhubita.

H.

Kak

rozom

Hans Depla

wóſtitaj

Mots Tunka

a

ludži pódla

škréjetaj.

Mots Tunka. Jedyn husto bes ludjimi ſky- potom jnsele, a to husto pschi taſkej ſkładnoſi, hdyž ſchi to pschiſkovo prajieſ: Schtož čjlowek ſýje, to dyrbi to jako njeſtcho powucjaze býč. Ja yak býč

reß, so to kózdy ham wje, so, hdvž je hróch był, hebdusku žneč nemóże, khiba so to tajkim placji, tiz hebi druhdy nerody dla pólnorjepowe symjo wojska, hdvž chzedja pschieszadu bycz, a potom mjenja, so je ho tak do rjevy pschemienit.

Hanš Deyla. Ach nje, to pschisłowo ma gylje diuhi rosoem.

Mots Tunka. Nò, kajki dha?

Hanš Deyla. K pschirunanju: Hdvž by hebi schtom hadzik tiz hiszecen so džiwi plonych v wot natury tak prawje kataly hlowoz, a hebi jón tam hadzik, hdvž chzesz pod nim sydacz a s wezelom nimo neho khodzic, pschi tym pak schtomu maceze. hnense dosz nerosemit, a ho egi lubko, so móñ tak spieschnje rosze, hacz runje lusk schescherath a kalko. A hdvž by ty widzit, so drube schtomu su rjane rune a hladke a egi tola žel cjinilo, jemu njehdzen haložku motriesnyc abo jón na solik twerdzie pschimjasz, dokelz je twoj. tiz by hebi ham hadzak a ty jemu taiku kschiwdu nechał cjinic, dokelz egi k wezelu tak spieschnje roze, mienjo so ho to wschito murose, a so budze tez rjany runy schtom hdvž dorosze a potom dobre plody pschincze. Ale to by eje runje siebało pschetoż cžim wetschi by narost, cžim biale schescherath a kataly by był, tak so, hdvž by ho jeho dołknęł, dha by eje skałat, a hdvž by njeskła kolych na nim narost, dha by tak kihaly był, so by jón dyrbjal cžinyc. Ale hdvž by ty tu wjez predy prarje rosemil, a schtomik hnydom malý wobrjesowat a na solik twerdzie pschimjasowat a runak, a potom, hdvž by trochu narost, jemu zoly wejckl motriesnyl, a kniejske labluka do nebo sajciecyp, a hweru wohladak, so by ho jón schcijekt wchimnyk a nicio džiwe saho newurostko, dha mółk wotom doržakac, so swoje wezelje na nim smiejesch, a so egi, hdvž by na njón horje poahladał, kniejske labluka do huby pany.

Mots Tunka. Hm, njet skoro strosemju, so chzesz ty to pschisłowo s tutym pschirunaniem na to cžahnyc, schtož hebi we ej. 4 Serb. Now. powrachmy wot teho nana a syna ic.

Hanš Deyla. Dha drjeme wopak strosemik nesszy.

Mots Tunka. Na to pschisłowo: „schtož chzesz druhich wucic, to dyrbisch ham predy móz.“ Chzu egi hiszecje spomnici.

Hanš Deyla. Haj, na telle hoczych drje budze na shuszsicho wiżac, a teho dla tej wjezy derje k wot pomhanju neje, pschetoż, hdvž su džieci ci wot starskich pod prijom wotcjebnene, a potom psches prawe dobre stanijo bohabojsnosie kaž tez psches prawu wjernu kschiszansku wuczbu k pobóžnym kschiszansonam wotcjehnieni, tam drje teho runja k hlyshenju neburze.

Mots Tunka. Haj, to drje masz prawe!

Mots Tunka. Niczo noweho?

Hanš Deyla. Za nebych reß, khiba schtož wondanjo w h-slej korejmi nashonich.

Mots Tunka. Schto dha to bije?

Hanš Deyla. Kam jedyn druhego plistowasche.

Mots Tunka. Dasche dha hebi lubicj

Hanš Deyla. Wón drje dyrbesch, pschetoż wón bieche khjetro polny, so liedom hejzesche. U niz dosz, ho bieche hamón hotowy, dha chyższe teg druhich pod hwoj skobuk mječ, tiz pak hebi to lubicj nedachu. Niekotis poczachu ho teho dla kojuchi głęszacj a kochlu swuhorłowacj, a egi, tiz ho nebjechu bliskali, tym delje drzejachu.

Mots Tunka. Hm, lavy drjecj, to kózdy dokonja!

Hanš Deyla. Ach nje, woni ho tam khjetro dajachu a na blida hadzachu.

Mots Tunka. Starachu dha saho?

Hanš Deyla. O haj, ale khjetro roskoban a jedyn bie hebi se żokiej hlinu hholowy womasak a prajachu, so tak wonhłada, kaj by na mjesniki trechit, tiz su pschi kemschazet schejezzy našadzane byle.

Hanš Deyla. Mots, sy dha ty hdvž janu pliszu w grykwi dostal?

Mots Tunka. To bych tola newedzik. Je dha ho komu tak feschlo?

Hanš Deyla. Haj, haj. Wondanto jena dosz wojipna jona ludzi wohladowanjo lieżesz, kaf wele sich do Bojeho domu pschithadza. To bje crucej, tiz bje mudriska, k wul emu wohórkach a duj hebi hinał pomhacj newedjisze, hacj so jej rastu pliszu wotkoji, so jej hlowa frunczesche a wona potom swojej hushodziny storżesche, so ju wucho hiszce khjetro boli.

Mots Tunka. Dha drje budje njeiko kuj mudriska?

Hanš Deyla. Za to skoro newjeru, pschetoż schtož je hlupe, to tez hlupe wostane.

Mots Tunka. Haj, ty mójech pschego prawie mječ!

Cyrkwińskie powjesće.

Wérowani:

Michalska cyrkej: Kora August Wicjaś, farhodnik w Budyschinie, s Hanu Marcjinkę se Židowa.

— Jan G. Miercink s Dobrochiz, s Hanu Bożej s podhroda.

Podjanska cyrkej: F. W. E. Thiemann, bjergač a rjeśnisti miszir, s Otiliu rodz. Koprijez, wusadowanej Schubertowej.

Kréeni:

Michalska cyrkej: Hana Kryftiana Klara, nem. dj. s podhroda.

Podjanska cyrkej: Josepha Martha, Bedricha s Beschtii, budnisteho direktaria a rycznika, kaj tez tachanskeho konfessorialskeho pschiszydy, dj.

Zemrjetaj:

Djen 24. januara; Hana Maria, Zana Halli, khjeźnica w Hrubocizach, dj. 2 n. — 25., Michał Benda, koje iuyz pod hrodom, 60 l.

N a w e s t n i k.

Bitemu nanej a nebitemu synnej.

Je to tón syn, moj luby nano,
Kij steji w serbskej Nowini,
Ton nekrašnik tež sašo knano,
Kij psched ljetom psched hodami,
Hdyž w dwori bje na dželi byt,
Je ſej w klofetu ruzh myt.

Je to tón syn, kij tehdy biesche,
Tež nabij swoju staru macj,
A hdyž ji žona pomhacj chysche,
Dha ju tež pocja plisťowacj
A tak wen wobej hromadje
Tu macj a žonu draczuje.

A loni sašo psched hodami,
Kaj nam Mots Tunfa poweda,
Wen sašo, luby nano, s wami
Kaj wrótny čłowek ſashadja
A bje tež, — o haniba, —
Waž swojoh' nana do broſta.

Ach nejšy dha ty wuknyt ſenje
Tu ſchmoru kaſnu: Pietyrie!
Kaj wondanjo eje wucji ſenje
Hanš Depla w serbskej Nowinje,
So Boja ſchitra ſurowa
Eje, wbohi čłowecj, docjaka.

Tak ejeſki hrječ na ſwojej ſchiji
Wſchak lјedom maju pohanjo,
Dui poljepſchuj ſo, čłowecj džiwi,
Ty ſwojich starſich mordarjo,
So netrebaſu junu hicj
Psched Boži thrón eje wobſkorjicj.

Ejin dobrotu tom' starom' nanej
A tež tež wbohej macjeri. —
Taj njeſt wot tebe ſakliwanej
Kak husto ſtaj tež wonej eji
Ton naſljevſchi kuf ſdawalaſj
A ſamaj radſcho tradaſaj.

Duž wopomin ſ čaſtom, o čłowecje wbohi,
Hdje tola twój pucj wedje eje,
Dji ſ čaſtom na bok ſ hrjeſhnej drohi
A wróci ſo pred' hacj poſdije je,
Ejin ſa tu ſtoſ, kij ejinil ſy
Njeſt starſich dwójzy dobroty.

Ty paſ, moj wbohi staru nano,
Enes dale wſchitko ſcjerpliwie,
We jara ſrótum čaſtu knano
Boh ſe wſcheho eje wumóže,
Proſch Boha, hdyž eji ejeſko je,
Boh wopuſhćeſci eje nebudje.

A tak tež wy, o lube džecji,
Než mało abo wulke ſe,

Tym lubym starſich na tym ſwjeſti
Wſchak Janei ſchitwy nečiūcje,
So netrebaſu junu hicj,
Psched Boži thrón waž wobſkorjicj.

Ty paſ, o luby Kneze Bojo,
Kij nočzejch ſmerekje hrjeſchnika,
Kij ſticejch kōzdom' jeho ſbojo
Wſches twojoh' ſyna Chrystuſha,
Daj wſchak, ſo tež ionu hrjeſchnik tu
By ejinil wiernu potutu.

Tež jedyn M. w D. pola ſ.

W o ſje we nje.

Po naſtaſku, ſotryž ſimy ſ lip-ſkich nowinow w naſkich Serb. Now. wotecjischęcež dali, ſo ludžjo ſkoro wſchledniye napraſchuja, hacj ſkoro ſkladnoſz nebudje, ſo do Serbiye pſchistajicj. Ma to mamy wotmowliež, ſo budje to w budyskich njemſkich a ſerbskich nowinach wosſewene: — predy ja-nu roſprawu dacj nemóženiy.

Smoleř.

Młody čłowek, kij je ſerbskej rycjie mózny a ſe wichitkimi rufnymi wjedomoſzem ſuhotowanym, može hnydom abo blijsche jutry mjesto we woſebnej kłamaćni namakacj. Wſchu dalschu roſprawu dawa

C. A. Mickan.

Dvaj ſenotliwaj mandjeſſaj čhetaj jeneho abo dweju ſchulerjow, naſradſcho ſſerbow, kij ſchulu abo gymnaſium woprytujetaj, do wobydlenja wſacj. Wſcho dalsche je ſhonicj na ſitnych wifach cjo. 222 po 2 ſkodomai pola Handrija Burkea.

Wjazore ſta ſóp ſnatych zyblowych bieroſow ſu na knejim dwori w Palowit na pschedaſ. Tež leži njeſtco ſóp 5 hacj 6 złotowych ſchmier. ſowych ſchtomow na palowſkim rejeru na vichedań.

Wuežahowarjam,

kij ejeſda ſietſa do Ameriki wuciahanycj, dawa ſo ſ tutym ſ naſedzenju: ſo ſu te nowe wuměnenja wſchewenja ſ Hamburga a Bremena hi-žom hem ke mni dōſchte, ſo móža ſo te ſame pola me wſcheladacj a ſo mam ja porucnoſz, kōzne kontraktly wotrycjeſ a wukſacieſ.

W Budyschinu na ſerbskej haſy cjo. 10/22.

J. G. Nieckſch,
ſral. konzess. wuciahanow. agenta.

Powschitkonne sawieszja ze towarzstwo.

(R. R. vtrv. Assicurazia Generali w Triezgi.)

Saruczajzy fond towarzstwa **Zidnacze millionow 500,000 schiesznakow dobrzych penes.**

Wetschi dżiel samozensa towarzstwa je na subta hypothekarszy wupożyczony.

Sawieszenja na twory, maszyny, mobilise, skłt, wumłoczene žita atd. atd. pſchedzjwo wóhnju po tunich twardzie postajenych pramisach.

Doplaczowanja ho żense żadacj nemoža.

Polich w pruskich penesach, wuplaczowanja sa schodowanie bes wotcjechnenia w tych samych penesach.

Pſchi sawieszensach ratarſkich pſchedmetow posiecia towarzstwo woſebne dobytki.

Sawieszenja kapitalijow a rentow na żywienie czlowiekow. Sawieszenja pucjowazych su. Kow na drozhach a železnizach.

Wszystkie požądane wskładowania dawa **Ferd. Petan**, wokresny agent sa Budyschin a wokolnoſa

Wosjewenje.

Na manjowiskim rejeru steji hiszceje
125 kloſtrów ſuchego khójnowego ſchęjepoweho
drewa,
94 kloſtrów ſkalanego kuleczkowego drewa,
112 kloſtrów penfow a
200 kęp 2 a 3 ljetnych wolschowych hadjenków
na pſchedzanie.

Czjennobruna młoda kruwa je w Małejezach
č. 51 na pſchedzanie.

Lubofuny dżak

semicjanſkej gmejni, fotraž je khaſowiskim wotpaſlenym tej 6 tl. darilg.

Zid, gmeinski priedſtejer.

Dziwocjanſke ev. luth. towarzſto ſmijeje jutſie
(nedzelu) popołnju ſhromadzisnu. Pſchedzydſtwo.

Koſje po puntach a zentnarach kupuje po naſ
wolskiej placzini **J. G. F. Nieckſch** w Budyschinie.

Vola vodiyšaneho je w komisji na pſchedzanie

Eau de Cologne

(Kölnjanska woda.)

Płacieſiſna:

Eau de Cologne double. . . . Zyla bleszka 15 nſl.

La ſama . . . . . Wot bleszki 8 nſl.

Eau de Cologne, première qual. Zyla bleszka 12 nſl.

La ſama . . . . . Wot bleszki 6 nſl.

J. G. Smoler.

Smolerjowa kniharnja
woſſewja ſ tutym najpodwolniſcho, ſo wona
njetko wſchitke požądane kniki, czaſzo-

pſhy, muſikaliſe, ſemſke kharth a
wobraſy tunjo a ruczie wobſtara.

W Smolerjowej kniharni ſu e doſtacju:
Sſerbſke baſnje, ſwojemu wulzy lubemu ludej
vodate ſ wujitku a ſ fabawienju wot G. S. 2 1/2 nſl.
Nedzela. Kónowany piſ w. B. Schwerina. 2 1/2 nſl.
Sſerbſke horný Luiſy. Statyſtika wot G. B. Ja-
kuſa a J. Kuejaoſa. 8 nſl.

Selenſka a jeſe wobydlerjo. Wot K. A. Žencja.
Prjeni a drugi džiel; 10 nſl.

Grobudar na pucj pſches ſwiet do nebia. Wot E.
B. Jakuba. 3 nſl.

Bibliſte ſlawiſny aby historiſki wucjawiſ ſtarego a
nowego testamanta. Wot J. Bartka a K. E.
Bekaria. 10 nſl.

Ribowcjenjo, politiſte wowedaneſko wot J. B. Mu-
cinka. 2 1/2 nſl.

Gród na ſhoreiſſej hori Landſteoni, wowedanczko
wot J. B. Mucinka. 3 nſl.

Zańdzenu sobotu ſita w Budysinje płaćachu:

Korc.	Wyſsa.		Nižza.		Sredzua.	
	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.
Rozja	7	—	6	15	6	22
Pſchenza	9	—	7	22	5	25
Sejmien	4	25	—	15	—	20
Worſ	2	20	—	2	10	—
Gróč	7	7	5	—	—	7
Niepik	—	—	—	—	—	—
Zabły	8	20	—	—	—	8
Hejdusicha	5	25	—	—	—	15
Bjerny	1	18	—	1	10	—
Kana butry	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 598 kórcow.

Sſerbſke Nowiny móža ſo, hdyž je wudawatnja ſankuena, njetko ſtajnje pola ſ. pſchedupza
Jakuba na žitnym torhoszczu doſtawacj, tež móža ſo tam wſchitke redaktoře pſchedydaſomne
liſty, piſma, naujeſtſki atd. wotedacj. — Tym, kif ſobotu do ſameje wudawatnje ſaſtupic
nochzedza, dawaja ſo Nowiny ſ tym wótniom won, fotrež na žitne torhoszcz dže.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwortlētna předptata pola
wudawarja 6 nsl. a na kral.
pôsće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 7.

16. februara.

Léto 1856.

Wyschijecije: Szwjete podawki. S Radworja. S Kotz. S Wotilez. Dopiszy. Wobrasy s jen-
dželskeje Ameriki. Sadowa knižka. Hans Deyla a Mots Lunka. Pschilovk. Svjetly Zvirk. powi. Namjescit.

Swětne podawki.

Sakſka. Przynęzhyňa Amalia, kořaj hischeje
pschezo w Lipku pschebywa, bu tam 7. februara
wot przynęzhyňy Marie Augusty na jedyn djen
wopytana. — Kral je 9. februara tak meno-
waný Blochmannsko-Brezenbergersti gymnasium
se swojim wopytanjom poczessit. Wón wschitko
swjertu wobhladowasche a pschipoſluchowasche tež
dljesci čaſz, kaf wuejerjo nabuzinu, grichissu, ta-
cianstu a njemstu ryci, kaf tež pschirodopis wu-
čachu a wróciſi ho iara spokojený domoj. — W
Žitavi ſu 1. februara lóhle ſemjerjenje pmyli
a tón ſamy djen ſu je tež w Schwajzarskej
mjeli, ale w ſylniſcej mjeri.

Pruſſy. Hac̄ ſo pruſſi kral na mjeru-
ſednanju wobdjeli, neje pschezo hischeje wieste.
Rakuſke knežerſtwo je drje na pruſte piſato, ſo
by ſo wulka ſročel k mjeri ſejnita, hdy by
pruſſi kral hnydom k tym wumjenenjam pschi-
ſtupit, kotrež ſu Franzowſo a Jendželejenjo po-
ſtaſili, a pruſſi kral je drje tež ſwoju ſwolni-
woſz wuprajit, to ſejnici, — ale niz predy,
hac̄ wón do drobneho neshoni, ſchto ſebi ne-
pscheczeljo Rusow ſož we wullim tak tež we
matym žadaja. Wón nochze, temu rež, po tajſkim
ſóčlu w mjeſchi kupic̄, a to je wieszie mudrje.
— Dowolnoſz k twarenu ſelesnižy wot Gubina
do Burdorsa, abo ſ druhimi ſłowami k ſienocjenju
Frankfurta ſ Lipſtom, je ſo psched njeſotrym
čaſom wot ministerſtwa data. (W Budyschin
čaſam ſjetko nuternje na to, hac̄ tola tež
ſtoro dowolnoſz nepſchindje, ſo by ſo ſelesniža
wot Rhočebuſa k nam twarila).

Rakuſy. Čudomny franzowſki poſkranz,
baron Bourquenay, kij ma mjer wujednac̄

vomhači, je ſo 7 februara do Pariza na puc̄
podat, a rakuſki wyschi minister, hrabja Buol
je ſo tam w tyčle dnjach tež puſčejí. — Pschi-
mjer (Waffenstillstand) budje ſo najprjódžy na
3 mjeſazý wobsanknyc̄. Ruhojo žadaja ſebi
4 mjeſazý, Jendželejenjo čhedaža jemu pak jenož
hac̄ do konza mjerza trac̄ dac̄, ſo bychu potom,
hdy by ſnadž mjer bes tym hotowý nebył, po
rostačju lodu hnydom ſaſo ruſke morja woble-
hnyč mohli. — Winske nowiny wosſewuju, ſo
je ſhjezorka ſaſo ſamodruha. — S Galizye,
hdyž bu loni wele wójnskeje pschirrawy psche-
ciwo ruſkim meſam poſtaneje, tu ſamu njetko
pilnje ſaſo wróceje.

Franzowſka. Russi poſkranz baron Brus-
now, je do Pariza pschijet a ſa jeho ſobu-
poſtanza, hrabju Orlowa, kij mjeſeche tam 16.
februara pschijec̄, ſo w poſlenskim čaſu wulka
wobhdlenje ſe wſchim ſhwalkom pschihowasche.
— Jendžela wo mjer ſo pec̄a pschichodnu
ſredu ſapoc̄nu a ſe wſchich ſtronow je wulka
poſkilonosz k mjeri widac̄, jenicžy Jendželejenjo
hischeje ſhjetro wójnske woblecejo činja. — Dokelž
ſhjezorka naſſkere w čaſu hac̄ do 20. februara
do nedžel pschindje, dha je hýrom dojka ſa mlo-
deho prynza abo ſa mlodu przynęzhyňu wuſwolena
a ta ſama bydli w bliſkoſi ſhjezorki. — Rhočor
je ſo pec̄a wuprajit, ſo budje wón wieszie ſe
wſhei možu ſa mjer ſtukowac̄.

Jendželska. Čutón kraj je ſańdžene lieto
63 millionow doſhodow a 84 millionow wu-
dawow mjet. Po tajſkim pobrachuje njehdje
136 millionow toleř.

Ruſowſka. Na mjesto nebo marshala
Passewic̄a je weſch Gorčakov ſa mjeſtoſtrala

w Polskej postajeny. — S Krymъ so pische, so tam Franzowsojo a Zendzeljenjo dobyty kruch Sebastopola do czista skasycz a wutupicъ pytaja a teho dla wschitko rostiszeluju. — W poślenskich dnjach je tez do Krymy powesz pschischto, so budze najstere mjer a je tam wele spodziwanja, ale tez tóischto wezela nacjinita.

Franzowska. Turkojo a Rušojo mjejachu 5. januara pola Sugidida w Ašti malu bitwu, w kotrej Turkojo 15 kanonow shubichu.

Ze Serbow.

S Radworsia. Pela nasz czini sjehowaza wiez wele powedanja a wurnicowanja bes ludzimi. Menuizy njehdze psched peczimi nedjelemi pschindjeschtai muž a žona, kij so wot piškanja, kotrej dwór wot dwora czineschtai, živiecz pýtaschtai tez do nasheje wshy. A dokesz bje iehdom runje jara wulka syma, dha proscheschtai tudomneho korejmarija Kudinka, hacj nochyzt jej dwje džieszi, njehdze 5ljetneho hólza a Iljetne holežo s jej piestonečju njesotre dny pschi ſebi wobkhowacj, a prajeschtaj, so chzetai bes tym na podlanske wshy po piškanju hicj. Wonaj pschindjeschtai tez s pomenowanym korejmarijom, s dowolnoszu gmeinsleho priódskeserja psches jene, so budžetai na kódy džen 10 nsl. dawacj a sa to budze ſimaj korejmarr tei dwje džieszi s piestonečju wobkhowacj. Njehdze tydzen poszitich pošlaſchtai wonaj tez tñ tolerje, ale wot teho czaka neistai niežo wiaz wo ſebi hlyſhcz datoi, a ſda ſo, so ſtaj ſo do Čech wróciłej a džieszi s piestonečju tudy wostajitoj. Ta wiez je ſo wychnoizi boriū wosiewita a ta ſama je wschitkum žandarmam porucznož data, so dyrbja spomneneju starscheju, hdyž jeju w sakſich krajach njeſak poričhia, do Radworsia poſasacz. Ale wonaj ſtaj najstere dawno psche wſche hory a naſha gmejna ſmijeje lóhko doſz to weſelje, tei džieszi hacj na dalsche wobkhowacj a tei piestonečji teiko penes dacj, so by ſo do ſwojego wózneho kraja wrócięs móhla. Tei budze paſ ſo tez poſok ſobu dacj dyrbecj, dokesz wona ani pucja newje, a nemože tez niz ſłowejska njemski, ale ryczi, ſak tez tei džieszi, jenož czieski. R.

Poſdjiſche ſpomnenje. Kaž ſimy w tych dnjach ſhonili, dha ſtaj ſo horka pomeno-

wanaj starschej wot kinsbórskeho kralowsleho ſudniſwa do Radworja a wot jow potom i džieszomaj a piestončju na budyske krajnoſudniſtwu poſtatoj.

S Radworia. Nasch dotalny pomozny wuczer, t. Kral, je ujeſko ſa tudomneho druheho ſtateho wuczerja poſtajeny.

S Kotez. Esedu 6. februara weſor w 9. hodzini wudyrí tudy wohēn a pschewobrocji dómſte a bróžen khejnka Knoty do prócha a popeta.

S Worklez. Wón w novembru je naſch starz Ignaz wumrel, na kotrehož biesche ſo psched njeſotymi lietami pschi ſtadnoſzi ludliczenja poſpomnilo. Wón bje w starzych čaſach pola Belgrada pschecjivo Turkam ſobu wojoval a jako wón wumre, bje wón 101 liet starz. — Spomnenja hódne je tez, ſo je w mjeſazu januaru tuteho lieta naſch ryhtat Jakub Piwarz wumrel, kij je ryhtatſtwo wot lieta 1805, po tajſim psches 50 liet, ſastat.

D opisy.

S Drezđjan. Hdyž bjechu predy hacj wón danische merſinenje pschindje, ſchrury po ſobiu delje wotſeſte, wotſeweſe naſche parolózne towařſtwo, ſo budža parne tódzie ſaſo jjeſdziec. „Njetko bortsy ſaſo mersne!“ pomysli ſebi tehdź njech-tózkuliſ, dokesz je ſo hlyzom njeſotre rafy tak trechito, ſo ſo syma wróci, hdyž towařſtwo ſwoje tódzie hibač ſapocza. So ſo tamna bojoh ſe jortom wupraſi, to ſo ſamo roſym. Hdyž paſ bje syma ſrijedne dny ſańdzeneho tydzenia ſ nowa pschecjita, dha buchu parolodijje ſ nowa pschihotowane, ſo buchu po ſwojim možnym pucju ſhodžite, a prieni poſjed džerjeſche ſo 10. maleho róžka, runjež tam a ſem ſchruta ſobu džesche, kij biesche ſo pschi pschitomnym meiſſo-naliſtym wedri vriohja pschecjila. Chzemy ſo nadjeſci, ſo tute poſiedby nebudža boriū ſaſo pschetorhnene, dokesz ma wele ludzi psches ne ſwój ſhlieb; a teho dla tez ſo nedžiwanym, ſo towařſtwo ſwoje tódzie pschi prienim rjanym czaku ſ pschitawow hiba a pucjowarjam ſa tunju placisnu jich pucj položa, nech je horje do Čech abo delje do Prus (njeſko w symi paſ jenož hacj do bližſich ſastawankow wokolo Drezđan). Pschi wschitkum tym paſ tola do

teho newserimy, so móhlo so nalićeje hijom nietko w malym róžku sapoczej a teho dla s nowa prajimy, so budzemy hischeje wuhotaej dyrbecj, a byrnje wołoko jutrow bylo. — Sądzenj mjesaz je 2773 juzych w naschim mjeszi nozowato. W ljetnich mješazach jich nieshito wjazj pschilhadža, dokelj nascha kraňna wosolina (saksonška Schwiza) jara s ſebi wabi. Czi ja, kij ſu naſymu s nam pschischi, w symi ſwetscha tudy wostawaja, so bychu ſo na woſebnoszjach naſchego mjeſta woſcheweli, hacj jim rjany naſtjeni abo ljetni cjaſ do dalszych krajinow ſiwa.

— So by naſcha ſhudzina, kotaž ſe ſjawných iſedzernjow ſa tuni penes dobre wobedy doſtawa, tež poſtnizj ſwecjicj móhla, je jedyn tudyschi piwatiž dwanacze čwizow (čejmarjow) jednoreho piwa poſtat, a baron s Burgk je 60 körzow kameniteho wuhla ſtepenju, kaž baron s Malzahn 50 toleri darit. — Wondanischa ſymiežka je nam niž jeno weſely klinkot ſankowych koni pschineſta, ale tež wina ſeneho neſboja byla; menujzy wojeſli gouverneur naſchego mjeſta, generalmajor s Treitschke, je ſo jene dopoldne na hladkim mjeſtinſcheju ſlónz moſta wobſunyl a ſebi ruku ſamat. Pola naſ ſo na tajke mjeſta po prawom pjeſt abo popeł ſypa; ale hdži naſlje merſnycj ſapocje, dha ſo wſchudze doſhwatac̄ nemóje. — Pola naſ ſu pschecj nerjo, ale tež lutowario. Lutowarske towarzſto je w ſańdzenym liecji 661 lutowarijow mjeſlo, kotsiſ ſu ſebi hromadzie 2430 tl. na ſtronu poſoſili.

Wobrasy s jendželſkeje Ameriki. Wot C. Nöcker a s Bulez.

Prijeni wobras. Hońtw a we weſornej Kanadi. (Skónčenje.) Potom ſaſlyſchach ja bliſke wutſjelenje a wuhladach jeho naſchich hońtwarijow. „Derje, ſo tebe trechju,” reknj won, „ja wjem tudy hat, hdžez ſym hijom husto lačzki tſielat. Chzemoj tam hicj!” To ſo tež ſta a po dleſchim pytanju pschin-đezechmoj ſ temu hatej. Won nebje wulſti a bieſche ſ ſara wulſimi ſchtomami wobroſzeny. Mój pschecjel tſieli tam čorneho nuriaka. Ale ſak dyrbjachmoj jón doſtač? Po niekotrym čaſku nadendžechmoj tam pławidlo, ſ niekotrych ſchtomow hromadu ſbite, a puſchecjichmoj ſo na tym hacj

ſ temu nuriakej, ſo bychmoj tuteho, po prawym niejo hdźneho ptaka doſtałoj. Jako biechmoj jón ſbjehnyloſ, podachmoj ſo na drugu ſtronu hatu, hdžez naſu mekotanje tak menowanych módrych ptaczów wabesche. Psihi tym, ſo chyzych tam po povalenym ſchtomi psches jedyn pschierow pscheljach, wobſunykh ſo ja a ſapadzeh hacj do pól brucha do tonidla, tak ſo biech potom, jako biech ſaſo wubrodził, jara na ſwjerjo po-dobny, kij ſo rad w neredzji wala.

Wone bie hijom wołoko pólňa a ſnjedanje bie dawno ſkmutane, ſhtož ſo mi ſ zyla nelu-besche. Te módre ptaki naſu pschego dale do ljeſa wabjachu a ja ſo napoſledku ſyñych a ſebi trubku ſajehlich, mój pschecjel cijeresche pak neſprózniwe ſa niekotrymi fasanami. Bes tym ſo ja wotpočowach, wuhladach rjanu žoltu liſčku ſ wodzi čampac̄. Ja na nju wutſjelic a trechich ju tak ſbožomnie, ſo wona žanyh pecj krocjel dale neindjeſche. Mój pschecjel pak pschineſe po-tom ti ſajaný ſobu.

Ale nietko dleſhe hłodu a lačnoſſe dla wutracj nemóžachmoj a puſchecjichmoj ſo na dom-puci. Ja mjeſazh khietro cjejjy neſi, pschetož wyſte pecjich čornych wewerzow biech ſo ſliſčku a ſ kraholzam a hewak hischeje ſe wſchelakimi dypakami a ſ niekotrymi módrimi ptakami wob-ćeſit. Tute chyzych ja menujzy jenemu pschecjelj w Europi wutylane poſłac̄. Jako biechmoj niehdże hdźinu po ljeſu ſchloj, wuſlyſchachmoj rubanje a ſchęowkanje a doſho netrajeſche, dha wutupichmoj na mjeſtinſchejo, hdžez bie ljeſ hakle psched nedolhim čaſom ſpuſchecjanv. Tež biech u hijom niekotre male pola ſatoſene, hdžez bie najſtere pschenza ſvta byta. Wo ſredža tuteje nowiny ſtejeſche tak menowana blóſlowana khieja ſ niekajſej hródzu. Tak hubena hacj tež tuta, wot ſchtomow ſtadžena khieja wonhlaſače, dha bie namaj jeſe napohlad tola jara radoſtny, do-ſelj ſo nadžiachmoj, ſo tudy tola wieſzie niekotro ſ ſiedzi a ſ piežu doſtanemoj. Mój lieſchimoj psches plót a wotewrichmoj hnydom ſtwine durje. Wo iſtwi bie hromada džieci a hoſvosa, kij runje ſwoje najmenſche džieciatko cjeſchesche. Ja ju ſ Barlina ſnajach a wona doſpeli naſu próſtwu wo ſiedz a piežie tak derje, hacj ſo hdžesche. Kruch ſiſaleho tucžna (potiča), kaž

też kruch kuchego kłosza a schlenza czerstwieje wody kłodzesche namaj lżepe, hacj hdy predy najkrasnischia iiedz w najwośebnischim hōszenzu. Mój podachmoj so potom sało dale na dom-pucj a treichichmoj duży pschecjela Spiznagela a teho knihicjelsczejera, kij bieschtaj khetro dobry dobytk scjinito. Ale drasta bje pola wschitich jara rostochana, tak so dyrbjachmy w Zahne hōszenzu psches hodžinu na nej płatac̄, so bychmy ju trochu do rjadu festajeli a bes tym pschin-đe stončnje tej Zahnez nan a bu s wulim wušmieschenjom powitanym.

Nasch kentucksi snaty pschinidze najposlenschi a bje hebi njehdje 20 czornych wewerzow na-sielat. Wón powedasche, so je njekontakte myjate medjwedzie (Waschbär) wuſlledzit a napominasche nas, so bychmy s nim schli. Ale wschitzb biechu jara mučni, hacj ja napoſledku prajach, so obzu ſobu hicj. Hoszenzarsowy wotroc̄k bu teho dla hnydom k jenemu kusudej po pſa pōſtany, kij biesche na myjate medjwedzie dresirowany. W nez w dwjemaj hodžinomaj podachmoj so na piez a namakachmoj tej tón schtom, w ktorym te medjwedzie tjačhu. Mój poczachmoj schtom podrubowac̄, ale hakle sa dwje hodžini wón padje. Pschi tym wusłocjichu schyri medjwedzie s neho. Jedyn starý bu satieleny, jeneho dru-heho doſaže nasch poſ a poča jeho dasic̄, ale tón wotroc̄k jeho jemu wutorze a mi pschepoda, a duž poſ tsejczego popany a bōrſy sadasi. Schiwořy medjwedž pak cjeſny.

Za nezech hebi tuteho młodeho medjwedza rotom w rubischku domoj, hacj runje wón swoje suby sylnje nałożowasche a na lóhki recjas pschi-wjasany, bu wón bōrſy słudny.

Pschi spomnenie redaktora. Tutón medjwedž je tón samy, kotrehoj je k. C. Röcker jiveho s Ameriki do Bukez ſobu pschivedt a jeho tam hiszczje djenſnischii djen ma.

Sadowa knižka.

Cjaſ naljecja so bōle a bōle pschiblizuje, wjetiſki poczinaju cjoſplichu poduwac̄, dny pschiberaja, kłonečko lżepe a lżepe mjenic̄ poczina a w krotkim tón cjaſ pschibidze, hdjej semja ſe symiſkoho ſpanja ſabu wotucji, so s nowa wotankne a ſe ſreojimi wotajnymi mozami k johnowanju cjlōwestwa ſkut-kowac̄ ſapocjne. Tehdom pak wustupisich ty, o

luby ſerbſki pschecjelo, nech ſy bur, ſahrodnik abo thjeſkar, i cijemneje ſtwic̄ki, w fortejz ſy psches ſymu pschebiywac̄ dyrbjal, najprjódzy na ſahrodzu, kij twoj ſtatoſ wobdawa, roſhlađujesch ſo tu a tam, wobhlađujesch ſchtony a ſchtoniki a roſpom-nisch, ſchto ma ſo tu na ſahrodzi a na ſadowych ſchtonach wſcho cjinici, ſo bychu płodne byle a po možnoſci wujitk pschineske. Ty drje tej wi-djich a wjesc̄, dokež ſy ſnanou to ljeta doſho tak ſam cjinit abo drugich tak cjinic̄ widjal, ſo ma ſo ſahroda redjic̄, ſo maja ſo ſchtony wu-rjesac̄, ſo maja ſo naſchcjeſywac̄, ſo ma ſo tu a tam starý ſhniły a neplodny abo tej nedobry ſchton wukopac̄ a na jeho mjesto ſo mlody, płodny a dobry naſadjeſ, ſo je hiszczien tu a tam zylje wroſne mjeſtacjlo, na fortejz mehli tajki ſchtonik ſtejcz, kij by tebi, ſwojemu ſneſej ſa-maly wudawſ a krotku prožu dobra dan neſt; to ſnanou ty wschitko wjesc̄ a dobra wola k wsche-mu tajſemu džjelu eji ſnanou tej zylje newotendie. Ale, luby pschecjelo, tebi poſrachujesz naſhussich ſobry radjic̄el a ſwiedomny poſaſowat w tajkim džjeli; tebi poſrachujesz ta wjedomnoſ, kij je nusna, ſo by ſ dobrym wujitkem ſwoje ſadowe ſchtony plahowal a woſladał, ſad derje naſoſit a do penes ſtajit a wschitke tajſe džjelo ſ luboſzju eji-nit. Tuta newjedomnoſ, ſ fortejz ſo potom husto ſjenoz ſjenocj, je husto wina, ſo ſwoje prijene dobre prijedkowac̄ ſabu ſpuschecjich, w dobrej myſli woſlwnesch a jenož to najnuſniſche a to jenož tej ſaſy tak njeſak a polocjne woſtarasch. Luby pschecjelo! tutemu nedostatku je woſpom-hane a tebi je ſried ſticien, kij budje eje doſpołnje pschewſwiedzic̄, ſo je twoja myſl: „ſad o weſchto my ničjo ne pſchineſu“, jeli ju masch, zylje hupia a wopacjna. Hlaj! towarſtwo, „Ma-ejiza ſerbſka“, je w ljeti 1851 wulzy wojnu knižku, w twojej lubej ſerbſkej macjernej rycji ſpišanu, tebi k wujitkem wudato, kij ma to na-pišmo: „Sadowa knižka.“ Hlaj! tute knižki ſu tutón poſaſowat a radjic̄el, kij tebi, kaj prajach, poſrachujesz; tute knižki ſu tón wubudzowat a ſahoreć k wujitnemu plahowanju ſadowych ſchtonow. W lóhkej a ſroshymliniejs rycji roſklađuju eji wone jaſne a drôbnie wschitke horkach ſpomnene džjela a dawaja tebi w 30 woſdijetensach wſchelke dobre powucjenja, jako: kaf masch ſadowe ſchtony ſadjeſ, kafje a hdje masch je ſupowac̄, hdje je najlijeſche a najtu-nische doſtawasch, kotre držiny ſu te najlijeſche a najplodniſche, hdje ſu sprawne, kaf masch jich ſadjenje pschibowac̄, kaf je woſladač, kaf huſanzy naſlieje ſanic̄ic̄, kaf ſchtony knoſic̄, kaf jich neplodnoſki woſpomhac̄, jich ſranenja ſabuſic̄, ſo pschi palu, welfu a koſjim medzi ſa-djerjeſ, jich neſchecjelow na ſejenju, ſopenach“

pschi korenjach a we a na sfónku sahnacj, schto a fajzy su cji sanicjerjo schtomowych nepscheczelow, kak masch had natojcz, jón schejipacj, wushowacj, fuschicj, słówkowy, jabłukowy, kruschwo-wy a wiśnijowy dresak, sadowu brječku a sadowy syrop, sadowe wino a fışato pschitolowacj, schto masch hewak w koždym mjeszazu wobstaracj atd. Nepraj, so th to ham wschiſko a hisczeni liepe wjesch a teho dla tych kniſkow netrebasch; prijenische je kja a poſleniſche neje wjerno, by tež najstarschi plahowat schtomow a hadu byt; ty tych kniſkow trebasch, jeli nochzesch, — a na tym dyrbci cji w nietzichim cjaſu najwjaſy ležane byc̄, so razionalne a ſpeculatiwne hadu plahojesch —, druhim do ſadu wostacj. A pschi tym wſchjem ſu tute woprawdzie ſtoczane kniſki tak tune, so dyrbicj pschi iſch woſebnoſzi a wobſchernozzi pschi iſch powucjenju a wujitſu, kotrej podawaja, ſjawnje wiſnacj, so masch je darmo. Hlai, wone jenož 6 kroſchlow, ja praju: jenož ſchjeſſ kroſchlow, placja! Teho dla, luby pscheczelo! nekomdz ſo

a kup ſebi tute kniſki; teho ſo niſdy kač nebujesch. Kup ſebi je! ſaſtup, hdz do Budyschina pschindjesch, tam do ſſmolerjowejſe kniharnie pschi bohatych wrotach a žudaj ſebi je tam a wuložtych por kroſchlow; wone cji ſtokrōčnu dan pschinenſeja. Kup ſebi je runje won niſtſole, hdz eſ hisczeni masch khwilu, hdz ſy womtōeſit a predv hac̄ ſo dijeto wonkach ſapocjina, je ſ dobrej khwilu ſa khachlemi pscheczitacj, cjtaj je ſ roſom, roſomn te dobre wucjby, kij tam ſteja, natoj je tež runje tak derje, daſ ſo woſebje psches ne k temu nawabici, ſo mnohe drohi a pucje, hórti a ſahrody ſ plodnymi, dobrymi ſchomami — pschetoj runje won w tutej naležnosći ma ſo w naſchich ſſerbach hisczeni jara jara wele ſtaci, kaj nam te kniſki na ſtr. I. dopofaſuſa — naſadiſch, natoj je we wiſchitich ſwortich dijelach, cjiń pitnje po iſch wucjbach, a ty ſmjeſech weſelje a budjesch praſicj dyrbci, ſo cji hupje radit ani cje wujebak neiſym, wele bóle, ſo ſym twoj wu-žik chýt a hac̄ naanliſepe ſ tobu derje miſenit.

w.

Hans Depla. Schtoda ſola k temu niſtſchemu cjaſej praſicj?

Mots Tunka. No, poſluchaj, ſchto w Gjechach k nemu praſacu.

Hans Depla. Schtoda to bje?

Mots Tunka. Haj, jako biech ſo w tych dnjach vo ſteſniſzy dale Brahi puſtcejil, pschindjach do lieha hdz wulke ſtadko ſchtorzow ſedziſe. Šredzi ſhromadžisny bje jedyn hanz, kij wulke ryczeſe

djerjeſe, a ja ſaſlysach bes druhim tute ſłowa: „Cji we Lužicach nech mi jenož ſaſo pschinu!! Dha ſebi hredj ipny tak cjopte wedro wobstaraja, ſo ſo tam jedyn k nim puſtej, a liedom je tam jedyn por dnjow pobyl, dha maſa ſaſo taſku tſchleſkanu, ſo možko ſo wſcho puſtacj. So ſym teho dla won-danjo ſaſo cjeſnky a nepondu predv ſaſo do Lužic, hac̄ budje ſymski cjaſ tež ſ protyki won, a byrenje tam niſko tak cjopto miſli, kaj na Jana.“

Hans Devla. Haj wschak haj, my wschak mōżemy hiszczę ſnjeha doſz doſtacj; khiba ſo pſche djenak hinač wjeſtej.

Priłopk.

* Marcipan. W ljeći 1407 bje tak ſymne ſjecje, ſo ſo wſchilte ſitne plody ſtaſhchu, a tak multki hłod, ſo dyrbjachu ludijo ſyno a trawu iſtej. W Satskej khochtowasche kucejek ſhleba we wulſosai wloſteho worecha kroſchik, tehdrom wulſki penes. Tute male poſtrutki rjelachu Markuſowe poſtrutki a buchu k dopomnecju na tuton čiaſ na dnju ſwiateho Markuſa pecjene, wot ejehoj wonie, bohacieje forenowane, meno „Marcipan” (łacjanszy: Marci panis) doſtachu.

S p ē w y.

W e ſ e t y d o m p u c ž.

Ha ſwjeſcjeſche miębaſte, ſo blyſcjeſeſche,
W-eſche hweſki pomhaču,
Ha ſpiewajo weſely ſ Khróſzic bje
Hóležik jaſnu ſchjeſcjeſte.

Ha hde ſy ſo vacholo ſaposeſik,
Wajchtař trubi, woſaſche?
Ha połnož ſe dawnu mi ſeget bit,
Honak hizom ſpiewał je.

Ha nóżku ſym pſheciñik, doſko był
Hvjež mi luta ruta ſeje,
Do ſahrodi ſadjal, ſym doſko ſył
Vute róžle, liſije.

Ha kajſe to džielo mi po nozy
Hdyž mi weſ a mjeſto ſpi?
Na viuje, na rejač bjech weſely
G luboſnymi holzami.

Ezahi ſakſkoſchleſyňſkeje ſelesniſy ſ budyskeho dwórnichča.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pſchipolnja 12 h 53 m.; popolnju 3 h. 52 m.; wiejor 7 h. 16 m.; rano 2 h 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopolnja 11 h. 40 m.; popolnju 5 h. 2 m.; wiejor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodž. 4 min.

Penezna placjina.

W Lipſu, 14. februara: 1 Louisd'or 5 il.
12 npl. 4½ np.; 1 połnowažny čierzeny ſlowy
abo duſat 3 il. 4 npl. 4½ np.; wiſke bankowki 97.
Špirituš w Wroſławiu 13½ il.

Cyrkwinske powjeſće.

Wérowani:

Michalska cyrkę: Jurij Hetman, wobydleſ ſ Brjeſowi, ſ Madlenu Reinigę tam.

Podjanska cyrkę: Michał Röbel ſ Wulkeho Weliowa, ſ Halžu Wóthigę ſ Hufli — Jan Bohumir Vech, khjeſec a murek na Židowi, ſ Mariju Madlenu Heidenez ſ Djeležnikę.

Krčenı:

Michalska cyrkę: Ulrita Rosalia Hana, Reinh. Munda, kral. pruſt. lieutnanta, knesa nad Madžanezamii, dj. — Juliana Wył-mina, Karla Bohumira Bertholda wſternikařa w Lubochowu, dj. — Jan Baroł, Michala Nowaka, ſahrodnika w Torhonzy, ſ. — Klara Ernestina Emilia, Jana Augusta Petascha, pekarja na Židowi, dj. — Hana Khróſiana, Jana Bohumira Heswyla, khjeſnika w Brjeſowi, dj. — Jan Korla nem. ſ. ſ. Maſhez.

Zemrjeta:

Djeń 1. februara: Martha, Jana Wehlje, 1 wuckera na Židowi, dj. 3 l.

N a w e ſ t n i k.

W o ſ j e w e n j e.

Bo nawiesichtu wot krajneho ſonjeplahowazeho ſtaſtoinſtu w Moritzburgu ſmjeje ſo ſ poſtajenjom hengſtow, ſaj tež ſ napalenjom ſnamenja pſchi ſriebjatach, wot krajnych hengſtow wukhadžazych, na dale delka ſpomnene waschnje.

Tej ſo pſchipomina, ſo ſo kobjy ſ herbſkim brachami krajnym hengſtam neſchipuſcjeje a ſo maja ſtužobnicy porucjnosz, tajſe kobjy wotpoſkaſacj.

W Draždjanach, 29. januara 1856.

Ministerſtvo ſnuteſkomnych naležnoſzjom. Woidželenje ſa ratařiſto, remeſto a pſchesupſto.

Dr. Weinſig. Demuth.

Postajene budža pak wot 3. februara w ſte-

nezech pola Budyschina 4 hengſty: Brownlord, Fidelio, Demetrius a Ernst August; we Wulkim Hennersdorfii 4 hengſty: Gladiator, Despot, Belisar, Feliz; w Matej Šwóñy 3 hengſty: Diego, Bolivar, Greif a w Pančižach 3 hengſty: Brutus, Brenno, Leo.

Napalenje ſnamenja ſmjeje ſo dopolnja wot 9 hacj pſchipolnju do 12 hodzinow w Konezech 11. mjerza, we Wulkim Hennersdorfii 13. mjerza, w Matej Šwóñy 12. mjerza a w Kukow 10. mjerza.

Serbski holczeſ, tiz je derje wotczehneny, može do dobrych materialnotworowych ſhamow jako wuziomnik ſastupicj. Blížſcu roſprawu dawa na frankowane liſty bjergařſti wuczer Klíz w Kamenju.

Krajnostawski bank.

Po wosiewenju podpisaneho direktoria wot 16. haperleje 1854, wupowedzeniski czas sapolojerjow pschi krajnostawskim banku nastupazy, a sa sapolojski wot 500 toler a wjazy na $\frac{1}{2}$ a resp. 1 ljetu pschisporty, je so hijom 384705 tl. 5 - 7 - ua tajki wupowedzeniski czas pschepisalo, a duz je spomnennym direktorium wobsanknyt, ton samy wupowedzeniski czas, pod pschisprawnym powyscheniu danje sa wschitke sapolojski wot 100 tolet a wjazy postajieci.

Pschi nalutowani

budja teho dla, wot 1. februara 1856 liczene, dan a wupowedzeniise cjasu szychowaze:

- 4 pro Cent,** pschi 12miesiacznym wupowedzenju
wot 100 tl. hacz k kozdej spodobnej summi;
- 3 $\frac{1}{2}$ pro Cent,** pschi 6miesiacznym wupowedzenju
wot 100 tl. hacz k kozdej spodobnej summi;
- 3 $\frac{1}{3}$ pro Cent,** pschi 1miesiacznym wupowedzenju
wot 21 tl. hacz 99 tl.;
- 3 $\frac{1}{3}$ pro Cent,** pschi wscjednym wupowedzenju
wot 1 tl. hacz 20 tl.;

Wschity wobszedzerjo nalutowainstkich knijsow, ktrychz sapolojski 100 tl. a wjazy wunoscheja, s wumiacjom tych, kiz su hijom horejschi wupowedzeniski czas horjewsal, maja teho dla swoje knijsi hacz do 1. meje teho ljeta k wostemplowanju pschines, pschi neczinieniu teho pak wupowedzenje swojich sapolojskow doczakacj.

Sapłaczenja bes wupowedzenja
smieja so, pod wobszedzowaniem pomjerow poekladniy, kaj predy, tak tez dale.

W Budyschini, 8. februara 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
f Thielau.

Zena dobra forcejma s rjanej sadowej a wulkej
trawnej fabrodu je na pschedan. Wschodalsche
je k shonenju pola **Burja Buhla**
we Wultich Edzjach.

Wupshedan.
Wschelake twory, jako: mohair, pol-
zidzenischcza k fuknjam, jeczkam
a schorzuwam so hodzaze, pschedawam
wot dzenisnischego duja po ponizszej
placzisni.

W Budyschini, 15. februara 1856.

Julius Geyer,
na bohatej hasz czo. $6\frac{6}{7}$.

Nowe brunopiswowe drozdije
pschedawa **J. G. Klingst Nachfolger**
na bohatej hasz czo. 24.

150,000 torfa

jara dobrego a kozdego kowarja spokojażego je
po polu podpisanehs, tawisznt po 1 tl. 2 nsl. na
pschedan. **G. G. Mehnert w Pszwojoch.**

Drewowa aukzia.

Pondzelu 18. februara budje so na now-
schanskim rejeru nad Sprewju djjelba twerdeje
walcjiny jako brisy, wolschie a werby, bes fo-
trymij su tez wobruczie, w stejazch losach pschi
sapłaczenju wolozy kupynych penes na pschedzowan-
je pschedawacj.

Hromadusiedzenie rano w 9 hodzinaach w
forcejmi w Nowej Wsy. **Schuba**, hainik.

Wosiewenje.

Ra manjowistim rejeru steji hiszczje
125 slostrow suchego skojnowego schesjepoweho
drewa,
94 slostrow skatanego kulejkoweho drewa,
112 slostrow penikow a
200 kcp 2 a 3 ljetnych wolschowych sadzenikow
na pschedan.

Ra wulciburskim kubli we Wustranegiach
budje so 20. februara djjelba dothich brisewych
a dubowych walcjow sa hotove penes na psched-
zowanje pschedawacj. **Eruß Lincka.**

Tak menowana
Alizarinowa tinta

dijeta so w Budyschini na schjerozej habsy nedaloko wulkeje zyrkwe w sekretariatskiej khierji cjo. 33% a je tam tu njo na pschedan. Wo dobrociuwe samotwienia proshy

C. N o s c h e r.

Drewoweho aukzia.

Djen 25. a 26. februara budje so na male-
schanskim revjeru dijelba wolschowej, briesowej
a dubowej walcziny, tez teho runja niescho wojs-
nackeho drewa, w dolchich hromadach, kaj tez
dijelba wujitkowego a palnego stejazeho duboweho
a lipoweho drewa pod nieskotrymi w pschedawanski
termii wosiewiomnymi wumjenenemi na pschesa-
djowanje pschedawacj.

Wondjelu 25. t. m. dopolnja w 10 hodzinach
pschindu dolhe hromady, duby a lipy, na male-
schanskim revjeru so namakaze a popotniu wot
2. hodziny dolhe hromady, w homolskach so nama-
kaze, wutoru 26. t. m. rano wot 8 hodzinow
pschindu pak dolhe hromady, duby a t. d. w now-
schanskich kerfach pschihotowane, na pschedan.

W Maleschezach, 14. februara 1856.
Sachna, wyschi hajnik.

Drewowa aukzia.

Schwörif 28. februara t. l. budje so 97 lošow
rjaneho stareho khijnowego twarskeho a palnego
stejazeho drewa w ienschejanskim burstim lježu,
a 46 lošow tverdeho stejazeho drewa w hole-
schowskodubrawskich burstich drewnischcjach w tak
menowanej Wusyni, na pschesadzowanje psches-
dawacj. Sapocjat je rano w 9 hodzinach w
khijnowym schtomowym lježu sadz sajegeho kuta
na holechowskich mesach. **Sarodnik.**

Drēwowa aukzia.

Vichodnu wutoru 19. februara budje so
na drozdjiskim revjeru w tak menowanych her-
schach, 60 kopek $\frac{1}{2}$ brjesowych walczkow, 25 brje-
sowych dolchich hromadow a 15 stejazich lošow
na pschesadzowanje pschedawacj. Sapocjat rano
we 8. hodzinach pschi pucju kiz wot Drozdiija do
Wadez wedje.

W Drozdiiju, 14. februara 1856.

C. A. Schneider.

Dobrowolna subhastazia.

Djen 21. februara rano w 10 hodzinach budje
so tudy jena živnojz se živom a morwym inven-
tarom na pschesadzowanje pschedawacj. Wona
wopschita njejdje 10 körzow leżomnosjow, rjaniu
wulku sahodu, je se 100 dawksimi jenosjemi
napołoen a, bes wumienka a w zyrfwinnej wshy a
miejstyu ležaza. 400 tl. kupynych penes moje na
nei ſtejo wostacj. Na kupenie ſmyſlenni chyli so
pola K orlje Vjebrach a w Barczi nutnamakacj.

Kaschcijowy magazin.

Dokelj smo ſrođi kaschcijowy ſtad ſaſo nanaj-
lepe ſrijadowali a dokelj moja so ſaſo koždy čiaſ
kaschcije wſchitkich druzinow pola naſh doſtacj, dha
prošvym cjezenych ſerbow Budyschina a wo-
ſolnosjie, jo bychu so w taſkim nastupanju po
potrebioti na naſh wobrocjili. Pschedawanje tych
ſamch ma knes kramki miſchtir G a ſner na
hrodowſtej habsy cjo. 168 porucjene.

Eicherska ſednota.

S u c h e d r e g d z i e
gylje ſylnie a po lotroči so derje hiba. ma ſtaſny
cierſtwe na pschedan w Budyschini na ſerbskej habs-
y w welbi, psched fotrym ſtoj dwaj muraj wupo-
ſnenaj. **F. J. G. Nieckſch.**

Wucjahowarjam,

kiz chedja lietba do Ameriki wucjahnyci, dawa
so ſ tutym ſ nawedzenju: so ſu te nowe wumje-
nenja pschewesjenja i Hamburga a Bremena hi-
žom hem fe mni döſtke, ſo moja so te ſame
pola me pscheladacj a ſo mam ja porucjnosj,
todiſne kontrakty wotryczej a wustajecj.

W Budyschini na ſerbskej habsy cjo. 10/22.

J. G. Nieckſch,
ſrat konfess. wucjahow. agenta.

Depofasane a kwalobnje ſnate **Nennenpfer-
nigſke bentuſchki psche Kurjaze woka**
ma — jedyn po $2\frac{1}{2}$ nſl., dugent po 15 nſl. —
ſtaſnie a pschezo na pschedan Wilb. Hammer
w Budyschini.

Praschenje. Kajtu nuternosj nehu ſe-
mſcherjo domoj, kiz po ſemſchach do ſorejmu du, ſo
tam wadza a tak mordařky bija a ſalliuja, kaj dyr-
besche jedyn to nedjelu Eſtomih i w Barczi widietj?

Zandzenu sobotu ſita w Budysinje płaćachu:

Kota.	Wyša.			Niža.			Sredzna.		
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Roſla	7	—	—	6	15	—	6	22	5
Viſchenja	9	—	—	7	22	5	8	22	5
Gečimen	4	25	--	4	15	—	4	20	—
Worw	2	20	—	2	12	5	2	17	5
Hroč	6	15	5	—	—	—	6	5	—
Riezik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zably	8	15	—	—	—	—	8	—	—
Hejduska	5	25	—	—	—	—	5	10	—
Bjerny	1	15	—	1	10	—	1	12	5
Kana buten	—	14	—	—	12	—	—	13	—

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoleń.

Kóžde čísto placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlétne předplata pola
wudawarja 6 nsl. a na krak.
pôsobí $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 8.

23. februara.

Léto 1856.

W o p s h i j e c i j e : S w i e t n e p o d a w k i . S M a n j o r a . D o p i š y . V a n d o r a . S p i e w y . C i a g i s a f s k o -
s c h l e s . j e l e s n i z y . B y r t w i n s t e p o w j e s z t e . H a n s D e p l a a M o t s L u n k a . N a w j e s c h t n i k .

Swētne podawki.

S a f s k a . Kral je 18. februara draždjanstu radnu khježu wopytał a tam wschitke pschebyki a sfjadowania wobhadował, kaž tež pschipoštuchowat, kaž shromadžena rada wschelake mješćanske naležnoszje wuradzowasche. Wsches 200 ljet žadyn safski weich draždjanstu radnu khježu wopytał nebie. — R ejeſzi rakuskeho ministra Buola, siž 13. februara na swoim puczu do Parisu vot dnja w Draždjanach saſta, bu w hotelu rakuskeho poſtanzy woſebna hospina wotvjerzana, na kotruž biechu tež safszy ministerio a druzi wypožy faſtoinzy pscheproſcheni.

P r u ſ y . Hač so pruske knežeſtvo na wuradzowaniu, siž so w Parisu miera dla wotvjerzji, tež wobdželi, ie hisczeje pschezo newjeſte. Najbóle je temu jendželske ministerstwo napscheinjwe, tola vaf so tež pruske k temu necjischeji, dospelž jemu pschezo hisczeje woſiewene neje, kaſke požadanja chzedža Jendželczenjo Ruham w nastupanju tak menowaneho pjateho punkta stajcej. Schyri punkty buchu menujzy w swoim času ruskemu khježorej pschepodate, hdzej je na drobne wupravene, schto so wschitko wot neho žada. Ale k tutym schyrijom punktam je w nowishim času pjaty pschivođati, w kotrehož nastupanju bu jemu jenož tak wele k nawedzenju date, so budje jeho woschijecje hakle w Parisu woſiewene. Niek mjenja njeſtoſi, so Jendželczenjo pod krywom tuteho pjateho punkta požadanja pschineſu, siž móža mjeruſednanje jara cjezke cjiniež.

R a k u ſ y . Rakuska ma tu khwilu 2417 millionow schjeſnakow krajneho dołku. Jeho kredit pak so njeſto djen wote dnja poliepschua a pa- perjane penesy placza hižom skoro sa ſa połne. —

Khježorka ma pschi ſwojich wujesdach stajne njeſtoſe nesbožje. Wondanje stama bo ſeje wosu jene ſoko a wona dyrbesche wuſtupicj a khwilu pjeſchi hicj, predy hač druhí wós pschijedze a ju domoj dowese.

F r a n z o w ſ k a . Hdzej jedyn w Parisu njeſto njehdje pschindże, dha bo jenož wot dweju wjezow ryczi, menujzy wot pschichodneho miera a wot pschichodneho prynza abo pschichodneje prynzeſyny. Schtož mjer nastupa, dha bu bo jednania wo tón ſamy wejera abo djenſha (ſobotu) ſapoczałe, jeli turkowſti poſtanzy dſchoł; pschetož wſchitz druzi poſtanzy tam bu. A schtož pschichodne khježoriske džiečjo nastupa, dha tež mjenja, so w tychle dniach ſwjeſlo tuteho ſwjeta wohlada. Sa naſ je pak tu khwilu najwažniſche, so bychmy ſhonili, kaž ſ mjerom ſteji, a w taſkim napohladu mjenja ſ wetscha wſchitke nowin, so budje wieszje wobſankneny, dospelž ſebi jón khježor Napoleon ſruczie žada. A hdzej jón tutón wobſankne, dha dyrbja Jendželczenjo tež „hai“ vraciež, pschetož bes Fran- zowſow woni wójnu dale weſz nemóža. No, ſa tydien budzemby drje w tutej naležnoszi njeſto wieszische powiedacj móž.

J e n d į e l ſ k a . Ministerſtvo je woſierwito, ſo chze ſaſo 21 millionow punt sterlinkow, to je, njehdje 140 millionow toleř wójny dla ſajmacej, ale ſo jenož najprjódzy na 5 millionow podpiſma horjeberé. Š teho poſleniſcheho wumjenenia chzedža lubjo hudacj, ſo je to teho dla pschistajene, dospelž ſnadž jendželske ministerſtvo tež ſkradžu do teho wieri, ſo budje mjer ſejineny. — Tu khwilu maja Jendželczenjo wuſku ſwadu ſ Amerikanaremi a hawtuja druhdy tak nepscheinjczy na ſo, kaž bychu ſebi prieni lje- pschi djen wójnu pschipowesž chyli.

R u s i o w s k a. Khjezor Alexander pschiszedje najstere bórsy do Warschawy. — S Krym yíshu, so ho drje tam nicjo wajne podato neje, ale so pak tež hischeze jadyn pschimjer sczineny neje a duž Rúškojo s časami s polnózneho Sebastopola na swojich nepschiczelow sylnie kanonjeruja, dokelž egi wstwiło w polónskim Sebastopolu staszc a wutupiež pytaja.

T u r k o w s k a. Sultan je wóndanjo bal jendzelskeho a potom tež franzowskeho pôstana w Konstantinoplu wopytat a to tam wele powedanja ejini, pschetož to je prieni króz, so je jedyn turkowksi sultan dom zuseho pôstana wopytat a Turkojo taſtich nowinkow dla jara s htowu wiſa.

Ze Serbow.

S Manjowa. Sańdjeny tydjeni prjene dny wezior pschi ejmicežy tsieli knes hajnik Kmecz na manjowskich ležomnosziach jeneho hodlerja. Sa dwaj dnaj hafle bu wón namakaný a žiwý dozahneny, pschetož wón bje jenož psches prawe kſchidlo tsieleny. Jego namakař dosta toleř myta a tón ptak bu sa kamenteho horjota (Steinadler) spósnatý. Wón mjeri s wupicheſtrenymaj kſchidłomaj pôlſchtwórtka kóhež a wopusz biesche kóhež dolha. Kódy móže jeho na knezim dwori w Mañowižiweho wohladacj, ale wón je khjetro khrobty, pschetož hdz wón pižu dostawa, dha wón rad fuža.

D o p i s y.

S Drežđan. Woſmy djeni wulſeho róžka a bjezwiaty maleho róžka bieschtaj sa naſhei gymnasiaſ wulžy wažnaj a weſela poſtnaj. W sańdjenym mjeſazu menujzy bu kſchidna wężeřnja a wóndano Blohmansi institut wot naſcheho ſławneho krała wopytaný, kotrež we wobimaj njeſtre heđiný na wuceženje poſtuchasche a so sa wschilimi snutskomnymi naprawami a nalejnoscemi se snajomnej mitoszju wobhonesche. Taſti rjany, woſebny djeni wucežerjam kaž wucežomzam ſtajnje w džakomnym dopominečju wofane! — — Nedawno knes duchowny Böltger t ljeſpſchemu Gustav-Adolfſteho wustawa ſiawny pschednoski džerjeſche, w kotrejž wot Domascha Kempenskeho rycjeſche, kotrejž knihi „wot khodzenja (abo kroženja) fa Chrystuſom“ ſu nimalje do wſchitſich rycžow pscheložene, a kotrež tež

naſci ſſerbjo w ſwojej maczeſnej rycži ſ nutnej wutrobn ejtaja. — 11., 12. a 13. djeni teho mjeſaza biesche pola naſ hermanſ. Nedžela do neho (10.) bje hischeze rjana ſlonečna a mita, a ludžio a ptali weſelachu ſo na tych pupfach, kotrež čazchu ſo na ſteržlach w mjeſzi hijom puſacj poczeſi. Ale hermanſ ſam dyrbefſe deschcijkoſty bycz; to móžemy nimalje ſ wjetoszju do předka prajici, dokelž hermanſ ſ wetscha kódy ras deschcik dje. Žiwenja biesche tón ras na hermanku, hdzej tež njeſotrych ſſerbów wohladchmy, fuſ mene, dokelž ludžio naſjeto tak wele ſupowacj nimaja, kaž naſymu. Tež herzow tu tón ras tak wele klyſhcež nebje; tajž piſkarjo menujzy w cjrjodzieſlach po mjeſzi khodžo piſkaju a wot ludži dary doſtawaju. Dokelž pak ſu to lucji ſtrowi pachotojo, dha ſnadž tež druhdy wele nedostanu; a mi ſo woprawdzie tež tak ſda, ſo móhli tajž mlobži hólzy radbi džiclarč, hač piſkajo po hermanach cjahacj. Njeſchtio druhe je, hdz starý ſlepý abo hemak hubeny čloweſ na hermanku njehdje na róžku ſe ſwojim wereſadom piſka; temu kódy rad njeſchtio da. Kaž biechu dny po hermanku hymnoſte a moſtre, tak bje ſańdženu nedželu jara rjana, ale tež woſebje hymna. W nožy biesche khjeſtro merſnylo, a wodnjo wjetſik khjeſtro ſurowje dujeſche. Te wbohe pupſi, jeliſo doſho tak wofane! a taſi wbohai mejskej brukaj w Kölni pola mojeho wuja na thjesci! A tón je najſtere njeſko tež dyrfatal, kiz je nedawno ſwój kožuchy pschedat, kaž ſebi wóndano Hans Depla a Mots Tunfa poweſdachtaj. Ja pak praju: Radhi wo žnjoč do kožucha, hač ſredž ſhy ſ kožucha!

P a n d o r a,

tak rjeſasche po poſtanskej wuceži prjena ſ jónſka, kaž nam grichiski pieſneſ Hesledus¹⁾ tu wjez tak poweda. Niž bes woſchewenja ejtamý w jeho knihach „Thevgonia“ a w jeho pieſneſtym wudžetku, kiz ma to napiſmo: ἐγω ται ηὐρεις (ſ kutt i a dny) wſchitko to, ſchtož ſtaſ jemu jeho namyſlowaza móz a pieſneſzy ſlietowazy duch wo nadobnoszi poſticežlo, kiz tuta prjena ſ jónſka woſchedjeſche, a wo wſchitkim tym ſhy, ſchtož je wona do ſwjeta pschineſta a načinita. — Zako,

¹⁾ Hesledus bje njehdje w 11. abo 10. ſjetnoſtyka do Chrystuſa žiwý a, kaž ſo wie, poſtan.

— tak powieda abo baśni won —, Jupiter²⁾ rubenstwa dla, kotrej bje Prometheus³⁾ na wóchnu wobeschot, so wecijc chyrsche, wobsankny won, człowekam njeszto sze pschiwótkacj, schioż bychu woni lubowacj dyrbeli a na czoł bychu wjećnje a nedzielomnie swjasani byli. Wschitzu drusy bohojo pschipadnichu jemu w jeho myśli a podperachu jeho wipohladanie. Vulcanus⁴⁾ stworzyteho dla s wody a semje, s wobeju ejestu scziniwscy, knejzu, iwm nezmertnym bohowkam padomnu. Minerva⁵⁾ wobdraszi ju pschynje a na wuejci ju wschiute te khumscy, kiz so sa nju jako jönsku a jeje ženski ród hodzachu, bes nimi yak wośebje khumscy pschedjenja a tkačja. Venus⁶⁾ wupschestre rianoz a lubosnu nadobnosz na jeje wobleczu a wokolo jeje głowy a pschivda ji ja-dosz, iu nemernu, a wobejezne staroszje. Tsji hory bohowki, Charitiny abo Gracie, a bohowka wobryczenja pschachu jeje schiju se stocjanym swjasiskom abo recjasom; bohowki Hory⁷⁾ polojichu kwieiki a wjenzy na jeje głowu. Mercurius⁸⁾ dari si ryczniosz a wuschitnosz, psches lešniwe słowa wschiute wutroby dohycz. Jako biechu ji tak wschiły bohojo a wschiły bohowki Olympa⁹⁾

2) Jupiter bje po starogricheskich a rómskej mythologii, to ie: po wuejbi a wjeri, kaj ju staro Griczko a Rómsky wot swoisich mnogich bohow a bohowkow mjesachu, najwyschi a najmęgnischii böh.

3) Prometheus bje vecja syn Iapetusza, bratr Epimethiusa a nan Deukaliona; won bje po griwscy baśni, prjenich człowekow s blota a s hliny stworil a sich psches nebeski wóhen, kiz bje s nebes delje na semju kranik, wožiwit; sa tasse paduchstwo yak bu won s schrapi na horu Kaukasus pschitowany, hdzej jemu jatjeb abo hodlę pschi jiwym ejeli wurobu, jatra a ejewra won dypasche a żerische, hacz bu na połedku tuton rubeżny ptak wot Herculesa skoncowany.

4) Vulkan bje wośebje böh wóhnja, kowarsow atd.

5) Minerva, też Pallas menowana, bje bohowka mudroszje, rosomia a myślenia, kaj też khumscy a wjedomnoszjow, jako: pschedjenja, tkačja, piekarnictwa atd.

6) Venus bje bohowka lubožje.

7) Hory biechu bohowki, kiz biechu klonczku ślużomne; wonie ejinachu pschi nebeskich wrótach, ie pschi wujesdzie a domiwróżejeniu klonczka wotankajo a sankojo, ślużbu.

8) Mercurius bje böh rycznioszje a miera; też bje won wunamkał lyry, böh pscheslevanych a leśniwych słowow a luskow; bje też böh pschekuystwa; paduschi so też k nemu wółtachu; dale bje won Jupiterowych poħelnit, kotrejz tón, hdzej mjeszczce człowekam schio pschipowesz dacj, wotpósla.

9) Olympos bje to wysoke śydlo, tón raj abo te nebeja wschiłkich bohow a bohowkow.

swoje bohate a rjane dary k nesbożu człowekow darili, dosta wona meno: „Pandora”, wot grichiskeju słowow: πανδώρα, to rjeka: w schitfo, a δάρων, to je: dar, darende. Baśniet Hesiodus na to dale powieda, so Jupiter Merkurej pschitasa, Pandoru, tak wuhotowanu, k Epimetheujej¹⁰⁾ dowiesz a so ju tón s wulskim wutrobnym sahorenjom a s radostnym spodijwanjom wuhlada. Podarmo bjesche jemu Prometheus sakasat, so jany dary wot Jupitera horiewscy nezmje, so bojo, so by won we nich njeszto schkodne sa człowekow potajne sfhowane miejcz moht. Radpohlad teho tak rjaneho, lubosnego stworenia da pak jemu tunu tak wulku a waznui sakasnju fabycz, a jako so na nju dopomni, dha bje to sposodzene. Hacz dotal biechu człowiekojo swobodni wot wschiłkich nusow, wobczejnoszjow a khoroszjow, kiz starobu sa śobu pschivedu, a teho dla też pschedzo jenak młodzji byli; ale jako bje Pandora wiecisko swojego ii wot Jupitera śobu dareneho śudobia, w kotrym biechu jeje dary tamnych bohow a bohowkow wobchowane, je woſtryjo wusbjehnyta, dha na jene dobo wschiłce w nim śobu, ale potajne sfhowane nusy, hubenstwa, starožije, khoroszje a druhe ejwilje s neho won wurdzeczu a rospeschestrejcu so po zytek semi. Jako wona tutu śrudna jałosinu khordiu wuhlada, khwataſche wona drje, to śudobje sašo sacinicz; ale wono bje pscheposdzie; — a wona nemožesche dale nicjo wjazy w nim sfzjerzej a wobłhowacj, hacz jenoż „nadziju”, kiz bjesche runje też na tym, so chyrsche, k temu hotowa, wuczeńscy a kiz teho dla też hizom na kromi szedzesche. To dha je tak to jenicje kublo, kiz je tym wbohim smertnym wysze wostalo. w.

S p e w y.

Stare khumscy w nowym čaſzu.

(Majnowi schich podawłow dla po požadanju s nowa wotcijsczane.)

Wie schio penesh so hraju,
Mech hej bje do Khemberka,
Tam tych mudrych ludzi maju,
Kiz je namkaż samoża:
Tawryntkhumscztarę tam dwaj
Schazy sbjehacj mójetaj.

W hrubocjzach pod horami
Pschinidżestaj rycj studniejku;
Ale dżiwj! pod dornami
Wucžuchtaſaj wjez kraſniſchū.
Ge hujernoszju ſjewiſtaj,
Schlož we semi wibjitoj; —

10) Epimetheus bje Prometheusow brate.

Djeschtaś: „Wozka, wojo luby,
Schaz ma twoja sahrobla,
Ale ducha traschine luby
Spödku jón tej machuja:
Wele wjezow treba je,
So ho twój schaz wusope.

To bie wujec, ejecji prawa
Womasańca pomaska,
Ruskarjomaj pojeſz dawa
A wscho mögne pschinotsha;
Zeu pschichod traschin bie,
Raj ho hamo wot ho wje.

S reczasmikom sedzi žona
W heli volna bojosjow,
Seuhod w knibach ejita, stona,
Prohy sa tych ryjerow,
Wschisko dyrbí f mjerom bieſ,
Hdyž ho chzedža schazy ryc.

W hdyž ryla, polny stracha
Gomje muž ſtejci naſvala,
Tschepetajo poſcha, blada,
Hacj tón ſtuk ho dokonča:
Gemetank penes dorjia,
Ducha jachu do mjecha.

Schaz, tón schaz bu namakanj,
Penesh wuj w mjeſbi mje
A jón twerdjje ſatwafany
Nehe ſanknyc do kſchinie,
S woperczju dyrbí bieſ,
Sa dwaj dnai niz wotčinich.

Sa wſchu prógu požadataj
Wonaś schaza tſecjini,
Dwanacie pak vſtrebataj
Toleč do vriedka ja ſdu:
Wuſk je jimaſ rady da,
Dokelj polny hornýk ma.

Mehetaj njet ducha khowacj
Do Budęſez na ſeſchow,
Tam chzetaj ho ſaſohnowacj,
Raj je waschnje kufkarow:
„Wojo woſtan ſe ſady,
So eje ſky duch neſkaſy!”

Rhembercjanaj woſhal vjetaj
Gwoſlu drohu pschez hacj dom.
Dokelj wočejo neſchindjetaj,
Wrdci ho wuj ſ weſelom
A tu kſchinju wotčinja: —
Gemetank ejropow namaka.

Sgebahn do Schjerachowa
Mudroh' muja prasheeſ dje,
Sebakow dla hylip plaka,
Zenoh' pschez tam podenđje:

„O ty hlepzo ſabity,
Daſ mi moje penesh!“

Te pak bjechu roſmetane,
Duj dje wuj na ſudniſtwu,
Skorji tam na ſakleyane
Rhembercjanſke jebanſtvo,
Na ſebalow pravo da,
So tam radu ſladaſja.

* * *

Hlaſ, tón pſchiwjerf dje naš ſaſo
Wbohich lubii wobwlaſnyc
O my nowy, lepschi čaſo
Nedaſ wſhak nam hlepym bieſ,
Pſchiwjerf ſ wopeczju dje,
Schkody, hanbý nabudje.

Gzahi ſakſtoſchleſhynſkeje želeſnicy ſ budyskeho dworniichča.

Do Drádjan: rano 7 h. 37 m.; pſchiwołnja
12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Ghorelza: rano 7 h. 47 m.; popołnja
11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.;
w nozy 12 hodž. 4 min.

Penežna płaczisna.

W Lipſku, 21. februara: 1 Louiſder 5 tl.
12 nſl. 4% np.; 1 woſnowaſazy czerwony ſlowy
abo duſat 3 tl. 4 nſl. 4½ np.; wiſne bankowi 98.
Spiritus w Wroclawiu 13½ tl.

Cyrkwińske powjeſće.

Krčeni:

Michałska cyrk: Hanja Khrystiana, Gandlera
Bohumjera Faltena, khejjerja na Židovi, dž. —
Marja Theresia, Jana Mužika, khejnika w Delnej
Kini, dž. — Marja Amalia, Jana Mietascha, wulkoſ-
ſahrodnika w Jeńkezach, dž. — Gandler Bohumjer,
Michała Kuschki, sahrodnika w Jeńkezach, ſ. — Hanja
Madlena, nem. dž. ſe Židova.

Podjanska cyrk: Bedrich August, Bohumjera
Wicjasa, rieſniſka pod hrodom, ſ. — Hanja Marja
Antonia, Kortje Phylla, ſchwęga na Židovi, dž. —
Marja Theresia, Jana Wicjasa, sahrodnika w Gru-
bočiżach, dž.

Zemrjeći:

Djeni 7. februara: Marja, rođ. Kuglerz, Han-
drilla Hasy, khejjerja na Židovi, mandjelska, 54 l.
— 5., Gandler Weikert, khejnuk w Mnischonzu,
66 l. — Miſlawch Gandler, Zatuba Natuschki, khej-
nika w Čemerizach, ſ. 4 l. 6 m. — 11., Jan
Khrystof Schmidt we Wulkim Welskowi, 78 l.

Kak

rozom

Hans Depla

wetritaj

Mots Tunka

ludzi podla

škréjetaj.

Hans Depla Wondanjo bje ty hlyichal,
so bjesche wjestsy Bumvus tell, so hódro neje, so
s wopizu wurhezowacj; wjests ty, schio drusy
k temu mjenjachu?

Mots Tunka. Schtoda to?

H. Depla. Wont vrasachu, so dyrbi to wele wjaz
rjesacj, so hódro neje, so s w opitzom wurhezowacj.

Mots Tunka. A hm!

Mots Tunka. Iako bjech wondanjo na prus-
skich mesach, dha hym tara džirnu schtuciku sahlychal.

Hans Depla. Kak dha tam spjewachä?
Mots Tunka. Nô takie:

S Vorschi, hlaige! pschijedzechu
Se schtvrjomni frjebzami,
Do helska wos pschivesechu,
Gastachu vshed wrotami.
Na wos muža polojichu
Woßlabnenoh' Staraka,
S nim ho domoj sawrócichu,
So tam vschitko reskoi.

Nawěstnik.

Njekotre kamenje džela su w $\frac{1}{4}$ kamenjach
w Borku cjo. 1 na pschedan.

Podpisany kupuje tak derje w Pomorezach,
kaj tež wschodnje pola hosenzaria f. Rel je w
Pestoz shjeji na jiných wiach w Budyschini.
Kofzje po najwyjiczej placuji. Lorenz.

Würzburgske runklizowe, latowe a ful-
rjepowe symjo, kaj tež wschelake družiny ha-
djenlowych a kwietkowych symenjow pschedawa-
na jutunischo sahrodnik Wünscha w Barci.

Schlenczany shamor s kommodu ma tunjo na
pschedan thscher Zettewiz w Barci.

Hölchez, kij chje krawzorstwo naruknycj, može
jutry pola podpisaneho do wuciby stupiez.

Louis Schulza, krawski mischtir,
w Budyschini na serbskej haszy cjo. 17.

Drewowa aufzia.

Pöndzelu 25. tuteho mješaza budje so na
wulkodubrawskim revjeru khoinowe pschelje-
owane drewo, kij so k bunowym a khmelowym
jerdzam hodji, w dołich hromadach na psches-
dżowanie pschedawacj.

Kupowarjo maja so na spomnenym dniu rano
 $\frac{1}{2}$ hodzinach na wulkodubrawskim knezim dwori
nutnamafacj.

Khoinowa wala, 13 töhcji dotha a 4 töhcje
tolsta je w Drobach pola Lukascha na pschedan.

W tak menowanych Morschinach pola Wul-
keje Subernizy su wschelake twarske schiomy
a jerdzie hnydom na pschedan a moja so kupo-
warjo pola nakedżbowarjo Stefana tam napraw-
schowacj.

Krajnostawski bank.

Po postanjenju §. 12. pschidawka k wustawkam banka wot $\frac{1}{15}$. haperleje 1854 so s tutym wos-
siewjuje, so su so na djenjinskim dnju sijehowage, w ljecji 1853 naspetkupene, resp. wot dotinkow
banka naspetplacjene fastawne listy s danjowlami a fouponami po wustajenju sanicjite.

W Budyschin, 12. februara 1856.

Direktorium.

s Thielau.

A.

Psches kupenie w ljecji 1853.

Serie I. Litr. C. Gjo. 10. 27—29. 176—179. 217. 218. 279. 385—389. 393. 397. 409. 458.
516. 543. 544. 552. 563. 564. 592. 716. 721. 783. 834. 853. 860. 871. 888—892.
926. Summa 40 frudow à 100 tl. = 4000 tl.

Serie I. Litr. D. Gjo. 178—184. 242. 247. 549. 550. 563. 598. 819—822. 901. 906. 909.
910. 1046. 1069. 1071—1073. 1076. 1148. 1174. 1232—1234. 1239. 1403. 1404.
1411—1418. 1492. 1550. 1591. 1619. 1643. 1657. 1950. 1951. 2036. 2217. 2218.
2254. 2255. Summa 56 frudow à 50 tl. = 2800 tl.

Serie I. Litr. E. Gjo. 52. 238. 285. 287. 289. 326. 341. 384. 581. 644—647. 666. 694.
781—783. 891. 892. 1328. 1404. 1408. 1409. 1415. 1423. 1484. 1498. 1765.
2297. 2353—2367. 2413—2425. 2442. 3322. 3340. 3810. 3924. 4111. Summa
frudow à 20 tl. = 1280 tl.

Serie I. Litr. F. Gjo. 50. 58. 65. 76. 136. 532. 534. 575. 587. 702. 703. 708—712. 753.
1087. 1089. 1108. 1325. 1336. 1337. 1344. 1350. 1418. 1431—1433. 1529—1534.
1545. 1555. 1556. 1558. 1610. 1614. 1630. 1651. 1889. 1901. 2014. 2335. 2740.
3230. 4702. 4703. 6695. 6698. 6744—6746. 6756. 6757. 6762. 6764—6768. 6770
—6773. 6898—6900. Summa 71 frudow à 10 tl. = 710 tl.

Serie I. 8790 tl.

Serie II. Litr. B. Gjo. 47. 108. 117. 156. 200. 203. 211. 235. 288. 289. 332. 338. 382.
383. Summa 14 frudow à 500 tl. = 7000 tl.

Serie II. Litr. C. Gjo. 40. 206. 356. 360. 378. 383. 388. 436. 454. 459. 528. 582. 615—
631. 677. 681. 682. 754. 755. 786. 806. 814. 865. 907. 910. 1012. 1013. 1039.
1105—1108. 1296. 1297. 1303. 1304. 1374. 1446. 1572. 1608—1610. 1613. 1614.
1621—1623. 1667. 1669. 1704. 1705. 1726. 1760. 1845. 1861. 1877. 1879. 1974.
2098. 2135. 2136. 2141. 2142. 2156. 2157. 2162. 2218. 2262. 2263. 2386. 2394.
2395. 2397. 2398. 2495. 2499. 2500. 2560—2563. 2661. 2662. 2773. 2776. 2797.
2835—2839. 2874—2876. 2878—2881. 3001—3003. 3070. 3118. Summa 118
frudow à 100 tl. = 11,800 tl.

Serie II. Litr. D. Gjo. 22—25. 38. 39. 53—57. 131—134. 137. 146—153. 184. 269—274.
484. 622—624. 636. 663. 695. 711. 712. 742—745. 767. 842. 1173. 1241—1250.
Summa 57 frudow à 50 tl. = 2850 tl.

Serie II. 21,650 tl.

Summa 30,440 tl.

B.

Psches scjinene naspetplacjene w ljecji 1853.

Serie I. Litr. C. Gj. 292. 300. 551. 712. 916. 1011. Summa 6 frudow à 100 tl. = 600 tl.

Serie I. Litr. D. Gj. 19. 1508. 1973. 2003. Summa 4 frudi à 50 tl. = 200 tl.

Serie I. Litr. E. Gj. 26. 785. 2259. 2274. Summa 4 frudi à 20 tl. = 80 tl.

Serie I. Litr. F. Gj. 93. 359. 724. 1112. 1989. 2309. 2349. 2383. 2586. 2613. 2614. 2731.
4605. Summa 13 frudow à 10 tl. = 130 tl.

Summa 1010 tl.

Summa Summarum 31,450 tl.

Derje snate tak menowane zyblowe bjerny Jena drewowa folnja je k wottorhanju na
su hiszceje stanje na pschedan na knezim dwori pschedan. Wscho dalsche je shonicz pola web-
w Palow i pola Biskopiz. Shonicz pola web-
w Pschederja G. Rycktarja w Strycjinie.

Krajnostawski bank.

Po wosierungu podpiśanego direkторia wot 16. februara 1854, wupowiedzeński czas sapolożerów pschi krajnostawskim banku nastupaz, a sa sapoložki wot 500 toleć a wjazy na $\frac{1}{2}$ a resp. 1 ljet pchisporeny, je so hizom 384705 tl. 5 - 7 - na taki wupowiedzeński czas pchepišato, a duž je spomneny direkторium wobsanknyt, tón samy wupowiedzeński czas, pod pchisprawnym powyschenju danje sa wschiłe sapoložki wot 100 toleć a wjazy postajicj.

Psch i nalutowar i

budja teho dla, wot 1. februara 1856 licjene, dañ a wupowiedzeńste czaszy szjehowaze:

- 4 pro Cent**, pschi 12miesiącznym wupowiedzeniu
wot 100 tl. hacż k kózdej spodobnej summi;
- 3 $\frac{1}{2}$ pro Cent**, pschi 6miesiącznym wupowiedzeniu
wot 100 tl. hacż k kózdej spodobnej summi;
- 3 $\frac{1}{2}$ pro Cent**, pschi 1miesiącznym wupowiedzeniu
wot 21 tl. hacż 99 tl.;
- 3 $\frac{1}{2}$ pro Cent**, pschi wszednym wupowiedzeniu
wot 1 tl. hacż 20 tl.;

Wszitzy wobscidjerjo nalutowatiskich kniżkow, kotrychž sapoložki 100 tl. a wjazy wunošeja, s wubracjom tych, kij su hizom horejsihi wupowiedzeński czas horjewsal, maja teho dla swoje knižki hacż do 1. meje teho ljeta k wostemplowanju pchinesz, pschi neczinenju teho pak wupowiedzenie swojich sapoložow doczakacj.

Sapłaczenja bes wupowiedzenia
smieja so, pod wobscidbowaniem pomjerow postadniy, kaj pred, raf tej dale.

W Budyschini, 8. februara 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
s Thielau.

Wupchedan.

Wschelake twory, jako: mohair, pół-
dzienischeja k suknjam, jeczkam
a schorzuham so hodzaze, pschedawam
wot dzienischeho dnia po ponizej
placjissit.

W Budyschini, 15. februara 1856.

Julius Geyer,
na bohatej hafy ezo. $\frac{6}{7}$.

Drewowa aukzia.

Ssredu 27. februara t. l. budje so na wojyn-
skim a nechorinskim reyeru njehdje 60 kóp
dolskich twerdyh walczow w stejazch lošach, w
dolskich hromadach a brzesowe a wolszowe sy-
meny na pschedawianje pschedawacj. Hroma-
dušendzenje supowarow rano we 8 hodzinach we
wojynskim hořenžu. Budowenz, hajnit.

Drewowa aukzia.

Schtwórk 28. februara t. l. budje so 97 lošow
rjaneho stareho khójnowego twarszeho a palneho
stejazeho drewa w jenschečanskim burssim lieſu,

a 46 lošow twerdeho stejazeho drewa w hole-
schowstobrawskich burssich drewnischcach w tak
menowanej Wužyni, na pschedawianje pscheda-
wacj. Sapocjat je rano w 9 hodzinach w
khójnowym schtomowym lieſu sady saſecjeho kuta
na holechowiskich mesach. Sarodnik.

Drewoweho aufzia:

Dien 25. a 26. februara budje so na male-
schanskim reyeru djelba wolszowej, brjesowej
a dubowej walcziny, tez teho runia nieshco wo-
natseho drewa, w dolhich hromadach, kaj tez
djelba wujitkowego a palnego stejazeho duboweho
a lipoweho drewa pod nieskoptymi w pschedawianskej
termii wosierjowymi wumjenenemi na pscheda-
wianje pschedawacj.

Wondzelu 25. t. m. dopolnja w 10 hodzinach
pschindu dolhe hromady, duby a lipy, na male-
schanskim reyeru so namakaze a popolnju wot
2. hodziny dolhe hromady, w homolkach so namakaze,
wutoru 26. t. m rano wot 8 hodzinew
pschindu pak dolhe hromady, duby a t. d. w now-
schanskich kerfach pschihotowane, na pschedan.

W Maleschezach, 14. februara 1856.

Zachša, wyski hajnit.

Židžany kopycžkowý plāt

dostach hladki a karrirowany a porucjam tón samy, kaž tej swój slad w ośmja-
neho kopycžkowego platu po najtuniszej placijni.

J. G. Pahn

na jítnej habs cjo. 57/267.

Powschitkomne sawieszja ze towarzstwo.

(R. R. priv. Assicurazia Generali w Triest.)

Saruczazy fond towarzstwa **Zidnacze millionow 500,000 schiessnakow dobrzych penes.**

Wetschi dízel samózenja towarzstwa je na subla hypothekarzy wypożeczeni.

Sawieszenja na twory, masziny, mobilise, stol, wumidcione jita atd. atd. pszechdziwo móhnu
ye tunicz twardzie postajenych pramisach.

Doplacjowanja so żenie żadacj nemója.

Policz w prusich penesach, wuptacjowanja sa schodowanje bes wotczehnenja w tych samych penesach.

Pschi sawieszenjach ratarischich pschedmetow posicja towarzstwo woszczne dobycki.

Sawieszenja kapitalizow a rentow na jívenje czlowekow. Sawieszenja pucjowazych su-
biew na drohach a geleznizach.

Wschie požadane wuskadowania dawa **Ferd. Petau**, woszczny agent sa Budyschin a wokolnoſa.

K u a W e d z e n j u.

We Łahow i budje jena khieza, 1842 nowo-
twarena a s zyhlemi fryta, s džielbu pola 14. mjerza
t. l. na pschedzadzomane pschedawana. Blíjscha rosz-
prawa pola gmeinskeho priódstejerja Wenla tam.

Jena dobra forcjma i rjanej ſadowej a wulkej
trawnej ſahrodu je na pschedan. Wschie dalsche
je k ſhonenju pola **Jurja Buhla**
we Wulkich Edżarach.

W Bacjoniu je jena khieza, podpišanemu ſtu-
ſchazu, se 6 bjerislami role a ſe ſahrodu na pschedan.

Kurjacj w Bacjoniu.

 Sańdzenu soboru je so modropisany
woſowy pos, na meno „Scheckel” poſku-
chazy, labiejal. Tón, fotremuž je so pschimdat, ſo
luboſnie proſzy, jeho ſa dobre myto pola forcjmarja
Wiązki na jítnych wiſach w Budyschinie wotedacj.

Koszje po puntach a zentnarjach kupuje po nar-
wyjsei placjini **J. G. F. Nieczesch** w Budyschinie.

5 toler myta

dostanje tón samy wote mnie, kiž mi pa-
ducha, kiž je mi w nocy wot 11. k 12. febr.
z mojeje sadoweje haleje na horje worjeſinu
wutorhnył, tak wozjewi, zo móže ſo sud-
niscy prečiwo njemu zakročić. — Kranjeny
ſtomik na na połnocnej stronje pismik
A. wurczany a je tež na raniszej stronje
kusk wobškodzony, ſtož budže jeho nětčisi
njeprawy wobſedzér snadź přez wobwja-
zanie potajé pytać.

W Mjeſicach, 15. februara 1856.

Handrij Ponich.

Drewowa aufzja.

Vjatka 29. februara, dopolnia wot 9 hodzinow, budje
ſo na tudomnym lieſowym rejeru, nedaloko wsh
nichdze 200 dolich hromadow s twardych drewow
wobſtejazich, pod wumijenem psched termiu wo-
ſiewomnymi, na pschedzadzomane pschedawacj.

W Hrodziſcieju, 20. februara 1856.

Ubras.

Qubosny džak
cjemercjanskej gmejni, kotraj je khaſowſkim
wotpalenym tež 6 tl. darila.

Zid, gmeinstsi priódſtejer.

Najwutrobnischeri džak praja czeſzenemu kluſchan-
ſkemu ratačskemu towarzſtu w Huczini ſa dobro-
ciwe wuskufowanje myta k poređenju tulow.

W Drobach, 20. februara 1856.

Lukas, Krawz, Hetmanek,
wobſedzjerjo ſahrodnistich živnoszjow.

Zandzenu sobotu žita w Budyšinje placjach:

Kóra.	Wyšsa.			Nižsa.			Srzedzna.		
	Plaćina.								
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Roſla	7	—	—	6	15	—	6	22	5
Bičenje	9	—	—	7	15	—	8	25	—
Zecimex	4	25	—	4	15	—	4	20	—
Worž	2	17	5	2	7	5	2	12	5
Hroš	6	20	—	—	—	—	6	—	—
Rjeſik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	8	10	—	—	—	—	8	—	—
Hejduska	5	15	—	—	—	—	5	—	—
Wjerny	1	12	5	1	2	—	1	10	—
Rana butry	—	13	—	11	—	—	12	—	—
Dowoz: 2362½ kórcow.									

Cišane pola K. B. Uki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w wudawani Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlétne předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 9.

1. měrca.

Léto 1856.

Woridzijecije: Generalny wukas, Mjerujednarjo w Parisu. Szwetne podawki. S Budyschini. Dopyšy. Wschilovsk. Hans Depla a Mots Tunka. Spiewy. Cjahi salisfeschles. jeleſnicy. Byrlinske powiesze. Nowieschnik.

Generalny wukas

na wschitkich fararjow budyskeje krajskeje direkciye, w kotrychž woħadach Sserbjo protestantskeho wusnacza pschebywaja, serbske Bože služby w Draždjanach nastupazj.

Dokelž je kralowske ministerstwo cultuřa a sianwneho wuczenstwa dowolito, so bychu so, kaj w sianjenych ljetach, tak tež pschichodnje hač na dalsiche postajenje k lepschemu protestantskym Sserbow, w Dreždjanach a wosolnoszi w wulkej minoboszi jiných, s cjažami bože služby w serbskej ryčji mjele, dha budje so w bjehu tuteho ljeta a to nedjelu ĺatare 2. mjerza

2. nedjelu po ſvjatej trojizy, 8. junija,

16. nedjelu po ſvjatej trojizy, 7. septembra a

2. nedjelu adventa, 7. dezembra

w tichnej zyrki w Draždjanach dopoluja wot 11 psches jeneho serbskeho duchomneho a spjewarja s Hornych Luiž Boža službu w serbskej ryčji, hnydom se ſvěcenjom Božeho wotkasanja wodžerječj.

Fararjo tudomneje krajskeje direkciye, w kotrychž woħadach Sserbjo protestantskeho wusnacza pschebywaja, dostawaja teho dla s tutym poruczoň, tutto bližšiu nedjelu vo woħadji teholej wukasa s kljetki pschipovedacj a tež nedjelu do kóždeho horlach spomneneho kemšenja wošpetowacj.

W Budyschini, 23. februara 1856.

Kralowska krajska direkcia.

s Könneriš.

s Berlepsch.

Mjerujednarjo w Parisu.

Wotnomózneni, kiž maja w Parisu tu ūhiliu wo mjer jednacj a jón tež, kaž so nadžisamj, tam wujednacj, su tucj:

1) Nu ſow ſka. & 1. Generaladjutant, general kavallerije a ſobustaw krajneje rady, hrabja Alexis Feodorowicz Orłow, nadobny a ſylny ſydomdžeſatſteinik, kiž we wschitkich russich wojnach teho ljetstoteka ſobu wojowasche. Poła Austerliža bu wón prieni ras raneny, potom pak ſydom króč w bitwi pod Borodinom. Khejzor Alexander I., poła fotrehož jeho brat Michail Feodorowicz Orłow, podpišowař pariskeje kapitulacije w lječi 1814, wele placjeſche, womenowa jeho ſa adjutanta. W lječi 1825 kommandjerowaſche wón jako generalmajor w Petersburgu regiment

gardyjiesnych a bje prieni, kiž khejzorej ſa pomozý ūhatasche, jako bje tam 26. dezembra pschečjivo nemu wójskowa revoluzia wudyrila. Khebkoſz a ſpjechoſz, kiž wón pschi tej ſtadnoszi wopokasa, dobyſtej jemu khejzora ſa pschečela. Orłow bu ſa hrabju powyſheny a ſa generaladjutanta a ſobustawa krajneje rady pomenowany. We wójni pschečjivo Turkam w lječi 1828 roſlaſowasche wón jjesnym tſielzam a podpiša ſ marschalom Dibičom Sabalkanskim a ſ generalom hrabju Pahlen adrianopelski mjer. Wot 1829 hač 1832 bje wón poſtañz w Konſtantinoplu a pschevodjeſche potom khejzora na jeho pucjowanach a wobſtara wſchelake poſtañwa w Londoni a w Haagu (w Hollandskej), so by belgiſke naležnoſſje ſobu ſrijadowat. W lječi 1833 wedžiſche wón to ruske wójsko, kiž turkowſteho sultana a Konſtan-

tinopel psched egipciotskim mjestokratom Ibrahimom wumó. Potom podpisa won tať menowane hunigr. skelešiowske wujednanje a w ljeći 1845 saštuji won do tajneje khiezorowej kanzilije a dosta s tym mjesto, kotrež khiezor jenož tajkemu muzej spočeti, kiz mjeiesche jeho najwetsche dowjerenje. Khiezor Mittawisch jeho swjernosz hacj do šmercje s wulkej khwalbu pschiposnamasche. — 2. Wopravdžijt tajny radžiczel baron Philipp Brunnow, s jeneje kurlandskeje semjanskeje swojby a to 1797 w Dražđanach rodjeny. Won studowasche w Lipsku, stupi w ljeći 1819 do ruskeje krajneje služby a bje fastojnik w potonschej Rusowskej, hdjež won bes druhim s tajnym radžiczelom weichom Stourdu wjeste ſakonſe knihi sa Bezarabiu wuda. W ljeći 1822 pschinje won s russkemu poſtanstu w Londoni sa ſekretara a bje tež na kongreſu abo ſijesdu w Veroni. K hrabji Weronzowej do Odehy poſlany, ciehnische won 1828 a 1829 fa wojskom do Turkowskeje a pomhasche hrabi Orlowej pschi wusukowanju adrianoopelskoho mjera. W tym samym ljeći bu won fa statneho radžicza pomenowany a pschewodje che Orlowa do Konstantinopla, do Hollanda a do Jendželskeje. W ljeći 1833 bje won ſafo w Konstantinoplu. Hewak b e won wot ljeta 1830 krajnemu kanzleru hrabi Neherodži jako htowny spisovat wſchelakich višmow ministerstwa ſwonkomnych naležnoſzow pschivdaty a pschewodzche jeho tež na wſchelake konferenzu. Njebdje ljeťo bje won poſlanz w Stuttgartu a ſredz ljeta 1839 dosta won porucnoſz, so by ſo do Londona podał a tam weichu pschejenosz bes jendželskej a ruskej politiku pschihotowat. To ſo jemu tež wubernje radžit a won bu tam potom fa ruskeho poſlanza poſtajeny, kotrež mjesto won tež hacj do poſleneje wojny ſastjeſeſche. Mot lonscheje naſymy bje won ruski poſlanz pschi njemſkim bundestagu w Frankfurci. — Pschispomnicz mamy hisheje, ſo won fa čas swojego pschebwywanja w Londoni njezisicheho franzowskeho khiezora, kiz tom bydliſche, bliže ſeſna a ſ nim w dobrym pscheczelſti ſteſeſche.

II. Jendželska. 1. Jurij William Frederik Villiers, hrabja Clarendon, ſobuſtar tajneje rady, je ſo 1800 w Londoni narodžit. Won bje w ljeći 1820—23 jendželsku poſtanstu w Petersburgu pschivdaty,

potom wychi ſastojnik w Irlandskej a wusukowa 1831 w Parizu pschekupſke ſjenocjenſto ſ Fran- zowskej. Mot ljeta 1833 hacj 1839 bje won poſlanz w Madridzi a w ljeći 1840—1847 bje won jendželski minister a potom hacj do ljeta 1852 mjestokrat w Irlandskej a wot ljeta 1853 je won minister ſwonkomnych naležnoſzow. — 2. Henry Richard Charles Wellesley, baron Cowley, wuj marschala Wellingtona, ſobuſtar tajneje rady, je ſo 1804 w Herforſtreetu narodžit. Won bu 1824 jendželsku poſtanstu we Wini pschivdata, pschinje 1829 do Haga, 1832 do Stuttgartu a 1838 do Konstantinopla. W ljeći 1848 bu won ſa poſlanza w Schwazarskej pomenowany a wot ljeta 1852 je won poſlanz w Parizu.

III. Franzowska. 1. Alexander Napoleon Colonna hrabja Wallenski, senator a minister ſwonkomnych naležnoſzow, je ſo 1808 we Warszawi narodžit. Won je ſo na poliskej revoluziji w ljeći 1830 wobdzjelic a bje adjutant generala Chłopickiego; potom džiesche jako poſlanz revolucionarſke knežerſtwa do Londona, ſo by jendželske ministerſto ſa Polakow dobył, ſtož ſo jemu pak neporadži. Potom bje won wjazy ljet jako polski ciekanz we wukraju živy, dokež pak je won pecja syn Napoleona I. a jeneje polſkeje ſemjanki, stupi won w čaſu psched- ſydstwa Ludwika Napoleona do franzowskeje služby a bu ſa franzowskeho poſlanza w Florenzu poſtajeny. W ljeći 1851 bu won ſa poſlanza w Londoni a 1855 ſa franzowskeho ministra ſwonkomnych naležnoſzow pomenowany. — 2. Edmund baron Bourqueuay bje w ljeći 1851 franzowskemu poſtanstu w Konstantinoplu pschivdaty a bu 1853 ſa poſlanza we Wini poſtajeny.

IV. Rakufka. 1. Karla Ferdinand hrabja Buol-Schauenstein, khiezorski komornik, wopravdžijt tajny radžiczel, minister khiezorskeho domu a minister ſwonkomnych naležnoſzow, je ſo w ljeći 1797 narodžit. Won bje poſlanz w Stuttgartu a Petersburgu a w ljeći 1850 pschewodzche won ministra weicha Schwarzenberga na dražđanske konferenzu. Mot 11. ha- perleje 1852 je won minister. — 2. Josef Alexander baron Hüller, wopravdžijt tajny

radziejel, je so 1804 narodzil. Wón bje najprjódzy rakuskiemu pôštanstwu w Parisu pschivdaty a potom sekretar pschi wschelakich pôštanstwach, hacj bu sa rakuskeho generalkonsula w Lipsku postajeny. W lječji 1848 bu wón do Wina powołany a 1849 sa pôštanca w Parisu pomenowany.

V. Sardinška. 1. Ministerpschedsyda Camillo hrabia Cavour je so 1809 w Turinu narodzil, hdzej bu jeho nan, psches žitne wskowanie wulke bohatstwo dobywschi, posdžischo wot krala sa hrabiou povyscheny. Wón wudawasche wot ljeta 1847 nowiny „il risorgimento“, bu 1849 sa sapôštanca wuswoleny, dosta potom ministerstwo pschesupstich a ratarstich naležnosjow a bu 1851 sa ministra finanzow pomenowany. W lječji 1852 dosta wón pschedsydswro shromadneho ministerstwa. — 2. Marquis de Villamarita je hijom djeschi časť sardinskej pôštanç w Parisu.

VI. Turkowška. Wulkovezir a swak sultana, Mehemed Ali, bje najprjódzy kadet na wojnskej lódzi. Potom bu wón wot nebo sultana Mahmuda sa pažu wuswoleny a bje posdžischo jeho komornik a bu po jeho smrcji pascha we wójsku a njezjich sultan pomenowa jeho w nowichim času sa wulkovezira abo prijeneho ministra. Wón je psčja njeschtlo psches 40 ljet stary. — 2. Mehemed Džemil bey, turkowski pôštanç w Parisu.

Swětne podawki.

Saksa. Krajne železnizy su w sandženym lječji 2,898,336 tl. wuneszte, tak so so jich dochody, hdjž so wschelake pôdlanste wunošski s pschenajatych hoščernijow a t. d. pschiwośmu, hacj na 3 milliony toči powyschuja. Predv spomnena summa pschitročjuje dochody ljeta 1854 wo 199,608 tol. Na wschitich krajnych železnizach je so lonsche lječo 1,737,901 ludzi westo a 20,023,013 žentnarjow tworow. — Prynzeſyna Amalia, kotrejuž wocj, kij je ſebi w Lipsku operowacj datla, stej njetko ſaſo strovej a cjerstwei, so w bližšim času do Draždjan wróci.

Prusy. Khjezor Napoleon je psčja Jen-dželčjanam pschiswolit, so so pruske knežerstwo na mjeruvednaniku shromadžinu w Parisu ne-pscheprošy; schtož je, kaž so ſpa, tež zylje po

spodobnosći pruskeho krala. — Na barlinskim fejmi je so wobsanknyt, hacj runje pod wulkim pschecjiwenjom a pod wótrnym rycemi tak menowanejje ljeveje strony, so ſmiedza pschichodne jenož rycerſublerjo prawo mječ, polizajſe naležnosje na wšach ſastarcz. — Tež buchu wot fejma njeſtre petiſje, w lotrych ſo proſchefte, ſo byhu ſo pschekuperjo ſalonjow ſaſo bicj ſmijeli, ministerſtu k dowuravženiu pscheporucjene.

Rakušy. Predawſki khjezor Ferdinand, kij tu ſhwili w Prahy pschewywa, ſwečesche tam 27. februara ſwoj pecjadawecjilsetny mandjelski jubelski ſwedjen. K teho čeſti biechu tam khjezor Franz Josef, ſaſki kral a wſchitzky khjezorsky prynzojo pschijeli. — Weſchowa Belgiojoso, ktoraj bje ſo w predawſkich ljetach na rakufitalskej revoluzii wobdzielila a teho dla ejeſacj a w ſhjetro wulkim hubenſtwi živa byc̄ dyrbjala, je wot khjezora ſaſo wobhnadzena a je tež wſchitke ſwoje ſubta ſaſo dostala. — Shromadžinsa rakufitsch biskopow we Wini ſmije tež bes druhim ſatoženje njeſtovych nowych biskopſtwow wuradziej. — Pruski adjutant Manteuffel pschewywa, hſiſeje pschego we Wini. — Dokelj maja rakufitske paperjane penesy ſaſo nimalje počnu placijſnu, dha ſo njetko tež ſaſo wjazy ſljebornych penes widzej dawa.

Franzowſka. Khjezor Napoleon pscheproſhuje zjſych pôštanžow po rjadu k hoſzini, tola ſo pschi taſkich ſkladnoſſiach nježo wo politiſkich naležnosjach nerječi. — Jako mjeſeſhe 20. februara ruski pôštanç, baron Brunow, audienu pola khjezora, poſicji wón jemu, jako staremu ſnatemu ſ Londona, ruku a pusceži jeho potom ſ tymi ſlowami wot ſo: „Ja ſo nadžiam, ſo ſo wſchitko derje ſloneči!“ Hrabia Orlow mjeſeſhe 23. februara pola khjezora audienu a džen posdžischo turkowſki pôštanç, wulkovezir Ali. Wón bje khjezorzy drohi diadem a khjezorej rjany teſak jako dar wot sultana ſobu pschinet. — Wſchitich mjeruvednanſkich pôštanžow je dwanacje a ſtai ſim dwaj piſmanedžerej wot khjezora pschivdataj. Héwak nichon k wuradzowanjam neſmje. — Tute wuradzowanja ſu ſo pónđelu 25. februara ſapocjale. Na tutym dniu je ſo pschimjer (Waffenſtillſtand) wobsanknyt. Tón ſamý ma hacj do 32. mjerza tracj, ale jenož na kraju. Schtož

morja nastupa, dha moja so te blokirowacj, to je, tak woblehnyej, so na nich Jane pschelupske lódzie jjesdijecz neśmedja. — Wschelake nowiny chedja wedjicj, so staj russkaj póstlanzai tež do wschičich požadanjow swolitoj, lotrež tak menowaný piatý punkt wopschijecia a so su mjerjednarjo tež wo tutón piatý punkt nujprjódzy jednacj počjeli. W tutym so pecja wot rusského khiežora žadasche, so wón w Nikolajewu Jane wójnste lódzie mječ a tvaricj nešmije. — Nadžija na mjer je po tajkim w Parisu jara hylna, wošebeje dokelj so sa wjeſte poweda, so matai russkaj póstlanzai wot swojego khiežora porucznosj, tež do wschičich požadanjow vrjených schyrioch punktow swolicij. — Wutwarenje, pschetwarenje a wupyschenje khiežorskeho hrodu Louvre'a w Parisu je wot ljeta 1852 hacj dotal psches 27 millionow nortow shoschtowato. — Khiežorka najstere w ryhle dnjach do nedjelj pschindje. — Jednanja wo mjer wodjerjuja so w domi ministerstwa swonkomnych na-ležnosjjow w sali, w loirejz fuloſte, se jelenym buknom pschitryte bliđo steji. Póstlanzy ſedja na poſtoczanych rjanych ſtolach a to najprjódzy wobaj franzowskaj a po tymaj s jeneje ſtrony jedyn jendželsti, rakufi, ruſi, ſardinſti a turkowſti a s druheje ſtrony druhi jendželsti a t. d. a s na-pſchecja franzowskeju ſedjitat dwaj pišmawedżerez. Sala je s khiežorowym a khiežorzhnym wobrasom, kaj tež ſwobrasom khiežora Napoleona I. wupyschena.

Jendželska. S Londona pišaja, so so wójnste lódzie ſaſo do naranscheho morja pósjetu, tak bôršy hacj tam lód roſtaje, khiba so so predy mjer wujedna. Bes tym je admiral Dundas swojim lódjam pschikafat, so bychu so hižom ſ wot-jjesdjenju pschihotowate a so w sprawnym časzu w ſieſtkim pschitawi (Hafen) ſhromadžowate. — Wobstaranie noweje jendželſteje požionki wot 23 millionow puntierlinkow je venežnik Rothschild na so wſat.

Ruſowſka. Hacj runje je nadžija na mjer wulſa, dha činjia Ruſojo po pschitadji Jendželjanow a Franzowſow tola hischeje wulſe wójnste pschihoty. Nowi woſazj so pilnje eksigiruju a wobiwerdženja so tvarja, tak daloko hacj to ſyntki čas dopuschejuje, wošebeje ſtawa so to w nastupanju počnognej ſtrony Sebastopola. Šteje ſameje tež Ruſojo w poſlenichim času ſchw-

lemi hylne kanonjerowachu. — Na polonskej fronti Sebastopola su Jendželjenjo a Franzowſojo wſcho wutupili a su tam njetko jenož lute roſpadanki. Woni su pschi tym žakoſnje wele polvera pschetrobali, na pschitad, k roſtſielenju tak menowaneho ſwiatomilatſkého wobiwerdženja psches 1000 zentnarjow.

Turkowſka. Omer paſcha pecja bôrſy ſ Uſiskeje do Konstantinopla pschijedje. — Franzowſti, jendželsti a rakufi póstlanz w Konstantinoplu su w poſlenichim času ſ wyhokej ſultanowej radn ſakon wujednali, po kotrymž ſmjeja turkowſzy ſchegijsanszy poddanjo pschichodnje tež prawo, ležomnosjie wobſedječ a krajne ſlužby ſasteječ. Tež bu postajene, so maja so ſchegijsienjo pschichodnje wot tajich ſudniſtow ſudječ, w kotrychž so tež ſchegijsanszy ſudniſzy namakaja. A dokelj bychu so ſnadž Turkojo tajskemu ſakonu pschegiwei, dha bu postajene, so by džielba franzowskeho a jendželſteho wójſta tak dolho w Turkowſkej wostata, hacj budje to wschičko doſonjane. — Sultan bje ſ tym ſpokojom, ale jeho ministro niž, pschetož eji prajachu, so može so na tajſe dokonenie ſnadž hisčeče doſho čakacj a so mókt sultan teho dla Jendželjanow a Franzowſow hischeje ſto lijet na ſchiji wobkhowacj. Duž tlocja njetko na to, so by so njeſkaiti wjeſty čas postajit. — Nowu želesnizu, kij ma so wot Konstantinopla do Belgrada ſatoječ, chze jene jendželſte towařiſto tvaricj a je hižom ſultana wo do-wolnosj k temu proſylo. Ta wjeſt dyrbí ſo ſtere ljepe ſapocječ. Sultan chze ležomnosjie, po kotrychž želesniza pónđje, darmo dacj, teho runja tež wſcho drewo, kij budje k twarenju treba.

Ze Serbow.

S Buduſchina. W nožy wot ſaſdjenjeſe ſoboty k nedjeli pschenogowasche w naschej bliſkoſti 10 hylnych wosow, na kotrychž ſo mnohe a wulſe čwizy, wſchitke ſ tſjelatſkim pólverom napelnene namakachu. Schyri wosy ſtejachu na boſu na dróſy nedaloko tuchorja, a 6 na drejdjanské dróſy, na wećornej ſtroni mjeſta. Na ſoſdym wosu bje předku čjorna khoroječka wu-tylenna a na wójnym plakowym ſtrpi wulſe

čorne P. napisane. Kaž pschi tych čcioch, tak tež pschi tych 4ioch dwaj stražnikaj steseschtaij. Tón pólter džiesche naissere do Wroclawia a wot tam Bóh wje hdje dale.

Dopisy.

S Drežjan. Wot časow wuswoleńza (kurfierschty) Jana Jurja II., kotryž njejdy shromadzisnu drežjanskich radnych knesow wopyta, bje so nimalje dwie sji ljet minylo, jako so našich lubowaný, starony kral Jan s generaladjudantom generalleutnantom Reichardom dženša dwie nedjeli, 16. dženja maleho róžka, dopoldnia w 9 do starodreždanskeje radneje khjezie poda a se swojej wyšojej pschitomnoszju našebu radu tak poczeſzi kaž sveſeli. Kral bu wot radzinyh prijodſtejeriow pschi hłownych duriach powitaný a do wulkeje radneje salje wedženy, hdjež so wón na pschedzydne mjesto pošyže, na čož bu wot radu wuradzowane wo njeſotrych naležnoszjach gymnaſia khjezneje wuczeńju, kotruž bje, kaž wóndano piſachmy, kral krótko predy s wulkoj kedžbliwoszju a woſebnym derjenjeniem wopytat. Na to poda so stal do wsčelakich wotdzieljenjow a fastoſtow mjeshejanskeje rady a da ſebi wsčitko ſroštadowacj a pokafowacj, bes druhim tež sapiš wsčitlích drežjanskich mjeshejzanow ſebi pschedpočeſicj. Najważnische naležnoszje mjeſta tak poſnawſhi, wopuszczej wón, doſekl bjeſche čaſ hžom poſrocził, po jenej radnu khjezu. — Nielotre dny poſdijiſho, 20. maleho róžka, wobhlada ſebi kral kadetſtu a artillerijsku wuczeńju, a pschipoluchowasche tam, kaž a ſhto so wucěſe. — — W khorobnej khjeſi mjeſeſhe w wulki róžku 412 woſhobow fastaranje a wothladanje; 1. dženja maleho róžka bje jich po wotendzenju wuſtrowenych hſeſe 239. Wojetrach, na fotrzej nedawno ſpominachmy, niežo wjazzy hlyſtacj neje, a džakowanó bohu tež wo ſholeri niž, runjež taſte čjoplomofre wedro, ſaſež ſhy ſteha w ſyml husto pomjeli, ſtronac hycj nemóže. — Poſcěrňia (Leihhaus) je ſandžene ljetu 409,500 toleri trebato ſa tych, kž ſebi tam na njeſakſi ſastaw ſjeschtſto ſajmaja, kotruž ma ſo w wjemyt čaſu ſaſo wuplaſcicj. Na lutowarňju doneſe ſo 15,000 toleri; naſpet žadane pak bu 225,508 toleri; ſhtož na hub-

nych čaſach leži. Tuto hſeto pak ſo plódniſche hycj; pschetod w wulki róžku nahromadzi ſo 22,628 tolei, a wuplaſcji ſo jenož 14,604 tol. — Zedyn nožerſki miſchter, kotrehož remeſto drje prawie hycj nechaſche, je ſebi w ſtyſknych myſlach ſrk pscherjeſnył. — Na ſedmu kaſnju tu a tam jedyn ſapomni, kaž ſi volizaſſich wosſewjeniow widźimy; džiwnie doſz ſu nedawno na njeſotrych haſbach moſaſne ſlinki wot khjeſnych durjow ſwotthowali. — Na proſcherſtwo ſo tež ſkorži, runjež tudyscha khudžina na khudžinske ſaſtójſtvo ſkoržicj nemože, doſekl ſo ji jara wele doſtawa.

Praſenje a próſtwa.

Wujo dreždanski! Što dha to je „azteken“, kiž tam pola Was maće? Su dha to woprawdze tak jara a hiſćen mjenje hač proſcičk male wěcki, zo je, l. w., samo přez nawoči widzeć nemóžeć? Njeje pak to, dha bychmy tola tež rady a nětko skoro něšto wo Waſim „Buschmanje“ a „Coranje“, wot kotrejuž su Waſe němske Now, hižom dolho potne, w Serbach nazhonię cheyli.

Budyski W.

Přílopk.

* W mjeſtacju Pithiviersu w Franzowskej (Loire-Départ.) je wſchel ſrótikm jena mloda holcika, kž je ſe wſchel ſwonkomej rjanoszju a nadobnoſaju wuhotowana a tež duchomnje derje ſoſtelana, kž pak je hewak zylje bes ſamoženja a khuda, na tu myſlizku pschitſta, lotteriu ſ 300 loſami, ſóidly loſ ſa 1000 frankow wuhotowacj a wotdjerzecj, fotrejſej ſenicſki a wulki dobytk je jeſe ſ 300,000 frankami t. i. ſ 80,000 tol. poczeſena ruka. We wsčitlích nowinach poweda ſo jenož wot tuteje žónſkeje a ženje ſnanou ſo žana lotteria tak pilne a ſtaroſiwe kaž tež wyſche teho tak darmo woſjewala neje, kaž tuta. Wſchitzu nejeneni, mtodži a ſtati holzy, w Franzowskej khwatachu, peney hromadu ſweſz a ſebi ſa ne loſow naſupowacj. W Pithiviersu dyrbeſche ſo woſebity bureau ſaſožicj, kž na mnohe pschipoſtane napraſhowanja wotmolwenje dawasche; tež neſańdje žadyn djen, hdjež nebychu žani nawoženje ſamido teho mjeſtacjka pschitſli, ſo bych ſebi tón dobytk in figura wobhladali. Te loſy ſu hižom wsčitſte ſpoſhabanez tola nech ſo cji nawoženje troſtuaſa. Ta myſlizka bje pshejara dobra, hacj ſo by ſo pschi tuiym ſapociątku ſtejo wotſacj móhlo. Hlai! jena druha holcika, tež ſi Pithiviersa, poſkicjuje hižom ſwoju ruku jako dobytk noweje lotterije.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

Mots Tunka

a

ludzi pódia

Skréjetaj.

* * *

* * *

Mots Tunka. Hdyž je wózlam derje, vha na lód rejwacj du.

Hans Depla. Haj, to švum hebi tež wóndanjo myšílk, jalo bjech w k. vola R. na kwažu.

Mots Tunka. Schtobba bje ho tam podalo?

Hans Depla. Tam bjechu hebi tssio vachowlowie druhí džen kwaža tež to wehelo sečinili, so w spodnich cholowach a bohy na lód rejwacj džiechu.

Spěw y.

Vorukí.

Haj: Du, Du liegt ic.

Lecj : , metel tu lóžja

Me : , neblaſniſch wjaz;

Lecj : , wokolo róžja,

Vytaj hei druhdže ſwój schaz.

Haj, haj: vytaj hei druhdže ſwój schaz.

Nieck : , barbu ja twoju,

Rhej : , lešnu tež wjem,

Th : , wutrobu ſwojo

Vſchedawach nedroho wſchém,

Haj, haj, vſchedawach ic.

Th : , ranish me jara,

Th : , budjesch ho facj,

To : , faltchnoſz je ſtaru,

Móžach jno dawno ju ſnacj;

Haj, haj, móžach ic.

Oji : , poſzel hei druhdje,

Hoſej : , ſepe eji je,

Vſchinę : , dom eji to budje,

Nech eji pak derje ho dje.

Haj, haj: nech eji pak derje ho dje.

Mots Tunka. Nlo, ja jím ſwojej nosy ē temu vožejicj nechal!

Hans Depla. Haj, woni ho hiſcheje s tym nespoſoſtu, ale bjezachu wulki kruch pucja vredy jenebo kwažneho woſu, hač bloto wytſe nich ljetasche.

Mots Tunka. Schtoda, so budje mjer ſeſineny, hewak móhli ho do Krym vóſtacj, so bjechu tam ſwoju throblosz wopokaſali.

Ezahi ſakſkofſchleſyufſkeje želeſnizb ſ budyskeho dworniſcheza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; vſchipotnju 12 h. 53 m.; vovočnju 3 h. 52 m.; wiecior 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Shorelga: rano 7 h. 47 m.; dipočnju 11 h. 40 m.; vopočnju 5 h. 2 m.; wiecior 8 h. 27 m.; w noz 12 hodj. 4 min.

Cyrkwinske powjesće.

Křečenaj:

Michalska cyrkej: Maria Augusta, Jana Jähriga, ſahrodnika w Hořnjowici, dž. — Kurt Franz Alfonſ Jan, Jul. Oskara Theobalda Wittiga, oſkonoma w Szíjezach, h.

Zemrjetaj:

Ojen 13. februara: Maria Holbianowa, khežníkowa w Rabozech, 56 l. 10 m. — 14. Hana Kryſtiana, Jana Bohumila Hempla, khežníka w Brzezorti, dž. 13 d.

Jutſe předuje w michalskej zhrsti k. d. Trautmann, w křižnej zyrkvi w Draždjanach ſmijeje k. vicedir. Wanek ſ Budyschina předorovanje, a k. d. Blazka ſ Budyschina ſpovedi.

N a w ē š t n i k.

Krajnostawſki bank.

Po wosiewenju podpisaneho direkторia wot 16. haperleje 1854, wuwodzeniſki čas ſapoložerow poſchi krajnostawſkim banku naſtuwazy, a ſo ſapoloži wot 500 toler a wjazy na $\frac{1}{2}$ a resp. I lieto poſchiporey, je ſo hirom 384705 tl. 5 = 7 = na taſki wuwodzeniſki čas poſchepiſato, a duž je ſpomenený direkторium wobſanknyt, tón ſamy wuwodzeniſki čas, pod poſchisprawnym powyſchenjom danje ſa wſhitke ſapoloži wot 100 toler a wjazy poſtaſicj.

Poſchi nalutowarñi

budja teho dla, wot 1. februara 1856 licjene, daň a wuwodzeniſte časny ſzehowaze;

4 pro Cent, poſchi 12mjeſacznym wuwodzenju

wot 100 tl. hacž k foždej ſpodobnej ſummi;

3 $\frac{1}{2}$ pro Cent, poſchi 6mjeſacznym wuwodzenju

wot 100 tl. hacž k foždej ſpodobnej ſummi;

3 $\frac{1}{2}$ pro Cent, poſchi 1mjeſacznym wuwodzenju

wot 21 tl. hacž 99 tl.;

3 $\frac{1}{2}$ pro Cent, poſchi wſchiednym wuwodzenju

wot 1 tl. hacž 20 tl.;

Wſhitzy wobſedjerjo nalutowarñiſtich knižkow, kotrychž ſapoloži 100 tl. a wjazy wunoſheja, ſ wuſtaſiom tych, kiž ſu hirom hořeſihi wuwodzeniſti čas hořewſali, maja teho dla ſwoje knižki hacž do 1. meje teho lieta k wotſtemplowanju poſchines, poſchi neciženju teho pak wuwodzenje ſwojich ſapoložkow dočakacj.

Saplaczenja bes wuwodzenja

ſmjeja ſo, pod wobſedjowanjam pomjerow poſtaſnij, kaž predv, tať tej dale.

W Budyschini, 8. februara 1856.

Direktorium krajnostawſkeho banka.

f Thielau.

Krajnostawſki bank.

Po pomjeri §. 12. poſhidawka k wustawkam banka ſo ſ tutym k ſzarnemu naředzenju dawa, ſo bu wot ſaſawnych liſto w krajnostawſkej hypotheckarnie

w lječji 1853 = 31,450 tl.

w lječji 1854 = 127,330 tl.

w lječji 1855 = 144,690 tl.

in Summa 303,470 tl.

wot banka naſpet kupených resp. wot dožnikow ſaſoplaſczených, kotrychž ſerijs, literu a čiſla ſo čjo. 43., 44. a 45. lipſkich nowinow woteiſchejane namakaſa a ſo buchu tute ſaſtawne liſty ſ danjowkami a ſouponami 12. februara 1856 po prijedkiſanju ſanicjene.

W Budyschini, 21. februara 1856.

Direktorium.

f Thielau.

Zidzany fopyczkowy płat

dostach hladki a karriowany a poruczam tón ſamy, kaž tež ſwoj ſtad w okmja-
neho kopyczkowego płatu po naſtuwnejſcie płacjſni.

J. G. Pahn

na ſitnej haſy čjo. 57/207.

Jedyn abo dwaj holzaj mojetaj w mjesiu wo- Hölzej ſe wſy, kiž chde krawzowſtwo wuſnyej,
bydlenje doſtacj. Hdež to može ſo we wudawarni može ſo w Budyschini miſchir poſches Serb. Now.
Serb. Now. ſhonicj.

do poſkaſacj.

1200 tol., w zylym abo po nje-
w użyczeniu aktuar **Wehla** w Budyschini.

Drewowa aukzia.

Na kłuciąnskim rejszeru pschi jażončanskich
mesach a sady dwora budże so

dżen 6. mjerza

dzielba briesoweho a wolschoweho niskego stesazeho
lęsha po loşach, teho runja

dżen 7. mjerza

niedzie 100 dubow a lipow wschelakeje wulkoszje
— a to, wobaj dnaj rano wot 9. hodziny —
pod wumjenenemi, w termiſi wossiewiomnymi na
pschedzianje pschedawacj.

Kuž pola Nešmacidla, 25. februara 1856.

Drewo na pschedan.

W lęshu rycerkubta Polipzy s Kieblizu su
wschiednie wot 6 mjerza t. l. na pschedan iſczej je-
piane kleſtry, tež su tam kózdy džen wot džens-
niskiego dnja k dostacju ſelene waleſci, kbojnowe
penkowe kleſtry, mwerde $\frac{1}{4}$ a 1 kóhcjowske waleſci,
tež 60 kóp wurubanych weſbowych wobruejow,
kbojnowe twarske drewna a deſti wschitkich dru-
žinow, 6 kóhcjowske a 8 idhçjowske laty. Na
kupowanje ſmyžleni moža swoje ſamokwenja w
korczmi tam czincz.

Polipza s Kieblizu, 27. februara 1856.

Helemani, hajnik.

Drewowa aukzia.

Na schenecjanskim rejszeru pola Rakez
budże so pondzelu 17. mjerza t. l. wulka dijelba
briesowych a kbojnowych weſchow a halosow po
loşach, kaj tež 70 džewecjokóhcjowskich kbojnowych
deſkowych kleſow ſa hotowe penesy na pschedzianje
pschedawacj. Hromadusendjenje je na
pomenowanym dnju rano w 9 hodzinach na rafe-
ciansko-hermančanskim puczu.

Schneider, hajnik.

Šwoſu, we wfy Borkamoru ležazu, jara wo-
pytanu kowatſku žiwnosz s pschisliuſenſtwom 3
jutrow pola a luki chzu ja ſe ſwobodneje rufi
pschedacj, na kupenje ſmyžleni moža so pola me
kózdy čiaſ napraschowacj.

W Borkamoru (Burghammer) pola Wojerez.
Bohuwjer Kerstan, kowatſki mischtir.

W tak menowanych Matschinach pola Wul-
keje Subernizy su wschelake twarske iſtomy
a jerdzie hnydom na pschedan a moža so kupo-
wario pola nakedzbowario Stesana tam napra-
ſchowacj.

Koſzje po puntach a gentnarjach kupuje po na-
mierci placimi **A. G. F. Nieckſch** w Budyschini.

Wuczahowarjam,

liž chzedja ljetša do Amerika wuczahnych, dawa
so ſ tutym k nawedzenju: ſo ſu te nowe wumje-
nenja pschedewenia ſ Hamburga a Bremena hi-
jom ſem ſe mni dóſcie, ſo moža ſo te ſame
pola me pschedladacj a ſo mam ja porucznosť,
tedzine kontraſty wotryczej a wustajecj.

W Budyschini na ſerbſkej haſy czo. 10/22.

J. G. Nieckſch,
fral konfess. wuczahow. agenta.

Suſe dróždžie

iplie ſvile a po kótrach ſo dirje hiba ma ſtaſny
čierstwe na pschedan w Budyschini na ſerbſkej haſy
w relbi, vičed kótrym ſtoj dwaj muraj wupej-
ſhnenia.

F. J. G. Nieckſch.

Podpiſany kupuje tak derje w Pomorezach,
kaž tež wschednje pola hoſenatja ſ. Nel je w
Peſto'ež khezi na žitnych wiliach w Budyschini
kózje po najwyshei placim. **Vorenz.**

Derje muate ſak menowane zyblowe hñerny
ſu biſcheze ſtainje na pschedan na knežim dwori
w Palow i vola Biſkopiz.

Niefotſi ſchulerio moža wobydlenje a jiedź pod
ſpodochnymi wumjeneni dostacj a može ſo wcho-
dalsche ſbonic ſa wulkoſratrowskej haſy pola in-
ſtrumentywarcia Schönbrena.

Groſzowe bróſtſkaramellje.

naſlęp chi ſchled ſo woftronenu ſachela a k po-
loženju dyčanja, kaž tež ſo warnowaniu psched
dybarovſju pſci ſachymnenju w ſymnym čaſku.

Na Budyschin a wokolnoſz w hródow-
ſkej hoptyp ſmeja **M. Däkinga** kózdy ciaſ
na pschedan **Eduard Groß** w Wroclawiu.

W Smolerowej ſmihaini je k dostacju:
Miſionſki poſol czo. 3.

Zandženu sobotu ſita w Budysinje płaćachu:

Kóra	Wyšša.		Nižša.		Srzedzna.	
	tl.	nl.	tl.	nl.	tl.	nl.
Roſta	7	5	—	6	20	—
Wſchenja	9	—	—	7	15	—
Jeſjmen	4	25	—	4	15	—
Womſ	2	20	—	2	10	—
Gróch	6	10	—	—	—	6
Rjepik	—	—	—	—	—	—
Dahly	8	10	—	—	—	8
Hejduschka	5	15	—	—	—	5
Bierny	1	12	5	1	5	1
Kana butry	—	14	—	12	—	13

Dowoz: 1774 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawarji Serb. Now při
bohatych wrótach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlétne předplata pole
wudawarja 6 nsl. a na krak
pošće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cíllo 10.

8. měrca.

Léto 1856.

W opisach: Svetne podawki. S Kulowa. S Kletnoho. Se Židowa. Dopyš. Dje-
wezjadowazysta herbska boża słužba w Draždjanach. Amerikanski list. Zyrkwienske powiesze. Hanß Depla
a Mots Tunka. Namieschnik.

Swetne podawki.

Sakska. Kral je so s Prahi, hdzej bje
so k veczadwajetemu mandzelskemu jubelskemu swed-
zenej predawšeho rakuskeho khiejora Ferdinanda
podal, 1. mjerza saho wrócił a nasajtra tež krón-
prynz Albert, kiž bje tam tež pobyl, sa nim pschi-
siedzie. — Draždanskim nowinam pišaja s Frei-
berga, so su cji hamornizy, kiž su do služby
herbskeho knežerstwa stupili, a tam 2. januara t. l.
wojijeli, domoj pišali a so su se swojej tamnischej
saštujbu spolojom. Woni su menujzy w Maj-
daneku, hdzej ma herbski weřch wulke koporowe
a jelesowe hamory a lijeźnie.

Prušy. Na barlinskim hejmi su njeftoty
poštanzu ion namet stasili, so by so pschelupstvo
do Rusowstwa polóżito a so by so tak menowane
fundsy zlo, kotrež sebi danske knežerstwo wot fož-
deje iwdzie žada, kiž nimo Danseje siedje, sfere
sjepe sahnato.

Rakušy. R cjeszi sakskeho krala bu 29.
februara pschyna mojerska parada w Prahy wot-
djerzana, tež je rakuski khiejor tseci regiment kje-
sirow po nim pomenował. Tuon regiment mjechesche
predy meno nebo sakskeho krala Bedricha Augusta.

Franzowska. Khiejor je 3. mjerza franzowskii
hejm s dlejschej rycju wotewrit. W tej samej pra-
jeiche won bes druhim: Russki khiejor Alexander II.
je, kaž so sda, to wierne požadanje wosiewit, so
chze mjer cjinicž. Tu khwilu su poštanzu wóinu-
wedžajzych a s nimi sjenoczenych weřchow w Parisu
hromadzeni, so bychu mjer wobsanknyli. Duch smier-
niwoſſie a sbobnoſſie, kiž ich wſchitskich wopſchilja,
dyrbí nam so dobrego kónza nadjeć dacj. Bes-
tym nech pak my s dostojoſſju wobsanknenje jed-

nanjom doczekaſſimy a budzymy hotowi, pak s nowa-
sa mecz pschimycz, pak ruku tym skicicž, s ko-
trymž hmy sprawne wojovali. — W Parisu
mjenjachu, so budje khiejor w tutej rycji mjer
hjgom jako hotowy pschipowedacj, na ejož budža-
drje pak njetko hiscjeje njeſotry ejaž poczakacž
dyrbecj. — Mjerdnarjo mjenjachu sandženu ho-
botu swoje tsecje poſedzenje. Hacj dotal nicho-
ničo wiesteho shonit neje, shto su wucjiniſti;
tola chedža njeſotre nowiny wedzecj, so su so w
tutym tsecjim poſedzenju te najwajnitsche wumje-
nenja wuradjite a se wſchitskich stronow sa dobre
spósnate, has jene belgiske nowiny, kiž maja herak
pschezo dobrých pschinoshwarzow, piſachu, so je
mjer hjgom tak dobry kaž by zlyje wucjineny byl.
Wutoru bjesche schtworte poſedzenje. — Schtwortk
tydzenja bje pola khiejora wulka hofzina, na kotoruž
bjechtaj moſebje russaj poštanzaj pscheproſchenaj.
Wonaž chedžeschtaj s prawicy s ljeviži khiejorki
Eugenije. S napschecja chedžesche khiejor bes vry-
zegynu Mathildu a knenju Seebachowej, man-
dzelskej sakskeho poštanza, džówku russkoho ministra
Reſelody. — Djen 1. mjerza bu w Parisu do-
pomenniſti swedzeni na hmerici russkoho khiejora Mi-
klawſcha zwieženy. W zyrkwi bjechu wſchizy w
Parisu pschewywažy Ruſojo pschitomni. Prvnz
Jerome Napoleon bje tež pschischot a khiejor sam
dasche so psches jeneho swojich wychich saſtojniskow
fasupicž. — Russi poštanz Orlow so w Parisu jara
lubi a dostawa kóždy djen pscheproſchenja. — Hacj
runja je nadžija na dobycje mjera jara wulka, a
móhť tež, wiesza, dha so tola s wóinſkimi pschih-
towanemi nesaſtawa, so by so wójna, hdry by so s
mjerom neradžito, cjiž kručiſho s nowa wes̄ móhla.

Zenbjska. Kaž jedyn s jendjelskich nowinow spósnawa, dha so wošebje jendjelske knežestwo pschečiwo mjerej ſapera. Wone žada ſebi menujz wot ruffeho khjezora, so by wón wokolo čorneho morja nihdže žane tverdžiſny nemjet, so by wón w naranschim morju Bomarsund wjazy newobtwerdzit, so by kruch kraja, s kotrymž s rjeku Donawu mafuje, wotstupit a so by Karb a wokolny kraj Turkam ſaſo dat. Swoli ruffi khjezor do teho, dha budje mjer, neſwoli paſ, dha so wójna ſaſo 1. haperleje ſapocje: tak s najmenſcha jendjelske nowiny po-wedaſa. — Bes tym bliža so jendjelske wójnske lōdje ſaſo k naranschemu morju, so bychu tam tu khwilu wſchje wikowanje ſadžiwaſe a hewak je ministerſto wulku móz venes pojeſito, so by wójnu, jeli treba, ſaſo se wſchej mozu weſz móhlo.

Muſowſka. W Krymi ſu s mjerom. — Kronstadt (w naranschim morju) Ruſojo pschezo hifcje bôle wobtwerdzuju a wóſlo so tež po-zvym kraju pschiſporja, dokelj jedyn tola hifcje wedzieſ nemóje, hacj ſo s mjerom poradži.

Turkowſka. Sultan je wukas, po ko-trymž turkowſzy ſchefsijenjo nimalje te ſame prawa doſtanu, kaž Turkojo ſami, po wſchich ſwojich krajac wosſemicz dat. Boh obyž jenož dacj, so bychu jón tež turkowſzy ſtaſtijnijz doſpolnie wuvedli, dha by doſtulna wójna woprawdije to doſonjata, čohož dla ju Ruſojo ſapoczachu, wona by menujz turkowſkim ſchefsijianam wu-mjenjenja ljeſcheho živenja pschineſta.

Ze Serbow.

S Kulowa. Szobotu 1. mjerza rano w 4. hodžini mudryi tudy w budystum psched-mieszi na kočijskej haſy pola khjezera Jan a Łółaka wohēn a pschewobrocji dómſte, hród a brójen do prócha a popeła.

S Kljetnoho. Wutoru 4. mjerza wuſidze tudy wohēn a je ſo pecja ſchjeſ ſiwnoſzim wotpalito: menujz wſchite twarenje Pawlitz, Schneiderez, Vietnarez, Rodigez, Bogtez, Henslez a Müllerez ſiwnoſje a Schmidtez brójen.

Se Židowa. Tudomny mlynſki towarischi Jan August Petrasch, kij je holejeza H. A. Michatka ſe ſtracha ſatepenja wumohł, je

ſa to wot kralowſkeje wſchonoſje pothvalenje a penežne myto doſtak.

Dopisy.

S Drežjan. Pečjadwazeth a 26. džen maleho róžka džeržachu ſo pola naſ w Bedrichowym mjeszi konjaze a ſtocjaze wiſi, na fotrzej bje ſo pschiwedlo 505 koni, 2 žrjebecji, 170 wołow, 2 jaſoijz, 73 kruwów, 21 ſwini, 512 proſatow. Wubernje rjane konje do wosa pschedawachu ſo po 150 louisdorach, woły po 50—100 tolerjach, kruwy po 25—50 tol., ſwinje (bieharje) po 5—7 tol., por proſatow po 3—6½ tol., rólne konje po 50—80 tolerjach. —

Jedyn džen ſbjęža ſo na Morizowej haſy wele ludji, dokelj bje ſo tam njeſotre raſy wutſjelito: ſchtož je w mjeszi nutſka ſakasane. Jako paſ ſa tym wytachu, ſchto je, dohladachu ſo, ſo bjechu njeſotre franzowſte raſy prakſajo roſleſcile ſ jeneho wohnjoſtroja (abo kaž we Wonežy praja: fajerwerka), kotryž dyrbesche wot jeneho hólza na wjeſte mjeſto doneſený byc̄, kij paſ bje ſ lóhkej myſlu a nekedyblivofſju njeſotre zigarowe ſchtricžli na wohnjoſtroj puschcijt. Wulſe ſbožie je, ſo je bes wobſchodzenja wotſchot; pschetoz taſka ne-smyſlenoz mózgche žalostinje wotbjezeſz. — 21. džen maleho róžka wečor namala khiljetny hólež ſrudnu ſmercz, dokelj bje, na khwilu ſam woſtvi wotſajeny, na blido ſaljest, hđež ſo jemu ſuſniczka wot lampy ſapali. Zeho macj, kij ſaſo druhe džiečjo čjeſchesche, je to ſamo po taſtich žalostnych ſtróželach wotſajta, ſo by žaneje ſchody necjeripto. — W piwärni ljeſneho hródka je džieſacieſ ſe ſtodorewe ſubje delje padnyt a ſo ſarayt. — Wondano, 24. maleho róžka, wumre tudy, 93 ljet a dwaj mjeſazaj ſtara, Justina Rennerowa rodzena Segadinez, wudowa njehduscheho senatora (abo radneho knesa) Remnera, kotryž njeſotržkuliž čjitar Nowinow — jako Gustlu ſ Blaſewicz (die Gustel von Blaſewicz) — ſnaje ſ „Wallensteinſkeho ljehwu“ wot Schillera, kotryž w ſwojim čjaſu khwilu pola ſwojego pschecjela Körnera na winigz w Loschwizach, Blaſewizam na prawym brjosy Kobia napscheinivo, bydlesche a husto k Justininemu nanej pschiindje, kij mjeſesche w Blaſewizach wulſe ſubto. Psches njeſajſi zort bu Schiller nawabeny, ieje

meno do Wallensteinkeho ljehwa stajic̄. Zato powostanka s tamnych časow hac̄ do posledneho dnia česjena a s džieleracjom widzena wopuscji wona swjet pot sta ljet posdžischo hac̄ ton, kij bie ieje meno po wschjach Niemzach rosscherit; pschetož won wumre hijom 9. meje 1805. — Chzeli Budyski W(u)j wopravdje wedječ, shto aztekož su, dha nech jemu tudy praju, so su te, moh̄l rez, amerikanske ludki, molicke, njehdze koh̄c̄ wypōske člowečki brunje barby, s nimalje wopiczim woblicgom. Dwaj tajkej člowečkai, doroszeny hōlz a holza, staj so tudy hac̄ do sañdzenje nedželje połasowatōj. Wonaj rospmeschtaj, shtož jimaž jeju knes, s menom Morris, po jendželsku kasasche, rycieček pak nemozeschta, a myšlječ drje ſebi tež wele nemozeschta; s najmenšcha junu khjetro dolho trajesche, predy hac̄ so ta aztekska holza sa tym domašo, ſak by so do wulkeho rubeschka ſawalika, ſak by roshpane ſrjodki na paperu ſesbierała, a t. d. S nimaž ſobu bieschtaj drugi doroszeny hōlz a holza, mały kuš wetschej hac̄ tamnaj: jedyn ljehnjak (Buschmann) a jena holza s hinascheho ludu, tež brunje barby. Tute ſchilyri člowečki w pschitomnoszi pschihladowarjow je ſobu hraſachu; taj poslednej tež trochu rycieschtaj. — Wot naš je jich knes te ſame do Lipſka dōwest; ja pak bym ſebi pola knesa Morris'a corpus juris azteciaci ſamolvit, kotryž budyskemu W(u)jej bōrſy pōzelu, so by aztekske waschnja hac̄ na najdrobnischo pōznał.

Džewecžadwazeta ſerbska boža ſlužba w Drežđanach.

Runjež bie nedželu, 2. mjerza, nebjio do ejemnoschereho krywa ſawalene, dha Sſerbio tolapy bliſtich a dalokich pucjach, s džiela tež s Lujiz, ſem do Drežđan khwatachu, so bychu božu ſlužbu w lſchijnej zyrki wopytali. Kemscherjow bje wele kaž hewak, bes nimi tež woſazy ſerbſteho rodu, teho runja tež mlody člowek s Dodeſſy a wschelazę woſebniſchi ludžjo, bes nimi mandželska a džowka wulkeho ſublerja, kij njeſko w naschim mjeſzi pschebwia. Derje nam tež čjenesche, njeſotych čjesziedostojnych ſchjedžimow s kulojimy čjehatami woſladac̄, kaſkež ſmy predy husto w ſerbach widžili.

Hijom po djeſacjich ſo ſſerbio a ſſerbowki woſoko božeho domu ſhromadžowachu, hdižeg ſo boža ſlužba w 11 ſapocja, ſotraž hac̄ do 2 trajesche. Prjedowanje po 23. psalmi ſiyſchachmy wot knesa vicedirektorja Wanaka s Bu- dyſchina, kij tónle ſakkad a roſpolož postaji: „Shtož ſo ſhwjernje ſ temu knesej djerži, polne ſbojie wužita; pschetož 1., pschi jeho paſtyřek ſhwjernoszi na ničim nusu neimjeje, 2., pod jeho móznym ſakitanjom (ſchuzom) Janeho ſo neboža neboji, a 3., psches jeho ſmilnosj wotane we wjecznym domi.”

Khjeluschte hječu, kaž hewak, woſebje wotcijeschtane, a ſpiewachu ſo: do ſzenja čej. 88, do prjedowanja 160, po prjedowanju 79, pschi božej wečeri 172. — Spowednych ludži, ſotruž ſo 266 nalicji, roſwucjowasche ſ. duch. Wiazka s Budyschiną w dwjemaj ſpowednymaj rycjomaj. — Zato ſerbski ſpiewař bje ſo ſ. wucjer Wrobl s Budyschina ſem podaſ. — Druhe ſerbske kemschenje teho ljeta smjeje ſo, da-li bōh, 3. nedželu po ſhwjatej trojizy, 8. juniija; tsecje 16. nedželu po ſhwjatej trojizy, 7. septemb.; ſchwörte 2. nedželu adventa, 7. dezembra. Po kemschach poſnachmy teho muža, kij je naſpredy tu myſl wuprajit, ſo drje bychu ſerbske božu ſlužby w Drežđanach dobre, wujitne a nuſne byte. To bje Jurenz s Kiflika, kij je ſ neboh Korlu ſsmolerjom a ſ knesom redaktorom ſsmolerjom teho dla rycjal*), psches ſotrejuž ta wiez psched neboh duchownego Jakuba pschindje. Piňač tyhle rycjekow pytaſche potom naſymu 1847 ſtadnoſ, tu naležnosj knesej ministerej prjodknesj, na čjož tujizy ſſerbio pod dobrij radu neboh knesa Jakuba tu petiziju ſestajachu, na ſotruž myſoſke ministerſtvo ſ dowolenjom ſerbiſtich kemschenjow mitoſzivje wotmolvi. — Pomenowanego Jureンza nadendzechmy pola knesow duchownej, kij bieschtaj božu ſlužbu djeržatōj; won jimaž a naſchim kemschenjam božemje prajesche. Piňacie ljet na tudyſkim Oſtra ſorbarku ſa wotrocza a potom po wojeſtich ljetach ſa hetmana ſlužiwschi, che ſo njeſko w bliſtichim času do ſſerbow podac̄ a tam woſac̄; teho dla jemu božemje.

Predy pak hac̄ ſwoju roſprawu ſtönečamy, mamy hiſceče pschispomnic̄, ſo buchu, kaž nam

*) Wjehy ſchudeak ſ Laja starasche ſo tež wo to.

tnes prijedat prasesche, herbske boze flugby w Drežjanach runje psched sedmimi ljetami satogene, a so nasch nesapomilivu Jakub, kiz njetko hijom 2 ljeti wot swojego swjerneho džeta wotpocjuje, tehdj po tym samym tercji prijedowasche, kiz natu nedjelu trechi, (kotrež prijedowanje bu pos-djisho jako „hodowny dar“ cijescjane).

Wón je so nam pominył, kaj wschilko semske sanđe; ale boja mitosz je nam wostala, boja mitosz je nasche herbske semschenja sasitowala a sdjerzala. Boh ton tnes budz dale s nami a daj kózdemu spósnacj, so „schóz so swjeru k nemu džerzi, polne sbozje wuživa!“

Amerikanski list.

Wor C. Nöcker a s Bulez.

Na lódzi Marianni w quarantainskim pschitawu pschi St. Johni, 15. okt. 1854. — Luba macjje, bratsja a fotry! Polny džafa k naschemu sworicejeli, kiz se me a hiscje 200 druhich puczowarjow na tuym dokhim a straschnym píchewesenu tak džiwne wobarnował, sa-pschijam pero, so bych Wam, moji najlubšchi, najwošebnische s mojego puczowania sasudzielit.

Najskere sze w swojim času s Hamburga mój list dostali, w kotrym ja pišach, so ja psches Quebec, schiož je mjesto iendzelskeje previnzy Canady, do Ameriki póndu. Do Hamburga pschischedsi me a druhich wuczahowarjow bórsy wele lódjnych agentow nadbjehowasche, kotrychž my, doselj nam se schije neindzechu, slonečnje s hrubymi słowami wotbychmy. Na poruczenje hamburgskeho towarzstwa k lepschemu wuczahowarjom wuswolichmy sibi, menujzy ja, jedyn lěkat s Kralowza, jedyn pschekupski s teho sameho mješta a jedyn winar s Barlina lódž Marianni, kiz wjestemu Mertens'ej a Comp. Bluschha, wot-najachmy sibi tam mjesca w druhej kajueci a podachmy so 1. augusta na tu samu. To by doha wiez byla, hdj bych Wam tajku plachtowsku lódž (Segelschiff) wopisacj chýl, duž jenož tak wele, so so mi wona, jako juš brjoha wułhadach, trochu mala sdaſche. Ale jako biech na nej, widjich ja hakle, schio bie wona do satrashnega twarenja a dostach bórsy hinasche mjenenje wot neje. Ma lódž pschischedsi djiesche tam wscho prieki a po dlu; leždy puczowar pytasche swoje wiezys sriadowacj

a cijenesche s tym neporsab najbole hiscjeje wetschi. Nasch pschekupski (druha sasuta) bie pod pschitrywom a bie wot fredjnokrywa jenož psches drewjanu sjenu džieleny. Koža dostachmy po dwjemaj mužomaj a bieschtej pschezo dwie koži hromadzie, so bie jene wysche druheho. W druhej kajueci bie 18 paſazjerow, tola bie wona sa 25 pschihotowana. Ja a spomneny pschekupski s Kralowza wuswolichmoj sibi jenu koju (tožo ic.), čjohož dla sibi tej hromadzie pschitrywadlo wot mórskeje travy a potrebne blachowe sasobjo supichmoj, schiož naju kózdeho njehdje poldra toleria khoschtowasche.

Dokelj mjejach zyrobu wot doma sasubu, schiož pak bie bes potreby, dokelj biech na želesnijy sa nju skoro 5 tl. placjicj dyrbjat, dha pschekupich sibi jenož hiscjeje 4 punty zofora; mój towarzisch pak 4 punty zofora, 2 bleschi portowina, 2 bleschi bosankoweje ešenjy a t. d. Sa te penesy, kiz biech sa wesenje mojeje zyrobu placjicj dyrbjat, budzich dwójzy tak wele našupicj móht, dokelj bie w Hamburgu wscho tunischo, punt zofora, na pschitad, jenož 3 nsl.

Zało bie 2. augusta lootsa, to je lódžniš, kiz lódž hacj do schjeroſeho morja won dowedje, na naschu lódž pschischoł, buchu kótwizy abo antry sbiehnene a pod weszelym wołanjom paſazjerow, schiož Hamburejenjo na brjose s machanjom rubisckow wospetowachu, sapšeže so parolóž, kobi' psched naschu lódž, so by naš napschecjivneho wjetra dla hacj do Stade'a doczahnyta. Djen 6. augusta wopusczej naš lootsa, wusli a sylny Hamburcjan, a my wujjedzimy wola Curhavena do morja. Tudy nadpadje naš bórsy mórska sasobi, psched kotrež biechmy so hijom dawno bojeli a jedyn mózesche widjicj, sat njehdje iši schiwořcjinu pucezowarjom hlowu psches fromu lódjie tyłachu a morju swoje prjene nelubosne glo pschineszechu. Hacj runje dyrbjach tež ja njeſotre rasy jara mójne bluwacj, dha nebie ta wiez tola tak sta, kaj biech sibi myſlit a po tſjoch dnjach bie wetschi džiel puczowarjom tu nelubosnosz pschjetrat, jenož njeſotre hamodruhe zony biech 4 dny khore, džieciž pak s zyla nicžo neshonichu. Hdjž je żoldk ciumpanju lódjie pschitwskyt, dha so tež mórska sasobi ihubi.

Nasch nutſkod do połnognego abo sywerneho morja pschineshe nam lutu napschecjivny wjetr,

czohoż dla nasch kapitan, duschny a nawedźity muž a rodzeństwo z Norwegiskeje psches kanal bes Gen- dżelskej a Franzowskej nejjedziesche, ale ſebi dleſchi, lola paſ tež mene strachny pucz wokolo Schott- tanda wuswoli. Wjett stanje pschibywaſche a bje 15. augusta tak ſylny, ſo jenož ſo ſi jenej ſenickiej plachtu weſehomy. Morjo bje jara ne- mierne, jołny poſbiehowachu ſo kaž hory a me- tachu naſchu lódź do hluholsich dolow a pschi- ſtrywachu kryw naſcheje lódzie husto tak ſylne ſi wodu, ſo wſcho woſtawiaſchu, ſchtož twerdije pschitelnene nebje. Pschi wſchim wichorenju ſe- dičmy poſkojnje w fajucji, pschetož ſtajny na- pschecjivny wjetr bje naš hižom nebojaſnych ſežinit. Dako biečmy nimo orkney'skich kupow wuijeli, pschindzechmy do atlantskeho morja a tſeſci džiel naſcheho pucja bje dokonjan. Djen 30. augusta ſetka naš wulka jendjeſſka lódź, fotrož naš ſi tym poſtrowi, ſo jendjeſſku khorhoj na ſchęzejor abo maſt ſeżeze. Wona bu wot naſcheje lódzie na to ſamo waſchnje poſtrowena.

Pomnecja hodne je, ſo my iſi weltryby (Wall- fish) widzichmy, wot fotrychž mjeſeſche jena ne- daloko lódzie ſwoje hraſti. Wona dujeſche wodu ſi džieru wſche huby wſhoko horje a poſasowasche nam ſchwilemi ſwój nemoznje wulki kribet. Tež ſpominam tudy bórsy na to, ſo w Lorenz'skim bayu jeneho mórkſkeho psa wuhladachmy. Wón płowasche bliſko lódzie a mjeſeſche brunu hlowu ſi miſazymai wuſhomaj, kiž bje zylje na pſyceju podobna. Tež plusfortasche wón pschi płowaniu, kaž poſ, ſe ſwojimaj trótkimaj prijenimaj nohomaj. Tež widzichmy hižom w Sybernym morju družinu rybow, kiž tumlerje riekaſa, a ſo we wulſich ſtadlach poſasuja. Wone bieču njehdje tak wulſe kaž eſelo a mjeſachu pschi ſwojich hraſtach wjetry poſad; pschetož wone płowachu jena po druhiej a ſtocjichu wſchitke na jene dobo ſi wody, tak ſo jedyn druhdy 30 hacž 40 taſkich ſtaſatych rybow wuhlada, ſchtož jara ſmijeschnje wonhla- dasche. Pod ſtajnym napschecjivnym wjetrom mjeſachmy 10. septembra wulſe wichorenje, fotrež hacž do 15. trajecje. Pschi tym dyrbju na po- dark ſpemnicz, kiž bje lóhko jara ſlie wupanycz móhl. Hromaduſcjehnene plachty bieču ſo ſi džiela wulſeho wjetra dla roſtorhale, tak ſo dyrbesche kapitan dweju matroſow na wulki ſchęzejor poſtacj,

ſo byſhtaj tam wſchu, wokolo ſtetaju plachtu pschimjasaloj. Wulki wjetr ſadijewaſche paſ matroſomaj džieto a pschi tym ſtama ſo horna prijezna ſerdž, na fotrež taj matroſaj ſtejſchtaj, a ſthili ſo hluhoko psches lódź delje. Wſchitzh ſo bo- jachmy, ſo budjetaj taj matroſaj do morja panvež dyrbecz, hacž wjetr lódźi taſki ſtorf da, ſo ſo wona kſetry fruch na druhu ſtronu poſiwny a ſtamanu ſerdž tak ſtoži, ſo mójeſchtaj wobaj ma- troſaj ſi neje ſliſz a ſmeczi wuſeknycz; po wſaz- hodžiñſkim prózowaniu bu tež ta ſtama ſerdž delje na lódź puſčezena.

W nozy 23. septembra buſhu žakoſnje wulſe, ſi loboweho morja pschilhadjaze ſruhi lodu ne- daloko naſcheje lódzie pytnene a 7. oktobra, po džewejnzedžiñſkim wesenju wuhladachmy prieni ſraj, menujaz kap Brighton, rójk Newfundlanda a kupu St. Pawoł. Radofz paſažierow, ſo mózachu ſaſo ſraj widzic, bje wo prawdje jara wulſa. Djen 9. oktobra wuhladachmy twerdy amerikanski ſraj, 10. kupu Anti-Coftu, a 13. oktobra ſa- ſjedzechmy pschi dobrym wjetſku do Lorenzowej rjeſi, na fotrež njehdje 70 mil daliſe horje Quebeck leži. Na tym ſamym dniu pschilſedje jedyn lotſa na lódź, kptrehož ſwoſebnej radoſſju powitachmy. Wón bje woſebnje ſwobleſany, ſi biełymi ſcha- tam i ſi laſtrowanymaj ſchórnjomaj. Wot psched- wejerawscheho dnja ležimy w bliſkoſći mjeſtaſchka St. Thomas'a w quarantainskim pschitawi. Raj- ſtere naš hižom dženſa dale puſčeza, dokež mamu jenož iſi ſhore džieczi na lódži.

(Přichodnoje dale.)

Cyrkwinske powjesće.

Krčení:

Michalska cyrkej: Maria Augusta, Jana Čenſta Petſki, wobylnerja na Židovi, dž. — Hana Khrystiana, Jana Sahrodnika, ſhjejerja pod brodom, dž. — Hermann Wylem, Michał Turenza, ſorežmarja we Wulkim Welfowi, ſ.

Podjanska cyrkej: Pjett Pawoł, Kortje Auguste Kſchijanka, ſahrodnika a wobylnerja, ſ.

Zemrjeći:

Djen 21. februari: Jan Bohuwjer Kħmel, murek na Židovi, 35 L. 8 m. — 23., Hana, rodj. Biċċaſez, Sandrija Faltena, ſhjejerja na Židovi, mandjeſſa, 36 L. 9 m. — 26., Kortje Khrystian Rogni, reſtaurateur w Čiſelanaq, 53 L. 7 m.

Kak

Hans Depla

Mots Tunka

rozum

wotřitaj

JUDÁI PÓDĽA

krējetaj.

Haný Devla. Míchelych ludži ſebi khvalu!

Mots Tunka. Ja też nieżo vszczęciwo nim
nimam, ale weześloż ma też ſwoje cząstki powszechnie
piśmo prassi.

Ganš Deyla. Glaž, jako ja schwórtk do pokutnebo vjatka ſ Lubija domoj djeiech, ſaſkyschach duzy psches jenu weſ weſeke ſynti.

Mots Tunka. Mejor psched pokutnym vjatkem?

Hans Devla. Haj všechny pokutným pjetkom!

Mots Tunka. Ja še prajhach, ičto to rjeka?

a duž mi wotmolwicu, so výchašu kalaia.

Hans Devla. Aj, aj! na tajkimle dnju; to

е зане пичиботованя на поступнъ джен.

N a w ē s t n i k.

Esjanjowa aufzja.

Wutoru 11. mjerza t. l. rano w 9. hodzinach
budje so w holi, i swobodnemu kubli w Jeschi-
zach fluschezaj a na malodubrawskich mesach
lejazej, wetscha djjelba kopansteho stanja po losach
a pod saplaczensom potoży kupynych penes na
pschedzianje pschedacj.

Budżeli semja se ſnjehom pschifryta, dha ſo aufzia na druhı ras wotstorci.

Niehdze 10 klozow, tak derje : hohcjow sich kaž
Slohcjonskich, budje so pónđelu 10. mjerza rano
wot 9 hodzinow na drobjanjskich ležominoſziach sa
hotowe pesny na pschedawianje pschedawacj.
Hromadušenđenje na knežim wuhtonu w Drobach.

S. Kovari

100 kop rjanych schmierjewych a jedlowych
żerdzow wschitkich druzinow stesi s zbyta, kaj tej
po kopach a mandlach na pschedan. Kupowario
moja w scho dalsche shonieci vola

Jana Lubenskego w Rachlowi.

Na schcjeńczańskim rejseru pola Rakez budże so pondzielu 17. mjerza t. l. wulka djjelba brjejowych a khójnowych weřichow a halosow po loſach, kaj tež 70 djjewecisłohajowſkich khójnowych deſkowych klozow sa hotowe penesy na pscheſa-djowanje pschedawacj. Hromaduſenđjenje je na pomenowanym dniu rano w 9 hodzinach na rakes-čańsko-hermanęčańskim pucju.

Schneider, hajnif.

W lżeju rycerstwka Potyży i Kiełznu su wszychednie wot 6 mierza t. l. na pschedan schajje-piane Klostry, też su tam kózdy djen wot djen-
nischego dnia f dostacju selene walcisi, kholowne
peinkowe Klostry, twarde $\frac{1}{4}$ a 1 töhejowske walejki,
też 60 kop wurubanych werbowych wobruczow,
kholowne twarsle drewna a deski wschitskich dru-
żinow, 6 töhejowske a 8 töhejowske laty. Na
kupowanje smyśleni móža swoje samokwenja w
korcimi tam cunici.

Polipsa s. Kiblizu, 27. februara 1856.

Helenwann, hajník.

Krajnostawski bank.

Czy sami wobledjerio hornokujiskich sastawnych listow, tij swoje **nowe**
Danjowki (Zinsbogen) hiszceje pszezo wotewali nejsu, so s tutym swojego
 samkneho ljeptscheho dla napominaja, so bych u te same po pschedowacju pre-
 dawschich danjowkow skere ljepe wotewscj chyli.

W Budyschini, 27. februara 1856.

Direktorium.
f Thielau.

Egeszenym Sserbam Budyschina a wokolnosse dowolam hebi s tutym najpodwolnisczo wossjewici,
 so su njecko vola me safo **palenzy wschitkich družinow** w najrenischem wuberku
 a po najtuniszej placisni k dostacju a so ja tež **dobre kisalo** jara tunjo pschedawam.
 Ludwic Cecius na kameninej hasz w Budyschini.

Niemski guano.

Tuton, kresam ratarjam s tutym poruczenym a po jeho dobrozji wot wele nawe-
 dzitych polerjow hizom dosz sa dobry spolsnaty hnojazy kriekt so dale bole kupuje.

Spytowanja su dopokasale, so pschi pschirunaniu placisny sa jedyn zentnat
 peruaniskeho guana zentnat

niemskiego guana

wjazy dobytka dawa, hacj može so wot peruaniskeho dostacj, a so ma so niemski
 guano teho dla prijodekzahuycz, dokelž won dljebi skutkuje a je dljebi plodny.

Ssamjeniczku pschedanu niemskiego guana sa kral. sakske horne
 Lusjizy ma jenož kres **Herrmann Seidel** w Lubiju.

Fabrika niemskiego guana w Dragdzanach.

Na prijodkstejaze wossjewje džiwajo, dowolam hebi, tuton niemski guano
 — wot kotrebož je rospokasanje, tak ma so natożecj, vola me darmo k dostacju —
 dobrozivemu wobledzbowaniu kresow ratarjow nunałsje poruczicj a lubju, so budu
 kózde požadanie najrueciszho wobstaracj.

W Lubiju, w mierzu 1856.

Herrmann Seidel.

Powschitkomny rentowy, kapitalowy a žiweniesawieszjazy bank

TEUTONIA w Lipsku

dawa składnosz k najwschelskim sawjezenjam, jako su: kapitalwaborowania a salożenja, starobne
 sastarania, wotkasanja, pensje reudowam a syrotam, alimenty, neweszinske a nowożenske wjena,
 stipendje a t. d. po najtuniszych wumjenienach.

Wosiebie poruczeja so tež
 nalutowatnia a džieczisastaraja kaz tež neweszinsle a nowożinsle wjena woskicjaza
 herbska pokladni za Teutonije, koraž wosleniha wosiebie żadne dobytki podawa.

Turon woznokratny wustaw so egeszenym Sserbam s tutym naležnie poruczuje a wschite po-
 żadane wukasowania rad dawa

Gustav Adolph Lövenig w Budyschini.

Pruskie nationalne sawieszenskie towarzstwo w Stettini

se składnym kapitalom wot **tssjoch millionow toler** a i wulkim reservesondem, kere
 sawjezenja na mobilise, maschin, towry, grat, jno a płydy wobsluskich družinow psche wohnjowu
 skłodu po tunich, ale twerdych pramicach be wschitkoho doplatzowana.

A borzebranju taistich sawjezenjow porucza so, pod ślubenjom ich najwyszowniszeho a najwje-
 domniwszeho wuwiedjenja

główna agentura horejschego towarzstwa.

G. A. Lövenig w Budyschini.

Wojewenie.

Starschi abo formindojo, kiz chedja holkow na tudomny wucjetki präparandski wustaw daci, maja s nimi s postajenemu pruhowanju

Sobotu 22. mjerza 1. l.

dopolnja w 10 hodzinach do tudomneho seminaru pschinie, a jich kshejenski list, tak tez stulste wopisno a wobswiedzenje jich dotalnego sadzjenja sbo pschinies.

W Budyschini, 1. mjerza 1856.

Kralowska krajska direkcia.

s Konneris. s Berlepsch.

Wojewenie.

Krajnostawaska natutowatniska knižka cjo. 354 na 34 tl. je jako shubena pschi powiedjena, cjo ho dlo so njetzisch wobswiedzec teje sameje napomina, s nej w bjehu dzewecjdziesat dñjow, wot dñjennischego dnia liczene, pschi shubenju swojego prawa, na vodpisany bank pschinies, dokelz po minenu tuteho czaša płacjissna tejele knižki po statutach spane.

W Budyschini, 1. mjerza 1856.

Krajnostawski bank.

Wschedan sahrodniskeje žiwnoszje.
Wschemjenienja dla je Linakel wulkosahrodniska žiwnosz s bohacje 17 körzami sahrody, pola a kuli, s dobrymi twarenemi, s wele domthowaneje pizy a s potnym skotom hnydom na pschedan. Wschodalsche je pola Raumanna tam s shonenju abo tej pola wobydlerja sameho.

W Barci, 6. mjeza 1856.

Linak.

Zelensie dulje

tak so pschi blejchowanju trebaja, su njetko pola me kózdy ciaš dlo dostacju. — Tez pschispominam, so ja stare dulie po pschisprawnej płacjissni saslo beru.

W Budyschini.

Jan Mieśnai, na fotoksej hash.

Wojewenie.

Sburowy plat blejchuje so, tak herwaf, tak tez ljetka pola podpisaneho w Matych Debiszach.

Wicząs, hajm.

We wolenzy pola Jakuba Hojsika w Radworju je so tamón schwórtk sena kara samjenita a moze so tam saslo wumjeniec.

Miehdje 40 kamenjow dzjela je po zlych a pólkamenach na pschedan pola Scholcij w Nowoszilach.

Jedyn wucjomnik moze pola me do wucjby stupic. May, sedlat w Budyschini.

Nowy plontwós se schesjimi sydlami a na perach ma na pschedan

P. Brjesang, wojski mischtir na rożowej hashy cjo. 624.

Jena s pelzom wobhadzjena a s pelzom podsichta sulinana mjeza je so sandjenu sobotu na budyskim krajnoscudnistwi samjenita a moze so saslo prawa saslo dostać we wudawańi Serb. Now.

Wojewenie.

Czeszeny Sserbam poruczam s tutym najpowlónischo, so su pola me nanajrenische dziesiątne k wieki, wienzy, Ischijje, pletwa a wschelake druhe tajke wienzy, kiz so pschi wezelnych a średnych skladnoszach potrzebuja, po najtuniszej płacjissni w najrenischem wuberku s dostacju.

W Budyschini, 19. januara 1856.

F. Winkler, knihwiasar, s tydlem pschi wulkej zirkwi pola swudoweneje knenie Pechoweje.

Wuczahowarjam,

kiz chedja ljetka do Ameriki wuczahnyej, dawa so s tutym s nawedzenju: so su te nowe wumjenienja pscheweszenja s Hamburga a Bremena hizjom hem se mni döschte, so moza so te same pola me pscheladacj a so mam ja porucznośc żobne kontrakt wotryczecj a wustajecj.

W Budyschini na herbsej hashy cjo. 10/220.

J. G. Nieckisch, fral. soncess. wuczahow. agenta.

Sučhe droždże

wilje bylne a po kotrej so derje hiba ma stajny cierstwe na pschedan w Budyschini na herbsej hashi w elbi, psched kotrej staj dwaj muraj wupoje snenaj.

F. J. G. Nieckisch.

Kożje po punkach a centnarjach turyje po najwyšszej płacjissni J. G. J. Nieckisch w Budyschini.

Zandżenu sobotu žita w Budysinje płaćachuz

Kóra	Wyšsza.			Nižsza.			Srzedzna.		
	Płaciezna.			tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rójka	7	—	—	6	15	—	8	22	—
Pscheniza	9	—	—	7	15	—	8	20	—
Decjmen	4	25	—	4	15	—	4	20	—
Borow	2	20	—	2	10	—	2	15	—
Hróč	6	20	—	—	—	—	6	10	—
Rjepik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	8	20	—	—	—	—	8	10	—
Hejduszhla	6	—	—	—	—	—	5	20	—
Wierzy	1	12	5	—	—	—	1	10	—
Kana butry	—	14	—	12	—	—	—	13	—

Dowoz: 2076 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto płaci $\frac{1}{4}$ nsl.
Štwórlétña předplata pola wudawarja 6 nsl. a na kral, pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císko 11.

15. měrca.

Léto 1856.

Wopshijecije: Sswjetne podawki. Se Stróje. Dopišy. Amerikanski list. Hanß Depla a Mots Tunska. Wschilopf. Bytkwinske powjeszje. Namieschnik.

Swětne podawki.

Galka. Král je sanđżenu slobotu saho njeckore domy w kotrychž so sastojnsta draž-djanskeje rady namakaja, wopytał. Wón poda so menuizy najprjódzy do domu, hdzejž so draž-djanske khudžinske naležnoszje wobstaraja, dasche ſebi tam wschitko wußladowacj a poſasowacj, džesche potom do nalutowarnje a pschehlada tam jaſo bje wcho druhé wobhladowat, tež wschitke knihi, do kotrychž so penesh ſapišuja, a weseſche so sionczne do nowodreždjanskeje radneje khjezie, hdzejž so psicheſwiedzi, kaſtannichcej pojeſćenju ſteji.

Prusſy. W Barlinu cíni tu khwilu wele powedanja, so je sanđżenu pónđjelu f. f Kochow barliniskeho generalnego polizajskiego direktařa Hinkeldey'a w duellu ſatlelt. W Barlini je menuizy towařstwo woſebnych kneži f zyloho kraja, tigž so „iokey-klub“ menuje, a so woſebje na poliepschenju konjeplahowanja wobdzieluje. Pschi ſhromadžisnach tuteho towařstwa bje so pak vſhezo jara wyšoko kharty hrato a duž bje knes f Hinkeldey tajše hracie ſakasat, woſebje dokołž bjechu njeckoty knežia vichi tym nimalje zyłe ſamoženje pschierhal. S teho bje pak f nim njeckaka ſwada nastala a ta bje hacž k duellej wedla. Duž bje wón nedželu ſwoje wyšoke ſastojnsto ſložit a so pónđjelu k duellej podat, hdzejž bu pak wot ſwojego pscheczimnika na mjeſci ſatleleny. Kralej, kotremuž bu tuto nesbožje hnydom wot Hinkeldeyoweho ſekundanta wosiewene, ie so jara ſrudžit, pschetož f. f Hinkeldey bje ſastojnif, kotrehovž ſebi wón jara wyšoko wažesche. A mjeſto Barlin jeho tež jara wobžaruje, pschetož wón je tam wſchelake jara spodobne a wuzitne wjezg do živjenja fa-

wotat. Nebo Hinkeldey ſawostaji wudowu a 7 džieci, t. f Kochow pak je so hnydom ſam do jaſta podał.

Rakuſy. Khjezor je pecža ſlubil, so dyrbí pschi twarenju ſeleinizow w Galizii 24,000 muži woſakow džielacz pemhacj.

Franzowſka. Wysche jednanja wo mjer, tigž so tu khwilu w Parisu wotdjeržuje, jima njecko Parisanow woſebje ta myſlička, ſchto khjezorka w bliſſich dñiach porodži, hacž prynza abo prynzeſhnu. W poſlenich dñiach bje wſcha draſta, tigž je ſa wotčakane khjezorowe džiecižo hžom hotowa, wot teho fabrikanta, tigž bje ju wobstarat, ſiawnie wustajena. Kóždy, tigž móžeſche, bjezeſche ju wobhladacj a bje tam wſcha draſta, ſawki, haj peluſhki ſa džieciž wot prjeneho dňa hacž do druheho lieta widziej a to wſchitko dwójzy, jedyn eſemplar ſa prynza a druhi eſemplar ſa prynzeſhnu. Napoſledku pschindžeschtaj tež khjezor a khjezorka, so byſhtoj tu wobradu wobhladatoſ a potom buchu te ſmachi do khjezorskeho hrodu pscheneſene. — Bamž je pecža na khjezorowe pscheproſchenje wotmolvit, so chze jeho džieſhju ſmótſicj, ale hacž ſam pschindže abo ſo ſastupicj da. — Prinz Jerome Napoleon, stareho Napoleona brat, je cíjivo ſhorit. — Schlož mjerednarjow nastupa, dha djerža cíj ſami pilnje poſedzenja a ſda ſo po tajſim, ſo ſu hiſcze w ſwojim ſtutkowanju jeneje myſlije a ſo mjer ſtere liſepe wujednaja. Ale ſak daloko ſu, to jedyn neshoni, pschetož woni ſu wobſanknyli, ſo nicžo predy newoſſewja, hacž budje wcho hotowe. Duž dyrbimy wſchitzy hiſcze khwilu ſjerplimi bycž.

Ruſowſka. Wulfowech Konstantin, tigž ma ruſte kódjſtwo poruczene, je pecža namet ſtajſit,

so bychu ruske lódzie kuse wójny s jendželskimi sapoczące, hdżż bychu tute sašo do naranschego morja pschijete; pschetoj, prajt wón, ljepe je tola, so wonie w bitwi konz woſmu, hacż so w pschistami shnijsa abo so wot nepschecjela ſpalu. — A weprawdije tež nowiny piſają, so ſu w naranskim morju ſchtyri wulke ruske lódzie widzecj byte. — My paſ ſebi myſlimy, so budże mjer a so ruske lódzie woſowanje dale treba neſmjeja.

Turkowſka. S Krymy pschilhadzeja do Konstantinopla ſtajnje lódzie s khorymi woſakami s Krymy a ſenož wot Franzowſow leži pecja 12,000 khorych w tamniſkich ſchitalnach. — Jendželski poſtanuž žada ſebi wot ſultana, so by ión mjeſta Barnu, Gallipolis a kupu Kandiu tak doſto Jendželjanam wobſadziej dat, hacż budža nowe krajne poſtajenja w Turkowſej doſs wobtwerdžene.

Ze Serbow.

Se Strójie. Džen 28. februara bu 16ljetny ſtujoſny hólzej Jan Hensel s Khinaſchta, kiž tudy ſtujeſche, na dompučju s Buſojny dužy do Sđjar wot Božeje ruczki ſajata a wosta tež morwy.

D op i s y.

S Dreždjan. W matym róžku je 3236 guszych w naſchim mjeſzi nozowato; wot ſapoczątka ljeta wſchjech hromadzie 6036. — Džewiaty mjerza rano $\frac{3}{4}5$ je na Antonowej haſy woheń wudyrif, kiž je jenu khjeju, wele ważnych paperow a penes ſahubit, dokež doſto traſeſche, predy hacż bje plomjo wonka widzicj. — Wo ſtujoſnej hoſzy so powedaſche, so je ſo ſajjebojeſita; napoſledka paſ ſo poſafa, so je ju boža ruczka ſajata. — Jedyn pomožny wojeſſti ljeſat je ſo w bludnych myſlach ſatbjeſit. — W požęćeni (Leihhaus) bu w matym róžku na 6367 ſaſtaſkow 20,022 toleri wupožęjenych, a na 5040 ſaſtaſkow 16,760 toleri woſtakacjnych, tak ſo hromadzie 36,783 tolef do druhiſt rukow pschenidze. — Ma lutowarſju pschi- neſe w ſandženym mjeſazu 1835 lutowarjow 24,708 tolef 28 nſl. 3 np., a wot 1214 ſaſtaſ- dorwarjow bu jeno 20,731 tl. 10 nſl. 1 np. naſpet wjate. — Pruhowanja w ludowych, weſteſnych a

wyskich wueženjach traſa po rjadu wot noweho ljeta hacż do jutrow. — Podralſetna holeſka, kiž na haſy bes wobkežbowanja ſ flangu hrajeſche, bu pschijedzna, ale bes daſcheje ſchody. — Hólzej, kiž bje na „budyskim mjeſtniſtchju” do wodomeje fortinu (bassin) padnył, bu wot dróż- kaſteho poſoncja wuežehneny. — 5. mjerza weſtor woſaliſku ſo pola Pirny njeſotre, hiſčeje ſe ſlomu ſryte brožnie. Dale bu na ſelesniſy wysche Pirny wiſata lameńza wotſjelena, koſraž ſo tak mógnje delje wali, ſo mjeſatku ludžio nimalje džen džielacj, predy hacż bje roſmeſcjenia ſelesniſa ſaſo k iſeſdzenju khmana. — 3. džen mjerza ſu Drež- dyan woſebneho hofſja žonskeho rodu widzite; my mjenimy Idu Pfeifferowu, koſraž ie zylje ſama pola najdiwiſich ludow pobyla a dale pschiſtla, dyžli žadyn muž. Wono je tych džiwjakow wſchudze khietro pscheczelniwych namakala, a niždže ſo ji ničio ſto ſtalo neje. Wona je teho dla teje myſlje, ſo džiwjakosko naſ bjełyh ludži jenož teho dla hidža a ſonzuja, dokež je ſo jim psches bjełyh wſchelaka kſchinwa ſtaka, ſa ſotruž paſ ſo woni na žonskej weſcjič nechachu. Ma ſwojim pucju do Wina a do Triesta bje dha wona wondano do Drež- dyan pschiſtla, wopyta ſhromadžiſnu tudyscheho towarzewa ſa plodjenje ſurow, a roſteſtaja ſobu- ſtawam, kak móža ſo wſchelake rody indiſtich ſurow pola naſ plahowacj, kiž w naſchim krajach hiſčeje ženje byte neſhu. Teje bližſci pucju na kupu Madagaskar pola Afriki powedze. — Tež druhy hofſio ſu hižom psched dwiſemaj nedjelomaj k nam pschiſtli: menujž ſchörzy, koſtryž paſ ſo hwiſdačž necha, naſſkere dokež ſu jim pyſti ſ nowym ſnje- hom ſapadate a potom ſamerſte.

Amerikanski liſt.

Wot C. Nöfker a ſ Wulez.
(Pokraćowanje.)

Naſchu lódž je quarantainſki ljeſat wobhla- dowat a ſa dobro ſpoſnał, ale 48 hodžinow budžemy drje wutracj dyrbecj dla teju 2 ſhoreju džieſti. — Podla naſ ležitej dwie lódži psched ſotwizami, wot ſotruž jera ſ Liverpoola w Jen- dželſtej ſem pschijedze a bje 11 nedjel na pucju pobyla. Tucji wuežahowarjo ſu žatoſne psche- weſenje mjeли, pschetoj kapitan bje wulki wopitz, kiž njemſtich wuežahowarjow pod irlandſtich ſtaj-

a jim na sich sfóržby dla hrośneho sadżerženja Irlandjanow s pukami placzesche. Tuta tóđz nebje też derje doſz s gzyrobu ſastorana a bje teho dla 16 paſazjerow hčod u wumreto. Pomyšlcie ſebi taſte hubenſtw! Dha ſmy ſo my tola ſiepe mieli, hac̄ runje ſo nam woda tež počinac̄he po malych džielbach dawac̄ a jenož hac̄ do juſtiszeho dnja doſaha. Druha tóđz ſe ſchwendſtimi wuczahowaremi leži tu hžom 4 nedželje a ma nimalej wſchitkach wuczahowarjow w ſchpitalniach, dokelž je bes nimi hrośna khorosz wudyrīta. Ma naſchej tóđzi je po zlym pucju 6 džieci na bjezenje a kaſchel wumreto. Tež ſo 2 džieci narodziszcze, ſtej pak ſa njeſotre dny ſaſo wumretej. — Psihi pohrebí ſo wele nezčini: czjeto ſo na deſku do platu ſaſchite a k nohomaj ſ ſamenemi wobcejēne do morja puſczeji a tam podnuri.

Nascha gzyroba nebje w poſlenskim čaſu taſka, taſkaž by bycz dyrbjala; pschetož na naſhim dolhim pucju ſu njeſotre wiezy pschetrobanie a bes tym tež wolij, tak ſo dyrbjachmy w ſan- dženych dnjach tój do lampow ſtaſz mjeſto po- brachowazeho woliſa. Woda bliſesche ſo tež ſwojemu konzei, ale njeſko dawa nam Lorenzowa rjeſka pieznu wodu. Ja bjech jeje ſ wopriedka trochu wele pit a doſtach teho dla bjezenje, fotrž je pak ſo bórsy ſtaſito. Hdyž ſo jedyn po morju pschewese, dha jedyn na tóđzi, laž ju my mje- ſachmy, netreba ničjo ſobu braci dyſli peczenti, ſeſa, ſokor, wino a rum: wſchitko druhe nuſne neje.

Na dobru ſaſtužbu dyrbju hiſčeje ſpomnicy. Žadyn pucjowar nebje ſo na tak dolhi pucj doſz ſ tobakom ſastarat. Po dolhim nadbjeho- wanju wobſanknych, ſwoje ſobuwate zgary pschedac̄ a ja doſtach ſa kódy bjerliſ ſtu 21 nſl. Požadanie po ſurenju džiesche tak daloko, ſo hduži paſazirojo mórfu travu abo wuwarey a potom fuſcheny thej kurſachu.

Wysche njeſotrych wadženjow bes wuczahowaremi, fotrychž ſo psihi taſkei mnohosz wſchel- keho luda ſminyc̄ nemóžachmy, ſta ſo nihdje psched ihdjenjom wotſadženje ſucharſa. Tutón člowek bjeſche gzyrobu jara nerodnje naložat, ſenemu wuczahowarej wiſaz dawat držli druhemu, hubenu ſiedź warik a t. d. Duž bjechu ſo egi dobri Njemzy w čaſu, hdyž je pucj nimalej

dokonjaný, ſmužili a jeho wotſadžili a ſebi noweho wuſwolili, kiz ma wiſaz ſwjetdomnia. „Hdyž je ſo džieciſo ſatepilo, ſo ſtudjen wobdewa;“ — hdyž je pucj ſkonečena, ſo drugi ſuchař poſtaſi! O mudroſz!

Na parolodži Paſhportu, 24. oktobra 1854, na ijesoru Ontariu psihi wesenju wot Lorenta do Hamiltona. — Jako bje ſo naſcha tóđz do quebekſkeho pschitava (Gafen) pschivesta, wopyta naſ njeſki agent, ſ. William Sinn, kiz je wot wſchonoſje poſtaſeny a ſóždemu darmo radu dawa. Jako bjech ſemu ja ſwoje wotpohladanje wupowedał, wotra- djowasche mi wón, do ſowym hicie, a radjeſche mi wele wiſaz, ſo bych ſebi ſendželsku wečornu Kanadu wuſwolil. Tutón kraj je jara plódny, klima je taſta ſaz vola naſ a dokelž ma wele ijesorow, dha hdyž ſo wſchitko na lóžke waschnie dale wosyzej a pschedawac̄. Wón ſowu, kiz dale k wečoru lejeſche, drje tež neſanicjowasche, tola nima tutón kraj Jane dobre naturske drohi, po taſkim ſo ſ neho derje neſchedawa.

Sendželjenjo dowola wuczahowarjam, kiz tam pschitnu, džieſatljeſny čjaſ k ſapfacyenju kraja, wot wſchonoſje ſupeneho, a ſendželske knježejſtwo czini wſcho, ſo by Kanadu poſbje- hnyto. Duž ſym wobſanknył, ſa tu ſymu do Kanady hicie, ſ wotkaſ buđu Wam ſaſo piſac̄. Po porucjeniſkim, wot ſ. Sinnia dōſtatym liſzi možu do duſchnej ſwójskych pschitac̄, hdyž ežu ratarſke džieta ſobu wobſtarac̄ a hdyž možu tež bórsy ſendželski naukuſnej a pódla naſhonic̄, ſak ſo tam kraj wobdžeta.

Wot Quebeca džiechmy po parolodži do Mon- treala. Wot taſteje parolodžie nimacieje Wy žane wopſchijecje: wona je nemóžne wulſa a psihi tym wubernje wſchyna. W iſednej ſali bje blido ſa 200 ludži kryte; hewaſk bje tam w restau- razji wſchitke piezwo, ſchtož ſebi jedyn jenož wumyſlic̄ móže; woſebite ſparne komorki ſa 100 kajutowych paſazirów a w beſtrywi bje nie hdje 600 paſazirów ſe ſwojimi ſmachami. Ja newjerju, ſo ja wele praju, hdyž reſnu: na tutej tóđzi bje tak wele mjeſtna, kož w buſi- čanskej gzyrwi. (Přichodnjo dale.)

Kak

Hans Depla

Mots Tunka

rozom

wotřitaj

a

ludži pôdla

škréjetaj.

Mots Tunka. Hanšo, nejšy pak nicio no-
weho nashonil?

Hans Depla. Uj, noweho jedyn pschezo dosz
nashonil ale nicio duschnego.

Mots Tunka. Nô, schioha pak hy hlyschat,
so ho eji neie lubilo?

Hans Depla. Za sandjeny tydzen wokolo
N khodzach, a tam pat mi rajo wo jenym tajsim
powedachu faž hebi vysched fruktu cjašom sow na
jeneho spominachmoj.

Mots Tunka. Schtôdha pak to je?

Hans Depla. Wjesty P. we N. pola
G. Tón so tež se hwolei starej maczerju bije,
a je ju hafle nedawno duschnje vishemustak.

Mots Tunka. Schto dha je jemu wona cjašila?

Hans Depla. Sa to, so jemu rjane kublo
prawje tunjo do huby walita, a jemu hiscien wscho

sdawala, schioj ma, duž wón nietk kózdy djen dwie
aby tř khany valenza piye, a maczeri sejny kusk
wumenka, tři je hebi wuczinila, na khribet dawa.

Mots Tunka. Za bych hebi myšlit, hejso
wón Serb. Nowiny ečita, dha se möhl widjet, tak
je ho tomny wónbano s Božeho słowa rošwuczo-
wak, a möhl hebi to tež k wutrobi wsaež

Hans Depla. Haj to masch prawje, a hyd
by tež runje so we Serb. Now. necíitat, dha je
tola we nascim cjašu hijom kózdy s Božeho słowa
tak wele rošwuczeny, hyd by jo k wutrobi wsaf.
Alle pola tajich besbójnikow nicio nepomha, psche-
tož Sirach praji: Schiož so vo Bojim Skłowi vracha,
ton budje jo bohacze vostaci: komuž pak k wutrobi
nenjje, ton je hórschi wot neho. Siracha 32, 19.

Mots Tunka. Haj, sow so to wserne wo-
polaze.

Cyrkwinske powjesee.

Křčenaj:

Michalska cyrkej: Pawoł Michał, Kornelje Mi-
chala Frauensteina, wobydlerja a fabrikarja, na Ži-
dovi, 8.

Podjanska cyrkej: Mikkawich Ernst, Jurja Justa,
polenka w Bjelczegach, 8.

Zemrjetej:

Djen 29. februara: Hanža, Handrija Kaplerja,
wobydlerja w Dalizach, dž. 10 d.

Marja, rodž. Klimantę, wobydlerka Hadanika
w Kichinej Vorschejj sawoſtaſena wudowa, 60 l.
ft. ra, je hebi 24. febr. w budyskich bierternjach sama
živjenje wsaka.

Wosjewenje.

Nothenburgska

pscheńcyna muka cjo. O. mjerza (hach!) po
19 nſl. 7 np., cjo. I. mjerza po 17 nſl., cjo. II.
mjerza po 12 nſl., faž tež ržana muka, pi-
zowy griež a wotrubý pschedawa po naj-
tuniszej placzini

We Wósporku, 12. mjerza 1856.

J. G. Vökschka.

Ssucze droždžje

zylje cjerstve a po dobrozsi lejsche, hacj je dotal
mjeſach, pschedawam kózdy cjaſ.

J. G. Vökschka we Wósporku.

N a w ē š t n i k.

Głos: Mi wutrobnje s o s t y s c h j e .

Kak hubene su cjašy
Tu tola na swjetcji,
Egi ludzjo nochzu wjazj
Tu wostaci we wjeri;
Hdzej swjetcji jaſna swjeza,
Zam cjmnu rad lubuju.
Tej neboja s o hrjeha,
Rad Boha sabydu.

Ton pohan po cjmni khodzi,
Esej swjetlo pojada;
A tola liepe dzerzi,
Tu wucjbu pschiboha.
Wón jemu swjemu sluzi
We prawej bojosji,
Ton salon swjemu dzerzi,
Ton swjernje dopelni.

Hlaj pola naš je mało
Tych swjernych kscheſjanow,
Kiz djerža Boje słowo,
Nemjeli pschibohow.

Shtož lubi s o jím, wjerja,
Mordaſtvo, vaduchſtvo;
A w komorach hrjeh cjerja,
Kamaja mandzelſtvo.

A tola fe mſchi khodzi,
Niz božoh' słowa dla;
Nje: rad s o widzicj dadža,
Rjanosje, psychi dla.
Hdyž s o Božoh' domu pschindu,
Dha nicž newedža,
Hacj schto je we tym ludu.
Byt rjany: Psychi dla.

A tola radž wjerja
Tych hrjehow modacjje.
Na Božu hnadu hrjescha
A Khrysta cjerpenja.
Hdyž schto jím hrjeh prijodk neſy,
Dha spi to swjedomnje,
A newopomnja nihdy,
So pschinđe ſudzenie.

Ty luby mody čłowcje,
Hladaj do pschichoda,
Kak tehdom s tobú budje,
Psychi konzu ſiwenja.
Hdyž ton knes s tebi pschinđe,
Eje zada psched swój ſtot;
Kak tehdom s tobú budje?
Hdyž wopuschcijich twoj row.
Ssnadž pschinđu hijom cjaſy,
Na twoje stare dny;
Hdzej swjedomnje cji pschedzy
Te hrjehi wumezy.

Hdzej nesmiejesch th miera
Dla hrjehow młodoszie.
Teħd' twoj duch s Bohu wola,
Hdzej hijom poſdzie je.
A bijeda taifim starym,
Kiz modych ſawedu.
Egi budža w cjaſu prawym
Hicj dyrbecj s ſudzenju.
Zam budža na nich ſkoricj
Egi, kiz su na swjetcji
Dich hrjehow dla tu cjerpicj
Egi, kiz su pschetalri.
Dui, luby čłowcje, wopomn,
Pried' hacj ty hrjehicj džesč.
Sso twojej ſmercje dopomn,
A hladaj, hdze th džesč.
Tak dolho hacj sy młody
Cjin s cjaſom pokuiu,
A predy hacj sy starý
Sstuž Bohu s wutrobu.

J. Maclowj.

Dobrowolna ſubhastazia.

Na požadanje herbów nebo Jana Bartka, wobſedżerja ſahrodniskeje žiwnoſcie w Barci, dyrbja ſo ležomnoſcie, t jeho ſawoſtajenſtu ſluſhaje, meniujy ſahrodniska žiwnoſz cat. no. $2^{8/26}$ s ležomnoſtym parzellemi 45 b, 120, 194, 195, 302 g, 302 a, h, hromadzie 2 aktaj 212 □ prutow se 67₄₂ dawſtmi jenoſzem wopſchijazymi, taž ſu na ſoliach 26, 84 a 110 bartſkih gruntskih a hypothekſkih knihi ſapiſane, pod wumjenenemi, w termiſi wojewojomnymi

d e ſ ū 9. h a p e r l e j e 1856
na žiwnoſzi ſamej dobrowolne a ſiawnje na pschedzadzowanje pschedawacj. — Se ſpomnenjom na wuwjesciſ, na tudomnym ſudniſtwu, taž tež w dybienju gmejnifeho prijedſtejerja Merwy wopwiſneny, ſo to s tutym ſ ſiawnemu nawedzenju dawa. — We Wóſpórkū, 10. mjerza 1856.

Kralowſke ſ u d n i ſ t w o.

Dr. Müller.

Korčmarſka žiwnoſz ſ maſtonymy twarenem a ſe ſadowej ſahrodu je w Njezini ſe ſwobodneje ruti na pschedan. **Bár w Porschizach.**

Khježa ſ dwiemaj ſtwomaj, ſe ſatwarenym dworom, ſe ſadowej ſahrodu $1/2$ körza wulſej, je ſe ſwobodneje ruti na pschedan cjo. 7 w Hatach pola Worsklez.

W Porschizach pola Neſhwacjida je khježa cjo. 7. ſe ſwobodneje ruti na pschedan a može ſo wſchoblijsche pola wobſedjeſki tam ſhonicj.

Pschedan fabrodniskeje žiwnoszje.

Pschemjenenja dla je Linakel wulstfabrodnista žiwnosz s bohacjje 17 korzami fabrody, pola a tufi, s dobrymi twarenemi, s wele domkhowaneje piży a s potnym skotom hnydom na pschedan. Wscho dalsche je pola Nau manna tam s shonenju abo tez pola wobydlerja sameho.

W Bartci, 6. mjeza 1856.

Linak.

Khjeza na pschedan.

Khjeza na wszy, w dobrym položenju, 2 hodzini wot Budyschini, i realnej prawisnju forejmarenja a khlamarenja, kotrej so nietko cijeri, s brožnu a s 3 korzami dobreho a bliskeho pola, hdzej je tsejina tufi, je se swobodniej rufi na pschedan a so wscho dalsche shonicz w khlamach knesa mydlarja Lehmanna w Budyschini.

K ljetuschemu naljeciju su njeftre körzy pola i pschenajecju abo na pschedan. Wscho dalsche je shonicz czo. 25 w Djejnikezach.

Krainostawka na lutow arniska knizka cjo. 4057 na 255 tl. excl. danje je jako shubena pschipowredzena, cjož dla so nietzischki wobšedzej teje sameje napomina, s nej w bjehu djevezdješat dnjow, wot djenšnischego dnja liczene, pschi shubenju swojego prawa, na podpisany bank pschinic, dołsz po minenju tuteho cjaša płacjissna tuteje knizki po statutach spane.

W Budyschini, 10. mjerza 1856.

Krainostawski bank.

Na ryciezkubli w Nowej Wsy nad Sprewu stesi njehdje 30 kop wolschowych walczkow, kaj tez 10 kop starych khoinowych walczkow na pschedan.

Aukzia stanja.

Wutoru 25. mjerza t. l. (jako tsecji djenjutrow) budze so na lichańskiim hjezowym revjeru welschadzjelba stanja i hrabanju po losach sa hnydom hotowe peney na pschedadzowanje pschedawacj. Sapocjal rano we 8 hodzinach na borschjaniskim forbartku. **Schöna.**

Na schjencenjcajskim revjeru pola Rakę budze so pónedjelu 17. mjerza t. l. wulka djielba brjesowych a khoinowych werschlow a halosow po losach, kaj tez 70 djenvečjihcijowskich khoinowych deskowych flozow sa hotowe peney na pschedadzowanje pschedawacj. Hromadusenjenje je na pomenowanym dnju rano w 9 hodzinach na rakeszjansto-hermančanskim pucju.

Schneider, hajnik.

100 kop rjanych schmirekowych a jiedlowych žerdzow wschitskich druzinow steli s zyla, kaj tez po topach a mandlach na pschedan. Kupowarjo moža wscho dalsche shonicz pola

Jana Lubenskeho w Nachlowi.

W kalkpalernii

w Oberneundorſi pola Shoresza

może so sało wschodnie nowopaleny kalk dostacj po sjedhowazej płacjissni:

körz twarneho kalka . . . 18 nsl. 3 np.	
- - - - -	pólneho kalka . . . 16 - 3 -

Na dwórnischcu w Pomorezach

körz twarneho kalka . . . 25 nsl. — np.	
- - - - -	pólneho kalka . . . 23 - - -

Lowry twarneho kalka 34 tl. — - -	
- - - - -	pólneho kalka . . . 32 - - -

Na dwórnischcu w Budyschini

Lowry twarneho kalka 35 - - -	
- - - - -	pólneho kalka . . . 33 - - -

Lorenz a Zimmer.

Guano, zentnat po 4 tl. 23 nsl. 5 np. rezech a w Lubiju stajne na pschedan, teho runja tez **Foszina** (Knochenmehl) a nowopaleny kalk.

Lorenz.

Mydłowa fabrika

F. G. Kleinstücka i Draždjan

dowola hebi cjezzenym Esberbam s turym wosjewicj, so je nietzischki budyski hermanek sało s 20 wschelakimi druzinami myječkeho, plökatskeho a toiletskeho mydla, punt po 18 np. hacj do 12 nsl., zentnat po 4½ hacj do 30 tl. wobczahnyka a so budje so pryzowaci, dowierenju, jeje firmi hžiom predy wopokasanemu tez tón króć w kójdym nastupanju dołz cjinicj pytacj. Hjchceje wošeble dowola hebi wona, swoje wopravdite Erdnužöl-mhydlo, punt po 12 nsl. a stearinowe a appolowe hjezki, paket po 7 hacj 13 nsl. dosbrocijemu wobledzbowaniu najpodwołnisczo porucjici. — **Buda je nedaloko theatre a je po firmi įnajoma.**

Zelesne dulje

kaj so pschi blejchowanju trebaja, su njefto pola me kójdym cjaš k dostacju. — Tei pschispolinam, so ja stare dulje po pschisprawnej płacjissni sało beru.

W Budyschini.

Jan Miesznai, na fotolkesi hašh.

Wote mne djelane draždzanske hentuschki psche kurjaze wola poslicuju tak lebki, kaj wjeszje pomhažy předk i wotstronenu tuteje tak bolosneje cijwilie. W Draždjanach pschedawa je jandželska haptuka w Budyschini, pak hrodowska haptuka.

G. Werner.

Powschitkomne sawieszja ze towarzstwo.

(R. R. priv. Assicurazia Generali w Triestu.)

Saruczajze sond towarzstwa **Zidnacze millionow 500,000 schlesznakow dobrych penes.**
Wetschi dżiel samozjena towarzstwa je na subla hypothekarisz wypożyczeny.

Sawieszenja na twory, masziny, mobilise, slóz, wumłocjene žita atd. atd. pshczewo wóhnju po tunicz twerdzie postajenych pramisach.

Doplatcowania so żenie żadacz nemoga.

Polich w prussich penesach, wuptacjowanja sa schłodowanje bes wotczechnenja w tych samych penesach.

Pschi sawieszenach ratarstkich pschedmerow posicja towarzstwo wożebne dobytki.

Sawieszenja kapitalizow a rentow na żywienje czołowekow. Sawieszenja puczowazych su-blow na drogach a jeleznizach.

Wschie požadane wuktadowania dawa **Ferd. Petau**, wokresny agent sa Budyschin a wokolnoz.

Dr. Whithowa wodzicza sa woci

wot T. Cherdarda w Altenfeldji w Thuringsszej, f wiazomni prilegjemi wyšolich we-
dow poczyszena, wopofasuje so be wschitkini dotalnymi wocią hojazymi brzedami piches swoje sbo-
żonne skutkowanje wskiednie jako najtaħodnischa a najlepjsza wodzicza w tajkim nastupanju, a może
so jako doypofasany hojaz a pożylisajz friek a jako

wjesta pomoz sa ludzi na wocżomaj bjeđnych

kōjdemu poruczejci. Wona hojji wjezje a rucje a be wschitlch schłodnych szjewkow, wożebje pschi
saħorenju, szerepnenu, buħoċi, kylsowanju a bjeżenju wociow faż też pschi slaboski vo bielu a
piaczi bleska s wutżowanjom ċenoż 10 nsl. a dżeta ju ċenoż moyrandju **Erangott Cherdardt** w Altenfeldji w Thuringsszej. — Etak sa Budyschin je w **brodowskej haptyni**.

Psche kózdy festaren y faischel,
psche bolenje na nutrobi, psche dotho le tu u
dyba woi, iċċi jubolenje, sajwanje pku-
zow je tón wot medżimalistich radicjela tneha
Dr. Magnusa, wokresnego syskuha w Barlini

Vlacisna:	aproberowany
1/1 bl. 2 tl.	1/1 bl. 2 tl.
vęt 1 tl.	vęt 1 tl.

bróstowy syrop

Mozej staraj muraj, faż też selene schtomiki
steja też psched mojimi nowymi klamami a
pschedproschuju nimokħodżazzych pschedczelniwie,
so bychu nnts pschischli. — W Budyschini, na
herbskej haſy. **J. G. F. Nieckſch.**

Mueżahowarjam,

fiz qbedja lietja do Ameriki wucżabnej, dawa
so f tutym f nawedjenju: so fu te nowe wumje-
nenja pschedwesenja i Hamburga a Bremena hi-
żom hem fe mni dōsħte, so moja so te same
pola me pschedħladż a so mam ja porucjnosc,
tōdnej kontrakti wotrylicz a wustajecj.

W Budyschini na herbskej haſy čzo. 10/22.

J. G. Nieckſch,
fral. konzess. wucżahow. agenta.

Pola me je stajnje na pschedan: kamienitne
wuhlo sa kowatse a swine teperje, twarny
falk, faż też kamientowuhlowy mas f na-
masanju twaħsego drewa, fiz so do mokreho kladje
a f namasanju druhich wieżow, fiz maja mokrejj a
hnicju so napsherej. **J. G. F. Nieckſch.**

Suħe drożdżje

wilje kylne a po fotruħi so derje hiba. ma tkam
ċierkew na pschedan w Budyschini na herbskej haſ-
w welsbi, psched fotruħi faż dwaj muraj wupo-
żnenaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Wat dženžniſcheho dnja ſym ſwój

Comptoir

fe ſwojeſe khjeſje nimalje ſ napshecza do khjeſje knesa tkalſkeho
miſchtra Wieſnera
na róžku ſitueje haſhy ſnapshecza mjaſcowych hjetkow
pſchepoložit a namaka ſo tón ſamp tam w prjenym poſkhodži.

W Budyschini, 15. mjerza 1856.

M. A. Flanderka.

Soprawdžith peruanſki guano

zylje ſuchi a woſebneje dobroſje porucza czeſzenym herbſkim ratarjam

Reinhold Bartels

w ſlotym lawi w Budyschini.

M. Schulza, czaſnikar ſchi mjaſcowym torhoſcieju w poprjan-
zorej haſhy w khjeſi knesa pſchekupza
Chrift. Holtſcha čjo. 253 porucza k ju-
trownym daram czeſzenym Eſerbam
wchitke druzin czaſnikow a ſegerjow po
najuniſchej placijſni k dobrociwemu wobſedzo-
wanju.

Rhjeſa ſ $\frac{1}{2}$ körzom pola abo tež po ipo-
dobanju ſ $3\frac{1}{2}$ körzom pola je w Jeń-
kejach ſe ſwobodneje ruti na pſchedaň a može ſo
wſcho dalsche pola wobſedjerja čjo. 23 tam ſhonię.

Drewowa aufzia.

Wutoru 28. mjerza t. l. popołnju w 2 hodzi-
nomaj budze ſo na wulfowelsowſkim rejeru džielba
twerdeje ſpushejaneje walcijny w doſtich hromadzach
na pſchedadzowanje pſchedawacj. — Hromaduſen-
dzenie na ſmochejanskich meſach.

Koſſie vo punioch a gentnariach ſtujuje vo naj-
wſchej placijſni J. G. F. Nieckſch w Budyschini.

Podpiſany pſchedawa po najuniſchej placijſni
wſchitke týſch eſke, murekſke a molekſke
barby, firniſy a laki a ſu te ſame w naj-
wſchim wuberku kózdy czaſ k dostaciuj.

J. G. F. Nieckſch.

Młody czołowek wot sprawnych starjich, ſiž
tý ſe wojnaſtvo wuknyc, može pola podpiſaneho
do ſlužby ſtupicj. **P. Brjeſang,**
na róžowej haſhy čjo. 624.

Wiesny a zylje iſprawny młody czołowek je wſhy,
tý ſe czaſnikarſtvo (Uhrmacherkunſt) wuknyc,
może jutry do wueſby ſtupicj. Wſcho dalsche je
honicj we wudawaćni Serb. Nowinow.

Schulerje moža wobyleſenje a jiedz dostaci na
ſhornejerſkej haſhy $53\frac{1}{2}/160$.

Dwaj poraj noweho jendzelskeho kučjoweho
gratu, jedyn nowy a jedyn hižom trebany ſofa
ma tunjo na pſchedaň remenerſki miſchtr Siebeck
na herbſkich hrebjach mjeſchecjanskej ſchuli ſ
na pſchedeja w Budyschini.

Maćica serbska.

Towařſto maćicy serbskeje změje ſrie-
du po jutrah, 26. měrca, popołnju wot 2.
hodziny swoju lětušu hłownu zhromadźiznu
a budze ta ſama w hornej sali hoſćenca
k złotej krónje w Budysinje wotdzeržana.
Tuto maćičnym ſobuſtawam najpodwólniſo
wozjewuju, nadžija ſo ſpomijeny dzeń
jich bohateho wopыта

W Budyſinje, 15. měrca 1856.

Wubjerk

towařſto maćicy serbskeje.

Rachlowſte ev. luth. towařſto ſmjeje czechy pſatſ
popołnju ſhromadźiſnu. **Pſched ſydiſto.**

W Sſmolerowej knihařni je k doſtaciuj:

Miſionuſki poſol čjo. 3.

Zańdżenu sobotu ſita w Budyſinje płaćachuz:

Kare.	Wyša.			Niža.			Srzedzna.		
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Koſſa	6	27	—	6	15	—	6	22	5
Viſenja	9	—	—	7	15	—	8	20	—
Zejmen	4	25	—	4	15	—	4	20	—
Worſ	2	20	—	2	10	—	2	15	—
Gróč	6	20	—	—	—	—	6	10	—
Njevit	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zahty	8	20	—	—	—	—	8	10	—
Hejdoučka	5	21	—	—	—	—	5	10	—
Bjerny	1	15	—	—	—	—	1	10	—
Kau butey	—	14	—	—	12	—	—	13	—

Dowoz: 1907 $\frac{1}{2}$ kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now při
bohatych wrotach wotedač,
placi so wot rynčka 8 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
pošće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 12.

22. měrca.

Léto 1856.

Wopisni jecjje: Knawedzenju. Swětne podawki. S Budyschina. S bukiejanskleje wožady. Dopyšy. Amerikanski list. Hanß Devla a Mois Lufka. Čjahi sastojasčes. železnicy. Brktwinſte powiesje. Mawješčinik.

Knawedzenju.

Schtož chze na druhé schtvortljeto 1856 sa Serb. Nowiny do předla placzic
tón nech ujetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovskich
postač placzic so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón samy čzaš. — Sa wosjewenja a nawjeschtki mō-
žemy Serb. Nowiny kóždemu porucječ, pschetož te same čitaja so tak derje w Bu-
dyschini kaž tež we wschitkich ſerbſkikh wžach, a schtož chze po taikim ujeshco tak
prawje po zlym ſerbſkim kraju roſchjerene mječ, tón daj to w Serb. Nowinach
wosjewieč.

Nedakcia.

Swětne podawki.

Satſka. Przyzehyna Amalia, kij je, kaž
naschi čitarjo wedža, dleſchi čjaš w Lipſtu psche-
byvala, je so 14. mjerza ſafo do Draždjan
vróčita a bu wot zyleje kralowskeje ſwojby a
wſchelalich wýhodich fastoñnikow na draždjanſkim
dwórnichem powitanu. — Djen predy je rakufi
poſtan w Draždjanach, hrabja Kueffſtein, kij
je wot ſhjezora ſa wýscheho dwórfego marshala
pomenowanu. Draždjanu wopuszcjił a bu jemu
pschi ſeho wotjeſdu wot ſastuperow miesta djaſ
ſa wſchelake dobroty prajeny, kij bje wón Draž-
djanam ſa čjaš ſwojego pschebywania w tutym
mjezi wopokafat. — Budyski rycerj Weber je
wot ſakſo-weimarsko-eiſenachſkeho wóiwedy rycerſki
ſchilj rjadu bjeleho ſokola dostal. — Po poſlenim
ludliczenju ma Budyschin 10,445 wobydlerow
a 895 twarenjow.

Prušy. W Barlini bu 13. mjerza generalny
polizajſki direſtač ſ Hinkeldey, kotrehož bje rycer-
ſtubler a ſapóſtan ſ Kochow ſ Bleſowa w duelli
ſaiſielit, pohrebany. K pohrebnej ſwiatocznosi, ſotraž ſo psched ſamym pschewodjenjom mjeſeče,
bje tež kral ſ wazorymi pryzami pschischof, a
jako bje ta ſlonečena, poda ſo zly čjaš, kij bje
na hodžinu pucja dothi, na ſrichow. Rebo

ſ Hinkeldey ſo tak derje wot krala, kaž tež wot
miesta Barlina jara wobžaruje, dokež wón ſwoje
ſastoñstwo doſtojnie ſastejſe a pschebyivo kóž-
demu pscheperej ſakonja ſakrojeſche, nech bje
niſki abo wýkofi. So pak wón woſebnych a
newoſebnych ſ jenym ſóhezem mjeresch, to bjechu
jemu wýkoy ſemenjo ſa ſlo wſali, a jako bje
jich wón ſonche ljetu junu pschi wýkolej hrt
roſehnat, dha jeho tak dotho ſchejipachu, hac̄
jeho ſ duellej narabichu, w kotrymž wón panj.
Doho pschebywniſ, knes ſ Kochow, kij bje ſo
bórsy po duellu ſam do jaſtwa podat, je po
ſawdačju ſwojego čjeſneho ſlowa na ſwoje
ſublo domoj puſchjeny, hac̄ budže psched ſud
žadanu. Po pruſlim ſakonju doſtanek pak tón,
kij je njeſkoho w duellu ſlónzował, ſchtrafu ſchjeſ-
mjeſacneho hac̄ pęćljetneho jaſtwa. — K ſlep-
ſchemu Hinkeldeyowych dijeći a wudowy je ſo
na 10,000 il. penes narvalo. — Franoſki
minister Walewski je w meni mjerednarijow, w
Barlina jednažych, próſtu ſ pruſkemu ministerſtwu
poſtal, ſo by ſo tutto tež na taikim ſtutku wob-
dzielic chylo a ſo ſ jich ſhromadžiſni pschisanc-
nylo. Duž je minister Manteuffel po
kralowej poruczeńſi do Barlina wu-
jjet a to ſda ſo wſchudzom ſa ſnamio, ſo je

mjer wjesta. Ministrej Manteuffel je pruski pošlany w Parisu, hrabia Hatzfeld, i pomozg dat. — S Bartina pišaja, so je šebi tam sanđjeny tvidjen misterialny radnjezel s Raumer, bohaty knes a wyšoki kralovski fastojnik, živjenje wsał, a so je w tych samych dnjach hrabia Caniz w duellu kónz wsał. — Na mjesto nebo Hinkeldeya je radnjezel s Ledlitz-Reukirch, dotal w Lig-nizy, wot krala powokany.

Rak u šy. Pruski generaladjutant Manteuffel, kiž bje w swoim času wot pruskeho krala do Wina pošlany, so by wschelake, mjerjezinje bes Ružami a jich nevsečjelemi nastupaze, naležnosje s ratuštim ministerstwom rucjinit, je ho wondanjo sašo do Bartina wrócił a to runje dzen predy, hacj bu minister Manteuffel do Parisa pscheproscheny. Duž mjenja njekotis, so je wón we Wini sa to skutkowat, so by pruske kuežerstwo pschi mjerjezinju w Parisu tež swoje mjesto dostato. To može tež snadž byc, ale tak wele je tež wjesta, so ho pruski kral na jannym skutkowaniu newobdželi, kotrež by Ružow k mjeru nusowato. A dokelž pak so wón psches swojeju sapótlanzow w Parisu na mjerjezinju wobdželuje, dha sda so wjesta byc, so je russki khiejor do wschilich požadanjow swolik a so po tajkim mjerwobsanknenju ničjo wazne wjaz napschečjivo stećej nemoge.

Franzowska. W Parisu je wele powedanja a radosjie, pschetoj khiejorka Eugenia je sanđenu nedjelu, 16. mjerza, rano w 4. hodzini wlođeho prynza porodžila. Hacj runje je tón samy stroj a čerstwy, dha je wón tola hijom ponedjelu pschedbježnu abo nusnu kšečenjizu a we tež samej mena: Napoleon Eugen Louis Jan Józef dostak. Namjä schwedſta kralowa jemu kmotsitai, ale wobaj staj tu khwilu hisheče daloko wot Parissa. — Hijom šobotu rano bu wosjewene, so khiejorka prijene porodne rona cjuje a duž so wyšče khiejorske fastojnista ſchromadžowachu a časachu hacj nasajtra rano, hacj bu jim ta ſama na to wosjene wosjewena, so ho 101 króć s kanonami wutſili. Wećor bjechu wschelake domy ſwedženszy pošwjetlene. — Echo ſu mjerjezinjo hacj dotal wucjiniti, to hisheče wosjewene neje, ale dokelž je pruski minister do Parisa pschijet, dha njeko wschon

hwjet mjeni, so budje wobsanknenje mjera bórsy k ſjawnemu narodženju date, — a mjerjezinjo tajskemu mjenenju napschečjivo nerječa. — Utody khiejorski vrynz vecja meno algirskeho krala doſtane. Ssyn Napoleona I. rjeſasche rómski kral.

— Koleksa, kotruž je mjesto Parisu młodemu khiejorskemu džiesju džielacj datu a sa nju 400,000 nortow abo 100,000 tl. saplačjito, bu 16. mjerza khiejorskej hwobi pschepodata. — Prynz Jerome je pschezo hisheče khory a je malo nadžije posliješenja, dokelž je wón hijom khietro starý.

— Khiejorka je ſtrowa.

Jendželska. Nimalje wſchitke jendželste nowiny powedaja, so ho parliske mjerjezinja khetsje ſwojemu kónzej bliža a so budje mjer ſtere liepe wobsankneny. — Dokelž pschimjer (Waffenstillstand) tu khwilu wošebje jenož na kraju placji a niz na morju, dha mjenja ludžio, so móhle ſnadž ruske a jendželske lódjije, w narančim morju ſo namakaze, na ſo ſrafyci a netrebawſtu bitwu ſapocjecj. Tež pak je vecja psches to ſaracjene, so je jendželske ministerſtu ſwojim lódjam w nowiškim času porucjnos dalo, so bychu ſo tajſeje newužitneje bitwy ſminyte.

Ružowska. S Odebskym pišaja, so tam ſta hlowjaza khoroſ ſele ludži mori a so je tam na 20,000 wojskow khorych. Tež w drugich mjestach, kaž w Bakcji-Seraju, Simferopolu a w Nikolajewu kneži tutu khoroſ. — Wele w Krymi ſtejazých offiſizerow je ſo na čas pschimjera (Waffenstillstand) do Poſſleje na wopytanje podato. — Khiejor Alexander II. pschedbjež w bližšim času naſkere do Warszawy. — S Krymym pišaja, so je jendželski general Williams, kiž bu wot Ružow w Karſu ſajaty, do jendželſteho, psched ſebastopolom ležazeho ljehwa pschijot. Wón je menuju ſa russko, w Kinburni ſajateho generala Kokonowicja wumjeneny. — W Ružowskej hotuja ſo na to, ſo chiedja wele želesnizow twaricj, tak bórsy hacj budje mjer ſežineny.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tute jutry ſu po derje wobstatym maturitatnym pruhowanju tudomny gymnasium wopuschečili: R. R. H. Gelba ſu Budyschina, so by duchomnſtvo ſtudowat, L. T. Beck ſe Spizfunnersdorf, so by ljekarſtvo,

D. Hetzer s Delneje Riny, so by prawo, F. H. Kubiza s Wojserez, so by duchownstwo, K. A. Eras s Wachau'a, so by duchownstwo, A. T. Zeiler s Bischdorsa, so by prawo, P. R. Reinisch se Schjerachowa, so by prawo, D. H. Vjar s Braskowa (Serb), so by duchownstwo a C. N. V. Schneib s Niederoderwiz, so by lekarstwo studował. — Besnimi je kn. Vjar tak menowane heringste cješin e myto dostał. — Končne jutry bje na budyskim gymnasiu 131 schulerjow, ljetka je sich w tym samym času 140 a to w prienej, druhej a tcezej riadomni vo 19, w schtvrtej 29, w pjatej 30 a w šestej 24 wuczennikow.

S bulicjanke je wosadu. Hizom počinaja nasch Boži dom na mjestach, hdjez to Božej skužbi nesadisewa, torhacj a wotnoschowacj a taž je štyshecj, dha smjejemy tceji djeni jutrow pošleni fróč kemschenje w tym samym. Poredjenje, pschetwarenje a tež pschitwarenje nascheje dotalneje žyrkwe ma drje so se wschaj spjeschnoszu stacj, ale nješto ryči nebudja so tola kemsheje a druhe šwjatočne skutki we nei wotdjerzecj a dokonec mōz a duž je so w tych požlenich tydzenjach psched jutrami se wschiem kchwatkem farška bróžen f temu pschihotowata a tak khwalonje ſradowata, so je, taž štyschimy, w tej samej na 800 mjestow sa wosadnych pschyrawnych, na kotrych so pschi kemschenju duschnie ředjicj hodži; pschindje-li pak wjazy kemscherjow, tžemuž najstere tak budje, dha maja ſbytkni wonka stacj.

Jylu twarbu je cjeſliſti mischtir k. Zybla w Budyschini na so wsał a čže ju, taž so poweda, sa 5000 a njeſto toci dolonecz.

Nasch Boži dom ſwefeluje so hewak hisheče teje pschi, kotruž nasymski jubelski ſwedzeni dosta a wón tež najsterciho w tej samej wutrobowe Božemje psches spjew praji, kotryž w jenym pschihodnym čiſli Serb. Now. wosjewimy.

Dopisy.

S Drežjan. Njelko w jutrowym času, hdjez djecji f wuczenjow wступuja, ſu pak wſchelake ſmilne towarzwa swoju ruku wotewrike a wjazore khude djecji f drastu, f dobrymi knihami a t. d. ſastarale. — ſiawnym pruh-

wanjem w naschich wyskich wuczenjach psches proſchuje ſo psches programmy, w kotrych ſo f wetscha njeſta wažna naležnoſt wuczenja abo wuczenjow roſkładuje. Programm radzineje holcjeje wuczenje do kotrej mojich malych ejetow ſhedži, je mi do rukow pschishol. Tam ſu wopisane njeſtre žonke f bibliſteje historije, kotrež dyrbja naſchim žonſtim ſa dobrą pschiftad ſtužicj. Programm ſwiatofſchizneho gymnaſia, kotryž ſym tej woſladał, roſkładuje charakter Richarda III. pola Shakespeare'a. S wuczenſtich poweſſiow je widzicj, ſo 319 wuczenzow gymnaſium woſpytuje. Wónđelu, 17. mjerza popoldnja w 3 bje ſiawny woſkodny aktuſ, pschi kotrym jedyn do Lipſta woſkodzaj wuczenz hebrejski spjew „Pad mjeſta Damaska“ priodsneſeſte a njeſtoſti wot ieho towarzow grichiske, lačanske, ſranzowske a niemiske ryčje džerzachu, na tjož ſich rektor f pschihodnym nayominanjom na tu drohu pokasa, kotrej ſmeja ſo w Lipſtu abo na drugich wyškowuczenjach džerzecj. Tich bje runje 30. — Saňđenu nedželu popoldnju w 4 naſtroja naš wóhnjowa hara. Dokelž na kſchiznej wjeſt po pecjich rasach pichebiwachu, dha ipoſnachmy, ſo ſo w Nowych Drežjanach palesche. Hara pak bōrſy wopſchesta, najſtere predy hacj je ju njeſtořiſtliži pytnyž, ſiž bje pschi tym rjanym wedri mjeſto wopuſczejit. A to bje čim lijepe, dokelž bje ſo nedaloko ſakſonſko-ſchleſyſteho dworniſcheja ſeno mōz a liſeje w liſku ſapalito, ſchiož bu ſ meiſtej progu poduſchene, tak ſo ſo žana wulſka ſchoda nesta.

Amerikanski list.

Wot C. Nöckera f Bulež.
(Pokračowanje.)

Hara wobžaruju ja, ſo nejšym hisheče wjazy prozy na wuſnenje jendželſteje ryči naložit; pschetož wot teho, ſo može jedyn jendželſy, wotwizuje najbole derſhiecie w Ameriſy. Duž, lubi bratſja, nelutujeje janých penes, ale wuſceje pińne jendželſy; pschetož wu newjerice, kak wele jenemu jendželſka ryči tudy pomha. Jedyn mojich towarzow na pucju, młody frankfurtski pschelupz, ſiž derje na klavjeru hraje, je teho dla, dokelž može tola ſrienjo jendželſy ryčecj, dobru ſkužbu pola jenego konsula dostał. W Kingtoni mje-

sachmy wot ranja hacj bo popołnja swiwlje a duž wobsanknych, sibi tamniſchi kraj wobhlaſacj. Wy namakachmy tez kraj tajſeſe dobrzy, so na nim wjeszie najreñſcha pscheniza rosze, ale won bie, kaž klyſchachmy, jaſoſnje drohi.

Hdyž smjeju ja wiesie mjesto, budu Wam ſaſo piſacj, bes tym praju Wam najluboſniſche božemje a t. d.

W Barlini, 5. novembra 1854.
Skonečnje mam njeſko werde sydlo ſa ſymu a, kaž ſo ſda, jara dobre mjesto ſa mne a teho dla je moje priene džielo tuto ſwojim dalokim lubym wosſiewicj a ſim wo ſwojich dotalnych podenđjenjach roſprawu dacj. Ja ſ wutrobu pscheju, ſo by tónle liſt ſtere liepe do Wascheje ruky pschischt a ja potom ežim ſteršcho wotmolwenie a ſim delho požadanu poweſz doſtat, ſhto Wy ežinicje a ſak ſo Wam dje. Neſkendjeſe ſo teho dla, ale piſaicje mi wſchitzu dothe liſty, poſte dobrych poweſzow wo Waschim derjeheicju a wo Waschei ſtrowozji.

W budjeſcie ſo wiesie džiwacj, ſo ja ſwoi liſt ſ Barlin a piſchu a budjeſcie ſebi na poſledku myſličj, ſo ſym ſo wróciſt a njeſto w pruſſiim hłownym mjeſzi pschebywam. Ale temu neje tak; pscheiož ja ſym w amerikanskiim Barlini. Tuton neje drie tak wulſi a rjany, kaž europiſti, ale ſa to ežim ſwobodniſchi, — bes konſtablerjow a t. d., ſ frótka: ja namakam ſo tudy w county'u (wołtrefu), tiz Waterloo rjela a hdjez ma njemſta rycz pschewahu, doſteſt tu na 30,000 Njemcow bydli. Kraj je tu jara rjany. Tola ja chzu Wam powedacj, ſak ſym ſem pschischt.

Wy wiesie, ſo bjech ja wobsanknyt, do Indiany hicj a pola f. Hunger a psches ſymu wostacj a naljeto ſo do Dowy podacj. Na roſomnu radu f. Sinn a bjech paſt do weſcioneſe Canady. Ja puſchejich ſo teho dla do Preston, hdjez ſo k pschelupzej Kložej po- dach, na kotrehož bje me f. Sinn ſ poruczeniſkim liſtom poſafat, ſo by mi na ſymu pola jeneho farmera (bura) džielo wobſtarat. Won paſt ſa mne žane mjeſto newedziſche a duž wostajich ja ſwoje ſmachi pola neho a wobsanknych, wokoloſi trochu pschekhodzicj. Ja wsach teho dla

ſwoju ſlantu na ramjo a džiech ſ mjeſta. Swonka teho dach ſo do lieſa, tiz ſo pschi droſy na- makache, a myſlach ſebi, ſo ſnadž na jelenia abo medjwiedja (bara) trečju: ale ja ani ſocjku wuhladat nejſym. Ja potom ſhonich, ſo ſu njeſto mil dale hischeje jelenje, ale ſo je dži- wina tez w Amerizy jara wotewſala.

Jako bjech ſo mucinu nadbjehat, ſtupich do korejmu, pschi droſy ležaſej a dach ſebi ſchleńczku brandy'a poredjeſt, to je, ſchleńczku palenza, tiz je ſtoro ſenicſki palenz, tiz ſo w Amerizy najbóle piſe. Korejmar mi wotradjeſche, ſo bych do farmerskeje ſlužby ſtupit a podtikowasche mi wuczeſte mjeſto, kotrej bje tam proſne. To paſ ja nočnych, dokeſt ſo mi ſmjeſtne ſdasche a wiesie tez ſ wulſim mersanjom ſjenoczenie bycz dyrbesche, tam ſa wucjerja bycz, hdjez nichoton nusowaný neje, ſwoje džieci do ſchulje ſlacj a hdjez wucjer po tajſkim tez ničjo hódne w ſchuli roſkaſowacj nima. Moje wotmolwenie bje jemu nelube, a ja dyrbach jemu ſlubicj, ſo ſo ſaſo k nemu wróciſu a to wuczeſte mjeſto na ſo wóſmu, ieli ničjo bruhe nenamakam.

Niehdje po hodžini pueſta pschindjeſt do Barlin, hdjez ſebi pola „Dahne nana“ wo- bydlenje wuſwolich. Dahne nan je mały, tolsty młodjenz wot 38 ljet, jortniwy a połny ſmjeſckow, ſteſi paſ pola wſchitſich w ežesji, tiz jeho ſnaju. Raſajtra powedaſt ja jemu, ſak bych naj- radſho psches ſymu pola jeneho farmera byt a pola neho ratarſte ſiwenje ſeſnat. Ale won mi to ſylnje wotradzowasche, teho runja tez jedyn pschitomny wucjer ſ mjeſta, prajizy, ſo je ſyma w Kanadji ſara ſruta a ſo je drewo puſchejenje a ſloſtry (baſnje) dijelanje ſenicſke džielo ſa farmerskich ludzi. Tute ſrudne wuhlady we- djichu me na tu myſličku, ſo bych njeſajſte mjeſto w jenej ſtorei (ſlamach) abo w jenym bar'u (korczmi) pytaſt. W tych njemſtich, tudy ežitaných nowinach namakach bóry mjeſto ſterka abo ſtorekepera, to je, pschelupſkeho commis'a pola W. Fischarta we Waterloo-Village'i. Raſajtra podach ſo ſ Dahnom f. Fischartej, ion paſt mi wotmolwi, ſo won tuto mjeſto wobſadzicj nima, ale jeho ſwak, William Davidsen, jedyn ſendjeležan w Barlini.

(Přichodnje dale.)

Kak

rozom

Hans Depla

wotritaj

a

a

Mots Tunka

ludzi polda

škréjetaj.

* * *

Mots Tunka. Královské výšty sú tola w njejzichim časú duchne ſejadowane a tež tune.

Hans Depla. Nô, to drje pak ho molisch. Hdy bychu tak jara tune byle, dha drje neby zatvora žona trebala lísty s Dreždjan do Wopšorta nošyč.

Mots Tunka. Haj, to je lute pschegejſtvo a duž drje varmo dje.

Hans Depla. Aj, schodha ſebi myſliſch, ſhio je ſebi žadala?

Mots Tunka. Dwaj bimai, kaž w Gbelsku praja, abo dwaj nowaj ſljebornaj, kaž vo ſerbſku rieka.

Hans Depla. Viere, Viere, wujko! Ta je ſebi žadala: iſi hoſchejje trencho džeka, kheſei a pomalſli, truch pôleja, wuſow kruyow, bleſčku, mlôka, ſchyri ſeja a myſche teho hifcheje 2 nôl.

Mots Tunka. Ale, ale: nebanibita žona!

Hans Depla. A to tei zaktové žoni hifcheje neje doiz bylo. Wona je teho dla, jaſo by malo deſtala, taiku haru hnata, ſo ſu, kaž ho juje, w Praſtovi hlyſheli.

Mots Tunka. Nô, dha budža w Čieſtečach tež wedžic, a hnadž tež w Trechowach: ale vičegejſtvo je wſchak vičegejſtvo

Hans Depla. Hal, bratſe, to maſch prawje!

Hans Depla. Nô, Mots, ſhio dha tak vorſtachnujesch?

Mots Tunka. Ja wſchak chyl wedžic, ſak doho to je, ſalo blech ſo niehdy k V—zam ſabječak: vičegejſtam ja tehdom wot dwieju ſchulerjow hlyſhach, ſo ſe ſo ſimaj ſefdalo, ſo ſtaſ dorozgenaj a

w tajſkim ſwojim namyſlenju bjeſchtal na mjeſzi weſh wuſwolikoſ, w fotrej ſhyschtal ſwoje ſbožje ſa pschichodne živeneſe vptacj.

Hans Depla. Bratſe, ty drje ſy ſo podrek, vičegejſ ſchulerjo ſebi na tajke wjezy myſliſch netrebaja.

Mots Tunka. Haj, ja wſchak tež runje won weſhnych ſchulerjow nemjenju, ale tajſkich weſtich mjeſchjejanſkých. kij pak tola tež bôrſu tak daloto neſju, ſo bychu ſami njeſkaffi puſlot miſeli.

Hans Depla. Nô, ſak dha ſ tym ſbožom bje?

Mots Tunka. Š tym bje hubenje, vičegejſ to wot neju eijekasche. Ale tón jedyn chyſde ſo ſa nim puſchecj, jako pak bjegeč ſavocž, vptny wen bôrſu, ſo je to ſa jeho kholowy ſračtuny khôd, doſkél ſu tak jara k ſchôrňam vičegejſane a jemu teho dla ſ puſkenjom hrožachu. Duž won ſaſta, tola pak ſebi vomyſli, mi ty nečeknemſch, vičegejſ moju brylu ja daloko widju, — a tak na mjeſzi ſa nej do raka hrabny, ale tam nječo nebie, — wona bje ſhubena a ſ nej tež ſeju nadžihu.

Hans Depla. To mohlo týmaz pacholamoſ jara lubo byc, ſo ſe ſo ſimaj hnydomi wſchho tak hubenje činilo, vičegejſ hevak budjiſhtai ſo hnadž hifcheje doſho blaſnikoj a ludjom ſe ſobu ſmiech hnacj doſoj a tak wonaj tel wesz ſa temu domej mjer woftajtaſ a jón wiacy neworvvtataj.

Mots Tunka. Haj, naſklečho drje niz, ſhiba runje ſhwate dny a wožebje ſermuſchu, hdyej maja na wſach uſtanzy.

Gjahi sakskschlesynskeje železnizy s budyskeho dwornischa.

Do Dráždjan: rano 7 h. 37 m.; počivočnju 12 h. 53 m.; popolnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Shorega: rano 7 h. 47 m.; dopočinju 11 h. 40 m.; popolnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nožu 12 hod. 4 min.

Penežna placisna.

W Lipsku, 21. mjerza: 1 Louisitor 5 tl. 12 nřl. 4% np.; 1 počinovajazh čerwony skoty abo dusat 3 tl. 4 nřl. 4½ np.; winske bankowki 101. Spiritus w Wroclawi 12½ tl.

Nawěstnik.

Khježa na pschedan.

Khježa na wšy, w dobrym položenju, 2 hodziny wot Budyschini, s realnej prawisnu forejmarenja a khamarenja, kotrež so njeko cijeri, s brožnju a s 3 körzami dobreho a bliskeho pola, hdjež je tje- cijina tufi, je se swobodneje ruki na pschedan a so wcho dalsche šhonicz w khamach knesa my- dlarja Lehmanna w Budyschini.

Drewowa aufzia.

Na wulkowelskym reyeru nebudje so wutoru 28. mjerza, kaj bje w počlenim cijeli Serb. Nov. wopacjone wotcjschciane, pschedož na tutym dniu je šwiaty djen, ale budje so tam

średy, 26. mjerza

rano wot 9 hodzinow
djelba twerdeje spuszcjanje walczyn w dołkach
hromadach na pschedzowanie pschedawacj. —
Hromadzenje na šmochcianskich merach.

W Koschli pola khlietneho steji njeschio kóp
wolschowych kadienkov, kopa po 2 a 3 nřl. na
pschedan. Reicha, ryciektubleti najenk.

Wschittim swojim pschedzelam a wokupo-
warjam dowolam ſebi s nowa najpodwolni-
scho wosjewicz, so hym swoje klamy s Ma-
kingez rožkneje khježje na herbskej haſy hny-
dom do podlanskeje, menujzy do Feuchterez
rožkneje khježje na tej samej haſy pschedpoto-
žil a je tam na dotalne waschnje dale powedu.
Mojej staraj muraj, kaj tež selene schomicki
steja tež psched mojimi nowymi klamami a
pschedproschuja nimokhodzajzych pschedzliniweje,
so bychu nuts pschischli. — W Budyschini, na
herbskej haſy. J. G. F. Niecksch.

Cyrkwinske powjeſće.

Krčeni:

Podjanska cyrk: Gustav Adolf, Kortje Augusta Pečha, wobydlerja a mukuyščekupza na Židowi, §.

Michalska cyrk: Marja Helena, Handrija Heyny, khježnica w Niewhezach, dj. — Hanža, nem. dj. s Bjelčez.

Zemrjeći:

Djen 7. mjerza: Hanja, rodž. Pušerez, nebo Jana Ku-
bzelle, khježnica na Židowi, sawost. wudowa, 63 l. —
5. Jan Mužik w Cichonjach, 43 l. — 9. Marja The-
resa, Jana Mužika, khježnika w Delnej Rini, dj., 1 m.

Djen 7 mjerza wumre w Rößchenbrodi: Kar-
olina Augusta, rodž. Lohsež ſe Židova, Augusta Morika
Puhla, veličkeho mischira tam, mandjelffa, a bu 10.
mjerza na židowcajskim wohrebniſceju khowna.

Moju motčakowanu prijenju pošyku noweho rigaskeho mjechoweho laneho symenja

sym dostał a pschedawam je po mójnoszi tunjo.
W Budyschini, na herbskej haſy k dwjemaj muromaj.

J. G. F. Niecksch.

Sučedrōždžje
wylie švlnye a po kotrychž so derje hiba. ma stajny
čerstve na pschedan w Budyschini na herbskej haſy
w welbi, psched kotrymž kaj dwaj muraj wypo-
šnenaj. W. J. G. F. Niecksch.

Podpisany pschedawa po najtunischi placiſni
wschitke tyceriske, mureiske a moleiske
barby, firnišy a laki a fu te same w naj-
welskim wuberku kóždy cijas k dostacju.

J. G. F. Niecksch.

Bola me je stajne na pschedan: kamentne
wuhlo ſa kowarske a ſtwinne tepeňe, twarny
kalf, kaj tež kamentowuhlowy mas k na-
masanju twatskeho drewa, ſiz ſo do mokreho kladje
a k namasanju druhich wjezow, ſiz maja mokroci a
hnicu ſo napſchedecj. J. G. F. Niecksch.

Koſſje po puntach a zentnarach kupuje po naj-
welski placiſni J. G. F. Niecksch w Budyschini.

Wucjahowarjam,

ſiz chzedja ljetja do Ameriki wucjahnyej, dawa
ſo ſ tutym k nawedjenju: ſo fu te nowe wumje-
nenja pschedewesjenja s Hamburga a Bremena hi-
žom hem ſe mni dōchte, ſo móža ſo te same
pola me pschedladacj a jo mam ja porucjnosz,
toddne kontraky wotryczej a wustajecj.

W Budyschini na herbskej haſy cjo. 10/224.

J. G. F. Niecksch,
fral, konzess. wucjahow, agenta.

Wot dženžnišcheho dnia hým hwoj

Comptoir

se hwojeje khjezje nimalje s napschecza do khjezje knesa tkaſſkeho
mischtra Wieſnera
na róku žitue je haſy snapshecza mjaſzowych hjetkow
pschepoložil a namaka ſo tón ſamý tam w prjenym poſkhodži.

W Budyschini, 15. mjerza 1856.

M. A. Flanderka.

Vopravdžith peruanſki guano

zylje ſuchi a woſebneje dobroſſje porucza čeſzenym ſerbſkim ratařjam

Reinhold Bartels
w ſtohym lawi w Budyschini.

W kafkaleřni

w Oberneudorſi pola Shorelsa
móže ſo ſaſo wſchidnje nowopaleny kafk dostači
po iziehowazej placisni:

kafk twarneho kafka . . .	18	nřl.	3	np.
- pólneho kafka . . .	16	-	3	-

Na dwórníſhczu w Pomorezach

kafk twarneho kafka . . .	25	nřl.	-	np.
- pólneho kafka . . .	23	-	-	-

Lowry twarneho kafka	34	tl.	-	-
- pólneho kafka .	32	-	-	-

Na dwórníſhczu w Budyschini

Lowry twarneho kafka	35	-	-	-
- pólneho kafka .	33	-	-	-

Lorenz a Zimmer.

Guano, zentnat po 4 tl. 23 nřl 5 np.
je na dwórníſhczu w Pomorezach a w Lubiju ſtajnje na pichedan, teho runja
tež Koſzina (Knochenmehl) a nowopaleny kafk.

Lorenz.

Belesne dulje

kaž ſo pschi bleſhowanju trebaja, ſu njeſko pola
me kózdy čiaſ ſ dostaču. — Teži pschisprominam,
ſo ja stare dulje po pschisprawnej placisni ſaſo beru.

W Budyschini.

Jan Mieſnař, na kofolſkej haſy.

Podpiſany je teje myſlje, hwoju w Khróſz-
zach pola Klóſchtra Marineje Hwiesdy ſo nama-
kazu khjezu pschedacj abo tu ſamu na wjazore
ljeta pschenajecj. Wſcho dalsche je pola neho
ſameho ſhoniči.

G. Tesora.

t. Vichi ichraſti wot 15 nřl. ſo ſ tutym kózdemu
ſkaſuje: we luhoſteſ ſnezej, wot Króny hact
e Holeschowej do ſahazej rjezy ryby abo raka toſicj.

Nekotři hetmanjo móža mjesto dostačj. Hdje?
to ſhoni ſo we wudawačni Serb. Now.

Dvaj zyhlerci (Ziegelstreicher) možetaſ djielo
pschipokasane dostači piches wudawačnu S. Now.

Serbiſkim djielacijem, kij ratačte djielo ro-
ſemja a ſu wojerſta ſwobodni, móže ſo ſaſlužba,
piches zyle ljetu trajaza, piches wudawačnu Serb.
Nowinow pschipokasacj.

Šchudy sprawny ſlužobník je 17. mjerza t. l.
na pucju wot Kulowa do Jaſenzy por wuhorno-
wathych ſchörnſom ſhubit. Sprawny namakat chyt
ture ſchörnje ſa dobre myto vola genſdarma Haſy
w Pancižach wotedaci. G. Haſa, genſdarm.

Jedyn ſjenowy čiaſnik (Wanduhr) je ſo predu
19 t. m. pola Ľahowa namakat. Tón, komuž
ſlužba, móže jón ſaſo dostači pola Mikla w ſch a
Klaufa we Worklezach.

Dybſečny čiaſnik (Taschenuhr) je ſo nedjelu
na pucju ſ mjeſta Budyschina abo w ſamym
mjeſzi ſhubit a proſy ſo sprawny namakat, ſo by
jón ſa pschihodne myto we wudawačni Serb. Now.
wotedat.

Valenz.

Dwojzy čiſeniy žitny valenz, kaž wſchilke
druziny do obrych palenzow porucza najtunischo
Jan Wannack

na róku ſchuleſkeje a rjeſniſkeje haſy.

Maſchinowy a woſowy maſ
w kaſchejifach po 2 puntomai a 7 nřl. joſteje
twory, wuwajeny a punt 3 nřl. ſeleneje twory
porucza

Jan Wannack.

Wote mne djielane
draždžanske beutuſhki psche kurjaze woka
poſticijuſa tak lohli, kaž wjesje pomhažy ſrijed
e woſtronenuju tuteje tak bohoſmeje čwile. W
Draždjanach pschedawa je ſaudželska ha-
tyka w Budyschini, pak hródowska ha-
tyka.

G. Werner.

NJEMSKI PHOENIX,

Wohjenia w jazze towarzystwo w Frankfurcie n/m.

Siedzibny kapital: Półszesta miliona schyflaków.

Toto towarzystwo sawjesi: Mobiliar, towory, žita, skóra, ratarſki grat, fabriſki grat atd. po twerdych, tuncich vrámiach a netreba žadny sawjesi z nich dopłacjowac, byrne ſo wulka wohjenowa ſchoda ſtała.

Spodobne wumjenenia, po kotrych towarzystwo ſorunanie dawa, ſi ſi ſkładowanje wupytuje, ſu k temu ſluſte, ſo je ſo jeho ſtutlowanie jara roſſberilo a podpiſany agent porucja ſo k wobſtaranju sawiesieniom wſchidnich druſinow, je tež k wudzieleniu wſcheho požadaneho wuloženja ſtajnie hotowy. Propektiv a podpiſanske formularz moja ſo vola nebo darmo dostacj.

W Budyšinie, 21. mierza 1856

Wyklem Jakob, na itnym terheſceju.

Polnohložna valska hudźba

wot 15. bataillona

póniedziel 2. dňen jutrow w sali hospicza w Budeſzech, k čemuž pſchecelnimje pſcheproſchuje

Fr. Nöcker.

Pſchedan korejmarskeje živnoſſeje.

Korejmarska živnoſſ ſ 2½ fórza pola, w Čaſeby pola ſlojchtra Marineje hwiesdy ležaza, budje ſo ſredu po jutrah, 26. mierza, do połnja w 10 hodzinach, tam na pſchepadzowanje pſchedawacj.

J. König.

Zuſzja ſtanja.

Schtwórk 27. mierza t. l. (niž pak wutoru 25. mierza abo ſieci dňen jutrow, ſaž w predawſkich naujefſtſkich riekaſch) budje ſo na lichański ſtejowym reyeru wetscha dýjelba ſtanja k hrabanju po loſach ſa hnydom hoto we peneſy na pſchepadzowanje pſchedawacj. Sa poczatku rano we 8 hodzinach na boroszczanskim ſorbarku.

Schöna.

Drewowa aufzīa.

Štredu, 26. mierza t. l. budje ſo na ſtrójanſkim reyeru pola Rafez

34 kloſtrow ſylneho wolschoweho ſcheinjep- neho drewa, a

30 ſop twerdeje walcziny

na pſchepadzowanje pſchedawacj. Kupowarjo maſa ſo rano 9 hodzinach na knežim dwori tam nutſnamafacj.

Wenzel, myſci hainif.

Jedyn ſahrodnik, starý abo młody, ale nejeneny, može miejsce dostacj. Hde? woſſevi ſo we wudawańi Serb. Now.

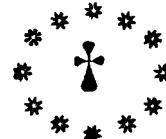
Maćica serbska.

Towarſtvo maćicy serbskeje změje ſrje- du po jutrah, 26. mierca, po połnju wot 2. hodziny ſwoju lētuſu hłownu zhromadzizou a budje ta ſama w hornej sali hospicza k złotej krónje w Budyšinie wotdzeržana. Tuto maćiemu ſobustawam najpodwolniſo wozjewujujo, z tym pripomjenjom, zo budje nowe maćie preſsydſtvo wuzwołowane,

nadzija ſo ſpomnjeny džen jich bohateho wopyta

W Budyšinie, 15. mierca 1856.

Wuhjerk
towarſtvo maćicy serbskeje.

Po dołhim khorym ložu wumrje we Lazu džen 17. mierca po połnju w 6. hodzynie w nadzije na swojego wumrja w 60. lęce swojeje staroby knjeni Marja, rodz. Miznarjec, za- wostajena wudowa njebo knyeza Jana Korle Smolerja, w swoim času wučerja w Złyčinje, Luču a ſkónčnje we Lazu a bu zeleny ſtwtok po khřes- cijanskim waſnju česneje khowana: ſtož ſebi zrudni zawostajeni wſitkim pře- čelam a znatym z tutym k přečelni- wemu nawjedzenju dać dowoleja.

W Budyšinie, Lazu a Bělym Kholtmeu, 21. mierca 1856.

J. E. Smoleř, kuihikupc;
Karolina Hustowa, rodženej
Augusta Horlicowa, Smolerjec.

Zaſdženu sobotu žita w Budyšinie płaćachu:

Karc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedzna.	
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rofa	6	25	—	6	10	—
Vlčenja	8	25	—	7	—	—
Sejmen	4	22	5	4	12	5
Wovš	2	17	5	2	10	—
Hrot	6	15	—	—	—	6
Ripif	—	—	—	—	—	—
Zabv	8	15	—	—	—	8
Hejdusko	5	20	—	—	—	5
Bjeruz	1	15	—	—	—	1
Kana buty	—	14	—	12	—	13

Serbske Nowiny.

Za noweški, kiž maja so w wudawařni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot ryněka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóde čisto płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola
wudawarja 6 nsl. a na krak
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 13.

29. měrca.

Léto 1856.

Wojscijsce: K nowedjenju. Swjetne podawki. S Banz. Dopisy. Vetuscha hlowna
szromadzisna towarzystwa macizy serbskeje. Amerikanski list. Cjahi fasslosches. jelesnizy. Byrtwinske po-
wieszje. Hanž Deyla a Mots Tunka. Noweschnik.

K nowedjenju.

Shtož chze na druhé schtvortljeto 1856 sa Serb. Nowiny do vrijeka placzic, tón nech njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovskich vostach placzí so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón samy čas. — Sa wossewenja a noweschtki možemy Serb. Nowiny kózdemu poruczic, pschetož te same čitaja so tak derje w Budyschini kaž tež we wschitských serbskich wšach, a shtož chze po tajkim njeschto tak prawje po zlym serbskim kraju rosschjerene mječ, tón daj to w Serb. Nowinach wossewicz.

Nedakcia.

Swjetne podawki.

Sakska. W mještashku Gibensteedu je 18. februara jara wulki wohén był. Tón samy wudyrí tam pschivočnju w 12 hodzinach w kheži jeneho formana a stejesche ta sama borsy w kptomjenach. Hnydom sapali so tež suhodowa kheža a predy hacž so jedyn dohlada, dha sapasche pschi klynym wjetisku a wulkej suhociži plomjo s wjazorych domow k nebešam. S kózdym wokomisnenjom pschiberaſche wohén a walesche so po doli dale, wschitko výžerajo, shtož jemu na pucju stejesche. Wón pschelocži druhy 10 abo 20 khežow, ale delho netrajesche, dha tež tele sapchimy a sjedom bje so pót hodziny minito, dha stejesche 40 twarenjow w kptomjenach a sa hodzинu so jich psches so paleſche abo bje jich hžiom wele spalenyh. S domow možesche so jenož malo wunesz, dokelž dyrbesche kózdy cijekacj, so by jenož živene wukhował. Tak wulki je wohén był, móže jedyn s teho spósnacj, so je 400 haj 500 kročzel wot wóhnja wscha kcerzina a wscha trawa zlyje sezmudzena a wscho drewo, tež w najmašnich khežach, zlyje do wuhla pschewobroczena. Wele kylowew bje k pomozu pschijieto, ale wone dyrbjachu zo-

facj, so bychu so nesyalite. Spasilo je so 122 domsich a njehdje 80 druhich twarenjow a na 2000 ludzi je psches to wobydlenje a wobbedzeniſtwo shubito.

Prušy. S Barlina pišaja, so so syn prynza pruskeho, prynz Bedrich Wylem s jendzelskej krónprynzessynu w bližším časzu slubi a so budje tajki klub w tutym nalięcju w Londoni wodjeržany, kwas smije so pak pschichodne lěto.

Rakušy. S Wina pišaja, so so rakuske wójsko s mogu pomenišchuje.

Franzowska. W Parisu chybja wedzec, so je mjer we wschitských wajnych punktach hžiom wujednany a so so jenož hžicheje na pišanju teho pišma džiela, kotrež wsche wujednane wjezy wopschija. Tak borsy hacž budje tajke pišmo hotowe, so mjer tež wossewi. Wschitke mene wajne wjezy su so wjestym komiſjiam k dowuradzenju pschepodate, so by so wobsankne nje mjera psches tajke maliczkosje nesadziewato, a wschon swjet mjeni, so budje mjer hžiom do 31. mjerza wosseweny. — Khežor je wobsankny, so chze wón s khežorku wschitlim džicežom kmotřicj, kij su so na narodnym dnju jeho syna

w Franzowskej narodzile a sene nowiny chzedja wedjez, so ho w tutym kraju wschiednie njezdje 2500 dziczi narodzi, tak so budze tajke kmotsenie shromadne trochu droha wjez sa khiezora. — Khiezorowy prynz je hacj dotal strowy a cjerstwy a je mot khiezora pschimeno „Syn franzowskeho kraja” dostat. Wondano biechu khwilu jeho dla w straschi, pschetoj dojska bje jemu panycz dala a bje so teho dla tak wustrojata, so hakte sa tsi hodziny safo k hebi pschindze. Bes tym biechu pak liefarjo teho prynza pscheytali a prajaču, so jemu tajke panenie ani proščla schlodzito neje. — Khiezor je swojemu prynzej wulki kschij rjadu abo ordena cjesneje legije spojcjet a ton na kolebkę powišnyt a nješto steji pschi kolebzy tež stajnje wojskla straż abo wacha. — Khiezor je s radoszie nad narodzeniom swojego prynza wele pschestupnikow wohnadzil. — Khiezorska je strowa a s khorym starym prynzem Jerome'om so dale bōle poljeprschuje.

Jendželska. S Londena pišaja, so maja tam wjestu nadziju na mjer, haj njeſotre nowiny wudawaja, so budze mjer hizom ton hydzen woszeweny. — Jendželske lōdzie su so tak daloko do naranscheho morja podate, hacj jim to lōd dowolesche. Wot russich lōdzow wone niežo namakale nejsu a je to teho dla baſka byta, so su russe lōdzie po naranshim moriu jjezdjite. To by jim, kaž Jendželzenjo pišaja, tež zylie nemozne bylo, pschetoj wschiute pschistawy (Hafen) su hischeze s lodom saracjene.

Rusowska. W Krymi su 15. mjerza pschimjer (Waffenstillstand) s wobeju stronow podpisali. — Franzowski marshal Belisier, kiz chysche so rad do Parisa na wopyttanie podacj, je porucznosz dostat, so by hischeze w Krymi wostat, dokež moht so mjer bōrny wobsanknycj. — Do Krymy so hizom dlieschi cjaſ ſani franzowszy wojszy nežetu, fa to yak jich wot tam cjem wiaz do Franzowskeje wotkhadza. — Franzowske wojsko ma w Krymi tu khwilu jara wele khorych.

Turkowska. Omer paſcha so wschiednie w Konstantinoplu wotczakuje. Doho wojsko, s kiermž bje do Aſiſteje cjahnyk, je wulzy jara pomienichene, woſebje je jemu wele konjom spadalo.

Ze Serbow.

S Baneg. Esredu pschiopolnju djen 19. mjerza biesche hebi jedyn djjelacjer pschi walczisrubanju na naschich, knesej Dr. Hermanej nad Wutoczizami a Banegami kłuschazych lejomnoszjach k khosej hrjeczu wohen sadzjelat. Wjetr zylne dujesche, pôdlanske stanje a wrjós so hnydom wot plomeniow sapopadze, a wohen tak mózne pschiberasche, so w njeſotnych minutach ljeſ wo njezdjen 6 körzow wulki w polnym plomenju stejesche. Riana 9letna khójnowa mložina bu psches to zylje sahubena a slazena.

m.

Dopisy.

S Drežđan. Nascha artillerija pilne swieżowanja djerži. Kanonirojo so menujzy husto do horatych stronow podawaju a tam po nahtvch mjeſtniſtchczach, hdzej druhdy nimaisje abo zylie žadny pucj neje, horje a delje ijesdzi a tak hebe a swoje konje na pschewinenje wschelakich pschecjivnoszjow swiežuju. To yak je sa wojska jara ważna a wujitna wjez; pschetoj runjež, džakowanu bohu, żaneje wójny nimamy a so tež żaneje bojecz netrebamy, dha je tola dobre, hdyz wojsak swoju klužbu derje a dospolnje roſyml, tak so može swój wótzny kraj s cjeszju a s dobrzym pospiechom wobaracz a sakitowacz, hdz by hdz žadny neſcheciel pschecjivo nam postanyl. W tutym skutkowanju widziny s nowa wyšoku mudrosz naschego klawneho kraja, kiz so tak derje sa mjerne wedzeniſtwa a domiaze derjehicje swojich poddanow, kaž sa cjesz a sbozje zyłego kralestwa stara. Boh ton knes jeho nam ſdjerž dothe, dothe lieta a pomhaj jemu wschiſto to wuvej, schtož won we wulzej woddarenoszj fa naſ myſli a cjinil! Zyly kraj je polny jeho khalby, a my, kiz w sydelsnym mjeſzi jeho skutkowanje s bliſka widzimy, s weſelej wutrobu wusnawamy, so je won blyſczejata hwiesda na saksonskim kralowſkim stoli. — — — K pohrebej pruskeho polizajſkeho pschedkhyd, neboh knesa s Hinkeldey'a, kotrehoj ſrudnu ſmeraj tudy kózdy wobzaruje, ſtaj dwaj wyšsaj ſastónikaj naschego kralowſkeho polizajſtwa w Barlini pobylaji a tamnemu kwiernemu klužobnikoj swojego kraja a wótzneho kraja poſlednju cjesz ſobu wopokasaloi. — Derje, so so ta hara, ktraž, kaž hydzenja piſachmy, pschi ſapalenju ljeſ-

neho mocha a wrjósha nasto, kus predy sbjehnyka neje; pschetož tu nedjelu popoldnju biechu djecij f konfirmaciji a wulke byly kemischerew w bozich domach shromadzene byle a poczachu runje wote mischie hicj, jako swón kschijneje zyrkwe wohén wosjewesche. To budzishe w zyrkwi žatostne stroželje naczinito, hdj bie kus predy bylo. — Tu samu nedjelu popoldnju wokoło 4 wotpalktej so dwie kubli w Döhleni pola Drežjan. Tam bie stósniska ruka hžom dwózby salozita, a dwózby biechu so hiszceje w prawym czašu na tym dohladali; nedjelu pak so temu netašnisej jeho czertowstki stuſ radzi — Hiszceje jedyn neskutk mamy powedacj. Djewiatnaczelnejny pišar w naschim mjeſzi spyta swoju pschitrodnu macz satſjelicj, dokelž na jeho nerodne žiwenje swaresche. K najwetschemu sbožu pak jenož sapalca (Zündhütchen) saprasky a pistolijsa newutſjeli, na čož ludzio wolazej maczera na pomož pschibježachu a teho neshmanika polzajſtu pschepodachu.

Njetuscha hłowna shromadzisna towarzſwa maczizy herbſteje.

Po pscheproſcheniu, kotrež bje so wot wuberka towarzſwa maczizy herbſteje psches Serb. Nowiny statu, biesche so k maczicnej hłownej shromadzisni ſredu po jutraci jako 26. mjerza t.l. 40 sobustawow pomenowanego towarzſwa w hosszenzu k ſtoei ſtrónie w Budyschinii ſechto a mjeſachu so tam popołnju wot 2 hodzijnow ſjewozdze jednanja.

Najprjódzy powita mjestopſchedſyda maczizy herbſteje, k. vicedirektor Wanak shromadzonych, wupraji shromadzisnu sa wotewrenu a, spominajno na nebo k. Dr. Klina jaso na najwoszczniſcheho ſobusatožerja maczizy a jejneho weleſjetneho sprózniweho a ſwierneho pichedſydu, wupraji wón swoju myſl w tym nastepenju, so bychu pschitomni w dopomnenju na wulke ſatſzby nebo Dr. Klina tele na ſjawnie waſčonje pschivóſnali, k čežož ſnamenju potom zyla shromadzisna poſtanu a k tutym swoje pschihloſwanje k myſlam k. mjestopſchedſydy wosjewi.

Potom dawasche wón roſprawu wo ſtukowanju wuberka a wupraji, so je njetko woprawdeje tak daſoto, so budze so herbſkonjemſki, wot k. Dr. Psula ſpižany ſłownik w bližiſhim czaſu cijich-

ejecj, dokež ſu penežne naležnosje w taſkim naſtupanju ſriadowane. Héwak ſpomni wón dale na to, so budža ti maczicne ſpišy ſtere ſjewe do cijichczenia date, dokež je so psches knesa wuczerja Muczinka jedyn rukopis, wot k. ſanonikuša Buča drugi a wot k. kantor Paſtarja ſeci k wotcijichczenju ſhmanu rukopis wuberkej pschepodat.

Potom poſtaji so wot shromadzisny, so ſmiejetaſi k. duchomny Seiler we Łazu a k. duchomny Domachka w Neſacjizach wjeste rukopisne džielby ſpomneneho ſłownika pschenic a swoje, w napohladi na tón ſamón ſejinene pschisponenja k. Dr. Psulej k roſpomnenju dacj: do cjehož tucji tſjo ſneža tež ſwolichu.

Na to dawasche k. kantor Peſkar roſprawu wo pschedawaniu maczicnych knihu a wosiewi, so je so wot lietusich protykow njehdze 2000 pschedato a so je so wot druhich, wot maczizy wudatych knihu najbóle ſadowa knižka kupowala. Pschi tym wupraji so k. ſpižarej ſerbſteje protykli wot k. mjestopſchedſydy ſjawnu džak ſa jeho prózu a ſestajenie taſkeho wulzywajneho ſpiša a wot shromadzisny bu k. protykarej k ſnamenju džaka tifrocjna ſława wunesena.

Po tutej naležnoszi pschineshe k. duchomny Jencž ſ Palowa to k ryczam, hacj ſo neby hodzilo, maczicne knihu tež druhdze, dyžli jeno w Budyschinii ſudej k kupenu pschitupne ſejinicz a pschitomni wobsanknychu, ſo by ſo to wuwesz móhle, hdj bychu maczicne ſobustawy po ſwojich a tež po ſuſodnych wosadach taſu staroſ ſa ſo wſacj chytle. W taſkim naſtupanju wuprjichu ſo ſa ſwolniwych k. duchomny Jencž ſa palowſku a ſmiljanſku wosadu, k. duchomny Domachka ſa nehaſku a wópóſku, k. duchomny Seiler ſa taſowſku a delnowujesdžanskſku, k. kantor Kožor ſa ſekliſku, k. duchomny Thiema ſa bartſku a hrođiſcianſku, k. duchomny Rada ſa hučinjanſku a kluschanſku, k. wuczer Bartko ſa maleschanſku, k. wuczer Krat ſa radworsku, k. wycerki miſcht Mlynk ſa nehwacjilſku, k. diakonuš La hoda ſa lubijsku, k. wuczer Kirschnař ſa busicjanſku, k. wuczer Hizka ſa ralbičjanſku a k. duchomny Jamisch ſa weſličjanſku wosadu a w naſtupanju druhich ſtrenow kurje ſo wuberk staracj, ſo wón tam tež taſkich kommiſarow zamaka.

Dale postasti so, so bytbi pschichodnje kozdy sobustaw macijizy sam po macijicne knigi k f. kan-torej Pekarji w Budyschini postaci abo jich wobstaranie macijicznemu kommissarej swojeje wosady porucicaj. Tez bu pschiswolene, so bychu spomneni kommissarojo ljetne penezne pschinoski macijicznich sobustawow sbjerali a je potom pola macijicznego postadnika wotedawali.

Potom dawasche f. diakonus Trautmann jako macijicznego postadnik rosprawu wo macijicznich peneznych naleznoscjach a wosjewi, so je w ljezi 1855 maciza 318 tl. 16 nsl. 3 1/2 np. dokhodow a 276 tl. 19 nsl. 7 np. wudawkow mjesla, tak so je 41 tl. 25 nsl. 6 1/2 np. sbytskych wostalo a jako bje won te wschelake jenotsime stavu shromadjsni k nawedzenju dat, bu sliczbowanie sa justifizowane wuprajene.

Na to ryczesche so wo tym, so by so tola stere ljepe do czista nashonice pytalo, schto je tu khwilu woprawdje hischeje sobustaw macijizy a postaji so teho dla, so by so zlyh riad macijicznich sobustawow niz jeno w Czałopisu, ale tez w Serb. Nowinach wotcijischejat a wobsanknu shromadjsina na posticzenie f. kantora Pekarja, fiz che tule naleznosz sridowacj a psches pschisprawne naprawschowanja a druhe kriedli k dobremu konzej dowesz, so by so tajke dobrocijive posticzenie s dzakom pschijato.

Hewak scjini shromadjsina to wobsanknenje, so bychu so pschichodnje saho kozdy mjesaz mena tych samych sobustawow, fiz su penesu do macijicznego postadniyu placjite, w Serb. Nowinach wosjewiale.

Po tajsim postasenju dawasche f. Trautmann rosprawu wo macijicznjej knihowni a bu wot neho pschisponnene, so budje dalische sridowowanje teje sameje w blizjim czasu scjinnene. (Pschi tutej skladnosti dowola sebi referent na to spomnicz, so je maciza herbska s cjeskej macizu, kaz tez s archäologisskim towarzstwom w Schecjczini, s wuczenym towarzstwom w Shorezu a w nowischem czasu tez s drugiowm herbskeje slowenskojeje w Belgradzi do literarneho sjenoczenstwa stupita a so wona jim swoje spisy szjela a wot nich ich spisy dostawa).

Po slonečenju spomnenych rosprawow bu na namet f. duchomnega Mischa f. macijicznemu po-

kladnikey a na namet f. duchomnega Domaschki zylemu macijicznemu wuberkej istročna slawa jako snamjo djaka sa jeho skufowanje wunesena.

Dolež bje so mjesto macijicznego pschedsydy wuprōsnito, dha bu w tajsim nastupanju k nowej woblji pschirōczene a wuswoli so wot shromadjsiny jenohlōšnje f. rycznik Rycharz w Budyschini sa pschedsydu towarzstwa macijizy herbskeje; dale bu na to samo waschnje na jeho mjesto f. aktuar Wehla w Budyschini a sa f. kaplana Zacekawka, fiz je so f. Budyschina do Nebelcijz pschecjahnyl, f. kapitan Nowak w Budyschini do macijicznego wuberka wuswoleny.

Potom dawasche f. Dr. Psul jako pschedsyda rycjiespytnego wotrjada wo skufowanju teho sameho rosprawu a pschistaji k tej tu proštu, so by kozdy po swojim wjedzenju titemu wotrjadej nashonene herbske pschitowa sobudzielic chytl a jemu hewak wosjewit, schtož so ja ion samy hodji.

S tym bje djenski poriad dokonjany a sta so teho dla wot f. mjestopschedsydy wosserenje, so mocht nješko kozdy po swojej woli namet stajecz abo newopomnene macijicznje naleznosje k rycjam pschinesz. Duž wustupi f. duchomny Rad a f. Hucjiny a poda k nawedzenju, so je sebi won f. f. duchomnymaj Mischa a Jencjom wotmyšlit, pschi macizy historissi wotrjad satycej, a so chzedja ion woni šredu po šwjatiskach w Budyschini konstituowacj a so by kozdy, fiz wo to rodzi, tehdom k jich shromadjsni pschinesz a, jeli niz predv, dha pschi tej samej k titemu wotrjadej pschitupicj chytl. Taife wotmyšlenje bu wot shromadjsiny sa jara khwalobne spōsnate a samolvi so tez hnydom nješko sobustawow do tuteho noweho wotrjada.

Slonečnje pschinesze f. kantor Pekar rycz na choralske knigi, kotrej su njesotsi kneža wucjerio sa herbske wosady festajeli a wuradži so wot pschitomnych, so chytl najprijodzy f. mjestopschedsyda tuteje naleznosje dla f. f. zyfwinym radicjelom porucjecj a potom f. f. Kirschner, Pekar, Kožor a Michalk f. nim do dalšehe jednanju stupicj.

Na to bu wot f. mjestopschedsydy shromadjenym sa jich pschindzenje a wuradjowanje lubosny djak prajeny a shromadjsina wobsanknenia. S.

Amerikanski list.

Bot C. Nöckera s Busez.
(Pokračovanie.)

Ti dny posdžijscho podach so f. l. Davidsonej, wot kotrehož buč bórsy sa clerka pschi-
jaty a jutssje, jafo 6. novembra ja swoje nome
mjesto nastupju. Wydlenje a iiedz mam pola
swóiby swojego knesa a sda so mi sa mješaz
postaji, hdvž je f. Davidson sesnat, schto ja
môžu. Wón tže mi posdžijscho, hdvž budu sen-
dzelskeje rycze móznišchi, tež wobstaranje pôsta,
kž ma wón sariadowacj, pschepodacj a duž
ja njecko bes stracha symi napschečiwo hla-
dim. Ale to je wjeste, so su tudomne khla-
my cjezo sariadowacj, dyžli pola Maš, pschetož je-
dyn pschekupz ma tudy tak wele wschelatich wiezow
hromadžje, kotrež so pola Maš we wschelatich
khlamach namasaja. My mamy, na pschitlad,
wurjesanske a modské twory, materialne a želeſne
twory, schlenný, porzelan, hotomu drastu, schkor-
nje, stupnje, bjetnariske twory, ratačsi grat, kto-
busi, mjezy, pelzy, cjaſniki, juvelirske wiezey,
wino, palenzy a wschelake druhe wiezey; tež je
waschnje, so so twory sa volne plody dawaja
a so so wele požeraju: tola pak dawaja tajke
khlamy wulki dobytk. Mój knes ma wschudże
dobru khwalbu a hewak budze tež to derie sa mine,
so ja w jeho swóiby bórsy derie jendželsky naukuſnu.

Wczera pschijedje hem mlody čłowiek s New-Yorka, so by tudy jako pschekupstí ſaſtupit. Wón je wjesty knes s Mandelſlohem, kž bjeſe
w jaſtlim wójsku wýchši lieutnant a dyrbeske
njeſaſkeje swady dla s wójſta ſtupicj. Wón je
chwak tamneho Trütſchlera, kž bu w čjaſku
badenskeje revoluzije w Mannheimi ſaſteleny a
pschebiyasche híjom wot februara t.l. w New-
Yorku, hdzej je s woprijedka w jenej knihářni psche-
biwat. Ale poſlene 4 mjeſazy bje wón be
wſcheje ſaſtuſby byt. New-York je, kaž wón
praji, wot mlodych ludzi, kž žane džielo nimaja,
tak pschepelneny, so je wón poſlene čjaſ kajo
marqueur ſluſit, so by jenož iiedz a wobydlenje
doſtat a to djenſha tu a jutssje tam, pschetož w
Amerizy so marqueurojo wýšozý newaža,
dokelž hebi Amerikanarjo radscho wot murow,
dyžli wot bieleh poſlužecj dawaja. Mandelſlohem
nemjeſeſke ſtoučinje žane penesy wjaz: tak da-

loko bje do hubenſtwa vſchischt. — Wón powe-
dasche mi wſchelake intreſtantne wiezey, bes
druhim tež tu, so ma Tſchirner s Budyschina
s mjeſtym Refflerom w New-Yorku, — North-
Williams-Street No. 17 —, njeſaſku forejmicžlu.
— Predawschi lubijski knihicjſchejer Höhlſfeld
je so njehdje psched ſchtyrjomí mjeſazami s jenej
bohatej knenuju woženit, kotrež ma 80,000
dollarow ſamōženja a bydli ſe swojej mandjelskej
na jenej farmi w Calvillei w kraju Jerseyu.

Psched njeſotrym čjaſom biech ia s jenym
Kentukſtim na hońtwi, kotrež pak tudy wele wažno-
ſje nima; pschetož čjorne wewerczki ſu ta je-
nicka džiwina, kž so bliże tudomnych mjeſtow
a wšow namaka. Po njeſotrych hodžinach biech-
moj ich pečz ſaſteliſtoj. Hońwa na te ſame
je cježka, dokelž ſu jara ſploſchiwe a ſo we
wertschakach wýſholic hſtomow ſhowaja. Ale
ludžio jara ſa nimi ſliedža, dokelž wot worechow,
buſniżow a t. d. jara wotučnejia a ich mjaſſo
potom woſebje derje ſlodži, a pschi tym ſu
wone tak wulke, kaž ſocži. Mój towařſch je
mi jenu taſku wewerzu wobjelit a ja chzu kožu,
kž je kraſnje čjorneje barby, wutylacj dacj.

(Přichodnje dale.)

Czahi ſakſkofſchleſyňſkeje želeſnicy ſ budyskeho dwórníſtchęza.

Do Drážđan: rano 7 h. 37 m.; pschipočnju
12 h. 53 m.; popočnju 3 h. 52 m.; wiejor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Šhorela: rano 7 h. 47 m.; dopočnja
11 h. 40 m.; popočnju 5 h. 2 m.; wiejor 8 h. 27 m.;
w nožu 12 hod. 4 min.

Penežna placžiſna.

W Liptu, 28. mjerza: 1 Louisdor 5 tl.
12 ntl. 4% nr.; 1 počnouažazý čjerneny ſloty
abo duſat 3 tl. 4 ntl. 4½ nr.; wiſſe bankowki 101.
Spiritus w Wročławi 12½ tl.

Cyrkwińskie powjesće.

Zemrjeći:

Djen 16. mjerza: Michał Wiazka, khejcer a
bywſti ryčtař pod hrodom, 75 l. — Krola August
Kſchizant, forejmat w Ženkezech, 25 l. — Jurij
Bedrich, Pietra Schramy, khejznika we Wulkim
Weltowu 6 l. — 17. Jan August Petrik, khe-
jnik w Hornej Vorſčeji, 46 l. — 19. Jan Lörz,
cjeſbla na Židowí, 53 l.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

Mots Tunka

lužzi pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Schiož pak nješko ludjo kja, to ſebi jedyn tola myſlit neby!

východawacj, a jako ho na kupsianskich a kaſowſtich sprawných lužzi powołach, dha budjische me won naſradicho ſe iſtých wuhnal. Ta pak ham vjtech a ſym njeſko jara mersazy, ſo ſu me ſ tym mjerzowym ſlotom tak wobohali.

Mots Tunka. Boni wſchak eje wobohali neſhu, moj Hanho!

H. D. Schio? dha by tón proč tola ſlotu byl??

Mots Tunka. Widzisich, ta wjez je taſka. Chonenje wuchj, ſo ho vólne plody derje radja, houž je mierz buchi a duž praſa lužjo, ſo je mierzowý proč kaj lute ſlotu.

Hans Depla. Ach takle je to mſenene. Haſ, to ſebi ja myſlit neſfrm.

N a w ě š t n i k.

**Wulka ſrudoba a wutrobné božemje
buſicžanſkeje zyrtwje ſwojej woſadzi.**

Ach hdje je ſchtó, kij ſo mnu derje mjeni,
So móhla ſwojo ſrudnoſz wufkoridzj,
Ach ſlje, haſ ſurowje ho ſo mnu ejini,
O woſada! ſchto chzeſch me wopuſhczicj?

Ach luba, ſchtodha je, ſo ho tak hniewaſch
A de' wſchej ſmilnoſſe me ſastorečiſh;
Ja ſ bohoſzemni hladam, fakt ty dijetasch
We twarenju, kij ſa mne wuſwolisch.

Kak ſwolniwje ſym ſtajnje wotewrila
Cji wrota, hdyž ſo chyſche ſhromadzicj;

Ach praj, ſym dha ſ tym wſchitkim ſaſluſita,
So ſ khribetom ho fe mni wobročiſh!?

Haſ wot tebe tu ſteju wupyſchena,
Kaj nihdy predy nebjech widzena,
Ach je dha to to ſnamjo pſcheradjenja,
Ach budu dha ja zylje ſtaſzena?

Hdje chyžt wſchak napaq pastyř ſadro ſwoje,
Hdyž wotlama ho jemu wovczenja;
Ach luba woſada, to možno neje,
So ſy me ſ ſmerciſi takle pyſchita!

A tola hinač nej', njeſk won je ſo mnu,
Schio hiſchycje chyžt mječ ſa mne nadjiſu:

Za hžom widžu čršđu shromadženu
Tych, kž kaž stóšnika me nadpanu.

Dha cjeħn njerj jako stadio w Božim menje
Do wovcjetnej, kž ja mne wuſwoli,
A we nej neskondž shromadžicž ſo jenje:
Hlaj wſchak tež tam cje Boh knes wuſtlychi!

(Crozhtowaze wotmolwenje buntianstei zirkwi vſtichodnje).

Dobrowolna subhastazia.

Na požadanje herbow nebo Jana Bartka, wobſedžerja fahrodniskeje živnoszje w Barci, dyrbja ſo ležomnoſje, k jeho ſawostajenstu bluſchaze, meniży ſahrodniska živnosz eat. no. ^{28/26} ſ ležomnoſtymi parzellemi 45 b, 120, 194, 195, 302 g, 302 a, h, hromadžje 2 akra 212 □ prutow ſe 67, ⁴² dawstimi jenožemi wopſchijazmi, kai ſu na foſliach 26, 84 a 110 bartſkih grunſkih a hypothekſkih knih ſapišane, pod wumjenenem, w termiji wosjewomnymi

dže u 9. haperleje 1856 na živnoszi ſamej dobrowolnje a ſiawne na pschedawacj. — Se ſpomnenju na wumjeshi, na tudomnyh ſudniſtwu, kaž tež w bydlenju gmejnſkeho prjedſtejerja Mervy wupowiszeny, ſo to ſ tutym k ſiawnemu nawedjenju dawa. — We Wosporku, 10. mjerza 1856.

Kralowske fundusilwo.

Dr. Müller.

Dokelž chži tuto nalječjo jašo njeftore körž pola ſo penesy ſ lenom wobſkyc, dha chžli ci, koniž chzedja len ſyci dač, to hač do 7. haperleje podpišanemu wosjewic.

Barbisch we Kschivej Vorschicji.

Jedyn ſahrodnik, starý abo mlody, ale nejeneny, može mjesto doſtač. Hdje? wosjewi ſo we wudawačni Serb. Now.

Dvaj zyhleri (Ziegelſtreicher) možetaj džieto pichipofasane doſtači psches wudawačnu S. Now.

Serbstum dželacjerjam, kž ratajke džieto roſemja a ſu woſerſtwu ſwobodni, može ſo ſaſlužba, psches zyte ljetu trajaga, psches wudawačnu Serb. Nowinow pichipofasacj.

Njeftiſi heimano moža mjesto doſtač. Hdje? to ſboni ſo we wudawačni Serb. Now.

Drewowa aukzia.

Schtwart 3. haperleje, dopolnja w 9 hodžinach budže ſo na wuſtrancijskim lježowym revjeru 141 ſep $\frac{1}{4}$ ſylñych walceſow a 7 floſtrow briſeſoweho ſchcijepjanego drewa ſiawne na pschedawacj. Wumjenenja budža na termiji wosjewene a imjele ſo hromaduſendjenje nedaloko małofuberniſkih bruniſowych podkopow.

Kneſtvo we Wuſtrancijsach, 25. mjerza 1856.

F. Behm, ryžeribulet.

Drewo na pschedan.

Na ſchcijenčanski revjeru pola Rakež ſteſi hiſhče džielba ſhójnowych veſkowych a haſtoſowych floſtrow po ponizenej placijni floſtr po 2 tl. 2 nſl. 6 np. ſ wopſchijecjom hajniſkeho penesa na pschedan.

Teho runja je tam njehdje 50 ſkop nowoſbitých dobrých tverdyh walceſow kopa po 2 tl. 15 nſl. inclusive hajniſkeho penesa na pschedan.

Schneider, hajniſ.

Drewowa aukzia.

Bjelo-ſhólmčanski lježowy revjer.

S tudomnyh drewniſcjom pro 1856 budža ſo ſiawne palne drewa ſnateje dobroſie:

1) njehdje 130 floſtrow ſylñeho ſhójnoweho ſchcijepjanego drewa w Mydžanskim drewniſcju nedaloko Lasa,

2) njehdje 130 floſtrow taikeho ſchcijepjanego drewa w drewniſcju bliſſo Bjeloh ſhólmza kaž w kózdom tyčle drewniſcjom džielba kulečkoweho a veſkoweho drewa

pón dželu 7. haperleje t. l. w loſach wot 1 hač 5 floſtrow na pschedawacj.

Hromaduſendjenje je dopolnja w 10 hodžinach w knežim hoſzenju w Bjelom ſhólmzu; hdje budža tež pschedawanske wumjenenja wosjewene.

W Bjelom ſhólmzu, 21. mjerza 1856.

A. Helfſel, wyski hajniſ.

Moju wotčakowanu prjenju poſytku noweho rigaſkeho mjechoweho laneho ſyntenja

ſym doſtat a pschedawam je po mójnoſzi tunjo. W Budyschinu, na herbiſkej haſy k dwjemaj muromaj.

J. G. F. Nieckſch.

S ſu che dr ož džje wile ſylné a po kótrach ſo derje hiba. ma ſtaſny cjeſtwe na pschedan w Budyschinu na herbiſkej haſy w elbi, psched kótrym ſtaſ dvaſ muraj wupojſnenaj.

F. J. G. Nieckſch.

Podpiſany pschedawa po najtunſciej placijni wſchifke tyčerſke, muretſke a moletiſke barby, firniſy a laki a ſu te ſame w najweliſtim wuberku kózdy čiaſ ſ doſtaču.

J. G. F. Nieckſch.

Pola me je ſtajne na pschedan: kamentne wuſlo ſa kowarſke a ſtwinne tepeňe, twarny kalk, kž tež kamentowu hlowy mas k namafanju twaſkeho drewa, kž ſo do moſtreho ſtadje a k namafanju drugich wſezow, kž maja moſroczi a hnicu ſo napſchecjez. J. G. F. Nieckſch.

Wopravdžitý peruański guano

zylje suchi a wożebneje dobroszje porucza češzenym herbskim ratarjam

Reinhold Bartels
w skothym lawi w Budyščini.

Jena mašinna kheja, s 42½ dawskimi je nozem i napołożena je w Borschizach na pschedan a je wsczo dalsze čjo. 60 tam shonicj.

Pola podpisaneho je kózdy čjaš

dobry twarski falk

s falkpalecnje k. f. Lorenza a Zimmera po najtunischej placjini s dostacju.

Nöbla. w Pesto'ez kheja na žitnych wifach.

Holczez, kij chze brodutruwanje nawutnycj, može pola podpisaneho jako wucjominik fastupicj.

G. Dittrich,
truwať na rósku žitnejeho haſy.

K dorosennju!

Psched njeftotym čjaſom ſo jedyn w Serb. Nowinach ja tym praschesche, kajž ſu to tola kſcheszienjo, kij ſo duzy wote miſcie wopija a krawne bija, kaj je ſo to w bartskej forejmī stato. Na to ma ſo wojewieci, ſo ſo to na žane waſchnje w bartskej forejmī stato neje, ale wele wjazy pola jeneho w Barci, kij ſyta žane prawo nima, palenz ſchenkowacj, a ſu pola neho wopili ludijo po ſemici bitwu djerzeli, mókna roſibili a wyſche teho ſebi ſamym kózmu napraskali, hač je jim krawita.

Jedyn, kotrebož to nastupa.

Koſſje vo puntach a zentnarach kupuje po nat wsczej placjini J. G. F. Nieckich w Budyščini

Wucjahowarjam,

kij chzeja ljetſa do Ameriki wucjahnycj, dawa ſo s tutym s nawedzenju: ſo ſu te nowe wumjenja pschewesjenia s Hamburga a Bremena hižom ſhem fe mni dōſche, ſo moja ſo te ſame pola me pscheladacj a ſo mam ja porucnoſz, kózne kontrakty wotryczej a wustasej.

W Budyščini na herbskej haſy čjo. 10/22.

J. G. Nieckich,
fral. konzess. wucjahow. agenta.

Pola podpisaneho je w komiſji na pschedan

Eau de Cologne

(Kölnjanska woda.)

Platcina:

Eau de Cologne double . . . . . Pola bleſčka 15 nſl.

La ſama . . . . . Pola bleſčki 8 nſl.

Eau de Cologne, première qual. Pola bleſčka 12 nſl.

La ſama . . . . . Pola bleſčki 6 nſl.

J. G. Smolek.

Maćica serbska.

Wot 1. januara hač do 31. měrca 1856 ſu do pokladnicy maćicy serbskej ſwój přinošk zaplaćili:

- 1) na lěto 1856: k. duchomny Bróška w Buděstecach; k. duchomny Seileř w Lazu; k. kapłan Jaſławek w Njebjelčicach; k. kanonikus kapitularis direktor Buk w Budyšinje; k. duchomny Imiš w Woslinku; k. wučeř Kocor w Kettlicach; k. kanonikus kapitularis senior Smota w Budyšinje; k. kanonikus kapitularis kautor Přihouski w Budyšinje; k. kanonikus kapitularis scholastikus Pjech w Budyšinje; k. ſarař Warnač we Wotrowje; k. stud. duchomnſta Bjær w Lipsku, kózdy 1 tl. 10 nſl.; k. Buk, gmejnski prijódkſtejek w Zejicach 25 nſl.
- 2) na lěto 1853: k. W. w W. 1 tl. 10 nſl.
- 3) na lěto 1854: k. R. w H.; k. Krečmař, wučeř w Budyšinje; k. W. w W.; k. L. w L., kózdy 1 tl. 10 nſl.
- 4) na lěto 1855: k. ſarař Mróz w Grunawje; k. wučeř Krečmař w Budyšinje; k. rektar Wičaz we Wóspórku; k. kantor Kiršnař w Bukecach; k. duchomny Domaška w Nosacicech; k. kapłan Jaſławek w Njebjelčicach; k. duchomny Guda w Minakale; k. profesor Buk w Draždžanach; k. diakonus Zahoda w Lubiju; k. duchomny Thiema w Barci; k. wučeř Garbař w Minakale, kózdy 1 tl. 10 usl.; k. wučeř Michatko w Kotecach 25 nſl.
- 5) na lěto 1857: k. kapłan Jaſławek w Njebjelčicach 1 tl. 10 nſl.

Tež darješe k. duchomny Imiš 10 tl. k wudaču serbskeho słownika.

H. J. Trautmann, pokladník.

Zańdzenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Kóre.	Wyšša.		Dížša.		Srzedzna.							
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Rofia	6	25	—	6	10	—	6	17	—	5	—	—
Bichenzo	8	25	—	7	—	—	8	15	—	—	—	—
Zejmen	4	25	—	4	15	5	4	20	—	—	—	—
Wowž	2	20	—	2	12	—	2	15	—	—	—	—
Broč	6	20	—	—	—	—	6	5	—	—	—	—
Wiewif	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dahly	8	20	—	—	—	—	8	10	—	—	—	—
Hejdusko	5	20	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Bierny	1	15	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—
Kana buty	—	18	—	—	15	—	—	16	—	—	—	—

Ciščane pola K. B. Mikli w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w wudawařni Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, ptaći so wot rynčka 8 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo plací $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola wudawařja 6 nsl. a na kral, pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 14.

5. haperleje.

Léto 1856.

Woychijecje: K nawedzenju. Mjer. Swietne podawki. S Budyschina. S Budester. S Bielecji. Stary herz, wowedanejsko wot W. Pschilovsk. Spjewy. Gjahi saksosches. jelesnizy. Byk-winske powjesze. Hanž Devla a Mots Lunka. Nawieschnit.

K nawedzenju.

Schtož chze na druhé štvortlētjo 1856 sa Serb. Nowinu do předka placzich tón ujetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovskich postach placzí so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón hamy čas. — Sa wossewenja a nawieschtki mōžemy Serb. Nowinu kózdemu voruczic, pschetož te hamy čitaja so tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkých ſerbſtikých wšach, a schtož chze po tajkim ujetko tak prawje po zylym ſerbſtikim kraju roſſcherene mječ, tón daj to w Serb. Nowinach wossewic.

Nedakcia.

Mjer.

Mjer je wujednauy. Sandženu nedželu 30. mjerza buchu na wschjech haſach w Parisu wossewenja tajkeho woychijecza wupowisnene: Dženja w 1 hodžini je so mjer w ministerſtwu swon-komnyh naležnoszjow podpišal. Polnomózneni Franzowskeje, Ra-fuskeje, Jendželskeje, Pruskeje, Ruſkeje, Gardinskeje a Turkowskeje ſu wujednanje podpišali, kiz ujet-zischu wójnu ſkoneča, orientaliske na-ležnoszje ſriadowajo a pokoj Eurepy na twerdy a trajazy podložk postajejo. — Polnomózneni bjechu w tu-tym ſwiatocžnym poſedzenju najwyšnich ſwobolekani a podpišachu wujednanske piſimo ſ hodlerowym perom, kotrež bje franzowska khježorka predy wot ſwojego ſtouňka naj-reñšeho wuphſicž data. Tuto pero je ſebi wona po podpišanju wuproſyla a khowa je ujetko pschi ſebi. W 2 hodžinomaj hrmo-tachu kanony ſe wschjekh pariskich wobtwer-

dzenjow a pschipowedachu Parisežanam konz wójny a ſe wschitkimi ſwonami bu ujetko hodžinu ſa ſobu mjer ſwoneny.

Swietne podawki.

Saſſka. Sandženu ſobotu je kral draž-džansku dwórsku haptýka wopytal a tam wschitko ſwieru pscheladowat. — Saſſke frajne jelesnizy ſu w mjeſazu februaru teho ljeta 197,032 il. wuneble, to je 19,636 il. wjazy, hac̄ loni w tym hamym mjeſazu.

Prusy. Šejneneho mjera dla bu sandženu nedželu wečor w dwórſkej kapali, renje poſwječe-nej, džafna Boža ſlužba wodžeržana, na kotrej ſral, kralowa, kralowſky prynzojo a prynzeſhny, mykož kralowſky a mjeſchczansky ſastojnižy, du-chomstwo, džielba woſakow a wjazori mjeſchczienjo džiel berichu. — Kral je ministrej Manteuffelej po dostacju powesje wo ſčílnenym mjeru telegrafizv do Parisa prajic̄ dat, ſo je ſemu najwoſebnici pruski rząd, menujaz orden čorneho horjoku, (hodleria) ſpožežil. — Ruſowſka ſwudowena khježorka, kiz je ſaſnje ſhorowata, pschijedje w meji do Bar-lina a chze ſo wot tam petem do ſchwalbachſtik kupelov podacj, pschichodnu ſymu pak w Italskej

pschebywacj. — Minister Manteuffel so w tutejš
dnjach s Parisa wrócił a powieda so, so je so
wón tam s rakuskim ministrom Buolom wulzy
pscheczelit.

Rakušy. Ministerstwo je wóndanjo krajne
dołhody a wudawki konczeho ljeta wosiewito.
S taikho wosijewenia je widzecj, so je hiszceje
khjetro wele dołha wostalo. Na tym bje wosiebie
wina, so dyrbesche so wójsko w polnej hylnoſzi
dżerzecj. Dokelz pak to nietko po wuczinennym
mjeri wjazj treba nebudje, dha je nadzisja, so
sliczbowanie wot tuteho ljeta lhepe wupane. —
S Parisa pišaja, so tam ruszy sapóšlanzy na
rakusich jara pscheczelniwie hladali nejšu, ale
so su jum po móžnoszi se schzipatymt słowami
k lubu ryczelj.

Franzowska. Sandzenu nedjelu wečzor
bi Pariz sczineneho mjera dla renje pošwieczenje
a vo zlym mieszi pokasowasche so wulka radosz,
so je wójny kónz. S kanonami bu 600 króz
wutsejene, so buchu Parisczenjo tu wjez prawje
shonili. — Pod kojkimi wumjenenemi je mjer po
prawym wuczinennym, to hiszceje do drobneho snate
neje; pschetož wečhi tych sapóšlanzow, kiz jón
wujednachu, maja to pišmo, kotrež je sczineneho
mjera dla spisane, samorucznie podpiśacj; a dokelz je wot Parisa hacj do Petersburga khjetera
schlapa pucja, dha móže to pschezo 3 hacj 4 nedjelje
tracj, predy hacj so tajke višmo fašo do Parisa
wróci. — Khjelor Napoleon je swojemu ministrej
Walewskemu dla jeho skutkowanja pschi mjerjed-
nanju wulki khjiz czechneje legije spožecjil. — S
Krymy pište marischal Belisier, so je tam powesz
wo narodzenju khjazoriskeho prynza bes Franzow-
sami wulke weshelje nacjinila. S teho snamenju
buchu wečzor wot franzowskeho wójsta wóhnje
sapalene a teho runja tej wot jendzelleho, sar-
diniskeho a turkowskeho, a k najwetschewu spodji-
wanju Franzowsem tež wot rusowskeho. Rusjo
wedžichu menujzy psches swói telegraf nieskore dny
predy, so je so Napoleonej prynz narodzit, Fran-
zowsojo shonichu to pak hale pozdžischo, pschetož
jich telegraf je so rostorphnyt a duž bu jum tajfa
powesz psches jenu lódź pschinieszena. — Napoleon
je so wola ruskeho póstlanza w Parisu, hrabje
Orlora, sa to podżakowat, so su Rusjo k česjai
jego prynza so w Krymi tak pjekní wopokasali.

Sandzenu wutoru bu wot khjazoru wulka pa-
rada wotdżerzana a bje na 100,000 wojskow
shromadzenych. Grabsia Orlow bje w bliſtoſzi
khjazoru. — Khjelor je sa díjeczo jenego pariskeho
mjeschczana, kotrež je so runje w tym ſamym
czaſu, iako jeho prynz, narodzito, ljetny dar wot
2000 nótow wustajit. Tajki dar budje hacj
do 15. ljeta dawany.

Jendzelska. Nedjelu wečzor pschipowes-
dachu mjestu Londonej kanony, so je so mjer
sczinik, a swony swónjachu hacj do volnozy. —
Jendzelske nowiny powedaja, so Turkowska hiszceje
nieskore ljeta wot Franzowsov a Jendzelszanow
wobhadjena wostane a to tak dołho, hacj so
te nowe ſrijadowania, kiz su k ljeptchemu turkow-
skich kſcheszianow sczinene, bôle a bôle ſakorenja.
Franzowſojo ſmjeja w Konstantinoplu, Smyrni,
Schumli a Galipoli u njehdje 40,000 wojskow
stejo, a Jendzelszenjo w Eftariu, Warni, Tra-
pezuntu a na Kandii njehdje 25,000 muži.
Turkowſki sultan so pscheczivo tojkemu wobha-
dzenu khjetro jara sapera, ale to jemu nicjо
nepomha: zuſnizy czinja pola neho ſhtož chzedža.

Ruſowſka. Khjelor je so se swojimaj
bratremaj a s generalom Todlebenom do Gim-
landſteje podat, so by tam wſchelake wiezy wob-
hadowat. Potom pónđje najstere do Warszawy
a w mieſazu augustu chze so wón w Móſkwi
kronowacj dacj. — S Krymy pišaja, so ſebi
tam Franzowſojo jara preč žadaja, dokelz maja
jara wele khorych. Tych ſamych biesche w po-
leſchim czaſu njehdje 18,000 a mrjejeſche
wſchidnje psches 100 ludzi.

Turkowſka. Dmer paſcha je do Kon-
stantinopla pschisjet a steji, kaž predy, tak tež
nietko w dobrej hnadi pola fultana. — Tur-
kowſzy kſcheszienjo nimaja do nowych ſrijadowanjuw,
kiz su jich dla sczinene, hiszceje praweho domje-
renja a mjenja, so nicjо s teje wiezy nebudze,
khiba so so Turkojo k temu nufija a to psches
to, so zuje wójska khwilu w kraju wostanu. Tež
nelubi so kſcheszianam, so dyrbia nietko tež do
wójska stupicj. Ale to hinač bjež nemóže: ſhtož
chze krajne dobroty wujzivacj, dyrbi tež krajne
pschishuskchnosje dovelnecj a wſchaf je ſoždemu
kſcheszijanej wotwyschczene, so ſmje so s wojerſtrwa
wukupicj, hdyž ſlužicj nochze. Turkoje hacj detał

s dobrej woli kschesjanow do wojska a do drugieje krajneje skuzby brali nejsz; — pschetoj psches to woni kschesjanow wot wscheho knejstwa wusanknyku a kscheszenjo wostachu po tajsim pschezo w niskej a dyrbjachu Turkam wotroczy byc; — Wobydlerjo Moldawy a Walachije żadaja, so byschtaj so tutaj frajci do jeneho sienoczitoj a pod jenym weżhom, fiz moht knadz niekajsi sardinski prynz byc; sariadowanej bytoj. Ale turkowksi sultan, fiz ma w turym kraju wysze knejstwo, niczio w tym wedycz nochze, pschetoj won ho bojt, so knadz potom tajki sienoczeny a psches to khjetro mózny kraj wot neho wotpane.

Amerika. S New-Yorka pišaja, so je tam ljetka hale njehdje 1,200 wuczahowarjow pschijelo, so pak biesche ich tam loni sa ion hamón czas hizom vsches 14,000 ludzi pichislo. Po tajsim je wuczahowanje do Ameriki jara wobłabnylo.

Ze Serbow.

S Budyschia. Na budyski präparandski wustaw buchu sandzene jutry tucji Eserbja jako präparandji pschijecj: Po honesz s Noweje Wys nad Sprewju; Teutscher s Roswodz, Klimka s Hornych Kundracjiz pola Lubija; Mjercjinsk s Lemischowa; Jeremias s Delneje Kinu a Lenjanski s Wulkeho Dajzina.

S Budestez. Djen 20. mjerza wopotnju bu w pschjerowi bes Budestezami a Raschowom wjesiy Jenec s Hajnizy mormy namakan. Kiedy hodzinu predy bie won hwoje wobydlenje wopuschczit, so by do Raschowa schet, nebie pak tam döschot. Dwaj karana i jeho mjeja lejachu pödla neho.

S Bielczej. Tudy wudyrí schtwórtk rano wohen a je ho djeniskeho waichtaria khjeza wotpala.

Starý herz.

Bowedancjo wot W-tha.

We wéjnje korejmiejjy biechu reje, bes miodoszju knejescze nenucjene wésselje, döselz biechu herzy runje rjanu herb sru reju sapiskali a mlobe holczo wercjescze ho hizom pschi nich, bes tym so hólyz poskowachu a wylachu. Sredz herzow bedjescze pak jedyn wschón festaren, smys drie jemu spischnje a wustojnje po trunach khodjescze,

ale won sam hlabasche s polkumurenym wobliczom do teho pscheweskohho towarzstwa. Jego wobłabnejsi wozci shladowaschtej nestajne po lubji, druhdy hischce pokasowaschtej blifot mlodych ljet, woblicz, niz tak wot starob, kajz wot średnych naschonenjow imorsczenje, sejadowasche ho bolostnje, tak husto hacj wézolich vachotow wułlada. Tola džiwacz ho jeho nepokojej nebje, pschetoj na swoim hózim wosudzji bie won sam wina.

Niehdzy bu won w tutej wesz, hdzej bie njetko, moht rez, skoro zush, na duschnym lubli jako jeniczli syn lublany. Wotroszeny herbowasche swojego nana samozjenje a wobśedzenjstwo. Tu možesche w mjeri žiw byc, ale sta nakhlinoš s bracju spozera hizom w njekotrych ljetach venesh, wot nana nalutowane, a storczy ieho do döcha. Won nebrajesche drie wypeso, ale döselz husto po zolyh nozach hudasche, dha potom, myšlo, so jemu wucejissne, wo dnjo ipasche. Sa swojim hospodařstwom nehladasche, teho dla džjetasche czeledz popotojczne a so won tak na skocje a na polach husto schadowasche, to je wieste.

Tójscto ljet drie ho se swojim dolhom dale peresche, döselz wotlojowasche dan po pschiblischnoszi; a nenahromadži li kózdy czas tak wele, so moht ju wotedačj, dha hebi venesh s nowa sajimascze. Slonečnje mjejesche döcha wele napraszaneho a we wokolnoszi bie ho powesz rossherita, so ma wschitko pschedozene a duž nemóžesche niczio wiaz dostacj.

W tajich nelubojnych wobstejenjach newedjescze woprijeda, skto by sapocjal a kajesche ho swojego predawisckeho sadjerjenja jara. Nady drie budzische lublo pschedat, ale „sahnatz“ rjeſacj, to klincesche jemu nelubje. A hdyz wschitko woblicz, dha nemjejesche tejsko döcha, so by s pschedacju nuczeny był. — Won myšlesche hebi, so chzyt hebi wot wychnosje počejcje, ale to wschitko možesche jeno na frótki czas pomhacj. Po döchim roskadowanju wusna sa naisspomožniscze, so by pot lubla rospchedat.

Snate biesche jemu, so chzedja wo wfy nieskoci sahrodniz, nieskto pola pschikupicj, duž pocza do jeneje khjezki, hdzej mnosy (wele) s nich pschibladowachu, skbu na beszadu khodjicj. S daleka skuchowasche niesk, hacj su pochileni i jeho wotpohladanju a hdyz bie ho wo tym pschewjedzil,

počja siawnje wot pschedawania ryczęzj. Tamtak pak wedżachu, so wón nusnje penesz treba, hordżachu ho woprieda, myślo, so budža ſebi s tym pramje niſku placijmu wuſkułowacj, ſ džjelom tež teho dla, doſeſz macz teho, kij najbóle ſ nim jednaſche, stajnie wotradzescze, prajizh: „Reparacieſe ho jenož ſ tym čłoweskom, wón waſ tola flónczne ſieba!” Junu bje wón ſam tajke wotradźwanje słyschat a honesche njeſko pschedzo bóle, so by ſup eſim ſterſcho wuczinena była. Kupowarjo ho hiſczeſe khwili wotwlaſowachu, tola bu po njeſotrych dnjach wſcho wuczinene a dyrbesche ho hnydom k ſapiſowanju hičz.

Hacj do teho čjaza bje wiſchiſto mlečo ſchło, njeſko pak bu ta wjez ſiawna a hdyz druſy ſublerjo wo tym ſhonichu, naſta we nich ſamizi, ſo ſahrodnizh tež k njeſiemu pschińdu. Predy ſdaluwaču ho Schela (tak wón rjeſasche), njeſko pak džichu ſami k nemu a wobżarowachu jara, ſo je tak hlypje ſkuſowat. Hlaj, džachu weni, njeſko nejſy bur wiazy a ſahrodnik tola tež byc̄i nechaſch, tak po prawym niečo wiazy nejſy. Wón pak woimoliwi na to: „Kódy wje najſepe, hdzy jeho ſwafa kłęci. Schio chyłt liepsze eſinicj, hdzy me dložnizy stajnie nadbjehuja?!” Pschedhwataſ ſy ho doſz, reñychu woni, ſo chzech twoje rjane poła ſuchim ſahrodnikam a proscheřiſkim khejſlarjam do huby malicj, nebudziszcze tola nam njeſchto prajicj móhl, tebi budziszcze lóhzy pomhać bylo. My bychmy ſo ſ tobu ſ njeſotrymi polemi mjeneli a tebi njeſchto ſtow pschediali. S tymi penesomi by ty najnuſniſche džiery ſatylat a ſchto by wychre weſtało, móht ty derje ſadaniej. Tola ſwórczene tu hiſczeſe niečo neje, ty trebaſch jim jeno prajicj dačj, ſo poła nedach, nech tebe wobſtorża, — my pak ſežinimy, kaj ſmy wotryczeli.

(Přichodnje dale.)

Přílopk.

* W Hennersdorf iſi poła ſkamenza bjesche ſredu 26. mjerza woheň wudyril a fu ſo wiſchiſte brójnje, kólnje a druhe hospodařſke twarenja tamniſcheſe ryčerkublerja k. ſ Bresciu ſ'a, kotreñuž tež Čjerwene Noſližy ſluſcheſa, wotpolite. Jenož hród a maſtive, psched tſjomi ljetami natvarene hródzie ſtejo weſtachu. Woheň je w deleñy muſhot a fu ſo čeſladniſam nimalje wiſchiſte ſmachi ſpalite.

* Se Spremberg a poła Nowosalza viſaja: Luby bu 23. mjerza rano jałozny ſtuk wuwedzeny. Hlazom w 3 hodžinach pschińdu menuijz August Hānsel ſe Sohlanda nad Spremju do konemza wycheho kontroleura ſ Brandenstein'a, hdzej pohonej runje konjomaj piſu dawasche, ſatoži piſtoliu na neho a praj: „Widziszc, njeſko chyū tebi wuſlaczicj.” Pohonej ho ſhjetſſe ſady konja ſhowa, Hānsel mjeresch ſo teho dla ſpody konja a tseli pohoncza do ledžby, konja pak do prijeneju nohom. W tym ſamym čjazu počja woheň ſ twarenja ſapacj, w kotrymž ſo piſat róluje, a teho runja tež ſ podlaſteje brójnje. W tutym woſomilnenju ſhlađuje wobſedzēka khejzie ſ woſnom a Hānsel mjeri ſo na nju; wona pak ſacijne wólno a eſelue. Bes tymi pschibježi jedyn muž ſe Spremberga na pomez, Hānsel jeho na mjezi potſeli: tola nejſu rany traſacne. Duz pschiblizuje ſo wiſazj ludzi a Hānsel eſeka. Po khwili ſuſlyſchi ſo wutſelenje a jako ſa tym ſliedža, namakaja Hānsela morweho ſa rubiſko wiſajo a k jeho nohomaj jenu dwójnu piſtoliu, dwie jednorej piſtolii a wótrę teſak. Dwie roky bjeſtej hiſczeſe natykanej a to ſ poſtami a ſe ſchrótov. Woheň, wjeſie tež wot Hānsela ſaſozeny, hrabasche bes tym ſpjeſchnje woſolo ſo a pschedwobrocji ſpomnenej twarení a hródž do prócha a popela a ſpali ſo wele ſlomy, ſyna, woſow, ſanjoſ a tež 50 ſtuk piſatu a jako bje woheň poduſcheny, padze ſrošpadankow hrjada a ſarafy wjeſteho Hebeda. Hānsel bje ſaſaſty čłowek a bje ſ wobſedzēku ſubka a ſe ſpomenenym pohoncjom njeſau ſwadu mjet a bjeſe ſo na tajke waschnje wečjicj chyłt.

* W Franzowſkej je ſo njehdje psched džefacjimi ljetami towarſtvo ſatožilo, kij ſo mórk ſe to w a ſt w o menuje. Jeho wuſtawki buchu wot bamja Piuſa ſa dobre ſpóſnate a woſphlađanje tuteho towarſtwa je: ſatožowanje a ſdžerjenje lódzow k ſpomogenju miſionwa, woſbeſje w Australii a na kupach eſicheho morja; poſteženje ſtadnoſcie, ſo móža ſo mloži ludžio k lódzniſtwu pod kſcheszjanszy ſmyſlenymi kapitanami pschedhotowacj a t. r. Tuto towarſtwo ma njeſko hžom ſydom lódzow a tute ſiſdža stajnie tam a ſem a fu hžom psches 100 miſionarow 39 ſloſchrſſich knežnow a 1 aržybiſkopa na

kupy czechego morja dowesle a jich na wschelake waschnje fastarate.

* Po połtejskim ludliczenju ma Shorel 22,634, Wojerezy 2501, Ruhland 1525, Külw 2271, Luban 6573, Ligniza 15,891, Rößbörk 1792, Mużakow 2391, Žahań 8867, Glogaw, 13,003 a Pszibus 1418 wobydlerjow.

* Nowonarodzony franzowski prynz je schtwarzty krónprynz, kij je so w tutym stotejku w Parisu narodzil. Prjeni, tak menowany rómski król a syn Napoleona I., potom reichsstadtski wójwoda pomenowany, leži we Wini pochrebany; drugi, tak menowany bordeaurski wójwoda, potomnik Bourbonow, pszebywa tu khwili we Venedigu; tsecji, hrabia parisski pomenowany a wnuk (Enkel) połtejskiego franzowskiego krała Louis'a-Filippa bydli w Eisenachu; schtwarzty je syn khejzora Napoleona III. a khejzorki Eugenije, nedzelske dzicejo, a do swojego narodzenia hizom swiatej macjeri Bożej poświeczeny. Won smieje teho dla po statym waschnin hacz do 7. ljeta jenož módru a hjetu drastu.

* Główne jendzelskie miasto London ma njetko 327,391 hsjęzow a 2,362,236 wobydlerjow. Wschiske hašy, kij su plestrowane, su do hromady 300 mil dolhe a so by so plest w dobym redzi sđizerjal, dyrbi so kózde ljeto njeħdje 2 millionaj toleč na njon ważej.

* S Japanem, jeneho asjekiego khejzorstwa, su powesje pschischt, so bu tamniſche główne miasto Jeddoo, kotrej ma psches 2 millionaj wobydlerjow, 12. novembra żałoznje wot saraschnego sejmerjenja stazene. Njeħdje 100,000 twarenjow bu powalenych a psches 30,000 ludzi sarazenyh.

S p e w y.

Přezpolo

żutrownych czechow na ranishu kemischu,

Hoże su mi banty čerwene
Na śwedjeń weſely,
Schtó modruch, biełyh pschines
Na św. djenj žutromny?

Hoże su mój pszychny konik,
Na schio so sadujesz?
Kaz kloniczo sciozji schudjęto
Ty so minu schrawesch.

Hoże je mi woda żutrowna
Se jörka čerstweho,

Schtó mi tej' jaſnej' nachterva
Do hlonza na ranko?

Hoże su mi sejska pišane,
Ich dawno jađny hym,
Schtó djenj je kulej so minu chze
Na brójsku selenyh?

Hoże su mi rjane khoros
Na śwedjeń dobrcja,
Te bubony a piſchelje
Do światoh' kherluscha?

Kemšerjo.

O najkuciejsza jutromniczka
W blychęzu selenyh, naljetnim,
Budz nam światocznje powitana
W templu knesowym wyħosim.

Świate pscheinje wuitrobu čuejje,
Nenupraine hiba so hnueje
Hdyž twoje swony nam klinęga
A twoje kherluschie hnuega
Halleluja dobycejejske.

Gzahi sakſkoſchlesyjskeje želeſnizy f budyskeho dwornischca.

Do Drądzjan: rano 7 h. 37 m.; wypołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnju 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hod. 4 min.

Penežna placzisna.

W Lipsku, 28. mjerza: 1 Louisdor 5 th. 12 nhl. 4½ np.; 1 polnoważazh čerwony skoty abo dusat 3 tl. 4 nhl. 4½ np.; winne bankowki 101. Spiritus w Wroclawiu 12½ tl.

Cyrkwińska powjesće.

Krčeni:

Michalska cyrkej: Maria, Jana Mittaga, wo-
bıldlerja w Madżanezach, dž. — Franz Walter, Her-
mana Wylema Grimma, paperniskeho fabrikanta w
Dobruszbi, h.

Podjanska cyrkej: Maria Augusta, Handrija
Pekarja, khejgnita w Għonej Bovisieji, dž.

Zemrjeći:

Djen 12. mjerza: Anna, nebo Jana Għennera,
żiwnożerja w Libochowu, sawistajena mandjelska,
62 l. — 13., Maria Theresia, Handrija Reħorfa,
krawża na Żidowi, dž. 3 l. 6 m. — 20., Jan Beyer,
khejjet a poleč, kaj też schjetkak na Żidowi, 64 l.
5 m. — 21., Michał Glasač, wulfożahrodnik w
Għnejchini, 58 l. 6 m. — Maria Madlena, Genja
Möhny, kublerja w Ħejmerizach, dž. 2 l. — 22.,
Jan Vogt, khejjet na Żidowi, 49 l. — Jan August,
Bohwiera Ramscha, khejgerja a volerja na Żidoni,
h. 2 l. 2 m. — 24., Madlena, rodż Faltenkej,
Jana Haſtie, żiwnożerja w Saġdoni, mandjelska, 66 l.

Kak

rozom

Hans Depla

wotritaj

a

a

Mots Tunka

ludži pödla

* * *

* * *

Hans Depla. Nô, Mots, schtorba sy rat samyleny?

nimi, ale tež holčka, so ho jenemu wutroba na nju smije.

Mots Tunka. Hlaš, ja hüm mersaty, hdyž glyschach, so ſu holzy vſchitake pſchaz a ja hischeje nibuje na pſchaz povyl nejzym.

Hans Depla. Git, Mots! ty drje wjetſi cji-niſch: holzy drje nicejo hinaſcha nejſhu, kaž wſche druhé.

Mots Tunka. Ju, wone ſebi tola myſla, so ſu khananische, a ja tež ſa to djerža, so ſu taſke jadne.

Hans Depla. Tak ſo nedžiwam, ſo kóždeho rady vſchinez newidža, ale jeno njeſ o trých.

Mots Tunka. Haſ njeſotrych, naſradicho paſ jeneho.

Hans Depla. Jenož jeneho?! tak ſe to wjeszje prarje woſobny hólz!

Mots Tunka. Haſ woſobny je: wón je krawž.

Hans Depla. Kak ty to mijenisch, woſobny krawž?

Mots Tunka. Dokelž wón jara woſobne čapki abo mjezg ſwije a ham tež w taſke khovji, ſo hischeje žanu taſku wieſat nejzym.

Hans Depla. Tak drje ſe hewak tež prarje ſchitowaný čłowek?

Mots Tunka. Haſ, vſchitkojny pachoff wén je, tu cjeſz dyrbí jemu kóždy dacj.

N a w ē š t n i k .

Wopravdzith peruanſki guano

zyle ſuchi a woſebniece dobroſije porucza cjeſzenym ſerbſkim ratarjam

Reinhold Bartels
w ſlotym lawi w Budyschinii.

Guano, zentnar po 4 tl. 23 nsl. 5 np. je na dwórnischcu w Pomo-
rejach a w Lubiju stajnie na pschedan, teho runja
też koszina (Knochenmehl) a nowopaleny falk.

Lorenz.

À dobrociwemu wob- fedibowanju.

Stutym dowolamoj ſebi, naj-
podwolniſcho wosſewiež: ſo je ſo
falkpalenje w tuđomnej falkowni
ſažo ſapocđalo a ſo budje wot 2.
haperleje nowopaleny falk f dō-
ſtaču.

Wo dobrociwe kupowanje pro-
ſcho, ſlubjamoj, ſwojim čeſzenym
woteberarjam uanajſprawniſcho
poſlužecž.

Falkownja w Semizach, 29.
nijerza 1856.

Wrenzel a Harnap.

Pola podpišaneho je fojdy čas
dobrej twarski falk
f Falkpalenje f. f. Lorenza a Zimmera po
najtunischiſtu placiſni f dostaču.

Nöbla, w Pesto'eg kheži na žitnyh viſach.
Serbiſkim dželatcerjam, ſiž ratačke dželo ro-
ſemja a ſu wojeriſta ſwobodni, može ſo ſaſtužba,
psches zylo ljetu trajaza, psches wudawatnu Serb.
Nowinow pschikofasacž.

Drewo na pschedan.

Na ſchcjenčanskiſtu rejeru pola Rakež
ſteji hishcje dželiba thójnowych penkowych a ha-
loſowych kloſtrów po ponizejnej placiſni kloſtr po
2 tl. 2 nsl. 6 np. f wopſchliječom hajniſkeho
penesa na pschedan.

Teho runja je tam njehdje 50 fop nowoſbitych
dobryh twardych walſtow ſopa po 2 tl. 15 nsl.
inclusive hajniſkeho penesa na pschedan.

Schneider, hajnik.

Twarske drewo
je na pschedan w Tsióch Žonach pola Žana
Handrika a to 21 ſchtuk ſylneho a 30 ſchtuk
ſtakbſcheho ciekaneho, w pschihónei dothoſti.

Na pſchedan

je w ſortygi we Wulkej Šubernizy 8 kloſ-
trów kruſčminoweho ſchcjenčanego drewa, teho
runja tež jedyn ſtowy ſylny wiſchniowy ſchtom.

400 hromadow holskeho ſtanja,
25 fop mehſich walſtow.

budje ſo pschichodnu ſredu 9. haperleje i. l. do-
volnja wot 8 hodjinoſtow na dželbach, f ryjerkuſli
Małemu Žicenkej ſtuschažych na pscheda-
dijowanje pschedawacj a chyli ſo kupowanjo w
poſtaſenym časju na jeleſniſkej ſaſtawī pola Ži-
cenja nutſnamakacj.

W Žicenju, 2. haperleje 1856. **Krabl.**

Jedyn býf,

2 1/4 ljeta starý, hollandsko allgaufſkeho ſplaſha, ſteji,
dofelj je wycſe, na ryjerkuſli Scheshow i pola
Reſwacjida na pschedan.

Wosſewenje a prôſtwa.

Holza, 15 ljet ſtara, ſtreweho napohladanja
podolhoſteho woblicja, koſraj može ſerbſky a njem-
ſky, je hizom dlijeschi čas ſot domu preci a čaha
po kraju wokolo, wudawaj, ſo ſebi ſlubu voda.
Wona rjeka Lejna Žimma a je ſ Lubenja a
chyta ju ta gmejna, hdjež ſo nadendje, dobro-
ćiwje na podpiſaneho ſormindu poſtaſi

A Wenk.

Moju motčakowanu prijenju poſyku noweho rigaſkeho mjechoweho laneho hymenja

hym dostač a pschedawam je po možnoſti tunjo.
W Budyschini, na ſerbſkej haſy f dijemaj muromaj.

J. G. F. Nieckſch.

Pola me je stajnie na pschedan: f ameñne
wuhlo ſa kowatske a ſtwinne tepeñje, twarny
falk, faj tež famentowuhlowy mas f na-
masanju twaſkeho drewa, ſiž ſo do mokreho ſtadje
a f namasanju druhich wjezow, ſiž maja mokroci a
hnicu ſo napſchecjecž. **J. G. F. Nieckſch.**

Podpiſany pschedawa po najtunischiſtu placiſni
wſchitke tycſejerſke, murefske a molefske
barby, ſirniſh a laſi a ſu te ſame w naj-
welschim wuberku fojdy čas ſ dostaču.

J. G. F. Nieckſch.

Koſje po puntach a zentnarach kupuje po naj-
wyscej placiſni **J. G. F. Nieckſch** w Budyschini.

Wuežahowarjam,

ſiž chzedja ſietka do Ameriki wuežahnyež, dava
ſo ſ tutym f navedjenju: ſo ſu te nowe wumje-
nenja pschemeſenja f Hamburga a Bremena hi-
zom ſem ſe mni dostač, ſo moža ſo te ſame
pola me pscheladacj a ſo mam ja porucnoſi,
todižne kontrakti wotriječ a wiftajeci.

W Budyschini na ſerbſkej haſy cjo. 10/22.

J. G. Nieckſch,
ſrat. konzess. wuežahow. agenta.

Powschitkomne sawieszja ze towarzstwo.

(R. R. vtrv. Assicurazia Generali w Trzebi.)

Satuczny fond towarzstwa **Zidnaceje millionow 500,000 schlesznakow dobrzych penes.**

Wszelki dzial samozajena towarzstwa je na subla hypothekarisz wypojczeny.

Sawieszenja na twory, maszyny, mobilise, skot, wumloczene zita atd. atd. psczecjivo wohnju po tunich twardzie postajenych pramijach.

Doplacjowanja so jenje zadacz nemoda.

Policy w prusskich penesach, wypłacjowanja sa schlodowanje bes wotecznenia w tych samych penesach.

Psczli sawieszeniach ratarstkich pschedmetow posicja towarzstwo woszbowne dobytki.

Sawieszenja kapitalijow a rentow na zivienie czlowiekow. Sawieszenja puczowajcych ludow na drobach a zeleznizach.

Wszelkie pożądane wuskładowania dawa **Ferd. Petau**, woszbowny agent sa Budyschin a woskolno.

Dr. Whithowa wodzicza sa mozli

wot **L. Chhardtta** w Altenfeldzi w Thüringsskiej, s wizjorymi privilegimi wysokich wesczow poczesczona, woskłasne so be wschliskimi dotalnymi wozci bozajymi skredkami pches swoje sbojomne skutkowanje wsłednie jako nastahodnista a najsepszha wodzicza w tajkim nastupanju, a moze so jako dopokazany hojazy w poszlym skredku a jaso

wjesta pomoz sa ludzi na woszomaj bjezdnych

kolemu poruczecji. Wona hoji woszje a rucie a be wschliskich schlodnych szewkow, woszbowje psczli sahorenju, szepnenju, buchoz, szyszowaniu a bjezenju woszow, koz tez rsczy skaboszki po biciu a placzu bleszka s wułozowanjom jenož 10 nsl. a dziala ju jenoz woszbadzitu **Traugott Chhardt** w Altenfeldzi w Thüringsskiej. — Sklad sa Budyschin je w **hrodowiskei haptnej**.

Wosjewenie.

Ke woszhrodzenju vohrebnișcja w Nezwacjidl budze so wiazry stow kop dormiczelowych sadzeniow, niz jata starzych trebacj. Schloz chze te same pschedacj, ma so hacj do 15. haperleje s pschivowedenjem jich wulkozje a placzisny po kopi na woszheho hajnika Unger a bo na gmejniskego prijodstejerja Polenka w Nezwacjidl wobrocic.

It so by, hezpy, rjesaki, masziniowe a widłokascheżowe rjesaki snatejeb dobrozje su saho sa to lito pola podpiszaneho we wulkim wuberku na pschedan.

F. W. Hälisch,

w rożnej kowaini psczli żitnych wiskach.

Wschilke družiny reczajow, kaj dlowowucze a psczycze reczasy, spinaze a bruschnie reczasy, wojniksi a przedkowne reczasy, wosaze a kruwaze reczasy, wosaze wusdy, konjaze ryfadka a ryfadlowe reczasy a. t. d. ma we woshei toktozsi na pschedan **F. W. Hälisch.**

Kopacjje k planirowanju, pjeskowe kopacjje, przedne a sadne woszwe fastawy, zelezne hrabie, knoczaje pashle, khilopy, dormowe a bjernjaze motyki a wszechsko schloz hewak k ratarstemu gracie bluscha, ma we woszlych družinach na pschedan **F. W. Hälisch.**

Dobre piti, kaj tez wschilke družiny ſickerow a ſeklow pschedawa nastunischo **F. W. Hälisch.**

Wschilke družiny ratarstego gratu ma we wulkim wuberku na pschedan **F. W. Hälisch.**

Pschedawanje walezkow.

Ssredu 9. haperleje rano wot 8 hodzinow budja so twarde walezki na koperczanskim rejszu po kopach sa hotowe dobre penes na pschedawdzianje pschedawacj. Sapoczak pschedawdzianja smieje so blisko pucja s Busez do Wujejska wedzajym pola Welwicjan fekkow a fastane psczli tak menowanym wulkim Zahaniu.

Su Ch e D r o ž D ž i e

wilje kylne a po fotrych so derje hiba, ma stajnd cierstwe na pschedan w Budyschin na herbkei hasz w welsi, psched lotrymz stoj dwaj muraj wupoznienaj. **F. J. G. Nickeſch.**

Zandzenu sobotu žita w Budyschinje placach:

Korc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzednia.		
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.	
Rojfa	6	25	—	6	10	—	
Widbenza	8	25	—	7	—	8	15
Sejmen	4	22	—	4	17	5	20
Womz	2	20	—	2	12	5	17
Hroč	6	20	—	—	—	6	5
Rejifik	—	—	—	—	—	—	
Zabky	8	15	—	—	—	8	10
Hejduscka	5	20	—	—	—	5	10
Bjerny	1	15	—	—	—	1	10
Zana butry	—	16	—	14	—	—	15
Dowoz: 2008 kórcow.							

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Nowy při
bohatych wrotach wotelač,
plači so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo plači $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórlétne předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral,
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 15.

12. haperleje.

Léto 1856.

Wopschijecje: Štawedjenju. Šwjetne podawki. Š Budyschina. Še Žitawy. Š Mni-
schonza. Stary herz, powiedancjo wot W—ha. Spjewy. Čjabi salstoščles. jeleńzny. Venežna placj.
Zytkwinste powieſzie. Hanß Depla a Mots Tunka. Raujeschtnis.

Štawedjenju.

Schtož na samolwene Serb. Nowiny hač do pschichodneje ſoboty ſa druhe
ſchtwórljeto 1856 do předka nesaplaczi, temu je dale pschipožylacz nemóžemy.

Nedakzia.

Šwjetne podawki.

Sakſka. Kral je 2. haperleje w Delnich
Lößnitzach pola Draždjan tajſu fabriku wopy-
tał, kij wino tam po waſchenju ſchampansleho
wina pschihotuje a 6. haperleje wotdjerja wón
ſ njeſotnymi dželbami draždjanſteho wójska pa-
radu na torhoscheju psched kralowiskim džiwadkom
obo theatrom. — Š Eibenſtocka, hdzej bje ſo
wóndanjo teſko wotpaliſto a hdzej na fórmanna
Flacha tukachu, jako by tutón tajſi ſatraschny
wohén ſaložit, pišaja njeſko, ſo je wunamkane,
kaſ je ſo ſ tei wjezu mjelo. Schyrilſemý hólčez
tutego fórmanna bje menujzy njeſore ſchwabličzi
mo iſtvi ſ hachlow wſat a ſ nimi do ſólnje
pschihedbi bje je tam ſapalował a je potom,
jako bjechu jeho do porſtow pallte, do syna cjiſnyt,
psches ejož bje ſo tuto ſapopanylo a tajſi ja-
koſny wohén ſaložilo. Fórmanna Flacha, kotrehož
bjechu khejſſie ruczie ſadžili, ſu njeſko ſaſo psch-
ejili. — Dotalny wobhédzēt kinsbórlſteho kneſtivo,
hrabja Hohenthal, je to ſamo wjestemu wečeſi
Kodolinej pschedat. — W tuihých dnjach je ſo to-
warſtvo ſaložito, kij chze tak menowanu albertſku
jeleńznu wot Tharanda dale do Chemniça twarieſ. —
— Š Lipſka piſaja, ſo je maſha tón króz jara
dobra a ſo woſebje na ſuknu pobrachuje: pschetoz
kuſowarjow je teſko pschijelo, ſo ſuknowe ſtady
nedoſahaja. Tež w drugich tworach ſo wſho
derje pschedawa a tež teſko ſ nowa samolwja,

ſo ſmjeja iſalzy a džielacjerjo w tworowych fa-
brisach ljetſa džela doſz.

Pruth. Mliniſter Mantuuffel wostane ſnadž
hiſcheje dwie nedželi w Parizu, dokelž ma ſo
tam hiſcheje poſtaſicj, kaſ ſo ſlonečnje ſ Molt-
dawu a Walachiu ſmjeje.

Rakuſia. Khejzor je ſwojemu ministreſ
Boulej ſa jeho ſkutkowanje pschi mjerwujednanju
wulki kſchiz ſwiatoschcjepaniskeho rjadu ſpožejit.

— Rakuske wójſto ſo ſtajne pomeniſchuje a budje
bóry na tak malu liczbę poſtaſene, kaſ psched
ljetom 1848. — We Wini ſu tu khwilu wſchitzu
rakuſu biſtopojo ſhromadzeni, ſo bychu tam wſche-
lase zytkwinſke naležnoſſie wuradžowali.

Franzowſka. Hdzej budža jednanja, kij
ſo po wuzinennym mjeru hiſcheje w Parizu džerža,
ſlonečene, to ſo hiſcheje ſ wjetſtoſju prajicj ne-
hodži. Mier pak je tak derje kaſ hotowy, hač
runje ión hiſcheje wſchitke wečhi, kotrehož wón
naſtupa, neju podpiſacj móhli; pschetoz jen-
dželske lódzie ſu wſchitke ſ naranscheho morja
domoj powokane, pschetupſtwo je tam ſaſo ſwo-
bodne a tak derje jendželske, kaſ tež franzowſke
ministerſtwo je wosjewito, ſo ſmje kóždy ſaſo
po woli ſ Rusami wiſkowacj. — Rajſkere budje
piſmo, w kotrymž je wujednaný mjer wopschij-
aty, wot ruskeho khejzora hízom ſredž tutego
mjeſaza podpiſane a my potom ſhoniſy, ſhoto
je po prawym wuzinene. Khósty Rúbojo žane

placjic̄ netrebaja, ale so bychu jich wot Donawy wotc̄schejeli, dha ch̄edža s̄im w Besarabii nje-kaſe nowe mesy poſtaſic̄ a duž može byc̄, so tam Rúſojo kruh kraja wotbudu. — Kh̄ejorka Eugenia je w tyhle dniach ſaſo prijeni ras ſtuw wopuſc̄ejita a ho na wosu pſchewesta. Hdy budža kſeſzijna mlodeho prynza wotdžeržane, wo tym hſic̄e nicio hſic̄e neje. Kmořaj pak ſtaj bomž Pius a ſchwediſka kralowa Jofefina.

Jendjeſka. Ministerſto je 7. haperleje woſſewito, so ſmjeja wjeste džielby wóſſka hnydom bróni wotpožic̄. Tež je to ſamo woſſewito, so je pſchekupſtro do Rúſowſkeje ſwobodne a so ſmje kóždy Jendjeſčan ſaſo ſ Rúſami wiſowac̄. — Admiral Dundas, kž kóždſto w naranschim morju kommandirowasche, je ho ſe ſwojimi kóžemi do jendjeſſeho pſchiftawa Spi-theada wrócił. Kralowa budze tam 16. haperleje paradu wotdžeržec̄, potom budze pak hnydom 10,000 matroſow ſe ſlužby puſc̄ených.

Ruſowſka. Kh̄ejor je ho ſ Finnlandſkeje ſaſo do Petersburga wrócił. — Tamniſche nowiny bjechu Rúſam mjerwujednanje hízom 1. haperleje woſſewite a praſa, so je kh̄ejor mjer ſčinil, dokelž ſu turkowszy kſeſzijenjo njeſko te prawa w Turkowskej dotali, kotrejž dla bjeſche kh̄ejor Miklawſch wóſſnu ſapocžał a so by žadyn ſalož k nowej ſwadži nebyt a ho ujetzjic̄ mjer čim rucžiſho wobſanku, dha je ruſſi kh̄ejor do teho ſwolit, so bychu ho w nastupanju c̄jor-neho morja njeſotre poſtajenja ſčinile a nowe mesy w Besarabii c̄ahnyte. — Ruſſe ministerſto je 5. haperleje woſſewito, so je woblehnjenje naranscheho, c̄jorneho a aſowſkeho morja wot nepſchecželom horjeſbjehnene a so ſmiedja tam njeſko ſaſo wsche pſchekupſte kóžje ſieſdžic̄. — Tež je mi-niſterſto k ſiarwemu nawedjenju dato, so ſmje ho njeſko ſaſo ruſſe žito do wukraja pſchedawac̄.

S Krymu piſaſa, so bjechu ho tam Jendjeſčanam w noz̄y 18. mjerza njeſotre hjetý ſapalite a so je w taſkim wóhnu 12 ludži živense pſchibadžilo. — Franzowſke wóſſko ſchfo-duje pſchego hſic̄e jara, dokelž khorosjie wele woſakow morja. — Marschal Beliſter hízom w haperleji do Parisa wotſjedze a druhé wóſſko tak rucžje hac̄ budze ho to hodžic̄. Kóžde ſo hízom k temu pſchihotuja.

Turkowſka. Njeſotre nowiny ch̄edža we-džic̄, so žane franzowske a jendjeſſe wóſſko w Turkowskej ſtejo newoſtane, ale so ſmjeja ho tur-kowszy kſeſzijenjo ſhami ſa to ſtarac̄, kaf bychu ſebi ſwoje prawisny wobarnowali. — Tež po-weda ho, so maja Rakuſchenjo w bližſhim čaſu Móldawu a Walachię wopuſc̄ejic̄. — Ram ſo to ſkoro wjeric̄ nochže, ſo ho turkowszy kſeſzijenjo takle wot ſwojich dotalnych ſakitorwarzow wopuſc̄eja: pſchetož du Jendjeſčenjo, Franzow-ſojo a Rakuſchenjo hízom njeſko ſ Turkowskej p̄eč, dha budje tam ſa kſeſzijanow ſaſo hu-benje a pſchindže tam naſſkere k ſbiežkej: pſchetož turkowszy kſeſzijenjo nebudža ſebi drje wjaz̄y wſcho wot Turkow lubic̄ dac̄.

Ze Serbow.

S Budyschin a. Na tudowny krajnosta-wſti evangeliſki ſeminar buchu ſańdzenj ſutry tueſi ſerbia jako ſeminariſi pſchilec̄i: Khryſtian Julius Babik ſ Mateho Budyschinska; Jan Hendrich Hānsel ſ Woſlinka; Korla Ernst Wicjas (Lehmann) ſe Židowa; Jan Korla August Grund ſ Venkez; Jan August Schokta ſe Gſmilneje a Jan Wyhem Moſcher ſ Drož-điſia; — a tueſi Njemzy: J. K. A. Kretſch-mar ſ Kemenz pola Bernarecži; K. A. Teiſh ſ Garithau'a pola Biskopiz; D. A. Engler ſ Berzdorfa; K. E. T. Gocht ſ Noweho Ebers-bacha; K. F. W. Lorenz ſ Berthelsdorfa; C. G. Kunack ſ Zionsdorfa; K. A. Tuſchka ſ Novoſalza a K. G. A. Kirſten ſ Budyschina.

Se Žitaw y. S tudomneho gymnaſia je ſańdzenje ſutry po kſhalobnje wobſtathym pru-howanju dotalny ſerbſki gymnaſiaſt Bróſka ſ Bu-deſtez na lipſtu univerſitu wuſchot, ſo by tam buchomnſtwo ſtudowat.

S Miſchonza. Šańdjenu nedželu 6. haperleje wečor w 10. hodžini wudvri tudy wohēn pola kh̄ejkarja Kledižſcha a wohēn pſchi-beraſche tak možne, ſo ho tež wſchilke twarenja kh̄ejkarja Fleiſhera, kh̄ejkarja Handrija Bogla, živnoszerja Pjetra Bogla, kh̄ejkarja Hillie, kh̄ejkarjow Michala a Handrija Krūgarja, kh̄ejza tudomneho piwarza a brožen ſorčmarja Rachlowza wotpali. — Kaf je wohēn wuſchot, nam ſnate neje.

Starý herc.

Povedančio wot W-cha.

(Pokračowanje.)

Schek rošpominasche tu dobru radu, kotrež bjechu jemu burjo dali, a syltym burom wostacj, sdasche ho jemu rjana wjez byc; tola pak traschesche jeho hotowa kup psches mjeru jara. Dolhi čas khablašche, newedzo što by sapocjal; skončnje pak chyjsche skóržbu spytacj, wschak bje híjom jenu neprawu dobył. Nasajtra rano sebra ho a džiesche k ryčinie, kij bje we wschej wokolnoſzi jako sprawny snaty a kij wschjemi radu kluſesche. Temu wupoweda swoju naležnosz a praschesche ho wo radu. Tiuón wusna ſa naj-pschihóniſche, hdyz ho wobſtoržic da a ſlubi jemu tež swoju pomoz. Psches to mutrobitoſz nabhywſhi, da wón na dniu, k ſapiskej postajenym, jenemu ſ tych kupzow, kij Klan rjekache, prajic, so na ſud hicj netrebaja, dofelj wón te pola nepscheda. Klan to druhim reſny, so bjechu ſebi pucj ſalutowali.

Hdyz bjechu to kupz ſhonili, nemójachu ſo dodziwacj, ſto je jemu do htowy pschischlo, a myſlachu teho dla, so to dale niežo na ſebi nima, a so budje wón ſtoro ſam na ſapišwanje hicj chyrci. Hdyz pak na druhí djen wot Schekę wotrocžka, kij wo wschjemi wedjesche, ſhonichu, kafli ma Schek wotpohlad, ſlasachu ho na wečor hromadu, so bjechu ho roſtryčeli, ſto maja pschi tych wobſtejeniach činic. Woni ho ſendjechu. Bes nimi nebie tež prawa pscheinenoſz; jeni mjeniachu: „Rech ſebi wschón na poriadk na swoje ſwiedomije woſme, hdyz ſ dobrym dacj necha“, druzh ſaſo: „jow niežo druhe do rukow nehlada, dyžli ſkóržba. Burja bjechu ſo nam tola nemało woſcherereli a ſo ejim bóle naduwali, hdz bychmy jeho tak ſ lóhkim puſch-eſli.“ — Aj, nejſkym ja wam ſtajne ſtečala, ſo je jebak, prajesche ſtara Klanowa, — wyſe ſo mi — ſmeli, njetko maceže.

Po dolhim wutryčowanju buchu woni psches jene, ſo ma ta kup psches ſkóržbu hicj.

Dolho netrajesche a Schek bu ſe ſwojimi kupzami na ſud ſkasany. Tam buchu wschilzy wuwopraschowani a kupzow ſtečje trechwachu ſo jara derje, hacj runje bu kózdy ſam žadaný, ale pschedawař wiſesche ho ſhjetro ſ ſtečemi,

a hdyz bu praschaný, hacj žaneho ſwiedka nima, prajesche, ſo drje je Klanec wotrocžk pôdla był, ſo pak tón jemu ſwiedzesche, ſo je kup híjom čiſje hotowa byla a ſo ſu híjom na ſapišwanje hicj chyrl, ſo pak je Schek na poſtajenym dniu prajic dat, ſo pola neda a ſo netrebaja na ſud hicj. Praschaný, móže-li ſwoje wupraſenje wopſchibahacj, wotmolwi wón, ſo móže.

Sa mjesty čas pschindje wupraſenje ſuda, ſo dyrbi Schek te pola ſwojim ſkóržbniam ſapišacj dacj, dofelj je te ſame, kaž wschje wobſtejenja dopokasaja, woprawdije pschedat. Temu pak ho wón nepodcjiſny, jeho ryčnik dyrbesche nowy nadawſ ſtrecjivo ſudowemu wusnacju činic a ſkóržba džiesche dale. Tež druhe wuſhudženie nebieſche hinaſche. Njetko pak ho ta wjez pscheinjeni, dofelj bje Schek ſpomneneho wotrocžka njehdje na valenzu trehit, jemu tam ſa ſwoje peneh poredječ dat a potom ſ ſwojemu ryčniſej wedl, hdzej bje wón ſ ſchemu „haj“ prajit, ſtož ho jeho praschachu. W pschihodnym nadawku trebasche tón tajke wupraſenje. To drje pola wyczeho ſuda niežo neplacjesche, haj wón žadasche, ſo ma ſo tón wotrocžk do pscheyhtowanja wſacj. Wotrocžk pak temu wuſudzie, dofelj hnydom ſam na ſud džiesche a ſam povedaſche, ſak je ho jemu ſečlo.

Škóržba džiesche dale, ſkóržbniz ſo pak dale do neje nemjeſchachu, dofelj ryčniſaj wschitko wedjeſchtaj. Wo wſy bje pak wulſa radoſz na tajſim bodženju a husto woprowachu ſublerio Scheka a praschachu ſo weſipnie: „Nó, budjeſch iſh ſtoro wuvalcž?“ Namalachu jeho druhov ſhablateho a ſwóliniweho, ſo ſudniſtemu wuprſnacju podcjiſnyč, dha pschiryczowachu jemu tak dolho, doniž ſim neſlubi, ſo zofacj nebudje, haj, hdyz bjechu ſ nim naipschecjelinwſchi, lubiſachu jemu pot ſta ſ pomežy, byli ſkončnje tola pschehrak. Jako bje ſo pot dra ſjeta minylo, pschindje poſlene wuſhudženie, ſo ma Schek pschibahacj. Schyti nedjeſje mjeſeſche k roſmyklenju, ale to bje runje jeho nesbožo, dofelj w tym čazhu doſz mutrobitoſze nadoby, — wſchak mjeſeſche dobrych radjeſelow. Na poſtavenym dniu ſhromadžichu ſo wschilzy, kózdyž naſtupeſche, w kanđli, weſipni,

hacj smjeje wón wo prawbie tajku khroblosci. A wón ju mjeješče, tola, hdyž wón te słowa prajesche, jemu ruka khjetro tshepotasche. S tym bje skórzby kónz.

Njek dojedna wón s kubleremi a da te mjenjane pola pschesapisowacj; te penesy bje pak skórzba spóžerala, haj hischcje wjaz. Schto chýl ſebi dale žadacj, dobyt bje a bur wosta — jenož na pecj liet. Sahrodnikam a khjeſkarjam bje tež ſchloždito, dokelž bje tež na nich tójschtó khóstow pschischtó, tola pschindje jim lóže, dokelž bje jich wjaz. Trechi-li ho Schek hdy se ſwójsimi skórzbnikami, džiesche jim s puečja, a nehodjeſche ho to, dha hladasche s boka, woni pak ho hmjeſachu. Junu ſetyka ho se starej Klanowej a chýsche tež nimo hicz, wona pak džesche: „Pietre, ſastan wſchaf, ja mam egi njeſchtó prajicj. Ty chýſch me wobſtorjicj, ſo ſym tebe wóndanjo trochu hnjevna neknježomneho čloweka menowała. Newotewrzej ſebi ſtam durje do jaſiwa, dokelž hischcje poſ ſleta nimo neje. Wobſtorjicj ih me, potom budje pak wasch starý wotročj ſhwjedzicj, ſo mam ja prawje. Ja tebe psched ſtok ſwjetneho ſudnika weſz neham; naſch Jakub a tamni ſu, džiwnje doſz, na waschego stareho wotročſa zyſje ſapomniſt, ja pak ſym ſkórzby ſyta, duž ſym wóndanjo pola neho byla a jeho proſyta, wón nočhyt niſkomu ſpomnicj, ſo tu wiez zyſje ſnaje. Boże mje!”

Ale Schek wot tych poſlenich ſłowow malo wjaz hlyſchesche, dokelž ſłowa „psched ſtok ſwjetneho ſudnika” jeho hľuboko jimachu, a jeho ſhwjedomnie wotučji ſe ſtowym porukowanjom. Schiož predy ženje cíinit nebje, wón džjetasche wot teho časa ſ cjeledžu pilnje ſobu, ſo by ſo ſedzbiwoſz na ſwonkonne wjez ſtožila.

Dotho pak netrajeſche, dha dyrbesche, kaž ſmy horka ſpomniſi, kubko pschedacj a cjehnesche ſe ſwojeſte weſti precj. Wutroblne ſbozie bje wón tež pschibadžil. (Skónčenje přichodnje.)

S p ē w y.

Pućowar.

Schto rádoſz reňſhu dawa,
Hacj dróhu pucjowacj,
Hdyž ſ nowej drastu trawa
Chze ſemju wobleskacj!
Me cjeri won do žiwenja
Mi ſiwa lóſcht a nadjiſta;

Ade, ade! budž bojemje,
Schiož lubje ſa mnú poſladne.
Na lužy ſwjetki ſleja
A w polu woſazy,
Wón wabi rjana meſa
Psches doły, psches horž;
Mój wózny domo pod hórkū,
Miei džak ſa twoſu hoſvodu;
Ade, ade! budž bojemje,
Schiož lubje ſa mnú poſladne.
Hlai, cjaħarjo, to ptacži,
Me hijom ſetuju,
Wjehje mrowicžti a wački
Gwój pucjif wuſwola.
Po módrzej ſokni, po kraju
Do ſwjetu won ja wuſrocžu;
Ade, ade! budž bojemje,
Schiož lubje ſa mnú poſladne.
Schto džielenja ho ſtróžu,
Nej kraſne wſchuržom wſcho?
Daj mi na ſlobuk róžu
Ty rjane holicj,
A nenam'kaſchlí róžicžku,
Dha daj mi pschedy wutrobu;
Ade, ade! budž bojemje,
Schiož lubje ſa mnú poſladne.

Czahi ſakſkoſchleſynſkeje želeſnizy ſ budyskeho dworniſhčja.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pschipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieżor 8 h. 27 m.; w nož 12 hdy. 4 min.

Penežna placžisna.

W Lipſku, 10. haverleje: 1 Louis'dor 5 tl. 15 nhl. 4½ np.; 1 połnowažazý čerweny ſloty abo dukat 3 tl. 5 nhl. 4½ np.; winske bankowki 100. Spiritus w Wročlawi 12 tl.

Cyrkwiſke powjesće.

Krčeni:

Michalska cyrkej: Maria Madlena, Jana Wenska wobylslerja na Židowi, dž. — Hana Maria, Jana Hofmannia, wobylslerja na Židowi, dž.

Podjanska cyrkej: Kora August, Handrija Mihaela, khjeſnika w Mniszechonu, ſ.

Zemrjeći:

Djeń 28. mjerza: Hana, rođ. Kožorez, nebo Jurja Probsta, ſahrodnika w Gómočejzach, ſawoflaſena wubowa, 52 I., (pschi wophtanja w Gowſowju). — 31., Jan Bart, ſubleř w Tſielanach 62 I. 5 w. — 1. haverleje, Adolf Emil, Jana Adolfa Mitascha, knihičiſhčerja w Budyschině, ſ.

Mots Tunka. Ja newsem. Hans, hač vym
Cji hižom žane rjeſniſe hudančko ē wuhudanju dat.
Hans Depla. Wjeſch dha žane?
Mots Tunka. Haj!
Hans Depla. Dba won s nim!

Mots Tunka. No, dha poſluchaj: Schto rjeſniſk
naſprjodžy ſežini, hdvž je woſka ſarafykk
Hans Depla. Hm, to je cježko vraſic.
Mots Tunka. Ne, to neje cježko: Wón
hekeru preci woſoži

N a w ě š t n i k.

Próſtwa wudac̄a.

Ja rjana ſym a luboſna
Keſjeju kaž róža ſaronſta,
Ja bých ſo roda wudala,
So bých ja ſobu djelita
Lubym wot ſwojeho bohastwa.
Ma bohastwi a rjanoszi
Ma ſwjeciſi neje runja mi:
Duj pſchinbice, lubje proſcheni,
Wý wſchitzy wſchak ſe lubi mi;
Ja na parſchonu nehladam,
Ja koždoh' lubje pſchijimam,
Hdyž won ſe sprawnej wutrobu
Me pyta a chze namkač tu.
Knes (Ssmoleč) budje ſwolniwie
To meno prajic wote mne
A hdze wy namkače me.

Wſches E.....

*) Haj, pola me móže koždy wſcho dalsche ſhoſ
nicj. Ssmoleč.

Njetotre mandlje rjanych woſlepi ma na pſchedan
Marcinik w Dobroshezach pola Delneje Hórfi.

Schójnove ſtanje na pſchedan.

Péndjelu 14. haperleje t. l. budje ſo djielba
khójnoveho ſtanja na ſchjeñcjanſkim ljebo-
wym reyeru po loſach ſa hotowe penesh na pſche-
ſadzowanie pſchedaracj.

Gromaduſendjenje je na ſpomnenym dnju rano
w 9 hodzinach na rafecjansko-ſchjeñcjanſkim pucju.
Schneider, hajnik.

Zena ſhieja ſ dwijemai ſtwómai a ſe ſahrodu
je we Laſu na pſchedan a móže ſo wſcho dalsche
ſhonicj pola mureria Raſchje w Schjeñzy.

Schüzenzwinger.

Dokelž ſym ja nowoſtradowanu restauraziu
tudomneho „Schüzenzwinger“ bes ſniuſkomnymi
lawſkimi wrotami a theatrom wotnajat a 5. teho
mjeſaza wotewrit, dha pſcheyroſchuja cjeſdenych
Eſerbow Budyschini a woſolnoſzie naſpodwó-
niſcho, ſo bých u me ſe ſwojim wopytom pramje
bohacije pocjeſzjowali.

W Budyschini, 12. haperleje 1856.

Hallang.

¶ Dobrocziwemu wob- kiedzbowaniu.

Stutym dowolamoj ſebi, naj-
podwolniſcho wosſewic̄: ſo je ſo
falkpalenje w tudomnej falkowni
ſaſo ſapocjato a ſo budze wot 2.
haperleje nowopaleny falk f dō-
ſtac̄ju.

Wo dobrocziwe kupowanje pro-
ſcho, ſlubjamoj, ſwoim c̄eſzenym
moteberarjam uanajſprawniſcho
poſluzeč.

Falkownia w Semizach, 29.
mijerza 1856.

Trenzel a Harnap.

Pſchemjenenje býdlenja.

Wot djenſniſcheho dnja býdlu ja w drugim
poſkhodji Schulze z piwnego dwora na bohatej
haſy čjo. 89/27, nedaloko kralowſteho poſta.

W Budyschini, 12. haperleje 1856.

Rycznik Höckner.

Ja býdlu njetko w kſieži f. pſche-
kupza Künſela w róžku ſerbſkeje
a ſchulerſkeje haſy, ſ kſiežnymi du-
remi na ſerbſkej haſy, po 2 ſkho-
domaj, hdzej predy f. komuiſar
Lauterbach býdlesche.

Rycznik Martſchka.

Kſieja čjo. 8 w Dobruſchi a wumenſ, f nei
ſluſhaz̄, ſteji kſeđe woſebje, prienſcha pak f i
tōzom pola na pſchedan. Jan Brjeſovſki.

Woſjewenje.

K wobhrodzenju poſhreniſchcia w Neſwac̄idli
budze ſo wjazy ſton ſop hlowozowych ſadzeniſow,
niz jara ſtarych trebač. Schtōz chze te ſame pſche-
daci, ma ſo hac̄ do 15. haperleje ſ pſchipowedzeniom
ſich wulfosje a placisny po ſopi na wychego haj-
nika Unger a abo na gmejnſteho priódkſtejerja
Poſlenka w Neſwac̄idli wobroc̄ic̄.

Zene tkaliſke froſna ma tuńjo na pſchedan
ſkalſki miſcht Ed. Gottwald na Haſchiz haſy
(Goschwig) w Budyschini.

Murerio moja hnydom ſtajne dijelo
Andinger, mureſſi miſcht we Woſporku.

Kraju oſtaſki bank.

Po wosſewenju podpiſaneho direktořia wot 16. haperleje 1854, wupowedzeniſki čas ſapoložerow
pſchi krajnostaſtim banku naſtupezy, a ſa ſapoloži wot 500 tolef a wjazy na $\frac{1}{2}$ a resp. 1 ljetu
pſchiporeny, je ſo hizom 384705 tl. 5 - 7 - na taſki wupowedzeniſki čas pſchepiſato, a duž je ſpon-
neny direktořium wobhanknyt, tón ſamy wupowedzeniſki čas, pod pſchisprawnym powyſchenju danje
ſa wſhitke ſapoloži wot 100 tolef a wjazy poſtaſic̄.

Pſchi naſuto warni

budja teho dla, wot 1. februara 1856 lieſene, dan a wupowedzeniſte časzy ſejehowaze:

4 pro Cent, pſchi 12mjeſac̄nym wupowedzenju

wot 100 tl. hac̄ f kvoždej ſpodoňnej ſummi;

3½ pro Cent, pſchi 6mjeſac̄nym wupowedzenju

wot 100 tl. hac̄ f kvoždej ſpodoňnej ſummi;

3⅓ pro Cent, pſchi 1mjeſac̄nym wupowedzenju

wot 21 tl. hac̄ 99 tl.;

3½ pro Cent, pſchi wſhjednym wupowedzenju

wot 1 tl. hac̄ 20 tl.

Wſhitzy wobhederjo naſutoroánskich knižkow, kotrychž ſapoloži 100 tl. a wjazy wunoſcheja,
ſ wumſac̄om tých, ſiž ſu hizom horejſchi wupowedzeniſti čas horjewſali, maja teho dla ſwoje knižki
hač do 1. meje teho ljeta f woftemplowanju pſchinesz, pſchi nečinenju teho pak wupowedzenje
ſwojich ſapoložkow dočkac̄.

Saplačenja bes wupowedzenja

ſmjeia ſo, pod wobfedzbowanjam pomjerow poſladniſy, kaj predy, tak tež dale.

W Budyschini, 4. haperleje 1856.

Direktořium krajnostaſteho banka.
f Thielau.

Krajnostawski bank.

Wykokoſz danje pschi pojezerni je na ſastawki pod wotſtronenjom kózdeſe proviſije hač na dalsche **1½ pro Cent** pr. ao.

W Budyschini, 4. haperleje 1856.

Direktorium krajnostawſkeho banka.
f Thielau.

Krajnostawski bank.

Nuſne wumjenenie powoſtathych talonow wot hornolužiſkih ſastawnych liſtom ſa nowe danjowki (Zinsbogen) ſo f tutym wospet pschiſomina.

W Budyschini, 4. haperleje 1856.

Direktorium krajnostawſkeho banka.
f Thielau.

Czeſzenym ſerbam Budyschini a woſolnoſſie dowolam ſebi f tutym najpodwolniſcho woſiewicj, ſo ſu njeſko pola me ſaſo **palenzy wſchitkich družinow** w naſrenſhim wuberku a po naſtunishej placisni f doſtačju a ſo ja tež **dobre ſiſalo** jara tunjo pschedawam.

Ludwig Eeius na kamentnej haſy w Budyschini.

Voprawdžith peruanſki guano

zylje ſuchi a woſebneje dobroſzie porucza czeſzenym herbſkim ratarjam

Reinhold Bartels
w ſlotym lawi w Budyschini.

Pschepröſchenje na ſkoto- a plodohlad 19. a 20. meje 1856 w Huczini.

Podpiſane kluſchanske ratařſke towarzſto dawa ſebi čeſh, f tutym czeſzenych ratarjow, kaž tež wſchitkich pscheſzelow ratarſtwa f tutemu ſkothladnemu ſwedzenej najpodwolniſcho pschepröſhcej, a nadjiſia ſo niž jenož prawie bohatého wobdijelenia tych ſamych psches wuſtaſjenje ſkotu, ale napoſmina tež maſchinytwarerjow, kowarjow a t. d., ſo bychu ratařſke maſchine a polny grat wſchitkich družinow wuſtaſjeti.

Podpiſanemu towarzſtu je ſo doſtało, ſjehowaze ſummy jako czeſne myta natožecj, jako:

psches darmiwoſz krajnostawſkeho direktoria	150 tl. — — —
psches ſakſke koujoplahowaufke towarzſto	150 • — —
psches hornolužiſke woſeſne ratařſke towarzſto hač na dowolenje wuberka	150 • — —
psches darmiwoſz k. ſtaſkeho knesa hrabje f Einsiedel nad Vlakenkom	50 • — —
psches darmiwoſz hrabje Schall-Riaucoura, herbſkeho knesa nad Huczlin, Husku	25 • — —
psches darmiwoſz jeneho pscheſzela ratařſtwa	15 • — —

Tute ſummy ſo f czeſnym mytam abo f czeſnym daram ſa meiſchich ratařſkich hoſpodarjow, ſa maſchinytwarerjow a t. d. natož a doſtanu rycjerkuſlerſo jenož czeſne ſnamenja.

Skoto- a plodohlad ſapoczne ſo 19. meje rano w 9 hodzinach a dyrbí teho dla rano hač do 8 hodzinow wſchitkon wuſtaſjenſti ſkot a grat wuſtaſeny byc̄.

Samolwenja maja ſo hač do 12. meje pola ſobupodpiſaneho pschedfydy

Kinda nad Matym Budyschinkom,

rycjerkuſlerſkeho najeńka **Piersiga** w Huczini,

ſekretara woſeſneho towarzſta, rycznika **Schenka** w Budyschini

ſtacj, a ſo tež wſchitke ratařſke towarzſta pscheſzelnje proſcha, ſamolwenja ſpiefchnoſſie dla wobſtaracj.

Dzien 20. meje smjeje šo wulsošowanje, se štoto- a plođohladom sjenocjene.

Ptacijsna akzja je po 15 nsl. a šo pschedawanie tych samych pschi štotohladji 19. meje po-
polnu w 2 hodzinomaj wobšankne.

K wulsošowanju budža šo jenož praktiske ratařskie pschedmety kupicj.

W Hucjini, 27. mjerza 1856.

Klusčanske ratařskie towarstwo

a w teho meni:

Kind nad Małym Budyschinkom,	hrabja Einsiedel, stawski knes nad Minaka-
Hofmann, rycerſkubleski naſenj w Buſkojni,	tom ic,
Näda, duchomny w Hucjini,	Scheffel nad Bluszniszami,
Thiema, duchomny w Barcji,	Menzner nad Kraſezami,
Schenk, wokresno-towarſtowy ſekretar w Bu- dyſchini,	ſe Standfest nad Kupej,
Piersig, rycerſkubleski naſenj w Hucjini,	Ullrich, rycerſkubleski naſenj w Klufſchu,
Merwa, gmejnski prijedſtejer w Barcji,	Vogel, gmejnski prijedſtejer w Hucjini,
	Kanga, inspektor w Delnej Hórzji.

Powschitkomne sawieszjaſe towarſtwo.

(R. R. priv. Assicurazia Generali w Triestu.)

Saruczajv fond towarſtwa **Zidnacze millionow 500,000 iſkiekaſow dobrzych penes.**

Wetschi džiel ſamōženja towarſtwa je na kubla hypothekarizy wupožczeny.

Sawieszenja na twory, maschinu, mobilije, ſkot, wumkocjene žita atd. atd. pschedziwo wohnju
po tunich twerdjje poſtajenych prāmijach.

Dopłacjowanja šo jenje žadacj nemoga.

Policy w pruskich penesach, wupłacjowanja ſa ſchfodowanje bes wotcjhennja w tych samych penesach.

Piši sawieszenjach ratařskich pschedmetow poſticja towarſtwa woſebne dobyli.

Sawieszenja kapitalijow a rentow na živjenje čłowelow. Sawieszenja pucjowazych fu-
blow na drohach a železnizach.

Wſcie požadane wukladowanja dawa **Ferd. Petau**, wokresny agent ſa Budyschin a wokolnoſ.

Groſzowe bróſtkaramellje

najljeipiſti ſrjedk ſa woſtronenu ſafvela a ſa po-
łożenju dčhanja, kaj tež ſa swarnowanju psched
dybamowſju piči ſafvymnenju w ſymnum čjaku.

Na Budyschin a wokolnoſ w hródow-
ſkej haptyz ſneſa M. Jäkinga ſrjedk čjaku
na pschedan. Eduard Groſ in Wroclawiu.

Wote mne dijetane
draždžanske bentuſčki psche kurjaze woſa
poſticijuja tak lóhki, kaj wjeszje pomhazy ſrjedk
ſa woſtronenu tuteje tak bołoſnie čwiliſe. W
Draždjanach pschedawana je jandželska hapt-
yka w Budyschin, pak hródowska hapt-
yka.

H. Werner.

Džaſ.

Wſchitkim tym samym ſ bliska a ſ daloka, kij
nashej gmejni pschi wohnju, nedzelu wečor 6.
t. m. wudrenym a straschnie wokolo ſo hrabazym
ſa pomozy kchwatachu a plomenjam, kij 8 domow
a 1 brožen pojrechu, sprózniwje meſu ſtaſicj py-
tachu, woſebje pak mužtwarzam budeſčanskſeje,
hnaſtečanskſeje a budysleje ſykawu praji
šo ſ tutym naſwutrobnischi džak ſ tej proſtu ſ

Bohu temu ſneſej, tuton chył ſejdi ho ſa tajſu
pschedzelnimowſ bohacje žohnowacj a wſchitlich
pschede wiſhjem neſbojom wobarnowacj.

W Minſchonzu, 10. haperleje 1856.

Lischka, gmejnski prijedſtejer.

Czo. 7 a 14 Serb. Now. 1856,
jeli čiſte a newomasane, ſo we wudawańni
Serb. Now. ſaſo kupuje.

Zańdženu sobotu žita w Budysinje płaćachu:

Korc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedzna.	
	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.
Rozja	6	15	—	6	—	6
Wſchenza	8	15	—	7	—	8
Sejmen	4	20	—	4	10	4
Worš	2	15	—	2	5	2
Groſ	6	17	—	—	—	6
Đjepik	—	—	—	—	—	—
Zabły	8	10	—	—	—	8
Hejduska	5	20	—	—	—	5
Đjerny	1	10	—	—	—	1
Kana buty	—	15	—	13	—	14

Dowoz: 2020 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortletna předplatna pola
wudawarja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cíllo 16.

19. haperleje.

Léto 1856.

Wopſhiſecje: Sswjetne podawki. S Vjeležev. S Hucjiny. S floschtra Marineje Hwiesdy. S Budyskina. Popižy. Starý herz, powiedaníko wot W—ha. Spjery. Čjahi satſtoschles. želenskij. Venecja placj. Zyrwinſte powieſtie. Hanž Devla a Mots Lunka. Nawieschtnik.

Swětne podawki.

Sakſka. Kral je dotalneho acceſta pschi
budystej krajſtej direkſii, Oſwalda ſ Nostig-Wall-
wiž ſa referendara pschi tej ſamej pomenoval.

— W Draždjanach wumre 9. haperleje tajný
ſchulſki a zyrwinſki radiczel Schulz. —
Tón ſamy djen wumre w Djezechorezach predaw-
ſki ſakſti rytmifur ſ Otto, ſiž bje w ſwojim
čaſhu ſ franzowſkim wójskom w Ruzowſkej po-
był a poſdžiſko tsi króz do Ameriki pucjował.
Tež je pomneca hódne, ſo bje wón poſleni,
ſiž bu ſa čaſ ſnjemſkeho khjezorſtwa jako ſemjan
powyscheny. To ſta ſo w juniu 1806. — Minister-
ſtwo je pſchedawanje konjow do wuſtraja ſaſo do-
woſito. — Kaž bjeſke ſapocžatku lipſteje maſky jara
dobry, tak ſo tež jeje poſracžowanje wulzy khwali.

Pruſſy. Nowiny ſiawnje piſaſa, ſo je žentwa
ſyna prynza pruskeho ſe starschej prynzeſhnu
jendželſteje kraloweje wjesta. — Prynzeſhna Luisa
smjeje 11. juniu kwaſ ſ badenſkim prynze-
gentom. — ſeſim je miſtiferſtu pſchidawſ ſ
„Klaſhenſteueret“ jenož hacž do 1. januara 1857
pſchiswolit. — W Barlini khjezja wediczel, ſo
ſ ruſowſkej ſwudowenej khjezorku, ſiž je ſotra
nebo pruskeho krala, tež ruſowſki khjezor do
Barlina pſchiswiedze a ſo tam w tym ſamym čaſhu
tež franzowſki khjezor pſchiswiedze. Hacž je ſchto na
tym wjerno, budje čaſ wuežic. — Miſtifer
Manteuffel ſo khjezje ſ Pariba wróciſt neje.

Rakuſy. S Wina piſaſa, ſo rakuſke
wójsko predy ſ Móldawy a Walachije domoj
nepocjeſhne, hacž Jendželčenjo a Franzowſojo
Turkowſu wopuſhcia. To paſ može hacž do
pſchichodneho ljeta tracj. — Khjezor je porucžit,

ſo ma ſo miſte krafow wobtwerdjicj a ſo
dybri tajſe djielo ſa tsi lieta hotowe byc̄.

Franzowſka. Wulka ſupa Madagassar,
ſiž ſ Afrizy ſluſcha a w indiňſkim morju leži,
doſtane ſnadž wójnu ſ Franzowſami. Tena tam-
ničha kralowa je menujzy wele Franzowſow ſlonzo-
wacj data a duž tam najſtere khjezor franzowſke
wójsko na lódjach poſzele, ſo by kralowu po-
khostalo a jej ſupu wſalo, ſa kotrejž Franzowſojo
hížom dawno ſteja. — Schpaniſka kralowa je mlode-
mu khjezorowemu prynzej ſiad ſtoteho runa (goldne
Bleſ) poſtała a wójwoda Alba je jón do Pa-
riſa pſchinen. — Khjezorka budje 1. meje ſwoj
prjeni ſemſhazý wulhod djerzecj. — Mjerwujed-
narjo djerzachu hiſhceje pſchego wuſtrajowanja a
to, kaž ſo ſda, dla Moldawskeje a Walachije,
kaž tež Italskeje dla. S mjerom ſamym pak
nicžo wjaz čjinicž nimaja, pſchetoz tón je hotowy.

— Weſor 10. haperleje dawasche turkowſki poſtanž
w Parisu wulſu hoſzinu a bal, na kotryž tež khjezor
Napoleon khwilu pſchiswiedze. Turkowſki ſultan bje
menujzy tež predy na bal franzowſkeho poſtanza w
Konstantinoplu pſchiswot. Franzowſke wójsko budje
w bližſhim čaſhu wo 100,000 muži pomeniſhene.

Jendželſka. Jendželſteje nowiny mjenja, ſo
drje je wuežehnenje Franzowſow a Jendželčenow
ſ Turkowſteje hížom poſtajene, ale ſo budje to
hacž do ljeta 1857 tracj, predy dyžli budje Tur-
kowſta wot ſwojich pſcheczelow proſna.

Ruſowſka. S Warschawy piſaſa, ſo drje
mjerſchinjenje nihoeje wetschu radosz načjinito neje,
hacž w Pólskej. Menujzy 20,000 reſtrutow, ſiž
bjech ſu hížom hromadu poſtolani, mjeſachu ſo pſchi
ſapocžatku haperleje ſ wójsku poſtanž a bje wulſa

hruboba po zytkim kraju. Duż pschilecja 31. mierza telegrafiska powesz, so je mier wobsankneny a teho dla buchu 1. haperleje wschitzu rekrucji domoj pożłani. Skajce wezelje s teho nasta, to może ſebi kózdy myſlicz, hdzj wopomni, so ſlužba w ruskim wójsku najbóle 20 ljet traje a so biechu pschi poſlenim rekrutowanju tej wele wojenenych wsali. Rekrucji czahachu po haſach wokolo, khwachachu a pojozhowachu khjejora a wokachu jemu ſlawu, padachu ſebi a druhim s radoszje wokolo ſchije a czeknichu wyſtaſo domoj. — W Poſtej ſteja tu khwilu hifcje wele bžjelbow abo družinow rusſej krajneje wobory. Dokelj ſu te ſame ſe ſredźnejſe Rukowſkeje a bych u njezdje 4 mjeſazy domoj hicj mjeſi, da chzedja je pecja po Wiſli (Weichsel) na parokódzach hacj do Gdanska, wot tam po morju do Petersburga a potom na želesnicy do Móſtowh dowesz, ſchtož by drje hifcje wele dleſchi, ale tola w krótkim czaju dokonjanu pucj był. — S Krymy piſaja, ſo tam njetko predawſki neypſchecjeljo ſe ſobu wobkhadzeja a ſo na hoſziny proſcha. Tola je widzicj, ſo ſo Rukojo k Franzowsam naipſchecjelnich ſadžerzuja.

Turkowſka. Kož je ſo to we wſchitkich drugich krajach hžiom ſtato, tak je to tež ſultan ſežinit, menujzy, won je pschedawanje žita do mufraja dowolit. — Hacj runje kſcheszijanske wójska w Turkowſkej ſteja, dha cijnja Turkojo tola dale po ſwoim starym waschnju a dowoleja ſebi wſchilie broſnoſje pschedcjiwo kſcheszijanam. Tak bje wón danjo w Varni jedyn woſebny Turka młodu grichisu holzu ſejnymai ſtarſhimaj woiwiedt, ju wonecjeſit a ju potom wot ſwoim ſlužobnikow ſtonzowacj dat. Hdzj ſo to w mjeſzi ſtawa, hdzej kſcheszijanske wójsko ſteji, ſak haſke Turkojo tam s turkowſimi kſcheszijanami ſakhadzeja, hdzej žani Dendželczenjo a Franzowſo nejſu.

Ze Serbow.

S Bjeleczjež. Tudy mójeſche ſo wón danjo wulke nefsbo ſtacj. Jedyn tudomny wobydler mjeſeſche menujzy to waschnje, ſo won pschi plólanju ſchatow abo pschi bleſhowanju platu abo pschedziena dwje ſtarej kanonowej kuli waſa, ſo ſimaj khachach rosžehlicj da, jei potom do wody abo do fuha, do kotrehož biechu ſchaty poſozene,

tykn̄ a ſ nimaj tak wiſcho trochu pschewari. Tena tuteju fulow nemóžeshe ſo po čzaju wiſazv trebacj a duž bu druga wobſtarana a do khachlowego wuhla ejſhnen, ſo by ſo rosžehlila. Na jedyn ras ſylnje ſawreſny, roſražene khachlie ſo do iſtwy walichu a fruchi fulje po iſtwi wokoko liſtachu. ſe wulkemu ſbožu nebu pak nichtón wot ludži, kiž wo iſtwi biechu, ſtraſchnje trebeny a jako tu wſez pschewytachu, wunamaſtachu, ſo bje ta kula, kiž biechu do khachlow ejſhli, granata byla. Kózda ſa wojnu pschihoſtowanua granata je pak, laž ſo wie, ſ pólverom napelnena a ta, kiž bje tam roſleczata, bje najſtere ſ budyskeho bitwiſcheja ſ ljeta 1813.

S Hucžiny. Tudy bu ſańdzenu nedželu 50ſletny jubelſti ſwedjen ſudomneho knesa węcerja Rychtarja na jara pjeſne waschnje wotbzjerzanu. Drobnischi roſprawu ſa tydjeni podamy.

S klóſchirra Marinceje Hwiesdym. Schtvrót 10. haperleje bu tudomna hnadna kneni abbatiſha Venedikta na wulzy ſwiatocjne waschnje poſrehvana. Ta ſama rjekasche ſe ſwojim ſwjetnym menom Julian a Göhleretz a bje ſe Schrackenwerta w Czechach, hdzej bje ſo 15. februara 1785 narodzila. Sa klóſchirſku ſnežnu bieſche ſo wona 16. juliya 1804 poſtaſila a ſa hnadnu kneni bu 10. juliya 1830 wuſwolena, tak ſo je jako klóſchirſka ſnežna ſwoj pedžbzjerſatjetny a jako abbatiſha ſwoj pedždawazecjietny jubelſti ſwedjen ſwečzila. Nieſotre dny do ſwojeje ſmrczie bje ſwoju klóſchirſku ſotru a kaplanku, Hanžu Kopercz ſ Czech, kiž bje ſo 1780 narodzila a ſ nej tež 16. juliya 1804 profes ſežinita, ſ rowu dewedla. Nebo abbatiſhny poſreh mjeſeſche ſo na taſte waschnje: ſswiatocjnosz teho ſameho ſapoczinacze ſo do polnia na pot džewecji, ſo ſo najprjódzy w klóſchirſkim kſchijnym khodu wot ſamych ſnežnow a propsta ſmertna ſlužba woiđerža, kiž niehdze $\frac{3}{4}$ hebdziny traſeſche. Potom bu cijelo wot ſnežnow hacj ſ zyrſwinym durjam pschineſene, hdzej je duchomni, pod klóſchir ſluſchazj, wſachu a w zytki nedaloko woltarja poſtaſihu, hdzej wone tak doſho, hacj bu requiem wot budyskeho ſ. ſeniora Smotry woiđeržany, ſtejo wosta. Potom bu to ſamo wot ſpomnenych duchomnych ſ rowu w ſamej zytki doneſene a poſreh ſam

wot klóschtrského k. propsta wukonjany. Hewak djerésche druhu wulku Božu mšchi k. konrad Preis, propst w klóschtri Maríneho Dola. Na pschewodženje bje njehdje 20 katolickich a 4 evangeličkich duchomnykh pschischlo a wulka byla druhich pschewodžerow.

S Budyschina. Tamny tydženj mješackmy tudy žadneho zueho hossja, menujzy hossja s Ameriki. Tón samy bje psches Busezy ſem pschischol, ale dokelž žaneho paſha pschi ſebi ne-mjeſeſche, dha jeho — o na tu hrubosz! — do mjecha tyſkychu a do Busez transportirowachu. — A prascheschli ſo, ſchtó tola taſſi hóſa bjeſeſe? dha dawamý czi to wotmolwenje, to bje buſic̄anskeho k. Röckerowym myjath medživedž (Watchbär), kiz bje bes swojego knesa dowolnoszie ſiem pschischol a ſo tudy khwiliu ſadžerat, hac̄ jeho pola Libusich na bohatej haſy doſajechu a jeho knesej pschepodachu.

Dopisy.

Z Prahi, 11. haperleje. Dokelž je Praha híjom psches poldra ſta ljet we wieſtym duchomnym ſwjaſku ſe Šerbami, by tola ſdobne bylo, ſo bych ſe tež Serb. Now. ſtajneho dopišowarja tudy mjele. Wot ljeta 1704 bjechu tu ſtajne Šerbia na ſtudowanju abo we druhim powołanju, kaž njeſko, na pschiftad: k. Dr. J. P. Jordan ſ Cijechkez a wojerſti wýchk k. M. Haſchka ſ Kulowa. Spomneneho ſwjaſka dla wotmyſlīch ſebi, wot 1. haperleje dnjownik weſz a ſ neho kóždu druhu ſobotu njeſčto w Serb. Nowinach ſobudžielic̄. Nejzym wuj, ani ejeta, niz kmótr ani kmota, ale ſum waſch ſerbſki pschec̄el, dopišowanje lubujo. Dokelž pak ſebi jednotu Šerbów w piſmowſtwi ſ zylej wutrobu pscheju, pschidam w kóždym liſtu njeſčto w nowym pravopisu, ſo by ſo tutón ſtajne bole poſnat a roſſcherit. — Ažtekojo, wo kótrhž je Wam híjom dreždanskí wuj piſat, ſu híjom psches dwie ne-dželi tudy, a poſjeddu ſkoru do Wina. Wónzano bjeſeſe ſich ſastarať (Wormund) dživnu ſpekulaſiu ſapociaſ. Rosdawasche menujzy na haſach cijechane programmy ſ wulkej khwaloryc̄ju na ſtaje cijloweſte džiwu, hdjež bje piſane, ſo mójetaj na taſſi darmo roſdaty programmi dwai ſa jednoru placíſtu Ažtekov wohladac̄. W Prahy po tajim roſemja tu ſadu: Ma pol darmo a peney ſaſ! Tola to načini wulku haru, naſta wiſowwanje ſ programmi, kiz bu berſy — k wulkej ſchodzi holczatorow — wot polzije ſakasane. — W jenej cijesnej wýži wumre nedawno žid w ſta-

robi 105 ljet a ſawoſtawi 70 potomnikow (čhy now, wnuſow [Enkel], prawnuſow [Urenkel]). Wón bje we ſpodjiwnej mjerenoſti živ, nepjeſeſche piva a wina, a mjeſeſche naſoſ, ſo pschez na bruiſki lje-haſche. Bjeſeſe ſtrowy a čerſtwy hac̄ do poſleneho čraža; hac̄ je jemu to dživne ljehanje abo to mjerne živne ſpomožne bylo, nech ljeſario ſhudaja. — Wejera bu mjeſino ſa wulki pomniſ (Denkmal) generala Radegleho pytane a k temu maſtoſtronske torhoſchejo wuſwolene. — Wot 7. hac̄ 13. ſep-tembra budje tudy wulka ſhromadžiſna ratarjow a hainifor ſ zylej Njemſkeje. — Nedawno bu w Rakuſkej mjeſečjanskim a weſtrym wucjerjam pschijimanje a wužiwanje mena „profesor“ ſaka-fane, dokelž tuto meno ſluſcha jenož wucjerjam na univerſeſi. Za pak proſchu, ſo by ſo w Šerbach meno „ſchrýbař“ abo „meiſtr“ ſakafato a jeno „wucjer“ wužiwaſo! — K. knihownik Šaſařík je ſo psched tydženjom ſ Göttingena wróciſt, hdjež je po poručnoſti ministerſtwa knihownju neboho ſlavoneho ryciespytnika Hermanna ſa 4000 tol. ſupit. Wuberma tale knihownja, 5—6000 ſwiaſkow a 5000 pojednanjow (Abhandlungen) a ſtadostnych ſpiſow licjaza, budje praſſej univerſinej knihowni pschidželená.

Naša universita ma njehdje 1200 zapisanych (immatrakulowanych) ſtudentow a 105 wucjerow (professorow, docentow a ſupplentow). Předno-ſeńska ryč je w theologiskej fakulte z wjetſa la-čanska, na druhich fakultach z wjetſa ňemska; čeſki přednoſuje n. př. w filoſofiskej fakulte: Wocel historiu čeſkeho pismowſta, Hattala rózebranje kralodwórskeho rukopisa, staroſtowjanſćiu a tworjenje ſlowow, Hank a čeſčinu, pólščinu, ruſčinu. — Maćica čeſka ma njeſko přez 100,000 ſeſnakow zamóženja a přez 4000 ſobu-ſtawow, bjez kotrymiž ſu tež štyrjo Serbja. Bóh dat, zo by tež ſerbska Maćica wjacy mocy nadobya a wjetše zamóženje naſromadžita! — Z no-winkow w pismowſtwje čeſkim ſpoſinam džensu jenož na to, zo je w njedawno wudatym I. ze-žiwku 30. lětua ſa čeſkeho muzea tež naſtawk wo ryči a pismowſtwje Južiskich Serbow wot mlodeho Serba w Prahy, kiž je přez to pu-wjescie wo žiwiſenju našich Serbow z nowa rozšeril.

Starý herc.

Bomedancio wot W-pha.

(Skónčeue.)

Jako dyrbesche Schek napoſledku tola ſwoje ſublo pschedac̄, dha druzi ſublerjo na to ſawisni nejehu, — wſchak nichó weſny ſupz nebie, ale Njemž bjechu pschischli a je kupili. Czi je po ſwojim waſhynju wukulichu a hdž bjechu je

ſ rospſchebačjom naſlępskich kruchov ſkaſył, po-
wiſnychu ſbytkne ſublo ſaſo druhemu ſſerbeſ
na ſchiju. —

Na ſahnateho ſcheka neſpominasche nichtón
dawno wjazy, hac̄ junu na ſymu wečor ſeſta-
reny člowek do wſy pſchinidze a ſebi tam hoſ-
podu žadaſche, praſizy, ſo je do ſwojeſe ſtaraje
domowiny ſapokaſany. Pſchecjelo, ſchtó ty ſt?
prachesche ſo rychtar, neſnaju tebe a neje tež
ſnate, ſo by ſo nječto ſ naſcheje wſy rodjeny
njehdze druhdze ſaſhydlit. „A tola, džesche zuſy,
pſchemyhli ſebi jeno, — na ſwječzi ſo wiſchelako
czini.“ Rychtar roſpominasche, mjeretſche zuſnika
wot hłomy hac̄ na pſatu, hac̄ ſ podziwanjom
reſny: Moſi Bojo, Pietre, to ſy ty! Kajki
bžiwny woſud (Schicksal) je tebe tak daloko
pſchineſt? Na to tamón wotmolwi: Praj,
hudniſ ſprawny; wiſhat wjesch, ſ czemu ſu me
tehdy njeſkotſi burſa nawaſili. Me paſi je Boži
ſud doſziahnył, ja ſym wiſhe ſbytkne penesy
pſchihadjiſ a ſym njeſko — proſcher.

Wón doſta paſtynju ſa bydlo, burjo pſchi-
noſchowachu jemu ſtradžu ſiedź, a bes tym rje-
kaſche, ſo je jenož do wſy ſaſo pſchicjahnyl,
doſekl je w miestach wiſchitko ſara drohe. Ale
dotho nemóžeſche tajſe moſenje tracj, pſchetož
mjeſeſche-li tež ſieſt, dha trebaſche druhdy njeſotre
ſtroſki pódla a ſ woſkal dyrbjachu te pſchinicj?
Tak dyrbesche ſkonczenje na piſtanje khodjicj.
W młodoszi bje to wuſnył, doſekl ſo jemu huđiba
lubeſche, ſebi nemyſlo, ſo budje na ſtaré dny
ſo taſle ſiwič ſyrbecj.

S p ē w y.

Hopodarjowy ſpěw w nalěću.

Won do pola, won do pola
Wy moſi čjeladni,
Hdyž ſkonczo myſhe poſtracja
Ma ſobuk nebeſti,
Te brunacjki jno čjakaſa
A lóſatne ſemju hrebaja.
Na hori ſteji thóža,
Ta žona ſlena,
Na thóžy ſedzi ptacjik
A renje ſaſpiewa.
Schto ptacjik dróbný ſpiewa,
Ha ſchtó hej ſanoſcha?
Bur dyrbi won do bijje ſa,
Won dyrbi do pola.”

Na hori wſeſtſk duje
Na hori wſhokej,
Tón wſeſtſk duje, ſchepze:
Ja pſchindu ſ Limbórfſeſ’.
Wón pſchedune dwaj dworaj,
Ha ſchtó ma powedzieſ?
„Gvy buro, rvy a woraj,
Ty maſch kraj ſeſiwieſ.”

Gzabi ſakſkoſchlesyňſkeje ſteleſnizy ſ budyskeho dworniſcheſza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pſchipołnju
12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wečor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Għorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja
11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wečor 8 h. 27 m.;
w nožy 12 hodj. 4 min.

Penežna placzisna.

W Lipſku, 18. haperleje: 1 Louiſbor 5 tl.
15 nſl. 4½ m.; 1 wiſnowajaz ſierweny ſloty
abo duſat 3 tl. 5 nſl. 4½ m.; wiſne bankowi 100.
Spiritus w Wročławi 12 tl.

Cyrkwiſke powjesée.

Werowanı:

Michalska cyrk: Michał Vogel, wobydleſ na
Zidowi, ſ Mariju Liebſchiz ſ Radworja. — Pietr
Ernst Keiling, wobydleſ na Zidowi, ſ Mariju Har-
naſchez ſ Brjemenja. — Korla G. Göbel, ſergeant
4. kompanijje 9 inf. bataillonu w Draždjanach, ſ
Hanu Karolinu Sommeret ſe Židowa

Podjanska cyrk: Handrij Broda, kameńec w
Małych Debherach ſ Mariju Jóſefu Maazez ſ Delneho
Einſiedela w Czechach.

Kréeni:

Michalska cyrk: Jan Bohuwjer, Handrija
Kocha, čjehje na Židowi, ſ. — Korla a Ernst
Bohwuer, Zana Mjeta, wiſloſahrodnika w Bobolzach,
dwóinistaj hynaj.

Podjanska cyrk: Jan August, Handrija Bu-
darja, khejnka w Mniſchonzu, ſ. — Jan Ernst,
Zana G. Vogela, khejnka w ſkonej Vorſchjeji, ſ.

Zemrjeći:

Djeň 3. haperleje, Hanu rođ. Nowakę, nebo
Zana Budarja, khejherja a polerja, kaſ tež ſóſti na
Zidowi, ſawostaj, wudowa, 84 l. — Korla, Zana
Mjeta, wiſloſahrodnika w Bobolzach, dwóinisti ſ.
— 4., Hanu, Pietra Frenzla, khejnka we Wulſim
Weltovi, mandjelska, 65 l. — 6., Maſcha, rođ.
Wicjasez, nebo Pietra Halmy, polerka w Pſchishe-
zach, wudowa, 69 l. 8 m. — 7., Korla Jóſef Franz
Mally, hjergar, rjeſniſti miſtir a ležomnoszeſ w
Wudyschini, 37 l. 8 m. — 8., Jan August, Zana
Bohwuer, ſ Kocha, murerja na Židowi, ſ., 26 nedjeſ.

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj

a

2

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Szwiet je djiwny, pat khwali pak hani.

Mots Tunka. Kak to?

Hans Depla. Wóndanjo jeneho krawza w Serb. Now. khwalachu, a jaſo ja psched njeſcotym čzajom po rókborſkim wokreſu khodjach, tam druhemu krawzeſi wiſelko wudawachu.

Mots Tunka. Schodha pschećjwo nemu mjeſachu?

Hans Depla. Maſyrſodzy pschinđje ſeho wo-trocž a rekn, ſo je ſeho wo nowoſjetny kočajz pschiněſt a potom vſchinđechu ſeho ſajcji a wobſorjowachu ſeho, ſo veneiy ſajima, ale jaſo neplacj.

— Ja ſich troſtowach, vratiſy, ſo drje ſich ſaplačji, hvez njeſchtſto ſaſluži, a woni mjenjachu, to móhlo wſcho bycz, hoy by jeno pschi wſchej khudobi tak jara wulzy necziniſt.

Mots Tunka. Hajwſchak, hordosz je droha wlež.

Mots Tunka. Szwiet ho djiwnje wobročja.

Hans Depla. Kak dha to?

Mots Tunka. Predy hydachu ho tola starludžio na wumeſt, ale wóndanjo hym to hinak naſhonil, jaſo psches S. djeſch.

Hans Depla. Schto dha yak to bjeſte?

Mots Tunka. Mo tam hej ſyjewachu:

Młoda, młoda, młoduszka

Wumenſatka Hanczic̄ska,

Niaſhu draſtu lubo ma,

Najlubicha jeſ ſholowa,

So ho nojka wohrewa!

Hans Depla. To ja neroſemju.

Mots Tunka. Ja tež niz. Ale wſchak djele w mjeſzi tež doſz žónſkich w ſholowach khodiſi.

N a w ē ſ t n i k o

Najwutrobniſchi džak

prajt tón krawz, wot fotrehoſ Mots Tunka w č. 14 Serb. Nowinow poweda. Dofelz pak ſo tón hamón hiſhče ſenje ſa tak woſebnho paſholla dierſat neje, kaſ je won ſches Motsa Tunku po-menowaný, dha je won na to nuſowaný, ſo ſaſo psches Serb. Nowiny taſkim wyſokoczeszenym kne-žim najwutrobniſho podžakowacj. **Krawz.**

Pschiſpomnenje. Hač runje ſe tón horka ſpo-menny krawz ſwoje čzajki pschiſtoſniſe ſchic̄ naukuſny,

daſha je won tola hiſhče maſo viſmawuſzeny a ne-móže wſchitke nařeſchtſti Serb. Nowinow derſie doſz ſroſemicy. Tola je w ſeho wſy viſhego njeſchtſto tak mudrych ludži, koſiſ ſe hamé wedža ſlep wofievič, veſli Hans Depla, wot fotrehoſ ſebi yak jedyn to neby wumyſliſ ſmôh. Teho dla pak byc̄ ſebi ja wuproſyl, ſo by ſobdy teho krawza viſhi ſeho viſluny diſeli na pokol wostajil, doſelz tón hamón tež ſo-žemu ſeho čeſz rad wostasi a nečini tež nifomu žeaneje kſhiwy. Jedyn, fotrehoſ naſlupa,

Pschepröschchenje
na sfoto- a plodohlad
19. a 20. meje 1856
w Huczini.

Vodpišane kluschanse ratařske towarzstwo dawa ſebe česky, ſi tutym česzených ratarjow, kaj tež wſchitkych pschezelov ratařstwa k tutemu sfotohladnemu ſwedzenej naipodwołniſho pschepröschę, a nadzija ſo niz jenož prawje bohatého wobdzelenja tych ſamych psches wustajenje ſfotu, ale napomina tej maſchinylwarerjow, towarzow a t. d., ſo bychu ratařske maſhiny a pělny grat wſchitkych druzinow wustajeli.

Vodpišanemu towarzſtu je ſo doſtalo, ſzehowaze ſummy jako čeſne myta naloječi, jako:	
psches darmiwoſz krajnoſlawſkeho direktoria	150 tl. — — —
psches ſakſke konjoſlahowanske towarzſto	150 · — — —
psches hornolužiſke wokreſne ratařske towarzſto hac̄ na dowolenje wuberka	150 · — — —
psches darmiwoſz k. ſlawſteho knesa hrabje ſ Einsiedel nad Minakalom	50 · — — —
psches darmiwoſz hrabje Schall-Miaucoura, herbſteho knesa nad Hucziniu, Husku	25 · — — —
psches darmiwoſz jeneho pschezelova ratařstwa	15 · — — —

Tute ſummy ſo k čeſnym mytam abo k čeſnym daram ſa menſchich ratařſich hospodarjow, ſa maſhinytwarerjow a t. d. naloža a doſtanu rycerſtublerio jenož čeſne ſnamenja.

Sfoto- a plodohlad ſavocjne ſo 19. meje rano w 9 hodzinach a dyrbi teho dla rano hac̄ do 8 hodzinow wſchitkon wustajenſki ſfot a grat wustajeny byc̄.

Samolwenja maja ſo hac̄ do 12. meje pola ſobupodpiſaneho pschedkydyp

Kind nad Matym Budyschinkom,

rycerſtublerſteho najeſka Piersiga w Huczini,

ſekretara wokreſneho towarzſta, ryciñka Schenka w Budyschini

ſac̄, a ſo tež wſchitke ratařske towarzſta pschezelne proſcha, ſamlowenja ſpjeſchnoſzie dla wobſtaracj.

Djen 20. meje ſmjeje ſo wuloſhowanje, ſe ſfot- a plodohladom ſienocjene.

Placijna akcjon je po 15 nsl. a ſo pschedawanje tych ſamych pschi ſfotohladji 19. meje po polnju w 2 hodzinomaj wobſtanke.

K wuloſhowanju budža ſo jenož praktiske ratařske pschedmety kupic̄.

w Huczini, 27. mierza 1856.

Kluschanſe ratařſke towarzſto
a w teho meni:

Kind nad Matym Budyschinkom,

Hofmann, rycerſtublerſti najeſk w Bulejoni,

Räda, duhomny w Huczini,

Thiema, duhomny w Barczi,

Schenk, wokreſno-towarſtowowy ſekretar w Budyschini,

Piersig, rycerſtublerſti najeſk w Huczini,

Merwa, gmeiñſti prjödkſtejer w Barczi,

hrabja Einsiedel, ſlawſki knes nad Minaka-

tom ic.,

Schiffel nad Bluñniſezami,

Menzner nad Kratzami,

ſe Standfest nad Kupelj,

Ulrich, rycerſtublerſti najeſk w Kluschu,

Vogel, gmeiñſti prjödkſtejer w Huczini,

Kanga, inspektor w Delnej Hörzy.

Woprawdžith peruański guano

Wyle ſuchi a woſebneje dobroſje porucza čeſzenym ſerbſtim ratarjam

Reinholt Bartels
w ſlotym lawi w Budyschini.

Krajnostawski bank.

Pschi nalutowani

Bo wschilke penes yenoż po sjehowazej dani a po spomnennym wupowedzenijskim časzu pschijsimaja:

4 pro Cent, pschi 12mjeſacznym wupowedzenju

wot 100 tl. hacž k kózdej spodobnej summi;

3½ pro Cent, pschi 6mjeſacznym wupowedzenju

wot 100 tl. hacž k kózdej spodobnej summi;

3⅓ pro Cent, pschi 1mjeſacznym wupowedzenju

wot 21 tl. hacž 99 tl.;

3⅔ pro Cent, pschi wschiednym wupowedzenju

wot 1 tl. hacž 20 tl.

Wschitzu wobkredjerjo nalutowaństich kniſkow, kotrychž sapołozki 100 tl. a wjazy munoscheja, s muwsaczom tych, kij su hizom horejszhi wupowedzenijski čas horejewali, maja teho dla swoje kniſt hacž do 1. meje teho leta k wotstemplowanju pschiniesz, pschi nečinenju teho pak wupowedzenje swoich sapołozkow doczkaſc.

Sapłaczenja bęs w upowedzenja

śmiesia so, pod wobkredzbowaniem pomjerow poſtañnych, kaj predv, tak tež dale.

W Budyschini, 4. haperleje 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.

f Thielau.

Krajnostawski bank.

Wyšokosz danje pschi pozcerui je na saſtarwi pod wotstronenjom kózdeje provisie hacž na dalsche **4½ pro Cent** pr. ao.

W Budyschini, 4. haperleje 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.

f Thielau.

Krajnostawski bank.

Nusne wumienjenje powostatych talonow wot hornoluzistich saſtarwych listow sa nowe danjowki (Zinsbogen) so f tutym wospet pschispolmina.

W Budyschini, 4. haperleje 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.

f Thielau.

Wosjewenje.

Dzien 23. haperleje budze so na podpiſanym lieſowym revjeru sjehowaze valne drewa po zy-
tym abo po loſach wot 1—10 kloſtrow na psche-
ſadzowanje pschedawacj.

90 kloſtrow hucheho konſchego khoinoweho ſchje-
ſejaneho drewa,

80 kloſtrow - - - roſſka-
lanych ſuleczkow,

60 - - - penſow,

51 - - - ljetuscheho brjesoweho ſchjeſejaneho
drewa,

140 - - - wolschoweho ſchjeſejaneho drewa a
fuleczkow,

57 kóp brjesowych walczkow,

90 - - - wolschowych walczkow a

20 - - - khoinowych walczkow a 150,000 kruchow
torfu.

Aukcia ſapocjne so f pschesadzowanjom meh-
tego drewa, kotrej pola Ljeſkeje, $\frac{1}{4}$ hodziny wot

muzakowsko-budyskego ſchuſeja ſteji, a so, jeli
treba, 24. t. m. poſtracjuje. Hromaduſendzenje je
w ljeſzanskej forezmi rano wot 9 hodzinow.
Schwórtu dijel kupnych penes ma so na termii
ſaplacjicj.

Kneſtvo w Manjowi.

Kmeč.

Wotewrenje swojich nowoſradowanych khla-
mow w predawszej radzinej palernii na garbarskej
haſy dawam f tutym česzenym ſerbam naj-
podwólnischo k nawedzenju a porucjam tež swoje
jednore a dwózne valenzy, liqueury, hu-
iles, rataſije a crèmeſ, kaj tež wſchelake wi-
nowe, ſadowe, ſelowe, ragout'owe a
ſkladowanske ſiſalo a wſchilke do mojego
pschemębla ſtuſhaze artikle po najtuniszej pta-
ciszni nanalſiſe. C. S. Kahl.

Zón ſamu, kij je 12. t. m. mjezu na nalutowańi
ſamjenit, chyłt tu ſamu w hoſzenzu k winowej
kieji pola wotročſa wotedacj.

J. Leſchawa.

Wotznofrajne woheńska wjeszja ze towarzstwo w Elbersfeldzi
porucza so psches podpisaneho faweszenju hnuciomneho wobszedjenstwa, jako: mobilow, žniw
a tworow, maschinow at d. Prämije su werde a tune. Doptaczowansja so żenie nepozadaja.

R. Hauptmann,
agent sa Budyschin a wosolnosz.

Mój stlad me wschitkich družinach dobrych a ordinarskich molejskich a semjowych barbow, wschetalich lakow a firmishow, wołoskielska, suchego a rossdröbneneho zinkbjelta a t. d. poruczam f tutym najlepe a lubju pschi sprawnym pošlużenju po možnoszi tune placisjnu.

R. Hauptmann na bohatej haſy.

Kopalowy a jantarowy (Bernstein-) lak
dostach wot jeneje f najwetskich fabrikow njemſkeho kraja f samotnemu rospchedowanju sa tu domnu wosolnosz a mōju ſon pschi jeho woſebnej dobroſzi tola po jara tunej placisjni poſchedawacj.

R. Hauptmann.

Esredu 23. haperleje budze so na rotečanskim rejeru 40 kop dolhich briejowych walczow na poſchedowanje poſchedawacj. Hromadusenđenje kupyow smiese so we drewnischiju popotnju w 3 hodzinach na iatſibjowym каменju.

Esredu 23. haperleje t. l. dopolinja w 9 hodzinach budze so pod wumjenenemi, w termii woſjewomnymi, dželba wolschoweho ſchejevaneho drewa a wolschowych walczow pschi ſchelskich haſach w Neſwacjidi na poſchedowanje poſchedawacj.

W Neſwacjidi, 17. haperleje 1856.

B. Unger, woschi haſnik.

Na knežim dwori w Schcjenzy pola Rakež leži 100 forzow ſtrowych, f jiedzi a f wuſadzowanju khmanych bjernow po zlym faj tez po jenotliwym na poſchedan. — Tej ſtej tam dwie wyſokoscielne fruwi na poſchedan a 3 ſapschejne woſy.

Dwie nowodejazej koſy ſtej na poſchedan. Blížchu roſpramu dawa koſzmar Steglich w Hornej Borscji.

A k z i e

ſa wuloſzowanje

pschi ſkoto- a plođohladu

19. a 20. meje w Hucjini ma po 15 nſl. na poſchedan
Wudawajna Serb. Nowinow.

Mjeshezanske džiwadlo w Budyschinu.

Nedjelu 20. haperleje 1856 druhe a poſledne prijodsta jen je winſteho rejwanskeho ſienoczeństwa Jofesa Schiera.

Wotewrenje $\frac{1}{2}7$, ſapocjaf $\frac{1}{2}8$. Placisny faj hewak.

Pondjelu 21. haperl. poſlene wulke prijodstajenje.

Gęſzenych Sserbow najpodwoſniſko poſchepoſha

Jozef Schier, direktar.

Wſhemjenenje bydlenja.

Wot dženſuischego duſa bydlija w druhim poſkhodzi Schulzez piwnego dwora na bohatej haſy č. $\frac{89}{27}$ uedaloſko kralowſkeho poſta.

W Budyschini, 12. haperl. 1856.

Hycznik Höckner.

Ja bydli ujetko w khjezi f. poſcheinupza Künhela w róžku herbſkeje a ſchulerſkeje haſy, f khjeznyimi dummi na herbſkej haſy, po 2 ſchodomaj, hdzejz predy f. kommiſar Gantebach bydlesche.

Hycznik Martſchka.

Nowe woprawdzie rigaſke lane ſympio w tunach ſym dostał a poſchedawam je po možnoszi tunjo. W Budyschini, na herbſkej haſy kdwjemaj muromaj.

J. G. K. Nieckſch.

Ta žuſka,

fij w č. 14. Serb. Now. woſſewſehe:

Ja rjana ſym a luboſna,

Keſjeju faj reža ſarouſſa,

Ja byh ſo roda wudala a t. d.

to je: **Mudroſſ!** Pohladaj 8. ſtar kn. mudroſſje!

To ma na wschelake naprachowanja woſmolivich a poſheje wele ſvoja temu, fij ju namaka.

J. G. Smoleč.

Zańdzenu ſobotu žita w Budysinje płaciechu:

Korc.	Wyšša.			Nižza.			Srzedzna.		
	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.
Koſla	6	5	—	5	15	—	5	25	—
Wſchenza	8	10	—	6	25	—	7	25	—
Zejmen	4	15	—	4	5	—	4	10	—
Worž	2	20	—	2	10	—	2	15	—
Haſch	6	10	—	—	—	—	6	—	—
Rejek	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sablj	8	10	—	—	—	—	8	—	—
Hejduska	6	—	—	—	—	—	5	15	—
Wjerj	1	10	—	—	—	—	1	5	—
Kana butey	—	15	—	13	—	—	14	—	—
Dowoz: 2159½ kórcow.									

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 8 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kózde čísto płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štworthlētna předpłata pola wudawařa 6 nsl. a na kral. pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 17.

26. haperleje.

Léto 1856.

Wojewiſſe: Gwjetne podawki. S Worklez. S Hamora. S Wulcze Dubrawy. S Rakę. S Wojerez. S Lubija. S Minasala. S Duschkow. S Hucinę. Dopiszy. Gjahi ſaffloſchles. jeſen. Byrkwinſte powieſzie. Hans Depla a Mots Tunka. Nawjeſchtñik.

Swětne podawki.

Sakſka. Franzowſki khiezor je poſtańiży ſa wudowých a hyroty draždānskich kralovſkich ſvjewarjow a herzow ſa to, doſelž ſu tuczi pschi džafnym ſwedzenju, ſa narodženje khiezoroweho prynza wet franzowiskeho poſtanza w Draždānach woldžerjanym, ſobu ſtukowali, 200 ul. darit. — Rakufi minister Buol je na ſwojim dompučzu ſ Parisu ſobotu 19. t. m. pola krala Jana w Draždānach audiencu mjet. — Piat 18. t. m. wumre w Draždānach, hdzej bje na wopytanju, budylski oberſtliemant Lieba. — Dzien 22. haperleje pschijerze pruska kralowa do Draždān a 20. t. m. bjesche ſo tam ſakſko-altenburgski wóſwoda ſ mandželskej pschiwet.

Pruſy. Minister wójny je poſtańiſt, ſo ma ſo wóſto ſaſo na mjeru ponizieb, kož je to ſa čiaſ miera waschnie. — Minister Manteuffel je ſo ſ Parisu do Barlina wróčit.

Rakuſy. Wſchilke wóſſo budže na mjeru, taž ſebi ju mjer žada, ponizene; jenož to, ſiž w italskich krajinach ſteji, woflane we wójnſtej ſylnosći; pschetož w Italii poczina jara nemierne bycz a boja ſo tam noweho ſbjeſta. — Wot wóſſa, ſiž w Moldawi a Walachii ſteji, je poſoſza domoi ſkafana. — Sa nowu zyfkej, ſiž budže ſt dopomnenju na khiezorowe wumóženje wot mordařſkeho noža we Wini twarena, ma ſo w tychle dnjach ſaſtańy ſamen na jara ſwedzeńſke waschnie poſožieb. Tutón ſamen je ſ Palestiny do Wina poſtaný a bu tam na tym mjeſzi ſamany, hdzej ſo naſch ſbójnik psched ſwojim ſajecjom modleſče. — Khiezorka naſſere w juniju do nedžel pschiindže.

Franzowſka. Tež w iutym kraju ſo

wójsko pomenschuje. — Wuradžowania mjeruſiednarjow ſu ſo 17. haperleje ſkónczile a ežt wſchelazy ministrjo, ſiž na nimi džiel berichu, ſu ſo ſaſo na dompučz yſdali; jenož hrabia Orlow je w Parisu wostał. Gardiſki minister Favour yak, ſiž je ſ tym mjerom nespokojońy, doſelž ničo ſa jeho kraj wotpanylo neje, je ſo do ſendželskeje podat: pschetož tam tež ſ tym mjerom ſpokojoń nejſu a budža drje ſ Favourom niets na nijn hromadzie mórczecj, ale ſo ſkónečnje tola ſpokojoń dyrbecj. — Kſchecjna pola khiezora budža ſo naſſere 9. meſe woldžerzecj. Na te ſame pschiindže w bamžowym meni jedyn rómski kardinal.

Italſka. Do tuteho kraja je w nowiſkim čiaſu ſaſo wjesty nemier ſajſet a lud a kneſtvo ſteji ſebi we wiestym nastupanju ſaſo bóle napſcheczivo, tak ſo ludžio mjenia, ſo možt ſnadž tam ſtere ljepe ſbjeſt wupuñnyč.

Ruſowſka. Khiezor Alexander je 10. haperleje do Moſkwy pschijet a bu tam jara ſwedzeńſky poſitaný. — Ruſke wóſſo ſo ſylnie pomenschuje. — S Krym ſo piſche, ſo maja tam Ruſojo a Franzowſojo wulke pscheczelſtvo bes ſobu. Tačo bje ſo tam menujzy 4. haperleje wobſanknenje miera wosiewilo, dha pscheczelſtvo naſatra psches 5000 Franzowſow Čornu-Rječzku a pschiindzechu wſchitzu do ruſkeho ljehwu. Ruſojo jich pscheczelniwje witachu a pljachu a rejwachu ſ nimi hacj do pot nozy, tak ſo jich wele pola Ruſow psches nōz wosta. Ruſki wyschi general da potom marſchalej Peſiſierej prajicj, ſo ſo Ruſam tajka franzowſka pscheczelniwoſz drje jara ſpodoba, ale ſo by wón wo to proſył, ſo by ſo wjesty porjad

w tajkim wopytowanju postajil. Duż dostane njecko w schiedne jenož wiesta liczb russich abo franzowskich wojskow dowolnosz, so smiedja so do ruskeho abo franzowskeho ljehwana na wopytanie podacj. — S Den- dzelejanami Rušojo žaneho pszechelswa nimaja.

Ze Serbow.

S W orklez. Seleny schwórk jako 20. sündzeneho mješaja wudyri w bliskoszi ſmečke- cianskich kúpel w lejkach tudomneho knejstwa wohén, tiz kruch tutych lejkow, njehdze njeftre kózry wuszyca wulke sapuszi a tež dželbu klóštr- steho ljeba ſtaſy. Kak je wohén wudyril, so newje.

S Hamor a. Wutoru 15. haperleje w nožy peča so tudy w knejzich kólnjach palicj.

W nimaj bje njehdze 800,000 zhlów tórska a hewak wele kamentého wuhla. Poſlensche je so vecza nimalje wschiuke ſpalito a wot tórsa njehdze dwaj džiejei.

S Wulkeje Dubrawy. Sañdženu ne- dželu dopołnia w 9 hodzinach wudyri w tu- domnych, dreždanskuemu ſjenoczeństwu fluschazych brunizewych podkopach wohén a nacjini wulku ſchodus. Menujz hízom njehdze psched ſcheszimi nedželemi bje so tudy hromada dróbneje brunizy ſapalisa o, hacž runje bje njeſak ſ pleskom ſa- ſypana byla, dha nebiesche tola wehen zylje ſaduſheny byl. Dolež bje so pak nedželu ſylny wjeſiſk poſbijehnyt, počinacze wohén ſaſo bóle ſapacz. Džielaczerio nemjeſachu teho wele ſedžbu a tak so bórsy pódla ſtejaza kólnja, tiz bje ſe ſučej brunizu napelnena, palicz poča, a wohén tak rucje wolelo so hrabasche, so bórsy tež jena druha kólnja, ſaj tež wobydlenje wobfedžbowarja Wölfa, konemž a dwie meiſchei twarení, w kotrychž so do podkopów jjesdzi, w plomenach ſtejachu. Wyšče teho pak so tež ſydom wul- ſich hromadow brunizy, njehdze 200,000 kó- zow teje ſameje wopſchijazych, a dwaj kruchaj lejkow a khójcikow, kublerej Hejdanej ſ na- ſcheje wsh a I. hrabi ſ Lippe nad Czichon- zami ic. fluschazych, tež ſobu ſpalischtaſ. Walczli, njekomu ſ Delneje Kinę fluschaže, so wot wóhnja tež ſapopanychu a budžichu so wschiuke ſpalite, hdyh budžichu je ludžio ſnewotnoſyli. Hewak je so ſenemu tyczheraj ſ Budychina, tiz tudy džieſaſche, ſa 100 ll. tyczherſkeho grani-

ſpalito. Wyšče teho možachu so poſlanske Schneiderowe a Nowakowe brunizowe podkopki jenož psches to ſ wulkej próžy psched wutupenjom ſvarnowacj, so ſo rucje ſchjerole pschjerowy wuſychu. — Spalena bruniza je pak ſawjeſzena byla a mjenja ludžio, so je ſo jeje drje ſa 6000 ll. do popela pschewobročzito.

S Rakaz. Tudy bu ſredru 9. haperleje ſhjeſtaſka a ſelowa žona Han a Thoma ſow a, tiz bje wuscha, dlo ſa ſkót ſchzipacj, na polu wot Božeje ruczki ſajata a morwa domoi pschinezena.

S Vojerez. Wečor 11. haperleje chy- ſche mandjeſka tudomneho pschedkuya Schulz ſamſinowu lampu ſahwjeſcjeſ. Šapaleny ſamſin pschi tym roſbuchny a Schulzoweje draſtu ſapali. Wona cziekaſche ſ valatej draſtu na haſu a vali ſo na ſemju. Ludžio ſei ſ pomozy pschindjechu, plomjo haſnychu a ju ſa morwu do ſtwy do- neſechu. Tam wona ſaſo ſ ſebi pschindje, ale hacž pschi ſiwenju wostane, je newjeſte, do- kelž je jara wopalena.

S Kubija, 22. haperleje. Sañdženu ſo- botu pschivołnju braſachu we dwori tudomneho ſupza I. Polank a njeftre holczaſka. Šredž dwora pak je njeſajka ſtara wumurjowane, 18 lohči hluboka, ſlohlím deſſowanym dencjſam pschi- ſtryta ſtudžen. Dena tych holcžow ſ nohu to wjeſiſko wofſtočji, ale we tym ſamym wokomil- nenju ſo tež delje ſuny: a hlaſ, to bje 6 ljet ſtara džowcjeſka I. krajnouždniſkeho direktařa Klemma, tiz pola I. Polanka bydli. Te tamne džieſci ſe ſtrachom tu ſtudžen ſaſo ſacžinichu a čeknýchu. Ta ſtudžen pak nebie ſ wodu, ale ſ nerjadem napelnena. Njeſajli nedaloſi džielacze ſtyschesche pak ſ hlubokoſje te ſtowa: „Daſe mi rebel, ſo móžu ja won.“ Won pyta a pyta a namaka ſbožomnie to mjeſto, ſ wotkaſ ta rycz pschindje. Bórsy ſo wele ludži ſhromadži, tiz chyčhu rebel do ſtudžne puſhcjeſ; ale ta ſtudžen bje tak wuska, ſo žadyn rebel nute ſenjeſche. Dha wobſankny džielacze ſchule ſ Woleschinu, ſo delje puſhcjeſ. Won wſa tolſtu nowu wo- težku, pschetylny na ſonzu tiz a wobwi ſebi ju njeftre króz wokolo ſiwoſta a puſhcjeſ ſo delje do teje ſtudžne. Ta ſama bje pak horka tak wuska, ſo dyrbesche won ſuzh wyše hlowy džerjeſ; delka bjeſche wona ſchjerſcha, tak, ſo móžesche won

tej samej delje wjac̄. Jako bje wón sbožomnie delje, wuchahny wón tu holejku, kij bje sbožomnie na nohi panyta a so hac̄ pod pažu do bktia sapanyta, s teho nerjada won, hadzi ſebi ju na hlowu a pschineske ju tak psches Božu pomož žiwu a cjeriu ſaſo na ſwjetlo, a to runje we tym čaſu, jako ſinei starschei wot pschelhodjenſteho pucžowanja domoj pschiindžeschtaſi.

Na tym ſamym dnu padže wjemu ſtemu Šemich ſ Kerbelow pola twarenja tudomneje bjer-telnje falkowy ſaſchę na nohu a ſlemi ju dwaj fróč. Šemich je psches 60 ljet stary.

S Min a k a t a. Wot naſcheho Božeho doma je tſjecha a wſchitko ſ temu ſluſhaze, precz ſe-brane, ta murja ſ wečeru wottorhana a wot-noschena. Šandženu pónđelu bu wot ſ. twarza Hobjana a wot mureřiſteho miſchra ſ. Bernda we pschitomnoszi ſ. inspektorja Libuſhje, ſastupo-warja kolaturſtwa, ſ. fararia a wečerja a nje-kotrych druhich knesow ſ woſolnoſje na pschi-stojne waſchnje prieni rójny kameni ſ nowemu tórmę poſoženy. Tak ſrudne kaž njeſko woſelo zytkwe woſlada, tak rjane a kraſne budže, hdz budže wſchitko hotowe, a budža ſo wutroby woſadnych a ſózdeho, kij nimo pónđze, ſradowac̄. Tón luby Boh chył pschede wſchitkim neſbožom ſwarnowač, a nam dobrý a milý čaſ ſpožec̄. Maſha Boža ſluſba ſo po ſtarym waſchnju wo-žerzuje a nepobrachuje nam na ničim hac̄ na pschewodom byrglow pschi naſchich ſpiewach.

S Daſchow. S naſcheje wsy ſu wón-danjo dweju mandželskeju do jaſiwa wotwedli, doſek ſo ſimaj wina dawa, ſo ſtaj njehdže psched ſchészimi ſtetami jenemu wumenſtarej ſ ſmerci dopomhaloſ.

S Hucžiny. Nedželu Jubilate, 13. ha-perleje, ſwecjefche hucžanska woſada runje tak riany kaž jađny ſwedžen, menujz pótſtaljetny ſubiläum ſwojego ſaſtužbneho wečerja, knesa **Jana Bohumila Rychtarja**.

Tón ſamy, w Weleczini 13. mjerza 1786 rodženy, ſtupi, jako bjeſche ſo predy pola ſta-reho Kóhlerja w Daseńy ſ wečerſtu wſchihotoval, 13. ha-perleje 1806 w Hnaſhezech do wečerſteho ſaſtojnſtwa, u bu hžom woſoko Mi-chala 1808 do Hucžiny wſcheladženy, hdz je po tajsim njeſko 48 ljet jako zytkwinski wečer-

ſtuſkowal a ſbožie a neſbožie, weſſelje a ſrudobu ſe ſwojej ſchulſkej woſadu dželit. Kaž ſ zyta Hucžina, tak je woſebje tež wón we poſlenej wójni jara wele cjerpit, w ſotrejz bu zyta weſ ſapuſczena a zykej a ſchula wotpalena. Ale cíjim weſcha nuſa bje, cíjim ſtroſchtmiſchi a wutrobi-čiwiſchi bje wón, a pombaſche na wičjach stro-nach ſ radu a ſe ſkuſkom. Wulka bje tehdom jeho ſaſtužba wo ſaſionatwarenje Božeho domu a ſchulje, kaž tež wo wobstaranje ſwonow, byrglow a zytkwineho čaſhniſka.

Jako wečer je wón psches te zyke doſke lieta ſwjeru dželat; duž tež je wele derje ſdžielanych a we živenu trjebnych ludži ſ jeho ſchulje wuſchlo, bes nimi dučomni, liekarjo, wečerjo, pschekupzy a tajzy, kij ſu ſo pola woſakow wuſnamenili. — Na jeho zytkwince ſpiewanje je hiſhče dženſa jeho woſada horda. Wón ſteji w Hucžini pod ſchelym dučomnym, Grſižnač, Beier a Náčhster hžom ſpja.

Deho ſaſtužba bu dha tež jemu njeſko pscht jeho poſtaſjetnym radostnym ſwedženju na porjedle waſchnje pschipónata. Pschetoz hžom džen predy twarjachu ſo jemu cjeſne wrota a ſchula a zykej bu ſ wjenzami a ſ pletwami bohacjie wudebenia. Wečor ſwoneſche ſo ſe wſchiem ſwonomi a ſchulſte džieciſi pscheklapnychu jeho ſ wečornym ſhjerluſhom, tak ſo ſo ſpodiwaſo prashecz pocža: „Sch to dha budžej a tola ſo minu ſtarv m inu jam ſapocječ?!” Na ſwedženskim dnu ſamym poſtronu jeho rano po prienim ſwonenju jeho ſpiewanske towarzſto ſ raiſchim ſpiewom, a hnydom potom wſchihadžomachu wſchelzy jeho ſchulerjo a pscheczeljo ſ nemu, ſo bychu jemu ſbožie pscheli a jeho ſ darami cjeſje a luboſaje ſwefelili. Wón deſta rjany wobras naſcheho ſbójnika w ſto-thym woſluku wot Fritſchiz džieciſi ſ Hliny;

— jara ſchikowany wjenz wot luthy wſchelskich wyrzow pod ſchlenzu wot pschekupza Čžočha ſ Wóſporka; — zyke ſhōfowej ſudobie wot ſ. Dr. Wólfki ſ Jamnoho; — kraſnu bibliju ſ wobrasami wot ſ. dučomnega Nády; — ſhleborny nož a widliczki ſ wulkej a malej ſziju w etuiu, wſcho jara woſebne a rjane, wot Bogelez ſwojby; — jara woſebnje ſwjasane ſpiewarske knihi wot ſchulſkich džieciſi; — wot ſ. najenka Pierſig a luby dar, — a wyſche tu-tych pomenowanych hiſhče wele druhich darow.

Jako bjesche so k druhemu rasej se wschjemi swonami wotswonito, falkinca wutroby sahorazy shoral na tormi herlach, duty wot 12 wojerskich huzbnikow. Potom poczachu so schulste djeczi, cjechnie mlove holzy a holzy, wekne rady, rychtarjo, shejsjetarjo a wschelzy druzh pscheczeljo teho jubilara, kaz tez wele wuczerjow s bliska a s daloka k cjechnemu ejah w knezim dwori shromadzowacj. Tutoj ejah wsa hisczeje do swojeje fredzisny knesa krajnozubnisskoj radzicela Hartenstein a Budyschina, k. wyczeho hajnika Sachsu s Maleschez, jako fastuperjo kollatora — k. duchomnego Rädu a njezotrych druhich woszcznych knezich. Njeto cjechnische ejah w dobrym redzi, s hohojem, s wjenzami, s woneckami a s bantami so sybolejo, wokolo zyrkwe a iasta psched schulu. Tudy wustwiczu ejt najpozdly pomenowani knezia s neho a podachu so do istry k jubilarej, kotrej tam k. hundnisti radziczel Hartenstein naspredy kralowske pt mo prijodkzitache, we kothym bu jemu woszewene, so je jemu Jego Kralowska Majestosc kral Jan k pschiposnaczu jeho faktuzbow wulku, stotu, k zivlinemu faktuzbnemu rjadej kuslazhu medaillu hnadrne spozejit. Jako bjesche jeho ponim hnrdom s tutej medailu wudebit a jemu hisczeje klesborny, snutskach postoczany shelich, jato dar wet jeho kollatora, knesa hrabje se Sall-Maucourt nad Hulsi, Maleschezami, Huczini a t. d. pschepoda, wsachu jeho do swojeje fredzisny, stupichu s nim do hvedzenisskoj ejaha a wedzichu jeho do zyrkwe. Dow syny so wón psched woltar do rjaneho stola, kothy bjesche jemu cjechny mtedy lud tez k tutej hvedzenej darit. Jego djeczi, bratr a pscheczeljo wedzichu w poldanskich lawach; pschi nim pak stejesczey 2 mlodej towarzischy w bjelej draszi, jena k prawicy a druga k lewicy, kozda dzerzesche wjenzowu lotwizu na zerdzzy, jenu s 50 czerwonymi, a drugu se 70 bjelejmi rózem; runje tak tez polda neju dwaj mlodaj towarzischej s hohojem w rusach. Knes kantor Vogel s Wosporka, jubilarowy schuler, hrajesche pscheczelje a ej 12 wojersky huzbnizy bjesche sobu na horti. Knes duchomny Räda pak dzerzesche njeto psched woltarjom tak rjanu rycz, so we tej pschepel nenej zyrkwi wschilej woci w sylsach pluwaschtej.

Po tutej ryczi spjewasche Huczianske spjewanske towarzstwo rjanu woszibity spjew a potom saycoza so nedzelske prijedowanje po prijodkpihanym tercji, kotrej pak so tez na ton jubelfli hvedzeni sobu cjechnische. Po kemschach festupachu so djeczi psched schulu do hazy a spjewachu ton khierlisch: „Ach wostan psi na s hnadu!“ — fastuperjo woszadnych wshow pak podachu so s nowa k swojemu lubemu Ryktarej a knes wekny rychtar a gmeinsti prijodkstejer Vogel we Huczini pschepoda jemu shromadny dar, wot wschirkich k nemu faschulenych wshow, menujzy iara woszony a iara drohi stoty cza s nisk se stotym recjastom a kliczkom a s jenym recjasom wot wlosow. Tuto pschepodacie pschewodzische k. Brösla, gmeinsti prijodkstejer s Hliny, s njezotrymi slowami. Njeto pschewroshy so jubilar s zylej swojej swobisu do hofzenza na hvedzenistu hofzinu, na kotrej wele woszadnych djiel beresche, haj njezoty bjeschu tez swoje mandjelske sobu pschivedli, schotz je wsczeje kwalby hodne; tak bjeschu tu muzejo a zony, starschi a djeczi, wyhozy a nisy, knezio a ich djeczelcerjo, wuczeni a newuczeni, a zani hei nebjeschu na puczu, pschetoj woni bjeschu tu wsczity w jenej mysl, menujzy we tej: Czesz, komuż cjesz klescha, naszemu Ryktarej pak vdenia nasprenja!

Psched shromadnej weczerji, koton woszibje zushy wuczerjo se swojim najstarschim bratom dzerzachu, wuspiewachu tuczi njezotre spjewy a pschepodachu jemu swoj dar, menujzy klesbornu tobakowu tylsu a jedyn ejischczony spjew. Wezior bje, kaisz hje tez wobed byt, iara wezeta. —

Huczianska woszada je so wopravdzie wsczeje cjezzje a kwalby hodnu wopolasata, pschetoj wona je swojemu wuczereti, kiz je so we jeje klesbji seschledzivit, tafti djen pschihotowata, kaisz je jon sadziv hdy zadyn wuczer niet, a kaisz jon renisch drje tez Huczina hisczeje nihdy widzela neje. — rtf.

D opisy.

S Drezdjan. Pschichodne ljeccje budje pola na s wulka pschemyslna wustajenza dzerzana, a to w tym warenju, hdej bjesche predy pschi Nowym torhoszczu wobrasownja (Bildergallerie), kotaż bu loni do krafneho „nowego musea“ pschepol-

żena. Pschipódlia chzemjy prasieć: Schtóz do Dreždjan pschindje, tón ho nesomdž, ſebi nowy muzeum bliſko kralowſteho djiwadla (theatra) wobhladacj; pschetoj schióz wot woſebnych dreždianskich ſnamenjow ničjo nerosymi, tón hízom na ſalach woſbraſownje teſto rjanoſzie widzi, ſelkoj hewak nihdje wobhladat neje. We wjednych bodzinach (woſoto poſodnja) móže kózdy darmo nutsch a netreba ničjo placię. Pschimacz pak nichto ničjo ne ſm e. — Schtóz ſ wuhlom tepi, tón ſo tola wulzy na ſedžbu ber, ſo ſo w nozy nesaduſky. Kaz hízom weſi ludjom, tak je ſo wóndano w Deubeni nedaloſko naſ džjetawemu muzej a jeho żoni ſechlo. Wuhlo ma menuſy wele ſchfódnje paty we ſebi, kóraž psches khachlowu rotu won lieta. Hdyž pak je ta rota nemecjena abo ſnadž ſe ſafuſku ſatylnena, ſo by wo iſtwi dſjeje cjopto w oſtaſo, poſtom para won nemože a ſo ſ khachlowymi durczkami a ſe wſchitlimi ſchmarkami do iſtwy cjiſheji, psches cjoz wo iſtwi tajſi powjetr (abo lóſt) naſtane, kiz cjlonekej naſpredy htowubolenje abo woſmoru naſcini a jeho, hdyž tam ſpi, ruchje mori, tak ſo žana pomoz nejo. Schtóz po tajſim ſ wuhlom tepi, tón ſo ſa to ſtaraj, ſo móže ta ſchfódná para, kóraž hſchcje doſko po haſnenju wuhlow w khachlach woftawa, psches rotu derje won, a ſo móže cjerſtwy powjetr (bryſchny lóſt) tam derje nutsch, a tak tež psches khachlie do iſtwy. Poſzina-li pak tudy njeſko hſtwa bolicz, dha je wulſti cjaſ, ſo ſo woſna khwilu wotewrja. Njeſko naſjeto wſchak drje wjazy wele tepeňja nebudzie; ale ſchtóz tole ciita, tón jo ſebi ſhowaj w dobrym pomjatku: pschetoj ſa ſydom abo woſkom mjeſazow ſmjeſemjy ſaſo naſnymu, a potom ſymu,

hdyž te ſymne wjetry duja
a te hłodne welki wuja.

Tehdy je woſebna wiez, w cjopteſ ſtvičiſ ſydač, pschi cjiſiž pak ma ſo wuhloſteper ſwjeru hladacj, ſo ſemu new id omnia wuhlowa para žaneje ſchfódy na ſiwenju naſcini.

H. S biſkopskeje ſtrony, 21. haperleſje. Djenſha tydjen dopoldnia bu na ſſokolzy (Galſenberg) pola Jasoñy róžny kamiń ſi nowej wieži poſoſenj. Psches tuto twarenje budje ſo pucozwarej ſtaſkny wuhlad do Eſerbow a do ſakſteje Schwizy wotewrici, kótryj je njeſko psches wyſoko drewo ſaktryw. — We Hſchbachu deſtaſchtaj dwaj ſorciſmarej, Schielat a Gotteber, ¼, wot wulfego loſa. Drugi diſel pschindje do Birny a woſkoſnie a trechi tajſich muſow, kiz hewak we ſbožu neſydaču. Tuton podawſ ſim wjeſſie hnjeſwanje naſcini neje. — We Lichtenbergu pola Poſciany wudyr 15. haperl. popoldnia ½/4 woheń we twarenjach grychty, a niž jenož te ſame, ale tež wſchitke twarenja dwieſu burow a ſeneho ſahrodnika ſo we ſtótim cjaſu do popela pschewobrocicu. Woheń

je wot 14ſteſneho hólza do ſyna ſaloſenj był, dokelž je ſo chyłt njeſaſeje ſchitwdu dla weſcij. Wón je hnydom popanený ſi temu ſtat a do Radeberga ſneſtſtu abo wſchitſeje pschepodatv. — Sandjenu ſobotu naſta we ſemizach a na Raſtarju na jene dobo to wotanje, ſo budje ſo nowa ſteleſniſa wot tam abo wot Biſkopiz hacj delje do floschtra a dale twaricj a ſo ſo hízom wobhladuje, hdyž dyrbí poſoſena byc̄. Wjesty Rievel, junu pschi twarenju ſemiczanſteho wulfego moſta poſtaſnik a naſprijenſhi ſaſtuper twarcifteho miſchira Engerta, bjehaſche ſ wulfej ſemſtej ſartu wokolo a narhczowasche ludzi, ſo ſu ſo ſemu te wumjerenja a wſchje druhe dželta pschepodatv, fotrž maya ſo predy twarenja ſameho wobſtaracj. Pak we zyjej nuſnej džjetawoszie bu wón wot ſeneho biſkopskeho bjeſgarja na jara mersaze waschnje ſatorhneny, pschetoj tón jeho nuſowaſche a nuſowaſche, hacj ſo ſi nim do Biſkopiz newróci. Tutemu muzej, kaz tež ſenemu pschekupzej bje wón djen predy tóſſcho tworow wuryczat (wobimai psches 20 tl.) a dokelž je ſaplaſciſt nebie, da bojesche ſo tón muſ, ſo budje ta nowa ſteleſniſa pschesaſhe hotowa a ſo miſt ſo ſemu potom tón luby natwarer na tej ſamej zylje ſ wocjow ſunyc̄. Teho dla wón jeho pschi naſljeſchim ſapocjatku ſađjewa. So bje to mersaza wiez, to ſo ſamo wie. Ale tež ſa naſ, kiz chyžhmy radji aſzije ſupowacj a ſo hízom weſelacmy, ſo budjemy ſo pschichodnje psches floschtr do Kulowa na hermanſ weſi móz, bje tajſi ſađjewk jara woſbyrny. Tuton ſeniczku muſ je nam to weſelje ſnadž na wječnosz ſſaſyt.

Gžabi ſakſkoſchlesyſkeje ſteleſniſy ſ budyskeho dwórnichę.

Do Drądzian: rano 7 h. 37 m.; pschivoſnu 12 h. 53 m.; popoſnu 3 h. 52 m.; weſcior 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorela: rano 7 h. 47 m.; dovoſnu 11 h. 40 m.; popoſnu 5 h. 2 m.; weſcior 8 h. 27 m. w nozy 12 hōd. 4 min.

Cyrkwinske powjesće.

Werowanı:

Michaelska cyrkej: Eduard Ludwig Lusan, woſbydeſt pod brodom, ſi ſieuva Eleonoru Koſorez tam. — Jan August Rydtar, woſbydeſt w Kubitſzach, ſi Mariu Žermuſez ſi Wyhoteſie. — Jurij Hámisch, ſlamat a rydtar w Porschitzach, ſi Hanu Mariu Žukuſchez ſi Mjewſez.

Kréna:

Michaelska cyrkej: Hulda Eugendreich, Ernsta Hendricha Louisa Halvu, ſcherza na Židovi, dž.

Zemrjeta:

Djen 9. haperleſje: Hanja Khrystiana, Hanriſa Bohuwjera Waltena, ſcherza na Židovi, dž., 2 m.

Hans Depla

Kak

rozom

wotritaj

a

ludzi pódla

škrjetaj.

Mots Tunka

a

* * *

* * *

H. Depla. Nô, Mots, schto dha sy tak wîhoty?

Mots Tunka. Za wschak hym smještenu wjez
woj jeneje pschasy hlyschak.

Hans Depla. Schto dha to bje?

Mots Tunka. Mi wovebachu, io je jedyn,
kij ho pothalowasche, dokelj je pschazu skomđil, tam
tola tez sunu nôs tykoł.

Hans Depla. To drje wierno neje?

Mots Tunka. Ju, to je wjekle wierno, a
k wulku swoju abo nesbožu holz tunje grog wa-
rachu a dwójek pschitushowachu.

H. D. Dha drje je ho temu prawje trečilo?

Mots Tunka. Haj, taf sara prawje, a wón
tak pijsche, so jemu liža tak won stupachu.

Hans Depla. Dawachu dha tak wle?

Mots Tunka. Bone drje dyrbjachu, psche-
tož wón ho vîcego wokolo blida wcejescie.Hans Depla. To drje ho wón njetko žakoňnie
hnjewo, so jeho na pschafukanje pscheprohyli nejsu,
so burzishe ho saž napik.

Mots Tunka. To je mójno.

Hans Depla. Kak dha ton čloweček rječak

Mots Tunka. To džu eji pschi druhéj sklad-
noski prasieć.

N a w ē š t n i k .

Pschemjenenja dla je wobhodzej wotmyshleny,
skwoju dwajchošowu khježu cjo. 24 w bartskiej
Dubrawzy, se kadowej sahrodou k nej sluschaže,
kaž tez pot körza pola, se swobodneje rufi psche-
dacz. Wscho bliſsche ie shonicej pola heimana
Fritschie w Grodilischcju.

Wot Watporý je iena khježa se wschitkim
pschitluschenstwom k pschenajeczu. Wscho dalische
je shonicej w Kubischizach cjo. 18.

W Hnajchezach cjo. 6 ju jedyn wos, kaž tez
pluh, radlo a wschelake bróny na pschedan.

Pondzelu, 28. haperleje dopolinja w 10 hodzinach budja ho cjo. 18 w Rakezach 3 kruwy, 2
kosy, 1 cjelo, 3 kacjki, 1 świnjo a njeshto kur
sa hotowe penesy na pschedawacj.

Kruwy na pschedan.

Dla pschemjenenja hospodarstwa steja na kubli
cjo. $\frac{3}{4}$, w Brjesinzy pola Delneje Horki 14 kru-
wów hnydom na pschedan.

Na knezim dwori w Schcienzy pola Rakez
leži 100 kerzow strowych, k jedzi a k wusadzo-
wanju shmanich biernow po zlym kaž tez re-
jenotliwym na pschedan. — Tez stej tam drje
wyšokościelnej kruwi na pschedan a 3 sapštejnewoty.

60 Kloſtrow

brjesowych a wolschowych penkow budje ho 5.
meje dopolinja w 10 hodzinach nedaloko bartskeje
drohi we Wukranecjizach na pschedawacj.

Buchorn.

Wotewrenje swojsich nowosradowanych khal-mow w predawsczej radzinej palern na garbarskej habsy dawam s tutym czeszenym Sserbam naj-podwolnischego f naivedzenju a poruczam tez swoje jednore a dwójne palenzy, liqueury, huiles, ratafise a crèmes, kaž tez wschelake wi-nowe, hadowe, felowe, ragout'owe a skladowaniske kisalo a wschilke do mojego pschemysla kuschaze artikle vo najtunischej pla-cisni nanajsliepe.

C. S. Kahl.

Wossjewenje.

Material podtorhanych, f predawsczej Pietra Bahnez sahrodniskej jwnozi cat. no. 2 w Esnoch-cijach kuschazych domstich a hospodarskich twarenjom, wobstejacy w tijeschnych walczakach, w sdjela twarstkim f dzjela pas w palnym drewi a tez w dzjelbi kamenjom budze so
pon dželu, 28. haperleje, popołnu w 2
hodzinomaj

na twarnischcu po loſach sianje na pschedaj-
manje pschedawacj.

W Esnochcijach, 22. haperleje 1856.

Krejekubletske sarjadniſtw.

Wschilke janostajene mjezy nebo zivnozteria
Jan a Wiczasa w Hornych Zilozach budza so
tam pschichodnu ſredu jako 30. haperleje t. l.
dopoinja wot 8 hodzinow sa hotove penesh na psched-
ajowanje pschedawacj.

Pondjelu 5. meje budze so 30 tol klojnowych
walczakow pola brodziszcjanſkeje zyhelniczie na
wulſubernicjanſkich mesach na pschedajowanje
pschedawacj. Sapocjat rano w 9 hodzynach.

Stefan.

Ja bydlu njetko w kliczi f. psched-
kupza Künbela w rožku herbskeje
a schulerskeje habsy, f klicznyimi du-
remi na herbskej habsy, po 2 ſkho-
domaj, hdež preddy f. kommiſsar
Lauterbach bydlesche.

Nycznik Martſchka.

Majk, so bych jen wurumowat, psched-
dawam punt po 22 np.

A. B. Pannach
na bohatej habsy.

Grožowe bróſtſkaramellje
najlepschi ſriedl f woſtronenuſu kafela a f po-
loženju dſchanja, kaž tez f swarnowanju psched-
dybanosju pſdi ſafymnenju w symnym cjaſu.

Sa Budyschin a wokolnoſ w hrodom-
ſkej haptuzh knesa M. Jäkinga ſejdu cjaſ
na pschedan. Eduard Groß w Brüſtſtawju.

Nowe rigaske lane hymjo w tunach
porucja **A. Semig**, na žitnej habsy.

Nowe wopravdžite rigaske
lane hymjo w tunach

hym dostat a pschedawam je po možnoszi tunjo.
W Budyschin, na herbskej habsy ſdwjemaj muromaj.

J. G. F. Dieckſch.

Suſe drøždžje

ylie ſvlnie a po fo ročki so detje hiba, ma ſtaſny
čerftwe na pschedan w Budyschin na herbskej habsy
w welbi, psched kotym ſtai dwaſ muraj wipo-
ſnenai.

W. J. G. Dieckſch.

To mojeſe ſollekſije padjechu w 49. tl. f. ſraj-
neje lotterije ſzehowaze weſche dobytki, kotry cje-
genym Sserbam Budyschina a wokolnoſie ſtutym
najpodwolnischego wosjewjam, na

Ejo. 13242 1000 tl.

· 43713 1000 ·

· 34643 1000 ·

· 13282 100 ·

Ejo. 13229 200 tl.

· 21523 200 ·

· 21524 200 ·

· 23728 200 ·

Ejo. 7980 100 tl.

· 7984 100 ·

· 13267 100 ·

· 19911 100 ·

· 21542 100 ·

· 21567 100 ·

· 21587 100 ·

· 21593 100 ·

· 23719 100 ·

Ejo. 23778 200 tl.

· 32511 200 ·

· 36626 200 ·

· 42358 200 ·

Ejo. 23726 100 tl.

· 13736 100 ·

· 32533 100 ·

· 32546 100 ·

· 32569 100 ·

· 32580 100 ·

· 34774 100 ·

· 36696 100 ·

· 42155 100 ·

Ejo. 42384 100 tl.

a wycze teho hſchicje 404 menſich dobytkow.

— Tez poruczam ſo f loſami f 50. lötterii.

W Budyschin pod hrodom ejo. 32.

Handrij Hennig.

Atžije

fa wulſbowanie

pschi ſkoto: a plodohladu

19. a 20. meje w Huczini ma po 15 nſl. na pschedan

Budawańja Serb. Nowinow.

2 tol. myta

dostane tol ſamy, kij može teho paducha, kotry
je ſredu w nozy 17. t. m. jedyn hrab, ſnadź 12
zolow w prieczniku a na hajnicjanſkich mesach
ſtejazy, kramki, tak dopofasacz, ſo može ſo ſud-
niſhy pschedzivo nemu ſatrocjeſ.

Jan Kſchizan w Naschowi.

Dobrowolna subhastazia.

Na požadanje formindu savostajených Hanuszez díleci w Drobach ma šo sabrodnistva živnosti, jim bluschaža, cat. no. % w Drobach lezoza a no. 15 tamníchich gruntskich a hypothekstich knibi sapišana, kotrej 18 astrow 134 pruton wopschija a je se 167, ss dawskimi jenoszemi napolozena a s wuwacjou inventara, kupywanej pschedajomneho, wot wežnych grychtow na 2450 tl. — — — tarirowana, herbstwodzielenja dla

25. junija 1856

na tudomnym kral. krajnožudniſtwi dobrowolnje na najwazniejszazazeho, tola yak s wumieniemom wuswolenia bes lizitantami kaž tež pschiwolenia kral. appellazionskeho žudniſtwa tudy pschedacj.

Na kypenie smyšleni šo teho dla s tutym pschedproscheja, spomneny djen dopolnja na tudomne kral. krajnožudniſtvo pschiuci, šo samotwez, ſwoju placjowoz dopokazacj, ſwoje žadzenja ſcinięz a pschedpolnju w 12 hodzinach pschedacja spomneneje živnoszie doczakacj.

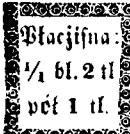
Bliſche wopisanje pschedajomneje živnoszie a inventara, teho runja pschedawansse wumienienia moja šo s wosjewenia, na tudomnym krajnožudniſtwi, kaž tež pola rychtarja Kowarja w Drobach wypowidzienego, našhonicj.

W Budyschin, 23. haperleje 1856.

Kralowske krajnožudniſtvo, II woddzielenje.
Vach.

Holczej, fiz chze czasnikarſtvo (Uhrmacherskunft) wuſnycz, može hnydom mjesto dostaci. Wscho dalsze ſe ſhonicj we wudawańni Serb. Now.

Psche kózdy ſestareny faſchel,
psche bołenie na utrobi, psche do tho letu u
byba wosz, ſci iubolenje, ſazwanje ptu
zow je tón wot medizinalſteho radzicjela knesa
Dr. Magnuſa, wokresnego syskuſa w Barlini

aprobieowany
bróſtowy ſyrop

brjed, fiz ſo w mnogich padach a ſtajne ſe ſpokojazvym ſkutkowanjom nałożo-
washe. Tutoň ſyrop ſkutkuje hnydom po
prjenim nałożowanjom woſebnje, psched-
wſchitkim pschi ſaſakym a jaſlokaſchelu,
spiekuje wuſhad krafow, pomenski ſkoko-
tanje w ſci i a wotſtroni w ſrotkim czasu
kózdy najwylnitski faſchel, tej tón pschi ſucho-
cji ni a ſacjert ſrejwrocjenje.

Sa Budyschin a woſlowisz pschedawa ju
jeniczky

hrodowſka haptka.

Afzije ſa wulokowanje pschi ſkoto a
ptodohladu 19. a 20. meje w
Hucini ma po 15 nsl. na pschedan

Reinhold Bartels w ſkotym laři w Budyschin.

Serbska prjedarska ſhromadžiſna.
Štredu, 14. meje t. l. rano w 9 hodzinach w
hoſzenzu ſtotej kroni w Budyschin.

Diaſ.

Psches tu hnadi Boha, mojego knesa, ſym
ja ſandženu nedjelu Jubilate, 13. haperleje t. l. ſwoj
ſtoły jubelski ſwedjeni we ſchulſtim ſaſtojnſtvi ſwieſzit.
Kraſny ſwedjeniſti djen bu tamny djen ſa mne
psches te wele a wuberne ſwedjenja wot luboſje
a mutrobnego dželbracj, kotrej buchu hiſczejen
psches wſchelle a drohe čeſzne dary powyschene.
Teho dla po hlubokim hnuczu ſwojeje wutroby
pschiuebu hiſczejen tudy junkrōz ſiawnje ſwoj naſ-
hórzyſki djak wſchitkim mojim wuſkotim pschedejſam
a prjedſtaenym, wſchitkim mojim čeſzenym psched-
ejſalam a ſaſtojnſtim bratram ſ bliſka a ſ dalota,
ſuſhodnym knesam duchomnym, wſchitkim mojim
niehduſhim a njetzichim ſchulerſam, woſebje tež
hnadnemu ſollaturſemu kneſtſtu, knesej hrabji
ſe Schall-Miaucourt, knesej žudniſtemu radz-
cjelej Hartenſtein, mojemu čeſzenemu ſchul-
ſtemu inspektarej knesej duchomnemu Rādži, tež
zytej lubej Hucianskej woſadži a ſeje ſa-
ſtu per jam, kaž tež tym čeſnym młodym hó-
zam a holzam, koſi ſo woſebje psches čeſny
dar a pschi čeſnym čaju wobdijelichu. K wob-
ſtajnemu džakſi cjuju ſo cjerem a prosča Boha
lubeho knesa, won chyž ſo bohatej injeru ſwojich
nebeſtich johnowaniow Waſ, o lubi, wſchit-
ſich, wſchitſich ſwefelicz a podomne w ſele a
jubelske čjasy we živenju wſchitkim wobradzicj, kaž
ſu ſo mi po jeho hnadiji a psches Waſchu luboſ ſa
tamnym dniu najzweđenzy dostate. 1. Mojs. 32, 10.

W Hucini, 17. haperleje 1856.

Jan Bohumil Nychtai, wucjer,
wobſedzej ſtotej medailje kralowſteho ſaſſon-
ſteho zwilſkeho ſaſtuijbenego rjada.

Zaſdženu sobotu ſita w Budysinje płaćachu:

Kore.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedzna.		np.		
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.			
Rožka	6	—	—	5	15	—	5	22	5
Wichenza	8	—	—	6	20	—	7	15	—
Bezjmen	4	15	—	4	5	—	4	10	—
Worſ	2	20	—	2	10	—	2	15	—
Hořč	6	10	—	—	—	6	—	—	—
Rievik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zahly	8	10	—	—	—	8	—	—	—
Hejduschka	6	—	—	—	—	5	15	—	—
Bjerny	1	10	—	—	—	1	5	—	—
Rana butry	—	18	—	—	16	—	—	17	—

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž mają so w
wudawańci Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plać so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čisto płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórlétna předplata pola
wudawańca 6 nsl. a na kral.
pósće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cislo 18.

3. meje.

Česlo 1856.

Wopshijecije: Szwietne podawki. S Hucjiny. Se Stachowa. S Winiatka. S bukicjansteje
wojady. S Wojerez. S Woßlinka. S Zitru. S Budyschima. Dopišy. Syjetwy. Hanß Depla a
Mots Tunka. Cjahi saſtostobles. jeleſn. Byrkwinſte powjesje. Nawieschtink.

Swētne podawki.

Sakſa. Pruski kral je 25. haperleje do
Dražđan na njesotre dny na wopytanje pschijet.
Kral Jan bje jemu hacj do Röderau'a napsche-
ćjivo dojjet. Nasajtra wopyta pruski kral s kra-
lowu nowy muzeum, hdjež bushtaj wot krala Jana
pschewodzenaj a popotuju bje wulka hozina, na
kotrij hjechu tež ministrio a pruski połtanž skasani.
Nedzelu podashtaj so wobaj wyšokaj hozjaj do
evangelskeje dwórskeje zyrkwe ſe mſchi a staſtaj so
poindzelu ſaſo do Barlina wotwstoſ.

Prušy. W tychle dnjach so barlinski ſejm
wobſankne. — K cjeſzi miniftra Manteuffla a
k pschipōſinacju jeho ſkutkowania pschi mjeru-
jednanju bu wondanjo wot jeho pscheczelow a
cjeſzerow w Barlini woſebna hozina wotdjer-
žana, na kotrež so wón tež wobdzieleſche.

Rakuſy. We Wini bu 24. haperleje ſa-
kladny kameni k nowej zyrkwi, kotraž ma so wot
dobrowolnych pschinostkow k dopomnenju na ſbo-
żomne khjezorowe wumōženje k mordaſſeje ruli
twaricj, jara ſwedzienzy ſapotoženym. Khjezor a
khjezorka, wſchitzy miniftri a wyšozg ſastojniy,
kaž tež rakuſzy arzybiſkopoj a biskopoj, tu ſhwili
we Wini pschitomni, hjechu pschi tutej ſwiatoc-
noſii pschitomni. Zwarka tuteje zyrkwe budže
njehdze 12 liet tracj. — Rakuſke wójſko, wot
kotrehož 8 brigadow w Móldawi a Walachii
ſteji, budže tutaj krajci na to waschnje wopſchecj,
so kóždy mjeſaz jena brigada domoj poczehne.

Franzowſka. Podpiſma wſchitkich weſ-
chow, kij ſu mjer w Parisu wujednacj dali,
ſu do Parisa pschitile a so tam wumjenjate.
Piſmo, kotrež mjer wopſchija, je njeſko wosſe-

wene a my ſ neho runje wón jara wele no-
weho neshonjamy. Najwoſebnische wjeſy ſu:
1) ſo w czornym morju žane wójſte kóždzie wiaz
byc̄ neſmedja, kiba 10 malych russich a runje
taſ wele turkowſich k ſastaranju mórfſeho poli-
zajſtwa; 2) ſo na brjohach czorneho morja žane
twerdžiſny byc̄ neſmedja; 3) ſo ſimje w czor-
nomorſich miestach kóždy kraj ſwojich pschepupſich
konſulow mjeſc; 4) ſo je Donawa zylie ſwo-
bodna rječa, ſo tam nichtón žaneho zla brac̄
neſmje a ſo teho dla tež rufi khjezor njesotre
milje kraja pschi tutej rjezy móldawſtemu krajci
wotſtupi a ſo taſ wot Donawy wobſankne; 5)
ſo so Ruſam wſchón kraj a wſchle miesta, wot
nepiſcejelov wobſadžene, ſaſo dadža a ſo Ruſojo
tež dobyty fruch aſiſeje Turkowſkeje wopſchecj;
6) ſo Ruſojo alandske kupy wjazy wobtwerdzieſ
neſmedja a 7) ſo Sſerbia dale pod turkowſlim
wyjchim knejſtivom, ale pschi ſwojeſi dotalneſ
ſwobodži a pod ſwojim ſamſnym weſhom wo-
ſtane. — Khjezor Napoleon je hrabju Mornya
k temu poſtajſt, ſo by Franzowſtu pschi króno-
wanju ruskeho khjezora ſastupit. Wón je jemu
k temu 1 million nortow wustajit. — Wulka džielba
franzowſeho wójſka, kij ma ſ Krymy wróćicj,
poweſe ſo runy puež do franzowſkeje Algierskeje,
k druhci džielbu, njehdze 50,000 muži ſylnej,
pschijedje marshal Velisier do ſameje Franzowſkeje.

Ruſowſka. Wot ruskeho wójſka je w
tychle dnjach psches 300,000 muži domoj po-
ſtanych. — Khjezor je ſo ſ Móſkwy ſaſo do
Petersburga wróćit. K jeho krónowanju ſo wulke
pschihoty cjinja. — S Krymy piſaja, ſo ſteſ
tam tu ſhwili dwje wjeſy, k kotrymajz ſo cjaſ

pschečinja, menujzy, so šo predawsche ne pschečeljo pschečelnjuje wopytuja a so šo Franzowsojo a Žendželjenjo na dompuč hotuja. Sardinszy su šo pecja hijom motwessli.

Turkowſka. W njezotrych krajinach su Turkijo jara nemdri na to, so su kſcheszienjo wjazy prawa dostali a sakhadzeja teho dla kſcheszienami jara hroſnje.

Ze Serbow.

S Hucjiny. W nastupanju ſkoto- a plodo- blada, tudy 19. a 20. meje wotdjerjomneho, kmy ſhonili, so je šo Ieho majestosz kral Jan na tón hamón poſornje pschebroſyt a so je wón pschinę ſlubit, jeli jemu to khwila a ſtrowosz spožej. Swjestoszju pschinu pak wſchelazy wýſzozy knezja ſ Drajdžan a najſtere tež tamniſchi franzowſki poſtlany. Spomnemy ſwedjeni ſapocjina ſo 19. meje rano woſmich a ſlot kmy ſo tam hijom džen predy pschihacj a maschinu a druhe wjez̄ moga ſo tam hijom wot pjatka pschinewz a ſ wuſtajenzy pschihotowacj. Muſti, kiz cheze do miestnoszie, hdjež ſo ſkoto- a plodohlad wotdjer- žuje, ma 2 nſl., jónska a džiecojo pak jenož 1 nſl. placicj, ludžio pak, kiz ſu ſ wohladanju ſkotu n uſnje trjebni, netrebaja niežo placicj. Sa cjeſne myta je 565 tl. wuſtajenych a jeli ſo alzije wſchilke pschedadža, dha budje njehož ſa 2800 tl. dobytki ſ wuloſowanju ſupenyh. Bes tutym dobytkami budja konje, kruwy a wſchelaſi ſfot, ratarske maschinu a druhı ratarski grat, žeſteine khaclie a wſchelake druhe trjebne wjez̄ ſa dom a hospodařtvo a wuloſowanje ſtane ſo wutoru 20. meje. Wuloſowany dobytk ſo temu hnydom pschepoda, kiz tu akciju pschineſe, kiz je dobyta a budja wſchilke akcije, kiz ſu dobyte, w nowinach po jich cjiſtach wofſewene. — — Dalishe drobnoſzie ſa tydzeni wofſewimy.

Se Stachowa. Sandženu ſobotu, 26. haperleje, weczor wudýri w bróžni tudomneho ſahrodnika Strehlje wohen a pschewobrocji tu ſamu, kaj tež wſchilke druhe twarenja tuteje živnoſzie do prócha a popela.

S Minakata. My kmy hijom na to ſpominati, so je knes hrabja Einſtebel nad Minakatom a t. d. naſchej zyrki rjane doſpołne byrgle darik, kiz ſo w nej poſtaſa, hdž budje

zyrki hotowa. Nietko ſtyschimy tež, so cheze tudomny ſubler Jurij Šchotta naſhemu Božemu domej krónſti ſwječenik jako dar pschepodacj, kiz by ſo potom do ponoweneje zyrkiye powiſnycj mjet.

S bukicjanſkeje w oſ ad y. Hijom wot 13. haperleje mamy w ſwojim naſhwilnym Božim domi ſemſchenje. Hacj runje je tuto twarenje ſa toſku wulku wohadu, kaſkaz naſha je, trochu male, dha je ſo tola wſchón neporſad pschi Božei ſlužbi psches wuſhilne wobſedžbowanie naſchich ſheſbitarjow wotſtronicz pytač, woſebje ſo kóždy ſemſcher bes pohladanja na woſobu po možnoszi ſe pydлом wobſtara, ſtož ſo powschitomne jara khwali. — Nech paſ ſebi tola nichón nemyſli, ſo ſnadž je naſch Boži dom tajke mjesto, hdjež ſnadž ſo tak njeſak hubenje doſz Božu ſlužbu džerjež hodži. Nje to ſamjeszie neje; wele ſſere ma wón tón naſhohad, jako by wón ſe ſamyhom ſ ſiecjnym Božim ſlužbam pschirpraweny byt. Pschetož we nim je niz ienož wſchitko, kaj w Božim domi naſwarene, ale tež naſreničho wupuſchene. Zyle murje ſu ſ rjanymi pletwami wobčejhnene a ſ wjenzami wudebene, woltor a lijetka ſtej wypſe pychi, hewaſ ſ nimaj ſluſchazeje, ſ naſwoſebniſchi ſ wjenzami a ſe ſtoſpami wot ſiedlowych a ſchmirekowych halosow renje wupuſchenaj; wulke durje ſu zylie ſchleacjane a hewaſ je wſchudjom tak wele a tak wulkich woſnow ſahadjenych, ſo je nutſka tak ſwjetlo, kaj ſebi jedyn jenož žadacj može.

Najweſcha wobčejnoſz trechi tu khwili naſheho knes kantora Kirſchnerja, pschetož tón dvrbi ſebi ſam ſe ſwojim ſpiewanjom pomhač, doſek ſu naſche byrglie tež ſ poredjenju a ſ powetschenu preč poſlane, ſtož budje pecja 600 tl. placicj. — Božu ſlužbu bes byrglow bjechmy ſebi predy tež hinač myſlili a bje ſo nam ta wjez hóřſcha ſdata. Ale doſek je naſch knes kantor predy vičes ſwoje wuſtajne hracie na byrglach a pschewodjenje naſchich kherluſchow ſ tými ſamymi ſwojou wohadu tak duschnje ſpiewacj nauwciſt, ſo je ſkoro kóžemu možno, ſ naſmenſcha kuff tafta pschi ſpiewanju džerječ a tež ſ temu wele pomba, ſo bjeſche naſch knes kantor psched njeſotrymi lijetami ſpiewanſke towarſtvo ſatožit, kotrež tež njeſotre lieta wobſta,

ale psched krótkim czasom (schtoż wobjarujmy) sałoasta, duż dha nasze spiewanie tak duschnie bje, so śmy wschity żara s pokojem.

S Wojserez. Dzień 23. haperleje popołnju w tseczej hodziniasta tudy wohnjowa hara a wuhladachmy, so ho stanjowa hromada mieszczana G. Winklerja paleśche. Dokelż so khetsje s pomożu pschitročesche, so wohen bortsy poduszy; tak pak je tón śamy wuschoł, to snate neje.

S Wojslina. Na dniu wobnowienia swojego kshejeniskeho kluba je knežna Bertha s Damniż nasz woltar s rianym wuschiwanyム rubom wobdarila.

S Zitra. Tudy so nietko schufej wot Kamenza do Kulowa psches Czornjow, Kschidow, Zitro, Wojslink twari a je s dijela hizom hotowy.

S Budyschina. Skrajnostawskiego ewangeliskeho wuczeriskeho seminaru wustupichu po khvalobne wobstatym pruhowanju saudzene jutry tucji Sserbia: August Knotha s Minekata, (nietko pomožnik w Bejerezach); Gustav Halla s Wujesda, (nietko domižaj wuczer w Panęzach); August Dubak s Lipeje (nietko domižaj wuczer w Koblizach); Hermann Schüza s Bukez, (nietko pomožnik w Kluschi); Karla Hilbrig s Porschiz (nietko pomožnik w Chróstawi pola Schjerachowa).

S Budyschina. Podjanskeho wuczeriskeho seminaru wustupichu po khvalobne wobstatym pruhowanju saudzene jutry tucji Sserbia: Jakub Kral s Radivoria, Hawschin Jenč a Jan Dold s Budyschina. Do spomneneho seminaru buchu w tym śamy czasu pschitsej tucji Sserbio: Herman Jurk s Laska, Jan Halscha se Sajdowa, Jan Nowak s Bronja a Michal Kral s Niemzow, kaž tež czi Njemzy: Otto Neubner s Budyschina, Franz Oppitz s Ostrija a Gustav Goldberg s Läutersdorfa.

Do duchomnskeho seminaru jaſtupichu: Mianusch Bur s Kulowa (Sserb) a czi Njemzy: Emil Scheks s Dražjan, Clemens Konradi a Bernhard Reeser s Budyschina, a Ferdinand Wendt s Dražjan.

Dopisy.

Z Prahi, 30. haperleje. Mamy jara rjany a cijopy naljetni czas, tak so ho w Molдавi (Włtaw) hizom kupaja; wulfej plowarnt so tele dny wotewritej. Wschelake schlomy kscieja, a pola ho selenja, ale żadaja wulzy sa deschekom, dokelż je hizom wele nedzeli suchi czas. — Mamy tu nietko tež „paradis,” s kotrym menom bu njeħdušča Kopplowa kupa poczciżena. Sdobniščo by tola meno Sofijska abo tež Isielerška kupa saſtujała, hdej je wiazy rjanoszow widzicj. Taſe pschemjenense starszych mjestnych menow do nowych poētiskich tu w poſlenich ljetach nicžo żadne neje; tak rjeka na psch. njeħdušče kōñske torhoschjo nietko Wjazla w ſke, njeħdušče ſkočja ze torhoschjo nietko Karlowe, njeħdušče židow ſke mjesto nietko Jozefiske, kotrež pak so hewal w ničim neporenscha. — Sobotu 19. haperleje ſwečesche predanschi khiezor Ferdinand I. swoje 63letne narodniny (Geburtstag). Weċjor predy febra so cah s pochodnemi (Fakeln) na hrod a wojeriška budžba tijoch regimentow saneše jaſtwenicko. Nasajtra bje wulfa parada. Ferdinand knežesche, kaž drje wjesje, wot 1. 1835 hač do 2. džembra 1848, na kotrym dnu so w Holmu (Olmütz) tróna wotekny s liesschemu swojego, tehdom 181letnego bratrowza (Nesse) Franza Jósefa I., njeħiſcheho khiezora. Zeħo mandjelska (wot 1. 1831) je Maria Han, djomka neboho krala sardinskeho. Wobaj wyšokaj mandjelskaj bydlitaj wot 1. 1849 w symi w Prasę, wot zyloho mjeſta cjeſzenijs; w liecti pak na hrodji we Ploſčko-wiżach pola Litomeriz abo w Sakopach (Reichstadt) pola Čejſeje Lipy. Ferdinand je ſebi cjeſne pschimeno „dobročiwy” ſdobne ſaſtužit, dokelż ſtoro kōžy džen cijanu wo wulich summach, fiz won s podperanju khudych abo wſchelakich wustawow daruje, na psch. tele dny 2000 tol. ſchiptalej fa khore džieci. — Wot 19.—21. bjeſche tudy wustajenja kwiečiny, s kotrejuž nař ſahrodniske towafſtwo kōžde heto ſwesheli. Mitoħoħ ſrajanow wobdiwache tute kraſnje ſrijadowane kwieci, fiz je naljetne blonzo abo cijopta ſchleńcijnka (Glashaus) hizom jahe wuwaħita. Tu widjiss mate liessy żadnych jehlicinow (Madelholzer) we wſchelakich družinach; tam wyšoke niſte kwieciſiny we wſchelakich barbach se wſchich peczich džielow ſwjetu. Najwižaj wustajachu saħrody khiezora Ferdinanda, weċħow Kunskeho a Nohana, hrabjow Salma, Waldsteina, Thuna. — Wondanjo wopytach wumjolusu (Kunst-) wustajenju, fiz je tu kōždoljetnie wot jutrow hač do ſimjalkow wotewrena. Kietha je tu psches 400 cijotow. Najwižaj wobrafow poſtieja wumjoluo s Prahi, s Mnichowa (München) a s Düsseldorf. Najlicznische ſu, to

šo rosemí, krajino- a živensjomalbý (Landschafts- u. Genregemälde); tola pak mamy tež njeſotre ſuſy woſobnych historiſtich malbow a platiſtich wudžielfow. — Nakuſti thiegor je porucjut, ſo bychu ſo w zythm ſeho možnarſtwi ſa ſnowa woſan- nený mjer džakowne Bože blužby djeržate. Praſli arzybiſkop je te ſame ſa wſche zyrkwe ſwojeje woſady na pſchichodnu nedželu poſtaſit. — Wczerá padie dwiſelne džerjo z wokna w druhim po- ſlhođi a ſtama ſebi nožku; nekežbnoſz pjetonečje bje wina tajſeho nefsboža. — Pola Roſdjalowiz nadpadije młodenz 19ſtetnu holzu, ſ kotrejuž bjeſche ſnajomnoſz pomjel, hdyž tutu nedželu pſches leſ ſ zyrkwe domoj džeshe. Wón wuejeje piftolku a pſchiwota ji, ſo dyribi wumrecj. Maſtrozena cje- kaſche, ale hvdom iſſeli ſo ſa nej. Holza padje, młodenz pak nabi ſ nowa piftolku a jaſſeli ſebi ſameho. Ale hlaſ, holza nebjeſche morwa, ani luſka ranena, dokež ſchrotowy mutſjel bje ju ſudy na ramjo trechł, kiž bje derje mutyfane a watowane, tak ſo ſo njeſotre ſchrotowe ſorna cjiſze pſches rufaw nepschedobuču.

Prehlad českého nowinárſta. W čeſ- ēnje wukhadža tu khwilu 18 časopisow a nowinow. Nabožne ſu štyri, bjez kotrymiž ſo Blahověſt wot Štulec najbóle wuznamjenja. Politiske ſu tři, najwjetši format maja wšednie wudawane Pražské Nowiny. Nawukowne nakladuje Maćica česka tři ſtwortlětniki: Časopis musea (za ſtawizny, ryčespyt, krasne pismowſtwo a t. d.), Živa (za přirodopis), Památky archäologické a misto- pispné. Wyše tych many tu hiſće jedyn pädagogiski měačnik z přiložkom za młodosé, jedyn hospodařski tydženik. Khwalomny belletristiſki tydženik je Lunír (to je imjeno mythickeho ſpě- warja, ſponuijeneho w Kralodwórskim Rukopisu, kiž je nam k. Smolek wubjernye zesarbčít w l. 1853). Skónčne ſpominam na dwaj časopisaj za młodosé, jedyn za přečelou zwěrjatow (wot to- wařtwa přečiwo čwiłowaniu zwěrjatow), jedyn za módu. My pak ſo wjeselmy, zo mamy z naj- mienjeſa Serbske Nowiny a Časopis Maćicy. Hač delnolužiski Casník hiſće wukhadža, nje- zhonomiy; před někotrymi lětami widžachmy jón tež we wěſtej hornoserbskej wsy na wječornej ſtrouje. Wudawa-li ſo, přejemy ſebi wutrobnje, zo bychu ſej jón tež hornolužisci wótěinecojo pěkuje zamolwjeli a tak khude delnoserbske pís- mowſtwo podpjerali.

Spěwy.

Nalječežo.

W hatach, polu, holi,
Horach a po doli,
Djezej lóð a ſnijeh pſchichrawa:
Zam ſo ſ vydku maja,

Š nowa ſaſpjewaſa
Š naſieſjom te ptacjata.
Schlowronczk vónnik vrjeni
Huglet neje ſjeni
Tež pſchi žadnej žiwnoſai,
Wón ſo ſmuji ſahe
Kaž ſu bróſdy nahe,
Holu, polo woſiwi.

Fjoom ſi ſi! ſpjewa
Schlorz a rónceko džela
Maſhotalo ſ kſchidleschkom,
Zuſbu je wón pobyt
Na wſchech ſtrachach dobjek
Njetko ſtarý wita dom.

Sybá, cjetia naſcha,
Djiw, djiw, djiw! ſo prascha
Schlo ſe bił mi džowęgiſtu?
Cjmi ſo aby ſwita
Na labach kibita
Wachu djerži ſ furwotu.

Schejipaja tež mróſy —
Po wyſokej drožy
Pjchindje baſjon, klepota,
Sa nimi cjehe ſnata
W dwori huſlowata
Widli widli! laſtoječka.

Maſchli w duſchi ſrudžbu
Dji a poſčaj hudižbu
Spiewarjow we huſgini;
Š mlodym liſhjom w haju
Chylobik je w kraju
Hoſz a herz najſławniſhi.

Dróſny, cjorne kožy
Sahwiſala hloſy
Rjanu ſchiju ſytuizy,
„Dobra nož wiſhei nuſy“
Spiewa ſknodž pſchi luſy,
„Gjincjerlinčin“ ſradomny.

Huy huy huy! na dubi
Huſakej ſo lubi
K kwaſej nowu ſuknu ma;
„Hdje je moja jona?“
Kurczi hoſbik, ſtona;
Kukut! woła ſokula.

Schjeracj na ſabrodi
Bledji kaž ſo hođi,
Tak a hinak ſanoscha;
Bogvulu do žita
Bur hej radscho wita,
Šo ſom krupy neschlodža.

Gjichi Michał ſuſji:
Schlo je naſ tu ludži
Wſchelakeho pericjka!
W leſhu ſchtrik a wreflot,
W hatach žiwi pleskot
Bachtanie a pſchicjenza.

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

* * *

* * *

H. Depla. Ale, Mots, to ja newjem, schto maja
po ludžio tej kramzowej cíapzy abo mijezý díjwacj.
M. T. Haš to je wjerno, wšchak ju nifomu wſak
neje a swoknom fu temu tej nichomu nute necíjnyh.
Hans Depla. S tej cíapku je nieko trochu
mijer, ale duž po ſažo nad ſeho ſchornem díjwaja.

Mots Tunka. Čjoho dla dha to?
Hans Depla. So do nich nemóže.
Mots Tunka. Čsu dha jemu male?
Hans Depla. Ne, ale woni ūu je temu ſuli.
Mots Tunka. No, dha nech w stupnach
khodži, — to je pielnie s cíicha khod.

Czabi ſafſkoſchleſynſkeje želeſniſy ſ budyského dwórniſchęza.

Do Drážďan: rano 7 h. 37 m.; vſchivoſku
12 h. 53 m.; vopołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Štorelza: rano 7 h. 47 m.; vopołnja
11 h. 40 m.; vopołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.;
w nožu 12 hodž. 4 min.

Penežna placzina.

W Lipsku, 18, haperleje: 1 Louiſd'or 5 ll.
15 ngl. 4½ np.; 1 vołnowažazy čerwennych ſloty
abu duſat 3 ll. 5 ngl. 4½ np.; wiſte bankowki 100.
Spiritus w Brothlawi 12 ll.

Cyrkwinske powjesće.

Wérowani:

Michalska cyrkę: R. E. Gottwald, tkalſki miſchtř,
ſ Hanu Julianu Schmidte ſe Židowa. — Handrij
Miersch ſ Dobroſtež, ſ Hanu Scholcijz ſ Mathez.

— Handrij Bohumir Halma ſ Hodiſla, ſ Hanu
Pekarez ſ Lubochowa.

Kréci:

Michalska cyrkę: Gustav Hermann, ſ. W.
Budhelma, ſchrymparia na Židovi, ſ. — Korla
August, Zana Mawſcha, wulfosahrodnika w Žen-
kezech, ſ.

Podjanska cyrkę: Jan Jakub, Michała Pe-
ſcha, ſhjejerja na Židovi, ſ. — Jan August, Ja-
kuba Mlynka w Štönej Vorſteji, ſ.

Zemrječi:

Djen 27. haperleje: Handrij Nöbel, ſublež w
Börku, 55 l. 7 m. — 18. Hanža, rodž. Aermannez,
Handrija Štrehlje, ſiwnoſzerja we Wurizach, man-
djelska, 72 l. — 21., Hanža rodž. Zimmermannęz,
Handrija Pečha, ſhjejerja a polerja na Židovi, man-
djelska, 64 l. 4 m. — 23., Hanža, nebo Miklaw-
ſha Höhn, wobydlerja pod hrodom, ſartost wudowa,
70 l. — Jan Lorenz, ſiwnoſzec w Grjeschini, 75 l.
3 m. — Jan Ernst, ſ. G. Vogla, ſhjejnka w Štö-
nej Vorſteji, ſ. 2 n.

N a w ē š t n i k.

Drewowa aukzia.

Psichodnu wutoru, 6. meje, maja so na kubli cjo. 2 w Pieszach, na wjazowych parzellach sbiti khōjnowe schcjepiane a peñkowe drewo, kaž tež tajse walejki na pschedawacj. Pschedawacj.

Gromadujendzenje rano w 9 hodzinach w torcji tam. **S. A. Saüberlich.**

Aukzia płaania.

Pondzelu 5. meje t. l. rano w 9 hodzinach ma so na swobodnym kubli w Jeschiza ch dżelba kopaneho płaania po loſach na pschedawacj.

60 Kloſtrow

brjesowych a wolschowych peñkow budje so 5. meje dopolnia w 10 hodzinach nedalofo bartskeje drogi we Wukranczach na pschedawacj. **Buchorn.**

Na knezim dwori w Schcjenzy pola Ratej leži 100 kozow strovych, k jiedzi a k wusadzowanju khmanych bjernow po zylym kaž tež po jenotliwym na pschedan. — Tež stej tam dwie wyšokoscijnej kruwi na pschedan a 3 sapscjene woly.

Wosjewenje.

Czeszenym Sserbam Budyschina a wokolnoszje dowolam ſebi, najpodwolnitscho wosjewecj, so ſu ſzehowaze wetsche dobytki, w bjehu 49. lotterije do mojeje kollekcije panyte.

1. l. Cjo. 21033 4000 tl.

Cjo. 10058 1000 tl.
 = 42318 1000 =
 = 34713 1000 =
 = 38547 1000 =
 = 13242 1000 =

Cjo. 10098 400 tl.
 = 28407 400 =
 = 28411 400 =
 = 28450 400 =
 = 28466 400 =
 = 38949 400 =
 = 38950 400 =
 = 13282 400 =
 = 40680 400 =
 = 23331 400 =
 = 40834 400 =

Cjo.	13229	200	tl.	Cjo.	45511	200	tl.
=	38909	200	=	=	40804	200	=
=	38902	200	=	=	45564	200	=
=	32511	200	=	=	42358	200	=
=	38504	200	=	=	28474	200	=
=	40679	200	=	=	11280	200	=
=	40652	200	=	=	40677	200	=
=	29385	200	=	=	41670	200	=
Cjo.	41669	100	tl.	Cjo.	40636	100	tl.
=	40879	100	=	=	40647	100	=
=	40890	100	=	=	21060	100	=
=	38971	100	=	=	7910	100	=
=	39000	100	=	=	7917	100	=
=	45503	100	=	=	7938	100	=
=	45529	100	=	=	7980	100	=
=	45542	100	=	=	7984	100	=
=	45553	100	=	=	10066	100	=
=	45588	100	=	=	11216	100	=
=	13267	100	=	=	11234	100	=
=	32533	100	=	=	17615	100	=
=	32546	100	=	=	23306	100	=
=	32569	100	=	=	23312	100	=
=	28421	100	=	=	23317	100	=
=	28455	100	=	=	23337	100	=
=	28469	100	=	=	23365	100	=
=	28495	100	=	=	29329	100	=
=	42303	100	=	=	29344	100	=
=	42321	100	=	=	29363	100	=
=	42322	100	=	=	38568	100	=
=	42384	100	=	=	38570	100	=
=	34774	100	=	=	38578	100	=

W blijszej 50 lotteriji, kotraj so 9. junija ſapocjne, poruczam so f 1/1, 1/2, 1/4, 1/8, loſami a mam ich hſchcje njeſko rjany wuberf na pschedan. — Moje wobydlenje je na ſwonkomnej lawſej haſy cjo. 801 delka, ſnajomne po firmi.

W Budyschinii, 3. meje 1856.

C. F. Jäger.

Sserbska prſedarska ſhromadzisna.

Sſredu, 14. meje t. l. rano w 9 hodzinach w hoſzenzu k ſtoej kroni w Budyschinii.

Rachlowske ev. luth. towarzſtwo ſmjeje nedzelu 4. meje ſhromadzisnu. **Psched ſydstwo.**

Pežolarske towarzſtwo ſmjeje ſwoju prjenju ljetuſku ſhromadzisnu wutoru po ſwiatkach jako 13. meje t. l. popolnja w 2 hodzinomaj w bartſkim hoſzenzu.

Psched ſydstwo.

Packetska a pašagierska jjesba.

Do Port-Adelaida na packetskej lodi	Adeli,	kapitan Möller,	25. meje.
Port-Adelaida	Reiberstieg,	Hamana,	15. junija.
Melbourne	Adeli,	Möller,	25. meje.
Melbourne	San Francisko	Prins,	15. junija.
Sydney	Iserbrooku	Koch,	20 junija.
Puerto Montta	Grashbrooku	Bruhns,	31. meje.
Valdivije (w Chil'u).			
Bliższa rosprawu pschewesena dla dawa na frankowane listy			
W Hamburgu, 1856.			

Dieseldorf et Comp.

Powischtkomme sawieszjače towarstwo.

(R. R. v. r. Assicurazia Generali w Dreži.)

Saruczajz fond towarstwa **Zidnače millionow 500,000 schiesznakow dobrzych penes.**

Wetschi džiel samozjenja towarstwa je na kubla hypothekarizy wupożeczeny.

Sawieszenja na twory, maschinu, mobilije, stot, wumłoczenie žita ad. ad. pscherzivo wóhnju po tunich twerdzie postajenych pramijach.

Doplaczowanja so ženje žadacž nemôža.

Polich w prusich penesach, woplaczowanja sa schłodowanje bes wotzehnenja w tch siamych penesach.

Pschi sawieszenjach ratarſkich pschedmetow poſtigja towarſtvo woſebne dobykti.

Sawieszenja kapitalijow a rentow na živienie čłowekow. Sawieszenja puczowazych ſuhlow na dróhach a jeleznizach.

Wschie požadane wuſtadowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreſny agent sa Budyschin a wokolnoſi.

Byrglje.

Hijheče zylie dobre byrglje, foirež jenož teho dla ſ trebanja pschiindu, doſelj so zyrkiwi nowe daria, ſu na pschedan a može so dalsche we wudawańi Serb. Now. ſhonicz.

Jena ſhieja je ſadowej jahrodu a ſ $2\frac{1}{2}$ forza pola je w Sarczju ſe ſwobodnejne rufi na pschedan a može ſo wſcho dalsche pola Kocjmarja tam ſhonicz.

Großowe bröſtkaramellje,

najlepicht ſriedk ſ mojstronenu faſchela a ſ poſloženju dechanja, faž tež ſ zwarnowanju psched dybawoſzju viči ſafvannenu w ſumivm cjaſu.

Sa Budyschin a wokolnoſi w hrodowſtei haptzy ſneja M. Jäſinga ſožu cjaſ na pschedan Eduard Groſ w Wroclawiu.

Nowe woprawdžite rigaſſe lane ſympjo w tunach ſym doſtat a pschedawam je po mojnoſzi tunjo.

W Budyschin, na ſerbſkej haſy ſdwjemaj muromaj.

J. G. F. Niekſch.

Sučhe droždžje

wilke ſylnie a po kotrach ſo derje hiba, ma ſtajnje čerſtwe na pschedan w Budyschin na ſerbſkej haſy w welbi, psched kotrym ſtaſ dwaſ muraj wupoženaj.

F. J. G. Niekſch.

Afziſje

fa wuloſowanje pschi ſkoto a plodohladu 19. a 20. meje w Huczini ma po 15 nſl. na pschedan

Reinhold Bartels w ſlotym lavi w Budyschin

Afziſje

fa wuloſowanje

pschi ſkoto a plodohladu

19. a 20. meje w Huczini ma po 15 nſl. na pschedan

Wudawańja Serb. Nowinow.

Pola woprihanego je w komiſji na pschedan

Eau de Cologne

(Kölnjanſka woda.)

Blæſisna:

Eau de Cologne double . . . . Bla bla bleſcha 15 nſl.

Ta ſama . . . . . Völ bleſchi 8 nſl.

Eau de Cologne, première qual. Bla bla bleſcha 12 nſl.

Ta ſama . . . . . Völ bleſchi 6 nſl.

J. G. Smoleč.

Wopravdžitý peruański guano

ysje suchi a woſebneje dobroſzie porucza čeſzonym ſherſkim ratarjam

Reinhold Bartels
w ſlotym lawi w Budyschin.

NJEMISKI PHOENIX,

Wohjenja weſzaze iowarſtvo w Frankfurte n/m.

Sakladny kapital: Poſcheſta milliona ſchjeſzakow.

Tuto towarzſto ſawjeſia: Möbliar, tveri, ſta, ſkó, ratarſti grat, fabriſſti grat alđ. po twerdych, tu- nič vŕāmich a netreba žadny ſawjeſiajacy ničjo doykacjowacj, brenje ſo muſka woſenjowa ſchoda ſtała.

Spodobne wumjenenia, po kotrejž towarzſto ſarunanie dawa, ſi zyla ſtekdonie wuputuje, ſu k temu ſlužile, ſo je ſo jeho ſtułowanje jata roſſchierko a podpiſany agent porucza ſo k woſtaranju ſawjeſzenjow wſobiſkich družinow, je tež k wudzielenju wiſcheho požadaneho wułożenia ſtajnje hotowy. Prospeky a podpiſane formularzy móža ſo vola neho darm' deſtacj.

W Budyschin, 21. mierza 1856.

Woſjewenje.

Krajnoſtaſka ualutowařniſta knižka cjo. 6203 nad 40 tl. kapitala exel. danje je jako ſhubena poſtipovedzena, cjo hož dla ſo njetzichti woſbeder teje ſameje napomina, ſi nej w bjeſu pecz- djeſat dnjom, wot djenſniſcheho dnja ližene, poſchi ſhubenju ſwojego prawa, na podpiſany bank poſhińc, dokelž po minenju tutego čaſa płatſzna tuteje knižki ſpane.

W Budyschin, 26. haperleſe 1856.

Krajnoſtaſki bank.

Pſchedaní ſiwnoſzje.

Podpiſany je wotmyſleny, ſwoju ſahrodnikuſtu ſiwnoſz, w Voranezech pod eat. no. 2 ležazu, fotraž 11 afrow 10 □prutov ležomnoſzjow wo- poſchi a je ſe 189³⁵ dawſkim jenoſzem napo- kožena, ſi domiſlimi a hoſpodařſtimi twarenemi, ſi nej ſluſhazymi, poſhemjenenia dla hnydom ſo wo- bodneje ruky poſchedacz a chyli ſo teho dia na fu- penje ſmyſleni direktnie na podpiſaneho wobrocjeſ.

W Cjemerizach, 2. meje 1856.

Jan Müller.

Uufzja walczkow.

Schtwórk 15. meje t. I. budža ſo rano wot 9 hodzinow na huſčanskim reyeru, w tak meno- wanej buſtjanzy pola ryceřstvita Družez njehdje

340 kóp ¼ mehkih walczkow a

24 . . twerdych walczkow

pod wumjenenem, w termii woſjewownym, na poſchedowanje poſchedawacj.

W Huſzy, 1. meje 1856. Opelt, hajnik.

Nowe bruno piwo we droždžje poſchedawa wot poſchichodneje ſredy, 7. meje t. I.

E. Günther,
na fotoſtej hajky cjo. 110.

Jedyn ſurowy recaſnik, wuhloſzorný, je na poſchedaní w Cjemerizach cjo. 3.

Wſche hózdy ſetareny faſchel, poſte boleſte na wutrobi, poſche dotho letuu dyba woſz, ſchijubolenje, ſajwanje ptu- zow je ion wot medizinaliſtcho radjiſzela knesa Dr. Maguſa, woſteſneho ſyſtuſa w Bartlini

Plaćiſna:	aprobjerowaný	Plaćiſna:
½ bl. 2 tl.	bróſtowy ſyrop	½ bl. 2 tl.
vót 1 tl.		vót 1 tl.

ſtjedk, tij ſo w mnohich padach a ſtajnje ſe ſpoſoſazv ſtukowanjom nałožo- waſche. Tutoň ſyrop ſtukuje hnydom po- prjenim nałožowanjom woſebnie, poſched- wiſtikim poſchi ſahalkym a jačloka ſaſchelu, ſpjechuje wuhad ſrafow, pomeňſki ſoſko- tanje w ſchiji a woſtroniu w ſródkim čaſu hózdy najſylniſchi faſchel, tež tón poſki ſucho- cji nt ajacjjeri frejwrocjenje.

Na Budyschin a woſkolovi poſchedawa ion jenicyh ſi hrodoſka hajtyka.

Zańdzeniu ſobotu ſita w Budysinje plaćachu:

Kóre.	Wyšša.		Nižša.		Srzedzna.	
	tl.	nsl.	tp.	tl.	nsl.	tp.
Roſſa	6	—	—	5	15	—
Viſenja	8	—	—	6	20	—
Zejmen	4	15	--	4	5	—
Wowſ	2	20	—	2	10	—
Hroč	6	10	—	—	—	6
Riepl	—	—	—	—	—	—
Zabiv	8	10	—	—	—	8
Hejduska	6	—	—	—	—	5
Bjerny	1	10	—	—	—	1
Kana butry	—	18	—	16	—	17

Ciſcane pola K. B. Hiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plać so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlétne předpiata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císlu 19.

10. meje.

Léto 1856.

Wspomněte: Swietne podawki. S bulicjansteje wojsky. S Eucja. S Hucjinh. Swietwy. Cjahi szafłoszles. jelesni. Bykwiniske powiesze. Hans Depla a Mots Tunfa. Nawieschnik.

Swietne podawki.

Sakſa. Kral je 2. meje w Radebergu
pobyl, hdyž jiesna artilleria w pschitomnosći
krónprynza Alberta a prynza Jurja veczdešat-
letny swedzeń swojego wobstacja sweczesche.
— Kral je 3. meje ministrow Cjinskeho a
Rabenhorsta sa semjanow powyschil a ministres
swobodnemu knesei s Beust rjad ruczaneje króny
spojeſit, wschisko w dopomnecju na ich swiernosći,
s kotrej su woſebje w lječi 1849 pschi wu-
dyrenju draždanskeho ſbiegla k stroni nebo krala stali.

Più ſy. Sandženu ſobotu jako 3. meje
bu barlinski ſejm wot krala ſameho wobſankneny.
Wón djerzeſche pschi tutej ſtadnosći dlęſchu rycę,
na kotrej ſapóſtanzy s tſirkcnej ſlawu wot-
molwiczu. — Wot kralowſteho domu pónide naj-
ſtere prónz Korla do Ruſowskeje, so by ſa čas
krónowania ruſkeho khiezora w Moſkwi pschitomny
był. — Niekotre nowiny piſają, ſo jendželska
kralowa Viſtoria na kwaſ ſrynzechyny Luisy do
Varliina pschijedje. — Kral je ruſkemu khiez-
orej rjad čorneho horjoka spojeſit. — W kra-
lowſtej zytkwi w Varliinu bu sandženu nedzeli
bzakowny ſwedzeń ſa wnjednany mjer ſ wulſej
pschu ſweczeny. Kral, ministrjo a nemójna ſyla
ludzi hje ſe mſchach. — Wot ministerſta je
ſa Serbiu njetko tež jedyn pruſki konsul poſtejeny.
Wón ſmijeje ſwoje ſydko w Belgradži a ſmijeje
ſo tež ſa Sakſkow, w Serbii pschebywazych staracj.

Rakuſy. Viſtupojo rakufſteho khiezorstwa
ſu hſchęce pschezo we Wini ſhromadzeni a jednaja
tam ſ ministerstwom, ſat bychu ſo te wulſej pra-
wiſny, kotrej je khiezor w nowiſkim časzu rakufſej
podjanskzej zytkwi spojeſit, najſeve ſradowate.

Brunſwijk. Tudy bu 25. haperleje 25letny

jubelski ſwedzeń ſneženja njetzſicheho brunſwikkſeho
wojwody ſweczeny. Pschi tei ſtadnosći pschi-
ſiecha tež 1200 jiesnych burow na rjanych konjoch
psched jeho hród, ſo bychu jemu ſbožo pscheli.

Franzowſka. Khiezor je pschikasat, ſo
ma ſo wóſſto wo 52,000 muži pomeiſhicij.
— Wón je ruſkemu poſlanzej, hrabſi Ortovej,
rjad čeſneje legije ſpojeſit. — Würtembergſki
kral je do Paríſu na wopytanje pschijek a bydlí
w khiezorſkim hrodzi. — Prjenja džielba fran-
zowſkich, ſo ſ Krymy wróczajzych wojaſow je
w tyčle dnjach do swojego wózneho kraja do-
moj pschijelo.

Jendželska. W jendželskim ſejmi ſtawaja
ſo njetko ſtoro ſtajne napraſhowanje na mi-
nistrov w nastupanju miera, w Paríſu wujed-
nanego. Na jene tajſe napraſhowanje da
minister Palmerſton to wotmolwenje, ſo je drje
Ruſam dowolene, twerdzisny pschi čornym morju
twaricj, ale ſo to žane mórſke twerdzisny bycž
neſmedža. Tež reſny wón, ſo ſimiedža Ruſojo
je-li ſwoje, w ſebastopolſkim pschitawſi podnu-
rene wojniſte lódzje ſ wody wón wučahnu,
ſ tutym lódzemi nimo Konstantinopla psches dar-
danelske jieſi a je dale do naranscheho morja
dowesz. —

Ruſowſka. Khiezor je njetotrych gene-
ralow a wýſokich knezich do pscheptyanja wſacj
dat, dokelž ſo ſa khorych wojaſow w ſimfo-
ropoſtſich ſchytalnach hubenje ſtarali a khiezorej
pschi jeho pschitomnosći w Simferopolu wojaſow
khoroſ ſatajili. Wón je poruczil, ſo bychu ſo
krucje poſhostali, a je pschi tym wosiewit, ſo
ma ſo jemu wſcho wosiewicj, nech je ſte abo
dobre. — Dokelž je ſo w poſlenej wojni po-

Kasato. Kaske je to hubenstwo sa kraju, když žaných želesnízow nima, dha je ruske knežerstwo wobsanknylo, w blízším časlu svoju kedžliwosz wořebeje na twarenje želesnízow složicj.

Turkowſka. Jako bu w Karaburnu nedaloko Smyrnyn sultanova wukas wossewemy, so dyrbja kschesijenjo njetko tež rune prawo s Turkami mječi, wopuszczaj jedyn Turkia shromadzisnu gylje rosskobeny, wuczeje pistoliu a satjeli prijene kschesijianske džecjo, korež wón setka. Kschesijenjo ho teho dla wobcejowachu, ale temu mordarej ho hač dotal nicžo stalo neje. — W Noplusu, abo w Eichemu, kaj w biblio rješa, sta ho wondanjo tež turkowſki sbiežk pschečzivo kschesijianam. Turkojo tutych nadpanychu, sabichu jich njeschtia a wutubichu wschitlich, sakhadzachu hrojnje s kschesijanskimi žonstimi a skashchu kschesijianske wobydlenja a zyrfwe. Kschesijenjo bu ho teho dla pola turkowſkeho ministerstwa wobcejowali, ale to je jím wotmolwito, so wone hischeče žaneje powesje wot turkowſkeje wyschnozie dostalo neje, a je jich s tuthym troštom domoj pôškato.

Ze Serbow.

S bu klicžanske je wosady. W nastupaju nasheje zyrfwineje twarby je ho tamón pjak wobsanknylo, zlyk weřch a kryw, kij bje hizom s nowa satojeny, sažo wetnošczej a wobaj, menujzy wořebeje kosty a schotz k temu fluscha, wot nowoty natwaricj. Takte wobsanknenje je ho na požadanie wosady teho dla stalo, so by zyle twarenje prawje twerde a frute byle.

S Lucja. Kaj ho poweda, dha je ho kandidat Sommer hizom wokolo jutrow wscheho dalscheho nastajenia wo tudomne duchominske mjesto wotrest a kmy njetko počni wotčakowanja, so nam nascha duchomna wyschnozz borsy noweho fararia postaji.

S Hucin y. Wono ho pschezo piſche a ryči wot skotohlada, kij ho tudy 19. a 20. meje wotdjerzeci budje, ale kaj je klysciec, dha ludzjo prawje newedza a nerosemja, schlo ta zyla wiez na ſebi ma. Duz wotpuſcie mi, cieszeny redaktor, so ja wam a cijtarjam Serb. Nowinow tu wiez drobnischo respoſedam. — Najpriódzhy prascha ho, schto ho tu wustajecj budje a može. Ma to ho wotmolwja: wschiſko, schotz k ratarstwu a k burſtemu hospodarſtwu pluſcha, jako: konje, ſrjebz, woly, kruny,

ſaloſzy, cjelata, mlobe cijelzy, kosty a kosty, ſwinje a proſata, kury, holbie, huſhy, ryby a t. d., wscheſlate ratariske maschinu a burſti grat, jako: woſy, pluhi, brony, rjeſaki, ſekery, motyſki, kólcje, bruñiza a teho runja, schotz je wobhladanja hōdne.

— K druhemu ho prascha, hoje ho to wustajecj budje: na huczanskim knežim dwori, hdyž ho k temu wieste twarenja psychotuja a we podla ležazej knežej ſahrođi. Hdy dha pak ma ho ton ſlot psychotacj a psychotewsz? To ma ho ſtacj hač do pónđelu 19. meje ran o 8 mich. Schtož daloko jow psychotacj, ton može tež hizom djen predy psychotacj wečjorom ſwoj ſlot psychotewsz, dokelž je fa to starene, so ſmje ho ſ nim w hrođach na knežim dwori psychotewzowacj. Tež budje pónđelu zyth djen tam wowž, ſhno a wotrubu na psychotan ſa tych, kij to noch zedja a nem ože ho bu psychotewsz. Schtož che ſlot a tu wustajenju ſebi wobhladacj, ma psychi wrotach, muž 2 nsl., jona a džecjo 1 nsl. placicj a dostane ſa to ſhartu, ſotruj ma ſtajne psychi ſebi ſhowacj.

— Sa ton najwořebnici burſti ſlot budža prämiye wudželene a jenož penězne prämiye abo myta buram, ſahrodnikam a klyježkarjam; ryčejkublerio žane penězne myta nedostanu, ale jenož cijesne cijesnejane diplomy aby ſljeborne medailje. Wudželene budža: ſa konje a ſrjebz 200 tl. we 10 prämijacj; ſa hoviasy ſlot, jako kruwy, ſaloſzy (mt de cijelzy) a cjelata 180 tol. we 14 prämijacj; ſa ſwinje, proſata, kosty, kury, holbie a t. d. 45 tol. we 5 prämijacj; ſa maschinu a druhi grat 80 tl. we 6 prämijacj; ſa pečotařstwo 20 tl. we 4 prämijacj. Hisczen jedyn ras ho psychotacj: ſo takte penězne prämiye jenož burſto, ſahrodnizy a klyježkarjo dostanu, kij njeshto psychotedu. Schtož pak wo penesy nerodži, ale mjesto penes njeshto, schtož jako wicežne wopomnenje ſebi by ſljebowacj mohť, chež mječi, ton može ſebi wuswolici, schtož ho ſemu lubi, a schtož tak wele placi, jako je penězna prämiya winočta, menujzy abo ſljebornu tobačkou tylsku, abo ſljebornu zokorowu tylsku, abo ſljeborny ſwiečnik, abo bjechač, abo ſtok řečiak abo njeshto temu podobne. Takte ſljeborne wiez budža tu k wuswolenju ſa ſoždeho, kij prämiyu dostane, a wo penesy nerodži. Jedyn ſtomik ſ Draždjan budje je tu psychotacj a budje ho kojdemu na takte cijesne myto hisczen gravirowacj abo ſapišacj, ſo je to doſtat k dopomjenju na ſkotohlađ 19. meje 1856 w Hucini.

— Pónđelu 19. meje ran o 9ich ſavoczne ho dželo wuberkownikow, ſotz ſlot wobhladuja a prämiye psychotacj; w 1. hodžini budje prämirowany ſlot ſkorojem ſupyscheny, prjódkevzeny. 9ich ſhromadne hozina w hozzenzu. Druhi djen

20. meje so wulohowanje stane, a budje so wschelaki skot, jako konje a srjebz a kruwy a jatojz a wschelake druhe k temu djen predy nakupowacj. — Shtož ma teho dla njeschto na pschedan, ton to pschiwes, dokelž može sow to duschnie wot bycij. —

Ta zyla wjez je wošebje sa Eserbowstwo! Esredj w herbowstwi so ton skotohlad wotdierjuje, a Eserbj, kij su jako dobri wothladario skotu wulhwaleñ, dyrbja a moža so sow wokasacj. Cioho dla nochyli wy rady swoj skot pschiwes? Komemny skot janu prämiju nemože dostacj, ale runje ton, kij je hetsa rjany a ma rjany schtalt. Jenoz nepraj, so to tebi niczo nepomha, hdvž njeschto pschiwedzesch. To ty hizom činiec masch wotcinskie a herbstie myklije dla, so by ty sobu pomhal tu kwalbu herbstego ratařstwa pschisporiej. Pschedoz Njemzy praja, so Eserbj jadyn dobrý skot wjazy nimaja, kaj je to predy bylo. Tym dyrbji so huba satysfacy! Ta wjez pak je tež k temu postajena, so by so ton pilny a sprózniwy hospodař prämirowat a tym jemu nowe nawabne dalo k dalischemu swjernemu hospodarenju. A nebudjesch ty so weselej, hdvž ty sa swoju prózu, kij ty a twoja mandjelska hosposa mataj, rjanu prämiju, može dla 20 aby 10 aby tež 5 tol. dom pschineschesch? We tych hubenych ciaſach dyrbji jedyn wcho sobu wjac! Abo kafse budje to weselej, hdvž ty mjesto teje penegnje prämije rjany slijeborny swjecznis, abo zolorowu tylsu abo slijebornu tobakowu tylsu abo njeschto temu podobne dom pschineschesch? Hdvž njetk kschcjsna abo kwas hotujesch a stajich taſtu slijebornu wjez sobu na blido, kafse woczi budja twoji hofzjo činici, hdvž ty jim powedasch, so by tu na hucjaniskim skotohladu dobył! A hdvž ty dawno sy wumreł, dha twoje djecczi, kij su tu wjez herbowali, budja hisczen powedacj: to stej nan a macj tehdy a tehdy jako česnui prämiju dostatoj, dokelž na rjany skot w hrödži dzerjeschtai. Wopomni to! moj wujio a pschimes tu, schtož hodneho a dobreho masch, na skotohlad. Schkoda so tebi tym žana nestane.

Ton zhy skotohlad budje wieszje jara schilomany. Wojszy herzy budja rjany koncert činici, karuselje so wterejcij, kral pschindje a ministerio a wschelaki lud s daloka a s bliska. Jenoz ne-pschindj jako prošny pschihladowar, ale pschives tež njeschto se swojeje hrödzie sobu, so by so tudy herbsto burstwo wokasacj móhlo we swojej starej kwalbi.

Spěw y.

Hospozyny spěw w naleču.

Hobej! wy vilne holcza, won na węh wohlejcie; Še pschansym lotom do bosa,

hdvž jabu klyschez je
A żolte libio pod plotom
Sa młodym kosi baucikom.

* *

Nech eže prasham brjesyczka,
Knežniczta ty bjeka,
Shtoha twoja macjerka
Hisceje dobroh' djela?
„Semja moja macjerka
Židu pschedze lutu,
Selenu me woblefa,
Selenu kaj rutu.“
Brjesyczka ty selena
Broj, schio masch nam fasacj?
„Ho tuj trawu holiczka,
Nedaj pak so ežasacj.“

* * *

Gzahi sakskoschlesyjskeje želeſnizy s budyskeho dworniszcza.

Do Drážjan: rano 7 h. 37 m.; pschivoknu 12 h. 53 m.; popolnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopolnja 11 h. 40 m.; popolnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hod. 4 min.

Penežna placzisna.

W Lipsku, 8. meje: 1 Louisd'or 5 tl. 15 nsl. 4½ np.; 1 vołnoważazy čerweny skoty abo dukat 3 tl. 5 nsl. 4½ np.; winske bankowki 101. Spiritus w Wroclawi 12 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Werowanı:

Michalska cyrkej: Ernst Gustav Eisler, khejzer pod hromem, s Hanu Hojslanę se Židowa.

Podjanska cyrkej: Jan Korla August Wigsi, mlynſki naj ſi w Podzach, s Hanžu Kokuliz s Kjehweje Worsczeje.

Kření:

Michalska cyrkej: Maria Berta, Kortje Wytema Postela, kublerja na Židovi, dž. — Dia Hermann, C. G. Rauhendorfa, mlynſkeho naječka w Maliszach, dž. — Maria Madlena, Kaschpra Holanka, fabritskeho džekacjerja w Dobruschi, dž. — Bedrich Ernst, Augusta Libschje, fabrikſkeho džekacjerja w Dobruschi, dž. — Jan Bohuwjer, Vjetra Kruwiazeho, jwnoscerja w Srejchini, dž.

Podjanska cyrkej: Jan August, Zana Jurja Scholty, khejzerja na Židovi, dž.

Zemrjeći:

Djen 23. haverleje: Jan Lorenz, jwnoscer w Srejchini, 75 l. 3 m. — 24., Maria Berta, Kortje Wytema Postela, kublerja na Židovi, dž., 8 d. — 1. meje, Vjetra Scholka w Brzesowi, 59 l.

Kak

rozom

Hans Depla

wótrítaj

Mots Tunka

a

ludži pódla

škréjetaj.

Hans Depla. Brat wschak, Mots, je dha nješko hishcje honitki čjaš.

wedži był a nješko wečor mójesh me saho bieš.
To je tola haniba sa tebe!"

Mots Tunka. To bych newedžit.

Hans Depla. Haš, wulka haniba!

Hans Depla. Dha je val mi tola djiwnje, so ludjo nješko na honitwu khodža.

Hans Depla. Hdyž Šerbio a Sserbowki takle hobotu abo druhe dny do mješta pschištu, dha džedža tola tež khwisku wotpočjuješ a nješto k ſebi wſacj.

Mots Tunka. Ach, vaj wschak tola!

Mots Tunka. No, to bychu tež ljepe čjinili, h'y bychu w nozy pjeckne spali, pschetož hdyž ſo w nozy na honitwu khodži, dha ſo wo dnjo mało dječka.

Mots Tunka. Ale, nještož wotročk ſebi tola jalohnje wele ſoa.

Hans Depla. Duj drje ſnadž wopak nebudje, hdyž ſum jedyn radu da, hde móža nješto dobre dōstacj.

Mots Tunka. Haš, kaha to?

Mots Tunka. Haš, jako ja wondanjo psches jenu weskū džes, dha tam wo jenym wotročku po-

wedachu, ſo džowku bieš, tak ſo je wona wondanjo wokala: „U ty ſo nehanibujesch? Djenža ſy k spo-

vo garbatskej hašy w Budyschini bieš, bych ja radjik,

so bychu tam vola August a Pötschki ſastupili. Teho wondanjo nještož, kij biechu tam pobylí, ſara khwalachu a mjeſnachu, ſo je tam wot teho čjaša, hdyž je wón hojenžarſtvo ſašo ſam na ſo wſak, ſara ſchikowanje.

N a w e s t n i k.

Dopomnenje na nedželu **Jubilate**^{*)} w Huczni.

Kak rjany džen bje ſhotowany
Na Jubilate, — kraſnu nedželu;
Nam ſchulerjam bje pscheložanu
We ſlowi a tež we duchu,

Naſch starý wucjer, kij naſh wucjet je,
Ton „Jubilate“ ſwjeczesche.

Zehovah! tebi džak my damy

My starí, młodži ſchulerjo,

Ty daj, ſo hishcje dotho mamý

Toh' wucjeria, kij ty nam poſtaſ ſy:

To proſhy ſo we meni ſchulerjow,

Nech klinicj „ſtawa!“ wot tych towarſchow.

J. Rachlowz, jedyn ſe ſtarych ſchulerjow.

^{*)} To je po ſerbſku: Weſeleje ſo!

Wopomnik

na schemu lubemu bratrej

Janej Brütlej s Wulkeho Weltowa,
napohledk hubniskemu sluzomnikej w Maienbergu.

† 7. haferteje 1856.

Ach won bje tu wele pschetrat
Sa kraj wotzny saffonski,
Schiyr horze bitwy nutral
Sa lud krajny swelninje,
Bes fotrymij ta najwetscha
Sso pola Lipska dokonja.

To bje bitwa wulzy krawna,
Kotraj dotho trajesche,
Boja mož bje nad nim sienna,
Won ju ſobu činit je,
Kaj wók je nam ju wopisat:
Eſi dny bes khleba we nej stat.

A we bitwi w prufsim kraju,
Pschi Barlini wschak ſo ſta,
Potſelichu konja jemu
Klóchu jeho do boka
A tola ſim tam wucjekny,
Hdyž neſpachzel bje pobity.

Epi, o luby bratſe, nietko
W Twojim rovi dalokim,
Böh je činit verje wſchitko,
Hdyž ſy wujebnat ſo ſ nim.
Tej Khryſtus w rovi pobyt je,
So by nam dobyt živenje.

Ram paſ, Bojo, daj wſchak ſpōſnacj,
So naš to wſchjech dočjaka,
So chzech naš ty k ſebi wołacj
Do swojego kraſtwa:
Hdzej my wſchak wſchitz w hromadzi
Eje khwalic mohli weſeli.   ſ. B.

Pečolarske towarzſtwo

smjeje ſwoju prijenju ljetuſchu ſhromadjisnu wutoru po ſhwiatkach jako 13. meje t. l. popolnja w 2 hodiinomaj w bartſkim hoſzenju.

Pschedkydſtw.

Rowe Barliniske krupobieſje ſawjeſſjaze towarzſtwo

{ ſteveſtoſtody 1 %. }

bes doplačowanja.

{ Raps 1½ %. }

1853 Samjeſzenja	22,293,280 tl.
• Počnosaplacjene ſchody	677,811 •
• do w ſakſ. Horn. Luijzach	27,000 •
1855 Samjeſzenja	30,500,000 •
2211 počnosaplacjene ſchody	360,906 •
1856 Fond exclus. prāmijow	902,325 =

- Doplacjowanja ženje ſane neſju.
- Šobustaw na 5 ljet doſtanu 20% dobytka.
- Weſtſkodjeni wuſwola ſtaratora ſa ſebi.
- Saſtupe a policwe peney ſo nejadaſa.
- Statut, ſhwowe registry darmo, deſlatazije frôte a jednere.

Chr. Holtſch na mjaſowym teihoſteju, generalny agent.

Djiwo cjanſke ſerbske ev. luth. towarzſtwo ſmjeje juſſe ſa tydjen na ſwedjen ſhwjateje troſiſy, jako 18. meje, jako na ſydomſjetnym dnju ſwojego ſalojenja popotnju w tſioch hodjinach ſhromadjisnu. A doſelj ma ſo na tym ſamym dnju, kaž kóde heto, nowe wuſwolenje ſaſtojſtwa ſtacj, dha ſo teho dla wſchitz pschecjelo, woſebje paſ wſchitke ſobuſtaw ſwarzbiſtwa nutrobiuje proſha, ſo teho bohacjje nutſnamakacj a ſwoje wuſwoleniſte liſzili pschi nutſtupenju wotedacj.

Pschedkydſtw.

Jena ſahrodiuſta žiwnoſz je 7 kózami pola a ſuki a wele tórsa, ſ hóſtum prawom, w Starym Lubanju, a tež jena khježniſka žiwnoſz ſe 7 kózami pola a ſuki a tež ſ hóſtum prawom w Napacju nedaloko Lubanja w róſbórfim wofreſu ſtej na pschedan a je wſcho dalsche pola podpiſaneho ſhonicj.

Jan Schuster w Starym Lubanju.

 Khejza cjo. 29 w Kubſchizach ſianej ſadowej ſahrodi je ſe ſwobodneje ruky na pschedan abo k pschenacju a može ſo wſcho dalsche ſhonicj cjo. 18 tam.

Jedyn pschedeſtchnik je na bartſkim hermanku 2. meje pola me ſtejo wofstat. Tón, kotrejuž ſluſcha, može jón ſa po ſaplacjenju wutožka ſa woſjewenje pola me ſaſo doſtacj.

C. Burſchberg,

na ſnuteſkomnej laſkej haſy w Budvſchinii.

Dwaj klucjci ſtaj ſo bes Weltowom a ſchuejowej khejzi nomafatou a možetaj ſo we wudawatni Serb. Now. ſaſo doſtacj.

Jedyn wotročiſt je ſebi ſczyt w Sarycu 5 tl. požejcji, prazjy, ſo je ja ſaſo pschineſu. Ja paſt wo to proſhu, ſo by ſemu nichlón možo na moje meno nepožejowat, doſelj ja ſa neho možo neptacju.

Bohiwjer Lehmann we Wjetrowi.

Počnohloſna baſka huđba

druhi djen ſhwiatkow w nowowupſchenej ſali buſiejanſkeho hoſzenza, na cjož najpodwolniſko psche proſchuje

F. Röcker.

Krajnostawski bank.

Pschi nalutowarci

- so wschitke penesy jenoj po szjehowazej dani a po spomnennym wupowedzeniskim cjaſu pschijimaja
- 4 pro Cent,** pschi 12miesiacznym wupowedzenju
wot 100 tl. hacj k kózdej spodobnej summi;
- 3 $\frac{1}{2}$ pro Cent,** pschi 6miesiacznym wupowedzenju
wot 100 tl. hacj k kózdej spodobnej summi;
- 3 $\frac{1}{3}$ pro Cent,** pschi 1miesiacznym wupowedzenju
wot 21 tl. hacj 99 tl;
- 3 $\frac{1}{3}$ pro Cent,** pschi wschjednym wupowedzenju
wot 1 tl. hacj 20 tl.

Sapłaczenia bes wupowedzenja

mjeja so, pod wobledzbowaniem pomjerow postadny, taz predy, tak tei dale.

W Budyschini, 1. meje 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.

f Thielau.

Krajnostawski bank.

Wyšokosz danje pschi **pozczerni** je na sastawki pod woistronenjom kózdeje provisije hacj na dalsche **4 $\frac{1}{2}$ pro Cent** per annum.

W Budyschini, 1. meje 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.

f Thielau.

Packettska a paszagiertska ijesba.

Do Port-Adelaida na packettskiej lódzi Adeli,	kapitan Möller,	25. meje.
- Port-Adelaida	Reicherstieg,	Hamaua, 15. junijs.
- Melbournia	Adeli,	Möller, 25. meje.
- Melbournia	San Francisko .	Prins, 15. junijs.
- Sydney	Iserbrooku .	Koch, 20. junijs.
- Puerto Montta	Grasbrooku .	Bruhns, 31. meje.
- Valdivije (w Chilii)		

Blízschu rosprawu pschewesena dla dawa na frankowane listy
W Hamburgu, 1856.

**Nowe woprawdžite rigaske
lane szymjo w tunach**
szym destat a pschedawam je po mojnosi tunjo.
W Budyschini, na herbskej habsz kdwjemaj muromaj.
J. G. F. Niedsch

Ssue drożdże
zylie szlyne a po kotrych so derje hiba, ma stajnje
čerstwe na pschedan w Budyschini na herbskej habsz
w welbi, psched kotrymž staj dwaj muraj wupojs-
fenai.
F. J. G. Niedsch.

Barby wichlitskich druzinow sa tscherjow,
murerjow a ja taſtich, kiz chredja hami wobarbecz,
ma stajnje na pschedan
J. G. F. Niedsch.

Lwarski kalk, cement k murjowanju w
mostym a gyps sa kliowanje ma stajnje na pschedan
J. G. F. Niedsch w Budyschini.

Firnišy a laki i wobarbenju a lakitowanju
ma w jata wschelakich druzinach a po wschelakich
placisnach stajnje na pschedan hotowe w Budys-
chini na herbskej habsz
J. G. F. Niedsch.

Patentny kolomas sa jelesne a drewiane
wöſti, taz tez k pomasowanju tozje wschelje druz-
in, w buschwilicach po 5 nſl. a 10 nſl, tez
w tyskach po 7 $\frac{1}{2}$ nſl. pschedawa kózdy cjaſ w
Budyschini
J. G. F. Niedsch.

Ramen i nowuhlowy mas k wobarbenju
drewow, desfor, durjow a i. d., so buchu so w mo-
froci psched hniczom wobarbowale, pschedawa
jara tunjo
J. G. F. Niedsch.

Koszje po puntach a zentnarjach kupuje po naj-
wyšszej placisni
J. G. F. Niedsch w Budyschini.

Lepon k knoſenju pola ma wele ſłów zent-
narjow na pschedan
J. G. F. Niedsch.

**Pschepronjenje
na skoto- a plodohlad
19. a 20. meje 1856
w Huczini.**

Podpisane Kluschanse ratařské towarzstwo dawa řebi česž, s tuto myta ratařov, kaj tež wschitkých pschecjelov ratařstwa k tutemu skotohladnemu swedzenej naipodwólnischo pschepronjenje, a nadíjja ſo niz jenož prawje bohatého wobdželenja tych ſamych psches wustajenje skotu, ale napomina tež maschinýtvarerjow, kowarjow a t. d., ſo bychu ratařské maschiny a polny grat wschitkých družinow wustajeli.

Podpišanemu towarzſtu je ſo doſtalo, ſzehowaze ſummy jako čeſne myta naložecj, jako:	
psches darmiwoſz krajnostawſkeho direktoria	150 tl. — — —
psches ſakſke konjoplahowanſke towarzſto	150 — — —
psches hornolužiſke wokreſne ratařské towarzſto hac̄ na dowolenje wuberka	150 — — —
psches darmiwoſz k. ſlawſkeho knesa hrabje ſ Einsiedel nad Minaklom	50 — — —
psches darmiwoſz hrabje Schall-Riaucoura, herbskeho knesa nad Huczinnu, Husku	25 — — —
psches darmiwoſz jeneho pschecjela ratařstwa	15 — — —

Tute ſummy ſo k čeſnym mytam abo k čeſnym daram ſa menſich ratařſich hospodarjow, ſa maschinýtvarerjow a t. d. naloža a doſtanu rycerſkublerjo jenož čeſne ſnamenja.

Skoto- a plodohlad ſapoczne ſo 19. meje rano w 9 hodžinach a dyrbí teho dla rano hac̄ do 8 hodžinow wſchitkón wustajenſi ſtót a grat wustajeny buež.

Samolwenja maja ſo hac̄ do 12. meje poła ſobupodpiſanego pschedsydy

Kind nad Matym Budyschinkom,

rycerſkublerſkeho najeňla Piersiga w Huczini,

ſekretara wokreſneho towarzſtu, rycznika Schenka w Budyschini

ſacj, a ſo tež wſchitke ratařſke towarzſtu pschecjelne proſcha, ſamlowenia ſpjeſchnoſje dla wobſtaracj.

Djen 20. meje ſmjeje ſo wulošowanje, ſe ſkoto- a plodohladom ſjenoczne.

Placíjna akzijo je po 15 nsl. a ſo pschedawanje tych ſamych pschi ſkotohladzi 19. meje po połonju w 2 hodžinomaj wobſankne.

K wulošowanju buđja ſo jenož praktiske ratařſke pschedmety kupicj.

w Huczini, 27. mjerza 1856.

**Kluschanſke ratařſke towarzſto
a w teho meni:**

Kind nad Matym Budyschinkom,	hrabja Einsiedel, ſlawſki knes nad Minaklom ic.,
Hofmann, rycerſkublerſki najeňl w Buſkojni,	Scheffel nad Bluſníkezami,
Ráda, duhomny w Huczini,	Menzuer nad Krakezami,
Thiema, duhomny w Barcji,	ſe Standfest nad Kupej,
Schenk, wokreſno-towarſtvovy ſekretar w Budyschini,	Ullrich, rycerſkublerſki najeňl w Kluschu,
Piersig, rycerſkublerſki najeňl w Huczini,	Vogel, gmejnski předſtejer w Huczini,
Werwa, gmejnski předſtejer w Barcji,	Langa, inſpektor w Delnej Horzy.

Bot 1 meje ſym ja ſorčjmaſtvo k. Lietza na žitnych wiſach cjo $\frac{84}{24}$ wotnajat a wobčajnyt a poručjam to ſamo čeſzenym ſserbam naipodwólnischo ſ tym lubenjom, ſo budu kójdemu, kij me wopyta, k jeho ſpočinoſi poſlujecj wedžicj.

Viehl, predy na Czornobohu.

Maćica serbska.

Štóż chec hiſće k historiskemu wotrjadej Maćicy serbskeje ſohu přistupiē, cheył ſo srjedu po ſwiatkach popołnju 2. w hoſceniu k złotej krónje nutřnamakać.

Imiš. Ráda. Jenč.

Kölnjanski Frupobiežje sawieszja ze towarzstwo

poſticia na twarde prāmije be wſchitkeho dopłacjowanja poſte ſarunanie po minenju jeſe nebe injeſza po poſtajeniu ſchłodowania ſa wſchitne polne a ſahrodne plody, taž tež ſa woſna.

Ša peczijetne ſawieszenja doſtanu ſawieszerjo woſebne ſaſopłaczenie wot towarzſtwia.

Sawieszerjam rukuje, wysche placjenych prāmijow, ſakadno, na 3 milliony tolet poſtajeny kapital,

wot kotrej je tu ſhwili 2½ miliona dathch, taž tež reſerweſond, kij je ſo nielko na 82,000 ul. pſchisporit.

Dalſche wukasowanje a formularzy ſawieszenjam dawaſa darmo agentojo:

— Knes Moritz Hauffa we Budyschinii,

— Carl Sattler we Wóſpörtu,

— F. J. Jesorka we Jaweri.

Budyska agentura nomata ſo na lauſtich hrebjach čio. 667/316 w 1. poſthodji.

NJEMSKI PHOENIX,

Wohenja we ſawieszjaze towarzſtwu w Frankfurcie n/m.

Tuto towarzſtwu ſawieszja: Mobiliar, twory, žita, ſkóri, ratarſti grat ad. po twerdych, tuſich vrāmitach a netreba żadny ſawieszjaž nicio dopłacjowacj, byrje ſo wulka wohenjowa ſchoda ſtała.

Spodobne wumjenenia, po kotrej ſo towarzſtwu ſarunanie dawa, ſ zvla ſchłodowanie wupytuje, ſu k temu ſluſzile, ſo je ſo jeho ſtuſowanje jara roſſchierilo a podviſany agent porucja ſo k wobſtaranju ſawieszenjom wſchitliwych druſinow, je tež k wudzieleniu wſchego požadaneho wuloženia ſtajnje hotowy. Prospektu a podviſanske formularzy moža ſo vola neho darmo dostač.

W Budyschinii, 21. mjerza 1856.

Wylem Jakob, na jinym torhosceju.

P ſ o w o d ź i n o w e d r e w o
ſo w hnafſecjanskim pôverniku po najwyſzej
placjeniſti ſupuje.

Zolty wóſk

ſupuje a placji ſa punt po 11 a 12 nſl.

Lehmann, mydlar w Budyschinii.

Šawne džakowanje.

Podviſany djerzi ſa jara lubu pſchitſtuschnoſz, ſo wón ſo ſam a tež we meni ſwojich woſadnych ſ tymle ſiawnje džakowacj moje kneni Doktorzy Kindowej we Małym Budyschinu, wykocjegenej kneni macjeri teho tež hewaſ jara ſhwalobnie ſnateho knesa Kinda nad Małym Budeschinkom, naſchego czeſziedostojneho kollatora, ſa to kaž jara ſhmane, taſ traſne darenie, kotrej je Wona naſczej zyrfwi ſejmila, hdź we nej Boži wektar, ſklefku a dupu hač ſanajtrenſcho ſ nowej rjanej ſomocjanej draſtu ſwobleſacj daſhe.

Tejne wopomnenje vola naſ ſyhezo we johno- manju ſawostane. Nech tón Knes, kotrej ſwiat- niu je Wona taſ renje wupyſhila tole ſi a Tejnym czeſziedostojnym lubym we tymle a tamnym drugim ſiweniu bohaczie ſapłacj.

W Małym Budeschinku 5. meje 1856.

Gauboldt, farat.

Listowanje.

Do Pr. Nastawk wo óće ſo najſkerje bórzy w časopisu wozjewi. — Stownik budze ſo w swojim času pola kóždeho knihikupea dostać móć. — Čaſopis XII. a druhé kuihi w bližším času.

Redaktor.

Marja Schawiz

a

Jan Bohumjer Schwiebs
poruczataj ſo jako ſlubenaj.

W Brzefynzy a Hermanezach, 4. meje 1856.

Dzeń 2. meje wobradzi namaj Bóh luby knjez strowu a čerſtwu džówcičku; ſtož z tutym najpodwólniſo wozjewamoj.

We Wojerecach, 5. meje 1856.

J. P. Kordina, archidiakonus,
Emma Kordinowa.

Swojim miodym přečelam džakuje ſo najlu- bozniſo J. E. Smolef.

Zańdzenu sobotu ſita w Budysinje płačachu:

Kóre.	Wyšša.			Nižša.			Srzedzna.					
	Plaćizna.			tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.
Rožja	6	22	5	6	7	5	5	15	5	—	—	—
Wſchenza	8	20	—	7	20	—	7	10	—	—	—	—
Gejzen	4	20	—	4	10	—	4	15	—	—	—	—
Wown	2	20	—	2	10	—	2	15	—	—	—	—
Gróch	6	10	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjepik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	8	15	—	—	—	—	8	7	5	—	—	—
Hejduska	5	25	—	—	—	—	5	10	—	—	—	—
Bjerny	1	15	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	16	—	—	—	17	—	—	—

Ciſcane pola K. B. Hiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawańi Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, płaci so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde čísto płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórlétna předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral,
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 20.

17. meje.

Léto 1856.

Wojiscie: Gwjetne podawki. Se Scheschowa. S Kameneje wola Radworja. S Budyschina. Dopisy. Pschilopk. Syjewy. Hanß Depla a Mois Lunka. Gjahi salstoschles želežni Bytkw. pow. Naujehštinik.

Swětne podawki.

Sakſka. Kralovſte konſistorſtvo je poſtajito, so maja ho pschichodnie w Sakſkej ſaſo zyrfwinske viſitazije djerzecj. Kóžda viſitazia budža dwaj dnaj tracj; prijeni djeni jako nedjelu budže duchomny psched dwjemaj druhimaj duchomnymaj, wot ministerſtwa poſtajenymaj, dopotnia prijedowacj a popołnju s metodozju katechismuſowu wuc̄bu djerzecj a potem budže ſchromadzisna wotdjerzana, na fotrejj zyrfwinſzy a ſchulizh ſastuperjo dyrbiā, wſchitzy drugih hoſ podaria pak ſmiedja dijel bracj, so byc̄hu po potrebnosći ſwoje požadanja w zyrfwinstich naležnosćiach wosierwili. Na drugi djen ſinjeje wuc̄ter ſe ſchulſkimy djerzecjimi katechesu djerzecj a budže ho potom jeſli trieba, wo ſchulſte naležnosfaje jednacj. — Djen 9. a 10. meje ſtej ho voigtlanskej mjeſtaſchzy Schöneck a Lengenfeld ſtoro zylsje wotpaltet. W Schönecku je jenož 9 khjezow ſtejo wostalo a je na 2000 ludži bes wobydlenja. W Lengenfeldu leži njehdje 100 twarenjow w popeli.

Bruſy. Wudova ruskeho khjezora Miſlavicha pschiwese ho 21. t. m. do Barlina, hdzej chze ſrótli čas wostacj a ho potom dale do ſupel podacj. — Ministerſtvo je poručilo, so by ho pschepytalo, hdzej by ho w runej mjeri wot Barlina psches Khocjebus do Shorelza a hiſceje dale do ſchleſyñſtich horow želeſniza twaricj hodžita.

Rakuſy. Khjezor je mlodeho weřcha Metternicha ſa poſlanza w Draždjanach pomenował. Arzwojweda Ferdinand Mar je ho do Parisa podat, so by tam khjezora Napoleona wopytał. — Rakuska, Jendjelska a Franzowska ſu ſjeno-

cjeniſtwo ſejzniſle, w fotrymž je poſtajene, ſo chzeđa wſchitze tři ſtajne ſa tym hladacj, ſo by ſo Turkowskej wot nikoho žana ſchoda ani na kraju ani na možy neſtata. — S Walachije je ho 15. meje weſcha dijelba rakuskeho wojska na dompučj podaſta.

Franzowska. Weřch Ney ma ſo jako wurjadny poſlanz do Petersburga k rusemu khjezorej podacj. — Würtembergſki kral je ho ſ Parisa ſaſo domoi wróćit. — Khjezorka je tu ſhwilu trochu khorowatu. Jeſli ſo ſ nej poljeſchi, budža kſchcijſna mlodeho khjezorskeho prynza 14. junija hotowane. Na wuprjchenje zyrfwje w fotrejj ma ſo kſchcjeniſka ſwiatocjnosf ſtacj, je 400,000 nortow pschipokafanych. Wſchitzy wyſozy duchomni zykleho kraja ſu na tu ſamu pscheproſcheni. Po doſonjanym ſwiatym ſkuſku da mjeſto Paris khjezorskimaj man-đelskamaj hoſzinu, pſč ſotrejj budže 300 hoſzjow pschitomnych.

Jendjelska. Kralowa je generała Williams'a, ſiž turkowsku twerdžiſnu Kars dohli čas psched Ruſami wobrucj pytaſche, ſa baroneta povyſchila a ſemu ljetnu pensiu wot 1000 punt-ſterlingow (njehdje 7000 tl.) wustajita. — Jendjelske ſtadźtwo je ſa čas poſteſiſteje wojny 450,000 muži a 54,000 koni tam a ſem powoſtylo. — W teje ſamej wojni je jendjelske wojsko 270 wychlow a 22,467 wojskow ſhubito, ſraj pak je na tu ſamu njehdje 700 milliонow toleř wajſt. — General Grey je ſ woſebnym listem jendjelskeje kraloweje k rusemu khjezorej poſtaný. — Hrabja Chreptowicz je wot ruskeho khjezora ſa poſlanza w Londoni pomenowany.

Rušovská. Khejzor je swojeho prijeneho ministra, hrabja Neželodu, kij je 41 let v službi stat, pensioniroval. Jeho mesto je več Gorčakov, predv pôstlajz we Wini, dostať. — Syka so tóischtia saftinikow se služby puszcja a sda ho, ako by nový khejzor nový lepschi poriad sávesz chajt.

Turkovská. Turkojo, s pravisnami, kij su kchessienjo dostali, nespokojni hischeje pschezo tam a hem kcheszianow pscheziahaja a fabiseja. Duž so pečja sultan bosí, so mohli kcheszienjo postančej a Turkow wubieť a je ſebi teho dla wuprochť, so by njehdje 40,000 muži franzowskeho a 20,000 ſenjelskeho wójſta hacj na dalsche w Turkowſkej wostato.

Ze Serbow.

Se Schechowa. Sandženj schtvórik džen 8. meje sta so tudy sziehowazy ſrudny podawš.

Nach weſny mlynk Handrij Bedrich džieshe na pomenovanym dňu rano w ſchestej hodzini do kožucha woblečenj do mlyňzy, so by inuiskomne mlynke ſola namaſoroval. Gene palcju ſolo bjesche jemu njeſak draku ſapſchimnylo, jeho ſobu do gratu storhnylo, a ſpôdní život tak neſbezomne roſmialto a roſlamalo, so ho hnydom ſvojnacj dashe, so Bedrich dolho wjazy pschi živenu voſtarč nemôže. Dopolňia $\frac{1}{2}$ 10 won w ſrudnych ſtýſknych boleszjach swojeho duha ſpuszcji. Bedrich bjesche 41 let starý, a ſa- wostaji 2 džieszi a ſamočkuhu wudowu.

Kameneje pola Radworja. Vjat 2. meje ſyphnyshtai so tudy w nowonatwarenej, herbſem ſorečmarej Nowakej ſluſchazej piwátni dwaj welbai hromadu a bu psches to na 300 eimariow dwójneho piwa ſaſypaneho. Poſdjiſcho ſu pak tola ſaſo njehdje 200 neroſražených eimariow s tych roſpabankow won ſwucjahali, druhe eimarie biechu ſ džela čjſzie roſbite, ſdžela biechu pak wubiežale a woblicja ſo ſchoda na piwi psches 500 tl. Tára wulke ſbojje bje, ſo ſo to hromadu ſyppenjo njeſotre hodziny predv nesta, dokež budíchu hewak piwarz a dwaj pomoznikai, kij pivo wotčahowachu, najſkere wo živenej pschischli.

K.

S Budyschina. Wóndanjo džieshe mlody ſerb, knes Grunert ſ Minakata, hacj dotal

hajnik nedaloko Barſchja, psches naſche mjeſto, ſo by ſo do ſſerbijske podak a tam ſaſtoinſtvo hajnika w tamniſchich krajowych lieſach nastupit. ſſerbijska wychnosz bje tam hajnita ſa wjeſtu džielbu ſwojich lieſow pytala a ſebi bes wulkej mnnohotu tajſich, kij biechu ſo tajkeho dobreho ſaſtoinſtva dla ſamotweli, runje knesa Grunerta wuſwolita, dokež može tón ſerbski a teho dla tamniſchu rycz rucjſiho nauſkne.

Pſchi tutej ſtadnoſzi dowolamy ſebi na to ſpomniej, ſo ſmy ſtýſcheli, kajte džilne myſtje ſo ſſerbijske dla po kraju wokoto noscha. Ludžio powedaſa menujz, ſo je w ſerbii psched njeſotrym čjazhom wele ludži na móre wumrelo a ſo teho dla tamna wychnosz na to čjaka, ſo bychu wucjahowarjo do ſſerbijske pschicjahnly a tam pusty kraj wobſadili. Na tym pak žeane ſloweſko wjerno neje, pschetož tam ani žadyn móre byt neje a wychnosz tej žeane pschihotowanje čjinita neje, ſo by wucjahowarjam kraj pschipofaſala; ſtož ſo tam teho dla bes pschiftajenja a poja- danja ſerbskeje wychnosze poda, temu može ſo ſtač, ſo tam žeane mjeſto nenamaka a ſo dyrbí ſo ſaſo domoſ ſrčičej.

Na naſche woſebite praschenje ſmy my tule wjeſtoſz ſhonili a hischeje tu poveſz: ſo budže wot ſerbskeje wychnosze najſkere hischeje w tu- tym lieſi njehdje 100 tajſich ludži, kij drewo ſuſchajecj a wuhlo palicj ro- ſemja, do ſlužby wſatych, a ſo budže w ſwojim čjazu w ſerblích a njemſkich nowi- nach woſierene, pola ſoho w Budyschini budža cji woſho trjebne ſhonicj móz, kij chedja do tajſeje ſlužby ſtupicj. Tu khwilu pak hischeje žadyn čjaz ſ wjeſtoſzju poſtajeny neje.

S Budyschina. Sandženu ſrednu djer- ſeſhe ryciſpyny wotriad macižy ſerbskeje tudy ſwoju ſhromadžiſnu. Pschitomni biechu ſobu- ſtavy k. l. professor Bul, Dr. Bul, ſarač Seiler a knihikuz ſsmoleč. Najprijódzy čitasche k. ſsmoleč ſwoj naſtaſk: „Sſamosynk y w hornolužiskej ſerbskejini”, potom k. Bul nowu ſbjerlu ſerblích pschitomow w prijodkpoloži, ktoraj bu wot pschitomnych roſhudžena a ſkón- ējne dawasche k. Seiler roſpravu wo prijenej dželbi k. Dr. Buloweho ſerblkonjemſkeho ruſo- piſneho ſtownika. — Blízſcha ſhromadžiſna rycie-

sphnneho wotrjada smjeje so najskere predu po Michali.

Dopisy.

Z Prahi, 14. maja. Praha je hiscje na starym mjestni, hacj runje ju psched njejakimi mješazami wjesky Franzowka (Dusau) do Wuheriskeje sapofaka a pschepotoži (hl. Revue contemporaine, F. 22; abo Barlinski Magazin t. I. w ejidle 27). Často moje so tež wucjeny muž w semipu smyči! — Symseky sywy s wuwstom rjeplka jara derje steja; naljetne su so nietko po deshčiku tež sašy shrabale. Po kćenju budjimy, so wischne a slowki bobacije ponešu; mene pak fabula a hiscje mene frischwie. — Wot 1. meje placja w Čechach jeničzy delnorakuske (winske) wah i mjeru; stare su pod khostanjom sakasane. — Prjene dny t m. pschindje tež žortniwy pscheciel, sij knežerjam a poddanam zvjeze Evropy prawdu dorhezi, sij Barlina sašy s nam; menujzy kladveradatsch, sij su psched 6 ljetami tudy salasanu, dosta pschistup do zvjeze Rakuskeje. Deyla a Tunka skaj tola pjeftischej, dokelž smjetaj kózdy tydien swobodnje psches mesy! — Byrunje naše mjesto dosz zirkujow wobžedilo, menujzy tu khwilu 50 wotewrenych (sa Josefa II. buchu mnohe facinene), nemjeſeſte tola pschedmjesto Karlín (Karolinenthal) sa swojich 11,000 wobžderjow ani jeneje. Psched dwjemaj ljetomaj potoži khzejor Franz Josef (pschi swojim tudybycju s mlodej mandjelskej) saladny kamen k novej zirkwi slowjanstvu japoſchitolow SS. Cyrilla a Methoda. Ljetša poſtrajuje 100 murerjow a 50 statarjow w twarenju, tak so budjetej pschibocnej kózdi hacj k welbej hotowej. — Wot 11.—12. t. m. pschebivwasche tu črjoda ſtatu se wſchelatich stronow Rakuskeje, sij so psches Prahu na wulki ſtotohlad do Pariza weseſte. Biesche pak 61 hovjadłow, 221 wozow a 17 ſwini wſchelatich račow. Spominam jeno na wulkih għejnejho čežnejho (Zug-) woła, sij tucjny nebiesche, ale tola 24 zentnarjow waiesche. — Tež načhi lekarjo wobžjela so na homöopathiskej wójni; tudomny dozent Dr. Altschul wuda broſchurka pschecjivo Dr. Boček, profeſor w Lipſtu a horliwenu pschecjinnikej homöopathije. — Sso-boru pschijedje pražski arzibiskop fardinal metch Schwarzenberg na drje nedjelu domoj; potom mročci so sašy do Wina na biſtoſtu ſhromadjiſnu. Sun biesche arzibiskop s Milana (Mailand) a biskopaj s Pavije a Bergama. — Rjane ſwiatkowne dny mjejakmy mnohich wopytarjow se ſakſteje. Etož ſakſtu po waschniach abo po drascje neſpoſnaje, naložuje tuto najwjeſčiſte roſeſnawadlo; poštucha menujzy, hacj so njemile ſlowceko „eben“ často neružiwa mjesto rakufkeho

„halt.“ — Wóny pschiwedjechu ſem ſkalza s Čech, sij čyjsche cibla w brnskej (Brno, Brunn) lotterii wuciehnene psches napisanje tých ſamyh na tworowe kaſchiji do Žitavu telegrafovacj. Pachot bjeſche pschellepany, ale polizia hiscjeje psches neho! — Polo Příbrama ſetka žid, po-domski pschekupz (Haſſirer), pohonja a ſtupi k nemu, ſo by ſim poručjal. Vči wobrojenju ſtorči wón s kohezom, sij mjeſeſte pod pažu, do jeneho konja; ale tutón kopny ſe ſadnej nohu tak nesbojominje do židoveje hłowy, ſo wbohi hiscjeje tón djen wumre.

Žonske w české literaturje. W nowišim pismowstwie, wosebje w basniſtwje a w belletristiccy ſu ſo tež někotre knjenje a knježnicki (bynje mjenje dyžli Pólk) khwalobuje wobdzélite. Jako pěſnječki a přežerčki džiwadłowych kusow a powjesców ſu čeſcene: M. Čacká, A. a J. Nowakowej (ſotré), Vl. Ružicková, Honorata z Wiśniowskich Zapová (rodž. Pólk). Najptóldniša a najſtawniša je Božena Němcová, kiž je wuhjerne narodue basnički, wſelake nastawki w časopisach, zabawne a popiſne knižki spisata. Jeje poſlednej knižy (Ba bička, Podhorská vesnice) popiſujetež ſtiwjenje nětčiſih Čechow na wuhjerne waſnje. W serbskim pismowſtwje znaju jeničku Emku, kiž je nam zaspěwała. Wěli pak k. Smoleč hiſče wo druhich knjenjach a knježnickach, kiž ſu serbſcy pisate, njech to delka w poznanci jin k čeſci wozjewi. — (Ja ſo runje jenož na Hertu dopomnjam. Sm.)

Čeſka ryč ma ſo po najnowiſim wukazu na wſeh gymnaſiach Čeſkeje, Morawskeje a Slo-wakskeje jako obligatny (nużowany) předmjet předušować; dotal běše na někotrych gymnaſiach w němských krajinach jeno dobrowolny předunjet. Zo tež nači Serbja, byrunje jako wukrajnicy wſwobodženi byli, piluje čeſčinu wuknjeja, je čitarjam Nowinow hižom dawno znate. Při skladnosti wuprošujeme ſebei rozprawy w Now., kak ma ſo ze serbskej ryču na wyſſich a užiſhich wučetnijach w Budyšinje. Powjescé wo tym buchu Pražanow wulcy zwjeselite.

Čeſke džiwadlo. W čeſkej ryči hraje ſo tudy w ſtaſowski džiwadle kózdu njeđelu a ſwaty džen; w lěće pak w lětnim džiwadle w Pſtrosowej zabrodze, ſtož ſo lětſa hiſče ſtaſo njeje, deščikoweho wjedra dla. Čechojce wočakuja z žadoscu na hiſče čeſke předſtavjenja w narodnym džiwadle, za kotrež je hižom 100,000 ſčenakow nabromadženych a krasne měſtno na pobrjozy (quai) pri rječaſnym moſtu kupjene. Njeđelu hrajeſe ſo w ſtaſowski džiwadle wjeseſlohra: „Čech a Něme“, kotruž general Ušakow, ruski wojowar z Krymu ze ſwojim wopytom počesi. Wón ſedžeſe w jenej přiſbočnej

loži; duž jeho serbski dopisowat, kiž w přizemju (par terre) steješe, ani njewohladla, štož jeho hišće džensniši džeň žalostne mjerza. —

Započat serbskeje dramatiki činjachu spěwanske swjedženje „z kwasom“; njemoht so z najmeňsa tutón kus něhdy wosjetowac?

Přílopk.

* Turkowſti sultan ma tu khwilu jenož 350 žonow. Predawſhi sultanojo mjejachu jich najbóle psches 1000 a Turkovo džerža teho dla to, so ma njetižiši sultan jenož tak malo žonow, sa wulky nespodobne nowotarſtvo.

* Franzomske nowiny powedaja wo nowym pomožnym ſředku pscheſciwo ſtej khoroſzi. W jenym mjeſzie bie menujzy tuta straſchna khoroſz jenu žonſtu ſajata a wona bie na ſemju panika a lezeſche tam ihjetru khwilu. Richtón jei pomhači newedžiſe. Duž pschitupi jedyn matroſa, wotwjaſa ſwoje čornogidjane rubiſko a ſawodje hloru khoreje žonſteje ſ nim — a hlaſ, khoroſz bie na mjeſzi preč. — Posdžiſho ſu to tež pola druhich tajlích khorych ſpýtali a je tón ſředk pecja kóždy fróč pomhat.

* Na vjeſteho Bartscha w Semizach je wón-
danjo liſt wot jeneho pscheſjela, w Amerizy psche-
bywazeho, pschischoł, w koſtrymž wón bes druhim
vraji: „Tež pola naš je ihjetra drohota. Wele
jita ſele ſo do Njemzow. Kruva placi jefko
30—40 dollarow a por wotow 120—130 dollarow,
bes tym ſo psched njeſotymi ſjetami kruva jenož
12—14 dollarow placesche a ſo por wotow ſa
60 dollarow pschedawashe. — Saňdrena ſyma bie
polo naš ſara ſurowa, nam a wele druhim ſu
roſchiſte bjerny ſmerile. Haj ludžio a ſkot ſu ſymy
dla ſonž wſate, ſa ſjetuſche ſjeto pak nam ſa to
čim horžiſche ſjeciſe wjeſečja. — Pschiindjesh ty
hiſcheče do Ameriki? Želi ſo ſo egi derje dže, dha
woſtan tola, hdiž ſy, hač runje jedyn drie priječ
nemože, ſo možlo ſnadi njehdy ſa twoje džecici
tudy ſjewe byc, dyžli w Njemzach. Dželaci dybí
jedyn iudý neprozniwie, hdyž che jedyn ſ njeſemmu
pschinici“ a t. d. a t. d.

* Amerikanske mjeſto Philadelphia bu wón-
danjo wot ſatračneho vjeſtra domapytane. 2. zyrſwi,
3. fabriki a 150 druhich khježow bu ſ wulkeho
djela ſtaženych a ſena želesoliſtenja, 80 lohči
dolha, bu zylje ſpomalana.

* Ljetuſche naſtejne wolmjsane wili ſmjeſa ſo
w Buduſčini 9. junija, w Dražđanach 11. a
12. a w Lipſtu 13. a 14. junija.

* Wohensawjeſiſaze towarzſtvo ſakſtich wu-
ejerow ma njeſko 1030 ſobuſtawow. Wot tých
je 764, pod zyhlowanej tſjechu bydlazých, ſa 570,920
tl. a 266 pod mjeheſi tſjechu bydlazých, ſa 207,380
tl. ſawjeſiſto. Tym, kij buchu wot wohnjowejſe

ſchody potrebeni, bu w ſaňdjenym poljeſci 718
tl. ſarunanja wuplacených.

* W Freitelsdorf pola Radeburga hadro-
waschtai ſo wón- danjo dwaſ mandželskai. Šredj
ſwady ſtaji mandželska horný ſ horžym khofejom
na blido, kotryž jeje muž na tu ſtronu delje ſtorci,
hdiž jeho žona ſteji. Ale wſchon khofej wuline
ſo na jeho džecijo, kotrej tam w bliſkoſi ſpi a
wopari je taſ ſara, ſo dybí po žatoſtnech, njehdje
ſyđen traſajzych boſoſjach hubenje wumreč. Teho
muža, wjeſteho Walthera, ſu njeſko ſadžili.

* Na knežim dwori w Grünewaldji wu-
dyri 28. haperleje w fonemzu wohēn a ſabubi
wetschi džiel twarenjom, kneſtrwu ſluſčajzych. Kneži
najen ſhubi pschi tutym nesbožu dweju naſljeſpcheju
fonjow a tſi ranzy. — W Ruhlandji wotpali
ſo 1. meje wečor 7 brožnjow.

* Na ruſoſkej, psches Petersburg bježazej
rjezy Newi je lód hafle 30. haperleje wotpłowaſ.

* Mordai ſorčimarskeho wumenkarja Ku-
micha w Čermenej Rorczi pola Woſporka, wjeſteho
Hippnati, kotrehož biechu bory ſo jeho nefsauku
ſadžili, bu 24. haperleje wot ſhoreſkeho pschi-
haſkeho ſudniſtwa ſa winowateho ſpōſnaty a ſ
ſmerci wotkudjeny.

* W Lipſku budje nowy muzeum twarenų
a to na taſ menowanym Augustuſowym torhochciu.
Mjeſto Lipſt je k temu 120,000 tl. pschiswolito.

* Viſhi kralowſkim ſudniſtvi w Barlini
bie w ſaňdjenym lječi 61,963 ſtóržow a pro-
zeſow ſaženych, 2445 mene, hač w lječi 1854.

S p ē w y.

W na lěću.

Mročnel kapa jehnoranič,

Roža ſwelzo woſoſha,

Luboſniſko ſóžde ranje

Wysche horow ſeffhaſdža,

K džeklu lóſcht ſo ponowi

Na polu a ſahrodži.

Walyorž tež ſeleneje

Štiom ſo na wſy poſbleha,

Wokol meje djeſa reje,

Wežekolž je kralowa,

Štož je mlode, poſkocži —

K džeklu lóſcht ſo ponowi.

W ſlotych pruhach muſčki hraſa,

Wac̄ka bjeha po ſemi,

Stadka ſažy klinotaja,

Ryba w rjež poſkocži,

K džeklu lóſcht ſo ponowi

Na polu a ſahrodži.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

* * *

Hans Depla. Pónrjesch dha pónđelu abo witoru tež do huciny, Motsko?

Mots Tunka. To šo wje; pschetož tam budje, faž powiedaja, jara pjeckne.

H. D. Haj, a widzecj budje tam jałosnje wele.

Mots Tunka. Schwoda tam wšco budje?

Hans Depla. Hač dotal je hijom psches 200 konjow a tcho runja psches 200 howiadow pschipowadjenych, jedyn kruh pschezo renjski dyžli druhí a hewal rjany wubek hwiní, kur a wjehelatich druhich skocjaſkow.

Mots Tunka. Dha budja šo tam ſerbizy burjo prawie se ſwojim ſkotom poſasacj móz.

Hans Depla. Haj, to je wjerno, a ja ho jara na to weſelu, menuizy na to wobhladowanie; pschetož ja tam žancho konja nimam, khiba teho, kij na ſwoju akcji dobudu.

Mots Tunka. Maſch dha tak wjeſte?

Hans Depla. Haj, to mam gylje wjeſte; pschetož je-li žadyn drubi nebudje, dha budje tola — schumel.

Mots Tunka. Aw, jaw!

Podjanska cyrkę: Franz Jurij, Jana Spona, fabrodnika w Małkczach, ſ. — Hana Maria Maſdlena, Karlie Augusta Bałzarja, murerja pod hrodom, dj. — Handrij, Jana Lorenza, kublerja w Biełczęzach ſ.

Zemrjeći:

Djen 1. meje: Marja, rođ. Kaplerež, Jana Hübnera w Biełczęzach mandželska, 64 l. — 3., Karolina, rođ. Rychtařev, Jana Diehnarja, žiwnoszjerja w Matarezach, mandželska, 58 l. 3. m. — 5., Handrij Röbel, žiwnoszter w Rabozach, 62 l. — Gustav Adolf, nem. ſ. na Židovi, 7 m

N a w ē ſ t n i k .

Patentny ſokoma ſa želesne a drewjane wóſki, faž tež k pomasaowanju ſožje wiſheje družiny, w buſtchwicjach po 5 nſl. a 10 nſl. tež w tiffach po $7\frac{1}{2}$ nſl. pschedawa kózdy cias ſe Budyschini. J. G. F. Nieckſch.

Cyrkwinske powjesće.

Křečení:

Michałska cyrkę: Hanža Amalia, Augusta Klingſta, khjejerja a volerja na Židovi, dj. — Hana Marja, Wictor Kobanje, khjejerja na Židovi, dj. — Kora August Hermann, nem. ſ. na Židovi

Handrijej Muzjinkoj w Rechanju a jeho mlodej mandjelskej L e j u i

Kaj hola, stajnje selena,
Kaj tufa twjetstoja,
Hdzej žorleščka šo pusola,
Nam lóšcht a radosz da:
Tak W amaj w W aju mandjesswi
Böh radosz nech tu wudželi!

Raz stanzo jažne blychejaze,
Wšcho semske pschevraſni:
Tak nech tež Wam a i luboſz je
Blychej, kij wšcho roſjaſni.
A ſbozje ſeſjei a ſmahuji ſo
Mot djenſ hacz do dnia poſlenjoh'.

Nech tu we dołhim živenju
Waj' strowoſz woſchewti,
A pschindželi tež k bledzenju,
Nech bjeđ ſo polozji
Wſches móz a pomož ſbóžnika,
Kil kſchil tych ſwojich pomernicha.

Dobrowolna subhastazia.

Leżomnoścje, i sawołstajeństwu nebo Jana Leh-manna w Hornych Tiliozach płuschaze, a to

- 1) wulkoszahrodnisza jawnosz eat. no. $\frac{3}{2}$ % fol.
8. gruntsich a hypotheksfich knibi sa Zitozy
na demstich a hospodarskich twarenjach, sa-
hrodach, polach, lukach a wysokim khoinowym
liezu, hromadzie 6 afrow 96 □ prutow se
104,75 dawksimi jenoszemi wumjerenia a wot
wesnych grychtow na 1600 tl. tarirowana
2) polowa dzielba cjo. 132h polnych knibi sa Zi-
tozy fol. 168 gruntsich a hypotheksfich knibi sa
kneze fruchi, po 241 □ prutach s 11,0 dawksimi
jenoszemi wumjerenia a na 125 tl. tarirowana,
aja so

dien 9. iunija 1856.

na samym mestnisczju w k h j e j i cat. no. ²²/₃
w H o r n y c h D ilo z a c h dobrowolne a s w u m j e-
nienjom w u s w o l e n j a b . s l i z i t a n t a m i , f a j t e j p o d
h e r v a s h i m i , w t e r n i j i w o s i e v o m n y m i w u m j e-
n e m i i j a w n j e n a p s c h e s a d j o w a n j e p s c h e d a w a c j ,
s c h t o z h o s t u t y m p o d p o k a s o w a n j o m n a s u b h a-
s t a r z i s t i p a t e n t , t u d y a w h e r b s t i c h g r y c h t a c h w
D ilo z a c h w u p o w i s n e n y a n a w o p i s z a n j e l e z o m-
n o s i j o w , k n e m u p s c h i w d a t e , k n a w e d j e n j u d a w a .

Kral. Sudništvo w Schjerachow, 14. meje 1856.

ScinF.

Dobrowolna subhastazia.

Na pożadanie formindy sawośtajenych Hanuszez dajeći w Proba g ma so sahrodnika jip-

nosz, jim fluschaża, cat. no. % w Drobach leżają a no. 15 tamnińskich gruntskich a hypothekskich knihi sapisana, kotaż 18 afrow 134 grutow wopschija a je se 167⁵⁵ dawskimi jenożemi napisane a s wuwieczonem inventara, kupowarej pschedajomnemu, wot weżnych grychtow na 2450 tl. — — — tari- rowana, herbstwodijelenja dla

25. junija 1856

na tudomnym kral. krajnošudniſtwi dobrowolnje na najvjažbadžajem, tola pak s wumjenenjom wuſwolenja bes lizitantami kaž tež vſchiswolenja kral. appellacionskeho ſudniſtwa tudy vſchedaci.

Na kupenie jmyśleni šo teho dla ſ tutym psche-
proſteja, spomneny dzej dopotnja na tudomne kral,
ſtajnoſudniſtwo pschińc, šo ſamolweć, ſwoju pta-
ciwoſz dopofafacj, ſwoje hadzenja ſcinięc a pschi-
potnju w 12 hodzinach pschedacj spomneneſe živ-
noſcie dociąfacj.

Bliższe wypisanie pschedajomneje żywiołoszje a inventara, teho runja pschedawanske wumyślenia moja so s wosyerenja, na tudomnym krajoświdniſtwi, faj też pola rycztarja Kowarja w Drobach wypowiadaneho, naszonicę.

W Budyschini, 23. haperleje 1856.

Kralowske krajnośudništvo, II. woldzielenje.

Bach.

• Hence it is قوله سابقاً.

Drewo na pschedan.

W lesu rycerstwka Potpiż s Kiszliu stej dwie
drewnischki wotewrenej a pschedawaja so tam
też wychodnie

6 Łobżowskie a 8 Łobżowskie destki

6, 7, 8, 9 kłodzowskie deski w schilkach dłużinow
twarzte drewo po kubikowej stopi 2 nsl. a w styl-
nym drewnie $2\frac{1}{2}$ nsl., kopa walciowa na wuberk
1 sl. 22 nsl. 5 np., schijepiane flostry su wsche-
lakie k dostaczu a kłojnowe piękowe flostry 2 sl.
2 nsl. na wuberk.

W Rizliy, 14. meje 1856.

Hötemann, hainit.

Powodżinowe drewo

šo w hnaſczejanskim polverniku po najwyſzej
placisni ſupuje.

Wuczomnif pytani.

Ssyn sprawnych starszych i nisnymi schulskimi medjestrwami a serbskeje rycie mozny, moze sa króli czas w materialowych, tobakowych a barbowych flamach jako wuczownik mjesto dostacj. Hodge? je shoniecz we wuda yarci Serb. Nowinow.

Kölnjanski krupobieżje sawieszjaze towarzstwo

postaćja na twarde pramięce be w schitkoh dopłacjowanja volne sarunanie po minenju jeho mješaja po postajeniu schodowania sa wschitke polne a sahrodne płydy, kaj tež sa wótna.

Na pečljetne sawieszenja dostanu sawieszerjo wožebne sahoyłaczenie wot towarzstwa.

Sawieszerjam rukuje, wysće placjenych pramięow, saktadny, na 3 milliony tolet postajeny kapital, wot kotrej je tu thwilu $2\frac{1}{2}$ miliona datych, kaj tež resztyfond, kij je šo njetko na 82,000 tl. pschisport.

Dalsiche wukasowanje a formularz k sawieszenjam dawaja darmo agentojo:

tres Moritz Hauffa w Budyschin,

: Carl Sattler we Wósporlu,

: F. J. Jesorka we Jawori.

Budyska agentura namata šo na lawskich hrebjach čio. $\frac{65}{316}$. w 1. posphodji.

Nowe Barlinske krupobieżje sawieszjaze towarzstwo

{ Stwielzoptody 1%.

bez dopłacjowanja.

} Raps $1\frac{1}{2}$ %.

1853 Sawieszenja	22,293,280 tl.
• Wožnosaplaczene schody	677,811
• do. w satk. Horn. Luižach	27,000
1855 Sawieszenja	30,500,000
2211 wožnosaplaczeneje schody	360,906
1856 Fond exclus. pramięow	902,325

Dopłacjowanja ženje żane nejsu.
Substancja na 5 ljet dostanu 20% dobytka.
Wobitkodjent wuswola tatarota ja ſebi.
Sasturne a policome peney ſo nežadaja.
Statuty, ſymowe registry darmo, deſlaraziſte ſtrótki a jednore.

Chr. Höltich na miaſowym torhoſciu, generalny agent.

Powschitkomne sawieszjaze towarzstwo.

(R. R. priv. Assicurazia Generali w Trieli.)

Sarueſazy fond towarzstwa Zidnacze millionow 500,000 schykuakow dobrych penes.

Weſchi vſiel samozienja towarzstwa je na ſubta hypothekarzy wupožeczeny.

Sawieszenja na twory, maſhiny, mobilije, ſkot, wumiožene žita ad. ad. pschedziwo wohnju po tunich twerdzie poſtajenych pramięach.

Dopłacjowanja ſo ženje żadac̄ nemóża.

Policy w prusskich penesach, wuplaczowanja ſa schodowanie bes wotzeichnenia w tych ſamych penesach.

Pschi sawieszeniach tatarskich pschedmetow poſticia towarzstwo wožebne dobytka.

Sawieszenja kapitaliow a rentow na ſiwenje czlowekow. Sawieszenja pužowazych ſuklow na drôbach a ſeleznizach.

Wſchje poſzadane wukladowanja dawa Ferd. Petan, wokresny agent ſa Budyschin a wokolnoſi.

Wopravdzite peruanſki guano

wyle ſuchi a wožebneje dobroſzie porucza ežeſzenym herbstim ratarjam

Reinhold Bartels w ſlotnym lawi w Budyschin.

Nowe wopravdzite rigaſte lane ſympio w tunach

ſym doſtak a pschedawam je po možnoſzi tunjo.

W Budyschin, na herbſtejhaſy kdwjemaj muromaj.

J. G. F. Nieckſch

Twarzki fakt, cement k murzowaniu w molnym a gyp ſa ſiuronje ma ſtajnje na pschedanu J. G. F. Nieckſch w Budyschin.

Barby wſchitkich družinow ſa wſherjow, murzow a ja taſtik, kij chedja kaini wobarbecz, ma ſtajnje na pschedanu J. G. F. Nieckſch.

Firniſhy a laći k wobarbenju a laſitrowaniu ma w jara wſchelakich družinach a po wſchelakich družinach ſtajnje na pschedanu hotowe w Budyschin na herbſtej haſy J. G. F. Nieckſch.

Kameni now uhlowy mas k wobarbenju drewo, deſkow, dutjow a t. d., ſo buchu ſo w moſtej psched hniczem wobarbowale, pschedawala jara tunjo J. G. F. Nieckſch.

Koſzje po yuntach a zentnarach kupuje po najwſciej pschedzini J. G. F. Nieckſch w Budyschin.

Lepon k hnienju vola ma wele ſtow zentnarow na pschedanu J. G. F. Nieckſch.

NJEMISKI PHOENIX,

Wohensawježja ze towarzystwo w Frankfurcie n. M.

Tu su rezultati sličbowanja ljeta 1855, w jendanej generalnej shromadžiſni 26. haperleje 1856 wotyloženeho:

Sakladny kapital $5\frac{1}{2}$ miliona schlesiačow = tl. 3,142,800.

Wohensawježenja w ljezi 1855 sežinene . . tl. 209,214,843.

Dohody na prämiach a dani . . . . tl. 448,033.

Totalna summa reseryw w hotowych penesach tl. 502,664.

Wuzah s protokolla kaž tej wobsanknenje sličbowanja staj pola podpišaneho wokreſneho agenta i widjenju. — — W Budyšchini, 16. meje 1856.

Wokresny agent njemskeho Phoenixa:

W. Jacob na jinych miskach.

Pruskie nationalne sawježenskie towarzystwo w Szczecinie

w sakladnym kapitalom wot **15000 millionow toler** a s wulkim reservesondom, bere sawježenja na mobilje, masziny, twory, grat, jito a plody wſkiſtich družinow psche wóhnjowu ſtoku po tunicach, ale **twardych prämiach be wſchitkeho dopłaczowania**.

K dorjebranju taſkich sawježenjow porucja ſo, pod klubenjom ich najwyjeſtoniſtichego a najwyjeſdomniſtichego wuwedjenja

głowna agentura borszkeho towarzystwa.

G. A. Lövenig w Budyšchini.

Pschedan ležom noſzie.

Podpišany je wotmyſleny ſwoju, w Bora- nezach ležazu sa hrodniku ſiwnoſi ſe wſchim pschiſtuscheniſtowom

w o n d ħ e l u , 26. džen teho mjeſaza
popołnju w 3 hodzinach na pschedadžowanje pscheda-
dawacj a čyžli ſo placzenja ſamožni a na fu-
penje ſmyſleni w bydlenju tamniſticheho weſneho
rychtaria nutſnamafacj.

W Czemerizach, 15. meje 1856.

Jan Müller.

Schtajerske koſy, ſterpy, rjeſaki, ma-
ſchinowe nožje a druhi rjeſaty grat w rja-
nym wuberku, hdyz tež niz wele lawsynt
kuſow, dowolam ſebi, ſ tym potwrdzenjom
porucież, ſo ſo te ſame na wozelowej
dobroſzi, kaž tež na prawym dželi wot
žanych taſkich druhich fabrikatow neſche-
ſtrečja, a pschedawam te ſame na najtunischo.
W Budyšchini, na ſerbſkich hrebjach č. ¹⁸⁷/₃₅₆.

Robert Jacob, gratorv kowar.

Skoto a plodohlad w Huczini,
19. a 20. meje nastupaze.

Psches darmiwoſi ſtafskeho knesa hrabje Ein-
ſiedela nad Minakatom a t. d. je ſo podpiſanemu
głownemu wuberkej myſcie hizom pschiſtolenych
50 tl. hizhe dale 100 tl. ſ pschiſporenu cježnych

mytow ſa burskich hoſpodařow w Hornych Ku-
žiach na konje a howjada dobrociwje pschiſto-
ſtato, ſa čož ſo ſ tutym nadobnemu dwarej džak
kluſchanskeho ratarſkeho towarzystwa praji.

Psches to je głowny wuberk ſa konje ſummu
wot 200 tl. na 250 tl. w 14 mytach a ſa ho-
wjada wot 180 tl. na 230 tl. w 22 mytach po-
wyſticiſi moht a pschedadžuje hizhe jukroči ſ
bohatemu wobdzienju.

W Huczini, 12. meje 1856.

Glowny wuberk ſa wedženje
ſkoto a plodohlada.

Kind. Hofmann. Rada. Thiem.
Hrabia ſ Lippe. Hartenstein. Schenk.
Piersig. Vogel. Hauffmann.

Zaſdżenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu:

Korc.	Wyšša.		Nižza.		Srzedzna.						
	Plaćizna.		Plaćizna.		Plaćizna.						
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.
Roſta	6	27	5	6	12	5	6	20	—	—	—
Wſtenza	8	15	—	7	15	—	8	—	—	—	—
Sejmen	4	27	5	4	17	.5	4	22	5	—	—
Wows	2	25	—	2	15	—	2	20	—	—	—
Hroš	6	15	—	—	—	—	6	10	—	—	—
Rjeſik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	8	10	—	—	—	—	8	—	—	—	—
Hejduska	6	—	—	—	—	—	5	20	—	—	—
Bjeru	1	15	—	—	—	—	1	10	—	—	—
Kana buty	—	18	—	—	16	—	—	17	—	—	—

Dowoz: 1795 kórcow.

Cieſcane pola K. B. Hiki w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 nsl.

Zamolvity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kožde číslo płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 21.

24. meje.

Léto 1856.

Wopsciijecje: Svetne podawki. S Budyschina. Australiski list. Prjódoklejaze sakſe grykwinste
vistajise. Svět. Hanž Devla a Mots Tunka. Čjahi sakſostchles. Čelešn. Raujefchiniš.

Swětne podawki.

Sakſta. K čejz meninow kraala Jana
mjeiesche so w Budyschinii 16. meje rano wulka
reveilla wot wojerskeje hudžby. — Sandženu
pöndželu a wutoru bu w Hucini wulki sko-
a pödohlad wotdjerzany. Tón samy bu bes
druhim tež wot sakſkeho k. ministra s Beust, kaž
tež wot franzowskeho ratarſkeho radicjela Blocka
wopptany. Tež bje tam jedyn wyschi ſtaſtoinſiſ ſe
Sserbije, k. Peziej, pschijjet. [Drobnischi roſ-
prawu wo zlym ſkothladzi podamy ſa tydžen.]

Prusky. W Barlini wumre 12. meje
swudowena weichowa Passewiczowa. — Pruske
kněžerstwo chze pola złonſkeho ſjenoczeńſta na-
met ſtajici, ſo by ſo na tobak dawki potožit.

Rakušy. Khjezor je pschiswolit, ſo by ſo
želesniža wot Liberza (Reichenberga) do Bardubiz
twarita. — S Konstantinopla je poweſz pschi-
ſta, ſo khjeiro wulka djjelba franzowskeho a
jendželskeho wójska hischje ſchiesz mjeſzazow w
Turkowskej wostane, najſtere teho dla, dokelž ſo
Turkojo jara pschecjivo nowym prawisniam ſa-
peraja, ſiž ſu tamniſkim ſchecjjanam date.

Franzowſka. Rakusku arzymójwodži
Maximilianej, ſiž je do Pariza na wophtanje
pschijjet, ſo tam wulka čeſz wopofasuje. —
W Franzowskej je w poſleniſkim čaſu jara
deshezikoſty čaſ byt a je ſo teho dla w nje-
lotrych krajinach wulke powodženje ſtało a wele
ſchody načzinilo.

Ruſowſka. Ruſke wójsko ſe wſchej možu
ſ Krymy domoj khwata, pschetož w ljetnim čaſu
tam khoroſje jara pschiberaja a Ruſojo maja
tač hizom khorych dož. — Wójsko na czerkeſkich
meſach je ſo ſaſo pschisportu a ſda ſo, ſo ſo

pschecjivo Czerkeſham wójna dale powedje. —
Tatarjo, na Krymi bydlazy, ſiž hjechu ſo tam
neſchecjelam Ruſow pschindali, boja ſo njeſto
khontanja a wopuchuju Krymu ſ čjrođami a
podawaja ſo, dokelž ſu mohamedanſteje abo tur-
kowskeje wiery, do Turkowskeje, ſo bydu ſo w
Dobrudži ſaſydlili. Hizom 17,000 je ſich pecja
do Turkowskeje wucjahnylo. — S Krymy khwa-
taja neſchecjelio Ruſow tež po móžnosći precj a
wſchendje wotjedzują tóžje ſ nim do Turkowskeje,
Franzowskeje, Jendželskeje a Sardiniskeje. — Khje-
zor Alexander je ſo do Warszawy podat.

Turkowſka. W Konstantinoplu ſwonjachu
ſchecjienjo ſandžene ſhwatki prjeni ras ſe ſivojich
modleřnjow. — W turkowſlim mjeſzi Maraschu
chysche jedyn ſchecjjan, ſ menom Guarmani,
prjeni ras jeneje noweje prawisny, turkowſlim
ſchecjjanam dateje, wujivacj, menujzy wón chysche
psched ſudom ſwiedzicj. Na tym ſu ſo pak tamni
Turkojo tak roſtobili, ſo jeho ſe žonu, djjecjimi a
ſlužobnikami w jeho ſamnej khjezi ſpalichu. —
S Konstantinopla piſaja, ſo je ſo tam wobſanknylo,
po zlym kraju wójsko roſdželicj, ſiž by ſchecj-
janow pschecjivo Turkam ſafitowało. Ale njeſotni
mjenja, ſo tajke wójsko niežo pomhacj nebudje,
pschetož turkowſzy wojažy ſu najhórfci neſchecjelio
ſchecjjanow a ſo budža turkowſzy ſchecjienjo
po tajkim dwójzy bieži a ſkorja jara na Jend-
željanow a Franzowow, ſo ſu jim tajſi ne-
ſbožomny čaſ pschihotowali.

Amerika. W Terasu a w njeſotrych druhich
krajinach ſu Indianarjo wele ludji morili a kraj
ſapuſzili. — Swoſodne amerikanſte kraje ſteja ſ
jendželskim ministerſtwom pschetož hischje w ſwadži.

Ze Serbow.

S Budyschina. Kaž štyschimy, se so ſrednu po ſwiatkach na konferenzy herbſkich kneſow duchomimych, kotrychž bieſeſe ſo k tej ſamej piatnacze w Budyschinii ſeſčlo, wobſanknyto, ſo dyrbí ſo ljetuſchi herbſki miſionſki ſwedjeni w hornym Wujedzji ſwecijic̄. Hdy budje ſo tutón ſwedjeni wotdjerzec̄, to hiſcze wjeſte neje, doſelž wujedzjanska zyrkeſ tu ſhwili na nowe byrglje čjafa, kiž budža halle wokolo Jana hoteve.

S Budyschina. ſrednu po ſwiatkach ſu njeſtre ſobuſtawu Maciijy herbſkeje nowe herbſke towarſtvo, abo wele bóle jenež nowy wotriad Maciijy herbſkeje ſakojſte, kiž chze ſwoju ſedjbliwoſz a džietawoſz woſebije na pſcheptowanje a ſhromadžowanje herbſkich starožitnoſzior, to rjeka powoſtankow ſe stareho čjaza ſtožic̄. Tutón nowy wotriad Maciijy herbſkeje menuje ſo starožitneſny, abo historiſko-archaologifſki wotriad a ma tu ſhwili ſchiesz ſobuſtawow. Wedžet teho ſameho je k. duch. Mäda ſ Hucinu, piſma-wedžet pak k. duch. Denc̄ ſ Balowa. Dofelž je ſo hac̄ dotal hiſcze tak mało w herbſkej historii, mytologii, a t. d. džietalo, dha ma tutto towarſtvo wulſe polo pſched ſobu, na ſotrymž može ſo hiſcze wele džietac̄. S programma, kaž je ſebi starožitnoſny wotriad tón ſamym djen postajit, dowolamy ſebi tón ſrōč to ſobudžielic̄. Pſcheptac̄ a woſiſac̄ maja ſo 1. herbſke ſta-wiſny, lud a piſmowſtvo naſtuſaze. 2. herbſka mytologia. 3. herbſke narodne poſcijini a waschnja. 4. herbſke wuſtarwy a towarſtwa. 5. žiwenje a ſkafowanje wubernnych a ſlawnych Eſerbow. 6. Wajne herbſke krajinu, mjeſta, wky, hory, hrodžiſczeja, zyrkwe, woltarje, ſchizje a t. d. — Dale chze tež towarſtwo ſhromadžic̄ pytači: 1. herbſke knihe, rukopisny, wobraſy a t. d. 2. urny. 3. wſchelake powoſtanki ſe stareho čjaza, metje nođe, jehly, venesy a t. d. 4. herbſke pieſnje, narodne baſnički, hamžički, powesje ſ luda, mena wſchelakich polow, luſkow, ljeſhow a teho runja. S tehole programma je widžic̄, ſo chze starožitnoſny wotriad maciijy herbſkeje ſwoju ſedjbliwoſz na wſchje wotnohi historije a archaologije ſtežic̄ a my pſchejemy jenož, ſo by ſo jemu radžito po zylym herbſkim kraju džielbrac̄a na-makac̄. Deho prozowanja budža wjeſſe ſbo-

žomne, hdyž kóždy, kiž njeſchtó ſnaje, namaka a wuſhledži, ſchotž by starožitnoſtnemu towarſtwu wujitne býeſ mohto, jemu to ſamo ſobudžieli. Pſches to by ſo wſchelake, ſchotž je wajne a intereſtantne, ſa herbſku historiu a archaologiju, pſced ſahubenjom ſakhowato a maciija herbſka by po čzaju tež herbſki muſeum doſtala, kaž maja druhe wuczene towarſtwa, na pſchiftad, ſhosreſke towarſtwo, ſwoj ſoſebity muſeum. Na poſledku pſchispoſtaminam hiſcze, ſo ſo pſchis-ſtupenje do starožitnoſtnego wotriada pſches wuſwolenje ſtawa a ſo ma ſo teho dla kóždy, kiž chze ſobuſtaw tuteho wotriada býeſ, na staroſteho abo piſmowedjerja ſwojego pſchisupu dla wobročic̄.

z. d.

Australiski liſt.

Pred ſpomnenje wot redakziye. Budyski pſchelupz, knes J. G. F. Nieſſch, je ſ Australiſe ſjehowazý liſt doſtak. Tón ſamym leži pola neho čítanju, wycze teho je ſo pak tež po požabianju piſarjow k nam poſlat a my jón teho dla ſ tutym woſſewiamy. Wón ma ſo tak:

W Adelaidji, 13. februara 1856. Budjeſe wſchitz wutrobnje poſtroneni ſ dalokeho kraja! Čeſzeny knes Nieſſch, my ſlubichmy Wam, ſo chzemy Wam ſ Australiſe piſac̄ a duž dowolamy ſebi, Waſ ujeſko ſ liſtom wo-čjeſic̄, doſelž je ſo wajna wjeſ podata, ſotruž bychmy rad ſwojim herbſkim pſchecjelam k we-đienju dali. Tuta wajna, ale Bohu jeſ! ſrudna wjeſ naſtupa menujzy dweju Eſerbow, a to Jana ſsworu a Handrija Ponicha.

Wy budjeſe ſnadž hžom wedžic̄, ſo je ſpomneny Jan ſswora herbſku woſadu w Aus- tralii ſaložit, ſotraž „Eben-Ezer, herbſki Izrael“ rjeka. W tutej woſadji je wón wycchi mjeſchnik a maja w tej ſamej ſwoj nowy zyrkwinſki porjad a bes druhiem tež židowſke wobrjeſowanje. Duž chyzſe tutón wycchi mjeſchnik tajſe wobrjeſowanje tež na ſenym mužu ſčinici, ſotrehož naſſkere wele ſ Waſ ſnaje. To bje menujzy Handrij Kowar ſ Skortniſy. Ale tónle woſarasche ſo ſe wſchej možu, cjeſny ſ Eben-Ezer, pſchibježa do Adelaidy a woſſewi tam wſchitko wycchnosi. ſswora bu teho dla ſajath, do Adelaidy pſchivedjeny a tam pſche-

lyschan. Pschi tym nashonichu, so je wón jako wyschi mjeschnik swój swiaty (?) skul na kózdy sejinit, kóryž so jemu wot ebenezersteho wyscheho śudnika pschepoda; a na praschenje, schio je taſki wyschi mjeschnik, prasachu, so je to Handrij Ponich, a jako chysche wyschnos wedjicj, wot koho je sa śudnika postajeny, wotmolwicu: wot woſady je wuswoleny.

Krajne wysche śudnistwo je na to Handrija Ponicha k schtraſi 1500 puniſterlingow abo k 20ljetnemu zuchthauskemu džielu prieneje klasy a Jana Ssworu jako tajkeho, kij je kſchefatianſtwo sahanjat, k schtraſi 2000 puniſterlingow abo k 25ljetnemu zuchthauskemu džielu prieneje klasy woſhudjito.

To je tola jara ſtridzaze, so bmy tajke wjezj na swojich krajanach docjazacj dyrbeli.

Ebenezerſka woſada dawa ſebi njeleko wſchu möžnu prózu, so by venesz hromadu ſweda a teju nesbožomneju wot tajkeho žatoñneho ſhostanja wumohla. Wona je teho dla wičiske ležomnoszie ſastajita, ale hač dotal jenož 2000 puniſterlingow nahromadzita.

Stara ſwudowena Hauptowa dyrbí hžom na tſecje lſeto po praschenju ſhodjicj, pschetož ieje ſamōjenje ie Sswora pschecjinit.

Dženſa, hdjež je nam Ssworowe a Ponichowe pschecjſchenje prawie k ſnajomnoſzi pschiſchto, doſhonichmy tež, cjožož dla je ieju ſhostanje tak ſurowe. Kowaria menujzy, kij do teho wobrjeſowanja ſwolici nočysche, biehu ebenezerſky ſudniſy k temu woſhudjili, so by ſo kameniowat, ale wón bje w nožy psched dnjom, hdjež dyrbesche ſwoje ſiwenje ſpusczejicj, ſiaſtwa ejeſnyk a ſo do Adelaidy podat.

Groñoszie, kij ſu ſo naſchim ſerbſkim bratram stale, kotsiž ſu do Eben-Ezera cjaħuyl, ſu ſatraschné.

A warnowanju ſa drugich dateje tute rynčiſti do Serb. Nowinow ſtajicj, so by ſo kózdy, kij do Eben-Ezera pschindže, psched tamnymi bludnikami na ſedžbu bracj moht.

Postrowcze wſchitlič pschecjelow a ſnajtach, woſebje k. duchomneho Bróſku w Budeſtezech, krawza Deutscher a w Dobruschi, Jana Deutscher a w Debhezach, duchomneho Wjazku w Budyschini, Pietcha (Kunata) na kamentej haſy a wſchitlič bliſtich a dalotich pschecjelow.

(Podpiſani ſu):

Michał Pilak, Bohuwjer Jähna ſe Židowa, Pietr Janafch, Jurij Bodlinc, Marcjin Sieber, Jan Kruschwiza a Handrij Mjercjins.

Prjódſtejaze

ſakſke zyrkwinſke viſitaziſe.

Najwyšaſa ſakſta krajna zyrkwinſta wyschnos je porucjita, so bychu ſo tak derje w herbſtich krajach, kaž tež w Hornych Lužizach w bliſtich abo poſdjiſtihm čaſu zyrkwinſke viſitaziſe woſdjerzaje. Viſitaziſki poriad ma ſo tak:

S. 1. Po mjeri ſrjadowania, w evangeliſko-luherſtej ſakſej ſrajnej zyrkwi wot lſeta 1850 ſem ſakoniſy ſejineneho, dyrbia ſo w bliſtich tjoſch ljetach wſchite woſady w herbſtich krajach (a w Hornych Lužizach) wot swojich eſorow viſitirowacj, tola pod pomožu duchomneho, kij ſo wot zyrkwinneho knejſtwa poſtaſi.

S. 2. Woſphlad taſteje viſitaziſe dyrbí w napohladu na starsche, ſem ſtujeſhaze poſtajenja a w napohladu na njezijſche potreby tuton byje: 1) ſo bychu ſo poſwiftkomne zyrkwinſte a počinkowe woſtejena ſjenotliwych woſadow a braci a potrebnoszie, w taſkim naſtupanju ſo namakaze, ſejnate, kaž tež 2) haniske ſtuſowanje duchomnych a wucjerow w zythm wopſchijecju kaž k ſebi, tak tež k woſadzi ic. drobne ſpoſnalo; 3) ſo bychu ſo nekmanoszie wuſljeđite, a tež, jeli ma eſoruſ mož k temu, na mjeſci jahnaté abo ſo ſo tola k ich ſahnacju nuſny pschihot ſejinit; 4) ſo by ſo zyrkwinſke ſiwenje ſylnje wubudjato a woſebje tež ſwiedomos ſjenocjentwa ſjenotliwych woſadow ſylyte zyrkwi bole woživita.

S. 3. Ministerſto kultuſa a ſtarneho wučenjſta poſtaſa, w fotrym ſchje ſjenotliwe woſady ſwojeje eſorije viſitirowacj, ſam poſtajicj, wón ma pak taſte poſtajenje ministerſtu psches krajsku direkciu w prawym čaſu woſiewicz. Fararej ma wón dwje nedželi psched viſitaziſu tu ſamu k naſvedjenju dacz a jemu w tym ſamu čaſu tež text, wo fotrym ſchje ma předowacj, pschipowez a jemu poſucjicj, ſo by wón prjódſtejazu viſitaziſu nedželi predv na pschihodne waſchnje a ſnapominanjom k dobroproſchenju na ſemſchach woſchipowedat.

S. 4. Superintendentej je drje woſipſchecjene, rjad, po fotrym ſchje ſjenotliwe woſady ſwojeje eſorije viſitirowacj, ſam poſtajicj, wón ma pak taſte poſtajenje ministerſtu psches krajsku direkciu w prawym čaſu woſiewicz. Fararej ma wón dwje nedželi psched viſitaziſu tu ſamu k naſvedjenju dacz a jemu w tym ſamu čaſu tež text, wo fotrym ſchje ma předowacj, pschipowez a jemu poſucjicj, ſo by wón prjódſtejazu viſitaziſu nedželi predv na pschihodne waſchnje a ſnapominanjom k dobroproſchenju na ſemſchach woſchipowedat.

Visitacione praschenja, wošebje formularowane, nech eforus wschitkim duchomnym swojeje eforie do przedka s tym požadanjom pschiposzele, so byku swoje pišne wotmolwenje na j p o f d i s c h o t w d ğ e n do visitazije pschepodal, tež ma ho zytkwiny patron wot superintendenta w prawym czasu pišne k džielbranju pscheproszyc.

§. 5. Tute visitazije, kózdych kózda ma po prawym dwaj dnaj tracj, maja ho niz jenož nedjelski ale tež wchjedny djen wodzjerzec a dyrbí ho na tajse waschnje visitazia kózdeje eforije po možnoszi ruczie, s najmenseha pak tola w tym samym lscji dosonecji, w kótrym je ho sapocjata.

§. 6. Visitazia sapocjina ho kózdy kroč s do-spolnej sianwej Bozej službi, pschi kotrej ma wošadny duchomny, abo hdzej je ich wjazy pschi jenej zytkwi, prijen bes nimi, przedowanje djerzec. Po tej samej djerzi ho ryc s wošadzi wot eforusa abo wot jeho pomožnega duchomnego, kaj stai ſebi to postajito. Je žadyn kommisar zytkwinyho knejstwa pschitomny, dha može tón ſamym po ſwojim ſamſnym dobroſdaciu ſpomnenu ryc na ho wsacej, ma pak to priedy eforuſej woſſewicj. Liturgiu ma s džjela farař, resp. diakonuš, s džjela druhi visitator djerzec. Popolnju djerzi farař, resp. diakonuš, s wotroſenej młodofſju katechis- muſowym examen, po kotrej ſtenczenju ion visitator, kij dopolnja ryciąc neje, hſchcje krotke pruhowanje a potom ryc s młodofſju djerzi. Dalschi popolniſchi czas ho k roſryczeniu s woſadu naſozi, na kótrym je ſkejbetarjo, mjeſcejanzy ra- džiceljo, gmejnzy a ſchulzy prjödkſtejerjo wo- dželicz dyrbja, wſche teho ho pak tež na to ſamo wſchitzh hſopdarjo pscheproszyc maja. Na drugi djen ho w zytkwi katechismuſowa wuciba ſe ſchulskej młodofſju wot wucjerja wodzjerzi. Tert, wo kótrum ma wón katechisrowaci, ma superintendent djen pred ſ katechismuſowym wucibow, w poſ- leniſkich mjeſazach roſwucjowanych, postajic a pruhowanje ſamo s krotkej ryciu k džeciom wo- ſanſnyc. Šouli tež žane podlanske ſchulje, dha ho s tymi rune pruhowanje wodzjerzi. Potom ma ho fakti archiv revidirowacj a ſtenczne dyrbí ho hſchcje roſryczeniſje ſ duchomnymi a wucjeremi djerzec, pschi ejimz ho niz jenož na jenotliwe dželby ich hamtskeho ſtuſkowanja hlađa, ale tež na ich partchonſte a — tak daloko hacj ma to wajnoſ ſa ich ſastojnſtwu —, na ſwojibne wo- ſtejenja, na theologiske ſtudije duchomnego, na jeho wobdzelenje na konferenzach a ho jemu potrebne rady a napominanja dawaſa. K temu, kaj tež k roſryczeniu ſ woſadu budje predy wotedate wotmol- wenje praschenſkeho listna ſchmanu podložk poſtejczecj.

§. 7. Visitazii ſu niz jenož macjeliſte zytk- wie, ale tež filialje podcijsnene. Mali filial ſwo- jeho woſebneho duchomnego, dha předuje tuton

ſeſli niz dha djerzi pomožných visitator předowanje. Hdzej je wiaz filialow, ſo te ſame w jenej zytkw k visitazii ſjenocja.

§. 8. Pschi ſianwej Bozej službi maja viſ- tatorio ſwoju ſedzbluwoſ ſajprjodzj na předow- wanje ſlojicj a to tak derje w nastupanju na jeho wopſchijecje, woſebje hacj je po ſwiatym piſmi a po wjeruwuſnacju, kaj tež w napohladu na formu a pschednoſchenje, potom dyrbja woni pak tež zykle ſadzjerzenje duchomnego a woſadu, woſebje tež pschi jenotliwych liturgiſkych ſtuſkach, kaj tež wedbienje ſpjevanja wot kantora abo wu- cjerja woſbedzbowacj.

§. 9. W roſryczenanju ſ woſadnymi budje predy date wotmolwenje na visitazijſke praschenja ſtaſdnoſ ſ dawacj, ſo by ho na woſtronenie nespodobnoſzow abo ſaforenenych nepočjinkow ſhunje ſtuſkowato. Tež nech ho pschi tym woſadam ſtaſdnoſ ſ dawa, ſo móhli ſwoje požadanja w zytk- winiskim nastupanju woſſewicj.

§. 10. Rycje a předowanja visitatorow dyrbja woſebje wubudzaze ſwiedzenja wjery byc, a k wu- budzenju duchomnych, kaj tež woſadow ſlužici, teho dla pak ho woſehe newužitneſe polemiki ſda- lowacj, tola nech ho woſebite, we woſadzi ſe- nene naſhonenja, k hluſchemu roſhubzenju naloža.

§. 11. Wopravdijte a formalne protokollije maja ho jenož tehdem ſpiſacj, hdj ma ho wo- ſezejowanjow abo nastatych ſwadow dla hnydom jednanje ſapocjecj, kij može ho jenož psches wjiche wuſhubzenje ſtencjecj. Tola ma tak derje ſupe- rintendent, kaj tež pomožny duchomny najpoſdžiſho po minenju ſchyrjoch nedžel kózdy ſwoju woſebitu roſprawu wo ſeſinnej visitazii konſiſorialſkemu ſastojnſtwu daeſ, kij ju, po dobroſdaciu ſ pschiw- dacjom pschispoſnenijow, ſe wſchej ſpjechnoſſju na ministerſtro ſkuſtuſa a ſianwej wucjenſwa woteda.

S p e w y .

N a l ē c o .

Zito ejſeri, kloſk tón wleče
S tucjneſe ho trubelje,
Wesely ho jaſtwo ſleče,
Piſe ſkóncjne blyčejenje.
Woltat Boži ſemja je,
Na nim dary ſteja
Gewjedki Božel' miloſje;
Ali, ty rjana meja.

* * *
Rjana meja ſweſeluje,
Šwoje róžke poſtieja,
Luboſz duſhle towarſchuje,
Šbožne ejucja wubudža.
Woweſet piſka — paſtýr ſpjetwa
Wot róžow a ſiaſki,
Holcjo poſ'ha a ho ſmjewa,
To ho jenu volubi.

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

* * *

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. Kož njeftsi mienja, dha šo
wot mejskich brukow tež woliš biež hodji.

Mots Tunka. Nô to tola hýsceje ſwoje žive
dny hlyſhat nejphy.

Hans Depla. Haj, Mots, te móžesč ſbje-
racj hiež.

Mots Tunka. Nô, hdyje dha yak ſu eje to
po vrawym narycjeli?

Hans Depla. Ja wſchal bjež nedawno w

—zach, hdyž powedachu, ſo tam dwaj mejske bruki
ſbjerataj a chetaj woliš wot nich biež dacj.

Mots Tunka. To drje je ſeju tola njechtó
narycjal?

Hans Depla. Haj wſchal; a dokež čze wo-
ſebje ton jedyn taſka mudra hloječka bycž, dha ſo
imaj wſchón ſwjet ſmjeſie.

Mots Tunka. Haj, to čze ſo mi tež ſmecj!
ha, ha, ha, ha!

Gjahi ſaffkoſchleſyſſeje želesnizy ſ budyskeho dwórnichęza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; poſtivoňu
12 h. 53 m.; popołniu 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Škorlza: rano 7 h. 47 m.; do połniu
11 h. 40 m.; po połniu 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.;
w nozy 12 hdyž. 4 min.

Benežna placisna.

W Lipſku, 8. meje: 1 Louiſd'or 5 tl.
15 nhl. 4% np.; 1 połnowažaz čierweny ſloty
abo dukat 3 tl. 5 nhl. 4½ np.; wienske bankowki 101.
Spiritus w Brothlawi 12 tl.

Woſjewenje.

Sa jene materialowe ſklamy ſo wuzomnik
phy, kž može hnydom ſaſtupicj, tola dyrbí won
herbskeje rycje mózny bycž. Wſcho dalsche je
ſhonice we wudawačni Serb. Nowinow.

Wot Pomorez do Mječjina bu ſobotu hdyžen
platowy koſuſk ſhubeny. Namakač čhyt tak
dobry bycž a jón w Mječjini pola Bergmannež
ſa poſchihodne myto wotedacj.

Twařski fakt, cement k murjowanju w
moſtrym a gyp ſa ſitrowanje ma ſtajnie na poſte-
daní J. G. F. Nieckſch w Budyschinī.

Firniſh a laki k wobarbenju a laſtrowanju
ma w jara wſchelakich družinach a po wſchelakich
placisnach ſtajnie na poſchedan hotowe w Budys-
chinī na ſerbiſej hafy J. G. F. Nieckſch.

Koſſje po puntach a zentnariach kupuje po naj-
wyżej placisni J. G. F. Nieckſch w Budyschinī.

Lepon k hnjenju pola ma wele ſtow zent-
narow na poſchedon J. G. F. Nieckſch.

Nawěſnik.

Pſowodžinowe drewo
ſo w hnaſhečjanſtum połverniku po najwyſhies
placisni kupuje.

S a p i s

dobytkow, na skoto- a płodohladzi w Huczini wulożowanych.

Ejo.	Ejo.	Ejo.
5. butrowa maschine.	1420. drilowanska maschine.	3091. łopacj.
34. cjeski ptuh.	1433. cjeski ptuh.	3114. synowy powjas.
42. jenopscheinjy homotowy grat.	1458. dwaj rolnai grataj.	3221. juchowa pumpa.
73. cjeski ptuh.	1475. stanjowa motyka.	3242. dwie broni.
130. warenista nadoba.	1552. fruwazaj recjas.	3244. bjerniazy jjez.
157. knejski kschub.	1569. cjeski ptuh.	3288. warenista nadoba.
175. allgauske wotkadjene cjelo.	1590. dwieljemy algauski byt.	3297 ruchadlo.
178. katowy shrub.	1654. motyka.	3299. amerikanski rjebel.
189. koprowy swiecijnik.	1727. cjeski ptuh.	3322. cjeski ptuh.
191. bjehat chineskeho splaha.	1770. howjasy trokar.	3323 łopacj.
198. jatojza.	1779. stanjanski paš.	3331. pschemetaf.
231. tjszeljny kon (lischał).	1789. radhawa.	3359. wumojazjy rjebel.
245. žitna wahá.	1801. drainirowanski grat.	3360. tsi polne powjasy.
257. piezel winoweho kisala.	1840. rapšowy ptuh.	3375. koprowy swiecijnik.
280. dwie jetny kon (brunak).	1852. dwie jelesnej hrabi.	3441. dwie broni.
296. amer. kanjska sefera.	1855. jatojza.	3442. allgauske cjelo.
331. fruwazaj recjas.	1877. motyka.	3472 dwie broni.
338. wrocjazy ptuh.	1909. jednor. kolcž.	3528. jatojza.
340. sefera.	1930. djeczelvijaja maschine.	3551. warenista nadoba.
403. kphilop.	1932. cjeski ptuh.	3579. warenista nadoba.
408. koša.i	1958. koša.	3587. dwie broni.
498. wojnjskaj.	2040. koša.	3599. cjeski ptuh.
569. wrócazy ptuh.	2067. sykanjowa maschine.	3616. motyka.
587. bjehat chin. splahu.	2194. synowy powjas.	3619. dwie broni.
589. koša.	2245. cjeski ptuh.	3630. dwie broni.
664. fruwazaj recjasaj.	2263. warenista nadoba.	3672. bjerniazy marqueur.
667. rjepowy roščar.	2275. hospodařski wós.	3705. warenista nadoba.
699. bjerniazy jjez.	2314. frkowa rota.	3747. koša.
710. wuherska hlowojoza.	2344. fruwazaj recjas.	3766. dwaj postronkaj.
727. kschijnej cjahadli.	2359. butrowa maschine.	3846. frny wós.
755. koskuslepanjska maschine.	2392. motyka.	3849. knopome widły.
785. synowy powjas.	2409. hnójne widły.	3856. vjetkowacj. (?) ;
833. cjeski ptuh.	2421. motyka.	3880. halosova pila.
848. cjeski ptuh.	2438. dwaj hlowojzowaj recjasaj.	3920. dwie broni.
856. dwie broni.	2468. motyka.	3947. djeczelvowa maschine.
879. piezel kisalowej sprita.	2470. jenopscheinjy homotowy grat.	3965. hluwołowazj ptuh.
900. rjeputolskaj.	2498. cjeski ptuh.	3985. bjehat.
930. motyka.	2511. rapšowa kschida.	4040. cjelo.
1051. łopacj.	2539. warenista nadoba.	4070. bjerniazy jjez.
1151. motyka.	2570. trojny kolcž.	4072. djeczelvijaja maschine.]
1194. cjeski ptuh.	2587. syjenjska maschine.	4074. jatojza.
1200. syjanjske khachlje.	2742. łopacj.	4143. wrocjazy ptuh.
1242. motyka.	2756. allgauske cjelo.	4166. butrowa maschine.
1298. dwie broni.	2763. motyka.	4201. katowy a kwietkowy nožic.
1300. wuherska hlowojoza.	2824. dwaj fruwazaj recjasaj.	4280. cjeski ptuh.
1323. wuherska hlowojoza.	2845. sykanjowa maschine.	4312. łopacj.
1368. dwaj wojniskaj.	2888. koprowy swiecijnik.	4325. jendjelske prošo.
1379. koša.	2895. dwie broni.	4344. butrowa maschine.
1387. fruwa.	3000. žitocijsenjska maschine.	4389. łopacj.
1394. amerikanski ptuh.	3001. dwaj hlowojzowaj recjasaj.	4392. koprowy swiecijnik.
1395. žitna wahá.	3061. cjeski ptuh.	4421. allgauske cjelo.
1399. tsi powjasj.	3090. warenista nadoba.	4441. syjenjska maschine.

Cjо.
 4471. topacz.
 4490. jendzieske proso.
 4523. dwaj fruwiazaj recjasaj.
 4538. koza.
 4550. mlodcja maschina.
 4569. jendzieske proso.
 4603. fruwiazaj recjasaj.
 4661. sfocjaza wah.
 4695. dwje motzy.
 4703. cijeski pluh.
 4751. dwje broni.
 4757. cijeski pluh.
 4830. dwje hrabi.
 4887. cijeski pluh.
 4891. fefera.
 4919. hlowoizowaj recjasaj.
 4936. topaci.
 4945. wiejerska maschina.
 4948. myjerska maschina.
 4960. rapsowy pluh.
 4970. hohenheimski pluh.
 5019. smetanza.
 5201. paš.
 5255. hamor.
 5273. topacz.
 5295. koza.
 5330. wrocjazy pluh.
 5353. amerik. pluh.

Cjо.
 5371. jednory kofej.
 5386. dwje broni.
 5393. topacz.
 5420. kopyrowy fotot.
 5428. jednore pschajne kolesto.
 5441. topacz.
 5451. prutowa miera.
 5493. allgauske czelo.
 5494. cijeski pluh.
 5505. knittelhacen. (?)
 5522. kopyrowy swieczenis.
 5580. jatojza.
 5635. warencka nadoba.
 5647. kofcz.
 5695. fefera.
 5720. kopyrowy fotot.
 5756. jendzieskaj polnaj grataj.
 5798. fruwiazaj recjasaj.
 5800. motyka.
 5801. tisliczna jatojza.
 5841. husanzowe nozny.
 5891. dwoiny wažny noz.
 5901. bjeriniagy jies.
 5903. amerikanski pluh.
 5904. fruwiazaj recjas.
 5905. kschindzelowa fefera.
 5916. radhawa.
 5925. rumflizowy mlyn.

Cjо.
 5927. dwje broni.
 5952. koza.
 5964. pschajne kolesto.
 5993. dwje broni.
 6000. fruwiazaj recjas.
 6026. ruczna latarnja.
 6033. schrotowa maschina.
 6043. fruwiazaj recjasaj.
 6047. koza.
 6100. bruna kruwa.
 6141. falowu schrub.
 6187. radhawa.
 6246. latarnja s lampu.
 6322. sypaniske khačlje.
 6354. bjehat.
 6360. tisliczny schumel.
 6374. schtyri postronki.
 6408. cijeski pluh.
 6426. dwaj polnaj grataj.
 6457. kruwa.
 6502. dwje broni.
 6508. topacz.
 6527. kofcz.
 6540. warencka nadoba.
 6563. dwaj czolnaj pschahaj.
 6587. topacz.
 6592(?) fruwiazaj recjas.
 6618. kopyrowy swieczenis.
 (?) wróczaj pluh.

Nowe Barlinske frupobieżje sawjesjaze towarzstwo

{ Swiezołody 1%.

bes dopłacjowanja.

{ Raps 1½ %.

1853 Sawjeszenja	22,293,280 tl.
- - - Polnosapłacjene skody	677,811
- do. w satk. Horn. Lujzach	27,000
1855 Sawjeszenja	30,500,000
2211 polnosapłacjene skody	360,906
1856 Fond exclus. pramijow	902,325

Dopłacjowanja żenje lane nejsu.
 Sobustawy na 5 ljet dostanu 20% dobytka.
 Webichodjeni wuswola i taxatora sa ſebi.
 Sastuvne a policowe peney ho nežadaja.
 Statut, sywore registry darmo, dekläracje
 króle a jednore.

Chr. Holtſch na miasowym torhosceju, generalny agent.

Wopravdžith peruanſki guano

ylje ſuchi a wosiebneje dobroſzje porucza czechzym herbſkim ratarjam

Reinbold Bartels w ſlotym lawi w Budyschinī.

Nowe wopravdžite rigaske
lane p̄ymjo w tunach

sym dostał a pschedawam je po možnoszi tunjo.
W Budyschinī, na herbſtej haſy kdwjemaj muromaj.

J. G. F. Nieckſch

Barb y wſcielich družinow sa tycerjow,
mureriom a ja taſkach, kij chedja ſami wobarbecj,
ma ſtajne na pschedan J. G. F. Nieckſch.

Patentny kofomaſ ſa želſne a drewiane
wöſti, kaj tež k pomalowaniu ſuſje wičeje dru-
žin, w buſchwicach vo 5 nſl. a 10 nſl, tež
w tyſach vo 7½ nſl. pschedawa kofdy cias w
Budyschinī J. G. F. Nieckſch.

Kameni n o w u h l o w y mas k wobardenju
drewow, deſlow, durjom a t. d., ſo buchu ho w mo-
froci psched hniczem wobarnowale, pschedawa
jara tunjo J. G. F. Nieckſch.

Dr. Whithowa wodzicza sa woci

wot L. Ehrhardtia w Altenfeldzi w Thüringsskei, s wiazorymi privilegiimi wysokich werow pochescena, wopolskie ho be wschitkimi dotalnymi woci bojarymi brjedkami pches swoje sbogomne skutkowanje wsciednje jako najstahodnitska a najljepesta wodzicza w tajkim nastupanj, a moze ho jako dopokasany hozag v posylnaju brjedk a jako

wjesta pomoz sa ludzi na wocjomaj bjednyc

kodemu poruczecj. Wona hoji wjesje a rucje a be wschitkich schodnych sierkow, wosheje pschi sahorenju, szepnenu, bucoj, sylsowanju a bjezenju wocjom, kaj tez pschi slabosti po bjetu a placji bleska s wulogowaniem jenoz 10 nsl. a djecka ju jenoz wopravdiju Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej. — Sklad ta Budyschin je w hrodowskej haptyn.

Psche kózdy festaren y faschel, psche bolenie na wutrobi, psche dotho letu u dybawosz, schi jubolenje, sažwanje ptužom je ion wot medizinalskoho radzicjela knesa Dr. Magnusa, wokresnega syskusa w Bartlini

Blacjnsna	aproberowan y	Blacjnsna
1/1 bl. 2 tl.	bróstowy syrop	1/1 bl. 2 tl.
vöt 1 tl.		vöt 1 tl.

brjedk, kij ho w mnogich padach a stanjuje se spokojažym skutkowanjom na kožowasche. Tutoń syrop skutkuje hnydom po prjenim na kožowanjom wošebnje, pschedwschikim pschi sašaklym a jačlokašelu, spiekuje wuhad krafow, pomenswi loskotanje w schiji a wotstroni w krótkim časzu kózdy najstahodnitski faschel, tez ion pschi buchočj i načjeri krejwročjenje.

Sa Budyschin a wokolnośi pschedawa jón jenicjy hrodowska haptyn.

Grožowe bróstkaramellje,

najljepešti brjedk wotstronenu laſchela a k polōženju dšchanja, kaj tez k swarnowanju pschedwbašouj pschi sašymnenju w symnym času.

Sa Budyschin a wokolnośi w hrodowskej haptyn knesa M. Jäkinga kózdy čas na pschedan. Eduard Groß w Brötzlawju.

Wote mne djekane draždjanste bentuski psche kurjaze woka posticuju tak lóhki, kaj wjesje pomhazy brjedk k wotstronenu tuteje tak bolosnejie čivilje. W Draždjanach pschedawa je jandželska haptyn w Budyschin, pat hrodowska haptyn. H. Werner.

Jedyn pschyčj (pincet) je ho wondanje ke mni pschidat a moze ho pola me ſaſko dostacj.

W Radworju, 17. meje 1856.

Kral, wuczer.

Misionski hvedzeni w Budyschin.

Djen 28. meje t. l., po tajlim ſredu po 1. nedeli po ſwj. trojicy, popotnju w 3 hodzinach budje ho, jeli Boh ſechze, misionski hvedzeni we hlownej gýrwi ſw. Pietra w Budyschin wiodzieniec, ja fotryz je k. superintendent dr. Graf w Mišchnu předowanje na ho wſat. Vórsy po kemach smiese ho w postojonej sali ſia wne wuradzowanje dla misionistwa, na czoz misioniskich pschedzelow s mjeſta a wokolnoſje pschedroſchuje

W Budyschin, 16. meje 1856.

Rüting, past. prim.

Khieja s dwiesmaj ſtromaj a ſe ſahrodu, ſe 6 jutrami pola a bes wumenka je w Schczenzy ſe ſwobodneje ruki na pschedan. Wſcho dalsche je pola Handrija Vornaka w Nowej Schczeny ſhonicz.

W Budyschin a to w pschedmiesji ſtejji khieja ſ wulkim dworam a ſe ſahrodu na pschedan. Wſcho dalsche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Kedžbujecze!
Rola k lenwujewianju je hſchicje dostacj pola knejſtwa w Sploſku.

Wucjomnik pytany.

Ssyn sprawnych starskich ſi muſnymi schulſkimi wedzeniſtwami a herbiskeje rychie možny, moze ſa krótki čas w materialowych, tobakowych a barbowych ſlamach jako wucjomnik mjeſto dostacj. Hojez je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Zańdzenu sobotu žita w Budysinje płaćachu:

Kore.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzednia.				
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.	np.		
Rožka	6	20	—	6	5	—	6	15	—
Wichenza	8	15	—	7	7	5	8	—	—
Zejzmen	4	22	5	4	12	5	4	17	5
Bowš	2	25	—	2	15	—	2	20	—
Gréch	6	15	—	—	—	—	6	10	—
Riepit	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dabý	8	15	—	—	—	—	8	5	—
Hedvigska	6	—	—	—	—	—	5	15	—
Wjerny	1	18	—	—	—	—	1	10	—
Kana butry	—	17	—	—	15	—	—	16	—

Cišćene pola K. B. Hiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nowěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kožde číslo płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 22.

31. meje.

Lěto 1856.

Wojewodziccie: Swijetne podawki. S Rakaz. S Radmorja. S Kschischowa. S Budyschina.
S Hucjiny. Pschilovk. Hans Depla a Mois Tunka. Zyrwinske powesje. Raujewschtnik. Se Sserbow.

Swětne podawki.

Sakſka. Swudowena kralova je 26. meje hrabinku Stolberg w Brunej wopytala a na dompučju tež do kloschtra Marineje hwiesdy fastupila, hdzej bu w jeje pschitomnoſi Božia mšcha cíjana. K ieje poſtrovenju bjeſchtai tam f. f. kraſſki direktar f Könneritz a hamſki hetman f Egidy pschitskoſi. — Nasajtra poda ho wona, laž tež kral a kralowa, a tež prynzeſyna Sidonia, Hana, Marscha a Sofia do Riesy, hdzej ho tež pruska kralowa pschivese a wschitzy hromadzie jiedzichu potom do Ichannishausena, tón ſamy džen pak faſo do Dražđan a do Barlina domoſi. — W kloschtri Marineho Dola pola Žitawy bu 28. meje tamna abbatifa Hanža Theresia ſwedjenſzy khowana a to na to ſamo waschnje, laž neboha abbatifa kloschtra Marineje Hwiesdy. S Budyschina bje ho tam f. senior Smota na jeje pschewodženje podat. Wona je f Heinez ſwojby w cijeskim Nirdorfii a narodži ho tam 16. februara 1792. Džen 29. haperlejs 1816 fastupi wona do kloschtra, wotpotoži ſlub kloschtrſkeho kněžiſtwa 21. septembra 1817 a bu 1. meje 1849 ſa abbatifu wuſwolena. Wona ſasteſeche ſwoje dostojoňſto na tajſe waschnje, ſo bje w kloschtri a ſwonka neho wſchudžom cjeſzena a lubowana. Duž ſtaſi wobaj ſakſkai kloschtrai ſwoju abbatifu w jenym lječji bory ſa ſobu ſhubitoj. Hdjy ho we wobjemaj ſa nowej wölbí pschitročji, neje nam ſnate; tola móhlo ho ſtaſi, ſo ſo tón króč tola junu kneni ſe ſakſkeje wuſwolitej, pschetož hač dotal ſkoru pschezo tajſu kněžnu ſa abbatifu berichu, kij bje w Čechach rodžena.

Prusky. W poſlenich dnjach ſańdženeho tydženja pschivese ſo ſwudowen rufi ſhjeſtorska,

ſotra pruskeho krala, do Barlina a ſańdženy ſchworts pschijedje tam rufi ſhjeſtor Alexander. Š nimaj je ſo wele woſebnych Ruſow do Barlina pschivesto a ſu tam hoſzenzy ſ nimi, móhle rež, pschepelene. — Knes f Kochow, kij bje poliajſkeho pschedſhydu Hinkeldeya w duellu ſatiſliſi, je k pecjalnemu jaſtu na twerdjiſni woſhudženj.

Rakuſy. Dokelž w Italskej trochu nemjerne wonhlada, dha je marſchal Radetzki ſwoje pschihoty na to ſcjiníti, ſo móhle wſchudže ſ mozu ſaſrocíci, hdzej by ſo ſnadž žadyn ſbieſk ſtat.

Franzowſka. Šhjeſtor je woi pruskeho krala rjad cíorneho worjola abo hodlerja doſtaſ. — Šhjeſtorska bje 22. meje po ſwojich nedjelach faſo prieni ras na bali, nerejwasche pak hiſchje, ale roſtryeſowaſche ſo bes tym, jako druſy rejwachu, ſe wſchelakimi pschitomnymi, bes druhim tež ſ ruſlim hrabju Orlowom. — W tyhle dnjach je w Parizu mulli ſtotohlaſ a je tam wele wuberneho ſtou tež ſ wuſraja, jako ſ Rakufeje, Pruskeje, ſakſkeje a t. d. ſhromadženeho.

Endželska. W tutym kraju ſweſci ſo nedjela jara twerdjie. Tola bjeſtu w nowiſhim cjaſu w jenym londonſkim parku nedjelu konzerty dawacj pocželi, kij bjeſtu wot jara wele ludzi wopytowane. Ale tajſe konzerty ſu njetto faſo ſakſane a herzy ſo na ſwiatlym dnju wjazy ſlyscheſi dacj neſmedja.

Ruſowſka. Šhjeſtor Alexander je 22. meje do Warschawy pschijet a bu tam wot wobydlerjow jara pschynie powitaný. Jemu ſ cjeſzi bje mjesto weſtor woſebnje renje poſwiecjené. Pschi tej ſtadnoſzi ſhwalesche ſhjeſtor to jara, ſo ſu jemu Poſazy w poſlenej wójni wſchu ſwjerenoſz wopofasali.

Ze Serbow.

S Rakez, 17. meje. Weżera popołnju 4 hodzinach pschibjeżachu s powesjiu do wfy, so wonka w khōjnach k Holeschowej morwy człowek w jenej kuži leži. Hdyž tam won pschin-dzechmy, widzichmy tež, so tam woprawdzie njech-tón w tej jami tji, kij bje liedom podra loheja kluboka. Tón morwy, njehdje 30 ljet stary człowek bu hnydom s teje dżery wuczeńny a bu wschitko spytowane, jeho sašo wožiwicj, schtož pak bje wscho podarmo. Dokelž bjechu jeho na scheschowskich leżomnoszach namakali, dha bu won potom do Scheschowa dowiezeny. Nicthon jeho nesmajesche a ho tež shonito neje, na kafse waschnie je wo žiwenjo pschishot. **K.**

S Nadwora. Tamuobotu wesesche tudomny kneži pohonež Majniž žito do Budyschyna. Pola ejchonstaje schuſejoweje khejje bjesche so jemu pola jeneho konja jedyn remusck roswjasat. Won saljese teho dla spody woja, so by tón remusck sašo pschivjasat, ale pschi tym konje faczejechu a won pschinidze tak straschnie pod koleša, so bu jemu ljewa noha khietro wobschodzena; tola pak je nadžia, so budje so sašo wuliesłowacj.

S Schischowa. Wójnař Hippnar s Czerweneje, kij bu, kaž psched królikim šobudzielachmy, wot sholerstkich assisow mordarstwa dla k ſmerci wužudzeny, je ho w nožy k 19. meje w swoim jastwi w Sholuzu wobwiñyl.

S Budyschyna. Schtôrnik tydjenja 22. meje mjejesche wuberk maczijy serbskeje poſedzenje. Pschitomni bjechu k. k. ryčník Nychtat, vice-direktor Wanak, knihikupz Smoleř, kanonikus Buš, kand. Mroš, kantor Peškar, krajnošudniſki radzicel Seyfert a aktuar Wehla. Knes pschedhyda Nychtat wosjewi najprijódzhy shromadžni tu wulzy swefelazu powež, so je wyšole ministerstwo kultusa a sianwneho wuczeństwu towarzstwu maczijy serbskeje mitosziniwe 200 ll. k prijódkstejazemu wudawanju Dr. Pſuloweho serbskeho słownika darilo. Taſta powež bu wot shromadženych s wulzey radoszju pschijata a wobsankny ho, so by pschedhydſto fa taſki darjal. ministerstwu najpokorniſchi džak w meni maczijy wuprajito. Potom jednasche ho wo wschelale, wudawanje spomneneho słownika na-

ſtupeže naležnosſte a bu postajene, so ma knes Smoleř prijenju, k. Buš w Draždjanach druhi korrecturu, k. Dr. Pſul pak revisiu korrectury na ho wsacj, dale spomni ho na to, so moža ſobustawy maczijy kóždy ſeschivk słownika pola k. kantora Peškarja fa 10 nſl. doſtacj, hewak budje pak słownik tež pola kóždeho knihikupza k doſtacju a to ſeschivk po 20 nſl. Tež pschinidze pschitomnym k nawedzenju, ſak ho s penesamti smjeje, kij ho na pucju knihikupsta w Lipsku ſendu, a hewak bu hifcje wosjewene, so budje prijene listno w ejchecerni ſkoro hotowe.

S Huciny. Skotohlad, 19. meje tudy wobjerzany, bje jara ſchikowany. Hjzom wele dnjow predy bjechu k nemu wulke pschihoty ſežnene. Ejfeslie ploty torhachu, ſtolpy do ſemje biſachu, klepachu a twarjachu a zlyh dwór a wscha ſahroda wokolo knežeho hródku ležaza bje pschihotowana, jaſo by ho wulki hermanik a pschih ſwedzeni ſvecicj chył. — Póndželu rano pak wot piateje hodziny bjechu wschitke puczie, kotrež do Huciny wedu, połne woſow, kij maschin a wschelaki ratařski grat weſechu a ſlotu, kij ho tam ejceresche. Pola wulſich wrotow, kij do dwora djeſa, bje druhdy taſka ejſecjenja, so jedyn husto dotho na druhego ežakacj dyrbesche. K temu pschijesdzechu woſy a kurejty, burske a kneiſke, kij burow a kneiſſich pschivesechu, a zlyu weſ a wschitke dwory pełnicu a ſe ſwoszimi ſonemi wschitke hródzie wo wfy wobęja-hnychu. — A njeſt halle tón lud, kij ho ſe wschitkach ſtronow młody a stary, do dwora ejſecjehesche! Po tych ſaſtupnych ſhartach, kotrež ſu ho tón džen w tych ſchyrzych wrotach, do dwora wobjerznych wudawale, hodži ho wulicžbowacj, so je na 7000 ludzi tudy bylo. Jaſo ho w ejſecjach tón ſlotohlad ſapocjescze a wojerſz ſignalistojo prijene rónežko ſapiftachu, dha ho hijzom wscho merivesche wokolo hródku a ſady teho ſameho; ſlot rujesche, człowek wóſſie powedaſche, a hdyž jedyn ſolo wokolo ho poſhadowaſche, dyrbesche wuſnacj, so je to woſebity burski ſwedzeni a wutroba ho hóresche we weſelu, hdyž jedyn ſebi prajesche, to je naſch ſerbski lud, kij ho tu poſauje we ſwojej burskiej pschinoszi. — Ja pak chzu njeſt tu zlyu wiez na dróbne roſpowedacj, so bjechu tež eži ſami, kij tón džen

tu nejšu pschilh adječj möhl, shonili, kak je šo ta zyla vjez mjeta.

Víched hrodkom stejesche we 6 dothich rynkach howjasy slob a je šo teho šameho naliczilo: 243 schtuk: 13 cijelzow, 63 jatlozzow, a 167 krurow. 96 tych šamych bje s knežich dworow w Kraſezach, w Budyschinu s Hlinu, w Worzyńi, w Pluſniſezach, w Minakali, w Maleschezach, w Buſojni, w Huczini, w Rafezach, w Wuježku, w Kluschiu a w Jaſenzy, 147 schtuk pak biechu pschivedli 71 burjo abo sahrodnizy abo khiežkarjo s Delneje Kiny, s Varta, s Kumſchiz, s Kraſez, s Kubſchiz, s Vorschiz, s Maleschez, s Boschez, s Kobeluija, s Komorowa, s Hliny, s Rakoid, s Pschiwcziz, s Budyschina, s Bosankez, s Buſojny, s Brjesynki, s Hucziny, s Jeńkez, s Brjesyny, se Edjerje, s Mateje Šuberniczi, s Dubrawski, s Konez, s Daliz, s Matkez, s Kluscha, s Kschiveje Vorschezie, s Hatka, s Chrósta, s Niewkez, s Czelchowa, s Pschischez, s Datsjobja a se Sajdowa.

Sa konje biechu žerdzie po dothimaj rynkomaj pola knežich bróžnjow pschibite a stejesche sich tu 194, menujzy 46 wot ryzejstiblerjow w Worzyńi, Kluschiu, Kumwaldzi, Minakali, Vorschizach, Buſojni, Maleschezach, Kraſezach, Pschiwczizach, Pluſniſezach, Delnej Hórzy a Czelchowi a 151 wot burow s Buſojny, s Varta, s Kubſchiz, s Delneje Kiny, s Vaczonja, Brjesynki, Delneje Hórska, s Konez, s Czornjowa, s Komorowa, Vórtka, Czležek, Rachlowa, s Nefnarjowa, Bosankez, s Ljetonja, s Horneje Hórska, s Hluchiny, s Hainiz, s Rakoid, s Horneje Kiny, s Vorschiz, s Maleschez, se Edjerki, s Matkez, s Wujesda, s Brjesowki, se Clonkez, s Niewkez a s Brjesyny.

Shtož je tutón howjasy slob a tute konje widžit, kotrež biechu s wetscha herbzý burja pschivedli, je šo wjeszie weseſit. Esberbli bur netreba šo hanibowacj, swój slob pokasowacj, ale, hdvž wón jón pokasuſe, klinčji wschudzjom jeho ihwalba. Estawa teho dla herbiskim pól-nym buram a herbiskim buriskim hosposam! — —

Shtož wozh nastupa, dha bjeſchtaj wot burow jenož Tučka s Lejna džiwnu židžanu a Schczejpan s Nowych Vorschiz dwie pschivedloj, hewak bje jich 44 s knežich dworow. Swinje

a prošata tež jenož wot knežich dworow, a to ſendzelskeho ſplaħa, a bje jich do hromady 32.

— — Podla we swoich liebzyach ſtejachu hołbie s Hucziny a s Varta, a kochinchinesiſte a jen-dzelske kapony a kury šo hordzachu a we swojej hordzoffi ludzjom swoje weſete rónczka ſpewachu. Nedaloko wot nich pak na ſchtomi šo weſelsche amerikanski myjaty medžwedž a nedaloko neho iši mtode liſchki, kotrychž macj bje ſatſjelena a kij tu woſyrocjene ſe ſwojimaj ſaſnymaj wočkomaj na tón lud džiwnje poſladowachu. Pschiſejz pak we rjanych dónzach ryby s Rafez, s Kluschiu a s Hucziny pluwačhu a plesſotachu.

Sady hrodiſka a psches rjeli, psches ſotruž nowotwareny moſzik wedžesche, ſtejachu wſchelake ratačke maschinę a graty a druhé wjezy wſchelake družiny, kij biechu tu na poſlad pſchinezene. Wot 50 wuſtajerjow biechu tu džiwnie wjezy hromadu ſestajene. Tu biechu maschinę: ſyjerske, wjejerske, mióčerske, ſchrótowanſke, bu-trowanſke, s ſyfanje rjeſanju a ſchtó wje ſchtó wſchitko. Fabrikantojo, maschinistojo, wojnario, bjetnario, ſowarjo s Drežđan, s Lubija, s Budyschina, s Brjesyny, se Schunowa, s Mužakowa, s Halichtrowa, s Wojerez, s Mateho Welkowa, s Varta a t. d. biechu tu ſwoje wjezy ſe poſanju wuſtajili. Na krytym bliži pod hrodiſkom ležachu a ſtejachu zybelje s Lutobęža a s Hrodiſčecja, pschasne koſeſta ſ Wósporska, remenjowy grat s Budyschina, žida ſ Hennersdorfia, bru-nizowe fruchi a brunizowy twory ſ Chwaežiz a ſ Mateje Šuberniczi, guano a koſzina ſ mjeſta, wulki twarož ſ Pschiwcziz, wotežki a wſchelake ſeſlerske džeto wot ſlepego Lukacha w Saſhowi a druhé, ſchtó jedyn ſebi w pomjaku ſhowacj nemóže. We wulkej ſahrodzi ležachu we dothim rynku pluhi, bróny, radlizy a t. d. wot ſowarjow w Huczini, w Budyschinu, w Barci, w Budyschina, woſy ſ Delneho Hunjowa a Maleho Welkowa a wojnarske wjezy ſ Dobroschez a ſ mjeſta. A ſchtó dha tam pschi ſónzu ta nowonatwarena hjeſta we ſebi ſhowa? Tam ne-hož, hdvž ſy jara bojaſny, tam ſu pejoły, kij ſe ſchleńczaneho koſeža won a nutſjetaja, ale tež mjerri pitčotarjo ſu tam koſežje, maschinę ſ jich naplecjenju, wóſkowe praſy a teho runje naſtajeli, ſo biechu ſo poſkali. Tam tež leži ta

nowa, wot k. Kulmana w Delnym Wujesbij wudata pejotarska knižka we herbskej ryczi. Won ſebi myſlit, fo budjeſch 8 nſl. na nju wažicj. Tak maſch wſchitko ſ tróikim wopisané, luby cijitarjo, ſchtož je ſo tudy widjeſch dato. Ale hdy by ty tej jara wobužny cjlownel był, to dyrbischi tola wobhvjedziej, renje ſriadowane bje wſchitko.
— Renje paſ to nebie, fo woſoko djeſtacjich deſchcijſ sapocjeſche kapacj. Tola paſ pod pſches deſchcijnikom khowao nichto fo wotraſchicj neda, khiba njeſotſi, kij ſe ſwojimi ſriebzami cjeſnycbu.
— Derje bje, fo ſo woſoko dwanacjich ſaſo nebij wujasni a ſlonciko ſaſo ſwjeſcesche. We tym cjaſu bjechu tež: k. minister ſ Beust ſ Draždjan a k. kraiſki direktar ſ Könneriz ſ Budyschina a druſy woſebni knežja ſ Draždjan a ſ mjeſta pſchijeli a ſ nimi jedyn wotpoſtlanz pariskeho ratatleho miniflerſtwa, wjetzy Dr. Blok, kij mjeſeſche tu poruczoſz, wot naſheho herbſteho ſkotohlada roſprawu do Pariza wobstaracj. Nebudj hordy, moj herbſti buro, fo ſo parifski a fran‐zowſki khejor wo tebe a wo twoj rjany ſlot ſtara? Twoja khalba je, kaj widjeſch, pſches ratarſke kluſchanſke towarſtvo do wſchjeh krajow ſo roſcherita, a ſpiewaj jenož: „Serbjo, Serbjo wostanu!”

Bes tym bjechu tež cji wuberlownizy, kij mjeſachu ſlot wobhladacj, a tón wuſwolicij, kij by prāmiju doſtacj möht, ſwoje djeſlo doſoneli a htownemu wuberſej ſwoju roſprawu wotložili, a tak woſoko tſioch ſo prijödkwedjenje teho prāmowanego ſkotu ſapocjinaſche. Pſched hrodjifom nimo wedjeſhu njeſt ſ khorhojemi pýſcheni herbſy burjo ſwoje konje, kruhy a jalozy a doſtachu tu ſwoje prāmije.

Najprev pſchindjeſchu konje a doſtachu cjeſny diplom (piſmo): k. ſ Polen nad Kumwaldom, k. Scheffel nad Pluſnifezami, k. Roſberg, naſenj w Jaſenicy, k. hrabja Solms nad Worzym, k. Ulrich, naſenj w Klufchu, k. hrabja ſ Einfiedel nad Miſnacjom, k. ſ Döring nad Porschizami, k. Günz, naſenj w Maleschezach, k. ſ Kantg nad Konezami. Penežne prāmije abo myta paſ doſtachu cji burja: Albert ſ Nachlowa 40 tl., Kurio ſ Žarkow 35 tl., Schmiß ſ Poſpiž 30 tl., Baier ſ Maleschez 25 tl., Rencj ſ Baczenja 22 tl., Handrik ſ Brzesyny 20 tl., Pietrik ſ Neſnarowow 18 tl., Hartſtein ſ herbja

ſ Porschiz 15 tl., Handrik ſe Štöneje Porschize 12 tl., Janach ſ Meschiz 10 tl., Jurak ſ Brjeſynki 8 tl., Weſsat ſ Buſojny 6 tl., Venada ſe Šdjerje 5 tl., Heinrich ſ Wodowje Koczymy 4 tl. Wot tychle beresche jenož Albert ſ Nachlowa mjeſto tych 40 tl. penes 1 por rjanych ſliebornych ſwjeſcnikow, cji druſy paſ ſebi wſchitzu penesy žadachu.
— Na to bu høyasny ſlot prijödkwedjeny a doſtachu ſa njón cjeſny diplomy: k. Kind nad Budyschinom, k. Scheffel nad Pluſnifezami, k. Menzner nad Krajezami, k. Günz, naſenj w Maleschezach, k. Hofmann, naſenj w Buſojni, k. komornik ſ Rabenau nad Kakezami, k. Piersig, naſenj w Huczini, k. Ulrich, naſenj w Klufchu, k. hrabja Solms nad Worzym, k. Zenker nad Wuježkom, a k. Zeſig nad Hornym Hbelſtom. Penežne prāmije abo myta doſtachu tucji burjo: Hellgeſt ſ Kubſchiz 30 tl., Weſsat ſ Buſojny 25 tl., Hämſch ſ Porschiz 22 tl., Merwa, kowar w Hucziny 20 tl., Guda ſ Daliz 18 tl., Schcjepan ſ Nowych Porschiz 15 tl., Schwarz ſ Kumſchiz 12 tl., Grellmann ſ Pſchischez 12 tl., Wiejas ſ Daliz 10 tl., Schcjepan ſ Konez 10 tl., Scholta ſ Maſkej 8 tl., Dokusch ſ Hliny 8 tl., Herzeg ſ Pluſnifez 6 tl., Wujan ſ Kumſchiz 6 tl., Wiejas ſe Šdjerje 5 tl., Hatnik ſ Hucziny 5 tl., Kurens ſ Kluficha 4 tl., Rothenburg ſ Dubrawki 4 tl., Bjebrach ſ Njewhez 3 tl., Milanja ſ Mateho Budyschinka 3 tl., Koch ſ Mateho Budyschinka 2 tl., Mieczla ſ Buſojny 2 tl. Wot tych berichu: Hämſch ſ Porschiz ſliebornaj ſwjeſcnikaj; Schcjepan ſ Hornych Porschiz ſliebornu tobakowu tylſtu a Grellmann ſ Pſchischez rjanu ſliebornu zokorowu tylſtu.
— Sa wozry doſtachu cjeſne piſma: kneſtvo w Maſlym Budyschinku, Krajezach, Pluſnifezach, Kakezach, a k. hoſenzerat Schcjepan w Nowych Porschizach; ſa ſwinje: kneſtvo w Radzanezach, Porschizach, Maſlym Budyschinku, Jaſenicy, Hrodjischju a Huczini; ſa kury: kn. ſ Minakata, Kluficha, Worzyma, Mateho Budyschinka; ſa ryby: kneſtvo ſ Kakez, Kluficha, Hucziny. — Dale doſtachu cjeſne piſma: k. baron ſ Uckermann nad Lutobčom ſa zyhelle, k. direktar Nikolai ſ Wulkeho Hennersdorfa ſa tuſraju židu, k. Schubert a Heſa ſ Draždjan na maſchinę a grat, k. Gruhl ſ Mateho Welsowa na paleſzki grat a k. Häzler ſ Hrodjischju na zyhelle.

ste wudžieſki. Benežne myta doſtachu: kowarſki miſchr Schimank ſ Minakata 30 tl. na pódkowy, maſchinystware ſ Terniš ſ Budyschina na kyjenſku maſchinu 20 tl., kowarſki miſchr Čech ſ Wósporka na pódkowy 15 tl., kowarſki miſchr Schiedt ſ Budyschina na ratarſki grat 10 tl., ſejleſki miſchr Lukas ſ Žarkow 5 tl. na ſejleſke twory.

— Sa pejoty buchu wudžielene myta, jako: f. duhomny Ráda w Huczini karancſ ſ ſljebornym wječtom (= 8 tl.), tycer Petawa ſ Hucziny 6 tl., hajnik Wudowenž ſ Bieleje Hory ſljebornu kžizu (= 4 tl.), Böhmat ſ Pschimciz 2 tl. a f. wuczer Rychtar ſ Hucziny a f. Heidrich ſ Delneho Seſfersdorſa doſtaſtaj czechne piſma.

Jako biechu tute myta roſdjielenie, roſproſchi ſo lud a ſobuſtawu a druhy pschecjeljo ratarſkeho towarſtwa djeržachu hoſzinu w hucjanſkim hoſzenzu, na kotrejž tež f. minister, f. kraifli di- rektar, kaž tež f. Dr. Blok ſ Paríſa džiel berichu a pschi kotrejž tón poſleni rjanu ſlawu na ſakſke ratarſtvo a ſakſich burow wuneſe.

Druhi djen 20. meje nebie ſo tak wele luda ſechto, kaž prieni djen, ale tola wulka doſz bje ta ſhromadžisna, kij psched hrodžiom cjakasche, hdvž ſo psched wečzorom wuloſowanje akziora. Sa te penesz, kotrejž biechu ſo psches pschedawanje akzior ſechto, menuzy po wotezehnenju wjeſtih prozentow na thosty, to je ſa 2800 tl., biechu ſo wſchelake wjezy, jako konje, kruhy, jatozy, ſwinje, maſchine ait. naſupowata. Škoda bje, ſo bieſte tón wuberk, koremuž bje kupowanje tych wjezow poruczene, prieni djen psches deſchcijek wotwjerzowany, wjazy ſtotu kupicj a ſo menſche wjezy pobrachowatku, dokelž bje ſo heval wjaz dobytkow czinicj hodžito. Tak je ſo njeſotremu ſtalo, ſo je na ſhumelu domoj rastowacj dyrbjaſ a pschi ſebi mrofotak, ſo ničjo dale neje dobył. Echo wje, hacž nebudžesč pschichodny ras ſbo- žomniſki, a teho dla troſchtui ſo kódy ſ tym, ſo to, ſchtóž je ſo ſtalo, ſo pschemenicej nehodži.

Hdvž paſ pschi kónzu hiſhcjen junfróč na tón zvly hucjanſki ſkotoſlad ſpominimy, dha ſo to ſtan ſ tym ſwiedzenjom, ſo je won jara derje wupanč. Woſhebie paſ ma ſo na to ſpomicj, ſo je ſluſchanske rataſke towarſtwa tón ſamy zvlie ſamo wuvedlo a wot ministerſtvo žane podperanje neje doſtało, a ſo je teho dla be wſcheje

druheje pomozý tak derje wupanč. K temu my paſ pschitajamy, ſo je tón ſkotoſlad zvlie ſerbſki byt a ſo teho dla ſerbſkemu burej ſlawna ſhwalba ſluſcha, ſo je won tón ſamy ſ pschiwedzenjom ſwojego ſtotu podperat. Hdvž jedyn pschecjita te wby, ſo kotrejž je ſkót pschichof, dha jedyn lute ſerbſke namaka a wonne leža ſtora wſchitke we wotrefu ſluſchanskeho towarſtwa. Teho dla je tež ſhjetro neroſomne ſhudzene, hdvž ludžio w Budyschini mrofotaja, ſo ſo tón hlad neje vola nich djeržak. Ratarſke towarſtvo nima w Budyschini ničjo roſkaſowacj, dokelž ma ſwoj wotref ſkotku ſluſcha a je ſamo ſa ſo tón poſlad wotwjerzecj chylo, a tak tola burjo na wſach wot miſchecjanow newotwiſuju, ſo bychu kódy ras ſwoj ſkót ſ nim nuti wesz dyrbeli! Napoſledk pschecj ſo, ſo by ſerbſki bur we ſwojej pilnoszi ſwoju staru ſhwalbu wječnje ſaſhovat a wu- neſe ſo jemu hiſhcjen tſikrójna ſlawat

Priopk.

○ Šchachſka hra (Schachspiel) je wunamakanje jeneho braminy (hinduſkeho miſechnifa), ſ menom Viſsa. Tutón čyjsche psches tu ſamu hru ſwojemu wečhei, kij potuy naduteje hordosje wſchich druhich člowewów ſapciwasche, dobru, wuſtronyazu wucžbu dacj. Pschetož kral w ſchachſkej hri, hacž runjež je najprijeniſcha a htowna figura, nemóje tola ani wojnu ſapocjinacj a neſchecjela pschimacj, ani ſo wobaracj, hdvž ieho lud ne- podpera a ieho poddanjo jemu ſ pomozy neiſu. Tamny indiſki wečhei da temu bramini ſ ſebi pschimacj, ſo by ieho prawidla a waſchnje teje hry nauwucžil. Duž poſafa tón filoſofa temu mnarchej, ſak može ſo na ſchachowej deſzy, runje kaž na wojniſkim polu we woprawdijes bitvi, roſom a dowidzenie dobreho, naſhoneneho wóſkowodjeria poſaſacj a ſiemicj. Swęſeleny na tym duchapotnym wunamakanju teho braminy, woprascha ſo ieho kral, kaſki dar a woſtrunanie ſebi ſa to wot neho žada. Viſsa djesche: Na ſchachowej deſzy je 64 polow abo quadratow: pschikaz, o kralo, mi teſko žitnych ſornjatkow dacj, kaſkož by ta ſhromadna licjba wſchitkow polow abo quadratow wucžinila, hdvž by ſo na priene 1 ſornjatko, na druhe 2, na tsecje 4, na ſchtwóre 8 ſornjatkow położito a ſo tak pschedzo dale hacž do 64 licjba ſornjatkow kódy ras podwojita. Kral pschitwoli jemu ieho proſtu be wſchego ſomdjenja; ale ſak wulke bje ieho ſpodiwanje, jako jemu ieho ſomornik woſiewi, ſo je ſo ſ blubenju pschimacj dat, kotrejž dopelnicj nemóje; pschetož, djesche won, w twoim

zjlym wulfum a schierofum kraju tejsko žita neje, tejsko je ſebi tón bramina jako dar a ſarunanje ſa ſwoje wunamfanje wuproſył.

w.

* Kneni Dorothea Pollakowa, ſz je pschi pícheſupſtri, pod menom: „H. Pollakez herbojo“ w Königsberku wobſtejazym, ſobu dželobna, je psched njeſotrym cjaſom woliſowu horu pschi Jeruſalemi psches kupy na ho pschinieſta, ſo by tuſtu njeſko puſtu lejazu hórkú psches wobſadjenje

ſe ſchtomami poreniſchita a tak to mjeſtuo wſchjem wopytovarjam pschihođniſche ſeſinila.

* Pruske nowiny „Döpreuſ. Zeit.“ dospołnoſzja horeiſchu poſez we trm: ſo je kneni Polakowa ſpomnenu woliſowu horu pschi Jeruſalemi i pobrebiſciej ſa woſadu njemſto-póliſſich židow w Jeruſalemi poſtaſita. Wona je hijom dleſchi cjaſ ſem wylcha prjodsſtejetka horeje khjeſje tu-teje woſady.

Hans Depla. Moſto ſutſle budža w naſhej koſčni reje, to budjeſch tej dyrbecj na viro pschinieſ.

Mots Tunka. Haj, hdy bychu wo dnjo byle, dha nechal woſpoewej.

Hans Depla. Schiđba budže tola wo dnjo reſwacj.

Mots Tunka. To tola ničo djiwne bylo neby, wſchak hječu ſo psched njeſotrym nehjelemi w naſhej wžy bory ſpopočnju do rejom dali.

Hans Depla. To drje ſu tola djeſecj byle?

Mots Tunka. Jeli hječu to djeſecj, dha ſich poſom widjeć nechal, hdyž woſroſu.

Hans Depla. So ſze pola Waſh tak reſwali, to ſkoru wjericj nemóžu; wy djeſe we waſhei wžy žaneje koſčmy nimacieje.

Mots Tunka. No, reſwacj ſo njehdejſkuliž hodiſi.

Hans Depla. Haj wſchak, ale to nichio ſad neviđi.

Mots Tunka. To drje traſch tej bylo neby, ale macj chyſche ſad, ſo by djiwka reſwacj nauwka.

Hans Depla. Ach tak, tak! Ale žani zuſy hólzy drje tam pschiſhli uejpu?

Mots Tunka. Ju, njeſotſi hječu vſchibjeſeli.

Hans Depla. No, wečor drje ſich poſom wſagj pschiſdje.

Mots Tunka. Haj, woni ſpočinachu hječ, ale bes tym herz ejeſnu a duž hje rejow konz.

Hans Depla. Ale, ſchto dha hje ſemu to tola do hlowy pschiſhlo.

Mots Tunka. Psches mjeru wulke piečje, ſaj mjeniſachu.

Hans Depla. Dha ſu tam tej pili?

Mots Tunka. O haj, ale ſhudal ſchto?

Hans Depla. No, piwo a palenz, ſaj wſhu-đjom druhdje.

Mots Tunka. Nje, wodu!

Hans Depla. Woſteje tola nejšu vſaní byli?

Mots Tunka. Hinak niz. Pomyhli ſebi: zyſle ſopoleſje taſke zychnowacj a wodu do ſo lec, to je jedyn ſkóńcjuje tij we hlowi ejiſje ſawerecjaný.

Hans Depla. Šeu dha tak wele pili?

Mots Tunka. Haj, a jako hječu ſ dwieſu ſtudnjow wodu tak do ejiſta muſrjebali, ſo ſebi hich-će naſaſtra rano ſ neju thofeja nawaricj nemóžachu,

dha dyrbeske potom mlyn lastacj, pschetoj woni wodu vredy wupichu, dužli do kolow pschibieja.

Hans Depla. Taſke reje drje ſim dołho nepođoja?

Mote Lunka. Reſwacj budja ſmiecj, ale taſke vijie budja ſrueſje ſakasane.

Hans Depla. Haj ja tež to zyſle ſa prawo ſpoſnawam a nebych wedjij, cjo hoj dla dyrbeli nje-koſti wſcho ſami ſpožeracj.

Cyrkwiſke powjesće.

Werowanı:

Michalska cyrkę: Handrij Peſchel, wobydleſt na Židowi, f Mariju Mótnę tam. — Jan Bohuwjer Glätta, krawz w Brzesowu, f Hanu Mjetastchez f Byjez.

Krčenı:

Michalska cyrkę: Jan Bohuwjer Pawoł, Jana Augusta Döki, khejserja na Židowi, f. — Maria Martha, Handrija Horaka, ſiwnoszerja we Wurzach,

dj. — Maria Madlena, Jana Rychtarja, khejnika we Wulkim Weltowi, dj.

Zemrjeći:

Djeli 7. meje: Maria Madlena, rođ. Schwanez, Jana Michala Hempla, ſiwnoszerja a wojnarja w Njewhegach, mandjelska, 58 l. 6 m. — 8. Madlena, rođ. Schwabez, nebo Jana Petlitski, khejnika w Czichonjach, ſawost wudowa na Židowi, 70 l. 8 m. — 14., Handrij Gruhl, wumenſat w Dalizech, wumre w Kubſchizach, 78 l. — 16., Kortla August Hermann, nem. f. na Židowi, 11 d — 18., Hana Kryſtiana, rođ. Stockmayerz, nebo J. G. Seyferta, bjerza na Židowi, ſawost wudowa, 77 l. — 19., Maria Madlena, J. Holanka, wobydlerja w Dobruschi, dj., 4 n.

Zutſje ſa tydjeń, 3. nedjelu po ſw. troiſy, (8. junija) ſmijeſe ho w kichijnej zyrfi w Dražjanach herbscia Boža ſlužba ſa evangeliſkih Šerbow po doſtalnych waschnach Prjedowaranie budje f. diał. Trautmann f. Budyschina, ſpovedj pak f. diał. Voigt f. Horjija djerječj.

N a w e ſ t n i k o.

Dobrowolna ſubhastazia.

Lejomnoſſje, f ſawoſtajenſtu nebo Jana Lehmanna w Hornych Itozach ſtuschaſe, a to

- 1) wulſoſahrnodniſſa ſiwnoſz cat. no. $\frac{3}{2} \frac{1}{2}$ fol. 8. grunſtſich a hypotheſtſich knihi ſa ſiſozy na domſtich a hofpodařiſtich twarenjach, ſahrodach, polach, tufach a wyſokim ſhójnouwym hjeſu, hromadzie 6 afrow 96 □prutow ſe 104,75 dawkiſtumi jenoſzem ſumjerena a wot weſných grychtow na 1600 tl. taritowana
- 2) polorwa djielba cjo. 132h polných knihi ſa ſiſozy fol. 168 grunſtſich a hypotheſtſich knihi ſa kneje fruchi, po 241 □prutach f 11,9 dawkiſtumi jenoſzem ſumjerena a na 125 tl. taritowana, maja ſo

djeñ 9. junija 1856.

na ſamym mjeſtneſcieju w kheji cat. no. $\frac{3}{2} \frac{1}{2}$ w Hornych Itozach dobrowolnie a ſumjenenjom wuſwolenja bes litigantami, kaž tež pod hewaſchimi, w termii woſjewomnynmi wumjene-neni ſjawnje na pschedadžowanje pschedawacj, ſhtož ſo ſ tutym pod poſaſowaniem na ſubhaſtazijſki patent, tudy a w herbskich grychtach w Ilozach wupowisnennu a na wopisanje lejomnoſſjow, f nemu pschindate, f nawedzenju dawa. Kral. ſudniſtvo w Schjerachowu, 14. meje 1856.

Heink.

Korčmařſſa ſiwnoſz f 2 afromaj 82 □prutami pola a tufi je ſwojibných naſejnoſſjow dla je ſwobodneje rufi na pschedan a moje ſo wſcho daliſche ſhoničj we wudawačni Šerb. Now.

Khejza f 1 körzom pola je cjo. 10 w Blohaſchezach na pschedan a moje ſo wſcho daliſche pola wobſedierja tam ſhoničj.

Drewowa aukzia.

Pondzelu 9. junija t. l. budje ſo wot knejſtwa w Nowej Wysy nad Sprewju nehdje 60 kóp wolschowych walciſkow na pschedadžowanje pschedawacj a ma ſo pschi ſupenju položa ſupnych penes ſaptacjicj. Hacj do teho cjaſa ſu te ſame, kaž tež ſhójnouwe walciſki na ſwobodnu ſup wuſtajene.

Mučia ſtanja.

Pschichodnu wutoru 3. junija t. l. budje na kuj- janſkim ſhójnouwym revoſeru jara ſtaré kopanſke a hrabanske ſtanje pod wumjeneñem, w termii woſjewomnynmi po loſach na pschedadžowanje pschedawacj. — Hromaduſteidženie je dopotnia w 9 hodijnach pschi holeschowſkih mesach na tak menovaných bjełych ladach.

Wjazy kóp woſlepow, kópa po 1200 puntach, a kopanſke ſtanje je na kubli cjo. 15 w Venezach na pschedan. Tež ſu tam njeſotre kóp w brjeſowych walciſkow na pschedan.

Wjazy kóp woſlepow je cjo. 21 w Hnaſchezach na pschedan.

Shubenj bu

nedjelu 18. meje t. l. ſchery ſuſnjany mantel na ſchuſeju wot Kotez do Worzyna. Sprawny na- makat doſtane 2 tol., hdyz ión pola hoſzenzarja Schwarza w Kotezach woteda.

Nowe Barlinske krupobieżje sawieszjaze towarzstwo

{ Swielskody 1 %.

bez dopłacjowanja.

{ Naps 1½ %.

- 1853 Sawieszenja . . . . . 22,293,280 tl.
- Polnosaplaczene schkody 677,811 -
- do. w skaf. Horn. Luijach 27,000 -
- 1855 Sawieszenja . . . . . 30,500,000 -
- 2211 polnosaplaczene schkody 360,906 -
- 1856 Fond exclus. pramisow 902,325 -

- Dopłacjowanja żenie żane nejsu.
- Sobustawy na 5 ljet dostanu 20% dobytka.
- Webischodjeni w swiela taxatora sa hebi.
- Sastwne a policowe penely so nežadaja.
- Statuty, sywowe registry darmo, deklarazije friske a jednore.

Chr. Holtsch na miaskowym torhoszcu, generalny agent.

Jena živnosz se 16 kózami pola a lusi a se
155 dawkiemi jenoszemi napoložena, je na pschedan
a može so wscho dalsche shonicz č. 8 w Mjerkowi.

Wosjewenje.

W podpisanych brunizowych podkopach je bru-
niža k dostaciu a pschedawa so
1. druzina po 5 nsl.,
2. druzina po 4 nsl.,
3. druzina po 2. nsl. hac̄ 2 nsl. 5 np.

Brunizowe podkopki adv. Seubicha w
Malej Suberniczy.

Chr. G. Roscher, faktor.

Drewowa aufzia.

Pschichodnu pónđelu sa tydien jako 9. junija
dopolnia w 9 hodzinach budze so na delnobeszjan-
skim revjeru pola Wulfeje Subernicy nichdje 40
klosirów bseleneho duboweho drewna a pentow na
pschedzowanie pschedawacj.

Wilhelm, hajnik.

Warunowanje.

Dokelž su poczeli psche wschu mjeru drewo a
ślanje s našeho ljeſta wotnoszowacj a pödla
hiszczę wele wjazy ſtasycz, dha su podpisani
k temu nusowani byli, Handrija Budarja jako waſch-
tarja sa ljeſt na faborskich gruntach postajicj a
budza kózdeho, kotrehož wón pschi njeſakim psche-
ſchiwenju w tym samym potrebi, psched ſud žadacj:
ſtož so s tutym k fiajnemu nawedzenju dawa.

W Sahorju, 31. meje 1853.

Wichitzы wobſedzerjo
ljeſta na faborskich ležomnoszjach.

Dziwočanske serbske ev. luth. towarzstwo smjeje
jutſie sa tydien, jako 8. junia, misionsku hodziniu.
Teho dla su wichitzы pschedzeljo misionstwa,
woſebe pak wichitzы sobustawy towarzstwo lubie
proſcheni, so na pomenowanym dniu popołnju
tjoch w tamniſzej ſchuli nutſnamakacj.

Pschedzysť w o.

Machlowſke ev. luth. towarzstwo smjeje nedzielu
1. junia i hromadzisnu. Pschedzysť w o.

S naftadom maczijy ſerbskeje je wuschoł a je
w Smolerjowej kniharni sa 2½ nsl. k dostaciu:
Woſobnē Dar za Kžesczianow,
wudaté wot J. M. Buſka.

Smolerjowa kniharnja

wosjewja s tutym najpodwólnischo, so wona
njetko wschitke požadane knihi, czaſo-
pišy, muſikaliſe, ſemiske kharty a
wobraſy tunjo a rucje wobſtara.

Zandženu sobotu žita w Budyšinie plaćachu:

Korc.	Wyšsa.			Nižsa.			Srzedzna.		
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Noſta	6	15	-	6	-	-	6	7	5
Wſchenza	8	15	-	7	7	5	8	-	-
Bezjmen	4	15	-	4	5	-	4	10	-
Wosz	2	25	-	2	15	-	2	20	-
Grēch	6	15	-	-	-	-	6	10	-
Rijepik	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zabły	8	10	-	-	-	-	8	-	-
Hejduschka	6	-	-	-	-	-	5	20	-
Wjerny	1	18	-	-	-	-	1	10	-
Kane butry	-	15	-	-	13	-	-	14	-

Ze Serbow.

S Maleſchez. Psalt 23. meje wečor w 11.
hodzinach wudry w kólni Branzlez flamańje wo-
hen a wotpali so wysche teje tež Pöthigez fla-
mańja a Branzlez dómſe s brožnju a hródju.

S Kameneje pola Radworsja. Pschi hro-
maduſypnenju t. Nowakoweje pinzy je so wele
wjazy pinza ſashywuło, hac̄ my wondanjo powe-
bachmy, menujaz psches 1000 ejmarjow, wot kotrych
bie nichdje 700 ejmarjow zylje ſtajenych: tak so
ſchoda psches 5000 tl. wuczinja. [To chyli knejja
dopisowario njemſkich nowinow tež w tych samych
wspomnici.]

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, placi so wot rynčka 8 nsl.

Zamolvity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórlétta předplata pola wudawařja 6 nsl. a na kral. pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 23.

6. junija.

Léto 1856.

Wopshieje: Swjetne podawki. S Balowow. S Radoj. S Wojerez. Se Subernicſi. S Budyschina. Dopišu. Wschiloyk. Sylew. Hanß Depla a Mots Lunka. Gjahi salſchles. Čeleſnij. Byrwinſe powesje. Rawjeschtnik.

Swjetne podawki.

Sakſa. Kral je so se swojim dworom do swojego ljetnega pschebyta w Pilnizach pschebydlit.

Prušy. Ruski khiezor je so 3. junija s Barlinu sašo na dompuč do swojego kraja podat a to psches kralowz (Königsberg). Jemu k cjeſzi bu w Barlini jara pschyna wojska parada wotdjeržana, na kotruž bje tež 3. regiment hulanow, kij ma jeho meno, do Barlina kommandirowany. Kral wedžische shromadžene wójsko w paradži psched khiezoram nimo, jaſo yak so spomneny regiment ulanow bližeshe, poda so khiezor k temu ſamemu a wedžische jón nimo krala. Bes pschihladowaremi bje jara wele woſebnych žuſych wylſkow. — W Shorelu bu 28. a 29. meje ſtoto- a plodohlad wotdjeržany; pschihladowarjom bje tam doſ, ale ſtotu mało, menujž ienož 70 koni a 200 ho- wjadow. — Ruski khiezor je ministrej Manteufflej najwoſebniſti rufi rjad, menujž rjad ſwja- teho Handrija ſpojeſt.

Rakuš. Njetore nowiny chjedža wedžicj, so chjedža rufi a franzowski khiezor w njekajm schwajzarſkim mjeszi hromadu pschinč a tam roſ- ryčowanje wo tym djerzeſ, kaf bychu so italske naležnosje najliſe ſrijadowacj hodžite.

Franzowſka. W Parisu je tu ſhwilu wulſi ſtotohlad a je tam wylše druheho ſtoto 1125 hoſtadow se wſchilich europiſtich kraju, kaj tež s Ameriſki wustajenych. — W potonſej Franzowſkej padachu tamón tydjeni wſchjedne wulſe deshceje a ſtej rjezy Rhona a Saona wſchón ſuſodny kraj ſa- traſhneſe powodžilej. Wulſi djiel mjeſta Rhona bje ſ wodu pschirkhy a ſ napſhacia mjeſta bjechu so hacjenja roſtorhle, na kotrychž runje 1100 woſakow

djielasche a poweda ſo, ſo je jich 300 wo živjenje pschischko. W Lyonu ſamym je woda wele ſhjejow podmljela a na wſach je wele twarenjow ſwotno- ſchenych a wele ludži je živjenje ſhubito. Pólne plody ſu w tamnej frajini wſchilke ſlajene a nuja je jara wulſa. Khiezor je ſo do Lyona podat, ſo by ſam ſa tym poſlal, kaf by ſo tam najliſe pomhač hodžilo. Wón je bes tych, kij ſu naj- bóle pomožy potrebni, 200,000 nortow roſdžielit a ſenat je na jeho namet 2 millionaj nortow k temu ſamemu wotpoſladej ſtrajneje poſtađniſy pschiswolit. — Na lejſna khiezorskeho prynza, kij ſo 14. junija ſmjeja, je bamž jeneho ſwojich kardinalow poſtal a khiezor je pschikasat, ſo dyrbí ſo jemu wſchudžom najweiſcha cjeſz wopofasacj. Hdži wón teho dla nimo jeneje wojetſteje ſtražje abo wački poindže, ſmjeja woſazy psched nim pod broni ſtupicj a prä- ſentirovacj. — S Krymy wróčeja ſo kóždy tydjeni wulſe džielby franzowskeho wójska. — Ruski hrabja - Orlow je ſo s Parisu do Italskeje podat.

Indjelſka. Hadrija bes Indjelcjanami a Amerikanaremi, ſotraž po prawym žadyn wajny podložk nima, pschezo hisheje ſonza dobyla neje, ale dokelž prijetiſhi kaj poſleniſhi wedža, ſo by wójna wo- bimaj ſchložita, dha jenož ſe ſlowami na ſo tſjeleja.

Ruſowſka. Khiezor je woſjewicj daſ, ſo ſmjeđa ſo wſchilu, kij ſu politiſkeho ſawinowanja dla s Pólskeje cjeſnyli, ſaſo do mózneho kraja wro- cjeſc a ſo ſo na žane waschnje žaneho khotſanja bojeſ netrebaja. — Khiezor je tež ſnateho Bakunina, kij bjeſche ſo w l. 1849 na draždjanſtim ſbjelju wobdzjelit a ſotrehož bjechu potom do Ruſowſkeje poſtali, w tych dnjach wobhnadjit.

Ze Serbow.

S Walowow. Schtwórt 29. meje wečor w 11. hodžini wudýri we wobydlenju khježkarja Schlapki, truch wote wšy ležazym woheń a pschewobrocji je do procha a popela. Schlapka je nimale wschičko w płomienjach shubit a lje-dom sam śmierczit ejeknył. Dókelž bie won wulki ptaczek, dha je pecja wele pozpulow a druhich ptaczów we wohnju lónz wsato.

S Rakojb. Póndzelu 2. junija wundje tudy woheń a pschewobrocji dómiske a hródž bura Domšcha, wschitke twarenja sahrodnika Brytšje a sahrodnika Dutschmania, kaž tež mlynska Hioba a bróžen khježnika Wiejsa do procha a popela. Schkoda je wulka a sda so, so bu woheń psches to samischkreny, so džesi se schwabliczkami hrajkachu.

S Wojerez. Díjen 26. meje pschicječe eječe newedro a puszczeče skupy, psches kotrež buchu žita na polach, kiz f Michalkam, Kulowej, Szjaram a Koblizam skuscheja, s džjela wobschłodżene.

S Guberničkí. Wutoru 3. meje stej so tudy dwie khježi wotpalići. [Drobnishu rosprawu podamy pschichodnje].

S Budyschina. Wóndanjo shonichmy, so budje so na khoczebuskim gymnaſiu tež serbska rycz wuczej. Tamnišchi restar, Dr. Tschirner, je to menujzy pola pruskeho ministerstwa wujednat a pschiswolenje f taikemu wuczenju wot neho dostal. Čerbski wuczej budje pecja tolmaczej pschi khoczebuskim śudnistwi, s menom Data, a je postajene, so maja so tak derje Čerbsja, kaž tež Niemzy serbsku rycz wuczej. Restar je to gymnaſiastam wosiewiš s tym požadanjom, so bychu czi, kiz chzedža na taikich hodžinach džiel bracj, to wosiewili, na czož je so jich wscho do hromady 125 samolwito: — schtož je nimale zły gymnaſium.

Dopisy.

Z Prahi, 28. meje. Na S. Jana Nepomuskeho (f. Nepomuka), patrona čjeskeho, mjeſečne nasche mjeſto kaž kózdoljetne mnoho hoſci i bliska a s daloka; niz jeno ludzi se wschich kóncinow Čech, ale tež ejriodu Hanakow s Moraw (Mähren) w narodnym býhem kabacj wižachmy na naschim śwedzenju; haj se ſameje Wuhersteje bie tu njezdje ſto woſbow. Nasz wječnje luci ludžio we ſwojich wſchelatich draſtach

ſara ſajimaja; Pražanam pak bjechu njeſotre ſerbſke dónske, kiz tež naš wopytachu, njeſtož zlyje nowe.

— Mjeſečenjo ejahaja njeſtož f ejriodami na pschelhadki, woſebje do kraſnych sahrodow w bliſkoſzi. Najſławniſcha f nich je tak menowana ſchtomovka (č. stromovka, Baumgarten), ½ hodžiny ſa wrotami bliże kraſneje wšy Bubencza; ſem ſiedzi zlyle ſemjanſtwo a woſobne mjeſečjanſtwo.

Ejſeske krajne ſawy, kotrymž sahroda ſluſcha, ſu hetsa 80,000 ſchleſnakow na wutwarjenje restaurazije a na ſrijadowanje a wuprſchenje sahrody natožile. — Ale Praženjo tež dalsche wulety lubuja; nebiſcie a ſwiate dny pełnia ſo extracjahi (druhdy 600 lubiž) do Weltruſha (hodžinu wot jow po želeſnicy). Tamnemu hoſzenzarej ſaſhyny ſo ſwiaſki wulka pinza. Hans a Mois byſchtaj jeho troſtuo do Kameneje poſafaloj a ejuciwiſe ſemu praſiloj, ſo najſtere taſka khoroz po pinzach „woſoto taſy.“ — Wot 17. hacj 21. hrajeſche w tudomnym diwadli towarzſtwo paſiſteho komitatarja Levashora njeſotre ſmieschnohry we franzowskej ryczi. Voni mjeſachmy tu tež jendzelskeho hrajerja. We wulkich mjeſtach možesć w njeſtizichim časzu často guse rycie w diwadle ſtſchecj. Tak hrajeſche ſo we Vini naljeto ejefci a tu ſhwilu je tam pôſte towarzſtwo. — Dženſa tydženj wotijedzjeſchtaj Deho f. f. M. M. Ferdinand a Maria Hana na ſwoj hjezohrod do Ploschlowiz.

— W Karlinskej fabriky twari ſo maſchine ſa nowu parolodž, kiz je ſebi ſakske parolodžne towarzſtwo ſamolwito.

Je to woſma ſodj towarzſtwo a dvrbi hſchecje lietza wot Litomeriz do Draždjan jiesdziej.

— Tudomny wuſtan hlučonjemych (hjgom w l. 1786 wot ſwobodnych murerow ſaloženj) ſo powetscha, tak ſo budje tam 100 džieczi bydliſi móz. Wyſche tyhle domiſazpch thodža pak tam tež druhe do ſchulje, kotrež pecj liet wopytuje.

Wbohe džieczi pschindjeja ſem zlyje džiwe a hlupe, ale ſa pol lieta dyrbischi ſo ſpodiwiacy, tak renje piſtaja, tak dorje hjgom ſłowa piči čítanju wuprajeja, a tak wele mjeſnoſcjom ſu ſa boženſtwa nauwukle. To móžu Wam wobſtrucjic, dokelž mjeſach ſam ſtadnoſcž, ſo wo wſchém tym pschewedzicj.

— Dokelž w septembri wjazy tudy nebudu, woſiſam Wam dženſa po wudatum programmu, tak ma ſo powiſtowna ſhromadžiſna njeſtich ratarjow a hajnikow wotdjerjecj. Pschindje ſem psches 2000 pscheproſchenych hoſci, kiz ſmjeja ſwoje poſedjenja w mjeſtoscjach Klementina (to je džiela universitnych twarenjom). Hoſzjo doſtanu album (pomjatnik) ſ roſprawami wo čjeskim pschemyſtin a ratařstvi. W Bubenczu budje wulka wuſtajenja plodow a wubjelkow, f cjemuz ſu hjgom pscheproſchenja a pramije wupiſane. Sofijska kupa, hdiž budje hlowny ſwedzenj, ma ſo kraſnje wobſveſlīcji, f cjemuz ſo hjgom pschiprawy čimja. —

Wóndanjo stupí Praha s Čjoplizami do telegrafického siednoczenia. Prjenja depešcha bje džaf-prajenje Čjoplicianow na vyšoke mestodžerjicelstwo tudy. Depešje sú psýche tuniske, tak so pôstny a pôstov skoro vjazy netrebam. List s 25 slovow (adresa je swobodna, netrebawše slova so wuwostaja) s Čjopliz sém placji jenož schjéznakow. — Wčeransku nož wotpali so piwárnja na Wjazkawskim torhoscheju, pschi cíjim so wysche druheje schody 1000 forzow štodu do popela pschewobroczi. Woher bu pscheposdje pytneny, hóz hijom zde twarence we wohnju stejse; tola buchu pôdlanske khjezie pschelutowane. Pschi wohnju buchu pecjo czejko raneni; najstrachnicho pak blidařski towarisch, na fotrehož bje jehliwa hriada padnula. Njekofis muhnerjo wuměchu jeho se žamotnej strachnoſeſu se jehliwych roſpadankow a wobstarachu jeho do khoreje khjezie. Njekofis tu jara ſwarja na ſyfariow a hascherjow a žadaja, so buchu ſebi na wubernym haſcherſum mužstvi w Barlini debry pschitladi wſali. — Dženža wopytach fraſopisu (calligraphy) wustajenju k. Deffera s Wina, w fotrejz dyrib kedy wuměſtvo cílowecieje rufi wobdjuvac. Šou tu wobrasy s perom dokonjane, džiela welejitejne prozy, wot 1000 hácž do 36,000 ſchěznakow placjaze. Najspodijnich wobras je kwadratny hóz wulfa Madouna, na fotrejz je wjesty Nehn pola Frankfurta psches 20 ljet piſat; we wobraſu (wosebje w jeho ſcijenu) je menužy zyla biblia we tačanskéj ryciſi s malicjimi piſmikami napiſana. Truhi djiu ſtej modlitwi, na pôpalza (zola) wulkej, ſlonowej koſci (Eſenbein), fotrejz možetej ſo hakle s pomozu ſchleňciſti, 20 króz poweſchazej, ljudom čitatci. To je najmenſche dotal ſnate piſmiczo, 1845 w Belgii dokonjane; ale čitat je ſwoje wuměſtvo droho ſaplačit, dokelž je pschi ſwojim džieli woſlepit. Dale bjechu tam wobrasy mnohich europiſtich weřichow ſe wſchelakeho drobneho piſma ſestajene. Štoncijne ſpominam, ſo ma Deffer ſbjertu 820 wotzenaſhow we wſchelakich ryciſach a naryciſach, pschi tym pak psches 200 alfabetow žuijich piſmikowych družinow (Typen). Šo ſym tu najpredy ſa ſerbſtimi pytał, to možeſtich ſebi wjeſjje myſliči. Vieſtitaj drje tu ſ ſoždeje ſe ſerbſtich naryciſow (horno- a delnoluz.) dwaj wotzenaſhai, ale jara ſtaraj wotpiſaj a duž poſnai ſmolkow. Deffer najſtere do Tražđan pschijedje, duž, wujo držđanſki, neſabud ſebi tute vjeſj wobhladacj!

Čeſki narodny museum (wot l. 1855 pod mjenom: Museum králeství českého) založi ſo w l. 1818 na přeprōſenie tehdumueho burghrabje hrabje Fr. Kolowrata Liebstejuskeho, k wótčinskym přečelam nauki wupisané. Huydom khwatachu přečelojo wótčiny ze wšech kónčinow, zo buchu

přez pjenječne dary a přinoški k zberkam wosebity wustaw założili, kiž by srjedžiſco naukow a wótčinskich pomuikow byl a wostał. Towarſtvo musea bu wot khězora dowolene a w l. 1820 wot njeho wobtwjerdžene. Stajuje ſo množace zberki buchu najprjedy w domje přečelow wuměſtwa na Hradčinje hromadžene, hdžež buchu w l. 1822 wustawene a tak zrjadowany museum wotewrjeny. Najwjetše zaslužby wo museu mjeje ſe jeho preni předsyda hrabja Kašpor Sternberg († 1839), kiž jemu ſwoje bohate, wosebje přiroduiske zberki dari. Jeho příklad ſcěhovachu čeſcy zemjenjo, wučenčojo a wótčincojo wšitkých powolanju. W l. 1845 přepoda towarſtvo musea zhromadženym čeſkim stavam prôstu wot druhé městno za ſwoje zberki; na čož woni patac hrabje Nostica za 120,000 ſjesnakow kupichu na krasnej Kolowratskej drózy a hiſce 30,000 ſčesn. na trjebne přetwarjenje přizvolichu. W běhu l. 1847 buchu musejue zberki ſem přenjesene, hdžež kózdrořečne jara bohače přibjeraj alic jeno we wótčinských, ale tež w powšitkomuje naukowych přednijetach. Wustawki buchu juž wjacykró porjedžane a najnowše 1855 potwjerđene. Towarſtvo wjedze předsyda a wubjerk ze sekretarjom. Sobustawy musea ſu dwoji: 1. ſkutkowacy (činní), kiž ſebi wulke zaslužby wo museu dobuchu; 2. přinošowacy (přispívající), kiž létneje 5 ſčesu, daruja. Při tutym hlownym towarſtwe musea pak ſu tež pôdlanske wotrady nastale, a to 1. Maćica čeſka, w l. 1831, kotrejež sobustawy na čas živjenja 50 ſčesn, pláca a potom wudawane kuihi darmo dostawaja. 2. Archæologiski wotrjad w l. 1844, kiž starožitnosć zbera a wo jich zakhowanje ſo ſtara. 3. Přirodoſpytny wotrjad w l. 1852, kiž ma přirodniske zberki a přirodoſpyt na staroſć. Kózda ze zberkow*) ma ſwojeho kustoda a assistenta. Kuihownja, něhdže 30,000 zwjazkow (wosebje ze ſlowiañskich literaturow) a 1200 rukopisow (mjez nimí najwažniſe pomuiki čeſkeho pismowſtwa) ſtoji pod ſtawnym k. Hanku, kotremuž tež naši Serbja mnoho džakuja. Mineralogiske (wosebje ſtamjenjelinu), botaniske, zoologiske a archæologiske (při nej tež 13,000 pjenjezow abo mincov) zberku ſu hižom jara bohate, tež archiv ſtajuje přibjera. — — Pokazno na poslenje čiſto Noviny nadžijamy ſo, zo něhdy tež w Budušinje lužiſkoserbski museum eu miniature z čitařnu nastanje, hdžež budža ſo něhdy serbske prácowanju a přeptytowanju maleje krajiny khwalič a Serbow ryč a ſtawizny ſo ſtudowač. Za to dyrbjeli Serbja po příkladze Čechow džěać a ſo při tym na hrónčko dopomuć: „Concordia res parvae crescent!“ W Bože mje!

*) Njepobrachuje tudy ſpominjenje na wotrjad za čeſku ryč?

SŁubija, 2. junija. Wejera świecęsche hjerka Bacha we Sserbskich Pawłozach rjany a żadny śwedjen. Menujż wón bje na tym samym dniu pishes pot sta ljetami do tragicznych w Lubinju schot. K dopomnecju na to świecęsche jeho zjata śwojba (8 synow a 2 dżowzy) a drugi bliżschi pscheczeljo we renje wupyşczeni sivi s mulkej radoszju tuton djen. Rano postrowicu jeho lubiszny herzy s ranschim piškanjom dweju khierlušchow, a pschespola: „Denkt du daran ic.“; potom pschin-dzechu dary a bes nimi jara rjane a wošebne, wschelke spjewy a listy s dobropschecjemi wot mscitich stronow. K česzi teho dnja biesche so Bacha śwoju wojsku skulniu woblesť a na nej blychcęsche so klijeborna medailla, kotruj biesche jemu nasch wyšosi kral hijom pschipostat. — My pschispolinamy tudy hisczen, so tón njeſt 66 let stary strowy a čerstwy jubilar kobi pola Jeny a Wagramy we bitni stejesche; we Rusowiskej bu pola Saratowa sajazh a pschindje 1814 do Granzovsceje. Wot ljeta 1819—1821 stejesche wón we Grimmi a dosta 1828 Dippelswaldji wobledźbowanie jaſtwa. Tam wosta jenoj njeſtrotre mjeſazj a bu potom do Strawalda pola Herrnhuta pschedzjeny, hdzej 15 let drožne penesh berishe. 1843 pschindje do Lubija a 1847 do serbskich Pawłoz, hdzej hisczen djenša penesh bere wot jiesnych na sholerskej dróſy.

Prilopk.

○ Snate je, so ſebi w starzych časach wečhi a kralojo a t. d. dworskich blaſnow (Hofnarren) džeržachu, kotrymž bje wulka ſwoboda w rycach dwolena. Či wečham a wyšokim njeſotruſkuliž wjernosz prajachu, ſiz ſebi hewak nichon wuprasci ſkroblit neby. Teho dla biechu woni tež woſebje wschjem pschitidnikam a ſljenylisarjam woſidni a traſchni. — Junu da njeſaſki kral abo nerch ſwojemu blaſnej ſij, s tymi ſłowami: Nandidjeſch njeſoko, ſiz je hisczen wetschi blaſn hac̄ ty, dha daj ſemu tuton ſij. Tako bje njeſtore lieta poſdajſcho tuton wečh ſhorit, wopyta jeho tón blaſn. Dokelž tón khoru k nemu djeſche, so jeho bortsy wopuſczeni a wotſal poczehne, woſracha so wón: A hdzeha ſy ſebi ſwój pucj nastajit? — Do jeneho druhoho ſweta wotmolwi tón wečh. — A hdz ſaſo pschin-djeſch? Njeſdžen ſa mjeſaz? — Nie. — Sa ljeto? — Nie. — Hdz dha? — Ženie. — A ſ ejim ſy ſo na tak daloki pucj, a k pschebywanju na tamnym mjeſi, hdzej djeſch, wuhotowat a ſastaraſ? — Snicim. — Schto? djeſche tón blaſn; tu wsmi mój ſij. Ty ſy na tym, ſo na wječne preč podacj, a ſy wſchitlu prožu ſakomdzil, ani ſo fa to ſtarak neſhy, kaf ſy w tamnym druhim ſwječji, ſo

trehoj ſo ženie newrōcjsich, ſbožomnie a derje žiwý był?! Tu wsmi mój ſij; pschetoj taſkeho nerosoma a taſkeje bludnoszie ſo ja hisczen ženie ſawinowat neſhy; ty ſy hisczen wetſhi blaſn, hacj ja!

* W Stolpni wudhri 1. junija wečor w 11. hodzini woheń a pschewobroci 32 brōjnów do procha a popela. W tych samych je ſo wele woſow a pólneho gratu, kaž tež ſtomy a ſyna ſpalito. Nassfere bu woheń ſaloženy.

* W Budyschinu wotdzerža ſo 28. mese w tamniscej njemſej gyrlwi miſionski ſweden a je ſo pschi tutej ſtadnoſzi 102 tl. ſa miſionſtwo nahromadžito.

S p ě w y.

N a l ē t n i w j e č o r.

Wóſ wečore ſ nam rjany
We ſhwednym wodjewi,
Budz lubje poreitanj
We ſwſatej cijichini;

Šeo cijiche ſmjerki ſtacje
Mi njeſdy na rowi
A žirym poweki vraſeje:
Tu mucžny dróbař ſvi.

Kak renje mjeſaczk ſwječji
Na módrých nebeſach —
O rjana ſtrórbu w lječiſſi
Na khlédných wečorach;

A budu w khlédnym ſkowri
Ja njeſdy nozowacj!
Czylk mjeſaczk na rowi
Mi khlwiku woſastacj.

Jasmin, reſeda ſzele
Hdzej druhe rógle ſva
Wot khlédnich dychoſ wole,
Wóſ módrý ſaronja;

Budz lubſche ſaronenje,
Spju njeſdy we ſemi,
Budz moje poſtrovenje
Tym lubym na ſwječji.

Holk žiwenja ſo ſleħne,
Šeo ničjo neħiba,
Schtoj ſeno nimo cjeħne
Tam żolma rjezniwa;

A ſy ſa njeſdy ſvanyſ
Do procha, do verſečje,
Praj żolma, ſo ſyui cjaħnyſ
Do hwjeſdow jaſnoſſje.

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

* * *

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. Schto dha ma po prawym ta schuczka na ſebi, kij wóndano w Serb. Now. ſtejſeſte a takle ríeka: „Hotuj trawu holiczka, — nedaj vaf ho cjasac j.”

Mots Tunka. To ríeka, so dyrbja ſonske tam do trawy khodjic, hojeſ je nichtón cjasacj ne može, menujzy na polo ſvojego hoſvodaria.

Czahi ſaffſoschlesyňſkeje želeſnizy ſ budyskeho dwórnichcza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; poſpolnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Chorelza: rano 7 h. 47 m.; popołnju 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodj. 4 min.

Cyrkwińske powjesée.

Wérowani:

Michalska cyrkej: Jan Ernst Michals, rjeſniſ a forejnmar in Matyai Budysinku, ſ Mariju Madlenu Wjaſkez, roſwierowanej Klingtowej, ſ Khełna. — Pietr Langa, wobydler in Rabozach ſ Madlenu Róblez tam.

Podjanska cyrkej: Jurij Beska, ſucceteur ſ Dobroſchiz, ſ Marju Siebarez ſ Grubelciz.

Krčení:

Michalska cyrkej: Marija Hana, Pietra Ernsta Keilina wobydlerja na Židowi, dj. — Korla Julius, C. G. Heinzy, ikalza na Židowi, ſ. — Jan Bohuwjer, nem. ſ. ſ Delneje ſiny. — Ernst Bohuwjer,

Hans Depla. Hm, hm! Ale ja hlyſhach wóndanjo, ſo jena žónſka druhim ludjom do trawy khodji a tež pódla wóz pſchijniva

Mots Tunka. Ta wieszie mało widzi.

Hans Depla. Haſ, hinaſ to tola być nemóže, poſteož druhim ludjom žita na polu ſkaſy, to je tola ſmiech a haniba!

Jana Koźra, wobydlerja na Židowi, ſ. — Maria Adelaida, Handrija Brody ſahrodnika w Brjeſowi, dj.

Podjanska cyrkej: Maria Madlena, nem. dj. ſe Židowa. — Jan August, Jana Weikerta, khježnika w Mniſhongu, ſ. — Maria Theresia, Michała Spotki, flamaria w Bjelgezach, dj.

Zemrjeći:

Djeń 23. meje: Jurij Wicjas, khježer a poleč na Židowi, 71 l. 10 m. — Pietr Kehler w Nadja-nezach, 50 l. — 24 August, Pietra Brauera, forejmarija pod hrodom, ſ., 13 l. — 25. Jan Libuscha ſ. Małkez, woſak 4. komv. 3. bat., 24 l. 9 m. — 26. Jan Ponich, wumenſkar w Jeſkezach, 73. l. — 27. Maria Amalia, Jana Bohuwjera Rychtarja, murerja na Židowi, dj. 11 — Korla Julius, C. G. Heinzy, ikalza na Židowi, ſ., 12. d. — 28. Maria, Handrija Alberta, wumenſkarja w Tſjelanach, mandjelska. 59 l.

Jutſe, 3. nedjelu po ſwjatej trojizy, (8. junija) ſmjeſie ſo w ſchijnej zyrki w Draždjanach herbffa Boja ſlužba ſa evangeliſtich ſſerbów po dotalnych waschniach. Przedowanie budje ſ. diakonuſ Trautmann ſ. Budyschina, ſpovedi vaf ſ. diak. Voigt ſ. Hodžijsa djerjeſi.

N a w ē š t n i k.

S j a w u n y d z a ē.

Dokelž hym nietko swoje nowonawwarene dōmske wobczahnyt a sało na swoim statku bydl, fiz bu 30. septembra 1855 psches wóheni sapuszen, dha praju najpriódz t. Titeli e i w Tissich Hwiesdach najwutrobnischy dżak sa jeho dobrociwosz, so je naš, jako ja a moja swojsba pod holym nebjom ležachny, pod swoju tříechu nuti wsat a nam nasche myslivne bylsy setret, haj hiscze junu dżakuju so jemu ja a moja swojsba sa jeho śmilnosz, so je nam won ſtomu daril, jako na holych deſtach ležachny a swoje wot wohnia wutupene samozēnje ſe byliami maczachny. Dale dżakuju so najwutrobnischy Janej Seile rej, kaž tež jeho mandzelskej a maczjeri w Hornej Borsczej sa jeho pomož a sa te śmilne dary, woſebie ſa to, so je nam tak husto, hač won peciſche, kózdy fróz poſruti khljeba a kózdy rózny čas 3 abo 4 tykany daril a meſara rjantym spjewarskim knihami ſweſelit; potom dżakuju so tež Handrijej Petschzy a jeho mandzelskej, teho runja wſchitkim druhim w Hornej Borsczej a hewak wſchitkim bliſkim a dalokim dobroczelam a gmejniam ſa śmilne dary a fery.

Bóh luby knes chýl pak wſchitkich ſa taſku nam wopofasanu lubosz kaž po ejeli, tak tež po duchu bohacjie zohnowacj.

Ty, kneže, ſy dat wohenu
Móz ſ zohnowanju, ſ ſtaſenju,
Kaf ležzy a kaf žalosnje
Wón wſchitko nahlje ſahubi.
Wón wele ludzi bydlenje
A ejahne ſboſje ſtaſj je.
Tež ty ſy ejinit, kneže, ty,
Sso ſ tebi placiejo modlimy.

W Hornej Borsczej, 6 junija 1856.

Jan Jazka a jeho mandzelska **Hana**,
rodz. **Urbanęz** a 2 džieszi.

W o ſ j e w e n j e.

W podvihanych brunizowych podkopach je bruñiza ſ dostacju a pschedawa ſo

1. družina po 5 nſl.,
2. družina po 4 nſl.,
3. družina po 2. nſl. hač 2 nſl. 5 np.

Brunizowe podkopi adv. **Seubicha w**

Matej Suberniczy

Chr. G. Moscher, faktor.

Korejmarista ſiwnosz ſ 2 afromaj 82 [prz]tami pola a tuki je ſwojnych naleinoſzjow dla ſe ſwobodneje ruki na pschedan a može ſo wſcho dalsche ſhonicz we wudawańi Serb. Now.

Zena ſiwnosz ſe 16 kózami pola a tuki a ſe 155 dawſtmi jenoſzem napoložena, ie na pschedan a može ſo wſcho dalsche ſhonicz č. 8 w Mierkowi.

W Lubenžu je khejza čo. 3 ſ 2 kózomaj pola a ſe ſadowej ſahodu na pschedan. Dalsche pola wobſerjerja tam.

Dobrowolna ſubhastazia.

Na požadanie ſormindu ſawofajenich Hanuſch ež džecji w Drobach ma ſo ſahrodnika ſiwnosz, ſim fluschaža, cat. no. % w Drobach ležaza a no. 15 tamnich gruntsich a hypothefſich knih ſapišana, kózaj 18 afrow 134 [prutor] wſchitja a je ſe 167,55 dawſtmi jenoſzem napoložena a ſ wuſiacjom inventara, ſupowarej pschedajomneho, wot weſnych grychtow na 2450 tl. — — — tarowana, herbſtvođielenja dla

25. junija 1856

na tudomnym kral. krajuſhudniſtwi dobrowolne na najwazjyſadžazeho, tola pak ſ wumjenenjom wuſwolenja bes ligantami kaž tež pschiswolenja kral. appellationeſteho ſhudniſtwu tudy pschedacj.

Ra ſupenje ſmyſleni ſo teho dla ſ tonym pche- proſcheja, ſpomneni djen dopolnja na tudomnym kral. krajuſhudniſtwu pschińc, ho ſamolwec, ſwoju plazeſiwoſ ſopofasacj, ſwoje ſadženja ſezinacj a pschiſpotnu w 12 hodžinach pschedacija ſpomnenije ſiwnoszie dočekacj.

Bliſche wopisanje pschedajomneje ſiwnoszie a inventara, teho runja pschedawanske wumjenenia moža ſo ſ wosſewenja, na tudomnym krajuſhudniſtwi, kaž tež pola rychtaria ſkowaria w Drobach wupomisneneho, naſhonicz.

W Budyschini, 23: haperleje 1856.

Kralowske krajuſhudniſtwu, II. wodžielenje.

Bach.

Hrjeſbjehnena ſubhastazia.

Subhastazia khejneſte ſiwnosze cat. no. % w Saryču, wot nebo Durja Hoffmanna ſawofajeneſe, na 10. djen tuteho mjeſaza poſtajena nebudje ſo woidjeretj.

W Budyschini, 4. junija 1856.

Kral. krajuſhudniſtwu II. wodžielenje

Bach.

Drewowa aukzia.

Póndzelu 9. junija t. l. budje ſo wot knejſtwa w Nowej Wsy nad Sprewui njehdje 60 ſop wolschowych walčiſow na pschedadžowanje pschedawacj a ma ſo pschi ſupenju položa ſupnych penes ſapłacjicj. Hač do teho časa ſu te ſame, kaž tež khejneve walčiſi na ſwobodnu ſup wuſtajene

Wossjewenje.

Podpisane pschedsydwo kluszhanskeho ratarstva towarzstwa s tym wossjewja, so te dobytki, kiz su panyste na te pschi slotykhadi 20. mjeje tudy wulosowane akcije cjo.: 408 toka; 589 toka; 879 piczel kisztorewoho sprita; 1151 motyka; 1433 czieski pluh; 1475 stanjowa motyka; 1932 czieski pluh; 2040 toka; 2421 motyka; 3094 topacz; 3375 koprowy swieczenik; 3441 dwie broni; 3766 dwaj postronkaj; 4538 toka; 4970 hohenheimski pluh; 5330 wroczały pluh; 5393 topacz; 5441 topacz; 5528 jatoza (niz 3528, kaj w Serb. Now. stejesche); 5695 hesera; 6047 toka; 6563 dwaj pschahaj; a 6587 topacz

so hiszczesnej nejsu wotebrate a so cji, kiz te pomennowane akcije wobshedja, te na ne wulosowane dobytki hacj do 14. junija t. l. w Huczini dostacj moja.

Te dobytki, kiz so po tutym dniu tudy namanaja a nejsu wotebrane, budja so k ljevshemu postladniyu na pschedzowanie pschedacj mjejc.

W Huczini 5. junija 1856.

Pschedsydwo kluszh. rat. towarzstwa.
Kind, Hofmann, Nada, Thiema.

Powschitkonne sawjeszjaze towarzstwo.

(K. R. priv. Assicurazia Generali w Trieci.)

Saruczazy fond towarzstwa **Zidnacze millionow 500,000 schlesnakow dobrzych penes.**

Wetschi dziel samozjena towarzstwa je na subta hypothekarishy wupojczeny.

Sawjeszenja na towory, maszyny, mobilije, stot, wumoczene zita ad. ad. pschedzivo wohnju po tunich twerdzie postajenych pramijach.

Doplacjowanja so zanje zadacz nemoga.

Pschi sawjeszeniach ratarstwych pschedmetow poslicja towarzstwo wojskne dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na zivenie czlowekow. Sawjeszenja puczowazych fundow na drobach a zeleznizach.

Wschie pojadane wuladzowania dawa **Ferd. Petan**, wokresny agent sa Budyschin a wokolnoj.

Kolujanski trupobieje sawjeszjaze towarzstwo

posicja na twerde pramije be w schitkeho doplaczowanja volne satunanie po minenju jenoj mjesaza po postajeniu sfokodowanja sa wschiske volne a sahrodne plody, kaj tez sa wokna.

So peczylsne sawjeszenja dostannu sawieszerjo wojskne sajtoplaczense wot towarzstwa.

Sawieszerjam rukuje, wysche placzonych pramijow, sfakodny, na 3 milliony tolet postajeny kapital, wot kotrehoj je tu khwilu $2\frac{1}{2}$ milionu datush, kaj tez reservesond, kiz je so njesko na 82,000 tl. pschisport.

Dalische wulafowanje a formularz k sawjeszenjam dawaja darmo agentojo:

Enes **Moritz Hauffa** w Budyschin,

- **Carl Sattler** we Wosporku,

- **F. J. Jesorka** we Jawori.

Budyska agentura namala so na lawstich bresjach cjo. $65\frac{1}{3}\%$. w 1. vosthodzji.

Wopravdzity peruancki guano

zysje suchi a wojskneje dobrozje porucza czeszenym herbstim ratarjam

Reinhold Bartels w slotym lawi w Budyschin.

W Debischkowi pola Hodzija steji wobydlenje sa por dzietarwych ludzi prósne a może so hnydom wobczahnyc. Wscho dalsche je na knežim dwori tam shonicz.

Vecz wosnow 1. tóhcj 6 zolow wyšofich a 1 tóhcj 3 zolje schjerofich je na pschedan cjo. 9 w Estonie Vorschci.

Dwaj krawskaj pomoznikai mojetaj pola podpisaneho hnydom dzieto dostacj.

W Lejni pola Bukez. **J. G. Bässler.**

Nejenemny herman može na Jana službu dostacj. Dalschu rosprawu dawa

A. Michalk w Hermanceach.

Schrenz - to su layki s papernika - k pohnojenju pola, wojskje k blijschemu raphowemu žywui, pschedawa **J. G. F. Nieckisch.**

Kameni nowuhlowy mas k wobarbenju drewow, deskow, durjow a t. d., so bychu so w mostroj psched hnicjom wobarnowale, pschedawa stajnje w žyhch tunach a w malych cívizach **J. G. F. Nieckisch.**

Wopravdzity iendjelssi portland cement k natwarenju muršew, psches kotrež jana woda netrje, pschi wodowych briohach a we wležnych khejzowych a pinzowych pschedbiskach a t. d. ma stajnje na pschedan. **J. G. F. Nieckisch.**

NJEMSKI PHOENIX,

Wóhenja w jézzaje towarzystwo w Frankfurcie n/m

Sakladny kapital: Połshestwa miliona schyeknakow.

Toto towarzystwo samieszja: Mobiliar, twerp, żyta, skóra, ratarski grat, fabrycki grat atd. po kwerdych, tuisich pramach a netreba żadny samieszjaż nicjo dopłacjowacj, bycne ho wulka wóhenjowa skłoda stala.

Spodobne wumjenenia, po koyrzej towarzystwo satunanie dawa, s zyla składowanie wupytuje, hu k temu skujile, so je ho jeho skulowanje jara roszcierito a podpisany agent porucza ho k wobstaranju samieszenjom wschlitskich družinow, je też k wudżeniu wscheho pożadaneho wulożenia stajnej hotowy. Prospekt a podpisane formularz moja ho wola neho darmo dostaci.

W Budyschin, 6. junio 1856

Wylem Jakob, na itnym torhoscju.

Psche kózdy festaren y fischel,
psche bolenje na wutrobi, psche do tho letu u
dybawosi, schijubolenje, sajwanje vlu-
zow je tón wot medizinalstho radicjela knesa
Dr. Magnusa, wokresnego syfikuša w Barlini

Płacjina: aprobierowany
½ bl. 2 tl. bróstowy syrop ½ bl. 2 tl.
vól 1 tl.

Brjedk, tis ho w mnohich padach a stajne
se spokojażym skulowanjom nałożo-
wasche. Tutoń syrop skulkuje hnydom vo
prjenim nałożowanjom wózbenie, psched-
wschlitskim pschi fahalkym a jachlokaeschelu,
spiekuje wulhad frakow, pomenschi losko-
tanje w schi i a wotstroniu frótkim czaku
kózdy najsylnitschi kóschel, tež tón pschi sucho-
cijnt a tacjieri frejwrocjenje.

Na Budyschin a wókolnośi pschedawa són
jeniczaj
brodowska haptka.

**Groźowe
bróstkaramellje,**

najlepschi brjedk t wotstronenju kóschela a t po-
łożenju dýchania, kaj tež t swarnowanju psched
dybawoszji pshi sajmnenu w symnym czaku.

Na Budyschin a wókolnośi w brodow-
skej haptzy knesa M. Jässinga kózdy cijek
na vsheden. Eduard Groß w Wroclawiu.

Wote mne djełane
draždanske bentuski psche kurjaze wóka
posticjuja tak lóksi, kaj wieszje pomhazy brjedk
t wotstronenju tuteje tak bołośnieje cíwilje. W
Draždansach pschedawa je jandželska hapt-
tyka w Budyschin, pak brodowska hapt-
tyka.
H. Werner.

S nakładom maciży serbskeje je wuschoł a je
w Esmolersowej knihařni sa $2\frac{1}{2}$ nsl. t dostaci:
Wosobné Dar za Kęsczianow,
wudate wot J. M. Buča.

**Hanża Hennigowna,
Korla August Kocor,**

slubjenaj.

W Prochnowie a w Ketlicach, 26 meje 1856.

Próstwa redakcije.

Tych samych kojezow, kiž ze Serbskich Nowinow za wselake němske abo słowjanske nowiny nowinki čerpaja, prosymy luboznje, zo bycnu při tym stajuje mieno našich nowinow w cytoséi přistajie a teho dla přichodnje „Serbska Nowiny“ pisac cheyli; přetož hdyž so piše: S. Now., dha lědy štō wě, što je z tym mějnene. — Tež by dobre byto, hdy by so při spominanju na našu maćicu, jeje pomjenowanje kózdy raz po nowym prawopisu stajito abo z najmeńska, dokelž wšitke cišćenje serbski pismik „č“ nimaja, tolatak, zo by so jeje mieno „maćica serbska“ pisalo. Z tym by so dotalna kónsusia najlepiej wotstronita.

— Do Prahi. Hač runje dopis z Prahi hakle tón tydženj wotcišćachmy, dha prosymy tola wo nowu posylku za přichodne čisto Serb. Now. Jara lubo by nam bylo, hdy bycny wše wjetše dopisy stajne wutoru abo najpozdžišo srjeđu w ruce meli.

Załączenu sobotu žita w Budysinje płacachu:

Korc.	Wyšsia.			Niżsia.			Srzedzna.		
	Płaćizna.			tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rožja	7	—	—	6	15	—	6	22	5
Wichenza	9	5	—	8	—	—	8	25	—
Decjmen	4	25	—	4	15	—	4	20	—
Worbs	3	5	—	2	20	—	2	25	—
Gróch	6	20	—	—	—	—	6	10	—
Rjepik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sabdy	8	15	—	—	—	—	8	5	—
Hejduska	5	25	—	—	—	—	5	15	—
Bjerny	1	25	—	—	—	—	1	15	—
Kana butry	—	15	—	13	—	—	—	14	—

Dowoz: 1870 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, placi so wot ryncka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kožde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola wudawařja 6 nsl. a na kral. pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 24.

• 14. junija.

Léto 1856.

Wojsi iecjje: Gwjetne podawki. G Guberniczi. G Chróziz. G Nydeje. G Horneho Šbelska. G Čejkež. G Luha. G Haja. G Nadeje. Dopisy. Žizeta serbska boža služba w Draždjanach. Wobroczenje. Psicholys. Spiewy. Hanž Devla a Mots Tunka. Narjeschtinik.

Swětne podawki.

Sakſka. Na parížskim skothladu je ſebi sakſki ſót dobru kħwalbu faſtužit. Wóſtlaných bje tam 12 horjadov a 14 wonzow, wot kotrychž 7 horjadov a 5 wonzow cjeħne myta dosta. — **W Budyschini** chzedja pecja 10. a 11. augusta t. l. wulki njemſki fpjewanski pħedżejżecż. — **Wónbanjo** pſchebywaſtaj russaj ministraj Neſel-reba a Gorčakow frótki čas w Draždjanach. Prienschi džesche do kisingskikh kupel, druhı do Wina.

Pruſy. G Varlinia piſkaja, so je ruſowſta ſrudowena kħejorka ho 12. junija do Muža-kowa podači ċħyła. Wot tam poſſedje wona poſdijischo do wilbadſtich kupel we Würtembergſtej. — Kral je ruſkemu ministrej Gorčakowej rjad ejorneho wortjota abo hodlerja spožežit a ruſti kħejor je marshalej hrabi Dohna a generalej Wrangeli rjad hivjateho Handrija poſtał. — Na čas wulkih naſymſtich maneuvrow pſchijedje pecja rakufi kħejor na wopytanje.

Rakuſy. Ēudy je ho poſtaſito, so dyrbja ho fjawne leħxowy abo vohrebnisheżza na to waſcheinie roſdijeliež, so ho katholyc̄ a evangeliyc̄ woſebje hrebaja.

Granowſka, Kardinal Patrizi, kotrehož je bamž na fejsna kħejorskeho prynza poſtał, je do Parisa pſchijet a bu tam jara ūwedjeniż poviata. — Deſchježi fu ſafata hic, ale ſekoda 1 fotraž je ho lyſches wulke wody ſtata, je jaſoſna. W njeſotrych mjestach je woda zjle haſy ſwot-torhata a wele wſow je cjiſje wutupenych. Wulka licjba ludzi je wo živjenje pſchischt a hewascha ſekoda wobliczbuje ho na 600 millionow nótow. Kħejor je krajinu, liži buchu powodżene,

wopħtal a pomozne wježy po možnoſti pſchirucżat. Wschudżom ſtaduja ſmilne dary fa wobſkodjenych, ale te nedožahaja a duž poweda ho, so budje ho fa nich krajna požejonka wot 20 millionow nótow ſejniciż dyrbecż. Na wszechlaſich želesnizach fu s'zyla wjaz ijsedžiż neħodži.

Jendželska. Ēudy paczinaja ho daže bóle bojecż, so wójna se potněznyimi amerikanskimi krajemi wudvri. Tam bje menużi jendželski poſtañz Crampton fa čas wójny s Rusjami Amerikanarjov k temu wabit, so bychu do jendželskeje wojerſteje ſlužbę stupili. Amerikanarjam je pak zusa ſlužba ſakasana a hacż runje bje jendželski poſtañz to wedjiet a tola pſche-čiwi taſkej ſakasni ſkuſkowat, dha ſebi potom amerikanska wyschnosz wot jendželskeje żadashe, so by ta Cramptona fa ſchrafu domoſi powołala. Jendželske ministerſtvo je ho pak pſche-čiwi temu hacż dotal wobarato a duž je njetko amerikanska wyschnosz Cramptonej porucżita, so by wón ſtere lixe domoſi ſit. S tym je po prawym fjawne pſche-čiwi bes wobimaj krajomaj horjeſbjehnene a jeli Jendželjenjo wo wodacjie Cramptoneho ſkuſkowanja neproſħa, dha može lóhko doſz wójna s teho nastacj.

— Wyshe teho je wjesta Walker truch kraja w polonskej Ameriżi dobyt a ho s nim pod ſakitowanje polnōzneje Ameriki podat, ſchtož tak wele rjela, jako by ho k nej pſchisauknys. To fu Amerikanarju fa dobre ſpō-nali a hewak hisheżze to, so je wón tak me-nawanu mosquitski kraj, hacż dotal pod jendželſkim ſakitowanjom ſteażi, pod ſwoje kneſtво wſat. Na to fu Jendželjenjo jara nemdri a duž je druha wina k wójni hotowa.

Ze Serbow.

Se Subernicžki. Wutoru 3. junija w 7 hodžinach wudyri tudy wohēn a su ho Grundež a Pawlikz I. twarenja wotpalite. Kak je wohēn wuschoł, neje nam snate.

S Króſziz. Čeredu 4. junija czechesche sylnie wedro psches naſču weſt a blyſt dyri do brožnje ſublerja Sſerbinca. W tutej biesche, dokelž ho hródzie runje welbowachu, wſchitlon ſlot ſawreny, kij bu pak tola plomenjam wutohneny, hac̄ do jeneje ranzy a jeneho bieharija, kij ho ſpalishtej. Sſerbinez twarenja buchu ſkoro zylje do procha a popela pſchewobrocjene.

S Nydeje pola Zasa. So su ſchrycho-wanežki, kij ho njetko wſchudžom trſebaja, hízom wele wohnjow ſaložite, to ſimy hízom husto poſpomniſi. S nimi hraſtachu tež tudy 3. junija džecži a ſamischkruh psches to wohēn, kij twarenja ſahrodnika Jakuba Wenka wutupi. W plomenjach ſpali ho tež 1 jatoſza a 1 ſwinjo.

S Horneho Hbelska. Sandženu ſobotu wundje w tudomnym mlynii wohēn a wotpalichu ho wſchiske mlynež twarenja.

S Cijekz. Na dwori tudomneho ryhatarja Harnapa bje ſo 25 ſohcji hluboka ſtudjeni pſches luty pjeſt wuryta a potom ſ deſkami a drewom tak wobiwerdžita, kaž je to pſchi tajſich twarbach waschnje. Tuto wobiwerdzenje nebie pak ſnadž tola krute doſz abo nebie ſ nusnej ſedžbiwiſſju wuwedzene, pſchetož jako ſtudnju-ryterej Hopeńz ſ Hodžiſia a Henczel ſ Hornejne Vorschęzi 7. junija na dni ſtudnje džie-kaſhtai, ſypny ſo ſtudjeni njehdje w položy ſwojeje htubokofſje na jene dobo a ſakypny wobeju džiekačjerow na tajſe waschnje, ſo pjeſt njehdje 12 ſohcji wyſolo na nimaj ležesche a ſo dyrbefchtai teho dla taj ſamaj hnydom ži-wenje ſpuſtſcjež. Hopeńz bje podrožnik w Hodžiju, predy w Braskowi, rodjeny ſ Delneho Hbelska a ſawostajti mandjelsku ſ jenym džiesjom; Henczel abo Hancz bje podrožnik w Hornej Vorschęzi, predy kocžmat w Eſtonej Vorschęzi, rodjeny ſe ſebniz a ſawostajti mandjelsku.

S Zuhā. Redželu 1. junija pſchipoſtnju w 12. hodžini wudyri tudy w jenej kheži wohēn, ale won bu tola, dokelž ho borsy na njón do-hladachu a ludžio ſ pomozý biechu, hnydom poduſcheny.

S Haſa. Bes tymi wſhami, kij biechu na ſkoto- a ptodohladži w Huczini ſaſtupeñ, maja Serb. Now. wysche Nadworia tež hiſcheje na Haſi ſpomnicž. Tudomny kocžmat Durenž je tam menujzy jenu ſaložu na wuſtajenju mjet. [K.]

S Rudije. Piast 6. junija wudyri tudy wohēn a pſchewobrocji wobydlenje khežnika Schimanka do procha a popela.

Dopisy.

Z Prahi, 10. junija. Najpredu poſfor-žimy na dopiſhovarjow we ſherbſkej Lužicy, cjoho dla wajne nowinski, ſa Serb. Now. derje ho hodžaze, ſyjeſtneho redakčii nepodawaja. My husto njeſchto-žili ſ dredžianskich nowin*) ſhoniſy, ſtož mohto wele predy w Serb. Now. byc̄. Jeno tak moža Now. pſchebz ſajimawsche (interessant) ſa naſ ſa wſchich cjtarijow naſtacj, hdyz ſo ſe wſchich ſončinow pilnje a ſyjeſtne dopiſhuje. — Pſched dwjemaj nedjelomaj iſedžiſche naſch ſlawny ljeſat prof. Dr. Löſchner, kij je tu ſe ſwojeho ſamō-ženja ſchpitalne ſa džecži ſaložit, na wſy khorých wopytowacj. Na pučju, njebotre hodžiň wot mjeſta, ſploſchichu ho konje, poſonč ſadny ſ koſlika, korejta ſo ſwrczi a ljeſat praſny jaru ſtraſnje do ko-rejčiného wofna, tak ſo ſebi htowu na mnogich mjeſtach wobodre a do neje wele ſchleſcianych kufrow ſabi. Borsy po tymle neſbožu pſchindjechu ludžio a wobſtarachu jeho do Prahi, hdzej buchu hnydom najwoſebniſchi ljeſarjo powołani. Won hiſcheje wele cjevi, dokelž rany neſju dotal ſahō-žene. Kak jeho w zylym mjeſzi wobžaruja a kak wyſožy jeho cjeſcia, móžeče ſ teho wiđeći, ſo bje ſo ſa njebotre dny w jeho domi pſches 500 wo-pytowarjow (bes nimi mnogo wyſoſich kniežich a ſemjanow) ſapiſato a ſa wobſtejenemi jeho khorosje ſo praschato. — Sandženy tydjen biechu tu ſtraſnje newedra. Esobotu 31. meje 1/6 ſbjehný ſo jaſoſny wichor, cjorne mróćina roſſchierichu taſtu cjemu, ſo dyrbjačku pſchekupzy a hoſzenzarjo ſaſwycieſc̄. Deshež ſ kruvami imjeſchany lijeſeſe ſo hac̄ do 7 hodžinow, blyſt a hrimot traſeſe do 8. Čeredu wečor pſchecjahnju tu ſaſo newedro, blyſt dyri do klöſchtra Dominikanow na starym mjeſci, tola ho dale niejo neſta, hac̄ ſo bu iſjecha wobſchodzienna a jena murja wobedrena. Naſhersche newedro bje 5. junija, kij zylu Cijeffu wot doſteho wečora fe krótkemu ranju ſ hróſbu napelni. Se

*) My tudy pſchispoſminamy, ſo draždianske no-winu wſchlednie wuſhadzeja, Serb. Now. pak jenož ſobotu a ſo wone teho dla druhdy nowinki njebotre dny poſdžiſche powedacj dyrbja. Pſchi tym proſhymy pak, ſo by ſo nam wot naſich ſnatych a neſnatych na wſach w nefrankowaných liſtach nowinski ſyjeſtne pſchispoſywale.

wiśnich kózow pschitkadhjeja hem dopiszy wo wul-
fich lijenzach, wo frupobicju (tam a hem bjechu
frupy 5 i luta cjeſe), a wo ſylnych wichorach.
W niefotrych krajinach ſu lodowe fruchi padale,
7—8 lutow cjeſe. Wokolo Rymburga buchu wiſchitke
plody na polach 16 roſow ſnicjene. Schłoda na
polach, w fahrodach (hdež bu wele ſchomow po-
walenych) a we winizach je wulſe. Tak piſaja
ſ Melnika, ſo ſu frupy tak ſakħadżale, ſo moja ſo
winowe peñki haſle ſa 3 ljeta jaſy hrabacj. Kaž
winizarjo praja, jchſodji frupobicje na wjazh ljet.

W mojim nastawku wo muſeu ſpomijenje na
wotriad za česku ryč njepobrachuje, dokelž je to
(Sbor muſ. pro vedecké vzdělání rčo i literatury č.)
jenož druhe mjeno za „Maticę česká“ (stož, kaž
je znate, předujotnje jenož pokladničku za mačersku
ryč woznamjenja).

Teſzeta herbſka boža ſlužba we ſchiznej zvrfwi w Dreždjanach.

Po newedrach a niefotrych deſchczojnych dnjach
bjeſche ſo nedjelu 8. ſmajniſta derje doſz mu-
wedrito, a herbſy kemscherjo teho dla cijim we-
ſelscho do božeho domu khwatachu, ſo bychu
ſredja bes Njemzami roſwucjenje w macjernej
ryči namakali a ſo po mójowſkim waschnu ſ
ſwojemu knesej modili. Zyrkej bjeſche hžom do
ſidnaczych ſ vobžnymi hynam i džowlami na-
ſeheho herbſkeho luda bohacieje napelnena, runjež
bjeſche ſich nieschtó mene, hacj pschi druhich ke-
mſchenjach: ſtož paſ ſo nam dživno ſdakó neje,
dokelž je na božej ſlužbi wokolo Jana dotal kózde
ljetu trochu meňsha ſyla džiel braka. Teho dla
tež bje nieschtó ſpovednych ludži mene. Žich roſ-
wucjowashe knes diakonuſ Trautman ſ Bu-
dyſchina a nalicj ſo ſich 224.

Gjawnia Boža ſlužba ſapocja ſo w iſdnaczych.
Prjedowanje po 2. liži ſwiateho Pawoła na
Timotea 3, ſchucj. 15—17, ſluſchachmy wot
knesa diakonuſa Voigta ſ Hodžiſa, pod týmle
ſastadom a roſpožoſkom: Čeſho dla to ſa
wulku dobrotu djeržecj dyrbimy, ſo
ſmy wot miodoſje w ſwiatym viſmi
roſwucjowanu. 1. Dokelž ſmy psches to
k naježiſchemu žortu wjery a bojskeho poinacjā
poſakani; 2. dokelž ſmy psches to najwieſiſki
puć ſ duhomnej dolonjanoszi a ſbōjnosi naſho-
nil, a 3. dokelž ſmy psches to ſ najbohatsim
trosčtom w kózdej nuſy ſastarani a wobstarani.

Zato herbſki ſpjevar ſuſtupi knes ſantor
Pečat ſ Budyschina. — Kjerlusche bjechu, fož
hewaf, ſe „ſpjevarſkih“ woſebje wotcijichciane,
a ſpjevacu ſo: do ſzenja čj. 310, do prije-
dowanja 691, pschi prijeđowanju 608, 2, po prije-
dowanju 154, pschi božej wečeri 175.

Iheſe herbſe kemschenje w tuym ljeći ſmijeje
ſo, da-li Boh, 16. nedjelu po ſwiatej trojizy,
7. djen septembra; ſchwarté paſ druhu nedjelu
adventa, 7. dezembra.

Tón paſ, kiž čłowiske wutroby wodži, žohnuſ
naſchu třijetu herbſku božu ſlužbu po ſwojej mi-
ſofsi ſe ſwojim kraſnym žehnowanjom, kaž wón
psches it ſwojego wotročka praji: Sdóžni ſu
wiſchitzy, kiž te profeſiſke ſłowia ſly-
ſcheli ſu a je ſakħowaju!

W o b r o c z e n j e.

(Po Gartenlaubi.)

Mersati wosolo ſo hladajo cijeresche młody
heweř psches male torhoshežo hōrſeheho mjeſtaſchka.
Schto paſ cijenesche jeho tak nemdreho? Wón
bie ſo runje w korečmi doſhynt, chyzche trubku
ſe ſala wucjahnycj a ſebi jenu ſahmolicj, kaž
cij druſy, ale bjeſche ju doma wostajit. A bes
trubki — tola nendjische! Teho dla tak khwat-
ſche, ſo by cijim ſtere ſaſo do korečmy pschi-
ſhot, lotruž wot niefotreho cjaſa tak jara lu-
bowasche, a ju parowacj nemöjeſche.

Dijimy khwatajzy ſa nim, wiſhak wón khe-
tro cijeri, a to tež dyrbí, pschetož ſeho wobyd-
lenje leži psched mjeſtaſchkom.

Njeſi tam pschińdje. Klinku namka ſady
ſtaroho ſhamora, hožej leži, hdž ſona doma
nejo. A wona nebjie doma, dokelž dyrbis che
wjesty vucj hicj, kiž bje nuſny. Wón paſ
chyzche prečj hicj, hacj runje nuſno nebjie.
Dijecjalto ležesche paſ w kolebzy jenož Božemu
ſakitowanju porucjene.

Durje ſu wotewrene. Dwaj drewjanaj ſtô-
zaj, nebarbene blido, ſhachlowa ſawka, komoda
a mały ſchyphel na ſjieni — je ta ſyla kraſ-
nosz wo jſtwi. Tola je tam wiſho renje wutedžene
a cijiste. Dobra hospoſa dyrbí tam ſnejſtwo mječj.

Ale ručje. Muž ma trubku a chye prečj.

Na jene dobo hiba ſo we kolebzy a džez-
cakto počne weſelje horbotacj.

Hacj budje jo nan wusłysczeć? Haj — haj, wón jo słyschi — a schtó wje, schto jemu dżenſa runje je, wen stupi k tej kolebzy — schtož dołho cjinil neje — a pohlada na dżeczatko.

Wono so luboſnje ſmiejſka a tyka jemu ryczyj na apſchecziwo. A jako tej czornej wóczy na neho hla- datej, dha so wobleczo teho muža džiwnje pſchemiſen.

Jemu so ſda, hdyz tak do wóczlow ſwojego džieszia hłada, so k nemu ryczitej luboſnje ale pak tej wótrje.

Schto neleži wſchitko w ſeničkim pohladanju džieszia! Schtož tudy pohladacz móže do schy- hła newinoſje a cijofoszie, a schtož niežo druhe newidzi, hacj jenož woko — tón nemóże niežo wjazy ſhubicj, tež niežo wjazy namakacj.

Nanej pak ryczesche wociko džieszia do wutroby a tón lód roſta, kotryž bjesche ju hacj dotal wobdawal. A jako tak ſamýsleny ſtejſche — we wutrobi dyrbesche ſylna wójna ſahorena bjez, pſchetož wona moznje pukotacze — stupi jeho mandjelska nute.

Wona so ſkoro ſtróži na tutym napohladzi, kotryž hiszeczen mjeſta nebiesche, a bojoſz chyſche ju ſapschijecj; tola bórſy pytny, so bojoſz mjeſci netreba.

Muž na nju hładasche; a to bjesche hižom dołho, so wjazy runje tak na nju hładak nebiesche. A njet widzisze, so bie ta ſtrowa barba jeſe ſizow ſajſchla. Ta ſama barba, kotraž bie jeho predy husto ſ radoszju napelnita, bie wobliednyka a w deljewſatym wobleczu wotnamenjowashe so njema staroſz.

To wſchitko widzisze wón hakle dženſa wot teho czasa, jako bie so wóczlo džieszia na neho ſleſito. Hacj dotal nebie wón żanej woczi ſa ro mjet. Hdyz bie ſwiatok a hewetſki kabat wotpoloženy a powečerjane, dha jeho dleſeje wo ſtvi neezerpesche, hdzej bie jumu radoszie na doſz namakat. To ſta ſo wot teho czasa, jako ſo ſe ſtymi towarſhem ſienocji, kotriž pſchi ſapoczątku jeho żadanje po domiſlich weſelach wuhanjachu a jeho pſches ſmiejchi pſchezo hlube a hlube do ſtaženia czechnechu.

Dženſa — nech ſhwali wón to ſa ſbožomny dženſi kotryž jeho wumóz čze wot ſkózneho ſhubenja — dženſa bie wot jeho woblecza mlha wotewſata. Schtož hewak widzik nebie, dokielž ſo widzicj nočzysche, to widzisze njetko.

So bie žona tak wurudzena, to jeho ſa wutrobu pſchimache. Wón newedzisze prawje, tak ſapoczątku namakacj. Pſchetož ſapoczątku ſo ſiħko nenamka, hdyz je ſo kónz dawnno wotkor- hnyt. Napoſledku pak jón namaka. Wón cju- jesche ſwoju winu, a schtož je k ſacjuczu teje ſameje pſchischoł, tón ju tež wusnawa a ju wuruna.

So tak blieda jo, pſchimide drje ſ teho — džesche wón, — ſo ſo wo neho rudiſ a ſo wjazy džielacj dyrbí, hacj hewak, jako wón hiszeczen ſam ruku ſtoži na to a tamne, schtož bie w domi nusne.

„Nó, foždy cjni ſenež ſwoju pſchisluschnoſz, wotmolwi wona ſ lubym pak frutym hłosom.

Njet ſo ert wotewri. A my jo ſebi ſlyſchachmy, tak ſo wona ſemu do wutroby ſlapasche a tak ſo želesno wutroba wotsan- ſtay. Wón wsa to džeczo ſ kolebki a koſchesche je, jako jandžela, kij je mjer ſcžinil bes nanom a macjerju. To wſchitko widzichmy my a ſocžuchmy, ſo tudy ſaſo tón ſnes ſylny bjesche we ſtabych.

My džiechmy ſ duremi won, kotrež melczo ſacjincz- my a weſelachmy ſo tak prawje ſ wutrobnej radoszju.

Wodzisze ſlyſchachmy wot miera a ſboža tuteju dweju. Pſchetož wot tamneho dnia nebie wón wjazy do ſorczę ſaſhot a dashe ſo wu- ſmiejzam ſmecj, hacj wjazy hanicj nemózachu, pſchetož woni bjeſhu wſchity hubeny kónz wſali, tón jedyn na taſke, druhi na hinasche waschnje.

„Schtož čze ſo wobrocjicj,” praſesche wón, „dyrbí ſo zylje wobrocjicj. To je to prawe wobrocjenje.“

Přeloži Horistaw.

Prilopk.

* Katholicka dwórkowa zyrkej w Drež- djanach. So by mjeſtno ſ tutej rjanej twarbi nadobyt, da furweſch August III. dwaj ſtopaj wulſeho, pſches Kobio wedzazeho moſta jaſhypacj a w liecji 1737 podložt ſ neſ ſaložicj, kij je 28 iħoči hiłubki a na tak menowonym, ſ mnogich tawijut ſchomow wobteſazym roženej twarev. Gaetano Chiaveri, po narodzi Italčan, bie twarz tutej kraſneje zyrkwe, kij na żonſtu, ſ wobruc- katej ſuſnu woblecjeniu, niz zylje nepodobna jeje. Šedomnacje het dołho traſesche jeje twar, tola bu wona hižom peči het predy ſkózneho dokon- nięta k Bożej ſlužbi poſwieczena. Koħoty jeje twarje, ſwuwacjom ſniutkomneho wutwara, bjeſhu tiſi fróz weſche, hacj vola knenineje zyrkwe (Frauen- kirche) a fu ſi zyla bliſko 2 milionaj toleč wu-

ćinię. Na kamentnym woblożenju jeje dwójnego krywa steji 60 statuow abo świecziatow a delkach, na rózkach, statuy schyriach ewangelistow, wschilke wot rjesbarja Mattelli'a s pjesłowza dżetane. Kózda prjenskich khosztowasche 500, a kózda poślenskich 900 toler, kózli z ylla 33,900 toler wucjini. Wjeja (abo tórm) je hacj s wetschej na nej stojazeho kichiza 302 stupniow wysoka. Snutskomne tuteho rianego tempa budisiche hiszczje krafnischo wuhutowane bylo, nebudisiche sydomljetna wójna sadziewaj o nesastupila byla. Wośebie je so na wetsch wo średzia zytkwie zylije syrocianzy pomysilito psches nnamenja a wobrasy, kij niczo mene hacj wośebitu pschistojnosz a placiszu nimaja. Sボkomaj staj hiszczjen dwie pobocznje zytkwi, kij steji wot hłownej psches wulke, mózne stolpy a schęzki dżielenej. Ta s prawizy je światemu Xavierej a ta s t kierzy światemu Bennonej poświeczena, kótrz światy wysze teho hiszczjen tej jenu tych schyrioch pobocznych kapalnju wobśedzi, a to tu przedknju na liewizy, pôdla chora. Ta druha na prawizy skuscha światemu Nepomukej a tej dwie sesadnej pôdla hłownego woltaria rjekatej, na prawizy: sakramentna, na liewizy: kichzna kapalnia. Wobras, kij 16½ tóheja wysoki a 8 tóheje schjeroke khrysztowne s nebju spicje wośnamenja a hłowny woltar debi, je wot Rafaela Mengsa dżelany a 30,000 tol. khosztowat. Pschi tej dostojnej, pośbichowazej rjanoszi tuteho wobrasa wostane pak pschedzo to dżiwna myślicja tuteho moleria, so je won Boha knesa, kij w nebech na troni sedzi a wot jandzelow wobdaty je, s białym pudrowym świgiem wobdateho a s runje tajkej allongowej peruki wuhutowanego wośnamenit. Byagle, Silbermannowe poślene dżeso, su pecja 36,000 tol. khosztowate. Wokolo nich su mjestna sa tu tak sławnu sakstu muifissku kapellu a sa zykwimy spjewarjom, kotrejuz synki tej mnogich nefatholskich do tuteje zytkwie wabia. Zeje swony dawaju so w harmonistkim swonenju halle wot ljeta 1808 hem blyscie; pschetoż mier, w lęczi 1806 w Pośnaniu scineny, ie vodjanskim rume prawo s protestantiskimi podat, prawo, kij drje je w Saksej, niz pak — bohu żel! — we wschilkich njemskich krajach pschiposnate, kaj nam hiszczje dženja Rakusy dospolne dopokasino wo tym dawaja.

w.

* Pejzota, jako Doctor medicinae. W mjeszi „Marktsteftu” w Baserstej je so pejzota, so tak praju, jako doktor lekarstwa wopokasala. Pejzota bu wot teje ſameje pola woka bliſko stronje koton, polozi ſebi, ale podarmo, pleſtir wot hliny a wody na ranu a padje napofledk do hłubokego spanja. Jako won wotuczi, blyscie zykwiny czapnik. Pejzota spodzivaj o pośluchasche a liečeſche, kaf wele bise; a wopravdzie, ſeger blyscie, a pejzotę

klózje bie počjolkarej jeho blyscienje ſaſo dalo, kotrej blyscie psched dwjemaj ſtetomaj psches nasymnenje ſhubil. Ton pejzotat jenož je njetko wojipny, kotre wucjene towarſtvo tu kneni ljeſkarfu, menujzy tu pejzotu, k swojemu ſobustawej wuwoli. J. R. M.

* Warnowanje. Wot njeſotroho čjasa hem wabja njeſotſi hamburſzy lódzjewobſedzjerjo pak psches wosſewenja we wschelach nowinach, pak psches agentow, kij po kraju wokolo čahaja k temu, so bychu ludzio de polonſcej Ameriki wucjahowali. Woni pschi tym tamny kraj jara wulhwaluja a wabja woſebje tež s tym, so chzedja tam ludzi pak darmo, pak sa položju vſcherewesnych penes pschewez pod tym wumjeniom, so wucjahowario tajki wutož potom w Amerizy wotdzielaja. To pak je fa wucjahowarjow jara straschnie wumjenje, pschetož lódzni kapitanoojo ich w Amerizy tajkim pschedadzia, kij najwiazh ſa nich placia a ſlužba može ſnadž čjazh ſiwenja tracj a wucjahowario neſmedja precj, nech so ſim kraj abo kres lubi abo nelubi. Wysze teho tam żolta ſymniza tak ſakhadja, so zysh, kij tam pschitbadjeja, kaj muchi na nju mru a teho dla je braſilijske ſnežeftwo pschitasato, so ho žani wucjahowario wiazy do kraja puschejcz neſmedja, hacj ſo taſta khoroſ ſaſo ſhubi. Taſtu ſwoju ſakſnju je wone tej do Hamburga poſtato, so bychu wot tam dale žanych wucjahowarjow precj nepuſczejili.

S p ē w y.

Grudny podawf we Gjajekezach

7. junija 1856.

Ach roſkaſ domej, ſmierz cje žada!
Taſ nech we naſchei wutrobi, —
To daj nam tola Boža hnada —
Tu wohſtajne wſchak ſaklinęſi;
So ſmy tu ſtajne hotowi,
Hdyž nahlje ſmy precj wołani.

Haj roſkaſ domej, ſmierz cje žada;
Hdyž wopuszcicj tu maſh twoj dom,
Kaf ſrudnie tola njetk wonhlada
S tym wbohim Janom Hopenzom,
Kij dženja tydjen w Gjajekezy
Sso w jenej ſtudni ſaſypny.

Djenſ tydjen rano dha won džiesche
Na ſwoje dželo po ſchecich;
A jako won tam džietat blyſcie,
Hacj nimalje do woſomich
Da jeho a joh towarſcha
Ta ſrudna ſmierz tam pschelhwata.

Boh wje, kaf ſ nimai je ſo ſtalo
Kaf ſrudnu ſmierz tam mijetoj ſtaj?

Hacj̄ ſnadž to drewo ſwelbowalo
So neje wyſche wobimaj,
So ſnadž ſtaj jenož ranenaj
Bon ſteſtuj ſumrečj̄ dyrbjalaj.

Duž roſkaž domej, ſmerez eje žada!
Ty newieſch, hdy masch wotsal hicj̄;
Ach ſ tym chze tola Boja hnada
Naš kózdhon na ſmerez dopomnicj̄,
So bychmy byli hotowi,
Hdyž ſmy ſnadž nahlje wołani.

Haj roſkaž domej, hdyž ſo ſ neho
A wot tych ſwojich džjelicj̄ masch,
Schtó wje, hacj̄ pſchindžesč ſaſ' do neho,
Hacj̄ ſwojich ſaſo wohladach,
To ſnadž tón wbohi. H o p e n j ſ ei,
Hdyž je precj̄ ſchol, tež myſlit nej.

Duž roſkaž domej, ſmerez eje žada,
Hdyž runje młody, — ſtrowy ſy,
A nepraj temu, ſo je blada,
Kij hijom ſa te miode dny

Eje ſ ſmerezji nucji hotowacj̄
A niž ſ tej ſamej žorty hnacj̄.

Ach roſkaž domej, ſmerez eje žada!
Haj ſ čaſom a pſchi ſtrowym dnju,
Kak ſrudnie pola tych wonhlada,
Kij w ſwojich hrjechach wotsal du,
Kij wotczakuja ſ pokutu
Hacj̄ ſmerez je ſim na jaſyku.

Tón luby Bóh paſ ſhyt tych jeho
Po ſwojej hnadiji troſtiowacj̄,
Kak lubu nan ſo wyſche teho
Tež po tym džeszu horjebracj̄,
So wſchaf ta wboha ſyrota
By muſy cjerpicj̄ netrata.

Ach roſkaž domej, ſmerez eje woła —
Daj, ſmilny Bojo, ſ lubožiu,
So mi tež tute ważne ſłowa
Wſchaf ſtajnje pſched wocjomaj ſu,
So kózdy ejas ſym hotowym,
Hdyž budu wotsal wołany. [Pjotr Młonk.]

Hans Devla. Aſ, aſ, aſ!

Mots Tunka. Schto dha paſ masch?

Hans Devla. Za jenož ho džiwam, kak ludžiſ
druhoh ſruk ſtomolweja, hdyž ſo jich jedyn ſhubu
prasača.

Mots Tunka. Kak dha je ſo to ſkalo?

Hans Devla. Hlaſ, wondanjo pſchindže ſena
holčka pod korcžmarej wołna a dokež poczinasthe
poſeſje byc̄, dha poſtaſje jedyn młody hólz, ſo by

ju domoi pſchewodjal a jako ſo jeho ſedyn druhi
teho dla napraſhovatſe, dha won temu ſamemu
tolu taſku pliſtu wołkozi, ſo je ſemu ihdjeni wucho
klinčzało.

Mots Tunka. Wo taſkim wotmolwenju ja
ničjo wedjeſz nočzu.

Hans Devla. Za tež niž! Wotmolwenje ſ
młoka je mi pſchego lubſte, hacj̄ wołmolwenje ſe
ſelſe. —

N a w e s t n i k.

W u t r o b n y d z a k

praj podpisany najpróby wysoż czechsenemu knesej rycerzkublerej kindej nad Matym Budyschinom sa pschipostanie sykawoy pschi wohnju, 2. junija tudy wudzrenym, teho runja dzasuje so won lu bosne mužstwam matobudyschinskej sykawoy sa jich pomożne skutowanje, psches czož bu jemu tola njechtó s plomenjow mudobye. Boh ion knes chyłt wschitlich sa to bohacije johnowacj.

**Pjetr Siob,
mlynwobšedier w Rakoſdach.**

S j a w n y d z a k.

Wschitkim tym, tij nam pschi trascnym wohnju, naš 2. junija jara nastrojazym, s bliska a s daloka s pomozy kchwatachu, wošebje pak mužstwam barisfeje, pschiwczanskeje, nechorufseje, matobudyschanske sykawy, taž tež s drugich wskow praj so s tutym naležnje sjawny dzak s tym wutrobnym pschecjom, tón nebeski wócejz chyłt kózdemu taſtu nam wopaskańu lubosz tu časjnje a tam wjecznje johnowacj.

W Rakoſdach, 9. junija 1856. **Domsch.**

S j a w n a p r ó ſ t w a.

Ja proſču s tutym, so bychu ludijo wjestu Marju rodj. Weberez wjazh po mni nemenovali a tak moje meno do haniby neneſli.

Jakub Rachlowz w Hucjini.

M i ſ i o n ſ t w o.

Dokelž časť tu je, so so ſafo tež te ſa tutto ſteto ſhromadžene dary ſa miſioniftwo do Drážđan poſtači maja, ſo egi lubi bratſia, tij ſu ſobustawý naſcheho towarzſto, a wschitzu družy pschecjeljo, ſiž ſo nam pschisankneja, pschecjelne proſcha, te ſim dowjerene a naſberene peneszy hifchcje we tutym miſiazu knesej duchomnemu Trautmannie w Budyschinu jako poſtaſnik ſerbſkeho miſionſkeho towarzſto wotedači.

Priódſtejeſt wo.

Thiemia, duch.

W Kubſchizač ſu jehnjata na pschedan a može ſo tam wſcho dalsche ſhonicj.

A u c h e n ſ k e a m ü n c h e n ſ k e w o h e n ſ a w j e ſ z j a z e t o w a r ſ t w o.

Slicžbowanje wot ljeta 1855.

Saſtađny kapital	il. 3,000,000. —
Dokhody prāmiow a danje ſa 1855 (ſ wuwſacjom prāmiow ſa poſdjiſche ljeta)	1,530,259. 26.
Prāmijove reservy	2,308,934. 10.

Wobſtejaze ſawjeſzenja w ljeti 1855 . . . . . il. 6,836,194. 5.

W Budyschin, w juniju 1856. Agentura ſa Budyschin a wokolnoſz.

M. A. Flanderka.

Sahrodiſka ſiwnoſz czo. 3 we Wulſkim Psches- drjenju ſ 9 afraji 186. □prutami lejonnoszow je ſe ſwobodneje ruki na pschedan a ſe wſcho dalsche pola wobſedjerja ſameho ſhonicj.

Zena ſiwnoſz ſ 4 kozami 45 prutami lejonnoszow je na pschedan. Wſcho dalsche je ſhonicj w herbſkej gryheſi w Sahorju pola Budetez.

Zena ſiwnoſz ſe 16 kozami pola a kuli a ſe 155 dawſkiſti jenoſzemi napoſojena, je na pschedan a može ſo wſcho dalsche ſhonicj czo. 8 w Mjerkowi.

Maſivna khjeſa czo. 60 w Vorschizach ſ pót- kſecja kozom pola je ſe ſwobodneje ruki na pschedan a može ſo wſcho dalsche tam ſhonicj.

Zenu hifchcje gylie dobru brožen, 44 stopow dothu a 30 ſchjeroku, wot fortejz ſo duchne dómſte twarenje natwarici hodzi abo tež tórfowa kólnja, mam w Bichym Kholmu na pschedan.

Jurijs Buhl we Wulſich Šdjarach.

Jedyn lohki dobry wós ma na pschedan!

Jurijs Buhl we Wulſich Šdjarach.

Cijcha ſwóſba može bydlenje ſ wotnajecju doſtacj. Wſcho dalsche je ſ ſhonenju pola gmejn- ſkeho priódſtejerja w Kichinej Vorschicji.

Na puciu wot hoſzenza ſ Tſiom Hwjesdam psches Matu Vorschicji, Wulſki Žicjen hacj do Brjeshy bu ſobotu 7. junija ſelenožidžana, ſ worzelowymi pacjerkami wuſadžana moſchen, w fortejz bie njehdje 8—10 tl. wschelakich penes, ſhubena. Sprawný namakař doſtane, hdyz ju w hoſzenzu ſ Tſiom Hwjesdam woteda, **dwaſ tolerej myta.**

Zena liſtownja abo brietaſcha ſ wojerſkiſti paſom a ſ pojcerſkiſſej jedliju je ſo wot Ljetonia do Pomorez ſhubila. Sprawný namakař chyłt ju ſa pschisprawne myto we wudawačni Serb. Now. wotedači.

Dyrbiak ſnadž niechtón na to ſmyſleny bycž, kſlamy ſrjadowacj a ſ temu wjezore vaſa abo kſlamarski grat ſ njehdje 200 kaſchecjkami a dru- himi potrebnymi wjezami, jaſo wulſe wah i a t. d. naſoječi chyłt a móz, temu može ſo to wschitko we wudawačni Serb. Now. wukafaci.

Powschitkonne sawieszjaże towarzstwo.

(S. A. priv. Assicurazia Generali w Triest.)

Saruczący fond towarzstwa **Zidna czemillionow 500,000 schiexnakow dobrzych penes.**
Wetshi dżiel samozęna towarzstwa je na fubta hypothekarishy wupożyczeny.

Sawieszenia na twory, maschinu, mobilise, stot, wumłoczenie žita atd. atd. pszechzivo wóhnju po tunich twardzie postajenych pramijach.

Doplaczowania ho żenie żadacj nemoga.

Pschi sawieszeniach ratarshich pschedmetow possicza towarzstwo wośebne dobytki.

Sawieszenia kapitalisow a rentow na živenje c̄lowelow. Sawieszenia puczowazych kultow na dróhach a jeleńiach.

Wschie požadane wustadowania dawa **Ferd. Petau**, wokresny agent sa Budyschin a wokolnośc.

Wosjewenje,

pschedawanie Hanuschez sahrodniskeje žiw-noszje w Drobach nastupaze.

Nowischo fastupenych winow dla je ho wobsanknyto, pschedawanie Hanuschez sahrodniskeje žiw-noszje, po wosjeweniu wo 23. haperleje t. l.

na 25. junija 1856

postajene, kij na tudomnym krajnośudniſtwi, ale we wohydeniu ryghtarja Kovarja w Drobach woldzeręci, schodz ho s tutym s kawedzenju dawa.

w Budyschin, 12. junija 1856.

Kralowskie krajuośudniſtwu, II. wodzienje.

Bach.

Aukcja. Pondzeli 16. junija a pichnijecie dny smjeje ho wulka, njehože 3000 c̄iſłów wopschijaza aufzia wszechlaſkich tworow a gratu w khamach jehtarja Bertrama na žitnej haſy w Budyschin.

Aukcja trawy.

Pondzeli 16. junija t. l. rano w 9 hodzinach budze ho na swobodnym fubli w Deschizach tra-wenie na suzy, njehože 20 körzow wulkej, po losach na pschedzowanie pschedawacj.

Dżelba

ržaných motrubów

ma na pschedan

Schade et Comp.,
predy Flanderta.

Wosjewenje.

W podpišanych brunizowych podkopach je bru-niza s dostaczu a pschedawa ho

1. druzina po 5 nſl.,

2. druzina po 4 nſl.,

3. druzina po 2. nſl. hacj 2 nſl. 5 np.

Brunizowe podkopyki adv. **Seubicha w**

Malej Gubernieczny.

Chr. G. Roscher, faktor.

Wot njetk bydlu ja w Schü-beckez khezi na róžku herbskeje a žit-neje haſy, w predawšim Kelingstez welbi.

Klempnerskeho mischtra Strengera wudowa.

Wot mowlwene
sa tych dżelacjerow, kij chyžcu do dżela stupieč, je s K. pschischlo a može ho wcho dalsche skere ljepe pola redaktora Serb. Now. sbonieč.

Kamien i nowuhlowy mas s wobarbenju drewow, deskor, durjow a t. d., so bvhu ho w mofeczi pſbed hnicjom wobarnowale, pschedawa stajne w gylach tunach a w malych c̄iſzach

J. G. F. Nieckh.

Schrenz — to su layki s papernika — s pohojenju pola, woſebje s blijschemu rachowemu ſwru, pschedawa

J. G. F. Nieckh.

Wot redakcije.

Do Lipska. Hdy snadz dopisy přikhadźeć počnu?

Zańdzenu sobotu žita w Budysinje płacach:

Korc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedzna.	
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rožta	7	—	—	6	15	—
Wšenja	9	5	—	8	—	—
Sečmen	4	25	—	4	15	—
Worš	3	5	—	2	20	—
Gróch	6	20	—	—	—	6
Rjepik	—	—	—	—	—	—
Zabły	8	15	—	—	—	8
Hejduska	5	25	—	—	—	5
Bjerny	1	25	—	—	—	1
Kana butry	—	15	—	13	—	14

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórlétta předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
pósće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 25.

21. junija.

Léto 1856.

Wopswijecije: K nawedzenju. Swetne podawki. S Budyschina. S Meschiz. S Weleszina. S Budyschina. Dopyš. Bischöf. Syewy. Hans Devla a Mots Lunka. Cjahi saksosch. Jelesnizy. Venecja placisna. Zyrwinske powjesze. Nawieschtini.

K nawedzenju.

Shtož chze na tsecje schtwortlieto 1856 sa Serb. Nowinę do předka placicę, tón nech njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovskich pôstach placi so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón ſamy čas. — Sa wossewenja a nawieschtki möžem Šerb. Nowiny kóždemu porucicę, pschetož te ſame čitaja so tak derje w Budyschini kaj tež we wschitkých ſerbskich wſach, a schtož chze po tajkim njeschto tak prawje po zylým ſerbskim kraju roſchjerene mječ, tón daj to w Serb. Nowinach wossewicę.

Nedakcia.

Swetne podawki.

Salſka. W Dražđanach wotdjerja so tamón tydjeni wulki furohlad, hdzej bje jara wele ljepeſtich kur wustajenych. Kral a kralowski dom je jón tež wopytal. — Kral je ſchuſejo-wemu bjerzy Vačeji w ſerbskich Piwozach ſljebornu medailu ſakſybneho rjada spožčil. — Sa wuradžowanje njemſkeho pschelupſkeho ſakſonia, kotrež ma so w Frankfurci nad Majnom wujednacj, je ſe ſakſke ſtrony predawski minister pschelupz Georgi w Wylawi a appellazionski radicijel Dr. Tauchniz w Dražđanach wotpóſtan. — Sa dwaj hornolujſtaj wotreſaj je dla prijódktejacych zyrwinskih vifitaziow tu ſhwili duhomny Cloſters Hohensteina a Rychtar ſ Nowego Miesta pola Stolynja jako pomoznik wotſtajeny. —

Prusy. Swudowena rufa khiezorka neje so do Mužaſowa podala, ale je so ſ Barlina na runym pucju do württembergſkeho hlowneho mjeſta Stuttgartu wotweita. Tamniſcha krón-prynzehyna je menuižy jeje djowka. — Tež prusti kral je k württembergſtemu kraju do Stuttgartu na wopytanie pschijet. — Kral je franzowſkemu ministru Walewſkemu rjad czorneho worjota poſtat.

Rakuſy. Dokelj w Italskej trochu nesmierne wonhlađa, dha ſu Rakuschenjo w ſwojich tamniſtich krajach wójsko jara pschisporili a na dróš wot Mailanda do Coma wulke ljehwo ſatožili. — Khiezorka chze w bližším času do nediel pschincj a dokelj ſebi baba myſli, ſo dwójnikom porodži, dha je hžom ſa teju wſcho nufne pschishotowane.

Franzowska. W Parisu bje ſandženu ſobotu wulki ſwedjenj, pschetož khiezorski prynz bu ſchajenj. Notre-Damska zyrke, hdzej mjeſeche ſo ſchajenje ſtač, bje na najrencho wupyschena a bje ſo na tajke wupyschenje 400,000 nörtow wažito. Rimalje zyke parife wójsko, kaj tež mjeſečjanska garda bje wot kralowſkeho hrodu hacj do zyrwje na wobimaj bokomaj dróhi poſtajena. Popołnju ſrótka do pečiach wotſiedze najprjodžy kardinal Patrizi, kij mjeſeche mjeſto bamja ſmótſej, ſe ſwojim pschewodženistwom ſ kralowſkeho hrodu do zyrwje. Predy neho jedžeschtaj dwaj ſchieszpschejnaj wosaj, w kotrymaj jejeho ludžio a njeftoti khiezorský ſaſtojnizy ſedžichu. Kardinal ham wefeche ſo we wosu, do fotrehož bje wóſom ſoni ſapscheinnych. Predy tuihých tſiech wosow jjechaſche džielba jjeſných tſielzow a ſa

nimi dželba tragunarow. Nsehbje 20 minutow po wotjedzenju kardinala wujedze khiezorski wejeczah, tij s dwanaczych wosow wobstejsche. W tych prjenskich sedzachu franzowszy prynzojo a prynzezhny, kaž tež wošejni gusy hossjo; potom pschijedze khiezorski prynz se swojimi governantami a se swojej dôsku a sfoncjenje khiezor a khiezorka. Tutoń khiezorski cjał, tij sara pomatu jiedzische, pschijedze hakle $\frac{1}{2}$ 6 psched zyrkej, hdzej bu wot pariskeho arzbiskopa s wulcej mnichotu duchomnych wobdateho, pschijie powitanzy. Iako bje khiezor se swojim pschewodzenstwom w zyrwi swoje mjesto sajak, sta so sfidcjenje na wošebrje swedjenisse waschnje. Pomnecaia bôdny a wulkotny bje pohlad na tych 80 shromadzenych arzbiskopow, biskopow a drugich wulcich duchomnych knezich, tij so w swojej drohei, se sfotom a s drohimi kamischkami pschitrytej draszi blyschczachu. Swiatocjnosz bje $\frac{1}{2}$ 7 sfonczena. Wulsczony prynz bu potom do khiezorskeho hrodu domoj weseny, khiezor a khiezorka, kaž tež jeju wošebrni hossjo podachu so pak na radnu khiez, hdzej bje jim mjesto Paris pschijie hosszinu wuhetowato. — Pschi sfadnosz tuthych tschejznow je khiezor 1336 pschekupnikow wobhnadzit a wulku hromada rjadow abo ordenow wójsku kaž tež drugim ludjom po zlym kraju wudzielit. — Wulke wody su w Franzowskej sažo spanye.

Jendzelska. Tudemne wschiedne praschenje je tu khwilu to, budje wójna s Amerikanaremi abo niz. Ameriski pschedsyda Pierce je menujzy jendzelskeho pôstazha Cramptona dla wiesteje winy, tij smy hijom tydzenja rospomnili, do Jendzelskej domoj pôstak a to su Jendzelszenjo jara sa sto wsali. A dokelž njejakieho králoweho pôstazha domoj pôstacj tak wele rieka jako: pscheczelstwo s tuthym králem horjebjehnyc, dha može pschego s temu pschinc, so hebi Jendzelszenjo to lubicj nedadza a s Amerikanaremi wójnu sapocznu. To pak so jim tak prawje necha, dokelž by jich pschekupstwo psches to jałosnie schkodowało, pschetoż hijom ta jena wiez, so potom nebychu žaneje barwmy s Ameriski dostacj mohli, by wele jendzelskich pschekupow do nesboja pschinezla. Duž chzedza so Jendzelszenjo, hacz runje jałosnje horbjie cjinja, radscho sfednacj,

pschetoż wenez pola nich sfoncjenje tola wiazat placja, dyžli cjesz, a woni chzedza s tym spofozom byc, so by ruskowksi khiezor jednarja cjinil. Kaf so ta zyla naležnosz sfoncji, je niesko hîschcje zylje newjeste, tola pak je jendzelske ministerstwo swojim wójnstim lódzam poruczito, so ddrbja na wschisko hotowe byc.

Rusowska. Rónz tuteho mješaza najskere pošlene dželby nepscheczelow Krymu wopuscza.

Turkowska. Turkojo tam a hem pschego hîschcje slie pscheczivo tscheszjanam sahadjesa a su jim wónbanjo sažo dwie zyrki wutupili.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tón tydzen smy tudy a we wokolnoszi surove newedra mjeti. Pôndzelu rano wot 1. hacz do 4. hodziny nesasta-wasche blysklanje a hrimanje a deschcje so se wsczej mozu delje lisceshe. Hacz runje blysk wiazore rasz dyri, dha je tola jenož s wetscha do polow sajet abo so po blyskowodach do semje shubit, tak so janu schlodu načinil neje. Tež je jeho dyrenje, tij je so do tsjelanskeho hosszena stało, bes dalschego wobschodzenia wotbjezalo.

Sredu rano w 2. hodzini mješachmy sažo surove, ale niz tak dotho trajaze newedro, tola pola naš, kaž tež w najblízschei wokolnoszi blysk žaneje schlody načinil neje.

Pôndzelschi deschcje na polu žaneje schlody načinil neje, ale wulka woda, tij bje wón hromadu swedł, je delne na wobimaj bohomaj ležaze kuli s džiela samasat. — Deschcje, tij bje sredu rano, je žita trochu spowalał, najbole pak jeczmen.

S Meschiz. Sañdzenu pôndzelu rano w 1. hodzini pschiczeje s nam surove newedro a trajesche hacz do schtyrjoch hodzinow. Na taiske sylnie hrimanja, kaž tole bjesche, so najstarschi ludijo skoro dopomnicz newedza, dokelž nimalje blysk a ras stajne szjehowasche. Pola naš dyri do jeneje jabtonje njekontakte kroczielje wot twarenja a hdy budjishe so hospodař nedohladat, so so schtom s niusla pali, dha szyla wedzeli nebychmy, so je do neho dyrito, pschetoż džierka hdzej je blysk nutsejahnýt, je jara matka. Wohen w schtom bu bôrsy sahascheny.

Dopisy.

Na Čzornobohu je blyss do blyskowoda dyrik a po nim delje do semje sasjet.

W hōzenizu k Stotemu Kluczej je blyss rano $\frac{1}{2} \frac{1}{4}$ pschi wuhnu na ranšim boku nups dyrik a na tutej stronii hacj delje tak sakhadzat, so je to wulzy spodžiwnje. Blyss je so pola wuhnja na dwaj bokaj dželis, na wobimaj bołomaj zhljse delje smetak, hrady a kosty rosschcijepit, w hornych a delnych swiach wokolo hōdžit, kaj je to na szjenach a murjach widzic, ale tam tola nihdje niczo sapalit abo sešmudžit a tež žane meublje newobschdžit. Sa to bje pak blyss hromadu džiela na lubji sapalit, ale ta bje psches wutrobitosz hōzenzarja Rieschnarja a jeho ludzi sahašchena. Hdy budžische blyss do wečorneho wuhnja dyrik, kiz k hōzenzarſkej swi a k wobydlenje wedže, dha budžische knadž to wele straschnischo wupanylo.

Nedaloko Pomorze je blyss pecja do telegrafischo grotu dyrik.

Schłoda pola naš wulka neje, tola su ūki khjetro smasane a pucje jara rostorhane, psches toz deschej so šylnje lijsche.

S Weleczina. Pschi ūrowym newedri a pschi wulkej lijenzy, kiz tu ūandženu vondželu w nozy mjejacmy, dyri blyss do wulkeje knezeje brožnje a spali tu ūamu se wschtnej ūlomu a se wschtlikim gratom, kiz w nej bjesche, hacj do czista. Tež spali so w tutej brožni na 180 hermanskich budow, čjohož dla so pecja bližschi hermank, kotryž bie na nowy wudžen bycž dyrbjak, nebudže wotdjerzecj móz. Piwačnja pocja so tež sapalecj, ale woheń bu tam tola poduscheny. Nemožuje wulki ūlwk je nam pucje jara roszychnowat a tež njeotre mosty swottorhat. Knežemu našenkej je so pschi tutym wóhnju byk spalit. Tutton bje so menujzy ludjom, kiz jeho s hródzie wedzechu, wutorhyl a ūam do plosmenjow ūabježat, hdzej bórsy ūon ūosny.

Z Budyšina. Zaúdzenu wutoru a srjedu bě k. Rezač z Prahi, wudawař českich šulskich nowinow w našim měsće a je wobaj seminaraj, kaž tež tachantsku a michalsku šulu wopytał.

Z Prahi, 19. junija. Mechanikar Božek, kotrehož ūlónzo, mješacj, fernicj a wečornicjli nasche džiwadlo čjasto pschebraňna, hotuje nješko tajše apperaty sa jene džiwadlo w Londoni. — Hacj runje so ūam wo ūuchnu nestaram, wjem tola, so punt howjaseho mjaša tónle mješaz 12 ūražarow (4 nsl.) placji: punt bjeleho khleba je sa 4 kr. ($13\frac{1}{3}$ np.). To nech je nowinka so hospoš. — Nedawno wrózji so musejný assistent A. Frič, mlody zoolog se swojego weđenstwego pucjowanja po Dalmazii a w Čzorno-horach (s. Crna gora, ital. Montenegro). Wón bje tam 3 mješaz a je wele morskich ūwierjatow a ūwierjatkow na hromadžit, kiz je wschtiske čjesclemu museu darit. W juliju budže jeho ūbierka ūawnje wustajena. — Nietko su tež ūupelje Karlowary (Carlsbad), hdzej je tu ūhvilu psches 2400 hospci, pak Marienbad a Franzensbad telegrafisip s Prahu ūienocjene. Je-dnora depescha hacj tam placji 2 ūjehniskaj. — Mjeſtſki archivat a ūlawny čjesci ūpišowat K. Jaromir Erben bu s čježnym ūobustavom khjegorskej knihownje w Pjetrohradi. — W Kladni bushtai dwaj heverej, nanci njeſtrich džecij, w podkopach ūashypnenaj a we wuhlogau ūadušchenaſ. — Sa wejeranskim ūabaweschje so tu hólcej ū tym, so ūapalnicjki (Bündhütchen) na kameniach rospřaſlowasche. Wón dyrbi najſtere ūwoje weſelje ū woslepenjom pokucicj; pschetož kust rosbiteje ūapalnicjki ūlecja jemu do wóčka, kiz njeſdom ū ūrwu ūobježa. — Nedawno bu row čjescjeneho ūesbarja Josefa Mara, kiz loni w tyčle čjashach na ūholeru w Prahy wumre, ū ūrafnym pomníkem debeny a to ū ūulotnym jandželom mjeřa, jednym ū jeho poſlennich wudžietkow. Wot ūemreteho mamy tež tudy njeſtre ūubierne džiela, na pschitad, poſtawu ū. Franza na moſci a pomník khjegora Franza I. (na pobriſy) w gothicissim stylu a ū mnohimi ūymboliskimi postawami. Ū ūlawnschi pak híthcje je bratr Emanuel, kiz je ūebi jemu wulke meno dobył; menuju tudy jenož postawi ū. S. Cyrilla a Methoda w ūiwenſkej wulkoſi, ū čjistobjeteho karatskeho marmora wot neho w Romi 1854 wurubanej, a wot khjegora Ferdi-nanda I. ūynstej ūyrlwi (w ūtarym mjeſci) darenej.

S Lipška. Hdyž bu psched njeleotrym nedjelami w tych nowinach wossewene, so ho w naschim mjezzi na augustowsym torhoschczu nedalo ko universty nowy museum twaricj počina, dha many njeft hžom na prjene nesbozie spominicz, kotrež ho pschi pschihotowazym dželi tajkeho twarenja poda. Schtrótk 5. junija dopoldnja menujzy trechichu njeleotci džielaczerjo pschi wurywanju saktada na wech jeneho podsemileho pschjerowa. Predy pak, hacj biechu sa tym pschischi, podšypnyj ho semja pod jich nohami, a tijo mužojo ho do hukoboszje pschepadžechu. Iako ho druzj k nim pschedobuchu, namasachu wschtich tjočh sa morvych lejo. Perschcz a rospadanki pak jich samjatce nebjechu, dokelj ho žane wobschodzenja na nich nenamaſtachu; ale skazeny powjet (loft), s kotymj biesche tón starý, se wschtich stronow satyfany pschjerow napelnent, bje jich sadusył. Tola je jenož jedyn wot tych tjočh džielaczerow wopravdži morwy wostat; drugaj dwaj staj po časzu wožiwiboj a móžecaj hnadj ho saho wuljekowacj.

Wo tym podsemilem pschjerowi predy žadyn čłowek nicž wedžit neje, a sda ho, so je to starý wushod s njehduscheho pawoleho Höschtra, kotrež je na tym samym mjezni stat, hdyž ſu njeft universiteske twarenja. **B.**

Prílopk.

* Pschi newedri, kotrež bje ſandženu pónđjelu rano, dyri blysk do blyskowoda (Blißableiter) na blejsbačni w Kumwaldzi. Dokelj pak blyskowod nimo jeneho, do hróđije wedžazeho wókna wedże, kotrež bje runje wotewrene, dha je blyss wot želesa wotskocjil, do spemneneje hróđije nutſasjet a tam dwje kruwí sarasyl.

* W Parisa je w tchle dnach Samuel Gurney, wunamakar parowosa (Dampfwagen) w 71. ljeći ſwojeje staroby wumrel.

* W Budyschinu bu 22. junija misioniske towarstwo ſakojene, kotrehož wedženje je tamniški pastor primarius Rüling na ſu wstak. Bisławedžet je archidiakonus Carl, podlädnik registrator Hentschel a do wuberka buchu mjeschcan Zípser, vicedirektor Wanak, profesor Hoffmann a konditor Tranßzel wuswołeni.

* Na budyskich naſjetnych wolumjazvych wifach biesche 7698 kamenjow wolmy na pschedan a bu teje ſameje 7006 kamenjow pschedateje. Kamen naſjlepſeje wolmy placjescze 19—21 tl., frjenej naſjlepſeje 16—19 tl., frjeneje 14—26 tl. a

ſchpatneje 12—14 tl., tak so ſe placjina ſa kamen njeſdje 1 tl. wyscha byla, býli lont.

* Pschi newedri pónđjelu 16. t. m. rano vadje w Scherachowî a ſeho wokolnoſi wult ſliw, tak ſo dyrbjachu ludzio wulſeje wody dla ſ delnich ſchoſow cijefacj. Wo živjenje pak tola niction pschischt neje.

* Djen 4. junija ſu kruw na polach, t. Herrnhutej, Niederstrawaldej, Berthelsdorſej ſluſhazych ita ſkoro ejſje roſbili.

* Wulka woda je ſańđjenu pónđjelu ſupelje pschi dalofej bleischi nedalo ko Budyschina ſwottorhata a pschi budyskich Buhlowych ſupelach kruh moſzka. Njeſtre ſopeny ſyna woda tej ſobu pschinezę.

S p ē w y.

K h w a l b a r ó ź e.

S dyhom ſwiatoh' Jana
Keſtele luboſna
Volna rója rjana,
Mójow kralowa;
Až, ty rója naſreñicha,
Kaž ta moja holiczka!

Makija ſo ſchjeri
Volna ſ horodojku,
Sekabje pak ſo mjeri
K twoſom' runecju;
Až, ty rója naſreñicha.
Kaž ta moja holiczka!

Nalika ſo pyka
S hloſzku ſchjerokęj,
Wodarmo pak kuſa,
Hacj cji runa nej'
Až, ty rója naſreñicha
Kaž ta moja holiczka.

Šeomotki drje móža
Wychu dawacj hej,
Ale kaž ty rója
Nikdje žana nej'
Až, ty rója naſreñicha
Kaž ta moja holiczka.

Volna malba pyta
Twoja hotra byj,
Wodarmo pak ſpyta
Lebe doſzhehnyej;
Až, ty rója naſreñicha,
Kaž tu moja holiczka!

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj

a

a

Mots Tunka

ludži példa

* * *

škréjetaj.

* * *

Hans Depla. Schto dha šy tak samysleny,
Mots?

Mots Tunka. Za vych ho nastrandho woženil,
hyd bych nedjil, kaf trebju.

Hans Depla. Bojisch dha šo?

Mots Tunka. Haj trochu

Hans Depla. Jedyn murek mi wóndy po-
wedaše so je yolo a Delany pschebjehat, ale podarmo,
— na posledku je ho vaf tola hýčceje vola jenele
macjerje sa ieje dýjoku wopraschal, ale ta bje vrasila:
Murecko, murecko, hydž ho woženisch, dha móžesich
potom ejecí po vrošchenju hlač a ham w roštorhanych
holowach na dýjelo khodzicj.

Mots Tunka. Ale wschak tola hewak prasa:
Murerio ſu ſandjeljo!

Hans Depla. Nô, to ja tola newjem, vſhetko
wóndanjo jeneho tajkeho ſandjela na kari domoi
wefechu. — Ale ty drje tola nemjenisch, ſo ſu
wſchitzu murerio tajzy?

Mots Tunka. Boh ſvarnuſ; ja derje wjem,
ſo je ſebi njeſotryjkuliz murek teſko ſaſlužit, ſo
je ſebi rjanu khejču natwaricj moħl

Hans Depla. A njeſotryjkuliz druhi ho pschi
hwojim dželi tež hewak derje ſteji.

Mots Tunka. To je wſchak ſnata ujez. Bože
mje.

Gzabi ſakſkoschlesynſkeje železnizy ſ budyskeho dwornischa.

Do Dražđan: rano 7 h. 37 m.; vſchivojnju
12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Ghorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnju
11 h. 40 m.; vovołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.;
w noz̄ 12 hodž. 4 min.

Penežna placifna.

W Lipſku, 18. junija: 1 Louisd'or 5 fl.
15 nřl. 4 $\frac{1}{8}$ np.; 1 poſtlowažajz cjerweny ſloty
abo duſat 3 fl. 5 nřl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; wienske bankowi 101.
Spiritus w Brothlawi 12 fl.

Cyrkwinske powjesće.

Werowanaj:

Michalska cyrkę: Jan Müttlerlein, ſrawz w
Pſchiwczizach, ſ Mariju Madlenu Matkez ſ Małkez.

Krčeni:

Michalska cyrkę: Maria Helena, Jana Frödy,
ſahrodnika w Libochowici, dž. — Jan August, nem.
ř. ſ Toroniz — Hana Madlena, Handrija Hawſchnika,
khejzerja pod hrodom, dž. — Maria Amalia, Jana
Adolfa Haufera, khejzerja na Židowici, dž.

Podjanska cyrkę: Peter, Franzia Mjerejinka,
ſahrodnika w Bielczejach, ſ — Hendrich Eduard Jurij,
Hendricha Roberta Jurja Paverna, ryejekubletskeho
najenka w Sderju, ſ — Jan Jakub, Jana Jakuba
Mjetowiskeho, khejznica w Šekonej Vorscheji, ſ.

Zemrjetaj:

Djen 2. junija: G. Schubert, wobydleč na Žid-
owi, 86 l. — 4, M.čai Krupa, wobydł. na Žid, 44 l.

N a w e s t n i k.

K n a w e d z e n j u.

So bých wschelakim napraschowanjam dosz cžinit, hym njeiko wulki skład pišankow (Schreibe-bücher) wot dobreje bjeleje papery, sa schulje we wschelakich družinach, swjeru po porucznosći liniirowane, nadzjelať. Tute wošebeje knesam wúčerjam k dobrocižiwemu supowanju najlepe poruczejo, pschi spominam hiszczę na to, so móju teho dla, dokež hym hebi wulki skład satozit, telej knihi wele tunischo hacž predy pschedawacj.

a) Linirowana pišanska papera.

ries po 2 tl. 15 nřl. hacž 2 tl. 25 nřl. — np.

kniha po — 4 — — 4 5

b) Pišanječzischane wobwalfi na pišanu paperu:

ries po 4 tl. 9 nřl., kniha po 6 nřl.

c) Seschite pišanki s módréj wobwalfu:

duzent, w knižach, po 2 listnomaj, wot 4 nřl. 8 np. hacž 6 nřl. — np.

	2½	5	8	7	—	—
	3	7	—	8	2	—
	4	9	4	10	5	—

d) Seschite pišanki s pišanječzischanej wobwalfu:

duzent, w knižach po 2 listnomaj, wot 6 nřl. — np. hacž 7 nřl. — np.

	2½	7	—	8	2	—
	3	9	—	10	—	—
	4	11	—	12	—	—

Tej su pola me wschilie družin hýrlivissich a schulstich tabellow po najtunischej placjistí kódy cjaſ na pschedan.

W Budyschin na herbstej hasy.

W. M. Weigang,
lithografiaria a kamenjocjisschernja.

Dr. Whithowa wodzicžka ja wocži

wot T. Chrhardt w Altenfeldzi w Thüringsskej, s wjazowymi privilegimi wyšszych wečhow pocjessena, wopofasne so be wschilimi dotalnymi wečzi bozajymи ſtriedkami pišes swoje ſbožomne ſtuikowanje wschiedenne jalo najlahodnicha a najlepsicha wodzicžka w taikim nastupanju, a može so jalo dopofasany hvjazd v pošylnjazu ſtried a jalo

wjesta pomoz sa ludzi na wocžomoj bjeđuych

kódemu porucječj. Wona hoji wjeſeje a rucjeje a be wschilich ſchódnych ſzefekow, wošebeje psati ſahorenju, ſzepnenju, ſuchoci, ſylfowanju a bjezenju wocžow, kaj tež všti ſlaboſti po bjeļu a placji bleſčka s wutožowanjom jenož 10 nřl. a dječka ju jenož wopravdju Traugott Chrhardt w Altenfeldzi w Thüringsskej. — Sklad sa Budyschin je w brodovskej haptžu.

Powschitkomne sawjesjače towarzstwo.

(R. R. priv. Assicurazia Generali w Trieſti.)

Saruchajz fond towarzstwa Židnaczemillionow 500,000 ſchěſnakow dobrých penes.

Wetschi džiel samozjenja towarzstwa je na ſubla hypothekarijy wupožczeny.

Sawjeszenja na towry, maschinu, mobilisje, ſlot, wumkózene jita atd. atd. pschedzivo wóhnuju po tunich twerdzie poſtaſenych prāmijach.

Doplaczowanja so ženje žadacj nemóža.

Pschi sawjeszenjach ratarſich pschedmetow poſticja towarzstwo wošebe ne dobytſi.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na živjenje čłowelow. Sawjeszenja puczowajych ſublow na dróhach a železnizach.

Wszcie požadane wukładowanja dawa Ferd. Petau, wokreſny agent sa Budyschin a wokolnoſi.

We ſeſte dom wedženje.

Holciſla dje tam na piwo
K wejzj horje ſtujo, ſtujo,
Hdyž tam pſchindje k forcimicizh,
Holciſk pſchindje ſe ſtivizh:
Poj wſchak luba do reji,
Wſchak ſchče kroſčik w mōſchni tzi.
Wón ju kheitſſe ſayschiha:
A ſo k herzam pſchibliza:
„Piſkaj, herzo, polku mi,
So ſo ſhrieje ſrienczka mi.
Koždy ſchepipak wupiſtaj,
Dom ſo potom wedžeſtaj:
S westi dom ju ſpichewodji
Hacj na pucif na dal chi.
„Poj, moj luby, dale mi,
Wſchak ſchče ſlonečko neſhwecji,
Ja ſo boju ſcherenjow
Esredja taſtich tolſtich cjmow.”
Ale, ale ſrienczka ih,
Nekhođi takle po noži!

Wotmowljenje

ſa tych dželacjerow, kiž chyžhu do džela
ſtipicj, je ſ k. pſchischto a može ſo wſcho
dalsche ſkere ljepe pola redaktora Serb.
Now. ſhonicj.

Wosjewenje,

pſchedawanie Hanuſchez ſahrodniskeje žiw-
noſzie w Drobach naſlupaze.

Nowiſcho ſaſtupenych winwro dla je ſo wob-
ſanknyto, pſchedawanie Hanuſchez ſahrodniskeje žiw-
noſzie, po wosjewenju wot 23. haperleje t. l.

na 25. junija 1856

poſtajene, niž na tuđomnym krajnouſudniſtwi, ale
we wobydlenju rychtaria Kowarja w Drobach
woldjerječ, ſchtož ſo ſtuthym k naſledenju dawa.

W Budyschini, 12. junija 1856.

Kralowſke krajnouſudniſtwi, II. woldželenje.

Bach.

Dyrbiak ſnadij njechtón na to ſmyſleny bycj,
khamy ſrjadovacj a k temu wiazor vasa abo
khamarski grat ſ njehdje 200 kaſchcikami a dru-
himi potrebnihi wiezami, jako wulfie wah i a. t. d.
naložicj chyžc a móz, temu móže ſo to wſchitlo
we wudawarni Serb. Now. wukafacj.

Zenu hiſheje gylje dobru bróžen, 44 stopow
dołu, a 30 ſchjeroku, wot koſrej ſo duſchne dómſke
twarenje natvaricj hodji abo tež tórfowa kólnia,
mam w Bjełym Chotmzu na pſchedan.

Jurij Buhl we Wulſich Sdjarach.

Debyň lóhki dobrý wós ma na pſchedan
Jurij Buhl we Wulſich Sdjarach.

Zena živnoſz ſ 9 kózami 45 prutami ležom-
noſzjow je na pſchedan. Wſcho dalsche je ſhonicj
w herbſkej gryħcej w Sahorju pola Budęſez.

Maſivna khejea čjo. 60 w Porschizach ſ pôl-
teſcia kózom pola je ſe ſhobodneje ruki na pſchedan
a može ſo wſcho dalsche tam ſhonicj.

Twartske drewo, reblowe ſerdjie a powoſy ſu
na pſchedan w Hornym Nachlowi a može ſo
wſcho dalsche pola Rabowſteho tam ſhonicj.

Pođiſany dowola ſebi, čeſzenym
Sſerbam k naſledenju dacj, ſo won
koždy čzaſ ſalen, kifałowy ſprit
a kifało po zylym a po jenotliwym
naſtuñiſcho pſchedawa. Čjmar ſalenza
plačzi tu khwili 6 tl. a ejmač kifałoweho
ſprita čjo. I. 3 tl. 15 nſl., čjo. II. 2 tl.
čjo. III. 1 tl. 20 nſl. a čjo. IV. 1 tl.
10 nſl.

W Budyschini, 21. junija 1856.

Ludwig Joseph Nücker
na ſerbſkej haſy.

W Dębſkiſkowi pola Hodžija je wobydlenje
ſa por. dželawych ludzi k pſchenajecju a namalataj
tutaj ſójdy djen ſak derje w hęci ſaz w hym
dobru ſaſtužbu. — Egi, kiž ſo teho dla ſamolweja,
moja wopřim ſwojeſho ſadžerjenja a tak menowaný
„Heimathſchein” ſobuſtneſi.

Buſte ſublo ſ 110 ſózami pola, luſi a holje
ſaz tež ſ prijedſtejazymi ſnemi a ſ inventarom
je we Weſelu na pſchedan a je wſcho dalsche čjo.
% ſ pola wobſedjerſa Maſcharja tam ſhonicj.

Cjeſzenym wobydlerjam tuđomneje wokolnoſzie
dawam najpodołniſcho k naſledenju, ſo hym
ſa ſchulſki ſwedjeń, kiž ſo jutſſe na hluhanskej hori
ſmijeſe, tam zelt natvaricj dat a proſchu wo
dobraſcime wopytanje.

W Maſhezach, 19. junija 1856.

Jean Wehla.

Pſchedan ſadženſkow.

Kalowe, runklizowe, kulinjeponowe, čerwenorje-
pove, kolrabijowe, ſelenofatowe, ſolotwowe a
kórkowe ſadženſki ma ſtajne na pſchedan

Wünscha, ſahrodnik pola k. ſjekarja w Barcji.

Ssuehe dubowe pſosty, 3 a 4 zoli teſte, ma
tunjo na pſchedan J. Mička w Czornym Ho-
dlerju.

Wotznohrajne wohensawieszja ze towarzstwo w Elberfeldzi
porucza so psches podpisaneho fawczenju hnuciomnego wobkredzenstwa, jako: mobiliow, jnjo w
a tworow, maschinow at d. Prämije su twerde a tune. Doplaczowania so jenje nepozadaja.

R. Hauptmann,
agent sa Budyschin a wokolnosz.

NJEMSKI PHOENIX, Wohensawieszja ze towarzstwo w Frankfurci n/m.

Sakladny kapital: Polschesta miliona schlesnakow.

Toto towarzstwo samieszja: Mobiliar, twory, jita, skot, ratarssi grat, fabrissti grat atd. po twerdych, tu-
nich pramiaach a netreba hadyn sawieszja niezo doplaczowacj, byrnie so wulka wohensowa skoda stala

Spodobne wumijenia, po kotrejz towarzstwo farunanie dawa, s gylka skodowanje wupytuje,
su f temu sluzile, so je so jeho slukowanje jara rosschierko a podpisany agent porucza so f wob-
staranju sawieszenjow wschitskich druizinow, je tez f wudzieljenju wschego pozadaneho wuklojenja stajne
hotowy. Prospekt a podpisanske formularz moga so vsla neho darmo dostacj.

W Budyschin, 6. junija 1856

Wylem Jakob, na zitnym torh. stbczu.

Serbse Nowiny moga so, hdyz je wudawaenja fankuena, nietko stajne pola f. pschekupza
Zakuba na zitnym torhoschezcu dostawacj, tez moga so tam wschitke redaktorej pschepodajomne
listy, pisma, nawieschki atd. wotedacj. — Tym, kiz hobotu do sameje wudawaenje fakupicj
uochedzja, dawaja so Nowiny s tym woknom won, kotrejz na zitne torhoschez dze.

Wossjewenje.

Dzien 24. junija t. l. popolna w 3 hodzinach
budja so musze drassjenja, poslescheja l. toza, f chinje,
jedyn dybsaczy czasnik a djeselba palnego drewna
pol Rychtarja Piwarta w Boszczach na psche-
hadzowanie pschedawacj.

Wossjewenje

dla drewopschedawane na pschedawacj.

Dzien 24 junija t. l. (wutoru) we 8 hodzi-
nach budje

50 flostrom dubowych penkow
na nowschanskim rejeru sjanje na psches-
dowanie pschedawacj.

Hromadusendzenje je w korejmi w Malej
Subernicy.

W Barcji, 14. junija 1856.

Grabiniske lipiske hajniiske farjadnistwo.

Niedemann.

Ezo. 21 Serb. Now. so we wudawaen-
szo kupuje.

Wossjewenje.

Czeszenym knejam ratarjam dawam s tutym
f nawedzenju, so bym w Budyschin fklad guana,
kosziny a rohowe mufi a to na famentej hafy
w khjezi mosznersteho mischra f. Pesto'a ezo.
563 salozil, kotrejz ie wot 21. t. m. wotewreny.

Korejmar Röhla tam ma pschedawane teho
wschego poruczene, won je tez spolnomozneny,
kofzie sa mne kupowacj.

Jan Lorenz w Pomorezach.

300 tl. — — — su na dobry wjestoisz hny-
dom f wupojczenju na schulersej hafy ezo. 3 w
Budyschin.

Szponowym mór sjanje dobrojzie a w
Draždzanach psches 25 let stajne pomhajo, je
sako pschishot a je jenoj f dostacju na rózowej
hafy ezo 618, 2 shodai

Zańdżenu sobotu žita w Budyszinje plaćachu:

Korc.	Wyssa.			Niżsa.			Sredzna.					
	Plaćina.			tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rojska	7	—	—	6	15	—	6	22	—			
Widenza	9	5	—	8	—	—	8	25	—			
Bezjmen	4	25	—	4	15	—	4	20	—			
Worw	3	5	—	2	20	—	2	25	—			
Gröch	6	20	—	—	—	—	6	10	—			
Riepif	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Zably	8	15	—	—	—	—	8	5	—			
Hejdusicka	5	25	—	—	—	—	5	15	—			
Bjerny	1	25	—	—	—	—	1	15	—			
Kana butry	—	15	—	—	13	—	—	14	—			

S Klöschtra Marineje Hwesdy. Wondz-
dzielu 16. junija bje tudy wuswolenje nowej abba-
tizy. Ke temu bjeſte f. prłat Atchanasius
Bernhard f. Diefa jako klöschtrski visitator a
f. złonsti radziczel Forwerk f. Draždzan jako fra-
lowski komisarz pschijek a bu dotalna subpriorka
Edmunda Maria Hana rodz. May'ez f. Georgen-
thal w Czechach sa hnadnu kneni wuswolena.
Ta fama je so 26. mjerza 1805 narodzila, 14.
oktobra 1827 do klöschtra stupila a 16. julija
1830 profesj scjinita.

Ciącane pola K. B. Hiki w Budyszinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde čílo plaći $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwortlētna předplata pola
wudawarja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čílo 26.

28. junija.

Léto 1856.

Wopscięcje: K nawiedzenju. Swietyne podawki. S Boschez. S Pomorez. S Meschiz S Konez. S Cielesz. Dopisy. Czahi saſſtoszyl. žel. Bykwienske powiescie. Hanž Depla a Mois Lunka. Nawiesichtnič.

K nawiedzenju.

Shtož chze na tsecje schtwortljeto 1856 sa Serb. Nowiny do předka placic, tón nech njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovskich postach placic so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón hamy čaſ. — Sa wossewenja a nawiesichti möžemy Serb. Nowiny kózdemu porucic, pschetož te same cítaja so tak derje w Budyschini kaž tež we wschtickich serbskich wshach, a schtož chze po tajkim njeschtio tak prawje po zylym serbskim kraju rosschjerene mjec, tón daj to w Serb. Nowinach wossewieč.

Nedakzia.

Swietyne podawki.

Sakſa. Na dompučju se Stuttgartu, hdzej bje württembergiskeho kraia wopytal, pschijedje pruski kral 21. junija do Lipſta a wotijedje bes dalscheho pschibywanja borsy dale do Barlina. Wot Altenburga bje jeho altenburgski wójwoda pschewodzak a na lipſcianskim dwornischemu bu wón wot sakſkeho krónprynza powitaný. — Do Draždjan pschijedje 22. junija rakuski arzwywówoda Albrecht a nasaſtra arzwywówoda Ferdinand Mariamilian a staj na druhí djen dale do Čech wotijetoj. — Wot kralowskeje majestoszie bu dotalny astuarius na budystim krajnošudnistevi, se Sūšmilich pomenowany Hörníg, sa auditeura na twerbjisni Königsteinu postajeny. — Lubijsko-žitawská železnica je loni 13,407 tl. wjazh dokhodow mjela, hdzej ljeto predy a je swoje dokhy tak daloko se ſaplacjowata, so je jenož hisheče 75,000 tl. wi-noſta. — W nowishim čaſu je so ſaſ bôle we tym džielacj pocjinato, so by so železnica wot Rhocjebusa pak do Budyschina, pak runy pucj do Lubija twarita, ale žane twerde postajenje so hisheče stato neje. — Do Draždjan pschijedje wóndanjo ruski generalmajor wéch Feod. Passkewicz.

Pruſy. Kral je 21. junija ſaſ do Sansouci'a pschijet a chze so 30. junija s kralowej

do ſupel w Marienbadji w Čechach podač. — Do Barlina je ſaſti krónprynz Albert na wepytanie pschijet. — Skotowy móř, kij bu do Schlesyňskeje a Pósnanskeje s Pólskeje pschivlečený, je w tutymaj krajinomaj njesotre ſta hōjadow morit, hač runje ſebi wýſchnoſz wſchu möžnu prou davaſche, so by pschiberanje taſkeje wulzy ſchłodneje khoroszje ſameſowata. Wsy, hdzej bje wona wudyrila, buchu teho dla koło wokolo s wojskami wobſadžene a neſmeđiſche žadyn ſlót s nich won, ale tež žadyn do nich nuts. — We Wrótslawju wotdjerja ſo ſańdzeny tydjen potſecjaſtaljetny jubelfsi ſwedjen ſaloženja tamneje university na jara pschene waschnje. Šaloženje teje sameje je ſo po prawom w Frankfurci ſtato, wona bu pak w nowishim čaſu do Wrótslawja pschepotozena.

Rakuſy. Tudomni arzbyſtupojo a biftopojo, kij hijom njesotre nedželje we Wini wſchelakich žyrkiwſkikh naležnoszijow dla wurowabzowanja džeržachu, ſu swoje jednanja 17. junija ſlonečili a buchu nasaſtra we wulzej audiency wot khježora ſtačjanskej ryču domoj puſčený, w kotrejž wón bes druhim prajesche, so jeho prózowanje na to dje, so buchu jeho poddanjo kubia čaſe neho živenja mjeli, pschi tych pak wjecjne neshubili.

— Grichista kral Dia je 23. junija do Triesta pschijiet, so by ho do njeckich cijestich kupel podal.

Franzow ská. Khiegor chze wójsko wo 95,000 muži pomenischicj. — Jene parise nowiny su wuliczbawate, so su remesnizy a pschelupy, kaž tež s zyla mjeschczenjo w Parisu psches schczenissi swedjen khiezorskeho prynza wulsi dobyt mijeli, dofelsz je ho na wschelaku psychu a wot zyszych wopytowatow na 20 millionow nortow penes wudato. — Russi hrabja Orlow je saho do Parisa pschijiet. — Wondanjo je kardinal Patrizzi, kij je mjesto bamža khiezorskemu prynze fmotsil, khiezorzy krašnu flotu, s drohimi kamenemi wuhadžanu a wot bamža pošvecjeniu róžu jako bamžowy cješny dar pschepodat. Khiezorski prynz dosta jara drohi kachcik, w kotrymž powostank wot swjateho žtoba leži, khiezor pak riany, s kamuschkow wudžielany wobras swjateho Jana Kschezenika. — Pschecjivo Kabylam w Algieru smjeje ho hisheče lietša njeckisi cjah. Tež chze khiezor Algier w tutym hiečji wopytaež.

Dzieci pošlennego franzowskeho krala Louis-Filiippa, kotrymž bje khiezor wschute jich, w Franzowskej ležaze subla pschedacj dat, dostanu njecko njeckise sarunanje. Dzieciom kóždej dzówki Louis-Filiippa je menujzy ljetmje 200,000 nortow wuſajenych, kij so jim s franzowskeje krajneje poſladniy wuptaczaja.

Jendjelska. Hacž runje Jendjelczenjo hisheče khietro jara na Američjanow mórcja a tež wojskow do swojich ameriksckich krajow ſelu, dha hisheče tola nihdje žana prawa wjera neje, so bychu woni s Američjanami wojnu spracjacej chyli.

Ruſow ská. W Krymi maja Ruſojo tu ſhwilu hisheče 50,000 pjeſkow a 8000 jefimow. Repschecjelo su pak tuton kraj najstere ionle tydjen do cijsta wopuschcili.

Turkow ská. Kominiſia, kij ma nowu mesu bes europiskej Ruſowskej a Turkowskej poſtaſicj, djerzi w ruskim mjeftaschku Bolgradzi tu ſhwilu swoje wuradžowanja. — Po wschei Turkowskej je pschezy hisheče wulsa, móhł reż, djen wote dnja bóle pschiberaza nespokojoſz pschecjivo nowym, kichesjanam wudželenym prawisnam a maja teho dla kichesjanu tam a ſem wele čerpici.

Ze Serbow.

S Boſcheg. Póndjelu tydjenja djen 16. junija rano w 4. hodžini dyri tudy Bože newedro pola khiezkarja Jurja Ramicha na ſahrodji bliſto pschi twarenjach do jeneje kruſhiny, kotrejz lishje wot horkach hacž delje s džela wobkmuđi, a w twarenju jene wóksno roſpuſtny.

S Pomoreg. Pschi newedru 16. junija, na kotrej bu hijom w ſandženym cjiſli Serb. Now. spomnene, je bliſt tehdž woprawdije tudy do telegrafiskeho grotu dyrit, ſydom kolikow ſranik a wobodret, kaž tež ſwóńcziſti s nich ſbit a potom do tamneho, k jeleſnizv ſluſhazeho twarenja ſajſek a jón tak se schwablowym dymom napelnit, so ludžio wo jſtri wutracz nemóžachu. — Hewak biesche tuto newedro pola naš žaloſnje ſurowe, a je po naſchim ſdaciu bliſto naſcheje wóky ſydom ſrcej dyrito, tola pak žanu ſchobu dale nenačinilo. — Kaž ſlyſhchimy, dha je tuto newedro w Hrodjischiju njeckore ſchtomy roſraſhylo a we Lufu do bliſkowoda na knežim dwori dyrito.

S Meschiz. Piast 20. junija, popołnju w 5. hodžini dyri bliſt do hródzie ſudomneho ſublerja Handrija Ponicha a pschewobrocji tu ſamu, kaž tež dómſte a wumeniſ do prócha a popela. Hacž runje bje ſtrach ſa ſlot wulsi, dha bu tón ſamu tola psches ſwjernu ſprózniwoſz cjeledzie a psches prózu hospodarja a runje pschitomneho wyczeho gensbarma L. Gruhla wóhnej wutorhneny a tak psched ſmerczu wuhowane; jenož jene ſwinjo, kotrej biesche tež hijom s ſljeva wuhnate, cjeſny ſaho do wóhnja a wopali ho, predy hacž je ſaho won wuejachy, tak jara, so dyrbesche ho dorjesacj.

S Konęz pola Ralbiž. Piast 20. teho mjeſzaza pschipołnju w 12 hodžinach ſatepi ſo pschi ſupanju w naſchich laſach Michal Ledžbor ſe ſsmerdžaje, ſwojeſte staroby 13 ljet a 23 dnjow. Won ſtujeſche pola naſchich Míklez ſa kruvarja. — Dolež nebje na naſominanje njeckorych swojich ſobuſchulerow, kij bjech ſo tam ſ nim ſupali a jeho psched hlubokej wodu warnowali, ſedžbowali, tak je tu taſtu ne-nadžitu a ſrudnu ſmercz namakaſ. Boh daj ſemu wiecny wopocjink.

S Čježkež. Njehdje tydjen dyrbjachu tudy dželacj, predy hacž tu ſtudjeni pjeſka wuproſniču,

w kotrejž bjeſchtaj ſo dželacjerei Hornej ſ Horbijia a Hentschel ſ Hornejie Vorſchejie ſaſhypnytaj. Kaž ſo ſda, dha ſtai wobaj hnydom pſchi ſaſhypnenju wumreč dyrbiatoj.

Dopisy.

Z Prahi, 23. junija. Saňdjeny tydjenj bjeſche vo mnogich ſluſkach tež tudy wulka woda, tak ſo ſebi drewoplaſerjo na torhajeſ wodji dale newjerjachu. Pſchi tym ſaloži doſki cjah drewa wo móſt a položi ſo ruuje prijeti. Vorſy pſchiſſedjeſchtaj dwaj druhaj a roſtorejſchtaj prijeti. Tak ſo cjah na njeſotre fruchi roſwajaſ, tola plauerjam ſo ničjo neſta. Plauwanje drewa lietſa jara derje dje. Drewo k twarbi a moſebje k ſcježoram (Mastbäume) woſy ſo ſ polonſkih Czech a ſe Schumawy (Böhmerwald) do delneje Njemſkeje, do Hamburga a druhich pſchiftawow. ſsu pſchi tym cjaſto ſdonfi, 14 ſtajnijow (Klaſtern) doſke, kiž maja na delnim kónzu 38, a na hornim 23 palzow (čolow) w prječinu (Durchmesser).

— We wuſtawī ſlepých djeſciſi bu pſchi prjenej lietutſkej operazii 14 woſobam ſbozie wiđidzenja date. Operazije we wuſtawī ſo wjazzkroč lietnje ſtawaja. Eſtawny tudomny operateur je profeſor Dr. Herd. Arlt. — W lietutſkej ſumi buchu tu njehože 3000 ſwójbow pſches njeſotrie mjeſazhy ſ pſchedawanjom viktualionu po tuniſkej placijini popterane. Mot 9576 ſchjeſtn, kiž bjechu ſo k temu nahtromadžite, wostachu poſtauenemu wubrlej hiſtice 6600 ſchjeſtn. ſbvitne. — Na wjazzkawim torhōſcieju bu ſo staroſitnoſterjow (archäologow) ſajimawe twarenje ſ wjeſu (torm) „u eisarských“ (vola khejorſkih, beim Kaiserrichter) ponowene. Bje to ſydtlo khejorſteho rychtarja nad nowym miestom, kotrehož ſaſtoinſtro khejor Ferdinand I. po „vörfallu“ k wobledzbowanju miesteho ſariadowanja ſatoži. Wjeſu pſchi wulki ſelesny koſch (korb) na doſkei žerdzi. Poweſci praji, ſo buchu ſem wotrubane hlowy woſobnych ſtoſniow myſane, kaž ſo to na naſchimaj moſtikimaj wjeſomaj abo na wrotach druhich miestow w 30ljetnej wójni cjaſto ſtawasche. Tola je k wjeri podobniſcho, ſo je ſpomneny koſch jeno wotofank stareho woſhwjetlenja miesta, kiž bje ſa khejora Rudolfa tudy waſchnje. Lehdom buchu menujzy ſmolniyu (ſmolnate pochodnie, Pechfakeln) do jeleñych koſchow na hlownych twarenjach myſane a ſchwieſene. — Wóndy pſchiſſedje khejorowy po počniſ (adjutant) ſ Wina do Czech, ſo by khejorowych ratariow, kotrymž ſu krupy zytké plody doſkeho džeta ſkaſyla, po možnoszi podperat a tam a ſem ſchłodu ſarunat. Schfoda po krupobiegu pſched dwjemaj nedjelomaj wucjini pecja w Čjeſkej na 3 milliony ſchjeſnakow. — Esobotu poda ſo

naſch kardinal arzbifkop do Kladſka (Glaž) w prufej ſchleſynſkej, ſo by w tymle dželi ſwoje dižesly, hdzej juž doſke lieta žadny prajſti arzbifkop nebiesche, ſam viſitaziu wotdjerjal. — Djenſa pſchiſſedje ſem jeleſniſti cjah ſ 50 woſami, na kotrymž je ſkot ſ Parifeje wuſtajenjy, kiž ſu rakuſy wobſedjerjo tam wuſtajeli a ne-pſchedali, kaž tež zuſe račy, kiž ſu tam na kupili. Je pſchi tym 49 woſobnych howjadow, jendjelske a holſteinske wozzy, jendjelske kury atd. Wuherſki a galiziski ſkot ſu wobſedjerjo wſchon po dobrej placijini pſchedali. — Knihownja ſlawneho cjeſteho ſpiſowaria a ſbudjowaria cjeſteje narodnoſtie, 1847 ſemreteho Jos. Jungmann a, bu nedawno ſa knihownju rufſeho zarja ſupena, a to ſa 1000 ſljebornych rublow. Najwajnische dželo neboheho Jungmanna je wulki (njehdje 500 cjeſtej ſljebornych liſtnow) cjeſteo-njemſki ſłownik we 5 džielach, kiž wot l. 1835—1838 ſ pomožu cjeſteje macijy wulhadjeſche. Spiſowat je pſches 30 ljet na ſłowniku dželaſat. Po jeho ſmrcji je rycjeſpvtar a baſniſ Dr. Fr. Ladislav Čelakowski w l. 1851 dodawki ſbjerat a wudat. — W jenej wſy pola Prahi hraſkachu ſej tſi holczi na dwori, kiž bjechu ſame doma moſtajene. Dwje starschei, po 7 ljetach, ſaljeſeſtei do poſtajenje tam kſchinje a poſadjiſtei ſo do neſe. Pſchi hraſkanju ſapraſnym 3ljetna holcza ſe žortom abo ſ pſchipadom wjeſo, tak ſo ſo kſchinja kručje ſacjini. Starschei holcza pak ſo po wuſtrebanju pojetra (loſta) ſa-duſyſtej, predy hač nan a macj domoj pſchiſſedjeſcia. — Pſchiſſedje ſem nedawno žadny hóſ, kiž ſo dotal jenje w Prahy poſakal neſe. Je to wopiza, cjlowejſi najpodobniſha, Drang Utang, t. r. po malahſej ryczi roſomny lijeſny, njemſky Waldmenſch (simia pithecus satyrus). Tuta wopiza je ſ ſupu Bornea w raniczej Indii, 3 ljeta stare a 40 puntow cjeſta. Wona je w Europy hižom wele woſobnega waſchnja naukta; ije ſ nožom a wiđlicami jara wuſtajne, piye ſ faranciſka a ſe ſchleſenici, tak ſo ſo netrebaſch ha-ribowaci, ſ nej ſa jenym blidom ſydači; ie ſdowliwa a pſchecjelna, cjlista a mulisana, lubuje rjanu draſtu a liheba radu w mehkim ložku. Hač runje je bes wſchej ſwjerinu cjlowejſi najpodobniſha, je tola juž cjlowejſe cjeſto hiſtice wele kraſniſche a dokonane. Hižom na to waſchnje nemozemy we wopizy naſchego pradjedu (Urgroßvater) pſacie, ſaj ſu to mnoſy neſchekjansyah ſmyſleui mužožo čhyli. Potom wotkadjeja wopizy wſchje wysche duchomne dary, na pſch. roſom; ſpomnena wopiza, kiž rad w cjoſlym liheba, newje, ſo može ſebe pſches pſchitojenje drewa ſewu cjoſliſku ſcjeſnicz, neſnaje po taſlim ſwjaſt bes pſchicjmu a ſcjeſhom atd. Spomnena podobnoſz na cjeſli a dobromyſloſz traje jenož w młodozſi. Poſožiſcho

su wone jara džive, podobnosz so shubi, hlowa so stlocji, woblicjo so sešchiwi. Wotroszene do-
shahaja wone wulkoſz čloweka a buchu jako tajſe
do l. 1784 sa druhu družinu pod menom „Pongo“
džerjane. Na Borneu su wone najhuscijſcho, tola
je jich tež mnoho na druhich ſupach ranscheje Indije.

Z Prahi. Dětictv (naměrk) svato-
janſké, towarzſto za wudawanie nabožniſkih
knihow, kiž P. Hanikyř, kapłan w Taboru (rodž.
1753 † 1833), założi, stupi tudy pod wjedženjom
arcybiskupskeho konsistoria z l. 1835 do živjenja.
Sobustawow, 10 šesn. na čas živjenja ſkładowa-
cych, je tu khwilu juž 12,000, mjez nimi tež
někotři z Ameriki, hdzež je wulka česká wosada.
Dotal je towarzſto 34 knihi w 500,000 wočiſ-
cach (exemplarach) wudalo. Lětsa postawi so Han-
ikyřej pomnik, kiž je hižom pola wumjelca Em.
Maxa wobjednaný (zkaſany). — Hačrunje je serbske
pismowſto do nowiſeho časa ſkoro jeno nabožniſke,
tolu hišće mnoha potrjebna kuiha za lud
wobeju wuznaćow khibi. Myſlu pak, zo by při
wudau tajkich potrjebnych knihow tež ſpekulanta
bjez pomocy towarzſta hišće na swoje pjenyezy
prišol. Tak ſnadź ſo tež w tym napohladu naše
pismowſto hišće polépsi! — Poslední Lumír
zdželuje živjenjopis ſtawnego českého basnika;
Milota Zdirad Polák je 31. měrca we Winje
wumrjet! Narodži ſo 1788 w Zesmuku a bu po
skónčenych ſtudiah pomocny wučeř w Prazy.
We wojuje přečiwo Francowzam zastupi wón 1808
jako kadet do pěškow a wojowaše 1809 na krawa-
nym bitwiſeu pola Wagrama; 1812 přiúdze jako
wyšk do Polskeje, běše 1813 we wjacorych bit-
wach a 1814 čehojeſe sobu do Pariza. Na to
bu pobočnik (adjutant) maršala barona Kollera.
Jako čeſki basník wustupi 1817 w Prazy z wu-
bjernej lyriſkej basnju w 6 ſpěvach: Vzneſenost
přirody (znjenenoſć přirody). W l. 1820 poda
ſo z maršalam do Neapola, hdzež ſwój pué po
Italii wopisa. L. 1827 dôsta proſesuru čeſciny
na nowowinskej (Wiener-Neustadt) akademii, 1837
pak bu präfekt francowskeje, italskeje, madžarskeje
a čeſkeje ryče. Wot teho časa ſtajuje powy-
ſany wopuſci Polák 1849 wojsku ſlužbu jako
generalmajor a žiwjeſe ſo nětko we Winje. Wyše
pomnjeſene basnje a pućopisa złoti tež mnoho
mjeniſiſh pěſni. — Wojacy ſu w čeſkej literatury
mjenje wobdzeleni dyžli w ruskej, polskej a
illyrskiej; w serbskej pak ani jeneho njeznamyem.
— Džensa přečitach brošurka ruskeho wučeńca
A. F. Hilſerdinga: Народное возрождение
Сербовъ-Лужичанъ въ Саксонии, Moskwa,
1856, 35 str., hdzež ſo prćowanja Serbow z
nowa wotučenych, wosebje wot l. 1838 ſem
zdobuje rozeſtawieja a wobſeruje wukhwaluja.
Hilſerding běše loni tri dny w Budyšinje, zo by
Serbow, serbsku ryč a ſtawizny zeznat.

Z Lipska. Statistiski přehlad naſeje uni-
verſity na tuto pólleto je před krótkim časom
wuſol. Z njego widzimy, zo je tu nětk z cyta
782 studentow, bjez kotrymiž 217 wukrajinow.
Na duchovnſto ſtuđija jich 189, na ryčiſtvo
305, na lékarſto (z hapykarjemi a chirurgami)
200; 88 ſu filoſoſo, mathematicarjo atd. W
zañdzenym póllece běše ličba wſiſkih ſtudowaczych
809; přez to, zo ſu do jutrow 195 woteſli, a
nětk jenož 168 ſo zapisać dali, je ſo po tajkim
zbromadua ličba wo 27 pomjenuſila.

Bes horka ſpomnenymi 782 ſtudentami je tež
9 ſerbow (wſchitzu ſu Hornolužicenjo); wot
nih ſu 6 theologojo (ſ fotrychž towarzſto „So-
rabia“ wobſtawa) 1 jurif a 2 medicinaraſ. ſo
pſchi tajſej ſchwärnej cjerjodzy ſerbſkih ſtu-
dentow w Lipſtu ſerbowſto tola zylje ſabyte
a do boła ſtajeny neje, to budja nam, ſaž ſo
nadžijamy, naſchi lužiſiſ ſcheczeljo wjericj. ſo
paſ ſcheces tutych džewecjoch ſerbſki narod w Lipſtu
jenicjy ſaſtupeny neje, wo tým ſchecwiedzichmy
ſo wondanja, jako nenadžiſiſ na torhosheju pſchi-
ſtojnou ſerbſtu ſhapičſtu wuhladachmy, fotraž ſo
ſtradijne pod jenym ſchecſlencjnikom (Sonnen-
ſchein) bjeleſe. Wopravdije to bje žadny na-
pohlad w mjeſzi, tak daloko wot Lužiſ ſdalenym.
Ruciſje bjechmy pſchi tej ſhapičſy, poſtronichmy
jeje cjerwenolicjatu wobſedjerku ſe ſerbſkim ſtro-
wenjom a dachmy ſo ſnej do ryčow, pſchi cijmž
ſhonichmy, ſo je to ſuchařka, fiž hižom njeſchto
lijet ſ tjomí druhimi ſerbowſtami tu w Lipſtu
ſtuži. My hinaſ nemojachmy, hacj ju teho dla
ſhwalici, ſo hiſhce ſ najmenſcha najpſchitojnitschi
džiel ſerbſkeje draſty wotpojoiſla neje. „Hai,”
wona mjeniſche „ſerbſta ſhapičſka ſo tež Riemzam
lubi!“ My chyžchmy rad wedžici, ſchtó je tón
Riemz był, fiž je tu „ſhapičſu do banta“ ſhwa-
lit, ale my to ſhonicj nemojachmy. — Lohž doſz
ſo tamnemu Riemzej abo ſ zyla Riemzam tež
pſchecſlencjnik lubi a wopravdije! — židjan blyh-
cathy pſchecſlencjnik wycſe ſerbſte ſhapičſti a
ſerbſkeho ſtroncho woblecja — tak cijſzle hlupe
to wonnehlada: ſ temu by tej Tunka ſtat, jeli ſo
cijſzie ſaſtarſki Mots neje. Ale bóle tu nowu
wjeſu ſhwalicje ſhwalic nehamy, heval mohtá
ſnadž njeſotrajkuliſ ſerbſta burſka holečka we
Lužiſach tej lipſcjanſkej ſuchařy nepopsheč, ſo
ſimje ſama be-wſchitſki, fiž w bjeleſach „do banta
ſhapičſtach“ hlođa, ſebi tak duſchne ſhlođ ſci-
nič: a na budyskim wožnym hermanku budža
nanojo tak jara doſz moſchnicjku cjaħacj mjeſi,
hacj ſo byču hiſhce tež pſchecſlencjnik ſupowacj
ghyli.

Se Sſmilneje, 20. junija. Djenſa do-
polnia woſoko 10 cjehiſche ſ knejheho hrodu tudy
wulſi ſrudny cjaħ i Božemu domu. Naſch

sollutor I. Korla Eduard Pässler bu wot prjedssteierow a ryktařow wchitlich wšow naſcheje woſhady k ſwojej cijemnej komoržy k wiecznymu mjeri doneſenym. Wulka ſyla jeho ſwojby dalschego a blijschego pscheſelſtwa, kaž tež jara wele cjeſzerow a pscheſelov ſ daloka a ſ bliſta, cjelebž a wele woſhadnych djeſeſe ſa jeho krabne wupyschenym kaſchejom. — Doma djerjeſe ſnes duchoſomny Wilka ſ Protez pola Kamenza, kotryž w Päſlerez domu junu domjažy wuejer bje, wot proſchenje polne troſta ſa ſrudnych ſawostajenych. Psched ſahrodu ſtupichu biskopſy poſawniſtojo do czaha a piſtachu ſhjerluſtej. Pschi rowi ſpominasche naſch ſnes duchoſomny Palman na jeho wſchelke ſaſlužby wo zyrkej, ſchulu a gmejnju, a na jeho wotzowſku ſtarosziwoſ ſcheſiwo ſhudym. ſnes duchoſomny M. Reuhof ſ Buzlowow rycerje we meni rataſteho towarſtwa, kotrež won psched njehdjen $10\frac{1}{2}$ ljetami ſaloži a kotremuſ ſ wulſej luboſju a horliwoſju 10 ljet prjodſtejeſe a ſa ne ſtukowasche ſe ſlo- wami, ſtukami a ſ penesami ic. — Archidiakonus Rehbock ſ Bifkopiz rycerje we meni biftopſkeje ſocietaty wot jeho towarzynych pocjinkow a wot jeho luboſnoſije pscheſiwo wſchitkim riadam ſobu- glowelov. ſnes komornik Liebert ſ Budyschina ſpominasche na jeho ſaſlužby, kotrež hebi jato hoptoſka tam a we tych wſchelich cjeſných ſa- ſtojnſtwach we mjeſzi, kotrež bjeſe wele ljet na ramenach mjet, dobyt a psches kotrež wſchu cjeſz ſaſlužb bje, ſak poſdiſho jako pscheſel ſtowbry na kraju we wſchelmi naſtupanju ſtukowasche a ſak hamo we ſwojim čaſu jako krajin ſapoſklanž djielatſe ſ božu a k ljeſchemu čjowelſtwa. — Potom wuſtupichu naſchi weſni mlodži holzy, ſotři ſo pod wedjenjom ſnesi wuejerja Zyblyje we ſpi:wanju wudofoneli bjechu, a wuſpiewachu kaſn' e a zunio ton kherliſh ſchyrihloſnje: „Wie ſie ſo ſanft ruhn!“ — ſnes duchoſomny Palman wuſpiewa ſollectu ic. a móznie hnuta djeſeſe jelaza ſhromadisna wot rowa a wjeſzie budje ſo husto wot tuteho ſnesi rycerž, liž bjeſe, kaž jich malo natutym ſwjeſci je. ſwoju ſtarobu bje won pschinesh na 62 ljet.

Mjer kira jom! Muž voſny pocjinkow
Wot hmerajſe ſymlneſ ſu preči tothnemy,
Po wels djeſeli kryje cijici row
Tón grat bje wſhak tak ſahe ſlemeny.
Mož jedyn nemjer dufchu ſapſtija,
So ſo tak wele ſyliow wuronja.

To ſu te ſyli ſyli djalnych wutrobow,
Kotrymž won troſta a rodu poſticij,
Wſhak neje niby ſ bjeti niſſes' ſchol,
We kotrež weſelje nenacjini.

Njet ſrudži ſo ta zyka woſhada,
Wſhak radjeſel a dobrocjet ſo wot nei wſa.
Tež ſchula ſ zyrlju ſteſi ſyrot! —
Nam wſchitlim ſu Bóh dobroh' pscheſela.
Waf tola ſylna ſe ta nadžia,
Rij ſ domu ſ ſivojemu naſ ſchewodža,
So junu ſaſo tam ſo widžimi,
Hedž ſliedžili ſa jeho ſtopach ſmy.

Ljedom bje tutón cjeſzeny ſnes do rowa po- lojeny, dha ſejeze jeneho runje tak cjeſzeneho a doſtojneho pscheſela ſa ſobu. W Bifkopizach wuſny popołnju w jenej ſnes ſuperintendenta Lehmann, ljedom 50 ljet ſtary a budje pón- dželu popołdna wokolo 5 ſe wſcej cjeſzu po- hrebany. Na 19 ljet bjeſe prijeni duchoſomny a ſuperintendenta w Bifkopizach — Horiskaw.

Gzahi ſaffkoſchleſyňſkeje želeſnizy ſ budyskeho dworniſcheja.

Do Drądzjan: rano 7 h. 37 m.; pschiwoſnu 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wiečor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Šorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wiečor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodž. 4 min.

Penežna płacjſina.

W Lipſcu, 24. junija: 1 Louis'or 5 tl. 15 nžl. $4\frac{1}{8}$ np.; 1 poſtowająſy čerweny ſloty abo duſat 3 tl. 5 nžl. $4\frac{1}{2}$ np.; wiſke bankowi 101. Spiritus w Wroclawiu 12 tl.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michalska cyrkej: Pietr Wicjas, kublik w Tſle- lanach ſ Hanu Madlenu Wicjaſez tam.

Podjanska cyrkej: C. G. Petermann, ſkalz w Kumwałdi, ſ Hanu Kratz ſ Khejna.

Krčeni:

Michalska cyrkej: Jan August, nem. ſ. ſ Do- bruſhje. — Pietr Bohumjer, Pietra Petſki, khe- jnika w Ženkezach, ſ. — Hanu Pawlina Fapny, G. J. Hauswald, ſchübezoweho bjeſki pola Borka, ſ.

Zemrjeći:

Djen 12. junija: Hanu, Jana Wicjas, woby- dlerja pod hrodom, ſawostajena wudowa, 55 l. — 15., Hanu, Michala Eiſelta, khejnika w Bieſtejzach, 2 d. — 17., Madlena, Jana Scholti, khejnika dž. w Maſtejzach, mandjelska, 48 l.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Devla. Niekotre hospisy su tola jara pilne.

Mots Tunka. Savočjatik bje taſſile:

Mots Tunka. Wschelko,

A jena vjekna hosposa

Mój welko!

Sćeſ schay s wodu naala,

Hans Devla. Ja tola jadyn welk nejšym!

Rij takle dolho ſtejachu,

Mots Tunka. Nie wſchaw, mój Hanšo, ja

So cjerwie ho w nich ſalahnu.

pak hym vjenča polny ſchtuczłów.

Haj, ja džech wónbanjo psches jenu weskú, tam ſebi

Mots Tunka. Nie, wſcho neje; ale ja ſebi

wſchelke ſchtuczki ſpiewachu, kotrej ſ pomiatku wot

myſliu, ſo ſy njetko wſchewjedzený, ſo ſu niekotre

býc nemóju.

hospisy jara ſpróznivé.

Hans Devla. Kajke dha to ſchtuczki býchu?

Hans Devla. Wſchelko, mój welko!

S p ē w y.

Rozpomnjenje w nalécu.

Derje, derje je na ſemi

Lubosz dawacj, lubosz bracj,

Se ſpiewom a ſ radoſzemi

Młode lieta wjengowacj;

Wſcheloj rjana fejjeſe meja,

Alle woſtacj nemóje,

Rózje ſyanu, lieta džela,

Vraia ſpiefchne božemje.

Renje, renje je na ſemi,

W wſcheytku tež ſachodnym,

Wupſchenym ſ rjanoſzemi,

W Božim ſwjetli rózowym;

Duch a cijelo wotmłodžula

W templu ſtwórby živeje,

Wysche hibanje ho cjuja

Neſmertne a nebeſte!

N a w ē ſ t n i k.

D į a k.

W dopomnenju na neſbojje, kotrej je me a mój dom pjatk 20. junijsa t. l. wſches wóhen do mapytalo, a w dopomnenju na ſpiefchnu pomož a wſchelaku lubosz, kij bu mi pschi tajſej ſtrachnofſi wopokasana, cjuju ſo hnuty, k. wſchemu gendarmeji Gruhlej, ryhtarej Holberej a wſchitlim druhim, kotsj býchu mi ſe ſwojej pomogu bliſto, ſwój najwutrobnischi djak prajicj; wóſebje pak ſpominam ſ wulkej djakomnoſju na tu hotuwoſz a ſwajnoſz, ſ kotrej moja cjeledj, nehladajo na ſtrachne plomenja, ſwjeru ſa tym ſtejſeſhe, ſo bu wſchon mój ſlot ſ wóhnja wutorhneny był. Sa to cjujt Boh luby knes po mojej nalejnej přeſtiwi wſchitkim, kij mi lubosz a pomož w hodinach wulleho ſtracha wopokasachu, ſtajnie

se swoim żołnierzom bliżej staci a jim to, schodzą su na mni cziniły, bo hacze żarunacj.

W Meszizach, 21. junija 1856.

Handrij Ponich.

S tutym so na to jedne czini, so by so tón samy R., kij je w Serb. Now. wosiewial, so je jedyn s Haja s jatojzu na hucinjaniskim stotuhadu podbył, tola psichodnie swieru wobchonjal, haczyje to wierno, schodzą jemu ludzjo powiedaja a so psches schelbow a iharnisow wobchaczej nedat a tak psichodniakam a nesprawnym ludjom wezelie nezinić.

Dyrbijat skadż njechtón na to smyslony byc, sklamy stradowacj a s temu wjazore vasa abo sklamarski grat s njezdje 200 fascherzami a drugimi potrebnymi wiezami, jako wulce wahli a t. d. natojczyż chycz a móz, temu może so to wschitko we wudawatni Serb. Now. wukasacj.

3.

Pschedan forcjmarszeje žiwnoszje.

Pschemjenenja dla steji w Psowjoch pola Miknakala nowotwarena forcjmaissu žiwnosz czo. 39 s 8 körzami pola a se 6 körzami lufi wscho wosolo dómstich a hospodařstich twarenjow lejaze, s prawisnu forcjmarenia, rješanja a peczenja, kaž tež s ljetuschimi žnemi pod jara spodobnymi wumjenenemi na pschedan. Wscho blijsche je pola wobchedjerja tam shonicj.

Rhjeza czo. 3/4 w Małych Bobolzach je na pschedan a może so wscho dalsche pola wobchedjerja tam shonicj.

Jena žiwnosz s 9 körzami 45 prutami lejomnoszow je na pschedan. Wscho dalsche je shonicj w herbstej gryczej w Sahorju pola Budestej.

Czo. 21 a 25 Serb. Now. ale cziste so we wudawańni sažo kupuje.

Wosiewenie.

Podpisany je swoje

b r u n i z o w e p o d k o p k i

sažo wotewril a pschedawa brunizu w schejie družiny s nowa po starej placisni.

W Małej Suberniczy.

Pietr Janasch.

Powschitkomne sawieszjaže towarzstwo.

(R. R. prw. Assicurazia Generali w Trichti.)

Sarucjazy fond towarzstwa Jidnačemillionow 500,000 scheknakow dobrzych penes.

Welschi džiel samóženja towarzstwa je na kubla hypothekarszy wypożyczenj.

Sawieszenja na towry, maszyny, mobilise, stot, wumłóczene žita atd. atd. pschedzivo wóhnju po tunich twerdzie postajenych prámijach.

Doplaczowania so żenie żadacz nemóža.

Pschi sawieszeniach ratarstich pschedmetow possičza towarzstwo wóshne dobytli.

Sawieszenja kapitalijow a rentow na živienie čłowetow. Sawieszenja puczowanych luđow na dróhach a železnizach.

Wsche požadane wukladowanja dawa Ferd. Petau, wólkowy agent sa Budyschin a wokolnoſz.

Natarski sawieszjaže bank sa Niemzy.

Mi s tutym wosiewiamy, so kmy pschekupzej ic. Gustavej Winterzej w Stolpnju połnomoj k generalnej agenturi pomenowanego banka sa budysku kraju direktoriu pschedodali a jeho se wschem, k nej nusvum potrebozsem fassarali.

W Drajdjanach, 18. junija 1856.

Direkzia.

Na horne džiwajo, porucjam so k wschitkemu wukłasowanju w naškupanju na tutón bank, kaž tež k sapikowanju sawieszenjow s tym pschispomneniom, so tón sa tune, twerde prámije s doplaczowaniem we wschelakich rządowinach psche schodou psches mor a lóždu nesawinowanu schodu na konjoch, hovjadach, wózach a kwinjoch sawieszjuje.

Stajnje pschiberaze džielbraeje ratastwa na tutym, na wsajomnoſz saloženym banku, kaž tež rukowanie sa trajace wobstacje psches to pschezo twerscho saložene pod jara tunimi sprawnymi wumjenenemi, kaž tež jeho dołoszana organizazia poruczeja jón hizom psches ſebi sameho.

Samolwenja k pschilej agenturorow wuproszaju ſebi franko.

W Stolpnju, 18. junija 1856.

Gustav Winter, generalny agent.

Dr. Whithowa wodžiečka sa woči

wot L. Chrhardta w Altenfeldji w Thüringſkej, s wjazowymi privilegimi wyšolich werchow pocjezjena, wopokaſnie ſo be roſchitimi dotalnymi woči hoſazym ſriedami pches swoje ſbozomne ſtuſowanje wſchiedne jako najtahoodniſha a najſlepſcha wodžiečka w taſkim naſtupanju, a može ſo jako dopokafany hoſaz v počvlnjaſu ſriedi a jako

wjeſta pomoz ſa ludzi na wočiomaj bjeđnych

kōjdemu porucječi. Wona hoſi wjeſte a rucje a be wiſhutich ſchödnych ſziewkow, woſebje pschi ſahorenju, ſzepnenju, ſuchoſci, ſylhouauju a bježenju wočow, kaž tež pſdi ſlaboſti po biele a ptaci bleſčka ſ wutoſowanjom jenož 10 nſl. a djeſka ju jenož wopravdiju Traugott Chrhardt w Altenfeldji w Thüringſkej. — Etkaſ ſa Budyschin je w hrođowſkej haptzy.

Wosjewenje

dla drewopschedawanje na pscheſadžowanje.

Djen 8. juliya t. l. (wutoru) dopolnja w 8 hodjinach budje

80 floſtrow dubowych penkow ſady Dubrawki na bartſkim rejeru ſiawne na pscheſadžowanje pschedawacj.

W Barcji, 25. junija 1856.

Grabinſte lipſte hajniſke ſarſadniſto.

Wiedemann.

Drewowa aukzia.

Djen 2. juliya, dopolnja w 9 hodjinach budje ſo na rycierſkli Worzyni a Rechorju njehdje 180 floſtrow duboweho mjeſchenſkeho drewo na pscheſadžowanje pschedawacj.

Sapocjat je w Worzyni.

Wosjewenje.

W podpiſanych brunizowych podkopach je bruzna ſ dostaſju a pschedawa ſo

1. družina po 5 nſl.
2. družina po 4 nſl.
3. družina po 2. nſl. hacj 2 nſl. 5 np.

Brunizowe podkopti adv. Seubicha w Malej Suberniczy.

Chr. G. Roscher, faktor.

Nedjelu 29. t. m. rejuwanska hujžba w hofzenzu w Bukezach C. F. Möcker.

Murerjo moža hujdom traiaze djeſto pola podpiſaneho dostaſj.

Indinger, mureſſi miſcht we Woporku.

Wučiomniſ pýtanj.

Gsyn sprawnych ſtarſich ſ nufnymi ſchulſkimi wedjeniſtwami a ſerbſkeje rycje mózny, može bory ſ w materialowych, dobałowych a barbowych klas- mach jako wučiomnik ſastupicj. Hde? to ſhoni ſo we wudawaſti Serb. Now.

Tsjo ženeni ſerbſy djeſtacjerjo, liž wſcho ra- taře djeſto roſemja, moža pſches zyle ljetu ſtajne djeſto dostaſi. Hde? to ſhoni ſo we wudawaſti ſerbiſkih Nowinow.

Grožowe

broſtkaramellje,

najſlepſchi ſried ſ wotſtronenu ſaſchela a ſ po- loženju dechanja, kaž tež ſ wawnowanju pſched dybawoſju pſdi ſaſymnenju w ſymnym čiaſu.

Na Budyschin a woſkolnoſ ſ hrođow- ſkej haptzy kneſa M. Jäſing a kōjdy čiaſ na pſchedan. Eduard Groſ w Brüſlawju.

Wote mne djeſlane

draždjanſke bentuſchi pſche kurjaze woka poſticipuju tak lóhki, kaž wjeſte pomahaſ ſried ſ wotſtronenu tuteje tak boſoſneje čiwiſie. W Draždjanach pſchedawa je jandželſka hapt- tyka w Budyschin, pak hrođowſka hapt- tyka.

H. Werner.

Dien 7. junija ie w jenej budji jedyn pſchedeſtacjnik (Regenschirm) ſtejo wotſtat a može ſo po ſaptacjenju wutožka ſa wosjewenje pola rycerſkeho miſchtra Lutzy na róžlu ſchulſkih hrebjow a ſu- ſkinſkeje hafy w Budyschin ſaſo dostaſj.

Naftakdom macižy ſerbſkeje je wuſhot a je w Esmolerowej knihařni ſa $2\frac{1}{2}$ nſl. ſ dostaſju: **Wosjovné Dar ſa Kžesecijanow**,

wudate wot J. M. Buča.

Pſchiſy o mnenje. Šobuſtawu macižy ſerb- ſkeje dostaſnu tutu knižku darmo a topola ſ. Peſkar- ja, ſantora vſchi mičalſtej gorti w Budyschin.

Zaſdzenu ſobotu žita w Budysinje placachu.

Kore.	Wyša.		Niža.		Srzedzua	
	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.
Roſta	7	10	—	6	15	—
Wſchenja	9	5	—	7	20	—
Jećimcu	5	—	—	4	15	—
Worſ	3	10	—	2	25	—
Grč	6	12	5	—	—	6
Rjeſit	—	—	—	—	—	—
Zabu	9	10	—	—	—	9
Hejdniſta	6	5	—	—	—	5
Vjerny	1	25	—	—	—	1
Kana butry	—	15	—	12	—	13

Dowoz: 1870 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedač, placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde čísto placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórlétna předplata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral,
póče $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 27.

5. julija.

Léto 1856.

Wopshiećcie: Kt na wiedzenju. Szwietne podawki. S Maleje Rydeje. S Welećjina. S Bu-
dyščina. Dopiły. Serbske pišmorstwo. Pišliopk. Spiewy. Hanb Depla a Mots Tunka. Cjahi
sakſtoschles. Železny. Bykwinse powessje. Nawieschnik.

Kt na wiedzenju.

Schtož chze na tsečje schtwortljeto 1856 sa Serb. Nowiny do předka placic, tón nech njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovskich dōstach placci so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón žam̄ cjaš. — Sa wosjewenja a nawieschki móžemy Serb. Nowiny kózdemu vorucic, pschetož te žame cíitaja so tak derje w Bu-
pyščini kaž tež we wschtich ſerbſkich wſach, a schtož chze po taikim njeschtio tak
prawje po zylým ſerbſkim kraju roſſchierene mječ, tón daj to w Serb. Nowinach
wosjewic.

Nedakzia.

Pſchisponnenje. Schtož hac̄ do pſchichodneje ſoboth poſtajeny penes ſaplačit neje, ne-
móže Serb. Now. dale doſtač. Red.

Swietne podawki.

Sakſka. Draždjanſke nowiny wosjewuju roſprawu, kaž móhle ſnadž blijsche žnie w Sakſkej wupanyc. W tutej roſprawi je prajene, so žita po wschym kraju tak rjane ſteja, so ſmijemy ſhietro rjane žnie doczałac̄. Poſleniſkich wulfich deſhejow dla bjechu drje ratarjo w ſtrachu, so ſnadž so žito lehne, ale to so ſtato neje, dofeļ je to ſamo ſjetſa tak twerdzie ſroſzene, so ſo lohzy ſpovalec̄ nedawa. Bjerhy budja ſo najſtere tež radjic̄, dofeļ je to dobre ſnamjo, ſo jara poſlje keſieja, kaž to ſa dothi cjaš cjinite nejſu. Duž ta nadžija, ſo wyhoka žitna pla-
cijſna po žnijach ſaſo ſpane, žana zylje hola neje, hac̄ runjež ſnadž hiſhceje pſchego tuni cjaš ne-
doſtanemy, dofeļ je ſtare žito ſkoro do cjiſta ſtubrane a pſchettrebane. — Krónprynz Albert je ſo ſe ſwojej wyhokej mandželskej 27. junija ſaſo ſ Barlina wrócił a 30. junija pſchijedje pruski kral ſ kralowej do Piłni, ſo by ſwoju mandželsku do karlowarskich ſupel pſchewodził a ſo potom ſam do Marienbada podał.

Pruſy. Njekotre nowiny piſają, ſo ſzre

ministerſtvo na ſhromadzisni njemſkeho złonſkeho ſienoczeńſtwa tón namet ſtajic̄, ſo by ſo na tobak wetschi dawſ potožit. — S Württembergſkeje piſają, ſo rufka ſwudowena ſhjezorſka w mjeſazu augustu ſaſo do Barlina pſchijedje, ſo by ſo tam ſ russim ſhjezorom, ſwoim ſynom, wo-
hlađata, predy hac̄ wona potom do Italſkeje wotſiedje. — Skotowy mór je ſo hac̄ do Del-
neje Schleſyjskeje a to nimale hac̄ do meſow ligniſkeho knežerſtwa roſſchierilli. Wyſchnoſz dawa ſebi wschu móžnu próžu, ſo by taiku ſtrachnu ſhoroz ſahnala a dawa wschtike howjada we wſach, hdzej je mór wudyrif, ſabiwač. Tak w Kóbeni, pſchij rjezy Odri ani jene howjado wjazy neje, pſchetož tam je ſa jedyn tydzei 143 howjadow pak panylo, pak bu to ſamo po po-
ruchnoſzi wyſchnoſſie ſarazene. Tola doſtane ſóždy, ſotremuž ſo žane ſloczo po pſchiftaſni wyſchnoſſie ſarazy, wjeste ſarunanie. — Doſeļ je ruſoroffi ſhjezor wschtikim Polakam, ſiz bjechu do zuſby cjeſli, do-
wólnoſz dat, ſo ſmiedža ſo be wscheje ſchraſhy do wózneho kraja wróciej, dha hotuje ſo njetko tež ſ Pruskeje wele taikich cjeſkanzow na dompuči.

Rakušy. Powiesz, so rakuski a franzowscy khiezor w bliższym czasu hromadu pschindjetaj, robić iwerdżuje ho dale boli a-poweda ho, so ho wonaj w Mannheimi sendzetaj, hdzej chzetaj też bayerski a württembergski król pschindjej. — Dokelż dołko wiaz traczą nebudże, so budże tak baczon na khiezorskim dwori s nowa klepotacj, dha je so hizom baba do khiezorskiego hrodu pschecjahnika. Rakuschenjo ſebi prynza żadaja a we Wini biechu miesięczenjo wobsanknyli, so chzeda, hdży prynz pschindje, mjesto kraſnje pochwietlicj; ale khiezor je jim prajecj dat, so bychu penesly, kij chzeda na to waziejsz, radszho khudym dat. — Grichiski król pschewywa tu khwilu we Wini. Dokelż won żaneho syna nima, dha je jeho bratr, bayerski prynz Adalbert, sa jeho nastupnika postajenj a tón samy je so wóndanjo s jenej schpaniskej prynzessyny ſlubit.

Franzowska. Khiezor chze zło na wschelake twory ponizicj. S tym tak je wele franzowscy fabrikantow, kij też tajse twory džetaja, jara nespolojnych. Hacj dotal mózachu woni menujaj swoje twory s wulkim dobytkom a dróżsche pschedawacj, dokelż biechu tajse zuse, psches zło wobczejene twory też dróżsche. Zeli tak so zło ponizj, dha budja zuse twory tunische a woni dyrbja też tunischo pschedawacj, — a to so jem, kaj może ſebi jedyn myſtlicj, nespodoba a woni chzeda njeleko khiezora naryczej, so by won do talnemu zlu dale wobstacj dat. — Kardinal Pastruzzi je so pecią 29. junija s khiezoram rozhnował a so w bliższym czasu ſaho do Roma wróci. — Khiezor dawa tu khwilu wulke wójnske pschihoty cijnicj, so by so kabylski kraj w Algieru w pschichodnym naliciu dobył. A temu budże wójsko, njehdże 30,000 muži ſyhne, treba.

Jendželska. Bruski prynz Bedrich Wylem, kij je psches mjeſaz pola jendželskiej kralowskej ſwójszy na wopytanju był, je so 29. junija ſaho na dompuč podał. Snata wiez je, so je so won se starszej jendželskiej prynzessyny ſlubit, tola hizhceje wieste neje, hdży smiejetaj wonaj ſwas. To budże tak najskere borys poſtaſene, dokelż chzetaj so prynzowaj starszej po jeho domwróceniu do Jendželskiej na pucj powadz a tam wcho nusne s tamniscej kralowskej ſwójsbu wujednacj. — S Amerikanareni Jen-

bjelczenjo swoju swabu hizhceje na żane waschnie ſtonczyli nefsū, ale k wjeri tola podobne neje, so by teho dla hacj k wójni pschischko.

Ruſowſka. Tudy cijnia so tu khwilu jara wulke pschihotowanja fa khiezorowe krónwanje, kotrej so w mjeſazu augustu smijeje. — S Krymy so piſche, so budże drje pschezo hizhceje hacj do 15. juliua tracj, predy hacj budże tu-tón kraj zyjje wot nepschecjelow próſny.

Turkowſka. S Konstantinopla piſasa, so tak wonhlada, kaj bychu Turkojo na ſcheshjanow panycz chawl, tak borys hacj budża Jen-bjelczenjo a Franzowſojo s kraja, pschetož hizom njeleko pschihadzeja ſkoro wſchednie powieslie, so Turkojo ſcheshajanow na wſchich stronach pschecjehoja, jich morduja a jem zyrkwoje wutupeja.

Ze Serbow.

S Małej Nydeje pola Woſerez. Tudy wudhri tamón ſchitwórk 26. junija woheń a pschewobrociſi twareuja Matiſež ſiwnosſje do prócha a popela.

Weleczina. Wóndanjo buſhtaj tudy džetacjerei Thomann a Hennig, kij w jenej pieskowej jami džetaschtaj, wot pieskowej ſzieny ſaſhypnenaj, ale ſaho ſbozomne a mało wobſchobjenaj s pjeſta wuhrebanaj.

Budyschyna. Schyrnaty ſeschinik „casopisa“, wot macižy ſerbſkeje wudawanego a wot k. I. Buſka redigowanego so docjischcjuje a wopschilia wschelake ſajimawe menſche a wetsche nastawki. Po jeho dokonenuju so ſtere ljepe k cijſczenju duschnye knižki „Kſchijne cjahti“ pschirocji a prjeni, džesacj listow wopschitaj ſeschinik „Serbskoněmskeho słownika“ budże da-li Böh, do Michala hotowy.

— W nastupanju ſerbſkeje protysi so pecią tež hizom pschihoty cijnia.

Pschihomnicj mamy, so wſchitke macižne ſobustawy knihi, jem s macižym darmo podajmne, pola k. Vekarja, ſantora pschi michałſkej zyrkwi w Budyschini, dostawaja a so je pschedawanie ſenolitych macižnych ſpiſow Šmolerowej knihařni pscheporuczenje.

Budyschyna. Knex ſtaſſi direktarj s Konneritz je so na voldra mjeſaza do ſiſingſkich kupel podał.

S Budyschini. Djen 23. sunksa wobudze tudomny mjeschjanski žudnisti radziczel k. Seemann swoj 50ljetny rycjnosti žubelski swedzen.

Dopisy.

S Biskopiz. Tudy wumre 20. junija wykłodostojny knes superintendenta August Heinrich Lehmann a bu 23. junija s wulkej cijeli poħrebany. K jeho pohrebej biesche bo wjazy hacj 25 knesow duchomnych a wulka knila wucjerow a pscheczelow se wsiejej stronow seščta. Nebočejcki biesche bo 2. mjerza 1806 w Budyschinu narodzit. Jeho nebo nam biesche Handrik Lebmann w swoim cjaſu kantor a wucjer pschi michałskiej girkwi. W ljeći 1835 pschindje won sa diafona do Biskopiz, a je tuto swoje dostoinstwo hacj do swojeje hmericje se wsiejej swjernosju a tež s sboju tych jemu poddatych herbskich girkwów a Schulow 19 let dotho festejal. —

S Lipsk a. We Wahreni nedaloko tudomneho mjeſta podaschtaj bo 21. junija dwaj studentai s jenym dżewczętym hózjom na cjołnik, so bychu bo wsiejej hromadzie kusť pschewesti. Dokelž pak bje rječa Mulda psches wulke descherjili runje jara napisata a bje cjołm pscheblisko k warej pschichot, bu won wot sylnosje żolmow delje storhneny a powróceny. Wobaj studentai wupto-waschtaj, ion wbohi hólczej pak westa pod wodu, jenož po wulkim próżowanju bu djen posdžischo namafanu a wucjennemu. To nesbožje ma bo cijim biele wobzarowaci, dokelž je ion hózj jenicki syn woħebnych, psche wsieju mjeru bohatych ludzi w Parisu, kiz bječu jeho ljudom psched dwjemaj nedzielomaj k wahrenslemu duchomnemu k wotczechnenju podali, so by sdalemby byt wot neshma-noszjow wulkomjeschjanskego pariskeho živjenia. —ē.

Sherbske pišmowstwo.

Nedawno su s nakladom macijsy herbskeje w podjanskim prawopisu wuschte a w Esmerjowej kniharni w Budyschinu sa jara tuni penes (2½ nbl.) s dostacju tute knižki, kiz maja napismo:

Wosobne Dar sa Kheſežjanow, mólužich ha wotroženich, wudate wot A. M. M. Buča, Can. ha Dir. tachantskeje Wutjerie w Budeschine.

Tute wubudzaze knižki, lubemu herbskemu ludjemu wsiejej wózneho kraja Hornej Lujizow w jeho lubej narodnej, macjernej ryci spisane a k domjazej cijicej nutrnosti sjanuće do cijicejenja podate, su jara powuczaze a napominaze, war-

nowaze a troschtowaze, tak derje sa wotroženich, jako sa džeczi. Wjery a živjenja wucjy bo s jaſnymi a možnymi swjedzenemi swjateho pišma a girkwiskich mózgov a s wubudzazimi sname-nemi a pschikladami, kaj tež s lubosnymi a na-božnymi rónčkami wobiwerdjuja a dopolasuju. To wsieku rofestajuja tute knižki na jara frosemliwe a lubosne waschnje. Natožena herbska ryci po narodnym waschnja je jaſna a hladka, cijista a derje frosemliwa. Spisowac tychle knižkow pyta se swojim džetom jenož Božu cijel a natwarenje swojego lubego herbskeho luda pschispo-rej. Ton knes, nasch Boh, daj k temu wotpładaniu swoje najepsche sbojie a žohnowanje.

Pschispolnicz bo hisčeje ma, so je na 47. stroni w 5. ryciku wot horča cijischejeksi smolk a so ma bo tuton ryciek takle cijatę: „Staja Kožé ji tež Prudwo.“ —ē.

Prilopk.

* Sakske girkwiske vistagijsje su bo hijom w njeftotych krajinach sapocjale a sda bo, so smjeje wele pojohnowania.

* W Zwitkau'i sta bo sjehowazzy frudny pow-dawki. Dwaj schulerstai holzai honechtaj bo po hásach; jako bje bo to stalo, wsa starschi młod-szeho sa nosy a nebesche jeho na to waschnje, so jemu hlowa delje wiħasche, wokolo. Jak to temu skóčinje pocja frej i noža hicj, pschecji jeho won a cijeny. Na drugi djen bje pak ton, fotrehož bje tak nošyk, morwy, pschetoz jemu bje frej do mosow stupila.

* Letutscha draždanska ptacja luka smjeje bo wot 27. julijsa hacj do 3. augusta.

* Jalo 27. junija cijah po lipkodraždjankej železnizy iiedžisje, bu wot neho blisko Neuschönenfelda mlođa holza pschijedzena, kotaž bje bo s dobrę wolu prijeti psches železnizu lehnyla. Wona wumre borsy, jako chyžhu ju do schpitalnij do-nesz. Ta ūama je ja džowku w jenej bliskej wóz pola forejmarja klužila a pecja nesbožomneje luboszie dla ūebi na tajke hrjescne waschnje živjenje pschitrotišila.

* Djen 20. junija dyri blysk do Merssow-skeho domslich w Nowym Gubau'i a spali te ūame.

* W Berthelsdorfi pola Herrnhuta wudyri 25. junija w noži w 12. hodjini woheń a dotho netrajesche, dha lejachu dèmeſte ſanfarja Heinzy, schwęga Lehmannia a pollenka Kschizanka w prochu a popeli.

* Mjesto Paris ma se swojim pschedmjestami po poħlenskim ludlicjenju njetko 1 million a 700,000 wobydljerow a bes nimi je jenož 100,000 nepodjanskich. Cji 1,600,000 podjanszy su do 133 woħedorow s 627 duchomnimi safarowanii.

* Budyske ljetusche wulke tñelenje so jutſje nedjelu 6. julijsa sapocjina.

* W Barlini bu 25. junija mñodemu cilo- wekej, wjestemu Puttlizei, ktowa wotcjata, dokelž bje loni jenu žonku sklonzowat.

* Jendjelski general Williams, kij turkowstu twerdjifnu Karls dotho pschečjivo Rušam wobrasche, ale so tola skončnje Rušam voddacj dyrebesche, je so s Rušovskeje do swojego wotzneho kraja wróciť a w jendjelskich novinach swoj džak sa wschu cjeſs a luboſz, wot Rušow wujivanu, kwalobnje wosjewit. Jendjelska kralowa je jemu njetko ſastoñstwo dala, kotrež ljetnje nimale 7000 tol. neže.

* Jendjelska krónprynzeſyna Viktoria, katraž je so se synom prynza pruskeho ſlubita, ſedjische wondanjo pschi pežatu, kaj tajke w Jendjelskej mjesto kachlow maja. Wona bje do lohkeho wolmenischca woblecjena a ſama wo iſtwi a nebje pytnyla, so bje jej ſchtricžka na rukaw ſkočila a tón ſamy ſajeklika. Wona dohlada so hafle, jako so rukow ſe ſwjetlym ptomenjom palic̄ pocja a hac̄ runje ſastrózana, mjeſeſe tola tak wele ducha, so palazy rukaw wottorhny a tak s wopaljeniom ruki wotendje. Ruka je drje na njeſtořich mjestach wobſchlođena, ale rany neſju ſtrachne.

* W jenej krajini Algiera, hdjež ani studnjow, ani bjezazeje wody nemieſachu, ale jenož so s tajkej wodu ſpokojic̄ dyrbjachu, kotrež pschi desch- ejach w zyternach abo wumurjowanych jamach nahromadjowachu, je franzowske knejerstwo jenu tak menowanu artesku studjení wumercjec̄ dalo a je so to djjelo tak derje radjilo, so je so tam krafna woda dowercjata, katraž njetko s wulkej ſylnoszju neſotre loheje wyšoko ſe ſemje won ſycji. Tamni ludjio, wot kotrež nekořiſtulj ſwoje žive dny žaneje bjezazeje, wele mene pak mjeńje ſe ſemje žorlažeje wody widjik neje, ſu psches to jara ſmeſeleni a rejwachu a ſkafachu ſ luteje radoszje wokolo tuteje noweje studnje.

* Chinesojo pshy a kóčki rad ſjedja, woſebje je pak locja pecjen jara lubowana. Teho dla je tež w ſójdym mjeſti torhochcjo, hdjež ſo pshy a kóčki pschedawaja a podla ſu tež, kaj jedyn pu- cjoval poweda, hady a žaby a druhi tajki nerjad na pschedan, pschetoz te ſo tež ſjedja. Na tajkim torhochcju widji jedyn wulke myſchje, piekne ſ koſje wubjelene a po duzentach tak ſpowiſhane, kaj pola naſ ſwinje a t. d.

* W Karlowarach (Karlsbad) je wondanjo rufli general Rüdiger wumrel, kij bje tam do ſupel pſchijjet.

* We Warszawi bu 23. junija a pſchichodne dny ljetna synoda wſchitkich evangeliſtoformirſtich wofadow wvidjerjana.

* Bamž je dweju dobreju ſtowjanow ſa kardinalow powyſchit, menujz ſahrebſkeho abo agramſkeho arzbifkopa Haulika a lwowſkeho arzbifkopa Lewizkeho.

* Poſſe ſemjanſtro chze teho dla, dokelž je ſo rufli khjezor pschečjivo Polakam tak miloſirje wopokaſat, woſebnje pſchne pohelſtvo k khjezoro- wemu krónowanju do Moſtow pohlaſej.

* S Rušovskeje piſhaja, ſo ſu tam neſotre rjeſi tež khjetro jara powodjate, ſo pak ſchoda weſcha byla neje, dyžli druge lieta.

S p ē w y.

Pri połdnica.

Skoñczoſe ſeje horze pruhi
Na hona nam naſjetne,
S niſkej wjeſje cijicej weſli
Wotbiło ſe dwanacie.
S lieža wuſtujuje žona
Hlada wcijsnje woſoko,
W dohcej, bičeſi draſzi wona,
Škurowe ſeſt wobliejo.

Na volu pak pljeſe holcjo
Rjany len ſei mloduſki,
Spiewajo, ach! neje vytlo,
So ſo połdnio woſhwoni.

Graduje ſo pſchipołdniza
Bieſke holcjo vytynwſchi;
Wſchipołdnizy wbohe holcjo
Pſches mieu ſo naſtróži.

Neknj ſe ſurowym hloſom
Liežna žona neſmilna:
„Pras mi, kak ſo ma wſchak ſ lenom,
Kakli naſož, wujitk ma?“
Lieſhepetajo ryczi holcjo,
Gatož ſei može wumyſliči,
Wosvetuje mnohe ſlowo,
Hodjina chze wupelnici.

Ach ty rjane ſkote ſkonečjo,
Šchio eje tola ſdjerjuje!?
K nebu poſdychnywſchi holcjo
Hjom ryczej pſchelane.
Sahubna pak pſchipołdniza
Holcjički vróſtow nedžiwe, —
Hoſna ſ neſmilnoszju wona
Holcju ſkonzowala je.

Dutſman.

Kak

rozom

Hans Depla

wotritaj

a

a

Mots Tunka

ludzi podla

skrejetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Ale, Moko, schto je ho mi wondanjo tola svodjivneho stato!

Mots Tunka. Schodha io bjesche?

Hans Depla. Haj, ja biech wot herbisich starsich pscheproscheny, so bych s druhimi Sserbami a Sserbowkami sich djeleszu kmotrik. My vodachmy ho teho dla w postajenym czagu s mitskom do zyrkuje w A., so bychmy tam djeleszko wulsczejicz dali.

Mots Tunka. To tola niczo svodjivneho neje.

Hans Depla. Poczakaj jenož! — Ton duhomny, kiz mjejesche to kshejenje wosstaracj, bje tež Sserb a rycerje tež s nami herbszy, ale jako won kshejenizu prijokwa, dha rycerje won woszitko njemski. Hdyž yak my potom preči djelemy, pralesche woni herbszy bojemje.

Mots Tunka. Aha!

Hans Depla. Haj, to ho mi tola žalohne spodjivne sdaſche, so herbsti duhomny herbisich starsich djeležo w pschitomnoži herbisich kmotrow njemisz yschetije a ja to tež na kshejinnach prachach a duž shonich tam k swoemu wulskemu postrojenju, so tuton duhomny w swojej wosadzi herbowstwo na wische waschnje sahanja a so je wonina na tym. so herbske kemšchenje w A. wot njesotreho czaga ſem wulku ſchodu cjerpi.

Mots Tunka. Ale, to je tola tolsta haniba, hdyž herbsti duhomny ruku k temu ſtici, so by ho herbstim wosadnym Boža ſlužba wotcjhawalo, wetscha haniba yak hisceje, hdyž duhomny ſam swojich herbisich wosadnych do tajkeje likofosje ſawedze, so hebi woni lubicj dadja a hdy by won chinesysz predowala.

Hans Depla. Haj, to masch prawje a ja možu eji wot taſkeho ſtułowanja tež ſrudno pschiſklad powiedacz. Jedyn herbsti woſak bje menujzy herbisich duhomneho se S. w drądzianskej ſchijznej zrkvui předoracj hlychak a bje ho temu ton přeďat lubil. Won wobſankuy teho dla, jako bje junu na njesotre dny do Sserbow wohladacj pschiskoł, so che spomnenemu předarej ke mſchi hicj.

Mots Tunka. To bje plesnje wot teho woſaka.

Hans Depla. Haj po molim ſdaczu tež ale won hy hisceje djenja na tuteho duhomneho mersa.

Mots Tunka. Ale, cžoho dla to?

Hans Depla. Nô, cžoho dla? — dokelž žane herbske kemšche nebjechu.

Mots Tunka. To ho mi tola ſkoro wſericj nozhe, wſhao w herbiskej ſtatistycz ſtici, so ho w Ss. kóždu nedjelu herbszy předuje.

Hans Depla. Papera je ſejerypliwa, ale woſprawdzie ho temu tak nima, pschetož jako ho ton woſak napraschowasche, cžoho dla ho herbsti Boža ſlužba nedjeri, prachu, so drie teho dla niz, dokelž ho duhomnemu tak ſpodoba, a jako ho dale napraschowasche, hacž woni njemisse kemſchenje tež druhdy wuwostawia, rečnydu: nje, ženje, a won je pschego Sserb po narodji.

Mots Tunka. Ale niz po cžinenju! Nô pschiſkrywinskej viſtažii drje ſhonimy, kaſtu ſhwalbu naſche herbske duhomnство ſmijeje.

Hans Depla. Ja mienſu dobru, pschetož ſwurſacjom spomnenelu maja Sserbia wležje ſhwiernych duhomnnych a nerjeka pola nich, so dyribi hebi Sserb wſho lubicj dacj.

Gzahi sakskoschlesynskeje železnizy s budyskoho dwornischcza.

Do Drąžjan: rano 7 h. 37 m.; pschivołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wiejor 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wiejor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hod. 4 min.

Penežna placisna.

W Lipsku, 4. julija: 1 Louisdor 5 tl. 15 nřl. 4½ np.; 1 věknovajoz pčerwenni sloby abo dukat 3 tl. 5 nřl. 4½ np.; winske bankowki 101. Spiritus w Wroclawi 16 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Kréeni:

Pětrowska cyrkej: Jurij Bruno, Pietra Renča, hjergeria a kublerja, ſ.

Michalska cyrkej: Bedrich August Hermann, Korske Augusta Wieczasa, rjeſnika a wobydlerja po dromom ſ. — Korska Ernst, nem. ſ. i Bobol — Maria Amalia a Anna Theresta, nem. dwójniſkej džowgy, se Židova.

Zemrjeći:

Djen 18. junija: Madlena Holanek se Židova, 32 l. — Maria, rod. Krawez, Korske Augusta Fleischera, muterja na Židovi, mandjelska, 31 l. — 22, Maria, rod. Wrósz, Jana Reichelta, polerja na Židovi, mandjelska, 48 l.

N a w e š t n i k .

Samolwenje.

Nie, herbsky bratsja, to je ſa,
Kaj tu a tam ſo poweda:
So je nasch pscheczel Horislaw
Sso njetko zylje sniemowat.

Nie, jeho sprawna muroba
Je ſa Šerbow h'schje džietawa,
Kaj to we „herbskej Nowini“
Djenſky tydjenja ſmy widzili.

No, herbski bratſe, budź dha ty
Tez dale Šerbam wujitny,
A džietaj, luby pschecjelo!
Tez dale ſa to Šerbowskiwo.

Pjetr Mlonk.

Pschewesjenje na łodzach do Sydney'a w Australii.

Djen 1. angusta t. l. vojedje bremenska ſtucejorſka łodz „Sylphide“ pod kapitanom Janzenom do Sydney'a w Australii a ſo pucjowarjo ſa tu ſamu horjeberu. Dalszu rospawu dawa

J. G. F. Nieckſch,
fral. konzef. wucjahowanſti agent w Budyschini.

Džak.

Pschi wohnju, 16. t. m. psches blyſt ſaloženym, bu moja zyla wulſa bróžen ſe wſchitkim, ſtož we nej bjeſche, do procha a popeta pčewobrocjenia. **Achenſke a münchenske** w oheňsa w ſejſia že to waſtw o, pola korehož ſym psches jeho agenta, knesa M. A. Flanderku w Budyschini ſawjeſeny, je pak niž jeno ſarunanie, mi ſa taſte ſchłodowanje ſkluchaje, na luboſzie potne a sprawne waschnje poſtaſito, ale mi tež to ſamo hnydom be wſchego ſadziewanja wuptacjito, cijož dla ja taſte dobrociwe ſtukowanje ſ tutym džaknje ſ ſjawnenemu naſiedzenju dawan.

We Welečini, 30. junija 1856.

Korska Ferdinand Clemm,
rycierſtubletsſti naſen.

Džak a porucjenje.

Nije podpiſanemu, kiž je psches knesa M. A. Flanderka pola **Achenſkeho a Münchenskeho** w oheňsa w ſejſia že ho towaſtw ſtwa ſawjeſeny, wotpalichu ſo psches dyrenje blyſla 20. junija domſte, hrđa a wument. Knes Flanderka pschindje hnydom ſ wopalniſchcu, ſtarasche ſo ſ wulkej ſebjliwoszi ſa wſcho, ſtož hje ſo ſ plomenjam wutorhylto a wrózji ſo ſa njeſotre dny ſ knesom **Siebertom**, inspektorom ſpomueneho towaſtwa ſe mni. Wobaj knesai ſtaj wobliczenje mojeje ſchody, kaž tež ſpjeſtne hizom djenſa mi pschepodate ſaplaczjenje teje ſameje na jara pschecjelniwe waschnje wobstaraoj a psches to wele troſhta ſa mne wuſkutovalo. Da praju teho dla tak derje knesei inspektarej Sieberet kaž tež knesej pschelupzej Flanderzy ſa jeju wulſu pschecjelniwoſ ſlawne ſwoj naj-wutrobniski džak a porucjam **Achenſke a Münchenske** w oheňſa w ſejſia že towaſtw o wſchitkim ſwojim herbſkim krajanam na najnalejnisko

W Meschizach, 3. julija 1856.

Handrij Bonich.

Djiwočanske herbſte ev. luth. towaſtvo ſmjeje jutſje ſa tydjen, jako 13. julija, we ſchuli we Wulkim Welfowi miſionſku hodinu. Teho dla ſo wſchitke ſobustawy, kaž tež wſchitky druy pschecjelo miſionſta lubje proſcha, ſo na po- menowanym dnu popołnju tſioch tam nutſna- maſacj.

Rachlowſke evang. luth. towaſtvo ſmjeje
jutſje nedzielu ſhromadiſinu. **Pschedsydſtvo.**

Do Galvestona w Amerizy

posjedu w augustu, septembru a oktobru s Hamburga a Bremena lasko lódzje a ho sa te same pašażerojo pod prawie niskej a tunej placisni wot podpisaneho horjeberu.

J. G. F. Nieckisch,
kral. konz. wucjahowanisi agent.

Do New-Yorka, New-Orleans'a, Quebeca a t. d.

w Amerizy jjeszja wschile mjezdzy hac̄ do decembra wucjahowaniske lódzje a ho sa te same wucjahowarjo po tunej pschewesnej placisni wot podpisaneho lózdy cjaś horjeberu.

J. G. F. Nieckisch,
kral. konz. wucjahowanisi agent.

Kölnjanske wohensawjeszjaze towarzstwo COLONIA.

Slicžbowanje na ljetu 1855.

Sakkadny kapital	tl. 3,000,000 —
Dohody s prámiova i danje na 1855 (s wuwscjemi prámiova sa pošnische ljeta)	" 1,022,840 12-
Reservy s prámiova	" 1,308,251 7-

tl. 5,331,100 19-

Sawieszenja placisni sa cjaś ljeta 1855 . . . . . tl. 503,760,956 —

Towarstwo bere stajnje rulowanje psche wohén horje sa mobisjje wschilich družinow saj w mjezdach, tak tež na režach.

Podla farunanja sa schłodowanje psches wohén a hlyss dawa tež farunanje sa schłodowanje psches haschenje, wutrumowanje a wotvycje pschi taikim skutowanju.

Towarstwo sawieszuje po twerdych, niskich prámiovac̄h be wschilikeho dopłacjowanja, vosticja pschi schwilicinem dovrjedka sawieszenju jene swobodne ljetu, pschi wosomljentnym dovrjedka sawieszenju dwie swobodnej ljeti a 10% rabata, pschi tym ratařskim sawieszenjam psches swój

ratařski sawieszenijski swjastf sa sakſke kraleſtvo

wosibne dobytki a w spjescnym, sprawnym dopelnenju swojich pschistuschnosjow sadz janeho druhe towarstwa newostawa.

Wukasowanje dawa a sawieszenje bere horje

Moritz Hauffa, agent towarstwa,
s bydlenjom na lawskich hrebjab w Budyschint.

Na ſerbſtich ſpjevarjow.

Wuberk ljetuschebo, na 10. a 11. augusta postajeneho ſpjewanſkeho ſwedženja w Budyschini, je ho na podpisaneho wobročik s tej proſtwu, so by ho pschi tym ſamym tež ujeſcht ſerbskeho ſpjevalo. K temu postajeny ſpiew je ho psched dwijemaj ljetomaj hizom cjiszczał a k wulkemu džjelej tež roſeflaſ, jako psches nenadzite ſkončenje naſchego nebočiczeſkeho krala ho tehdz postajeny ſpjewanſki ſwedžen wotſorezic̄ dyrbesche.

Po žadanju ſpomneneho wuberca proſchu ſerbskich ſpjevarjow lubosuje, so chyli ho bohacje pschi ſpjewanju wobdzielic̄ a hac̄ k bližſzej ſoboczi k. Smolerej wossewig:

1) iſtò na ſpjewanſkim ſwedženju džiel brac̄ ſečze,

2) kajki hloſ ſpjeva,

3) hac̄ ma hizom žadym cjiszczañ hloſ wobstarany,

4) hac̄ ſej wobydlenje a jiedz (sa čož woboje chze ho wuberk staracj) abo je-nož prijeniſche žada.

Knežja wucžerjo, kiž dla zyrkvineje ſlužby ſnadž hakle nedželu popoſuju abo

pondželu rano do mjesta pschihadžeu, dostanu psches me wschje trjebne wježy, jako biljeti a t. d., jeli w prawym času swoje ſobuſtutkowanje k. Smolerej wosjewja.

S tym pschisponnenjom, ſo poſdžischo wobſchernu roſprawu podawam, poſtrwjam najlubosuſiſho wſchjeſ ſerbſkih ſpjevarjow:

W Kętliach, 5. juliia 1856.

R. A. Rovor.

Powſchitkomne ſawjeſſiaze towarſtwo.

(R. R. priv. Assicurazia Generali w Triſti.)

Satueſazy fond towarſtwo **Zidnače millionow 500,000 ſchjeſkaſow dobrých penes.**

Wetschi džiel ſamoženja towarſtwo je na ſubla hypothekarizy wupožejeny.

Sawjeſſenja na twory, maſchinu, mobilije, ſtót, wumločene žita aſd. aſd. pſcheckivo wóhnju po tunich twerđje poſtajenych prāmijach.

Doplacžowanja ſo žeſe žadac̄ nemóža.

Pschi ſawjeſſenjach ratarſkih pſchedmetow poſtočja towarſtwo woſhebe dobykti.

Sawjeſſenja kapitalijow a rentow na živenje čłowekow. Sawjeſſenja pučowazych ſu-blew na dróhach a jeſteſniach.

Wſchje požadane wuſtadowanja dawa **Ferd. Petau**, wokreſny agent fa Budyschin a wokolnoſz.

Groſſe broſtkaramellje,

najlepski hriek k woſtronenu ſachela a k po-
loženju dechanja, kaž tež k ſwarnowanju pſched-
dyb woszu pſci ſaſymnenju w ſomnym čazu.

Na Budyschin a wokolnoſz w hrodo-
ſkej haptzy ſneda M. Jäkinga ſožu čazu
na pſchedan. Eduard Groſ w Wreſławju.

Wosjewenje.

W podpiſanych brunizowych podkopach je bru-
niſa k doſtačju a pſchedawa ſo

1. družina po 5 nſl.,
2. družina po 4 nſl.,
3. družina po 2. nſl. hacj 2 nſl. 5 np.

Brunizowe podkopki aſd. Se ubicha w
Malej Gubernieſſy.

Chr. G. Noscher, faktor.

Lump abo ſchrenz k poſnojenju pola do-
ſtanu w krótkim čazu ſaſo we wul-
kih dželbach. Te ſame ſu k poſnojenju ſa-
rapſow ſyw jara woſhebne. Wicho dalsche ſhoni
ſo w mojich klamach na ſerbſkej habs w Bu-
dyſchinu. J. G. F. Nieckſch.

Živnoſz cat. no. $\frac{2}{16}$ w Psjowjoch ſ 184,
66 dawſkim jenoſzemi napołożena a 25 akrow
149 □prutow woſchijaza je ſe ſwobodneje ruſi
na pſchedan a može ſo wſchje trjebne pola wob-
ſedjeria tam ſhonicj.

Szjionowy mór inateje dobroſzie a w Dra-
dzianach pſches 25 hjet ſtajne pomhaſo, je ſaſo
tpiſhiſot a je jenož k doſtačju na rózowej habs
cio. 618, 2 ſhodaj.

Wosjewenje

dla drewopschedawanie na pſcheſađowanje.

Djen 8. juliia t. l. (wutoru) dopołnia w 8
hodjinach budje

80 floſtrow dubowych penkow

sady Dubrawki na bartſkim rejeru ſiawnje
na pſcheſađowanje pſchedawacj.

W Barcji, 25. junia 1856.

Grabinſte lipſte hajniſke ſarjadniſtwo.

Wiedemann.

S naſtadom macižy ſerbſkeje je wuſchot a je
w Smolerowej knihařni ſa $2\frac{1}{2}$ nſl. k doſtačju:

Wosobné Dar ſa Kęſczijanow,
wudaté mot J. M. Buſka.

Pſchi ſp o m n e j e. ſobuſtawuſ macižy ſerb-
ſkeje doſtanu tutu ſniſu darmo a topola k. Peſka-
rja, faktora pſchi michaſſej zvrfi w Budyschinu.

Zańdženu ſoboto žita w Budysinje płaćachu.

Kórc.	Wyſſa.		Nižſa.		Srzedzna.							
	Plaćizna.		Plaćizna.		Plaćizna.		Plaćizna.		Plaćizna.		Plaćizna.	
	tl.	nſl.										
Roſta	7	5	—	6	20	—	7	—	—	—	—	—
Pſcheniza	9	5	—	7	20	—	8	25	—	—	—	—
Ječmen	4	25	—	4	15	—	4	20	—	—	—	—
Wówſ	3	10	—	2	25	—	3	—	—	—	—	—
Hrôš	6	15	—	—	—	—	6	10	—	—	—	—
Miept	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	9	15	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—
Hebuſiſka	6	10	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
Wjerny	2	—	—	—	—	—	1	25	—	—	—	—
Kana butry	—	14	—	—	12	—	—	13	—	—	—	—

Dowoz: 1949 kórcow.

Cišćane pola K. B. Hiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kožde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola wudawařja 6 nsl. a na kral. pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 28.

13. julija.

Léto 1856.

Wopſchijecije: Wosiewenje. Szwetne podawki. S Horneho Wilesva. S Kulowa. S Kulowa. Dopisy. Hanž Deyla a Mois Lunka. Syewy. Cjahi ſaffloſch. žel. Zyrwinisce powesze. Nawieschnik.

Wosiewenje.

Cjim hufzischo ho, kaž wóndanjo hake vyschi wóhnjowym nesbožu w Schönecku, to nashoni, so wulka liczba wóhnjow všecky nerodne wobhladowanje wschidjom trebanych a ho jara lohko sapalowanych schrychowancjow, wožebli se strony newobledžbowanych džecji nastane, tjim bôle ma ho na schrychowančka, wot fabrikanta Drechlera w Nürnbergu wunamakané a pod pomenovanjom „Anti-Phosphor-Zündhölzer“ vyschedowane džicaj, dokelž su wone tajke, so ho lenož vyschi schrychowanju na gracie, k temu vyschihoto wanemu, fabaleja a ho na nicjim druhim sypalici nebodža.

Hož tež ho šviet s tajimi schrychowančkami wschidho skeho wužiwanja vch samych nesmine, dha wone tola k temu skuja, nerodne wobhladowanje s nimu jara pomenischej a wobmesowacj a hijom tejele vyschicinu dla je hόdno, so by ho wužiwanje tajského fabrikata bořky po wschidých domach rosschjerjalo.

Hac̄ tajského nowego wunamakanja dla hnadij vyschidnje wschidke druhé schrychowančka sypasane nebudža, le tu khwili dalschemu rosmýlenju sawostasene. Bes tym cheže pak ministerstwo snutskomnych naležnoszijow wschidkich na spomnene, s Drechlerowej fabriki w Nürnbergu wuhadžaze schrychowančka ledžiblých sožiniež a sini te same k powichiskonnemu naloženju poruczicj.

Auto wosiewenje ma ho we wschidkich nowinach wosiewicj.

W Dražđanach, 24. junija 1856.

Ministerstwo snutskomnych naležnoszijow.

Swoobodny knes s Beust.

Swetne podawki.

Salſta. Kral je dotalneho juſtiziara wóspórſteho ſudniſtwa, Dr. Deſleva Alekſandra Müllera, ſa ſudniſteho hamtmana w Koſeni poſtajit, a na jeho miesto dotalneho krajnoſudniſteho aktuara w Lubiju, Emila Jurja Otua Räuffera powyschit.

— Kral vyschiese ho s zylej ſwojej wyšszej ſwójbou a ſe ſwudowenej tóſkanskej wójwóđwodku, kaž tež ſe ſwudowenej genueskej wójwóđwodku a ſejnýmaj džesjjomaj, ſiž ſu tu khwili na kralowſkim dwori na wopytanju, k poſhweczenju noweje, dražđanſtemu paročidžinemu towarzſtu ſluschažeje, paročidžje „Kral Jan“ do Mischna, hdžej tamne wobhladowanja hdne wjež wobhladowachu a ho potom ſaſo domoj wróćjichu. — Se Žitawy vyschaja, ſo je tam w nozy k 5. julija ſylny mrós był a ſo je ſolotej, koſuž tamni ſahrodníž, ſo bych u ju naſajtra na wſach vyschedali, wečor predy wumyja, na druhe ranje ſmersta byla.

Teho runja vyschaja ſrudnych horow, ſo je tam bjernejſaje ſejenje tu ſamu nož ſ džela ſmerſto.

Prusky. Kral je tu khwili w Marienbadji w Čechach a kralowa w Cjoplizach (niz w Karlowarach, kaž tydjenja vysachm) w kupelach. — Wſchelake nowiny vyschaja, ſo cheže pruske knežerſtvo na prijodekſtejazej złotskej konferenzy tón namet ſtajicj, ſo by ho zlo na ſentnar zuseho nedžiela-neho tobaka wot 4 na 6 toleř powyschit a ho teho runja tež na tukraňu tobak wetschi dawc poſožit. Zlo na zygarc nebudje pak vecja powyschene. — W Gdansku (Danzigu) bje wón- danjo ſe strony tamniſtich remeſniſtich towarzſchow malý ſopot wudyrit, dokelž chežsche gdanska mjeſch- cianska rada wſchelake kaſy, kotrež remeſniſkam ſluschaje a ſ kotrých ſo jich ſhort podveraja, pod ſwoje ſariabowanje a ljeſsche wobledžbowanie wſacj. Kada bjeſche wſchidkich towarzſchow, njehdje 2000 muži, na jedyn djen vysch

so pschinez slasata a psches taiske shromadzowanie wulkeje byly mtodnych ludzi najlepschu skladnosz k hari data. So by so ta hama podushka, dyrbjachu wojazy fakocjic, pschi ejimy buchu tisjo towarischoio raneni a 37 sajecji.

Rakušy. S Wina pižaja, so tam stere ljepe franzowski minister Walewski pschiiiedje, tiz smjeje wschelake naležnosje w nastupanju prijodskejazeho seidzenja franzowskeho a rakuſkeho khježora wujednacj. — S Neapola chledža winske nowiny wedjicj, so tamny kral hisczeje pschezo nicjo wo žanych poredjenjacach w swojich krajnych naležnosjach wedjiez nochze, hacj runje jemu franzowske, iendjelske a rakuſke knežestwo bylinje k temu radji, dokođ mohla w Neapolskiej hewak revoluzia wudbyricj. — Bamjej je so ta ſamhna rada data a ton je pecja rakuſkemu poſtanzei, tajncemu radjicjekej Werereej, ſlubit, so chze na tajfu rabu lubjerad poſtuchacj. — Rakušy biskopojo ſu khježorej tu proſtu wosjewili, so by won te ſukta, kotrej je khježor Jozef zirkvi wſak, tej ſamej ſaho dacj chypt abo je s wjesnym penesom ſarunat. — Grichifli kral Dia pschebywa hisczeje pschezo we Winti. Ssyn nebo peneznita Siny a redzeneho Grichi, je grichifliemu krajej se ſamōženja swojego nana 1 million schiespalow k liepschemu grichifliemu kraju, woſebje pak k nadobijni grichifliich wychich a nižichich ſchulow darit. — K danskemu kraestwu ſluſcha nimo Schleswiga a Holſteina tež njemſki kraj Lauenburg, tiz wſchilke ſi tež mene a wjazy k Njemzam ſluſcheja. Na to nehladajo, je pak danski kral porucjif, so bychu ſo lauenburgske krajne ſukta abo domainy pschedawate a penesy, ſteho wuwitowane, do Danſteje poſtate. To pak rakuſte a pruſke knežestwo pschirdacj nochzetej a ſtej teho dla napominanje na danſkeho krala poſtatej, so by won tajfu wjez necjinit. Ton pak je wotmoliv, so ſo nichton do teho mjeshecji nima, na cjož budje jemu wot wobeju knežestworow druhe kručiſche napominanje pschipoſtanje.

Franzowski. W tujym kraju bu w tychle dnjach wele ludzi do jaſtwa ſadjenych, dokođ bjechu ſo na potajnych revolucionariskich towariswach wobdijelili. — Khježor je ſo do Plombieres' u podat, ſo by tamniſche kupalie wužiwat. Bes tym ma khježorka pschi muradzio-

wanjach ministerſtwa pschedkydſtwo. — Rjehdje 80 kanonow, tiz buchu na Krymi a w baltiſkim morju dobyte, ſu ſo do Portiſa pschiwete. — Po wosjewienju ministra wojny je franzowske wojſko wot ſapocjatka hacj do ſonja ſtrymſkeje wojny ſ Rukami wſcho do hromady 62492 morwych mjetc, bes nimi 1284 wychich, 4403 podoffizjerow a 56,805 wojakow. W tym ſamym cjaſu je w Algieru 5246, w Italſkej 1088, w naranshym morju 1059 a w Franoſkej ſamej 13,635 wojakow ſentrelo, tak ſo je franzowske wojſko wot 1. meje 1854 hacj do 30. mjerza 1856 ſ wka 83,520 morwych mjeto. — Telegrafiska depesha ſ Konſtantinopla wot 6. julija wosjewia, ſo je njetko Krym wot franzowskich wojakow do cijista wopushejena.

Ruſowſka. Wſchitz, tiz chyphu ſo hacj dotal do wulrajnych kupal podacj, dyrbjachu ſa dowolnosz 60 rublow ſkiebora dacj. Njetko ma ſo po porucznoſti khježora ta hama darmo da-waci. — W Ruſorſtej je hisczeje leibigenſtwo, po kotrej robotnizy wo wſy knesej ſluſcheja. Tutu nelubosnosz chze khježor ſtere ljepe ſahnacj a ministerſtvo ma njetko wuradjowacj, kaf by ſo to najſepe ſtacj mohlo.

Schpaniſka. W Santandru bje konz ſan-djencho mjeſaza wulli ſbiejk pschecjivo pschekup-zam, tiz ſito do wulraja pschedawachu, nastat a bjechu njeſotrych tajſich pschekupzow morili a jim khježje ſpalili.

Ze Serbow.

S Horneho Wujeſda. Šredbu psched tydjenjom 2. julija mjeſeſhe naſcha zyla woſada jara rjany a žadny ſrveđen. Na tym ſamym dnju dostačmy menujzy naſche nowe byrglje, na kotrej bjechmy hžom dotho cjakali. Dokođ bjechu menujzy dotalne byrglje ſa naſchu zyrkej trochu male a tež khjetro dodjerjale, dha bu psched njeſotrym cjakom wot zirkwincheho prijodskejefſta wobſanknene, ſo dyrbja ſo te ſame pschedacj a na ſich mjeſto nowe kupicj. Zirkwinini prijodskejero wobrocjichu ſo teho dla na byrgljetwa-reiſkeho miſchtra Kreuzbach a w Börni a tuton wſa to twarenje požadanych nowych byrglow ſa 1220 tolet po aktordji na ſo. K ſaptacjenju tujych penes je ſo w naſhei woſadji hžom

nieschto dobrowolnych datow nawiadalo a schtož hiszceje pobrachuje, dyrbí so s zyrkwinieho samozgenja po czasu dosaplacjiej. Dothi czas bzechmy so njetko hizom na ion dzen wezelili, na kotrymž dyrbjachu nasche nowe byrglie do Wujesda pschińcę, a bzechmy tej k hódnemu powitanju tych samych wschelake pschihotowanja scinili. Dobrowolne dary so we wosadji hromadzowachu, so by so schuleriskim dzierjom a wotrożenej metodoszi na tym samym dniu k rianemu dopomiecju na njón wezely swedzen pschihotowac̄ möht, dzierzji plesczechu hebi wjenzy, młodji hóly supichu hebi rianu nowu czerwenu khorhoi a teho runja tež metode holzy bielu khorhoi a hospodario sedlachu swoje konje a swuzowachu so we rajtowanju. Napośledku dostachmy powiesz, so su nasche nowe byrglie w Biskopizach a so tam na nasche na-pscheczijowpschindzenie czakaja. Na spomnennym dniu jiechaszhe jim teho dla rano njezdje 60 jiesnych s nascheje wosady pod nawedowanjom bura Witja ſa s Wujesda ſdwjemaj khorhojomai hacz do Biskopiz napsczeczjivo. Wokolo polonja ſendzechu so tež młodji hóly a metode holzy a schuleriske dzierzji, kotrychž bje na dwie ſzi, w Wujesdzi hromadu a czechnechu wot jow w rianym a dolhim a pschynym czahu s peczimi wulcimi khorhojemi, s dwiemaj hudźbnymaj choromaj, s wjenzami a s bantom uwyhischeni a wot wele ſtom pschihladowarjow pschewodzeni pod nawedowanjom ſnesow mjeſczejansleju radziczelow Heslerja a Welza s Budyschina, ſnesa duhomneho a k. wuczerja a k. Mrósa s Wujesda a druhich, ſiž bzechu k temu ſobu pomhalo, hacz do Ledzboře, hdez czechne wrota stejachu a posdžischo hiszceje dale hacz blisko k Stachowej, doniž so tudy s predy wupóstanymi jiesnymi a s nowymi byrglemi nesetskachu. Na to wrocji so zyly czah do Wujesda, s prijódka rajtowasche položa jiesnych se swoim kommandantom a s dwiemaj khorhojomai, sa nimi dziesche prieni chor hudźby se schuleriskim dzierzini, ſiž male khoroczki a wjenzy w rukach djerzachu, iim szjehowasche druhi chor hudźby s młodym ludom, ſiž wjeſchesze pecz smahowazych khorhojow, bes nimi tež herbstu w swoim czahu a sa nimi weſechu so byrglie na tjoch se ſelenym pletwami wupyschenych wosach. Na koncu zyloho czaha jiechaszhe

saho druga položa jiesnych. Tutón rianu czah pschewodzescze njetko pod swonenjom wujesdzanskich swonow nasche nowe byrglie hacz k zyrkwi, wostaj i te same potom tudy ſtejo a czechnische ſ boka Wujesda na jene k temu hizom predy pschihotowane miestno, hdez bje nieschto zeltow natwarenych a hdez mjeſchesche njetko młody lud swoi woszepity swedzen. Se schuleriskimi dzierzimi hrajachu so tudy wschelake hry, ſaj ſu te same wot schulsich swedzenjow hem ſnate a tež doroszeny młody lud pytasche we wschelakich newinowatych a pschistojnych hrach swoje weſelje, doniž napoſledku wezior nepschindze a weſelje nestkoneči. Njetko buchu hiszceje wschelake dobycja a dary wudžielene a njeſotre rafety ſapalene a potom wrózjichu so stari a młodji saho do Wujesda a roſendzechu so wot jow kózdy saho do swojego doma. Zhyt swedzen, ſiž bje ſ tym ſkončený, bje jara derje ſarjadowany a je ſo wjeszje wſchitkim, ſiž ſu ſ bliskoſzie a ſ daloka na nim ſobu dziel wſali, derje ſpodobat. Ssiano ſa bjerli lieta budja nasche nowe byrglie halle poſwieczene, pschetz tak dotho möže pschego hiszceje trac̄, predy hacz budja ſestajane a predy hacz budze so w Božim domi na nimi hrac̄ móz. Wone budja nowa pycha ſa naschu zyrkej, hacz ju daloko a ſchjeroko žana druha w naszej wokolnoszi nima. S kwalbu möžemy ſ zyta hiszceje napoſledku na to spomnici, ſo je wujesdzanska wosada w poſlenischem czasu wele ſa wupyschenje swojego Božego doma czinita. Psched njeſotrym czasom dostachmy menujzy wot njeſoho nowu módrum plachiu ſe ſtocjanym wobrubom na woltar a potom ſaho wot njeſoho rianu želesnu poſtocjenu Božu matru tež na woltar a w tychle dniach tež jara riany ſchlenczany zwjeczniſ, ſiž njetko ſredz zyrkwe wiſy. Tón samy dostachmy wot dweju bratrow neboſcijeskeho bukowiskeho naſenka k. Lipicę. S teho wſchego je widzic̄, ſo ma nascha zyrkej wele pscheczelom, ſiž wobydlenje ſnesoweho doma lubuja a to mjeſto, na kotrymž Boża cześz bydli. Boh ſdjerž nam tu luboſz tych samych a wubudž tež w druhich wosadach runych dobroczelow, ſiž ſo nesapreju, to swoje cjinic̄, hdyž dyrbí ſu nieschto k Bożej cjeſzi ſtac̄.

S Kulow a. Sandzenu nedželu, 6. t. m. bieſcheske kraſny a żadny dzen ſa najchu wosadu.

Na tym samym dniu dżerzęsztaj menuizy dwaj bratami, jako nowoświeżonej mješčničkai w nashei farskiej zirkwi swoju prienu Božu mſchu a dawashtaj na to Boże pożehnianie. To bjeschtej menuizy f. f. Braunstein, rod. f. Kulowa. Wobaj staj swoje studowanja w Wrótsławiu dokonaloj a tam swoje pruhowanja derje wobstaloj a staj tam potom wot f. wyšokodostojneho knesa weichbiskopa swoje mješčničke śweczisny dostaloj. — Szwedenske przedowania dżerzęsztaj tu knesai farā Braunstein se Schlesynskie (nana bratr teju młodej f. duchomnej) a f. domvikar Wels f Budyschyna na tak krasne, wubudzaje ha nutne waschnje, so ho nieskora salraſnena kysla wo wocząmaj pobožnych poſluchariow pępelnenie zirkwje syboleſche! — Psichodnu nedzeliu, 13. juliia budjetaj f. f. Braunstein w Rabiczach Božu mſchu dżerzęz a potom tam Boże pożehnianie wudzielicj.

Sukowa pola klóſchtra. Wot 1. juliia je nasch dotalny pomožny wuczeř, f. August Piwarz (Bräuer) jako statny wuczeř tudy postajeny. Dotalny wuczeř, f. Maurek, je nieskozyle emeritowany a je konz sandženego mjeſza f. naſčeje wuczeřnje wuczahnyt.

Dopisy.

Z Prahi, 8. juliija. Profesor Dr. Arlt, na kotrehož w poſlenim dopisu spominach, budje ſe ſchodzi nascheje univerſity do Wina pscheſadjeny a dostane tam na ljetu 3000 ſchjeſnakow. Tudomna ſekrſta ſakulta je hiżom mnogich ſlawnych muji do Wina (psch. Dr. Schodou, Dr. Oppolzera) a drugich wielich miestow poſlata. Konī chyžhu tež Dr. Pithu, profesora pschi chirurgiskej klinicy do Wina pscheſadjič, ale won taſti namet nepſchija. — Pschi ſkladnoſci wossejam, so je Dr. Löffchner ſtoro wusładowany. — Wondy bu prof. Chlapp J. N. D. jako rektor magniſkus na psichodnu ſchulſte ljetu wuswoleny. Rektor woli ho vo rjedu ſe ſchtyrojch ſakultow. Profesorojo wuberu ſe swojeſe ſredziny 2 kandidatorow, a druzh doſtorojo tež 2; ſtuthch 4 kandidatorow wuswoli pozym akademicki ſenat swojeſho rektora. Ljetka je Dr. phil. Zeidler, abt klóſchtra prämonstratow, ſ rektorem, a to ſchtyroth krocj, ſtož ho hiżom 200 ljet ſem ſtalo neje, — Saſkad (ſond) ſa pomnik marschalla Radegkeho, kotryž je wumolske towarzſto wujednato, wobnoscha niesko juž 74000 ſchjeſnakow; wysche teho je ſhjeſor 100 ſentnarjow ſanonſteje medzie w pla-

cijni 5000 ſchjeſnakow ſ pomnikie baril. Pomnik lije ho po modelu Cw. Stara pola ſnateho miſchtra Burgſchmidta w Nürnbergu, kiž ſa njón wysche teje medzie hiſchje 24000 ſchjeſnakow dostane. Granitny podlož (Sofel) a poſtajenie na maloſtronſkim torhosćęju (kaž tym wo tym hiżom dopiſowal) wobſtara tudomny twarz Grunber. — Nedawno dohladach ho we wjednych nowinach na ſpodiwny nawieschik: pscheproſchenje na „Specknödelchen“ ſlotteriu! Menuizy hoſcenzarja nijscheje rjadowmnie dawaja do jeneho abo do wjazorych knödlow (kulow) ſwojim hoſziom drewnanu kulku; ſtož pozym pschi jiedzi taſku kulku namaka, doſtane thi dny darmo jiesč. Tale woſebna lotteria, fotruž ſu loni we Wini wunamakali, je ſawjeſce mene ſchködna dyžli žana druha! Tež Hans a Mots hiżom pschi tutej poweſcji ſliny pojerataj a ho na swoje młode dny mersataj, ſo ſtaj podarmo do lotteriow ſadžatoj a wo rubiſchka atd. kulatoj; ſa te penesy mohloj wele dleje do „Specknödel-lotterie“ ſadječ a wjazg weſela pomječ. — Kunje wopyta me dobry pscheſzel, kii je węzera dalschi wusłet we woſkolnoſci doſkonaj a wobſtrucja mi, ſo budža ſkončyldyženja na niefotrych hórkach hiżom žita byz. Tež won chyžche mi radž pschi noſki ſe ſerbſkim dopiſam podacj. — Paromlynske towarzſto je na Smichowu (prajſke pschedmjeſto) wulkoſtnu pekarju ſ 5 pezami ſaloſilo. Kójda piez, kiž ma 6 pekarjow, poriadu ſo ſaſturowanych napecje ſódy džen 1300 poſtrutow a može po ſarjadowanju mjeſenſkich maschinow (Knetmaschine) njeħħde 1700 poſtrutow podawacj. Doſekl je paromly ſwoje placisny bôle ponijil dyžli druſy pekarjo, nemože hiżom niesko pschi ſwojim ſapočatku ſamotwenjan ſ blifka a ſ daloka (ſe ſamych Čjopliz a hiſchje dale) ſadocj cijnicj. — Djenka pschenozomwaſche tu grichilli tral Ota a wotjedje rano do Karlowar, hižje je po poſlenich dopiſach ſtoro 4700 ſupelſkich hoſcji, kaž wele iich tam ženie nebieſche. — Myſlach, ſo budu hiſchje weſelu ſomej pschipiſacj móz; ale moje cjaſanie bie podarmo, doſekl dyrbu dopiſ hnydlo wotpoſtač. Wejera je menuizy depeſha ſem dósčta, ſo młody ſhjeſorſki pryz, kiž meno Rudolf doſtane, borsy Rauſchanow ſe ſwojim pschihadom ſweſtelicj. Poſwietlenje miesta džen po porodji je ho tudy dovolito, we wſich druhich miestach cijeskeje val ſakafato. Duž ho ſ temu wſchelake pschihoty cijinja. Tež ſanóny ſteja juž dawno na naſypach (Schanzach), ſo bydu porod pryzga ſe 101 (vryzheſyny ſe 21) wuthelemi woſnamile. Doſekl ho tež ſylnje wo dwójnikomaj a trojnikach poweda, hraje ho jutše na mnogoſtronſke požadanie Boninowa weſelohra: Die Drillinge (trojnikoſo). No daj Boh ſbožje! — Kralodwórski Rukopis wuadze ujedawno

też w madżarskim przełożku, który je k. Riedl, docent madżarštiny na naší universitě zhotowil. Wo rozšerenje tuteje zběrki staročeskich episkich a lyriskich pěsní je sebi k. knihowník Wjacław Hanka, kiž je ju l. 1817 w Kraloveje Dworje namakał, najwjetšu zastužbu dobył. W české ryči mamy dotal jědnače wudačow; wyše teho je Rukopis do všech slowjanskich naryčow (w někotrych podryčach tola z džela), kaž tež do němčiny (wjacykróć), jendželštiny, italštiny, francowzštiny a nětka do madžarsciny přetoženy. Krasna polyglotta, kiž je k. Hanka l. 1852 wudał, wopřia tež hornolužiski přetožk cytelnho Rukopisa a deluołnžiski dweju pěsníckow wot k. Smolerja. — Dokelž je so nam rozprawa wo lipskowskich Serbach, hač runje budžichmy tež rad wšitkých jména zhoniili, w předposléním čisle Now polubita, podawamy jim wzajoufnje jména študowacych Serbow w tudomnym serbskim wustawje. Létsa su scé-

howacy 10 Serbjia w serbskim seminaru: M. Hornig z Worklec, J. Wawrich z Mitočic, J. Herrmaun z Khróšcic, J. Nowak z Prawočic, H. Dučman z Bozankec, A. Krečmař z Kulowa, P. Dučman z Bozankec, J. Buk ze Zejic, E. Fulk ze Židowa, J. Lusčanski z Wótrowa. Wyše tychle je we wustawje hišće 16 Němcow (10 z Lužicy, 4 z Draždán, 1 z Pruskeje, 1 z Českéje). —

Džensa skónči pření porjadny dopisovař swoje listy z Prahi. Su-li česceňi čitarjo Serb. Now tam a sem něsto zajimawe a jim spodobne nazhonili, je zaměr (wotpohlad) dopisovářja dosahnjemy. Moje hesto, kiž tu město podpisa podávam, su słowa serbskeho pěsnjerja k. H. Seilerja:

A serbski duch a khwalba serbskoh mjena
Njech swěći so kaž slonce njebješke,
A lubosć k narodnosći zahorjena
Njech plomjenja přec wjetše dobndže!

Hans Depla. Na te smieschné wjezy tola!

Mots Tunka. Schtobha pak masch?

Hans Depla. Hlaj, wondanjo bje na .... slich rejak muž kiz je bijom wele liet s mischtem, tón dohlada ho na jeneho druhého mlodeho mischira a prajízdy, so dolhe porsty n:jsu waschnje, chyzche wón jemu wot koždeho porsta stawejk wotkušnej, ale bijom pschi prjenim fasta, dokelž jemu ión mlody mischt da někotre króćna schpundowanje ponuchacj a psches to swoje porsty zjkle woblkowa.

Mots Tunka. Ale, někomu porsty vjehušowacj, to je tola ſara hrošnje!

Hans Depla. Hishče niz na tym dosz, potom ho ſemu ſaho hořenizarjowý syn dosz vo novoj módij ſhotowany nesdache: duž pocja dražtu s njoho torhačej.

Mots Tunka. No, ſhoto bychu tola vola naš ſ tojskim ſ žinile.

Hans Depla. Hač, to ja newsem, tam pak ſ hnadu wotěndje, vjehetoz hořenizarjowý syn ſeho jenož vriekl a po dlu na vucj won wukula.

Mots Tunka. Hm, hm! — Verr!

S p ē w y.

Z a č i m s l ě d z i ē ?

Hlaſ! bohatſtvo wſchudje tu wokolo ſe,
Gdó wote wſchjich ſtronow eſi požmjeſtwuje,
Eſi ſiwa, hlaſ! ſe wſchitkej luboſnoſju
A poſticeja ho eſi tu ſi poſhijomnoſju:
Tu ſi bohatſtowem kraſnych ſej wuſwolę,
Schioz wutroba twoja požada ſeſ.

Hlaſ! po honach, po lukaček jeſeſe eſi wſcho,
Schio by dha ſeſi wuſwolik najradſho? —
Haj, ſtejſeſaza ſwjetka ta ſuba mi je,
Kij kraſnych we barbach ſo poſhebkoſcieſjuje.
Seklych, poſchu eſe, ſkysch a newuſwol ju,
Rhetie ſhubiſch, ach! ſwjetku ſtejſeſazu.

A wokol ſo po honach wobbladaj,
Schioz najnadobnische, ſeſi požadaj. —
Mi wonjaza ſwjetka ſvodoba ſo,
Wón kraſna w ni ſawjerno ſakhowa ſo,
Bak newuſwol ſebi ju, poſluchal me,
Rhetie wonjaza ſwjetka eſi ſahine.

Seſi po ljeſach poſluchaj, poſladaſi,
Seſi najlepſeſe votom ſi nich wuberaj.
Ja ſiewazy ljeſ bych rad ſa ſo wſak
U kraſnemu ſpjevei tam poſhioſluchak;
Ja poſchu eſe tola, ach newuſwol jón,
Rhetie ſpjewazy ljeſ eſi wonjemi wſchón.

Schto bych ſebi niſteko dha wuſwolit
Hdyj wſcho ſy ſa ſkiejome wupravit!?
Hdyj namakam poſoi a wobblajnoſz,
S eſim wutroba dobuđe ſpoſkojnoſz?
A, bladaj ſeſi plody, te woſtanu eſi,
Kij placza we ſwieczi a wlecznoſzi

G. D.

N a w ē ſ t n i k.

Krajnostaſawſki bank.

P ſchi na ſuto warni

ſo wſchitke penesy ienož po ſzichowazej dani a po ſpomnenym wupowedzeniſkim cjaſu poſhijimaja:

4 pro Cent, poſhi 12mjeſaczyńm wupowedzenju

wot 100 tl. hacž ſi koždej ſpodobnej ſummi;

3½ pro Cent, poſhi 6mjeſaczyńm wupowedzenju

wot 100 tl. hacž ſi koždej ſpodobnej ſummi;

3⅓ pro Cent, poſhi 1mjeſaczyńm wupowedzenju wot 21 tl. hacž 99 tl.

3⅓ pro Cent, poſhi wſchjednym wupowedzenju wot 1 tl. hacž 20 tl.

S a p l a c z e n j a b e ſ w u p o w e d z e n j a

ſmjeſia ſo, pod wobledzbowaniem pomjerow poſlawniſy, ſaj predv, lat teſi dale.

W Budyschinu, 7. julija 1856.

Direktorium krajnostaſawſkeho banka.
ſ Thielau.

Gzahi ſakſkofchleſynſkeje želeſnizy ſi budyſteho dworniſcheſa.

Do Drajdjan: rano 7 h. 37 m.; poſhipołnju 12 h. 53 m.; poſoknju 3 h. 52 m.; wieſor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; do połnja 11 h. 40 m.; poſoknju 5 h. 2 m.; wieſor 8 h. 27 m.; w nozy 12 god. 4 min.

Venežna placzina.

W Lipsku, 11. julija: 1 Louis'd'or 6 tl. 15 nkl. 4½ np.; 1 poſlowaſazy čerwony ſloty abo duſat 3 tl. 5 nkl. 4½ np.; wiſte bankowi 101. Spiritus w Wroclawi 17 tl.

Cyrkwińska powjeſć.

Werowanaj:

Podjanska cyrkej: Pjetr August Lukas, thjeſtej pod brodom, teſi bjergr a rieſniſki miſchr w Budyschinu, ſi Hanu Augustu Krawiez.

Krēení:

Michalska cyrkej: Jan August Pawoł nem. ſi, ſi Małżeſ. — Mařia, Jarſa Heimana, thjeſtnika w Brzeſowicu, dž.

Podjanska cyrkej: Jan August, Handrija Mjeta, thjeſtnika w Čemericach, ſi. — Pjetr Pawoł, Miławscha Röbla, knežeſho miſcherja w Lubosu, ſi.

Zemrjeći:

Djen 25. junija: Handrii Šewora ſi Wojiz, wobyldek w Budyschinu, 52 l. — Jan Jakub, Zana Žakuba Mjetowſkeho, thjeſtnika w Gólkonej Borsczi, ſi, 2 n. — Mařia Madlena, Handrija Hehn, thjeſtnika w Njewſezach, dž., 16 n. —

Krajnostawski bank.

Wyżokość danje pschi pożćerni je na fastawki hacj na dalsche **4 1/2 pro Cent per annum.**
W Budyschini 7. julijsa 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
f Thielau.

Krajnostawski bank.

Rusne wumjenenie powołatych talonow wot hornostajskich fastawnych listow sa nowe danjowki
(Zinsbogen) so f tutym wospet pschi spomina.

W Budyschini, 7. julijsa 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
f Thielau.

Wuschišni cijeslišzy wotročiž móža djelo do-
stacj pschi twarbach w Rakořdach.
Nitscha, pruhowany mischt.

W Jenkezach čjo. 9 stej 2 kopí rjanych wo-
stępow tunjo na pschedan.

Kolnijanske mohensawjeszjače towarzstwo COLONIA.

Slicžbowanje na ljetu 1855.

Sakladny kapital	il. 3,000,000 — .
Dolhody f prámiov a f danje na 1855 (f wumiacjom prámiov sa počinsche ljeta)	" 1,922,840 12 .
Reservy f prámiov	" 1,308,251 7 .

il. 5,331,100 19 .

Savieszenja placjaze sa čas ljeta 1855 il. 503,760,956 — .

Towarstwo bere stojne rukowanje psche wohen' horje sa moblliše wžwličkých družinow soj w
mještach, tak tež na wach.

Podla savunanja sa schłodowanje psches wohen' a blysk dawa tež savunanje sa schłod-
owanje psches haschenje, wutrumowanje a wotby cije pschi tajsim skutkowanju.

Towarstwo savieszuje po twerdych, nisskich prámiačch ve wschileho doylacjowanja,
posicja pschi schytisjetnym doyriedkaſaplacjenju jene swobodne ljetu, pschi wosomljetnym doyriedkaſaplacjenju
dwie swobodnej ljeći a 10% rabata, pschi mym ratařskim savieszenjam psches swój

ratařski sawieszenſki swjask sa sakſke fraleſtwo

w oſebne dobytki a w spjeschnym, sprawnym dopelnenju swojich pschiſluſhnoſſiow ſady janeho
druge towarſtwa newoſtawa.

Wukasowanje dawa a savieszenje bere horje

Moritz Hauffa, agent towarſtwa,
f bydleniom na lawličk hrebiciach w Budyschini.

Pschwesjenje na lódzach do Sydney'a w Australii.

Dien 1. angusta t. l. pojedje bremenska tisicjazorska lódz „Sylphide“ pod kapitanom Jano-
zenom do Sydney'a w Australii a so pucjowario ſa tu hamu horjeberu. Dalschu roſprawu
dawa

J. G. F. Niedsch,
fral. konzeh. wucjahowanski agent w Budyschini.

Do Galvestona w Amerizy

pojedu w auguſtu, ſeptembru a oktobru f Hamburga a Bremena ſało lódzie a so ſa te ſame paſajjerojo pod prawje niſtej a tunej placjismi wot podpiſaneho horjeberu.

J. G. F. Niedsch,
fral. konzeh. wucjahowanski agent.

Do New-Yorka, New-Orleans'a, Quebeca a t. d.

w Amerizy jiesdja wſchlike miſsagy hacj do deſembra wucjahowanskie lódzie a so ſa te ſame wucjahowario po tunej pschwesnej placjismi wot podpiſaneho ſódy čas horjeberu.

J. G. F. Niedsch,
fral. konzeh. wucjahowanski agent.

Dr. Whithowa wodzicza sa woczi

wot T. Chrhardtta w Altenfeldtji w Thüringsskiej, s wiazorymi privilegiimi wyšokich weis-
chow pocieszena, wopokaśnie ho be wschilimi dotalnymi woczi hojazmi średkami psches swoje
sbożomne stulowanje wschodnie jako najtahoodnitscha a najslępscha wodzicza w tajkim nastupanju, a
może ho jako doposłany hojaz v pochylniavu średk a jako

wjesta pomož sa ludzi na woczomaj biegnach

kójdemu poruczecj. Wona hoj je wjehje a rucije a be wschilich schłodnych sierków, wošebe pschi
sahorenju, szepnenju, huchoci, sylsowauju a biegenju wocziow, kaj tež pschi slabost po djelu a
placi bleska s wutożowanjom jenož 10 nsl. a dječka su jenož wopravdiju Traugott Chr-
hardt w Altenfeldtji w Thüringsskiej. — Sklad sa Budyšin je w hrodowiskej haptyn.

Wosjewenje,

Hrabja Potočki w Galizii pyta na jene swoje
kublo 8 ženanych herbstich djejaczerow, kij wschitke
ratariske dječko rosemja. Won rukuje kójdemu taj-
skemu djejaczeru, jeho žoni a djećicom, i dječku
thmanym, psches zy te ljetu s wuwscjom nedjelstich
a swiatych dñjow sa stajne dječko a dawa njehdje
tu ſamu ſdu, kaj ho wona we Lusigach dawa,
hewak dostane pak pod wjestymi idobnymi wumje-
nenemi kójdym djejaczeru sa ſebe a ſa ſwoju ſwobu:
1) wobydlenje, wobstejaze fe iſtyn a komory, a
ſwinjazu hrodi; 2) pót forza dobreho pola, kij
knejstwo darmo ſwora a ſwiecji; 3) kruwu psches
zyle ljetu w knejci piži w knejci hrodi; 4) ljetne
ſchjeſ ſorow palnega drewa, wot knejstwa darmo
domoj doweseneho; 5) nesaplacjnu ljekarjowu po-
mož. — Dalschu drobnischu roſprawu može kójdym,
kij wo to rodji, hacj do 15. julija we wudawačni
Serb. Now. ſhonicj.

Dale pyta tón ſamym knes jenego herbsteho
hermana, kij dyrbti tak wele rosemici, ſo može ho jeho
ſamjsnej wuſtojnosi wedjenje kubla, 80 ſakſich
akrow wulfeho, dovericj. Tutiń herman može
tež wojenemny bycj.

Potom pyta won tež dwieju nejenenu her-
ſkeſi wotrociskow, kij mojetaj wošebe derje wo-
raci a ſo taiske pluhi, s kotrymij che ſadyn wo-
raci, ſa kójdesho po požadanju ſupja.

Hewak pyta won tež jena dobra herbstka ho-
ſpoſu ſa mlókowe hospodaštvo, kij je hi-
žom na weſtich dworach to ſamo wobstarala a
kotrejj može ſo w tajkim nastupanju 60 kruwów
dovericj.

Skončinje pyta ſo tej jena dobra herbstka ku-
chačka. Wſcho dalsche je hacj do 15. julija we
wudawačni Serb. Now. ſhonicj.

Wuczomnik pytany.

Ga wulke psches ſupje, ſ kolonialnymi
tworam i a ſe ſpirituzom wikowaze khlamy
ſo wuczomnik pyta, kij može na Michała t. l.
ſastupicj. Tón ſamym dyrbti herbstele rycje mózny
bycj a hewak nusne wedjeniſta mječj.

Sa jene burske ſubka pyta ſo k ſastupenju
w tychle dñjach do ſlužby muł a džowka, ſo do-
brymi wopismami ſaſtarana, doſekl je psches wo-
ſenje dotalneje džovki, kij je tule ſlužbu 7 ljet
ſastejata, tuto mjeſto wuproſiene. Hde? ie ſhonicj
we wudawačni Serb. Now.

Mama Khřescliana Kocorowna,

Jan Korla Grühl,
ſlubjenaj.

W Ketlicach, 2. julija 1856.

Wutoru 8. julija dopołnia w 10 hodzinach
wobradzi namaj Bóh luby knjez strowu a
čerſtu džowčičku, ſtož svojim přečelam
a znatym z tutym najpodwólniſo k dobro-
ćiwemu nawjedzenju dawamoj.

W Bělym Khotineu, 9. julija 1856.

Jan Hörlica, wučeř,
Augusta Hörlicowa,
rodž. Smolerje c.

Wot redakcije. Aufzile, kij ſu na nedjelu
poſtajene, ſo w nowinach wosjewej neſmedja.

— W nastupanju wohnja, ſotrymij ſo ſchwartif
2 buraj a 2 ſahrodnikaj w Porschizach wotpalischtaj,
drobnischu roſprawu ſa tydjen podamy.

Zandženu sobotu žita w Budyšinje płaćachu.

Korc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedna			
	Placidna.		tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Roſja	7	5	—	6	20	—	7	—
Vidzenja	9	5	—	7	20	—	8	25
Bečjmen	4	25	—	4	15	—	4	20
Wom̄	3	10	—	2	25	—	3	—
Hrođ	6	15	—	—	—	—	6	10
Rjeplk	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabky	9	15	—	—	—	—	9	—
Hejdučska	6	10	—	—	—	—	6	—
Bjerny	2	—	—	—	—	—	1	25
Kana butry	—	14	—	—	12	—	13	—

Dowoz: 1949 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž mają so w
wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóde čislo plací $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwórtletna předpłata pola
wudawarja 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cislo 29.

19. julija.

Léto 1856.

Wopisw iecjje: Swetne podawki. S bulicjaniskeje wojsdy. S Vorschiz. Niecjska a žiwienie. Wschilost. Svjewy. Hanß Devla a Mois Tunka. Cjahi satkoscil. jel. Zyrswinske powiesje. Mawleschnit.

Swetne podawki.

Sakſka. Kral je njeħbuschemu redakteři Petersej, kiž bie draždjanſkeho meiſteře ſbiežka dla k 8ljetnemu zuchihausej we Waldheimi wotſudjeny a tam ſwoju ſchtraſu 1853 nastupil, jeho dalschi khontanski čas ſpuschejil, teho runja ſchtyrjom taſkim pſchētuſniſam ſchtraſu wo ſchtyri, tſi a jene ljetu a pecjom taſkim, wot kotrejſi ſu tſjo k čažiživenskemu jaſtu wotſudjeni, dwaj pak k dwazeciſiſtnemu, ſchtraſu na djeſtacj a woſom ljet ponijit. — Meninj (Namestag) kra- loweje buchu 10. julija w Budyschinji pſches wulku reveillu wojsleje hujby ſwecjene. — Cjieske nowiny pišaja, ſo ſu njekolki penežnizy hromadu ſuwili, kiž čherja želeſnizu wot Žitarwy do Wulkeho Schunowa a do Warnolcijz (Warnsdorf) twaricj. — W Draždjanach bie 16. ha- perleje pecjſtnej holezej do hlubokeje wody panjk a budžiſche ſo ſatepicj dyrbjal, hdy budžiſche ſemu nichón k pomožy neptiſchot. Ale hacj runje tam wele ludji nimo djeſeſche, dha ſo tola kojdy do wody bojeſche, hacj jeho ſmeritu nisu mandjelska tapezierskeho towaricha Kraza wu- hlađa a ſ wulkej ſkroblou ſa nim do ſum- neje wody ſločji, a jeho, hacj runje ſama płowacj nemójeſche, ſ Bozej pomožu wot ſmerekje wumó. Sa to je jej njeſko kral ſljebornu medailu, kiž ma na bjetym baneži wiſaſo noſyči, ſpođeſit a mi- niſterſtvo ſnuitskomnych naležnoſſiom je jej 15 il- darilo. — Saidjeny tydjeni buchu zyrſwinſke vi- ſitazije we wſchelach ſyrſwach sakſkich herblich ſtaſow wotſerjane, hdy budiſ ſo pak w Hor- mych Lužiſach ſapocjinač, to nam hiſcheje ſnate neje, hacj runje ſu nam teho herblskeho knesa

duhomneho hujom menowali, kiž budje pſchi vi- ſtaziač w herblim kraju pſchitomny.

Pruſy. W Rüſtrinu bie bes djielacjerem na tamniſchej želeſnizu, kotrejž je njeħdje 500, teho dla ſbiežka naſtat, dokelž ſebi myſlachu, ſo ſu na ſdji pſchitroſeni. Woni jaſtachu ſebi menujzy 20 nsl. na djen a diechu ſobotu, hdjež ſo ſda ſa zvly tydjeni wuplačzowasche, jenož 14 nsl. na djeni wuplačzenych doſtali, duž počzachu do woſnow teho, kiž bie ſich wotnajat, ſ kamenem ſi metacj a čažchu khejne durje roſkamacj, ſo bychu na neho ſchli. Dokelž ſo wot gendarmow wottraſhici nedachu, puſchezi ſo woſisko na nich, kotrej ſich tež ſmieri, ale tež ſedmioch mene a hóle ſtani. Po pſcherytanju teje wjezy je ſo njeſko wunamkalo, ſo je jim tón, w kotrehož djieli woni ſtejachu, wuežinenu ſdu wot 20 nsl. placicj mjet, a tež hewal placit, ſo pak won to ženje predy cjinil neje, hacj je ſo pſcherwiedzit, ſo ſu težko nadziekali, taž to po aktordji cjinicj mjejachu. Spomnenu ſobotu nebje pak won to djielo dowobhladowacj móht a ludjom teho dla tehdý jenož 14 nsl. dat a ſbyt halle po do- konjanym wobhladowanju doptacjicj čhyt, ſtož pak bjechu djielacjerjo wopak ſroſemili. — S Badenskeje pišaja, ſo je ſo rufli wulſowech Michal w Karlsruhu ſ badenskej pryngeſynu Ceciliu ſlubil. Wyſoli nawoženia, mklodži brate rufleho khejzora, je nimalje 24 ljet starý, ne- westa pak nimalje 16 ljet. — Ruſowſla ſwudo- wena khejzorka pſchijſedje 6. augusta ſaſo do Barlina a chze ſo wot tam do Moſtowych podacj, ſo by pola ſkronowanja ſwojego syna pôdla byla. Wot tam čhe potom do Italije wuiſecj. — Kral

a kralowa staj hřečeje w kupelach. — Prinz Bedrich Wylem, narwojenja jendzelskeje prynzebyny Viktorije, pónđe kónz augusta do Móskwy, so by tam pschi krónowanstlim swodženju prusku kralowstu swójsku sastupit.

Rakuš. Khiejorka je 12. julijsa prynzebynu porodžila. Khiejor se teho dla wulkej licžbi ludži, kij bjechu jemu abo khiejorskemu domoj na nječaste waschnie kschiwdu činili, schraſu spuschejí, teho runja tež wele tajich pschestupnístow, kij bjechu so w ljeći 1849 na revoluzji wobdžilis, wobhnadžit. — Grichiski kral je do Karibada pschitjet.

Franzowska. Fortoul, minister kultusa, je wónđanjo nenanadžiży wumret. Wón bu wot Božjeje rucžki sajary. — Khiejor je hřečeje w plombierskich kupelach. — Wele ludži, kij su psches ljetusche powodženje wo wschitko pschiteli, wuczahuja do Algiera; khiejor je porucjít, so pschewesenie darmo dostanu. — W Parisu bu 10. julijsa prijeni, wot ljetuscheje pschenyj namislity körz muſti na wiski pschiteweny. — Sa wudowy a syroti franzowskeho wójska, kij pschecjivo Rusam wosowasche, je so 1 million 481,116 nótow nahromadžito, sa tých pak, kij buchu psches ljetusche powodženje wobchłodženi, 4 milliony 283,053 nótow. — Nječoſt franzowske nowiny chzeda wedžic, so su Rusio w poſlonej wójni 277,000 muži shibili. — Franzowski poſtañz, hrabia Morny, kij ma Franzowsku pschi krónowanju ruskeho khiejora w Móskwi sastupic, je swojich ludži hižom tam na pucj wotpoſtat. Wschiech do hromady je 45, bes nimi 1 molek a 41 pohoncžow a ſtužobnístow.

Schpaniſka. W tutym kraju pschezo hřečeje jara nemjernje wonhlada. Gépartero je s ministerstwa wustupit a hrabia Odonné je wot kralojeſe porucjnosz dostat, so by nowe ministerstwo satozit.

Rušowſka. Zuse wójsko je nječo wschitko russe kraje do čiſta wopuschciſto. — Sa khiejorowe krónowanje so w Móskwi nemóžne woběbne pschihotowanja činila, ale sa časť teho sameho budže tam wieszie jara drohe živenje, pschetož s zytko khljezorstwa tam wulke poſelstwa a hewak wschitzy woſebni kneža pschinu. — Ministerstwo stará jara ja to, so buchu

so po wschei Rusowſkej skere ljepe želesnizy natwarile.

Turkowſka. Franzowski marschal Pelisier je s Krym do Konstantinopla pschitjet. — Po nowym ſafonju su turkowszy kſchelzijenjo tež tu prawisnu dotali, so ſmiedja we wójsku klužic. Turkowſke ministerſtvo je pak nječo poſtajito, so so kſchelzijenjo do wójska bracj neſmedža, ale so ma kóždy kſchelzijan, kij je s wojerſtwu kmany, radcho 260 tl. ſaplačic. — To je kraſnje! Predy neſmedžachu kſchelzijenjo woſazý byc, nemjeſachu pak sa to žadyn wojerſki dawł dawacj, nječo tež neſmedža we wójsku klužic, maja pak sa taſku ſakaſnju čejſi penes placic.

Ze Serbow.

Sukicjanſkeje woſady. Hacj runje my pschi poredženju naſcheho Božeho domu w Božich klužbach a drugich ſwiatocjnych wobenždzenjach na žane waschnie pschitroſeni neſmy, dha tola husto s weſelom na to ſpominamy, kaf renje to budje, hdyz so ſaſo prijeni krocj w naſchei webnowenej zyrki ſhromadžimy. K temu budje pak w tychle dnjach najwajnjscha krocžel dokonjana, pschetož k. čjeſliſki miſchtr Žybla je hižom poſtajit, so ma so ſbiehanje tele dny dokonec.

Wotwjasowanje a dijelanje noweho zyrkiſeho weſcha a krywa je so pak ſtajek ſpjeſhnoſaju a pschi tym tola s naſſwiedomniſkim wobkledzbowanjem wužuka ſa woſadu w naſluhanju ſyloſjie a dobroſjie drewa a wuč knoſjie džiela ſtato, so ſmy wſchitzy pschewjedzeni, ſo nam twar naſcheje zyrkiſje psches nikoho lepe woſtarany byc, nemókt, hacj psches k. miſchecjanskeho radžicjela, budyskeho čjeſliſkeho miſchtra Žybla a ſmy teho dla ſ ieho dotalnym ſkutkowanjom jara ſpokojni. Wot teho ſmiedzi tež to khalobne woſansnenje naſcheje twarskeje deputazije, pschetož ta ſama je woſanka, ſo ma so kóžemu pschi zyrki dijelazemu remeſniſki pschi ſbiehanju tiane rubiſhko daricj a ſo ſa wſchitlich hromadžie po dokonjanym džieli hoſina ſhotowacj.

Bes tym wſchitlim počinaja ſo pak we woſadži ſamej wot młodych a starych wſchelake ſwjeſki a róžje woſhadowacj, wot kótrychž by

šo knadž na sesbjehany Boži dom prawje rjany wjenz pschihotowacj hodžit a to by tež wjesje sa wošadu jara khalobne bylo, hdz by wona swoju, wot džala ja sbozomne polraczowanie zyrlwineho twarenja sahorenju a s lubosje k Božemu domu ho pscheliwazu wutrobu psches nje-kotre wjenzy, sesbjehany Boži dom pschaze, sianwje widziesz data, cjož ho, na sandženj nasymski jubelsti šwedzen dopomnjo, s wijsiosiju nadžijamy.

S Porschiz. Schtwortk 10. julija do-polinja w jiednatej hodžini wudyri tudy wohēn w domstich sahrodnika Pjetra Russle, w kotrychž jeho najeſt Michal Hantulsk bydlesche a wotyasilu ho te ſame, kaž tež domſke, hródze a wumenik pollenka Schpotki, wchilse twarenja sahrodnika Kaspera a domſte s hró-djemı bura Sommera.

Nječka a živenje.

Pschi brjöslu mateje jaſneje rječki ſedžiſtei dwie džiesſi, hólcez a hólčo, ſchcīpaschtei kveſti, metaſhtaj je do tych ſkiebornych žölmiczkow a weſteſchtei ho, tak wone precz cjeñnicu na jaſnej wodžiczy.

Bo ſhmilu pschistupi ſtary džied k nimaj a ſyže ho tež na brjöſk rjeli, pschetož jeho noſy nechaſchtei jeho dale neſz. Wón poda ho s ni-maj do ryczie a prai:

„Hlajtaj, kaž jaſnje puſoli ho mala rječka s tamneho cjiſteho žörleſcha a jeſe woda runa ho dobremu ſkieboru, tak doſho, hacj dale delta wulka maſana rjela ju do ho horje newoſme, ju tež wobneschwani a ju maſanu s možu ſobu do hlubokeho morja netorhne.

Tam dyrbli wona pschi ſylnym wichori pomhač ſodžje ponurecji a na žatofzajach ludji ſmrcz a ſlaženje pschinez.

Waju živenje, lubej džiesſi, runa ho njeſlo tuteje jaſnej rječju; kaž wona bes ſelenymaj, ſwjetkojnymaj brjöſkomaj po ſwjetlych ſameſtach cjiſcie ſchepitaj ho pscheliwa a dale dje, tak tež wój. Hlajčež žana ſtarosz waju netyschi, nan a macj ſtarataj ho ſa waju potrebnoszie a newinowaczi weſtelı towarzchojo ſlakaja moſelo waju, wamaj weſtelı pschihotowajo. Ale ſtajnje nebudža tajzy towarzchojo waju wobdawacj, tež wopanzani, ſli a hrjeſčni budža ho wamaj pschi-

bližowacj, a budža waju ſobu torhnyej chzyci do ſwojich maſanoſzow, budža waju k ſtemu wabiež, ſo byſhtaj tež wój ſobu na drugich neſbozje pschinetſto, kaž mórske, wot wichora honene žolmy. Ale nepoſtluhajtaj na taſtich ſivch to-warſchow! Wobſhwoſtaj czistoſz waju wutrobow hacj do ſmrcije tak jaſnu, kaž žölmiczu tuteje rječki, dha budje tež wamaj we ſtarſich dñiach ſbozje ſeſječ, kaž ſwietli pschi brjöſku tuteje wodžiczy. Waju wutroba budje weſtyla na ſan-džene dny pohladač móz a budje ho ſradowacj.“

Lubosnje poſmjeſkowaſo poda to hólčaſko bratrej ruku, a džesche: „Haj moj chzemoi dobraj byc̄ a wotſacj!“

Tutele ſlubenje ſlyſchachu Boži ſandželjo a Bóh ſam, a w nebeſach knežesche radoſz nad taſkim prijōdkwacjom.

Stary džied pak wutrie ſylsu ſe ſwojeju wocjow, džesche dale a džesche ſdychnwſchi:

„Božo daj, ſo byſhtaj tuteile džieszi ſwoje ſlubenje džeržatei, ſo byſhtej netrebalej junu ſ placzom a ſe žatofzju na ſwoje ſandžene lieta ho dopomnicj a reſkycz: O Božo, budž mi hrjeſč-nikej hnadny!“

Horiflaw.

Priłopk.

* W Ženi je wendanjo bjergarska žona 4 džieci (dwieju hólčjow a dwie hólčy) poro-đila; 3 džieci pschindjechu žive na ſwjet, 1 pak morwe.

* Nječotli ludžio bes prozeſow a ſtóržow žimi byc̄ nemóia, ale ſo by njechtén teſko pro-zeſow mjeſci moht, kaž wjesty barlinſki mjeſchczan, to ſebi jedyn tola myſlit neby. Tutoń, wjesty Stillmann, mjeſeſche ſenu wjez psched pschihahan-ſtim ſudom wučinicj a k wulkemu ſpodiſiwanju poſtluharjow ſpomni ſudniſti pſchedſyda na to, ſo je Stillmann wot lieta 1830 hižom 974 a wot lieta 1830 wſho do hromady psches 3000 prozeſow psched mjeſchczanskim ſudniſtowom wu-činicj mjet.

* Knes kanonikus Peſchina w Praſy ſpo-mni nedawno w ryczi w tamnej ſyrocjazej kheži džerjanej na to, ſo dyrbjat ho ſchcīcenik Jan, patron ſyrotow, po prawym tež ſa patrona ſele-ſnizow wulfrolicj, deſelž je hižom psched muohimi lijetotekami prjedowat, ſchtož ſarjadniſtwa ſele-ſnizow w njezichim čiaſu činja: „Cjincze jeho ſchcīceki rune; doły budža wupelnene a hory a hórkli budža ponizene.“

* Nedaloko ſchwajzarſteho mjeſta Genfa je

w jiesoru njehdje mała piękna kupa, kotaż je se schtomami wobrożena, ale wot ludzi newobydlena. Na tutu kupy bje so jedyn młody człowiek wóndanjo se swojej newesti na ciotmi podał, so by schtał tam ciaż pszczecinisko. Bes tym jo wonaj tam a hem khodgeschtaś, bjesche woda pschiwianszy ciałm wottorhnyła a jen żobu wsata. Na wojenja, kij so na to dohlada, skoci, dokelż mōžesche derje płowac, bes komdzenja do wody, so by ciałm dosahnył a pschiblizowasche so też k nemu, hacj jeho na jene dobo mozy wopuszczenia a wón pod wodu pschindje a so wjazy ne-wróci. Jego newesta temu pschihladowasche a wolašche wo pomoż, ale niktón ju neſlyšesche. Hatte na sajtra rano wuhladachu ju ludzjo a pschijedzicu s ciotmom yo niu.

* W Ruszowskiej tycerjo, kaj so ſda, jara pobrachuja; pschetoż kaj barlinſke nowiny pišaja, so je tam w nowischem ciaſu psches 400 tycerſkich towarzichow schlo.

* W Wawru w Belgiskej wsa ſebi wón-danjo jedyn kublej žiwenje, dokelż dyrbęſche wot ſawostajenſtwa swojej zony 40,000 nortow herbſleho dawka dacj. Wón bjesche menujuž 2 milionaj nortow herbowat.

* We wſchelatich nowinach wosjewjuje ſo ſrerdz abo pomožna wjez pschi woparenju a wopalenu — menujuž mydlo. Na mydlowe fruchi ſo menujuž ſtudniza woda line a ſ teho ſo psches ſchurowanie a mjeſchenje husty mydlowy jescht psch hotuje, kotrž ſo potom ſ koſhyzu na wopalene ranę maje, hacj pol żola tolkszie na nich leži. Dokelž teho dla żadny loſt abo powetr ſ ranam nemóże, dha te ſame potom lohko ſija, duž dyrbí jedyn pak tež poſdijſcho ſoždu, w tajſkim mydlowym pschifrywi naſtatu ſchkalobu abo dijeru berſy ſak ſ mydlowym jeschtom ſamasaci.

* Hdyž chze ſebi jedyn mloko prawje doſko psched wotſnenjom wobarnowacj, treba jenož do mloka kuf ſiſzeneje ſody — njehdje tak wele, hacj na koncik noža die, — ciſhnyč. ſoda w mlozy ciucj neje a mloko nicio hinał neſtodiž, dyſli predy.

* Psched njeſotnym ciaſom powedachmy w Serb. Nowinach, ſo ſu w Franzowskiej dobru pomož psche padazu abo psche ſtu khoroſ ſ tym wunamakali, ſo woblecjo tajſeho, na fotrehož je tuta khoroſ pschischla, ſ ciornym ſidzianym rubiſchkom pschifryja. Wſchelake njemſte nowiny ſu nam poſdijſcho powedale, ſo je tajſe rubiſchko tež we wſchelatich njemſtich krajach tajſkim nebožomnym pomhalo, hacj tu wjez wón-danjo tež na budyskej „ſchleſbleſſhi“ pschi człowiek ſyptachu fotrehož bje ſta khoroſ ſapschijata, a haj! — ta wjez po mafache.

* Dokelž ſtotož móř w Schlesynſkej hiſćeje

fahnaty neje a ſa tón ſamy psches pschedawanje ſtoto lohko dale roſchiericj móřt, dha je pruska wſchonoſz pschikafala, ſo ſo tež w pruſtich bor-nych Lujizach hacj na dalishe žane ſkocjaze wiſi wjaz djerječ ſeſmedža.

* Pschi poſlenim wulkim budyskim tſjelenju bu ſchewſki miſchtir Knüppelholz ſ kralom a kra-wiſki miſchtir Birnſtein ſ marſchalom w hodleſteſ ſarcji, mjeſcheganski radjeſzel a ciebiſki miſchtir Žybla pak ſ kralom a pschekupz Wanak ſ marſchalom w ciornej ſarcji.

* W Drachwizach pola Leisniga wudyrí 6. juliſa wo poſnožy wohēn a wopalichu ſo wſchitke twarenja ſchtyroch tamniſtich ſublerow. W plo-menjach namaka pschi tutej ſtadnoſzi ſwoju ſimercj kruwazy holz Sachſa, 15 ljet starý, a druhi kruwazy holz, wjefthy Klos, je ſo tak wo-palit, ſo drje budje tež wumrecj dyrbecj. Ŝewak w wohnju kónz wſachu: 8 konjow, 15 howjadow, 24 ſwini, 7 proſhatow a wſchitke fury a husty.

S p ě w y.

Swo b o d n y ſ o ł o b i k .

(Južnoserbski ſpěw).

Rjenje ſpěwa ſolobik
W zelenym hajku,
W zelenym hajku
Na čenkej na hotožey.
Džeja tu třo třeſlerjo,
Sotobika třeļeja;
Wón jich takle prošeše:
Nochcyli mje třeſeci,
Chcu ja z wami ſpěwać
We zelenej zahrodce.
Na čerwjenej róžičcey.

Popanu třo třeſlerjo,
Sotobika wotnjesu,
Sadža jeho do brodu,
Zo by lubki wjeselit.
Nochce ſpěwać ſolobik,
Ale jeno žaſoſcie.
Wotnjesu joh' třeſlerjo
Puſča jeho do hajka.
Póčne ſpěwać ſolobik;
Čežko lubom bjez lubej',
Bjez hajka ſolobikej.

M. H.

K h w a l b a b u r ſ t w a .
Mój nan je bur a ſerbſki je,
So na wočomaj widzieje,
Muž kruty, ſprawny, hōdný —
Sa wopon pluh a brónu ma

A s konjomaj kraj nobdyska,
Hac̄ kira wezior hłodny.
Se slotom, hłiebrom, parlemi
Bur nehordji ho po dwori,
Te da wón knejim nohyej —
Sa bant a hwiesdu po boku
Wón bróžen radcho khopatu
Wot Poha sechze prokyej.
A džieka tez djen zlytežki
Na suzy, polu, w sahrodzi,
Schtio tón kus prözy wadji? —
Herz tuni domach — lastoježka,
A wonka schlowronežk, kokula
Zom saspyewaja radzi.

A rano hdz djen sašwa
U sera barbja nebeža
Sko slocji lieš a hora, —
Dha je žno khapon wotucjil,
Djen jažny, kražny pschipožil;
Won! won! wy ludžio s dwora!

Duz mjeschezenjo wy pschiniſchi,
Do waschich murjow sawreni,
Wy že mi ludžio wboſy —
Wy burjo hmy lud weheky,
Loſt ejist wonekach hrębam
Na kruej ſtrowej nosy. —

G. G.

Hans Depla. Koc̄ka je tola jara wužilne skocjo!
Mots Tunka. Haj, w mjenisch, dofelj myschle
loſi: ale newjesch dha, so koc̄ki tez rad klóſcheja
a to druhdy wulzy jara.

Hans Depla. To je werno!

Mots Tunka. Tak hlystach ia, jaso ja móno-
danjo psches iedyn knejí dwór džiech, so hebi tam
kneja czeledž jara na lenu koc̄ku skóřesche.

Hans Depla. Cjoho dla dha to?

Mots Tunka. Czeledž prajesche, so je ta

koc̄ka jara lítotata, a so wona, dofelj psches wschiſko
môže, wot czeledžinskiej jiedzie kódy ras našíepsche
vredy wujse a wulisa, hac̄ jiedž yama na czeledžinske
blido pschiniſje.

Hans Depla. To je tola jara mersze: ale
nemôža dha taſtu mizku wuhnač?

Mots Tunka. Mje!

Hans Depla. Cjoho dla dha niz?

Mots Tunka. Wona je pschistajena.

Hans Depla. Aha! aha!

Gzahi sakſkoschlesynſkeje želeſnižy
ſ budyskeho dwórnischčza.

Do Drážďan: rano 7 h. 37 m.; pschivožniu
12 h. 53 m.; wopožniu 3 h. 52 m.; wezior 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Ghorelza: rano 7 h. 47 m.; dovolnja
11 h. 40 m.; wopožniu 5 h. 2 m.; wezior 8 h. 27 m.;
w nozy 12 hod. 4 min.

Venežna placžisna.

W Lipsku, 17. julija; 1 Louisbor 5 II.

16 nsl. 4½ np.; 1 połowniążach čerwonych złotych abo dufat 3 tl. 5 nsl. 4½ np.; minskie banknotki 101. Spiritus w Wroclawiu 17½ tl.

Cyrkwińskie powięscie.

Wierowanaj:

Michalska cyrk: Gustav Adolf Friesa schwenz, s Madlenu, świdowienie Mikołowej se Židowa. — Jurij Petich wobydłek na Židovi, s Mariu Małenu rodz. Renczez, dziedzinej Libschowej se Židowa.

Kręci:

Michalska cyrk: Anna Emilia, Hendricha Kühlera, tublerja w Börku, dż. — Maria Madlena, Handrija Hulje, wobydlerja na Židovi dż. — Wilem Bernhard, G. Zyzja, murterja w Matym Wełowi, s.

Zemrjetej:

Dzień 4 lipca: Maria, Jana G. Müllera, wobydlerja w Horn i Rini, dż., 12 l. — 6., Maria, nebo Jana Bekaria, ihzejnka w Vorsczechach sawastjena dż. na Židovi, 15 l.

N a w ē s t n i k.

 Mój puto, schtó budzische ſebi myſlit, ſo budziech ty w Kopischinie ſwoju ſmierzy namatacz! Ty, na khwiliſu ſ reczaja puſciejeny, ſo weſleje pschebjehowasche, a hdzy ſ Kopischinej pschindje, blaj, tam bohujel! na nerosom trechi, fiz cje ſa ſlazeneho djerzeſe, ſo ſ kolikami do tebe da, cje ſabi a ſatepi. Wbodi puto, to móieſte ſo cji jenož w Kopischinie ſtacj. W.

Niedziela 6. lipca je ſo wot ſwonfomneje lawſceje haſy na ſerbſtu haſu a wot tam naſpet haſc po halejach kollier (reczaj ſokoło ſchije) ſe ſredziny truchom wot módrzych a bjalych kamufelkow ſhubit. Sprawny namakař doſtane, hdzy ion pola ſ. ſtomiſla Roſenfranza woteda 2 tl. myta.

Sliczbowanie a dżak.

Ludomni ſahrodnizy Jan Jagla, Wilem Walter a Handrij Bierka, ſiž ſo 30. septembra 1855 woſpalichu, ſu ſzichowaze, pola podpiſaneju wetedate ſmilne dary doſtali: Dziewočanska gmejna dareſche 24 walcikow syna, 23 woflepow złomy a 2 tl. 25 nsl. 5 np.; blohaſečianska gmejna 5 tl. 2 nsl. 5 np.; mlynſki miſchtir Bjar w Praſtowu 1 kerz wortrubow a 1 tl.; foſwartski miſchtir Kanoch w Praſtowu 3 poſtruty; maloborsczechanska gmejna 26 walcikow syna, 20 woflepow złomy a 1 tl. 10 nsl. 5 np.; Jan Duischman w Malej Borsczechu 3 poſtruty, ſnes rycerſkublet Boreſdorf nad Malej Borsczechu 45 woflepow złomy a 3 bjerlije žita; ſnes rycerſkublet

otto nad Dziechorezami 4 tl.; ſnes rycerſkubleſki naſenſk Dchernal w Ratarezech 6 bjerliow žita; hoſzeniak Ludewig w Tijoach Hwiesdach 3 poſtruty; mlynſki miſchtir Čornak w Darini 1 tl. a ratarjowſka gmejna 3 tl. 13 nsl.; Pier Janaſch tam 6 woflepow złomy, 3 walciki syna a 15 nsl.; ſtaneczeńska gmejna 2 tl. 6 nsl.; janeczeńska gmejna 2 tl.; małojęzienſka gmejna 3 tl. 9 nsl. 5 np. a 1 bjerli žita; hodžijska gmejna ſ Böſcherizami 26 tl. 20 nsl. 7 np.; ſnes farař Rada tam 18 gentnarj. w syna; pocapliska gmejna ſ wuwſacjom rycerſkubla 3 tl.; ſtonoborsczechanska gmejna ſ wuwſacjom kuflerja Höppnera 10 tl.; bolborczechanska gmejna ſ knejſtwom 3 tl. 29 nsl. 5 np.; hornohunjowſka gmejna ſ Leſchawu 5 tl. 11 nsl. 5 np.; hnaſczechanska gmejna 10 tl. 20 nsl.; njeſotſi ne-pomenowani we Lutyszach 3 tl. 1 nsl. 5 np.; nejdachovſta gmejna 5 tl. 10 nsl. 6 np.; ſnes inyestar ſſwoboda nad Debrizgami 2 tl.; debrikowſka gmejna 1 tl. 10 nsl.; pryczeczeńska gmejna 8 tl. 28 nsl. 5 np., kóz biernow, 14 mjerzow žita a 5 woflepow złomy; brzesowſka gmejna 3 tl. 7 nsl. 5 np.; dobranczeńska gmejna 1 tl. 22 nsl.; bjechorečniſka gmejna 2 tl. 7 nsl. 5 np.; ſijeczeńska gmejna ſ muſiacjom dwieſu 5 tl. 22 nsl. 5 np.; praſtowſka gmejna 1 tl. 1 nsl. 2 np., 16 woflepow złomy, 6 walcikow syna; korejmar Chrig tam 1 kóz ſeſunenja; ſublej Rycerſi tam ½ kóz ſeſunenja; ſemichowſta gmejna 2 tl. 18 nsl. 6 np. Jan Schatil w Kudraczach 1 tl., Handrij Schrama, wumenkař w Hornej Borsczechu 1 tl., Jan Bekat, wum ūká tam, 1 bjerli ſeſunen a.

Ša wſchilke tue dary luboſſie a ſmilnoſſie praſa horſka pomenowani, 30. septembra 1855 woſpaleni ſwoj naſluboſniſchi džak ſ wutrobnym poſzadaniom, ſo by Boh ton ſnes wſchilich tajlich dobroczelow psched taſtim a wſchim druhim nebožožom wobarnowat. Tež praſi Handrij Bierka woſhebe burej Novalkej w Hornej Borsczechji ſa to ſwoj najnaležniſchi džak, ſo je jemu pschedeliwje wobydlenje džak a jeho pod ſwoju tſechu wſat. Škončenje ſo podpiſanaj wſchilich dawacjerjam, kai tej gmejniskim prjódſtejerjam ſa ſwolniwe ſhromadzowanie tajlich bohawich datow naipodwołnich džakujetaj.

W Hornej Borsczechji, 16 lipca 1856.

Urban, gmejniſki prjódſtejer,
Petich E., ročtař.

Šwobodna kyjza w Šchlandzi nad Spremju, pschi torhochęju lejaze a ſo ſa kojdeho tem ſniſka hoſzaja, je ſe ſwobodneje ruki na pschedan a móie ſo wſcho dalsche pola wobſedjerja cjo. 128 tam ſhonicz.

Jena ihzejza w Lemischowu ſ 3 kerzami pola a lejza je ſe ſwobodneje ruki na pschedan a móie ſo wſcho dalsche pola klawaria w Hlini ſhonicz.

Powschitkonne sawieszja ze towarzstwo.

(R. R. v. Assicurazia Generali w Triestu)

Saruczazy sond towarzstwa **Zidnaczejemillionow 500,000 schjefnakow dobrzych penes.**

Wetski dziel samozienja towarzstwa je na lubka hypothekarszy wypożyczony.

Sawieszenja na tropy, maszyny, mobilije, skot, wumiożene žita atd. atd. pshczimo wóhnju po tunich twerdzie postajenych pramiach.

Doplaczowania so żenie żadacj nemoga.

Pshci sawieszeniach ratarstkich pshcedmetow posicja towarzstwo wośebne dobytki.

Sawieszenja kapitalisow a rentow na ſiwenie czlowiekow. Sawieszenja puczowazych ku błow na drozhach a jeleznizach.

Wszelkie požadane wusładowania dawa **Ferd. Petau**, wolrechny agent sa Budyschin a woſolnoſz.

NJEMSKI PHOENIX,

Woheinsawieszja ze towarzstwo w Frankfurce i n/m.

Sakladny kapital: Polschesla milliona schjefnakow.

Tuto towarzstwo sawieszja: Mobililar, tropy, žita, skot, ratarstki grat, fabrictki grat atd. po twerdzich, tunich pramiach a netreba żadyn sawieszjiacy niecjo doplaczowacj, bytue so wulka wobenjowa ſchoda ſtala

Spodobne wumjenenia, po kothrōz towarzstwo farunanie dawa, ſ zyla ſchłodowanje wuprujue ſu k temu ſlužile, so je so jeho ſluikowanje ſara roſschierilo a podpišany agent porucja so k wobstaranju sawieszeniow wſchitskich družinow, je tež k wuprjelenju wſchego požadaneho wukojenia ſtajne hotowy. Prospektu a podpišanske formularzy móža so vola neho darmo deſtacj.

W Budyschini, 6. junijo 1856.

Wylem Jakob, na ſitnym torhoszczę.

Dr. Whithowa wodziczka sa woczi

wot T. Ehrhardta w Altenfeldzi w Thüringſkej, ſ wiazorymi privilegiimi wysokich weſchow poczeszona, wopokaſnie so be wſchitskim dotalnymi woczi hojazmi ſrijedkami pshces swoje ſbojomne ſluikowanje wſtejendje jako najlahodniſha a najſlepſha wodziczka w tajsim nastupanj, a može so jako dopokasany hojaz w poſylnijszy ſrijedk a jako

wjesta pomož ſa ludzi na wocziomaj bjeđnych

bjeđemu poruczecj. Wona hoji wjeźze a rucije a be wſchitskich ſchłodnych ſziewkow, woſebje pshci ſahorenju, ſzerynenju, ſubocji, ſylſowauju a bjeſenju wocziow, ſuž tež pſci ſlaboſti po bjetu a placji bleſbla ſ wutožowanjom jenož 10 nſl. a dzirla ju jenož woprawdiju **Traugott Ehrhardt** w Altenfeldzi w Thüringſkej. — Šklađa Budyschin je w **hrodowskej haptysz**.

Pshewesjenje na lódzach do Sydney'a w Australii.

Dzień 1. angusta t. l. poſiedze bremenska tſſiczejorska lódz „Sylphide” pod kapitanom Janzenem do Sydney'a w Australii a ſo puczowario ſa tu ſamu horjeberu. Dalszu roſprawu dawa

J. G. F. Nieckſch,
ſrat. konzef. wucjahowanſti agent w Budyschini.

Do Galvestona w Amerizy

poſedu w augustu, ſeptembri a oktobru ſ Hamburga a Bremena ſaho lódzje a ſo ſa te ſame wucjahowario po tunej pshewesnej placjſni wot podpiſaneho ſúzdy ežaſ horjeberu.

J. G. F. Nieckſch,
ſrat. konzef. wucjahowanſti agent.

Do New-Yorka, New-Orleans'a, Quebeca a t. d.

w Amerizy ſledzja wſchitske mjezkož heč do decembra wucjahowanſte lódzje a ſo ſa te ſame wucjahowario po tunej pshewesnej placjſni wot podpiſaneho ſúzdy ežaſ horjeberu.

J. G. F. Nieckſch,
ſrat. konzef. wucjahowanſti agent.

Niekotsi pejotario su
szebi wotmyślili, so chze-
dja towařstwo salozic,
tiz by so wo plaho-
wanje pejotorow ad. sta-
rato. K salozienju tajte-
ho towařstwa so wschi-
szy pszecheljo a wobhodzjerjo pejotorow pszechyroschua,
to bychu so cji sami nedzielu 20. juliia popolnju
w 3 hodzinach w hošzenzu k saksemu rajtarej pola
Tumiz nutšnamasali.

Niekotsi pejotario.

Swojich libych ſerbſkich psche-
czelow proſchu ja, so po ſbožomnje
dokonjanych žnjuch, kotrež je Boh
tón knes tak bohacije wobradzit,
nebychu ſapomnili, prawje wežele
domku wowan i ſweczic, a so by-
chu tu wjestož nijeli, so móža k
temu pola me ſtajuje čerſtwe a
dobre ſuče drozdzie a hewak
wschitke potrebne flamarſke two-
ry doſtawacž.

W Budyschin, na ſerbſkej
haſy k dwjenaj muromaj.

J. G. F. Nieckſch.

Psche kóždy ſestaren y faſchel,
psche bolenie na wutrobi, psche dotho le tuu
dyba woſci, ſchijubolenje, ſajwanje ptu-
zow je tón wot medizinalſtvo radjeſela knesa
Dr. Maqanuba, woklesneho ſyſtuku w Barlinek

Plaćisna: aprobirowany
½ bl. 2 tl. bróſtowy syrop
vót 1 tl.

Plaćisna: ½ bl. 2 tl.
vót 1 tl.

Przed, tiz so w mnogich padach a stanje
ſe ſpokojažym ſkutkowanjom na kojo-
wasche. Tutón syrop ſkutkuje hnydom po-
prjenim na kojoowanjom woſebnje, psched-
wschitkim pschi ſahatkym a jačlokaſchelu,
spiekuje wukhad kraſow, pomenschi koſko-
tanje w ſchijis a woſtroniu ſkótkim čiaſu
kóždy najzylniſchi faſchel, tež tón pschi ſucho-
cijnt a jacijert krejwroczenje.

Na Budyschin a wokolnoſz pschedowa jón
jenieſzky hrodoſtska hapytyka.

Grožowe broſtſaramellje,

najlepsiſki hrjedt k woſtronenju faſchela a k po-
loženju dočhanja, taž tež k ſwarnowianju psched
dybamozin piwi ſafymnenju w ſymnym čiaſu.

Na Budyschin a wokolnoſz w hrodoſ-
tskiej hapytyzy knesa M. Jäſinga kóždy čiaſ
na pschedan. Eduard Groß w Wroclawiu.

Niekotre ſta zeminarjow koſzinh (Knochen-
mehl) leža pola podpřancho k wobhlađanju a na
pschedan.

C. A. Schulz,
na delnym Židovi.

Szjónowy móz ſnateje dobroſaje a w Drą-
dzianach psches 25 ljet ſtajne pomhaſo, je ſaſo
pschitkoſt a je ſenož k doſtacju na róžowej haſy
cjo, 618, 2 ſchodaſ.

S naſtadom macižy ſerbſkeje je wuſchok a je
w ſmolerjowej knihaini ſa 2½ nſl. k doſtacju:
Woſobné Dar ſa Ržeszcjanow,
wudaté wot J. M. Buſka.

Pschiſpoſomnenje. ſobuſtawy macižy ſerb-
ſkeje deſtanu tutu kniſu darmo a to pola k. Peſkar-
ja, kantora pschi mičhaliskej zvukui w Budyschinie.

W ſmolerjowej knihaiui ſu k doſtacju:
S ſerbſke baſnje, ſwojmu wulzy lubemu ludę
vodate k wujitku a k ſabavenu wot h. S. 2½ nſl.
Nedjela. Kionowany piž w. B. Schwerina. 2½ nſl.
S ſerbſke horný Lujiz. Statſtiku wot C. B. Ja-
kuha a J. Kuejaska. 8 nſl.
Silenſta a jeſe wobdylerio. Wot R. A. Jenčja.

Brjeni a druhi džiel; 10 nſl.
Bibliſte ſlavijny aby hiſtoriſki wucjark ſtarcho a
noweho teſtamenta. Wot J. Bartka a R. C.
Peſkarja. 10 nſl.
Hrōd na ſhoreſſej hori Landſtroni, powiedanciſko
wot J. B. Mučinka. 3 nſl.

Zańdženu sobotu žita w Budysinje plaćenach.

Kóre.	Wyšsa.		Nižsa.		Srjeđzna	
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.
Roſja	6	25	—	6	10	—
Piſceńza	9	—	—	7	20	—
Dečijmen	5	—	—	4	15	—
Womſ	3	7	—	2	25	—
Gróch	6	10	—	—	—	6
Hjepik	—	—	—	—	—	—
Zabły	9	20	—	—	—	9
Hejdusčka	7	15	—	—	—	7
Bjerny	2	—	—	—	—	1
Kane butry	—	13	—	12	—	12

Dowoz: 1949 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto płaci $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwortlētna předpłata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 30.

26. julija.

Léto 1856.

Wojscięcije: Wosiewenie. Generalny wukas. Swetne podawki. S Lucja. S Wojerez.
S Luiow. S Budyschyna. Bicholov. Szewy. Hanß Depla a Mois Tunka. Zyrkwinne powesje. Narweschynie.

Wosiewenie.

Bo postajenju § 4 wukasa wot 14. januara 1842 nech cji murecky a ejieblisy, kij chzedja mischirskie
pravo pschi Janej jednoči we wokrešu podpihanje krajske direkcijs dostacj, swoje samotweua k pruhō-
wanju najdilche hacj do 30. septembra teho ljeta pschi tudomnym pruhowanym fastoństwu a pschi
jeho pschedhydz, knesu mleschjanekemu radicielej Heßleraj, višnie a ertne sczinja a s posnamenenjom
jednoči, do kotrejž chzerja stupicj a s wosiewenjom swojego wobydlenja tež dwołasmo, so su hijom
prakticj dželali, psches wosiewmo wot mischira, pola kotrehož su poſlene kielo dželo mjesi, wotedadja.

W Budyschyna, 3. julija 1855.

Kralowska saksa krajska direkcia.
Hempel.

Dertel.

Generalny wukas

budyſkeje krajskeje direkciije, wosiewenie na wokreſnych ljekarjow
wudrenje ijetrow nastupazj.

Dokelj je so nashonilo, so so postajenie w §. 14 mandata, powschitomne rossicherjenje jjeitschcijje-
penja wot 22. mjerza 1826 nastupazeho, po kotrejž ma wosiewenie ejlowstich jietrow pschi 5 tolestim
khostanju wehna wyschnosz, kotrejž su saho wehne grychtu pschi tym hanym khostanju sa to pschitustchne,
naiwodjicjho w tioch dniach po jich wudvrenju tak derje syfikuszej (injetko wokreſnemu ljekarj) kaj tež
hamitskemu hełmanej k nawedzenju dacj, hacj dotal wschudzom wobledzbowalo neje, dha yo na tasse sakoske
postajenie s turym doromniuje.

W Budyschini, 9. julija 1856.

Kralowska krajska direkcia.

Hempel. Dertel.

Swetne podawki.

Saksa. Prinz Jurij je so do ostendſich
morskich kupel podat. — Prinzelyna Margareta
je so s rafuskim arzynowodu Kotlu Ludwigom
slubila a je to drugi bratr rafuskeho chłejora.
Kraſ je pecja tež hijom postajeny a wyske
nawożenja pschewywa tu kchwili na saksim kra-
jonskim dwori. — Krónprinz a krónprynzelyna
staſ so do Lindau'a nedaloko siesora „Bodenſee'a“
podatoj a chzetaj tam kchwili wostacj, potom chze-
pak krónprinz Schwaſzarsku pschepucjowacj. —
W Draždjanach je so 21. julija w salach pre-
dawicje wobrasownje pschemyſna wostajenja
(Industrieausstellung) wotewrita. Na tu hanu

shmedja remeñizy ic, kij w Draždjanach a w
dwiehodzinskej wokolnoſti tuteho mjesta bydla, swoje
wudžielski k wobhladowaniu póſtacj. Dokelj ſnadž
je Sserbow njeſotryſkujiz draždjaniku ptacju kulu
wopyta, dha može ſebi kóždy tež pschemyſnu wusta-
jenzu wobhladacj, na czimž liepe czini, hacj hdźj
wschón czas na ptaczej kuzy pschedunda, hdźj je
jenemu pschi wschej harj na poſledku tola ſmercji
wostudzi. Pschispomnicj chzemj hisčeje, so budje
ptacza kula wot 27. julija hacj do 3. augusta wot-
dierzana a so ſmijeje so na tej ſamej ſredu
illuminazia abo poſhwellenje, ſchwartk wulki kon-
cert a piats wóhnjostroj abo „feuerwerk.“ —
W Budyschini budje 10. a 11. augusta wulki

spiewanski hwebjen, sa kotrž je so pecža hžom na 600 zjuzych spiewarjow pſi ipowiedžito, wotdžeržany a to na mjeſtinſkej psched tamniſkej tſjeleřnju. Pschi tutej ſtadnoſi budže wot herbflič spiewarjow tež jedyn herbsti spiew spiewany. Kaj so ta zyka wjej ſmjeſe, w bližſkim čaſku ſſerbam w naſihič nowinach wosjewimy, pschedtož wone budže hódro, na cjechnenje spiewarjow pſches mjeſto hladacj a potom na jich spiewanje poſluchowacj.

Pruſy. W nowiſkim čaſku namaka so, kaj ſ Varlina piſaja, tam wele wopaczych dwajtolerjow a ſu te ſame na tak wuſchitne waschnje pſchihotowane, ſo ſo jara cježzy ſa wopaczych ſpoſnačz hodža. Menujzy horný a delny fruch je wot prawych dwajtolerjow jara cjeňko wotrjeſany a bes neju je potom fruch ſopra ſejineny a tón ſaſo ſe hliebornej kromu wobdaty. Na hornej, kaj tež na delnej ſtroni jedyn teho dla ſpoſnačz nemože, hacj je tón dwajtolerifſi fruch wopaczych abo niž, pſchetož wobej ſtroni ſtej wot praweho dwajtolerifſkego frucha wſatej, ale na kromi nmože jedyn tu wopacnoſz ſtere ſpoſnačz. Menujzy piſmiki na kromi ſu hubenje wuczishejane a ſteja mene a bóle hſchinje a hſchij ſiž ſo tam tež namaka, ma jara nerune ruſi. Taſli neprawy dwajtolerifſi fruch ma jenož ſa 5 nſl. hliebora na ſebi. — Se Schleynſteje piſaja, ſo tam ſkotowy móz ſ možu wotebera a tak je tež w Poſnuanſkej, ſo je na tajke waschnje tola dobre bylo, ſo buchu wſchitke wſy, w ſotrychž bjeſche howjash ſkot ſhorit, kručije wot wójska woblehnene a tam ſ wetscha wſchón ſkot bóry ſabitý; pſchetož tak bu ta hkorosj w ſrótkim čaſku ſahaczena, bes tym ſo ſu w Poſſeſi wele tawſhyt howjadow na nju ſhubili.

Rakuſy. Nowonarodžena hjezorska pryngeſhyna abo wele wjaz hjezorska arzwojwodska, kaj ſo w Nakufach praji, bu 13 juliija ſičejena a je mena Gisela Luisa Marja doſtata. Gisela rjeſa tak wele kaj Hilžbeta a w starých čaſbach je jena bayerska pryngeſhyna, ſiž je ſebi prjeneho wuherſkeho hſcheljanského kraja brata, tež tak rjeſata. — Licžba tych ſamych ludzi, ſiž buchu wot hjezora pschi ſtadnoſi naroda ſpomneneje pryngeſhyny wobhnađeni, je wſcho do hromady 629.

Franzowſka. Sa tych, ſiž ſu pſches ketusche wulſe powodjenje ſchłodowali, je ſo hacj

dotal njehdje 5 millionow nortow narbalco. Dendželčenjo ſu k tutej ſummi hjetro wele penes pſchinioſchowali. — W Versailles'u je swada bes grenadjerami a karabinjerami a ſtej ſo tutej wojerſkei dželbi hžom ſ wotrym meczom bitej, tak ſo ſtej wele cježko ſtranenych a njeſchtó morwych mjetej. Swada bje teho dla naſtata, ſo wojaſ wot jeneho regimenta, ſiž na Krymi pobyt nebjie, do ſeneje kořzmy ſtupi a ſebi tam njeſchtó piež žadasche. Kořzmar wotmolwi jemu, ſo ma wón jenož piežie ſa taſkich wojaſow, kotsiž ſu w wójni pobyl, a jako ſo tón wojaſ teho dla ſ nim wadžic̄ počza, pomhaja grenadierojo, ſiž ſu na Krymi pobyl, kořzmarej a cijhnu teho lacjneho karabinjera ſe iſtvy. Temu pak poſdžiſho jeho towařſchojo pomhaja a straſhna bitva bes ſpomnenymaj regimentomaj wudhri. Duž je ſo njeſko jedyn regiment hjeratſjerow bes tych ſwadnikow lehnyt, ſo by jich róſno džeržat. — Generallieutnant hrabja Khelelew, minister a ſobustaw hjezorſteje rady, je wot ruskeho hjezora ſa poſtanza w Parisu pomenowany. Wón je hžom hjetro ſtarý a ſtarſci bratr predawſcheho ruskeho poſtanza w Parisu, ſiž pak je njeſko poſtanž pola bamža w Romi. — W franzowſkim Algieru ſ cjaſhami tamni wobydlerjo ſo pſchecživo franzowſkemu knejſtwu trochu ſpecjuja a Franzowſojo dyrbja wóſto na nich poſtač, ſo bytlu jich ſaſo pod ſwoju móz ſwedli. Tak bjechu to nalicje tež njeſotre beduinske ſplahi dawki da-wacj nochzylí a duž dyrbjachu jich Franzowſojo k temu pſches to nuſowacj, ſo jim njeſotre ſtadka ſkotu wſachu a njeſchtó wobydlenjow wotpaſlchu. — Hjezor je hſchcje pſchego w plombierskich ſupelach a miniftrio tež tam a ſem po kraju puežuju a w zjuzbi pſchecbywaſa, ſo tu hſhili zjla politika w Parisu ſyi. — Marschall Beliſier pſchijedje ſonž tuteho mjeſaza ſ ranscheho kraja domoj a budje, kaj ſo ſda, w Marseilli, hdzej ſ tóbję na kraju wuſtupi, pſchneje powitaný.

Jendželska. Cambridgski wójwoda (Herzog v. Cambridge) je ſa wyczeſteho roſtaſowaria wſcheho jendželskeho wójska pomenowany. Wón je tež na Krymi pobyl a ma dobre meno bes wojaſami. — Swada Dendželčanow ſ Amerika-naremi je zjuzhe wocjichta, hacj runje ſo w jich nowinach pſched njeſotrym čaſom tak ryčesche,

jakoby bychu prijeni ljebschi djen f bronju na so cjabnycz chyli. So je ta swada, moht rjez, sypahnyka, na tym drje je tez to wele wina, so maja Americjenjo njetko jara nusnje f tym, so noweho pschedsydu swojich swobodnych krajow wuswoluja. W Amerizy so menujzy kogde tsi ljeta nowy pschedsyda wuswoluje a duz je pschezo wele pschihota, wele ryczow a wele shromadzisnow treba, predy hacj te wschelake strony swojich kandidatorow postaja a f tych so potom hafle pschedsyda abo president wuswoli. Duż maja amerykaniske nowiny tu khwilu f domjazym należnoszemi cjanicz dosz, tak so jim cjaša pobrachuje, so f zahy mi wjezami sanoschowacj. — Zendjelcjenjo maja w Afrizy fruch kraja, fiz kap abo pschedhorjo dobreje nadzije rjeka. Tam je jedyn dživi lud, Kaferojo, a ton je so nješak f tamnischimi wobydleremi, fiz su tam w predawschich cjaſach f Evropy pschischli a kraj wobbadzili, wondanjo swadzit a duž njetko Kaferojo f wojnu hroža. Wyschnos je teho dla hijom pschihot f pomozy sejinita, hdj bychu jich Kaferojo nadpanycz chyli.

S ch y a n i s k a. W tutym kraju bjeschtaj hacj dotal dwaj ministraj, fiz zyle sarjadowanje kraja w ruži džerjeſchtaj, prijeni rjeka Espartero, poſlenski pak Odronnel. Tuton shwali so teho dla, dokelj je sa to sahorenj, so by so kralowska mož nanajbole pschisporjata, tamon pak ma teho dla dobre meno, dokelj neje ženje ludove prawa pschifroſtisj dat, pschi tym pak tez nedopuscjeſit, so by so kralowske kneſtvo psches mjeru ponijito. Jako teho dla psched njeſotrymi ljetami revoluzia w Schpaniskej wudyrji, hdjek kraloweje macjet wuhnachu a najradſcho tez mlobu kralowu a jeho mandjelskeho wuhnacj a republiku satozicj chyli, wobrocji so kralowa f swojemu sbožu na Odronnela a Espartera a taj kraj saſo smjerowaschtaj a kraloweje thrón saſo trochu twerdſcho postajischtaj. Dokelj pak Odronnel se wschej mož sa kralowsku strunu djekasche, Espartero pak tez ludove prawa a swobody ſdžeržane mječ chyſche, po taſkim we wiestym nastupanju na ludowej stroni stejſeſche, dha budžische jeho Schpaniska kralova a jeſe strona hijom dawno rad f ministerstwa wotbyla, hdj budžische so jenož psched nim a psched jeho wažnej možu nebojala. To je hijom dołho snata

wjez. Skončnje je pak Odronnel f kralowskej stronu tejko khrobtoſje dobý, so je Espartero f wustupenu f ministerstwa nusował. Ale Esparterowe wustupenje f ministerstwa bje ludej ſnamjo, so budja jeho prawa a swobody pschifroſtene a duž w schpaniskim hlownym mjezi Madridzi a w drugich wetskich mjeſtach hrydom revoluzia wudyrji. Tola Odronnel bje f wójskom jara derje na to pschihotowany a duž bu ſbjek w Madridzi a w Barceloni po khjetro wulkim krejpscheledju poraženy. Odronnel je hewak krajny ſejm roſpuscjeſit a zyle kraleſtvo do wobleženja dat a hacj runje ſbjekarjo hſchjeze tam a ſem kneža, dha je to jenož w njeſotrych mjeſtaſtach a krajinach a ſda so po taſkim, so je kraloweje strona tu khwilu dobyta. Espartero je pecja w Madridzi a neje so na tej zylej wjezy wobdželit abo so tez wobdželicj moht, dokelj jeho fruczje wobwachowachu. Hacj pak je wscho do cista ſkonečene, to newiemy, tola ſda so wjeſte bvej, so franzowſti ſkjezor tez kraloweje stronu podpera a so je teho dla njeſotre regimenty na schpaniske mesy poſtał.

B e l g i ſ k a. W tutym kraju maja ton tydjeni wulki ſwedžen, pschetož woni tam 25ljetne kneženje swojego krala Leopolda f jara wulkej vychu ſwecja. Ta wjez je ſa Belgicjanow cijim wažniſcha, dokelj jich kraleſtvo tez wele dleſhe newobſteji, pschetož wone je so hakle 1830—31 wot Hollandskeje wottvrhnyko.

R u ſ h o w ſ k a. General Murawiew je ſo njetko, hdjež ma mjer f Turkami, ſaſo bole na Čerkeſow wobrocji a ſda so, jako bychu Ruskojo f tutym ludom f nowa wojnn ſapschaſz chyli. Woni ſu po prawym f temu nusowani, dokelj Čerkeſojo ſtajnje tubežne napady na ruske krajiny cjinja.

T u r k o w ſ k a. Tudy je jenož hſchjeze njehbje 15,000 Franzowſow a 4000 Zendjelcjanow, wſchitz druzi ſu hijom domoj wujjeli. — Marschal Beliſier mjeſeſche na swojim dompujeju f Krymy pola sultana w Konstantinoplu pschenu audiengu.

— W Antivaru ſu Turkojo w nož 26. junija wcho, ſchtož bje ſo f poredjenju a wuprſchenju tamniſcheje podjanskeje zyrkwoje pschihotowato, cijije ſtaſyli.

Ze Serbow.

SŁueja. Nietko je, kaž słyschimy, swiejszju postajene, jo nasz nowy knes duchomny, dotalny wóspórczanski t. rektor Wicjaś, wósko Michała t nam pschiindje a tudomne farze mjesto nastupi.

SWojserez. Djen 7. julijsa ciehnescieji dwie newedri psches nasz wósko. Gene teju samej pschinene krypy sobu, kotrej w Taczezach, Lubuszu, Marczi, Nowej Łuży a na Horach a na tamnischich polach wiazhy a mene schloby nacjinichu. W Taczezach dyri blysk do stojaneje tsejci, ale ju nesapali, a na lubuschanisch hónach rosschejepi won jedyn dub. Gene molo žitow biesche sawieszenych a duž smjeje njeotryzulij hospodař, kiz sebi myßlesche, so ho s pomoga ljetuschich rjanyh žnjow trochu shraba, nietko saho cježke ljeto pscherpicj.

SŁutow. Tudomny fareč, I. Ryktař, je wóndanjo wnmref.

SWudyschin. Tudomne mješčianske śudnistwo budje so 30. tuteho mješaza na stat wotedacj a wot tuteho pschiucj, tak so budža jeho wky Hajnizy, Mata Khojniza, Buděstecj a Košly se śudnistwom w Schierachowi, Nechań, Etweschin, Błozany a Maty Dajin s krajnośudnistwom w Lubiju, a Horni Wujesd a džiel Wulsko Wojska se śudnistwom w Biłkowicach, wschie druhe wky pak a tudomne mjesto s tudomnym krajnośudnistwom sjenocjene. Pschi tutym poßlenim budje so 1. augusta nowe, pjate wótdzielenie, kiz smjeje swoje śydlo po dwjemaj skhodomaj na hrodzi, satožici a na tutym dniu dopolnja 9cich psches sapokasane nowych, do neho sapokasanych fastojniskow — k. śudniſkich radjiczelow Dr. Lehmanna, Seemanna, Bleskeho, Waldy a t. d. — wotewrictj. Jeho džielawosji budje jenož tudomne mjesto samo s pschiindacjom Borklina a druhich tachantskich lkjejow, mniszeje zyrk-wje ic. pschipokasane, bes tym so ho wky njezischemu krajnośudnistwi a jeho schiwrjom wótdzieleniom pschidziela, tak so budža weßnenjo wschitke swoje śudniſte, polizajſte, sariadowanske, herbske, kupske ic. wjezy delſach w krajnośudnistwi, mjeſčenijo pak, wschitzy bes muwſacja, swoje śudniſte, kupske a druhe wjezy po-dwjemaj skhodomaj w V. wótdzielenju wobstaracj mjejcj. Samo so

wje, so budje potajskim tež V. wótdzielenje pod direktorium ypleho krajnośudnistwa stejcej. Tuto sriadowanje je pak pschihotowaze a provisorisse, a mostane jeho wobstejenje tak doho tež provisoriſte, hacj so, cjehož so w krótkim doczakam, psches wky kraj kralowske śudnistwa (Gerichtsämter) a kral. wóskne śudnistwa (Bezirksgerichte) pomenuja, saloža a wotewrja. Hdy a kaž so to stane, chzemj w hojim časzu sobudželicj.

W.

Prilopk.

* S twerdzisny Königsteina slocji 14. julijsa jedyn wojak, kiz bje druhemu 10 nsl. franki, schtož bje pak so wuſljeđito, do hlobokosje delje, a namaka na taiske waſtne na mjeſzi swoju ſmrecj.

* W Lipsku je jedyn tamnichi wobydleć, kiz nochze menowany bycj. 50,000 tl. k temu darif, so by so tam nowa ſyrocjaza lkježa natwarita.

* Na poßlenej lipscjanskiej maſy bje jedyn zupy pschekupz njehdje 800 tol. paperjanich penes a nieschto druhich wajnych paperow shubit. Hacj runje won wchudze wossewiec̄ da, jo može tón, kiz jemu te shubene papery jaſo pschinene, wschitke spomnene penesy sa so ſkhowacj, dha bje tola wscho podarmo, pschetož nichten s tými paperami njeſchindje. Polizia je nj.liko w tychle dniach wnamakata, so bje wschitko to, schtož bje spomneny zupy pschekupz shubit, jedyn mlody paduschny člowek namakat, kiz biesche te papery roſtorhal a penesy hijom wschitke pschekinit. — Spodzivne je, so je tónle člowek 800 tl., kotrej mojeſche po wotedacju paperow se wschitem prawom wobſedječ, radſcho jako paduch pschecjinit, hacj so by je jako sprawny člowek wuzil, a so budje njetf sa to sebi tu wjez doho w jaſtwi pschemysłowacj móz.

* Wóndanjo pytasche poſski bohaty hrabja abo grofa Potozki, kiz ma wele kultow w galizyskej (lkjezorskej) a rusowiskej Poſtej, 8 jenezych ſerbſkich džielacjersjow a njeotrych čeladnikow psches Serb. Nowiny a, kaž ſmy słyscheli, dha je so tajſkich džielacjersjow hijom wele samotwato.

Ale kaž dha je hrabja Potozki na tu myſliczku pschishot, so w tajſej naležnosći do ſerbow wobročicj? Na to praschenje može so tole wómolwenje dacj: W lkjezorskich (rakuſkich) krajacj je psched njeotrymi ljetami robota ſpanyla, a tak tež w Galizyji. Duž maja so knezja wo to staracj, so jim ludjo na dželto khodja. To so tež stawa, ale niz w tej mjeri, so bychu knezja s tamnischimi džielacjersemi ſpokojni bycj möhli, dokelž s džela doſz wuſchini neſhu, s džela wopitosz a ljeniosz

lubuja. W galicyjskim ratarstwem towarzystwi, kij ma w Krakowiu swoje siedziby a tam też półskie ratarstwa nowiny wudawa, je so tajkeje neluboszje dla wele trójce ryciąt a so muradziovalo, s wotkai bychu knezia lępskich dżielacjersow dostacić mogli. Woni berichu najpriódzy Polakow s Hornej Schlesynskej; to su jara dobrzy dżielacjerio, ale dokelž wot ratarstwego dżiela jara mało rosemja, dha dyrbja ich knezia hakle tajke dżiela wuczici. To pak je tola jara wobyczajna wiez a dokelž tuczi dżielacjerio też palenç lubuja, dha su ich niefotre knezja pschi wschej dżielawozai pschezy radzho sało domoi vóstali, hacj so bychu so s pjanymi a ratarstwo dość nesnajazymi ludzimi dale bjertlowali. Bes tym bje nieskaſka poweſz do Krakowa pschischtu, so su Sserbjo wuberni ratarzio a pschi tym strósnii ludzijo. Duż pschisze ho pschi sapoczątku naſiecja sekretar galicyjskiego ratarstwego towarzystwa do Budyschyna, so by naſhonil, jak s tym je. Jako so won pola wschelakich tudomnych knezich su tym wobhonorowasze, słyschesze won, so je w naſtuwanju Sserbow wjernoſz ryczana, — a jako so wen dale praschesze, hacj bychu knadz jani do Galizije abo do ſuſobneje Polskieje ciahanyc chyli, dha dosta won to wotmolwenje, so budzja drie to czinic, jeli so jim sa to rufuje, so smjeja psches zyje ljeto dżiela a nieschto wjazy ſdy, hacj tudy.

Jako bu hredź ſanđjenego mjeſaza wot galicyjskiego ratatarstwego iawaſtwa wulki ſloto a płodoblad wotdjerzany, kaž jón my tež w Hucini mjeſachmy, pschindzie ta zyla wiez ſało k ryczam a ſpomneny sekretar powedasze, ſtož bje wot kužiſkich knezich w naſtuwanju Sserbow naſhonik.

Na to weſjanku najbohatschi tamniſchi ſemian, hrabia Potozki, so chze ſebi lietſa najpriódzy Sſerbſkich familiow jako na pruhu pschistajic a jeli budzja tute teje ſhwalby hōdne, ſotraž ſo wo Sſerbach poweda, dha chze ich potom wjazy bracj a druzsy ſemenio chzedja po nim eſinie. — Won je teho dla w tajkej należnoszi najpredy naſjesztk do Serb Now. ſtajczej dat a na to ſpomneneho ſ. sekretara do Budyschyna poſtał, ſo by ſynti Sſerbami, kij chzedja do tajkej ſiužby ſtupic, wſcho nujny wujednat.

Wy ſo nadzijamy, ſo budzja to ludzjo, kij budzja ſerbſkemu menu we wschém naſtuwanju ciesz eſinie a my budziemy wschiſke listy, kotrej wot nich doſtanemy, w Serb. Now. wotcjiſciej, teho runja pak tež wschiſke listy, kij knezia Sſerbów dla piſaja: ſo móht tak koždy wedzic, jak ſo Sſerbia pscheſciwo pôlſkim knezim a jak ſo pôlſzy knezia pscheſciwo Sſerbam ſadzjerja.

S p ē w y.

Khěrluš na lětusche žnje.

(Slov: Mi wutrobnje ſo słyszeje:)

Na tebe lubo Božo
Wſchie wocj čataſu.
Egi wbov ſhudzi ludzjo
Eje proſcha ſ wutrobu;
Tón wſchidny khleb nam wobradz!
A ſacieſ drohotu.
Daj ejeſte ſnowy khowacj
Dom: kij ſu na polu.

Ty pokazat ſy ludzom,
So ſy Boh na nebju.
Ty johnowat ſy wſchudzom
Te pola ſ tucznoszu.
Nam ſtcijsich rjanu palmu
W tych płodach na polach.
Duż damy tebi khowacj,
Na tutyč krafnyč žnječ.

Ty ſwiaty ſy: — haſ ſwiaty!
Naſch wuli i Boh a knes.
Sey zpeli ſwórbni ſnaty,
So ſam ſy Boh a knes.
Duż daj dom derje khowacj,
Skož nam ſy wobradzik
Daj wſchitkim lubzom ſpōnacj,
So ſy Boh na nebju.

J. Rachlowz.

Sſerbſke holicžo w zuſbi.

Domo rjanu mojich lubyč,
Rak mi lejich we myſlach;
Wo tebi ſo tu mi słyszeje,
Wſcędko pluwa we ſylach.

We hredź weſki rječka eſista
Wes wolschami pluſkoze;
Skožobik tam w kerčlach ſjewa
Bunje hlohy ſnoſchuje.

A naſch domejk, tón mały luby,
Pod ſelenę lipu ſtej;
We nim byda wſchitzu moſi,
Ja pak w zužbi daſokej.

Luby njeſko ſendna vlaſtam,
Na wſcho luby pomyslu;
Sſlyſchu wſledne ſwony ſynejeſz
Kožde ranje neſeſelu;

Widju wschiſke holicžki rjanu,
Rak tam wone ſe miſhi du
Sſlyſchu ſerbſke předowanje,
Sſerbiske hlohy ſaneſu.

Tak ho mi tež w nozy džije
Wot wszych lubych towarzyszow;
Kak hym s nimi sweselena
Poła naszych ſuhodow.

S nimi ſhodju ſójbe ranje
Dzecjelsku travu žnecj;
Widzu hoticjki a macjer,
Pomham rhanj len jim pliecj.

Ale wo dnjo je wscho rjane
Wote mne tu ſvalene;

Nicjo me wſchak w ſrđnel zuſbi
Woſchewieſ tu nemôže.

Hdy bych móhla hiſcheſe ſunu
Wohladacj dom mózowſti,
Hdy bych tola móhla ſlowcjsko
Popoſdacz ſe ſnatymí.

Ach, w ſtatoſ moſich lubych
Kak vo tebi čhe ſo mi;
Ale, ach! ja dyrbu ſhincj
Luſka ſama we zuſbi.

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hauš Depla. Taiki mandjelski je pecja tola
Jara wobuzne ſworencjsko!

Mots Tunka. To bych newedjik.

Hans Depla. Tena mloda mandjelska pak
tola tak mjeniesche, vſhetož kaž ja wondanjo ſhýchach,
dha wona ſwojej lubej ſuhodzinzy taſle ſtorjefſte.

Mots Tunka. No, kak dha?

Hans Depla. Hlaſ, wona taſle rycerſche:
"Ach, luba ſuhodzinka, praſi wona, kajž ſu mujojo
tola džitni a wobuzni. Vſched njeſotrym čjazhom,
hdzej mjeſachmy ſymy a deſhczikſtoſy čjaz, vſhino
dje moj muž zylje vſhemacjany domoj, ſo wſhón
drſotache, a dokež je wo jſtwi jara ſyma a wókna
whiche teho ſwotcjinjane, dha hje jara mersazj na
to a bōrjeſche nemôjne. Za pak ſebi to w pom-

jatku wobkhowach. Vaſo wón teho dla wečera, hdejž
hje wſchak ſhjetro horzo, ſe ſyčenja zylje vſhypoſenjy
domoj vſhinnje, kaž by ſ wody wucjehneny był, dha
ja hjeſſe rucje wókna ſefacjintach a ſpjeſhnie taſ
ſatevich, ſo khachljе jenož taſ ſapachu. Ale, luba
ſuhodzinka, mjeniesche wy, ſo hje jemu to prawje?
Nje, wón tež žalohňje mórcjefſe, a reſny wysče
teho, ſo ja vrawie mudra neſhym. Brajeſje mi
njeſko, neje moj muž džitny dož, jedyn króč, hdzej
je moſry, ſwari, ſo je wo jſtwi ſyma a hdzej jemu
drugi króč ſatevju, hdzej je ſaſo moſry, dha je ſaſo
mersazj." Taſle wona ſtorjefſte.

Mots Tunka. Hdzej budje vſhely taſ čjinicj,
dha budje hiſcheſe hujſto ſtorjicj móž.

Hans Depla. To ſo mi tež ſda.

Gzahi saksochlesynskeje železnizy s budyskoho dwornischa.

Do Drážďan: rano 7 h. 37 m.; po schodku 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shoreza: rano 7 h. 47 m.; popołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hod. 4 min.

Penežna płacisna.

W Lipsku, 17. lipca: 1 Louisdor 5 tl. 16 ngl. 4½ np.; 1 połnoważazy čerwony sloty abo dukat 3 tl. 5 ngl. 4½ np.; minskie bankowki 101.

N a w ē š t n i k.

Džak.

Pschi wohnju, kij je 10. t. m. naschu weß potrebit, poradji so sykawam a sich muistwam, kotrej bjechu nam se wschej spjeschnoszu k pomozy pschischli, wot nascheje wby hijscie wele wetsche nesbożje wotwobročicj. Jim wschitkim, kaj tež s zyla kózdemu, wot fotrych na tamnym dniu a posdijischo pomož a podperanje dostachmy, prajimy stutym swój najwutrobnischi džak s tym pschecjom, Boh tón knes chyžt wschitkich psched podobnym nesbożom a strachom kózdy čas hnađne swarnowacj.

W Porschizach, 13. lipca 1856.

Gmeinska rada tam.

Cyrkwinske powjesće.

Wérowanaj:

Michalska cyrkej: Handrij Dejska, wulkosahrodnik w Grježini, s hanju Ponichęz w Hornej Kini.

Krćena:

Michalska cyrkej: Marja Amalia, Handrija Ernesta Becha, wobydleria na Židowi, dj.

Zemrjetej:

Djen 10. lipca: Hana Theresta, nem. dwój-niska dj. se Židowa, 25 d. — 12. Hana Madlena, Handrija Hawschnika, khejzerja pod hrodom, dj. 6 n.

 Jena khejza je we Lusy se swobodneje ruci na pschedan a može so wcho dalsche pola gmejnskeho prjódstejerja tam shonicj.

Großowe broštaramellje,

  najlepschi křeđk k woltstronenu lachela a k połozjenju dšchanja, kaj tež k swarnowanju psched dybawoszju pschi fasymnenju w symnym časzu.

Na Budyschin a wokolnoſz w hrodowſtej haptzyg knesa M. Jäkinga kózdy čas na pschedan. Eduard Groß w Wroclawju.

Pruskie nationalne sawieszeniske towarzstwo w Stettini

te sakkadnym kapitalom wot tjoch millionow toler a s wulkim reservesondom, kere sawieszenja na mobilije, maschine, towry, grat, jito a plody wsielskich druzinow yo tunich, ale tiverdyh prämiach be wschitkeho doplaćowanja a to psche wohnjowu a blyskowu swobodu.

Towarstwo porucza so woskbie psches swoje wubernje spjeschna a stajne pschecjeliwe wulcjbowanje schody.

Podpisany je k horjebranju sawieszeniom hotowy a moža so pola neho wschje bliższe wumjenja kózdy čas nashonicj.

W Budyschin, w mješaju lipca 1856.

G. A. Lövenig,
klowny agent horejscheho towarzstwa.

Pschewelenje na lvdzach do Sydney'a w Australii.

Djen 1. angusta t. l. pojedzie bremenska tisszejorska lódź „Sylphide“ pod kapitanom Janzenom do Sydney'a w Australii a so puczowarjo sa tu samu horjeberu. Dalszu rosprawu dawa

J. G. F. Niecksch,
fral. konzess. wucjahowanisti agent w Budyschin.

Do Galvestona w Amerizy

pojeduo w augustu, septembru a oktobru s Hamburga a Bremena saho lvdzie a so sa te same paſazjerojo pod prawje niſtej a tunej płacisnu wot podpisaneho horjeberu.

J. G. F. Niecksch,
fral. konzess. wucjahowanisti agent.

To New-York, New-Orleans'a, Quebec a t. d.

w Ameriqy jiesdja wšichle mješkazy hač do dežembra wucjahowanske loddzie a ho sa te same wucjahowarjo po tunej psychewesnej placjizni wot podpisaneho lóždy ejaz horieberu.

J. G. F. Niecks,
kral. konzess. mucjohowanski agent.

Swojich lubych herbstich psche-
czelow proschu ja, so po sbozomnie
dokonjanych znjach, kotrej je Boh
ton knes tak bohacze wobradzil,
nebrych sapomnili, prawje wezale
dom k howanckim zwieczic, a so by-
chu tu wjestosz mijeli, so moza k
temu pola me stajnje czerstwe a
dobre suche drozdzje a hewak
wschitke potrebne flamarske two-
ry dostawac.

W Budyschi ni, na ſerbskej
haſzy k dwjemaj muromaj.

J. G. F. Niecks.

Barby wchłstich druginow sa insberijow,
murerijow a sa tajlits, kiz chedja sami mobarbecj,
ma stajnje na pschedanu D. G. F. Nie c sw.

Firniß a laki s wobarbenju a lasitowaniu
ma w jara wschelakich družinach a po wschelakich
placisnach stajne na pschedan hotowe w Budys-
chini na serbskej habsy D. G. F. Niedz. sch.

Twardki kalk, cement i mleczownian w
mekrym a gyps si fitowanie ma stajnie na pches-
daniu. D. G. F. Niecess w Budrshini.

Patentny dokument sa zaznamená a drezvane
wojski, kajž tež i pomasowanju sojje wišejce dru-
žiny, w buschwilligach po 5 nſl. a 10 nſl., tež
w inſtach po $7\frac{1}{2}$ nſl. pschedawa kódy čias w
Budynskini

Rosja po punkach a zentnarjach kupyje po najwyszej placitni I. G. F. Nieckisch w Budyschini.

Nowy etabliſement.

Czeszenym Sserbam dowolam ſebi ſtutym najpodwolnijcho k dobrociwemu na-wedzenju dacz, ſo hym ſo tudy jako to czeć w orzelowych twotow ſafydlit a ſo ja na najſjepje a na najtunischo toczę: brit-wie, perowniki, blidowe, kapsowe, wahowe a radjerowaze nožie, nožiny a wschitkön rje-

saty grat, też s brubebo djela, jako : fækery, rjesaki, kosy, każ też stare maschinowe rjesate graty, też poliruj ja wschitke do tutych wje-
zow fluschaže pschedmety. Moje przozwanie
budze kózdy czaś na to słożene, psches spraw-
ne a spjeschnie wobstaranie wschitkich mi psche-
podatlych poruczenjow spokojnosc tych fa-
mych, fiz me poczęsziej chzedja, na najljepe
dale bòle dobrywacz pytacz.

W Budyschini, 24. julija 1856.

Wilhelm Höhne
psyched garbarskimi wrotami pod garbar-
skim mlynom czo. 405/406.

Bola vodopisaného je w komisií na psychedání

Eau de Cologne

(Kölnjansta woda.)

Backing:

Eau de Cologne double. . . . 3gla bleicha 15 ngl.

Ta řama . . . . . Vot blesků 8 nř.

Eau de Cologne, première qual. 3½ fl. bleschka 12 ngl.

La hama . . . . . Bot blestksi 6 n

S nastadom macijy serbskej je wuschoł a je
w Esmerowej knihařni sa $2\frac{1}{2}$ nsl. k dostaci:
Wosobne Dar ja Kęsczianow,
wudaté mot J. M. Buska.

Psch i sp o m n e n j e. Ssobustawy macijzy herbstszej dostanu tutu knizku darmo a to pola f. Pełnia. fantora pschi michalskej wskwi w Budyschini.

Zajdżenę sobotu žita w Budyšinie płaćachu:

Kôr.	Wyssâ.			Niżsâ.			Srzedzna		
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rójka	6	25	—	6	10	—	6	20	—
Wyschenja	9	—	—	7	20	—	8	15	—
Sečzmen	5	—	—	4	15	—	4	20	—
Mowš	3	7	—	2	25	—	3	—	—
Gróch	6	10	—	—	—	—	6	5	—
Rjepik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	9	20	—	—	—	—	9	15	—
Hejduszhka	7	15	—	—	—	—	7	7	—
Bjerny	2	—	—	—	—	—	1	15	—
Gana hraru	—	13	—	—	12	—	—	12	—

Dowoz: 1949 kórców.

Čišćanje pola K. B. Mixi w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za noweški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlétne předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 31.

2. augusta.

Léto 1856.

Wojscielle: Krajnostawski bank. Wosjewenje. Wukas. Gswietne podawſi. G bukicjanſteje
woſady. Pschilory. Hanß Deyla a Mots Lunka. Čjahi ſakſoſl jel. Byrwinſte powesje. Navjeſchinil.

Krajnostawski bank.

Hac̄ runje ſu ſo wospet napominanja ſtak, dha tola hiſčče
wele wobſedjerjow hornolužiſkiſtſich ſaſtaſnych liſtow tolou, hiſčče
ult. dezembra 1855 wotbježane ſ nowymi daňſkiſi liſtami wumje-
nila a bes tým po coupony, bes tým wuplačomue, pschifchli ne jſu,
duž ſo tajke wobſedjerjo ſtutym hiſčče junu napominaja, ſo by-
chu tajke wumjenenje wobſtarali.

W Budyschini, 29. julija 1856.

Direktorium krajnostawſkeho banka.
f Thielau.

Krajnostawski bank.

Wykroſz danje pschi požčerni je pschi ſaſtaſnych naležnoſzjach hac̄ na dalshe 5 pro
Cent per annum.

W Budyschini 26. julija 1856.

Direktorium krajnostawſkeho banka.
f Thielau.

Wosjewenje.

Wot tubomneho khjeſorſteho franzowſteho výchlaſtwa ſe ſo po poruczoſti leho kněžerſtwa we to
proſylo, ſo by ſo tukratnym podanam k naředjenju dalo:

ſo dyrbi týdy ſ Njemzow do Franzowſteho vucjowazg paſhowe diſtrowanje wot ſeneho, w
Njemzach reſtitowazeho franzowſteho výchlaſtwa abo kóniulata mječ, hewal budje ſo tón
hamy, po nietiſkiſtſich ſaſonuſtſich poſtaſenjach, wot franzowſtſich meſow hac̄ k pschinenju ta-
leho viſa ſ wjeſtoſju naſpet vokazac̄.

Dokelž by teho dla několryzkuſiz pschi ſakomdjenju tajkeje pschilafne wele na čjahu a venuſach ſchko-
dowac̄ mohł, dha dava vodpiſane ministerſtvo tule naležnoſz, kij ma ſo we wſchitliſtſich nowinach, w §. 21
ejſiſejoweho ſaſonja pomenowanych wotcjiſſejec̄, k ſiawnemu naředjenju.

W Dráždjanach, 15. julija 1856

Ministerſtvo ſnuteſkomuſych naležnoſzjow.

Sa ministrā:
Kohlſchütter.

Zappelt.

Wukas,

Sbieranje pschiplaka k grunſkemu dawkej ſa krajnostawſku poſkladniſu w Hornych
Lužiſach naſtuſazy.

Vo namečji direkторia hornolužiſkiſtſich provinzialiſtſich ſlawow ſo ſ vjivansom na generalny wukas pod-
pihanje krajeſte direkțije wot 3. auguſta 1855 (Kr.-Bl. No. 123) k wopomnenju dawa, ſo ma ſo k

sapłaczenju potrebnosłów stawiskeje krajnowołeskneje wokładniż po wobrankeniu stanow hornokužisłego krajnoho wokresa a s pichiswolenjom kralowskego krajnego knežestwa tež w tuthym ljezji pschiplat k gruntskemu dawkej wot jeneho nowego pesesa

na tsecjej gruntskodawskiej termii

stoku s gruntskim dawkom, sa kraju wokładniż dajomnym, wot wobshedjerow krajnosobucjeryzajch leżomnośsow na kózdu, sa tutu termiu placjomu dawstu jenož psches kralowske wokresne bierkownje bieracj.

Wežni bierkojo dostawaja s tuthym tež hnydom vorucnoſz, tuión pschiplat k gruntskemu dawkej po predyspomnenym generalnym wukasu wot 3. augusta 1855 sbiehacj a wobliczicj.

W Budyschini, 18. julijsa 1856.

Kralowska saksa krajska direkcia.

Gempel.

s Berlepsch.

Swětne podawki.

Sakſa. Kaj s Tyrola pišaja, hdzej wyšoki nawoženja sakſteje prynzesyny Margarety bydlí, dha je tam to wulke weſelsje bes tamnischimi wobydleremi nacjinito, so je ho arzwojwoda Korla Ludwig se spomnenej prynzesyny ſlubit. — Minister kultuſa a ſiarnego wuczeńſta, Dr. s Falſenstein, pschebywa tu kchwili w Frohburgu. — Ministerſto je ho ſkotoweho móra dla, kij bje w Poſnanſkej a Schlesynſkej wudyrkit, jara ſwjeru wobhonjato a psches profesaria Dr. Haubnera, ſotrehož biesche tam w tajſich nalejnosciaſtach poſtato, ſhonito, so je ſkotowy mór na dwaj, tamnu ſtronu Odry ležazaj wokresai wrótkawſkego knežestwa wobmesowaný wostat a so ho wón w bližſich, se Sakſtej meſowazych wokresach ligniſkeho knežestwa nihdje poſasował neje; — tak ſo w Sakſtej jadyn strach psched tutej khoroszju mjeſc netrebaja. — Djen 22. julijsa je rakufi arzwojwoda Jan, s Czech pichischedzi, ſe ſwojim synom horu Dybin pola Žitarwy wopytaſ. — Sañdzeny tydjen bjechu w ſakſich Hornych Lužizach prjene zyrlwinſke viſitacije a to. we Wopakej, Gotbini a Sohlandzi a ſu ho tam jara ſwedjeniſzy woldjerzale. Wedženje viſitacije mjeſečne budylſti zyrlwinſki a ſchulſki radziezel k. Dr. Wildenhahn a jeho pomoznikai bieschtaj k. k. fararej Rycktar ſ Nowego Mjesta a Rada ſ Rennerdorſa. Wſchitzu praja, ſo tajke zyrlwinſke viſitacije wieszje bes žohnowanja neſtu. — Kral a kralowa ſtaj ſo ſ Cjopliz ſaſo do Vilniſ wročzitoj.

Pruſh. Kral je dawł, kij ma kraj pschi žentwi kózdeje prynzesyny po prawym dacj, w napohladanju na wadacjie prynzesyny Luisy ſpuschcij. — Se wſchich stronow Pruskeje piſaja, ſo jara rjane a bohate rjane žne domoi khowaja. Katarjo praja, ſo je ſ najmeneſha hishcje junu

taſ wele ſop, kaj lont, a ſo rožka hishcje jedyn ras wjazy dawa, hacj konſche lieto. A dokelž ſu ſio bierny tež wſchudjom radjite a žana ſhosz na nich widjicj neje, dha jadyn džiw neje, ſo žitna placjifna ſ mozu delje dje. W Scholzerzu placjesche ſchtrwirſk tydjenia kóz rožki 7 tl. 15 nſl. a dwaj dnaj poſdajſcho pschedawachu w Budyschini nowu rožku ſa 4 tl. 10 nſl., hacj tež hishcje tuniſcho, hacj na poſledku nich-ton žanu wjazy neſupowasche.

Rakuſh. Wſchelale nowiny chedja wedzecj, ſo rakuſke knežestwo k mjerej w italſkich krajach žaneho praweho dowjerenja nima a ſo je teho dla wóifſto, w Iſtrii, Krajnſtej, Karintſtej a Schirrſtej vorucnoſz doſtato, ſo by ſo kózdy czas k wothodej do Italijs hotowe džerzate. — Chjezorka je 25. julijsa ſwoj vrieni wuſhod po nedzelaſtach woldjerzata a Boju ſlužbu wopytata.

Franzowſka. Chjezor je hishcje w plombierskich ſupelach a wopytuje ſ cjaſami wokolne mesy a mjeſtaschka. Majſtere paſ bory ſo Bařiſa pschindze a potom chjezorku do biarizſkich ſupelow poſſedze. — Na ſchpaniſſe mesy je ſo njeſchtlo wóifſka poſtato.

Schpaniſka. Tudy bje, kaj tydjenja piſachmy, teho dla revoluzia wudyrita, dokelž bje Gſpartero ſ ministerſto wuſtupit a ludijo mjeſiachu, ſo čze nowy kralowski połnomóžniſ Odonnel ludowe ſwobody pschirothcje. We hłownym mjeſzi Madridzi ſu ſbiejtarjo ſbiej, hacj runje je wóifſko pschi tym pecja 1764 muži ſhubito a heval je ſo nimalje zyly kraj podcijihnyt, jenož mjeſto Saragoſa nochze ſo nowemu regimentej poddacj, ale je revolucionarske knežestwo ſaložito. Duž čze Odonnel Saragoſu wobhlenycj dacj a cjinia ſo k temu hižom pschihoty. Kaf ſ druhimi wetſchimi

městami steji, je nesnate, najstare bjerža! so pak s mjerom, dokelž njež wo nich blyscej neje.

Rusow ſka. Wot 6. julijsa smahuje ho russia khoroi ſaſo w Sebaſtopolu. Kamiesch je wot Franzowow a Jenbjelejanow wopuschceny, teho runja tež Balaklava. Do Odeſy je 40 turkowſich wylýchich pschischto, kiz buchu w Karſu ſajecji. Woni budža borsy do Konſtantinopla poſtani.

Turkow ſka. S Konſtantinoplu viſaja, ſo ſu tam jendjelle ſtodiſe ſ poſlenim ſbylkom jendjelleho krymskeho wojska pschijete. — Marschal Beliſier, kiz bje wot ſultana vyschnu a drohu međailu doftat, je 18. julijsa ſ Konſtantinopla do Franzowſkeje wujjet.

Ze Serbow.

S bukicžanskeje woſadu. Kaž djenſa psched dwjemaj nedjelomaj ſhonicmy, tak je ſo tež ſtalo, pschetož ſanđenu ſredu psched týdjenjom bu ſbjehanje naſcheho Božeho domu ſbožomnije dokonjane.

Hijom dopočnja w týdjenjach hodižinach woſjewi cjeſliſti poljer, ſo je hlowne ſbjehanje výrkuje wobstarane. S tym pak nebje hiſhćeje woſjiko hotowe, ale njeſko ſapocja ſo vyschenje twara ſ wjenzami a pletwami a ſe wschelakimi ſchomikami, ſhtož bu wot cjeſliw lubjerad ſejneni. Wjesje bjechu ſo njeſtre ſta wjenzow wot woſadnych pschivostale, kotrež bjechu potom na ſóly ſchelako napowischanie, mjeſto pak, hdjež chyſche knes duhonomu Môh u ryc̄ djeržecj, bjeſche ſe ſelenymi pletwami wobejhnene a ſ na-najrenſchimi wjenzami wupychane. Pschi wobstaranju teho woſheho bje ſo popolnje pschiblito. Njehdje woſoto pot ſchyrjoč počja ſo twarniſchejo, hdjež predž motvjasowachu, wot cjeſliw merwiež a bes nimi poſbiezechu ſo nahle ſti jara rjane ſchmrtjelove ſchomky, na kotrež bjeſche njehdje 45 rubiſtakow wschelakich družinow napowischaných. Na mjeſzi bjeſche tež cjaž ſrijadowany, kotrež tſio cjeſlije ſ tymi ſchomkami nawedowachu. Sa nimi djeſche ſ. cjeſliſti miſcht. Bybla a ieho poljer a potom družn cjeſlije. W tajlim redji wopuſtejci cjaž twarniſchejo a poda ſo hacj psched dom ſobustawa

twarzteje deputazije, ſ. ſlamaria Alberia, hdjež ſo jemu twarska deputacija, ſkejbetarjo a wſchitzu woſadni gmejnſzy prijodkstejerjo pschivodachu a na to dale hacj k ſchuli ſcjehnichu. Tam buchu wſchitzu tſio ſchulſy wucjerjo a dwanacje djeſci do jich ſredjistu wſaci a tucj wſchitzu hromadžie podachu ſo njeſko do farſkeho dwora.

Tam pschischedhi ſaſwoni ſo ſe wſchijem ſwonami a pod luboſnymi ſyklami naſchich ſwonow bu njeſko tež naſch ſ. farat Môh do cjaha pschijaty a na to wróciſ ſo cjah w ſwiatocjnym poredži a pod ſwonjenjom ſe wſchitli ſwonow po ferchoworej haſy hacj k hornym wrotam a dale po ferchowi na weſč Božeho domu, hdjež bje ſo bes tym wulſa ſyla woſadnych a tež zuſych ſhromadžita.

Zaſo djeſche ſo lud trochu ſmjerowaſ, buchu najpredž wot ſeneho cjeſlije njeſtre ſtowa ryčane a na to bu prjenja ſchtucjka ſ kjerluſcha, k temu ſwedženej woſebje cjeſchcjanego, pod weđenjom naſcheho ſ. kantora Kirschnarja wuſpiewana. Na to djeſche ſo pak ta tak menowana cjeſliſka ryč, po kotrež buchu wſchelake ſlawy wuneſena. Na to bu hiſhćeje poſlenja ſchtucjka predwspomneneho kjerluſcha wuſpiewana.

To wſchitko bje ſo w njemiskej ryči ſtalo a njeſko ſapocja ſo ſwedžen ſa Serbow. Najpredž bu kjerluſch „Budž cjeſa a kwalba wershnenemu” wuſpiewany a na to wot naſcheho ſ. duhomneho woprawdije wutrobna ryč djeržana, po kotrež bu kjerluſch „Rech Bohu džakuje” ſpiewaſche a ta zyla ſwiatocjnoſ ſu psches wotzenaſch, kiz ſo wot wſchitli ſchomiknych ſlečjo ſpiewaſche, wobſankneny. Egi dwanacjo ſchulerio doſtachu pak ſódy, na dopomnenje na tajli ſwedžen hacj do ſtarých dnjow, ſchlenzu wina a zatu.

Psched wečjorom počinachu ſo cjeſlije a tež gmejnſzy prijodkstejerjo, kaž tež wele woſadnych, kotrež bjeſche pschitup k hoſzini ſa wjesty penes dowoleny, w hoſzenzu ſ. Nöcker a ſhromadžowacj, a borsy bjeſche ſo na 70 hoſzjow ſeschlo. Pschi hoſzini buchu wſchelake ſerbſte a njemiffe ſlawy wuneſene a bu zyla wiez wot ſ. kantora Kirschnarja ſ rjanymi ſtowami lubje wobſanknená.

Hacj je ſo hoſziam lubito, to newjemy; ale to ſmy widželi, ſo jim luboſa, pschijenost a

bratrowska myśl halle po minensu wele hōđinow wotpusczeji rōsno hiej.

Tak by postrzowanje w twari naszeho Božeho doma s krótšim wopisane bylo, a my so drje neschróblimy praschej, ale tola nesameczjamy, so bychmy rad shonili, tak so lubej minasatſtei wošadji w tajsim nastupanju dje. Chyjt nam teho dla njechtón postrzowanje twarby tamneho Božeho domu w naszych Serb. Nowinach wopisacj, by nam to jara lubo bylo.

Prilopk.

* W nastupanju prijöfstejazeho budyskeho wul-
keho spjewanskeho ſwedzenja je ſo tajſile porjad
poſtajit. Redjelu 10. augusta: 1) powitanje zufych
spjewarjow (najſtere) w hōđenju k tſjóm lipam;
2) cjehnjenje do mjeſta a položenje khorhojow
ſwonkomnych spjewanskich towarzow na radnej
lhjezi, dopołnja wot 11. do 12. hōđiny; 3) kon-
cert w pjetrowskej zyrki, pschi kotrym ſo motetty
ſa mjeſchanj chor s muſtimi ſpjewami wotmjen-
juja. — Pöndjelu 11. augusta: Cjehnjenje wschi-
tich spjewarjow s hudiſu a s khorhojemi psches
mjeſchjanſte haſy; 2) ſpiewanje na tribuni, pschi
iſſeleńci natwarenej a wupyschenej; 3) wudzieljenje
cjeñnych ſnamenjow.

* Na ſakſkoſchleſynſkej jeleſnizu ſta ſo 28. julija
popołnju to nesbojie, ſo jedyn ſchaffnat ſ hlowu
do moſta, nedaloko Rabož psches jeleſnizu wedža-
zeho praſny a hnydom morwy ſ wosa pany.
Wón rjeka Krcemāt a ſawostaji wudowa a ſchiſſ
dijecji, wot kotrych je najmłodſe halle njeſoire
dny stare.

*) W Draždjanach je 24. julija mandjelska
woſebneho bohateho knesa trójniſki porodžila. Jene
dijecjo je borsy wumreto, tej dwie druhei ſtej pak
ſtrowej a cjerſtej.

*) Mjeſto Draždjanu bu 25. julija wot ſtrach-
neho ſrupoweho newedra domapytane. W nje-
ſotrych dijelach tuteho mjeſta ležachu ſrupy tak
toſſje, ſo jenemu haſę do ſolen doſahachu. A
deſek ſo tón ſamy čas deshej jara ſylnje liſſeſe, ſha
buchu wschelake haſy, móht rez, powodžene a
woda ſo do pinzow walesche. Jara wele woſnow
bu roſbitých a je na tych ſamych hizom psches
10,000 il. ſchody načinene. W kaſerni jjeſnych
w starym mjeſti bje 200 woſnow roſbitých. Ha-
loſy, plody a liſſje buchu ſe ſchtomow ſtorhane,
kwiſeti a roſliny roſtolczenje, naſhore w ſahrodach
na ſwonkomnej rampiſtei haſy, hdyž tež blyſt dyri,
ale tola neſapali. Tež bu wele menschich a wet-

ſich ſtačjow ſaražených namakanych. — Cjim
bóle k ranju, ejim ſurowſcho bje newedro ſakha-
dalo. We wulſej ſahrodji je jenož na ſchtomach
ſa 2000 il. ſchody načinene. Wola Antonez je
njeſtio tam ſtejacych wulſich topotow cijlje wot-
lamanych. Na Lovju bjechu ſodje we wulſim
ſtraschi, tola ſo tam žane nesbojie ſtało neje. Ale
naſhore bje na ptaciej lužy, hdyž bjechu wsche-
laſe ſelty a drugi napotjad natwarili, pschetož ta
ſama mjeſeſe ſo 27. julija ſapocjeſe. Želty a
budu ſo doſko psched wichoram wobarcji nemó-
jachu, wschitko ſo puſasche a wschitko ſo roſpa-
dowasche a roſlietwasche a doſko netrajeſe, dha
bje wulki dýjel tuteho ſa jedyn tydjen natwareneho
lohkeho mjeſtaſcha k ſemi ſruneny a we wjetri
woſkoto ljetazy. Rejwanska buda bje tak roſy-
nowana, ſo ſo wiazny natwaricj nehodjeſe. Felſ-
narjowy ſel ſu 25 krawzow naſajtra ſaſo k nusy
hromadu ſplatati. W tych ſeltach a budach bu
ſa wele ſtow ſchvihelov a ſchlenzow roſbitych.

Tež ſta ſo na ptaciej lužy to nesbojie, ſo bu
tam jedyn člowek wot blyſta ſaraženy. Schyrjo
cjeſtlije, liž tam džekachu, bjechu ſo do jeneho
želta ſeſydaſi, ſo bychu tam kóng newedra ſwot-
cjaſtly, jako na jene dobo blyſt po jenej ſeltowej
žerdi delje pschijedje, jeneho cjeſtlu na mjeſti
ſaraſy, dweju druheje ſylnje a jeneho lohzy wob-
ſchfödji. Wot teju dweju ſylnje wobſchlođenju
je potom vecja jedyn wumreč ſchwörty mjeſeſe
poſdjiſho i pomožu liſa ſaſo khodjicj. — Wſcha-
tuta ſrupiſa, w Draždjanach načinena ſcheda,
woſlicja ſo na 100,000 il. — W Vilniſach tehdv
ſtonciſko ſwjeſceſe.

* Tón ſamy djeñ jako newedro w Draždjanach
ſakħadjeſe, je blyſt w Ehrenfriedendorſi
dyri, a tam jenu khježu a tſi domiſe ſpalit, teho
runja w tym ſamym čaſku w Reundorſi pola
Wolkenſteina jedyn burſki dwór ſ wohnjom ſani-
cjet, dale w Auerbachu a w Kolmnizach wohen
ſatoſit a wſchelake twarenja ſtaſy.

* W Seegeritzach pola Tauchi bje džielacjēt
Gehrman ſwoje tſi, 5, 3, 1½ lieta stare djeſcji
w ſanknenel ſtvi ſame wotſtajit. Jedyn hólčez,
liž nimo ſich wobyljenje djeſeſe, wuhlada tam
wulki fur a woſiwi to druhim ludjom. Zato
ſo tucji do jſtwy dobychu, naſakachu wschitke
tſi djeſcji w ſwojich ſoſtach, liž ſo ſehlachu, ſadu-
ſchenych. Djeſcji bjechu, ſaj bje widžici, ſe ſchtrych-
wançlami hraſkali a tak wohen ſamischtilli.

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Nô, Mots, schiodha budjesch mi djenha s hermankej lúpicj?

Mots Tunka. Nicjó druhe hacj hanu medu na twoj jasýk, so by tý lute blödké ſlowa rvejat.

Hans Depla. Aj to výje masch fara výelne wotvhledanje, ale ja ho boju, so je nebudjesch wurez mož.

Mots Tunka. Ejoho dla dha niz.

Hans Depla. Ejoho dla? Nô, teho dla, dokelj tu žadyn mied na pschedan nimaja.

Mots Tunka. Schkoda, schkoda! Dha budej twoj jasýk híscjce vše schkrovový wostacj dyrbecj.

Hans Depla. Troštui wíchal bo! Hdy by stanje hladki a medowý był, wón híjom dawno nicjó wýjaz vlačjik neby.

Mots Tunka. Ale druhý blödki byc, to wíchal tež neschkodji.

Hans Depla. Haj wíchal, tý masch prawie a wohebje s hermankej.

Czahi ſakſkoſchlesyňſkeje želeſnizh ſ budyského dwórniszcza.

Do Drážďan: rano 7 h. 37 m.; pochipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnju 11 h. 40 m.; popołnju 5 h 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hovj. 4 min.

Benežna placzisna.

W Lipsku, 27. julija: 1 Louisdor 5 tl. 16 nbl. 4½ np.; 1 połnowažazy czerwony florj abo dufat 3 tl. 5 nbl. 4½ np.; wienske bankowki 101. Spiritus w Wroclawi 15½ tl.

Cyrkwińskie powjesće.

Wérowani:

Michalska cyrkej: Handrij Miklawsch s Rudeſje, wobydlej a poħonej w Buryjschin, s Hanju

Kriedlez s Vorschiz. — Krola August Moriz Scholka, bjerger a truhańiuwohbedzej w Kameńzu, s Hanu Hanju, rodj. Schusterz swuwowanej Kieselowej se Židowa. — Handrij August Keller, klicer a wolek na Židowi, s Hanu Rosinu Madonez s Mocholza.

Krčena:

Michalska cyrkej: Krola August, Augusta Klenęga, wobydlerja a pobernisského dżekacjera na Židowi, s. — Maria Augusta, Jana Ramscha, sublerja na Židomi, dj. — Hania Maria, Jana Hadama Pilaka, murerja na Židomi, dj. — Marja Theresta, Jana Wiebracha, polleńska w Jenkezach, dj. — Marja Amalia, Krolje Augusta Münnznera, fabrisarja na Židowi, dj.

Podjanska cyrkej: Marja Madlena, Jurja Scholip, wójského wózla, dj. —

Zemrjetej:

Djen 17. julija: Hanja Amalia, Handrija Hanrika, bura w Góstonej Vorschizi, dj., 10½ m. — 20., Madlena, rodj. Handrikej, Jana Ryħtarja kħiesżu we Wulim Welskovi, mandjelska, 41 l. 4 m.

N a w ē š t n i k.

Nowy etabliſement.

Czeſzenym ſſerbam dowolam ſebi ſ tutym najpodwolniſcho ſ dobrociwemu na- wedzenju dač, ſo ſym ſo tudy jako to czeſt w orzelowych two row ſaſydlit a ſo ja na najſepe a na najtunischo toczu: brit- wie, perowniki, bliidowe, kapsowe, wahowe a radjerowaze nožje, nožicy a wiſchitkou rje- ſaty grat, tež ſ hrubeho džela, jako: ſekery, rjeſaki, koſki, kaž tež stare maschinowe rjeſate graty, tež polirnju ja wiſchitke do tutych wje- zow ſluſhaje pſchedmety. Moje prozowanje budje koždy czaſ na to ſložene, pſches sprawne a ſpjetne woſtaranie wiſchitkow mi pſche- podatych poruczenjow ſpoſojnosz tych ſa- mych, kiž me počezſicž chzedza, na najſepe dale bøle dobywacž pytač.

W Budyschin, 24. juliia 1856.

Wilhelm Höhna
pſched garbaſkimi wrotami pod garba-
ſkim mlynom czo. ⁴⁰⁵/₄₀₆.

Sſwojich lubych ſerbſkich pſche- czelow proſchu ja, ſo po ſbožomnje dokonjanych žnjuch, fotrež je Bóh tón knes tak bohacjie woſradzik, nebychu ſapomnili, prawje weſele dom ſhowan i ſweczicž, a ſo by- chu tu wjestosz niſeli, ſo móža ſ temiu pola me ſtajnje cjerſtwe a dobre ſuſhe droždžie a hewaſ wiſchitke potrebne ſlamarske two- ry doſtavacž.

W Budyschin, na ſerbſkej haſy ſ dwijemaj muromaj.

J. G. F. Nieckſch.

Wote mine djielane draždjaſte bejtufſki pſche kurjaze woka poſtigaju ſak lehki, kaž wjetſie pomhaſy ſried ſ wiſtronenuju tuteje ſak hoſnoje cjmilie. W Draždjanach viſchedawa je ſandželska hap- tyka, w Budyschin i paſ hrodoſka hap- tyka.

H. Werner.

Dr. Whithowa wodžieſka ſa wočji wot T. Eberhardta w Altenfeldji w Thüringſkei, ſ wiaprymi privilegimi wiſholtich we- chow počezſena, woſoſalne ſo be wiſhikimi dotalnymi weči hojažvimi ſriedkami pſches ſwoje ſbožomne ſtuſkowanje wiſtejne jako naſtahodniſka a najſepeſka wodžieſka w tajſim naſtupanju, a moje ſo jako dovoſaſan hojaž v poſylniſaz ſried ſak jako

wjesta pomoz ſa ludzi na wočomaj bjeđuých

kōdemu počuzecj. Wona hoji wjeſzje a ruciſe a be wiſholtich ſkłodnych ſzefekow, woſebje pſchi ſahorenju, ſzepnenju, ſuſoczi, ſylſowauju a bježenju wočow, ſak tež pſdi ſlabofci po bjetu a placji bleſbla ſ wutožowanjom jenož 10 nſl. a džela ju jenož woſprawdju Drangott Ehr- hardt w Altenfeldji w Thüringſkei. — Sklad ſa Budyschin je w hrodoſkej haptyz.

Powschitkomne ſawjeſſjaze towarſtvo.

(R. R. pſid. Assicurazia Generali w Tricht)

Saruejazr fond towarſtwa **Zidnačeſemillionow 500,000 ſchjeſnakow dobrejch penes.**

Wetſki džiel ſamoženja towarſtwa je na ſubla hypothekariſy wupojeſenj.

Sawjeſzenja na twory, maschinu, mobilije, ſſot, wumtōčene žita atd. atd. pſcherzivo wohnju po tunich twardzie poſtaſenych prāmijach.

Doplačowanja ſo žeje žadacž nemoga.

Pſchi ſawjeſzeniach ratarſkich pſchedmetow poſtigja towarſtwo woſebne dobytſt.

Sawjeſzenja kapitaliſow a rentow na živenie čłowelow. Sawjeſzenja pučowazych ſu- blew na drohach a ſeleſniſach.

Wſcie požadane wukladowania dawa **Ferd. Petau**, wokreſny agent ſa Budyschin a woſolnoſi.

B.

„Vorſicht“

žiwenje-, renty-, wjeno- a pohreb sawjeszajy bank we Weimaru.

Sakladny kapital: Jedyn million toler pr. cour.

„Vorſicht“, kij pod wjehini krajsnym wobledzbowaniem steji, ejni na tune a twerde pramię, k kotrej sio żense żane dołączowanje nežada, kontrakty wo sawjeszenach kapitalow a rentow pod najspodobnisczimi wumjenenemi. Schioż je sprawisnu na dividendu sawjeszeny, dostane 60% teje ſameje. — Pramię moga sio vo schwörtljetnych a miechacjnych termisach płacieſz a na lieta do przedka dacz abo pożecie. — Nasvetplaczenie fa wotkhabjazych sio po najspodobnisczich ſabadaſ dawa.

Samon duell abo hamowłna ſhercę wſchitke prawisny nesanicza. — Wozajz sio po swucznych pramięch horjeberu a moga vſki wudzrenju wójny sawjeszenje pod płaczeniom tuneho vſchidawka dale wesz abo tez fa czaſ wójny horjeſbjeñyce.

Wobebje vſticia „Vorſicht“ ſglehowaſe sawjeszenja:

- 1) sawieszenje po hrebnych venes hacj do 100 tl. pr. cour, fa kotrej po prawym żancho lleskariskeho wopisma treba neje.
- 2) sawieszenja kapitalow fa ſemrecze, s bjiwanjom abo bez djiwanja na dlesche žiwenje druhej wosoby k ſechernoszi ſamili je vſche ſziewki ſajneje ſhercje, płacenie dolha ic.
- 3) sawieszenje kapitalow fa žiwenje k wobstaranju wjeno, k fastaraniu w ſtarobi ic.
- 4) sawieszenja kapitalow, kotrej sio po wjekym czaſu bez djiwanja na žiwenje ſamieszera wuplacia.
- 5) sawieszenje na mjeszi ſapoczajzych abo na czaſ mortoreznych životnych rentow, kotrej sio fa tracieſ ſeneho abo dwieſ ſienoczeneju žiwenjow płacia.
- 6) djiſecz ſiawieſſja ze poſkadniſu z tuteho banka „Vorſicht“ heru vſchinischli ſa djiſecji w tym hamym ſiecji narodzene wot ſoždeje wypoſkoſci hacj do minima wot 2 tl. ſtejnje, danja tute vſchinischli ſ ranjazet danju wot $3\frac{1}{2}$ % a roſdijela zyky wobſtaſ poſkadniſu, tak vorſy hacj ſu ſapibane djiſecji 21 liet stare, bez tych ſiž ſu hiſczeje žive, kotrej teho dla tez vſchinischli wſhikich bez tym ſenretych vſchivanu.

K wobstaranju wſchitk wujednanjow k bankom „Vorſicht“, k darmotnemu vſchepobawianju proſpektow a wubjelenju wſchego wukasowania vſticia ſo

M. A. Flanderka, agent w Budyschini.

Miechacjanski ſudnik Gunkel, agentura w Schjerachowic.

Richard Bamberg, : w Nowofalzu.

E. A. Mörba, : w Wóspórk.

Zwarski a hnójuy kalk

w lowryjach po 25, 26, 27, 28, 32, 34, 38 a 50 tl. može ſo ſtajnie pola mi ſamoſwacz a ja jón ſóždy czaſ ſpjeſhnie wobſtaram.

W Budyschini,

Heint. Jul. Linck.

Pſchewesjenje na ſodzach do Sydney'a w Australii.

Djen 1. angusta i. l. pojedje bremenska miſczejorska ſodz „Syphide“ pod kapitanom Janzenom do Sydney'a w Australii a ſo pućowarjo ſa tu ſamu horjeberu. Dalschu roſprawu dawa

J. G. F. Nieckſch,

fral. konzef. wucjahowanski agent w Budyschini.

To New-Yorka, New-Orleaus'a, Quebeea a t. d.

w Amerizy iſejda wſchitke mjeſzajy hacj do dezembra wucjahowanske ſodzie a ſo ſa te ſame wucjahowarjo po tunej pſchewesnej płacjſni wot podpiſaneho ſóždy czaſ horjeberu.

J. G. F. Nieckſch,
fral. konzef. wucjahowanski agent.

To Galvestona w Amerizy

poſjedu w auguſtu, ſeptembra a oktoberu ſ Hamburga a Bremera ſaſo ſodzie a ſo ſa te ſame paſażerojo pod prawje niſtej a tunej płacjſni wot podpiſaneho horjeberu.

J. G. F. Nieckſch,

Niemski Phönix.

Wohensaweszja ze towarzystwo w Frankfurcie n/m.

Sakladny kapital: Polschesta miliona schlesnakow.

Toto towarzystwo sawieszaja: Mobilna, twery, jita, skot, ratarstvo, grat, fabrikstvo, grat atb. po twerdych, tuzich vrämiach a netreba žadny sawieszjaž niež dovolacjowaci, byrnje so wulka wohensjowa schkoda stala.

Spodobne wumjenenia, po kotrejž towarzystwo scharunanie dawa, i zyla schodowanje wupryjajo ſu k temu ſlužile, ſo je ſo jeho ſtukowanje jara roſchierko a podpišany agent potucia ſo k wobstaranju sawieszenjow wſchitkich družinow, je tež k wudzielenju wičebno požadaneho wukodenja ſtajnje hotwy. Proſpekt a podpišanske formulary moža ſo vola neho darmo deſtacj.

W Budyschin, 6. junio 1856

Wylem Jakob, na jutnym torhosfciu.

Mydkowa fabrika

F. G. Kleinſtücka ſ Drezdjan
dowola ſebi czechonym Sserbam ſ tutym woſiewicz ſo je njetzichti budyski hermanski ſo ſe ſwojimi tunimi mykierſkimi, — ptékarſkimi a woſebje toiletnymi mydkami, bes poſlenimi ſu woſi, bje ſenſkoworſe- chowoliſowe a mandelowe mydla w ſnatej dobroſzi; — po puncji wot 15 nowych hacj do 12 nſl. wobęzahnyta. Wona proſhywo dowjerenie, ſeje firmy hacj dotal ſtſcjenie, tež tón ſrōcji a budje ſo prožowacj, jemu pſches sprawne poſlujenje doſz czinicj. — **Buda je nedaloko theatra a je po firmy ſnajomna.**

Szjony a jich mlode hnydom moricj a na wjećzne ſahnarj, ſo to je taſki ſriedk, ſiz je w ſnatej dobroſzi w Drezdjanach hžom pſches 25 ljet ſtajnje pomhat, jenož w Budyschin na rózowej haſy či. 618 po dwjemaj ſchodomaj ſ dostačzu.

Pſche ſbždy ſestaren y faſchel,
pſche boleńie na wutrobi, pſche dotho le tuu dybawoſa, ſbži boleńie, ſažwanje pku- zow je tón wot medijinalſkoho radjiſela knesa Dr. Maquuſha, woſtebnego ſyſtua w Bartini

Blacjina apobjerowany Blacjina
1/4 bl. 2 tl. brſtowy ſyrop 1/4 bl. 2 tl.
pöt 1 tl. pöt 1 tl.

ſriedk, ſiz ſo w mnogich padach a najniže ſe ſpokojazv ſtukowanjom nałožo- washe. Tutón ſyrop ſlukuje hnydom po vrijenim nałožowanjom weſebnje, pſched- wſchitkim pſchi ſaſaklym a jačlofaſchelu, ſpęchuje wulhad ſrafow, pomeniſwi koſko- tanje w ſhiji a woſtroniu w ſrōcji m čaſhu ſkódy naſylniſchi faſchel, tež tón pſchi ſucho- eſti a ſacjjeri frejwročjenje.

Na Budyschin a woſtoni pſchedawa jón jenicyjny brodowſka haphtha.

Groſzowe

brosskaramellje,

najſlepichti ſriedk ſ wotſtronenju kaſchela a ſ po- lōzenju dſchanja, kož tež ſ ſwarnowanju pſched dybawoſi piſi ſaſmnenju w ſymym čaſu.

Na Budyschin a woſtoni w hrodo- ſkeſ haphthy knesa M. Zášinga ſkódy čiſ na pſchedan ſ Eduard G. oſ w Brézlawju.

Czorny recjaſniſ, I heto ſtaiy, je na pſchedan pola Sauera w Boranezach.

Czechonym wobydlerjam Budyschima a jeje woſtonie ſ tutym woſiewjam, ſo ſimy koſcymarſtwo, wot knesa Wazki hacj dotal wobſedzene, na 27. julija t. l. na ſo wſat. Za teho dla wſchitkim mięſteczanſtſkim a weſnym Sserbam moju nowu koſcymu najpodwolniſcho pſchedoruciſam, ſtim ſlu- denjom, ſo budu wſchitko možne nałožić, ſo bych ſebi ſpokojnosz mojich hoſzow nadobyt.

W Budyschin, 1. augusta 1856.

Jan Lorenz.

Pſichichodnu ſobotu dyrbja po bierny, na pól körzu pola wuſadzane, w gylym abo w djjel- bach ſa ſaplaczenje w hotowych penesach pſcheda- wacj. Wiſcho daliſte je w gmejnſtej ſhjeſi w Njewſezach ſboneniu.

Zaſdżenu ſobotu žita w Budysinje plaćachu

Kóre.	Placjina.					
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Roſka	5	15	—	4	10	—
Viſchenza	9	—	—	7	15	—
Dečjmen	5	—	—	4	20	—
Womſ	3	7	—	2	25	—
Hrōch	6	10	—	—	—	6
Řejepſ	9	16	—	—	—	—
Dabły	10	—	—	—	—	9
Hejduscha	7	25	—	—	—	7
Bjerny	1	18	—	—	—	1
Kana butry	—	14	—	12	—	12

Dowoz: 4407 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w wudawaſni Šerb. Now při bohatych wrotach wotedać, placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kožde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlétne předplatna pola
wudawařja 6 nsl. a na kral,
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 32.

9. augusta.

Léto 1856.

W o s s h i e c c i e : Krajnostawski bank. Wossewenje. Swjetne podawki. Szupianske Dubrawski. Szympla. Australiſki list Pschilasense herbskich ratařskich díjelacjérjow do Galizje. Pschilop. Spewy. Hanß Deyla a Mots Tunka. Byrkrinse powjeſze. Naujeschtnik.

Krajnostawski bank.

Dokelž dyrbí ſo w bankowym pschebytku njeschtō twariež, dha ſo tam wot 6. hacž do 16. teho mjeſaza neekspediruje.

W Budyschini, 5. augusta 1856. Direktorium.

Wossewenje.

Po wossewenju pod $\text{z}^{\text{o}}/\text{s}^{\text{l}}$. ſem dostatym wot kral. pruskeho wojerowskeho landrathſta, ſu dla ſkotoweho mora w Steinauſkim, Guhrauſkim a woſlauſkim volrēſu, wſchitke wot 1. hacž do 20. augusta t. l. we wojerowſkim volrēſu wotdjeromne

ſkotowe wići

wot kral. pruskeho ligniſteho knežerſtwa horjebjehnene, ſchtož ſo ſ tutym ſ ſawnemu naſeđenju dava. W Budyschini, 31. juliia 1856. Kralovſke hamitske hetmanſtwo.

ſ Egidy.

Swetne podawki.

Sakſka. Sandžený ſuđenj mjeſachu wele woſebnega wopytanja na kralowſkim dwori. Bes druhim pobyshtaj tam tež pruski kral a pruska kralova, kořiž ſo 1. augusta ſ Draždjan do Barlina vodaſhtaj. — W mjeſazu juniju teho ljeta ſu krajne jeleſnicy 300,735 tl. dohodow mjeſete, po taſkim 54,892 tl. wiazy, hacž loni w tym ſamym mjeſazu. Schromadne dohody zytko prjeneho poſljeta 1856 wunoſchuja 1,493,876 tl., po taſkim 164,852 tl., wiazy hacž w prijenim poſljeci 1855. — Po poſlenim ludlicjenju ma Sakſka njeſko 2,039,075 woſbydlerjow, po taſkim 51,032 wiazy hacž w ljeſci 1852, hdjež mjeſeſche iſih 1,988,043. Wot njetiſkih woſbydlerjow ma iſih draždjanſka krajna direkcia 528,714, lipſčanska 454,262,

gwikaufa 759,328 a budyska 296,771. Swójbow je wſho do hromady 429,952, muſtich woſbydlerjow 994,154 a žónſtich paſ 1,044,921, po taſkim 50,767 žónſtich wiazy, dyžli muſtich. Prusky. Kral a kralowa ſtaj 1. augusta wečor do Barlina pschijeloſi a tón ſamym djen pschivene ſo tam tež ſwudowena ruska khjezorka.

Rakuſy. Š Cjopliz piſaja, ſo bjechu tam 31. juliija rakufi khjezor, pruski a sakſki kral njeſotre hodžinu hromadzie. Š hofzini bjechu woni pola pruskeje kraloweje, kž bjeſche cjopliske kupelje wuživata. —

Franzowſka. Khjezor chyſche ſo 9. augusta do Barisa wrćciję a tam hacž do 15. wostacj. — Na ſchpaniſte mesy ſo žani wojazy dale neſzelu. — Marschal Peleſier je ſ Krym do franzowſkeho mjeſta Marseilla pschijel. Tam

dosta won list wot khejzora, w kotrejsem jemu ton wosjewi, so je teho sa wojwodbu (Herzog) po-wyschit. — Kaf wulka dyrbis schkoda byc, kotrej su ljetusche powodjenja w Franzowskej nacjinile, moze jedyn s teho spōsnacj, so je w jenickim rhonfslim departemencji sa 10,500,000 nortow schkody nacjineneje, korej so na 14,000 ludzi rosvdijeli. —

Schpaniſſka. S Madrida piſaja, so je ſaſo po zylym kraju s mjerom; pschetoz najpoſleniſche wetsche mjesto, hdzej hifcze ſbieſkarjo knezachu, menuizy Saragoſha, je ho tež poddato.

Jendzelſka. Krajowy Sejm je ho na niefotre mjeſazh roſeſchoł. — Lord Granville je do Wloſkwy wotijek, so by tam jendzelſtu kralowu pschi krónowanju ruskeho khejzora ſastupit. S nim je ho nieschto ſara bohatych ſemjanow ſobu na pucj podato. — General Godrington, kiž w Krymi jendzelſke wójsko na poſledku komandjerowſche, je ho wot tam do Londona wrócił.

Ruſka. Tajny radziecjele Butenjew je ſa poſtanja w Konſtantinoplu pomenowany. — Khejzorowe krónowanje ſmjeje ho najſtere hakle w prijenim tydzenju mjeſaza septembra. — Khejzor je poruečnoſt dat, so by ho ſchiesz wójnſtich lđžow s naranscheho do čorneho morja psche-meflo, dokelž tam na tajſich ruſtich lđžach zyſe pobrachjuje.

Turkowſka. S Karſa je pečja poweſz do Konſtantinopla pschischta, so Ruſijo tutu twerdjiſnu predy wopuscheſej nočzedja, hacj poweſz doſtanu, so su Jendzelſenjo a Franzowſo Turkowſtu zyſie wopuschcili. — Hewak powedu ho, so je nieschto Ruſow tak menowane hadžaze kupi, bliſko wuliwa Donawy ležaze, wobſadilko. — Pak je ſ teje, pak ſ tamneje ſtrony turkowſkeho kraja hifcze, so Turkojo ſcheszijanam hſchwdu eſinja. — W Saloniku bje wónbanjo wulki wohēn a je pschi tym ſamym psches 100 ludzi wo živeneje pschischta, dokelž ho pôverowy magazin jeneho pschekupza ſapali a pschi ſwojim roſlećenju wele tware-njom powali.

Ze Serbow.

Skupjanskeje Dubrawki. Ludv wudry w nozy ſ 28. julija wohēn a pschemobroczji Kirschek bródz a brójen do prócha a popeta.

Szympla. Schtwortk 31. julija rano w 3 hodzinach wudry w tudomnym mlyn̄i wohēn a je mlynk Israel psches ton ſamón wyſche ſwojego mlyna tež wſchitko, ſchtož we nim biesche, ſhubit a pschi tym tež nieschto zuseho žita, kiž hiechu do mlyna pschivelli. Tež ſpalichu ho bližiſche kneže twarenja, menuizy hródjie, de-leńza a wobydlenje hajnika a mjeſcherja. Jenož ſ najwetschej prózu poradži ho, so bu bliſka, hizom ſ rožku náveſnena brójen psched wohnjom wuſhowana. Hdvi budziſche ho tutu ſapalita, budzičku ho woveže hródjie a hród tež najſtere wotpalicj dyrbjate.

Australiſſki list.

Wot M. A. Deutschera.

Hamilton, Portland Bay, Australia Victoria, 7. mjerza 1856. Wele tawſynt poſtrowenjow mojimai wutrobnjelubowanymaj ſtarſchimaj a pschichodnymaj ſtarſchimaj ſ naj-wutrobnischiem pschecjom, so by Waſ tutón list pschi dobrej ſtrewoſi namakat. My ſmy ſ Boha hifcze ſtrowi. Luby nano! Waſch list wot 15. junija 1851 ſmy psches H. Ponicha doſtali ſ tym darom wot poſchilſkeje ſotry, ſchtož wobeje je naš ſara ſweſelito. Wy piſacie w ſwojim liſhi, so Waſ ſrudži, hdnj liſhi ſ Australije pschilidu, a žadyn ſa Waſ pôdla neje. Ale dokelž my žadyn ſ listypiſanju prawje ſhmanh neimy, dha to pschezo wostane, a my ſebi myſlimy, so drje Wy tež ſ bratroweho lista ſhoniče, so ho psches Božu hnadi derje mam. W ljeći 1853 ſmy Wam piſacj dali, so ſmy ſebi w portlandſimi wokreſu kruch kraja kupili pschi rjezy Greenwichu bliſko mjeſta Hamiltona a jenož bjerſlik hobjiny wot neho. My tam hizom tseče ſjeto bydlimy a lubi ho nam derje. Nasch kruch kraja je ſara dobrý a 25 jendzelſtich akrow abo 35 ſakſtich körzow wulki a ſym ſa ne 215 puntſterlinkow (njehdje 1400 tl.) dat a wſcho w hotowych penesach ſaplaćit. Moj kraj mesuje ſ ranju ſ polemi mojeho bratra, ſ potonju ſ melbournskej drohu, ſ wečoru ſ mje-

tom a t polnozg s rjetu Greenwichom. Po rjezji mam kruch rjaneje luki, potom je horka, na to rjana sahroda hacj t domej, w kotrej solotej, lortki, zyblje, morschije plahujemy, tez rostu hadove sktomy a wino derje. Swoj masivny dom sym ham derje wutwaril. Skotu mam njetko: 1 konja, 4 dojne kruwy, 2 jalozy a 3 czelata, kaz tez 4 kwinje. Wuslyt biech 8 bushelow pschenicy (buschel je 60 puntow) a s teho sym 200 bushelow domoj showat. Sam budu 40 bushelow trebacj, tak so mam 160 bushelow na pschedan; 1 bushel pak placi njetko 3 tl. 8 nsl. w mjeszi.

(Skonczenje prichoduje.)

Pschistajenje herbskich ratarstkich dzjelaczerjow do Galizyje.

Sandjenu wutoru rano wowneze so s budyskego dworniszcza 6 herbskich familiow do Krakowa, so bychu jako dzjelaczerjo do sluzby hrabje Potozkeho na jeho galiziskich kublach stupili. So je hebi hrabja Potozki Sserbow pschistajil, t temu su jemu, kaz my hizom psched dwjemaj nedjelomaj pibachmy, szkhowaze wobstejenja pschicinu dali: W khejorskich (rakuskich) krajac je menujzy psched njeleotymi ljetami robota spanyla, a tak tez w Galizyji. Duż maja so knezja wo to staracj, so jim ludzio na dzjelo khodja. To so tez stanva, ale niz we tej mjeri, so bychu knezja s tamnischimi dzjelaczeremi spokojni bycij mogli, dokelj s dzjela dosz wusichtni nejsu, s dzjela wopitoj a sjeniosj lubuja. W galiziskim ratarstkim towarzstwi, kij ma w Krakowu swoje sydlo a tam tez polske ratarstke nowiny wudawa, je so tajkeje neluboszje dla wele krucz rycjato a so wuradzowato, s wotskal bychu knezja lepskich dzjelaczerjom dostacj mogli. Woni berichu najpriodzy Polakow s Hornej Schlesynsieje; to su jara dobri dzjelaczerjo, ale dokelj wot ratarstkeho dzjelo jara malo rosemja, dha dyrbja sich knezja hasle tajke dzjelo wuzicj. To pak je tola jara wobcejna wjez a dokelj tucji dzjelaczerjo tez palenj lubuja, dha su jich njeftore knejstwa pschi wscie dzjelawozji pschez rabscho saho domoj poskali, hacj so bychu so s pianymi a ratarstwo dosz nesnajazym ludzimi dale bierlowlali. Bes tym bje njefta powejz do Krakowa pschischa, so su Sserboj wuberni ratarjo a pschi tym strobsni ludzjo. Duż pschiwese so pschi sapocjatka nalicja sekretat galiziskeho ratarstkeho towarzstwu do Budyschina, so by nashonil, kaf s tym je. Jako so won pola wschelakich tudomnych knezich sa tym wobhonjowasche, skhysesche won, so je w nastu-

panju Sserbow wjernoza rycjana, — a jako so won dale praschesche, hacj bychu znadz jani do Galizyje abo do kusodneje Polskeje czahnyce chyli, dha dosta won to wotmolwenje, so budja drje to ejnicj, jeli so jim sa to rukuje, so smjeja psches zytle ljetu dzjelo a njechtio wjazy soj, hacj tudy. — Jako bu kredj mjeszaga junija wot galiziskeho ratarstkeho towarzstwa wulki skoto- a ptodohlad wotdjerzany, kaj jón my tez w Hucjini mjezachmy, pschindje ta zyla wjez saho t rycjam a spomneny sekretar povedasche, sktoj bje wot kujiskich knezich w nastupanju Sserbow nashonit. — Na to wobsantny najbohatshi tamnischki semjan, hrabja Potozki, so chze hebi ljetka najpriodzy 8 herbskich familiow jafo na pruhu pschistajicj a jeli budja tute teje khwalby hedne, kotaż so wo Sserbach poweda, dha chze jich potom wjaz bracz a drush semenyo chzedja po nim ejnicj. Won je teho dla w taiskej naleznoszi najpredy nawjeschik do S. Now. stajicj dat a na to spomneneho f. sekretara do Budyschina poslat, so by tymi Sserbami, kij chzedja do taiskeje klijby stupicj, wjeho nusne wujednak.

Pola tuteho sekretara je so, kaz my shonili, sa czas jeho tudybycza wele herbskich dzjelaczerjow samotwjato, ale dokelj kiedy tak rucje prez nemodesche, dha je won tu khwilu 6 familiow slobu wjacj moht. Bes tym pak je hrabja Potozki ham w Drajdzanach pobyt a tam Sserbow wulku khwalbu pschihat a teho dla spomnenumu sekretarj porucjnosz dat, so by posdzhisho saho do Sserbow dojset a tam hiszczje njechtio ludzi pschistajil.

So bychu pak Sserbia wedjili, hacj je hodno, do Galizyje so pschistajicj, dha my hebi jedyn kontrakt dacj dali, w ktrym je wscie spomnene, sktoj dyrbi tam koydy dzjelaczer dostacj, a dawamy jón tudy t sjawnemu nawedjeniu. Won ma so tasle:

- 1) Kójdy dzjelaczer (s familiu) dostaće sa czas swojego pschistajenia
  - a) wobydlenje, wobstejaze s jeneje swy a s jeneje komory, a t temu khliew sa kwinjo, kotrej my hebi dzjerzecj;
  - b) pól kórza dobreho pola, kotrej my jemu kójde ljetu na to waschnje swora a swlocji, so jemu knejstwo sapshah a plub, kaj tez brónu da, dzjelaczer ham pak wora a wlocji;
  - c) ljetne schiesz schwiripschejnych fórow walczkow s knejeho lieba. Knejstwo dawa wós a konje, dzjelaczer dyrbti pak ham do lješa po drewo dojsecj;
  - d) psches zytle ljetu pizu sa jenu kruwu w knezji hrodzi stejazu. Tutu kruwu ma hebi dzjelaczer ham kupicj, może pak potom s nej ejnicj, kaj my jemu spodoba; a

e) wysche teho darmo ljekarja a ljekarstwo, jeli
djelacjer abo njechton s jeho familije shore.

Sa wschitko to ma kózdy djelacjer sa ſebe a
ſwoju ſwójbu kózde ljetu 13 tl. 10 nsl. na knejſtvo
placjeſi.

2) Jako pomož na reſzowne ſhóthy doſtane kózda
familia wot knejſtwa 13 tl. 10 nsl. jako dar.

3) Knejſtvo je pschiſtluſchnosz na ſo wſalo,
ſo kózdemu djelacjeru a wſchitkim ſtamam jeho
familije, kiž moža na dželo hicí, psches zyle ljetu
kózdy djelatwy djen dželo da, ſa to pak neſmje
djelacjer a jeho familia ſa cjaſ ſwojego pschi-
ſtajenja nihdje druhdje na dželo hicí.

4) Dželo može kózdy pak ſa djeniku ſdu abo
po affordji cjinici; tola ma ſo pschiſpomnicz, ſo
budje knejſtvo radscho wtdzic, hdyž djelacjerjo
wſchitko w affordzi dželata.

Dokelž je cjeſko, kózde dželo, kiž prijódlyſchinje
možlo, na dróbne pomenowacj, a ſa kózde dželo
wjetu ſdu cjiſje twardzie poſtajic, dha je w ſje-
howazym jenož ſda najbole ſnatich ratačſich dželot
poſtajena, a ſmjeje ſo ta ſama ſa wſchitke druhe
džela bes djelacjerjom a knejſtrom wujednacj.

I.

Dželo, kiž ſo na djeniku ſdu cjni, traje wot
ranja hacj do wieciora a dawa ſo $\frac{1}{2}$ hodiny
wotpocinka ſa ſniedanje, 2 hodzini ſa pschiſpolnje
a $\frac{1}{2}$ hodiny ſa ſwacjinu. Djelacjer ma pak
ſwoj ſamſny grat na dželo ſobu pschiſnes.

Šda je tale:

- a) ſa wotejnjewanje pschesymſkeho žita ſe ſerpom
dawa ſo na djen $7\frac{1}{2}$ nsl., ſa wotejnjewanje
lječynho žita (wofša, jecimjenja ic.) 6 nsl.
- b) ſa lejsche džela, na kotrež moža tež džecji
khodzic, jako ſa ſhnowobrocjenje, hrabanie,
ſuſchenje; ſa plecje, wobkopowanje, ſa ſtužbu
pschi mlocijenſich maſchinach 3 abo 4 nsl.
na djen.
- c) ſa wojnarske dželo w ljeći 10 nsl. a w
ſyml $7\frac{1}{2}$ nsl. na djen.

II.

Na dželi w affordzi doſtane kózdy djelacjer
a) ſa poſyčjenje 1 afera pschesymſkeho žita ſ
wobrocjenjom, wjasanjom a ſestajenjom do
pupoſ 1 tl.

b) ſa to ſamo dželo pschi lječynym žici 25
nsl. na afer;

c) ſa mlocijenje žita pjatnaty ſerž;

d) ſa poſyčjenje ſyna, wotawy a dječela 20
nsl. na afer;

e) ſa wuryeſje kultejewow a runklizow ſa kóz
 $1\frac{1}{2}$ nsl.;

f) ſa floſtrydžjeleſanje, ſe cjemuž knejſtvo pily
dawa, pschi mehſim drewi ſa floſtr $7\frac{1}{2}$ nsl.,
pschi twardym 10 nsl.

Šda ſo po jađanju djelacjerja kózdy djen
abo kózdy tydjen placiſi. Jeli treba, dha jemu tež
knejſtvo žito pojeſi.

Hewak pojeſi jemu tež knejſtvo, jeli treba, pe-
neſy ſe kupenuju kruny a drugich wiezow bes danje.
Tola ma djelacjer tute peney po cjaſu a to w
meiſtich placiſenjach ſaſo dacj.

Hdyž je ſo cjaſ pschiſtajenja ſkončiſt, dha
može ſo kontrakt ponowicj. Chze ſebi pak djel-
acjer radscho na knejſich gruntach ſiwnes ſaložicj
abo ſublo ſupicj, dha budje jemu knejſtvo ſa tym,
hacj je ſo ſadžerjal, rad ſ radu a ſe ſtutkom pomožne.

Tole by bylo, ſchtiož tam tajkim djelacjerjam
dawaja. My newiemy, hacj je to ſchtio ſlepé hacj
tudy: tola ſu nam njeſotſi prajili, ſo je to duſchna
wiez, hdyž je to poſtajene, ſo dyrbí jedyn psches
zyle ljetu wjeste dželo doſtaci, a ſu naſ prophyli,
ſo býchmy tu zylu wiez woffewili, prajizi, ſo mehſ
ſnadž na tafie wachnie njeſotvřkuliz, kiž dyrbí
jow nuſu cjerpicj, ſwoj ſhlieb namakaſz a to w
ſraju, do koſtrehož može ſa poldra dnia dojſecj.
A hacj runjeſ my, kaž ſlawnie wuſnawamy, rad
newidzemy, hdyž Sſerbija ſ kraju du, dha ſmy po
ſpomnenej prôſtwi tola tule wiez woffewici chyli,
dokelž ſebi myſlimy, ſo je pschezo ſlepé, hdyž
Sſerbija do Galizije du, hacj do Ameriki: pschetoz
ſ Galizije moža ſo, hdyž by ſo tam jenemu abo
druhemu nelubilo, lóhko ſaſo wroćicj, dokelž je
to króſki pucj a tunja wiez; w Ameriky dyrbí
pak wostacj, dokelž ton, kiž tam wostacj nochze,
dla dalokofje a drohotoh pucja ſaſo domoj nemoge.

Prilopk.

* Ma hori Gotthardu w Schwajcarſtej je ſo
w nožy ſ 10. iuliya ſnjeh ſhot a rano w 6 ho-
džinach mjejacu tam 4 gradow ſyml, tak ſo bjechu
hacj do 8 wokna pomernene. Ale 15. iuliya
mjejacu ſaſo 22 gradow cjoſloty.

* We würtembergiſtim mjeſzi Gmündu bu 25.
julija peč wojakow psches to ſaraženych, ſo ſo
jena ſanona pschi wutſjelenju pukny a roſlečja.

* W Ameriky, hdyž ſ zyla na jeleſniſach mato
fedjbnosje wopofaſija, ie ſo 14. iuliya psches to
wulke neſbojie ſtaſo, ſo ſo dwaj cjaħaj ſetfaſchtaj
a do ſo prafnyschtaj. Tón jedyn cjaħ, na ko-
trymž hje tež psches 150 džecji, kiž ſ jenemu ſwe-
djenieſ ſjedžiſhu, mjejeſehe psches 100 morwych —
Na tym ſamym dnu ſpali ſo na erieſkim iſforu jena
parolodj a pschiindje pchi tym na 50 ludzi wo ſiwenje.

Kak

ozem

Hans Depla

wotritaj

a

a

Mots Tunka

ludzi polda

škrjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Schtobha noweho, luby Mots?

Mots Tunka. Založne malo, pschetog kózdy
ma njeleko na polu volne ruzy díjela a nichom nima
chwilje, na nowinski myslieci.Hans Depla. Duż chzemoj wot taſkich ludzi
ryczęci, ſiž tu chwilu pieńje wo iſtwy hydaja a
swonkemu rjanoj a vychu nascheho cijelo wobstaraja.

Mots Tunka. Ty drze krawzow mjenisch.

Hans Depla. Haj, tak je. Za yak nočzu
jim na jane waschnie se hwojim wovomneniom bliſko
ſupieji, pschetog ja mam bes nimi wele lubych pscheczelow.

Mots Tunka. To ja dawno wsem, so ſ nim

hmiech nejjerisch; ale praſ wſchak tola, ſchto chzesch
wovomnicię.Hans Depla. Nō, dha rek mi, ſchto je naj-
woſebniſcha a najwažni cha wjeſ ſa kózdeho krawza?

Mots Tunka. So derje ſchije.

Hans Depla. Nie!

Mots Tunka. Abo, ſo ma pschezo ſchicj.

Hans Depla. Tež niz!

Mots Tunka. Nō, ſchtobha je najwažniſcha
wjeſ ſa krawza?Hans Depla. So nesabudje, ſucik do zwerna
ſezinici, vedy hacj ſciej poczina.

S p ē w y.

Ęſi hwježki.

Ęſi te hwježki jaſne, rjane
Na nebeſoch blycheja ſo,
K ſemi ſ wóczkom swobrocjane
Derje wježka kózdeho.

Prjenja „sprawnym ludjom“ hwježi,
Boji mjer jim vózzele,
Braji: lubi ciowſte džieci,
Wóh wasch hwjerny pscheczel je.

Smieſkotate wofrowenje
Druha „hwjernym“ pschekwa,
Wóla: washe wobydlenje
Budja jaſne nebeſa.

„Swtetleschko to rjane tſeſje
„Dobrocjivych“ kwalicj wje:
Jaſnu krónu ſa nich pleſje,
Sa ſich ſukli luboſje.

Sprawný, hwjerný, dobrocjivý
Woftacj chzu ja ſ wutrobu.
Dónz pod ſklouzom budu žiwý
A te hwježki nehaſnu.

H. G.

Cyrkwinske powjesće.

Křcena:

Michalska cyrkej: Hanja Theresta, Handrija
Mucjerja, kublerja w Bórkū, dž.

Zemrjetej:

Djen 24. julija: Marja Madlena, Jana Rych-
tarja křjejnika we Wulfim Welfowi, dž., 9 n. —
26., Kora August Sauer, wobydler na Židowi,
48 l. 6 m.

N a v ē s t n i k.

Hacj runje sa tak wele hōdne nedjerjach-moři, na naštaru W. wondansches nowint jeho pudla dla niescho tomtolwicę, tak tola te nehēdne rycie napisheco nam wot neho dale cierpeč nebudjemoj. Wschak moře W., tež hōz je ho sarajenie pudla s neprawom statu, pola wyschnoszie prawo namakacj. My napisheco ſuſhodam tak hramni neſim, taž W. ho wudawa, pſchetož hdy ſmy jemu ſchlo teho dla prajili, jo na naſich gruntach wozwys pasz dawa, hōcja tola na Jane waschnje Jane prawo k temu nima!?

W. ha J.

Grožowe broſtkaramellje,

naſljeſchi ſrijek k woſtronenu ſashela a k poſloženju dočhania, taž tež k ſwartnowanju pſched dybawoſzin pſbi ſafymnenju w ſumnym časzu.

Na Budyschin a woſkolnoſi w hrodoſkej hapyzy kneja M. Jaſinga ſejdu čas na pſchedan ſ Eduard Groſz w Wroclawiu.

Vote mne djielane draždžanske veňtuſki pſche turjaze woka poſticipu tak lóhki, taž wiesje pomhazy ſrijek k woſtronenu tuteje tak bołoſneje c̄wilie. W Draždjanach pſchedawa je jandželska hapyka, w Budyschin i pak hrodoſka hapyka.

G. Werner.

Pſchedan žiwnoſje.

- 1) Žena žiwnoſz, ſotraž 6 aſtrow 111 □prutow pola, 122 □prutow ſahrody, 1 akt 67 □prutow ſuki a 10 aſtrow 43 kwadr.-prutow ljeſha a paſtiwiſcijow wopichija, a k ſotrež, wysche rene ſobſtejaneho hajniſcheja, hiſhceje ſa njehož 300 tl. puschcjomneho drewa a khjetre törſniſchejo ſluicza; renty 8 tl. 20 nsl., bes wumenſa a ſdobrymi twarenemi, je na pſchedan. Sa nju ho 1600 tl. žada.
  - 2) Žena khjeſnitsa žiwnoſz ſe 6 kerzami pola a ſuki, je teho runja hnydom na pſchedan. Sa nju ho 600 tl. žada.
- Blijſhu roſprawu dawa starſki muž J. Wenka w Pſtorioch vela Minatata

Kolnjanske woheſawjeſſjaze towarſtvo COLONIA.

Slicžbowanje na ljeđo 1855.

Sakladny kapital	tl. 3,000,000 —
Dohody ſ vrāmioſ a ſ danje na 1855 (ſ wuwsacjomi prāmioſ ſa pōniſche ljeta)	" 1,022,840 12.
Reservy ſ prāmioſ	" 1,308,251 7.
	tl. 5,331,100 19.
Sawjeſzenja placjaze ſa čas ljeta 1855	tl. 503,760,956 —.

Towarſtvo bere ſtojnje rukowanje pſche woheń horje ſa mobilije wſhiſkih družinow taž w mjeſtach, tak tež na rukach.

Podla ſarunanja ſa ſchtođowanje pſches woheń a blyſf dawa tež ſarunanje ſa ſchtođowanje pſches haſchenje, w utu moranje a woſby eſje pſbi rafkim ſkutkowanju.

Towarſtvo ſarjeſzuje po twerdych, niſkih prāmioſach be wſhiſkeho deykačowanja, poſticipa pſbi ſchwiliſtem dovrjeſka ſaracjenju jene ſwobodne ljetu, pſbi woſomljetnem dovrjeſka ſapacjenju dwie ſwobodnej ljeti a 10% rabata, pſbi tym ratařſkim ſarjeſzenim pſches ſwoj

ratařſki ſarjeſzeniſki ſwiaſſ ſa ſakſke krajeſtwo wohebne dobytki a w ſpjetchnym, ſprawnym dopelnenju ſwojich pſchitſtchnosjow ſady Janeho druhe towarſtwa newestawa.

Wukowanje dawa a ſarjeſzenje bere horje

Moritz Hauffa, agent towarſtwa,
ſ budleniom na lawitič ſrebiciach w Budyschin.

Hamburgiſko-bremenske woheſawjeſſjaze towarſtvo
porucja k ſarjeſzenju mobilioſ, tworow alđ. po twerdych prāmioſach be wſhiſkeho dovrjeſowanja
W Stolpnju, 1. augusta 1856.

Gustav Winter, agent.

To New-Yorka, New-Orleans'a, Quebeca a t. d.
w Ameriqy ſleſja wſhiſke mjeſhaz h̄c do dezembla wucjadowanke ſodje a ſo ſa te ſame wucjadowario po tunej pſchewesnej placjaziſti wot podpiſaneho ſejdu čas horjeberu.

J. G. F. Nieckſch.

Dženski porjad sa muški spjewanski šwedijski w Budyschini

10. a 11 augusta teho ljeta.

Nedjelu, 10. augusta. Rano w 9 hodzinach powitanie spjewarjow w sahrodzi hořenja tisom lipam; potom tam pruha njekoljtych spjewow sa zyrkwiński konzert. — Bes 11 a 12 čehnenie spjewarjow do mjesta a wotpoloženie khorhojow na radnej kheji. — W 3 hodzinach dalscha pruha w pjetrowskej zyrkvi. — W samych 5 hodzinach sapocjat zyrkwińskeho konzerta. — Po konzerciji shromadzisna spjewarjow w spjewarskim zeljeji pola tisseleńje.

Pondjelu, 11. augusta. Rano w 7 hodzinach pschiněšenje khorhojow i rjadneje khejje do tisoch lipow a shromadzenje spjewarjow tam. — Potom pruha k spjewam tuteho dnia. Na to šwedijski čah psches wobej lawstai haſu, psches bohatu, famentu, hornčerku, berbsku a jítnu haſu na htovne torhoschejo. Tudy postrovenje mjesta. Dalschi čah psches ijerowu haſu, psches bórskin, hrodovski dwor, hrodovstu haſu, mjašowe torhoschejo, schulerku haſu, berbske a schuliske hrebje, jítné torhoschejo hacj k theatru, hdjez so čah rošendje. — W 3 hodzinach shromadzisna pschi theatri. Čah psches šnitskomu lawstu haſu, htovne torhoschejo, bohatu haſu a po hrebjach na šwedijske mjesto. — W samych 4 hodzinach sapocjat spjewanja. Skócnjny spjew. Budželenje češnich mytow.

Pushčenje do zyrkwoje $\frac{1}{2}$ nedjelu; na šwedijske mjesto w 3 hodzinach pondjelu. Bilety sa zyrkwiński konzert po 5 nsl., k konzertej na šwedijskim mjestu po 3 nsl. a 2 nsl., sa wobaj dnaj hromadzie, po 7 nsl., moža so dostacj pola kk. jeftačesko mischtra Thuniga, wajnika Techella a pschelupza Künzela, kaž tež nedjelu psched samym spjewaniom pola zyrkwoje, a pondjelu pola tiseleńje. Textowe knižki sa wobaj dnaj po 2 nsl. — Shtož che sa pondjelu mjesto k ředzenju mječ, dostane bilety k temu po 5 nsl. pola k. Thuniga.

Zyrkwiński konzert.

1. Hiller. Choral. 2. Hammerschmidt. Motetta. 3. Fr. Schneider. Muſki chor. 4. Schäarschmidt. Motetta. 5. Fr. Schneider. Hymna. 6. Demantius. Choral. 7. E. G. Richter. Psalm 121. 8. Bergt. Psalm. 9. Schicht. Psalm. 10. Hering. Hymna.

Na torhoscheju.

1. Frank. Choral. 2. A. Klosa. Spjew. 3. K. E. Hering. Spjew.

Na šwiedzejskim mjestu.

1. C. G. Müller. 2. Bergt. 3. Elsner. 4. Klingenberg. 5. Leonhard. 6. Kožor. 7. Völtger. 8. Hering. — Potom spjewanja jenotliwych towarzstw. — Skócnjne spjew wot Heringa.

Sberbskim knesam spjewarjam

s tutym najpodwolnišcho wosjewjam, so chyli ſebi woni po ſwoje billety fe mini pschinę, a budže ſo kózdy čaž w hořenju k tisom lipam abo w hořenju k ſtoej króni nashonice móz, hdje ſým k trechenju.

K. A. Kožor.

Powschitkonne sawieszja ze towarzstwo.

(K. K. priv. Assicurazia Generali w Triest.)

Saruczazr fond towarzstwa **Zidnačemillionow 500,000 ſchjeſnakow dobrych penes.**

Wetschi džiel samozjenja towarzstwa je na ſubta hypothekarizy wupožejeny.

Sawieszenja na twory, maschine, mobilije, ſtot, wumiočjene žita atd. atd. pschedzivo wohnju po tunich twerdzie poftajených pramijsach.

Doptakowanja ſo žeje žadacj nemoga.

Pschi sawieszeniach ratarſich pschedmetow poſicja towarzſto wosiebne dobytki.

Sawieszenja kapitalijow a rentow na živjenje c̄lowekow. Sawieszenja pucjowazjich ſubow na drohach a železnizach.

Wschje požadane wusladowanja dawa **Ferd. Petau**, wosfreny agent sa Budyschin a wokolnoſte.

Kedžbu!

Czeszonym Sserbam dowolam ſebi najpodwóls
ničho wosjewicj, ſo ja wot džensnischeho dnja
hownjowſki mlyn wobbedju. Za tym tón ſamón
taf poredjil, ſo možu njeſko wiſchitkum pojazdanjam
na najlepe doſz czinicj a poruczam ſón teho dla
t dobrociwemu wobledžbowanju.

W Hownjowi, 1. augusta 1856.

Ernst Takisch, mlynk.

Lotterijowy uawjeschte.

Czeszonym a wote mne wulzy wazenym Sser-
bam Budyschina a wokolnosje ſ tutym najpod-
wólniſho wosjewjam, ſo tym piſhi 3. klasy, 4.
augusta ciehnnej, ſakſo to ſbezje mjet, ſo $\frac{1}{4}$ loſ-
cjo. **21075** ſ hownym dobytkom wot

5000 tl.

do mojeſe kollekcije padje. Grawak dōſtach hiſchcje
čzo. 12101 **100** tl. čzo. 41689 **50** tl.

- 12182 100 -	- 40807 50 -
- 34774 100 -	- 45571 50 -
- 23363 100 -	- 11772 50 -
- 28502 100 -	- 38628 50 -
	- 29328 50 -

a myſche teho 90 dobytkow po 40 tl.

Za poruczam ſo ſ loſkami ſ 4. klasy.

W Budyschinu, 5. augusta 1856.

S poczeſzowanom

C. F. Jäger,

na ſwonkomnej lawſcej haſy čzo. 801.

Alizarinowa tinta.

Zenotliwe pschedawanie tak menowaneſe a wote
mne w dopoſtnatej dobroſi djielaneſe Alizarin-
noweje tinty ſu knejzia

pschedupz Emil Peyer, na miążowym torhoschcu,

- Reinhard Klemm, na ſwonkomnej lawſcej haſy,

- Hermann Koch, na ſchulſtich hrebjach,

- C. A. Michan, na bohatej haſy,

- Hermann Seibt, na jerjowej haſy,

- A. Stosch, na ſrunkomnej lawſcej haſy,

jeħlaſti miſcht Thurm, pod radnej khejzu dobro-

cijwe na ko wſali.

Tuta tinta je pak tež wot 1 khany haſej do
zylch ejmariow stajnje pola me ſ dostacju.

W Budyschinu, 1. augusta 1856.

C. Moscher, na ſchierofej haſy.

Serofte Nowiny moža ſo, hdyž je wudawańu ſankuena, njeſko ſtajuje vola k. pschedupza
Takuba na žitnym torhoschcu doſtawacj, tež moža ſo tam wiſchitke redaktorej pschedopodajomne
liſty, piſma, nawjeschtki atd. wotedacz. — Tym, kiž ſobotu do ſameje wudawańje ſastupić
uwoziedža, dawaja ſo Nowiny ſ thui wóknom won, kotrež na žitne torhoschcz dže.

Khejza ſe 6 kózami pola a ſuki je ſe ſwo-
bodneje rufi na pschedań w Nowej Wysy nad
Sprewu. Wſcho dalsche je ſhonicj pola Jurja
Symanka tam.

Dedyň neženeny ſahrodnik, kiž ma dobre wo-
piſma, može na jenym rycerſtubli nedaloſko Bu-
dyschina ſluſbu doſtacj a tam na Michała ſaſtu-
picj. Hdyž je ſhonicj we wudawańi Sserb.
Nowinow.

Na knejum dwori w Bolborzach ſu proſata
na pschedań.

Džirocjanje herbiſte ev. luth. towarzſto ſmjeje
juſcie popołnu w tſioch ſhromadzisnu.

Psched ſy dſi w o.

S naſladowom macjizy herbiſte je wuſchot a je
w Esmerlerowej knihařni ſa $2\frac{1}{2}$ nſl. k doſtacju:
Wosobně Dar ja ſezeczijanow,
wudaté wot J. M. Buſka.

Serbiſte baſnje, ſwojemu wulzy lubemu ludej
podatek wujitku a ſ labawenju wot h. S. $2\frac{1}{2}$ nſl.
Medjela. Kionowany piſh w. B. Schwerina. $2\frac{1}{2}$ nſl.
Serbiſte horný Lyſicy. Statuſta wot C. B. Ja-
kuša a J. Kuciaoka. 8 nſl.
Selenska a jeje wobylerjo. Wot R. A. Ženeja.

Prjeni a debihi rjeſi; 10 nſl.

Bibliſte ſlawiſny aby hideriſti wucjark ſlareho a
noweho teſtamenta. Wot J. Bartka a R. E.
Bekarja. 10 nſl.

Gród na ſhoreiſſei hori Landſkróni, powedancisko
wot J. B. Mučinka. 3 nſl.

Šobudat na pucj psches ſhwet do nebla. Wot C.
B. Jakuba. 3 nſl.

Midowcjenjo, politiſke powedancisko wot J. B. Mu-
činka. $2\frac{1}{2}$ nſl.

Zańdženu ſobotu žita w Budysinje płaćachu

Korc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedzna							
	Plaćizna.	Plaćizna.	tl.	nſl.	np.	tl.	pl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.
Roſka	4	15	—	3	20	—	3	25	—	—	—	—
Wiſchenza	9	5	—	7	20	—	7	10	—	—	—	—
Dejmen	5	—	—	4	20	—	4	20	—	—	—	—
Wons	3	7	—	2	25	—	3	—	—	6	5	—
Gród	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rjeſiſ	9	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	10	—	—	—	—	—	—	—	—	9	10	—
Hednička	7	25	—	—	—	—	—	—	—	7	7	—
Bierny	1	18	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—
Kana butry	—	13	—	—	—	11	—	—	—	—	12	—

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawańi Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plać so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde čísto plać $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předptata pola
wudawařa 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 33.

16. augusta.

Léto 1856.

Wosjewenje: Wosjewenje zc. Gwietne podawii. S Gjorneho Kholmza. S Nachlowa. S Delan. S Gremichowa. S Delneje Horki. Łujisti spjewanski swedjen. Australijski list. Nesbošle na żeleznicy w Amerizy. Pschilopk. Grudny podawik (spjew). Hanß Depla a Mois Tunka. Gjahi saksoschles železnicy zc. Byrkwinse powiesze. Nawiesichtni.

Wosjewenje.

W nawiesiku, w lipſkich nowinach čjo. 160 a w draždjanſlim journalu čjo. 155 wod 24. junija t. l. wosjewenym, je ministerstwo snutskomnych naležnosjow na antifosforowe ſapalki (Anti-Phosphor-Zündholzer) wot Drechlerowej fabriki w Nürnbergu wunamakane ſekyliwe cjinike a jich nałożowanje poruczilo, dokelž výjeci dla tak ſtrachne nejku, kaž dovalne ſapalki. Taſte ſapalki, hžom wſchelako w domach wujowane, výlekaſa njeſko tež wſchelke ſakſke fabriki a ministerstwo je ho vo ſzinenym chemiſlim pſchepytanju tutych ſapalkow pſchewydzilo, ſo hu ſakſke antifosforowe ſapalki tak dobre, kaž nürnbergſke a ſ djiela hſchje hjeſche. Tuto k ſzawnemu nařezenju dacj, je ho ežim muſniſko ſdało, ežim hole dyribi jedyn požadajec, ſo by taſte nowe wunamakane, kaž je načija, ſwoju vratitſtu wujitnoſz na wſche ſtrony dovoſakalo a pſches to k temu pomhalo, ſo bvhu ho dovalne, wſchudjom lóhko ſapalaze a teho dla newujitnemu wujowanju hukto doſz podcſhuene ſapalki ſahule a mene ſtrachne antifosforowe ſapalki ſzyka na jich mjeſto ſkupite, wožbie hvyž moža ho ſ ſtrajných fabrikow lóhko a tunjo doſtawacj.

Tuto wosjewenje ma ho po §. 21. cijechoweho ſalonja we wſchilich nowinach k nařezenju dacj.
W Draždjanach, 1. augusta 1856.

Ministerstwo snutskomnych naležnosjow.

Sa ministra: Kohlschütter.

Se Charpentier.

Pschenajecje ſadu.

Dokelž je k pschenajecju ſadu, na tuwofreſnych ſchuſejach Ietša ſroſzenego
džen 20. augusta t. l. (ſredu)

poſtaſene, dha ho na wotnaſecje myſhleni ſ tutym napominaja, ſpomneny džen dovoſnja w 9 hodjinach
na tudomne kralowske rentarſtwo pſchinę a tam ſwoje ſadjenja ſziničj.

Wuſwolenje bes licitantami je wumjenene a ma ho wotnaſenſki penes hnydom ſaplacjicj.
W Budyschini, 31. julija 1856.

Kralowske hamtske hetmanſtwo.

ſ Egidy.

Kralowske rentarſtwo.

ſ Neutter.

Pschenajecje ſadu.

Dokelž je pschenajecje ſadu, na ſchuſejach 2. budyskeho hamtskeho hetmanſtwo Ietša ſroſzenego
džen 21. augusta t. l. (ſchwört)

poſtaſene, dha ho na wotnaſecje myſhleni ſ tutym napominaja, ſpomneny džen popoſnju w 3 hodjinach
do hoſeniza w Herrnhuci pſchinę a tam ſwoje ſadjenja ſziničj.

Wuſwolenje bes licitantami je wumjenene a ma ho wotnaſenſki penes hnydom ſaplacjicj.

W Žitawi a Budyschini, 7. augusta 1856.

Kralowske hamtske hetmanſtwo.

ſ Garłowis.

Kralowske rentarſtwo.

ſ Neutter.

Śwētne podawki.

S a f s k a. Minister swielsomnych a swonkomych należnoszijow, swobodny śnes s Beust, je so se swojego puczowania sało do Draždjan wrócił, teho runja je budyski krajski direktar, t. s Könneritz, s kupel sało domoj pschischot. — W Lipsku bu professor Tuch jako rector magnificus sa prjöfstejaze akademisse lieto wuswołeny. — Dzień 1. septembra wotendje dotalny budyski krajnoshudniſti direktar, t. Graner, na swoje nowe fastoństwo w Nošenu a na jego mjesto stupi dotalny lubijski krajnoshudniſti direktar, t. Klemm; do Lubiju pschiindje pak pečza njetzischki draždžanski appellazionski radziejel t. Otto. — Kandidat prawa Starka w Budyschini je sa protokollanta do Ostriža womenowan. — W Nowosalzu wudzyri wutoru 12. augusta rano $\frac{1}{4}4$ wohēn a wotpali so tam 7 domstich a njeschto podlanskich twarenjow. Ssyslawow bje tam 21, ale wody mało, tak so dyrbachu njesotre khejzeje podtorhacj a s tym wohēn wot dalefraczenja wobierzecj. Nowosalzsy spiewario bjechu hizom s budyskeho spiewanskeho swedzenja domoju a su so pečza tisio wot nich sobu wotpali.

P r u s i y. Russka swubowena khjezorka je so 12. augusta s Bartina do Schczecina podała, so by wot tam na parokbjji po naranshim morju po Petersburga wotijeta. Kral bje ju predy sa kommandeurku 6. kierasjeroweho regimenta womenował. Tutón regiment ma menujzy meno neboheho ruskeho khjezora Miliawsha a dyrbti so hamo tež dale wobshowacj.

R a k u š y. W tutym kraju dyrbesche wojsk hacj dotal 8 ljet ślužicj, niesko chze pak khjezor wojskemu ślužbu na 5 ljet pschitrotſicj.

F r a n z o w s k a. K česzi marschala a noveho wójwody Pełišiera, fiz franzowske wójisko na Krymi kommandjerowasche, chze khjezor Napoleon wulku wojskemu paradu w Parisu wobierzecj. — Dokelz bjechu Rusjo tak menowanu hadžazu kupu pschi wuliu Donawy do czorneho morja s nowa wobšadzili a twerdzisnu Kars hiszczje wopuschcicj nochzychu; dha bje so poruczilo, so dyrbti so jendzilskie a franzowske wójiske łódźstwo sało do czorneho morja wrócić a so tam psched jene ruske mjesto lehnyej, hacj Rus-

sojo neczinia, schtož su mjera dla klubili. Besiym psidindje pak powesz, so je na hadžazej kupy ienož jedyn podoffizier s 10 mužemi pobyt, a so Rusjo Kars wopuschcicj nemóża, dokelz tam hiszczje żadyn turkowost kommisar pschischot neje, katemuž bichu tule twerdzisnu pschepodacj möhl, — a duž je so wschiito sało smjerowato.

S c h p a n i s k a. Tudy je sało njetajski mjer a Odonnellowe ministerstwo neje hiszczje nieżo noweho we waschnju krajnego kneženja a zarządowania faložito.

R u s o w s k a. Khjezor budje 29. augusta swój swedzeniſti čah do Moskwy djerzecj a so tam 7. septembra krónowacj dacj. — Khjezor dawa tu śhwili kruczie pschepytowacj, kajke jebanja su so mot liferantow sa čaš trymskiej wojny state a tych, kaj je hizom njetko widzicj, mało neje.

G r i e c h i s k a. Nubežnizh, fiz hizom dlieschi čaš kraj a mesta wurubjachu, su njetko niz ienož roschnacj, ale tež s wiešča fabicj a spopadani, pschietož ministerstwo bje težko wojskow na nich pôštało, so sım żadyn wuczel wiazy wysche nowosta.

Ze Serbow.

S Čjorneho Kołmza. Dotalny brietnianski wuczeń, t. Drohla, je wot ligniskeho kuežestwa wobtwardzenje jako tudomny wuczeń a organist dostal.

S Mačlowa. Póndzelu 4. augusta dyri blysk na jenym tudomnym polu do ržaneje pupy a sapali tu hamu. Wot niesoho, fiz to wuhlada, bu wona bórzy rostorhana a wohēn sahašenj, predy hacj mödesche śnadž podlanské pupy sapalicz.

S Delan. Schtвórk 7. augusta wotpali so na tudomnych ležomnoſsach pólna waichtarska hijeta. Raſskere bje ju njechton se slōſje abo schibakosje sapalit.

S S emichowa. Piat 8. augusta su so tudy Schlenkarež domstę do čišta wotpali.

S Delneje Horči. S tudomneje rjeti bu wóndanjo čjelo jeneje hubenie s woblekanje žónskeje wuczejnene a potom na nasch kerchow poħrebane. S wotsal je ta žónska była, so newje.

Bužijski spjewanski swedžen w Bužchini,

wotdżeržany 10. a 11. augusta.

Na temu swedženju, kij bje so psched dwiesiąt sjetomaj dla śmiercjej Bedricha Augusta wołstowczyż dyrbiat, shromadzowachu so spjewarjo 10. aug. s Hornych Buži w hořenju k tjom lipam, hdzej buchu najprjódzy wot mjeszczanskiego radicjela, k. Heflera, s pjeſnej ryczu a potom wot budyskich spjewarjow se spjewom powitanı. Na to savorčaku so pruhi sa zyrwiniski konzert, po kotrychž sfónčenju so spjewarjo pod swedženjom k. Heflera a k. Kantora Schäarschmidta, kotryž bje wodżenie zlyho spjewania na so wsat, do mjeſta podachu a psched radnej kheju, hdzej so khorhoje wscheslatich spjewanskich towarzstwot wotpolozichu, fasachu a potom roſendjechu. Přiſiſhlo bje pak Shoreſke, draždianske, biskopſke, kameniſke, kumwaldske, durrhennersdorfske, habracijske, eibauſke, wulſchönawſke, gersdorfske, wulſchönnersdorfske, wojerowske, hainewaldske, hirschfeldske, lubijske, leutersdorfske, nowosalzafſe, delnooderwijske, hor-nofundracijske, pôlčniſke, spigfundracijske, hrôdowske, waltersdorfske a wósporske towarzstwo. Tež bje wele herbfich spjewarjow pschitomnych, kotrychž licžba so nasatra hischeje khetro pschisporti. Popolnju wot 5 hodžinow hacj njehdje do sedmich wotdżerža so zyrwiniski konzert w pietrowskiej zyrswi. Konzert ham bje so derje poradžit a poſluchatjow bjesche jara wele, tak so biechu wschie mjeſta wobhadžene.

Pondželu wotdżeržachu spjewarjo najprjódzy saſo pruhi w hořenju k tjom lipam a czechnicu potom s hudybu a s khorhojemi psches wschelake haſy hacj na hłowne torhoscęjo psched radnu kheju, hdzej woni njeſotre ipjewy spjewachu. Potom podachu so psches druhe haſy, kaj bje to wscho predy postajene, hacj k theatru, hdzej so na njeſotre hodžiny roſendjechu. Duzy psches mjeſto dawachu spjewarjo k temu a k druhemu ſwoju pscherzliniwoſi psches to spōſnacj, so tam a ſem „hoch!” wołachu a tak bje pschi czechnenju nimo wudawańje Serb. Nowinow njeſotražkuliž ſtawa se rta herbfich spjewarjow ſlyſhcej, poſdžiſho pak, jako herbfiz spjewarjo na žitnych wiſach naſcheho ſtawneho herbfieho pieſnerja wuhladachu,

dha temu haſle tak prawje ſlawu wołachu a ſtobukami machachu.

Pondželsche spjewanie wotdżerža so pschi budyskiej tſjeleńci a tam so konzert wokolo schytrzych hodžinow popolnju ſapocjinasche. Spjewarjow bje wscho do hromady njehdje 700. Wedro bje a wosta rjane a poſlucharjow bje na dosz, tak so je so na woblimaj dnjomaj teſko penes ſneſto, so budža k khōſtam doſahacj kij pecza 800 tl. wucjinja. Pondželu spjewachu so te wiezy, kij bjechu predy hžiom w programmi pomenowane a bes nimi tež jedyn herbfii spjew wot Kozora, kij wot fameho komponisty dirigirowaný, so derje wumwedge. Wysche shromadneho spjewanja spjewachu tež jenotliweho spjewanske towarzstwa a bie najlipschim tſiom wieſte myto wustajene. Prjene myto, ſljeborny wawrinowy wjenz, dosta nowosalzafſe towarzstwo, druhe myto, ſljebornu pschu ſa khorhoi, ſhoreſke a ſeeje, ſeleny wawrinowy wjenz, groſſchönauske towarzstwo. Potom djeržachu so hischeje njeſotre ryczie a k. kantor Schäarschmidt dosta tež wawrinowy wjenz a ſ tym bje ta wjeſfonačena.

Pondžiſho pak bje psched tſjeleńciu, hdzej bie wſhiko ſ ſeltami wobhadžane, tam a ſem wele spjewa ſlyſhcej a bes tym tež njeſto herbfieho.

A u ſ t r a l i ſ k i l i ſ t.

Wot M. A. Deutſchera.

(Skončenje.)

Psched njeſotrym čaſom ſu ſaſo njeſotſi ſ buſicjanſkej wobady k nam pschischli, jako P. Kſchija n k a J. Schlamat ſ Rodej, ale wot Waſ, nailubſchi starschi nam žaneje powesje pschisneſli neſtu, hacj runie my wutrobnje ſhonicz požadachmy, ſak so Wam dje a hacj ſze hischeje pschi žiwenju. A. Ponich powedasche, ſo ſtej ſwakowa a ſotra Madlena chytle ſ nam do Australije pschincz, ſtož budžiſche naſ wutrobnje ſweſelito a my ſebi myſlimy, ſo ſo neby nich-tón teho ſak. A hdý by njechtón ſ naſcheho pscherzelnitwa chytl ſem pschincz, tón nech to w Božim meni ſejini, pschetož džielaczerjo ſebi tudy wſaz ſaſtuža, dyžli pola Waſ. Na morsſi pucj nech ſebi kóždy njeſto peczenikow a njeſto ſhleba ſobu wosme, pschetož ſoldk ſo czejko k ſobijnemu dwójpekej (Zwieback) pschivuciſi. Wutrobnje lu-

bowany nano a maczje, dokež se me Bóh luby
knes tak daloko s časnymi lubkami pojaznował,
so bych Waju tudy derje sejwicj móht, hdz
bychtai jenož pola me bylo, dha kym hebi bes
tym wumyślit, jak bych Wamaj to sarunacj móht
a ja szeku Wamaj teho dla malý wumenk, me-
nujzy jedyn londonski bankowy list na dżesacz
punisterlinkow, schtož je 66 il. 20 nsl. Tutoń
mózecze pola kózdeho peneznika sa penes ysch-
mienicj, ale Wy macze swoje meno na njón pod-
pišacj. Ja kym iſi taſte liſki wotpoſtat, ale
jenož na jedyn Wy te penes ydostanecze. Niekto
szelu Wam ión prieni a yodzischo tón druhj,
tak so hnadi tola jedyn do Wascheje ruki yschindje.
Ale, luby nano, piſacze mi tola bory, so bych
ja wedžit, hacj mam tón tseczji kłacz; a ja nochzu
tón predy poſłacz, dyžli hebi myſlu, so móht
Wasch list tudy byc̄, hdz budžisheje mi żadyn
piſali. Piſacze mi tola, hacj sze hisczeje wschitzu
žiwi a strowi a schtož je so hewak bes Wami
podato a hacj je Pietr hisczeje wojak. Słonečnje
czu hisczeje pospomnicj, so bychu eii, fiz bychu
hnadi i nam do Portland-Baya yschinę czylili,
hebi pola kózdeho kapitana wuczinili, so by jich
wón tudy na kraj wuſhadźit. To je duschnischo,
hacj hdz dyrb̄i so jedyn Sam s Adelaidey abo
s Melbournia hem wobstaracj, hacj runje tu kózdy
hdzien wot tam parolodzie jſesđa. A duž słonečjam
nietko swój list s tym najwutrobnischem yschecjom,
tón luby nebesli wócejcz czylili swoju hnadi bo-
haczeje na Wasch wypschiestrecj. Mi druhdy jara
żel ežini, so so bōle džakomje yscheczivo Wam
wopokacj nemóžu; ja hebi mulz̄ žadam,
Wasch hisczeje w tutym žiwenju yschicj hebi mječj
a Wam sa Waschu lubosz swój džak se slukom
wopokacj. Nedyrbianto pak to na tutej semi
mózno byc̄, so czylili hižom nietko s lubym
sbóžnikom w luboszi sjenoczeni byc̄, hacj so my
junu po tutym žiwenju wschitzu, fiz my Chrystu
lubujemy, w nebeszej radosći saſo widzimy a so
wječnje hromadzie węſeliz mózemy. Wele wu-
trobnych poſtrowenjow nanej a maczjeri, bratram
a fotram. Mój sawostamoj we wutrobnej luboszi
Wasch Handrij Deutscher a Wascha Hanja
Deutscherka.

Yschipomnenje. Listy, fiz mi ſelecje, dyrbja
taſte napiſmo mječj; M. A. Deutscher,

Hamilton, Portland Bay, Aus-
tralia Victoria.

Nesbožje na želesnizy pola Fort-
Washingtona w Amerizy,
17. julija 1856.

Nesbožje na amerikanskich želesnizach su ſo
ſaſo wo jene yschiporite, na kotrež my hižom
tydženja s krótki spomnichmy. — Menujzy we-
džiczerjo podjanskiej schulje w ysched-
mieszi Kensingtonu, bjechu hebi węſelje wutradzili,
na kotrymž mjeſacu wschitzu schulerjo teje ſa-
meje se ſwojimi wuczjeremi, starszimi ad. džiel
brac̄. Fort-Washington, 14 mil wot Phila-
delphijs, yschicj nord-pensylvanskiej želesnizy ležazy,
bje k temu wuſwoleny. Schiwořik rano w 5
hodzinach wotjedże tam teho dla extracjach ſ 1100
ludžimi na 12 waggonami. Najpródz su ſhjetro
pomału ſjedzishe, ale po njeftotym czasu dashe
konduktor lokomotivi bōle kchwatač, so by ſo tón
czah komdžicj netrebał, fiz mjeſecſe w tym ſa-
mym czasu ſ napsyčciwneje ſtrony yschinę. Bes
tym bje ſo pak tón w 6 hodzinach 14 minutach
na pucj podat. W 6 hodzinach 18 minutach
bje wón pola Fort-Washingtona. Tudy jeho
konduktorej prajachu, so je wón ſahe yschijet, a
so je ſtrach, so na extracjach trechi, hdz dale
ſjedze. Tutoń pak neypoſluchashe na to, ale
ſjedzishe dale. Niekotre minuty yodzischo ſet-
kaſtej ſo wobej lokomotivi yschicj ſchwiſny
żelesnizy a ysches to naſta tak wulke nesbožje,
taſkej hisczeje na želesnizach neje bylo. Gdylnosz
hromadupraſnenja lokomotivow bje tak wulka, ſo
wobej lokomotivi najpródz horje poſkocjictej a
ſo potom na bōk walischtej. W tym ſamym wo-
komisnenju buchu priene wosy do ſo ſrostołezene.
Na czahu, do Philadelphijs ſjedzajym, biesche jenož
20 paſażjerow, fiz ſ lohſtimi ranami wotendzehu.
Ale tón extracjach dyrbesche žaloznu ſchodu cjerpicj,
dokelž jara rucje ſjedzishe. Na jene dobo bjechu
priene schyri wosy jenož žadawa hromada kruchov
a člowiſtich ſlawow. So by nesbožje hisczeje
wiesche bylo, pocza ſo to wſcho hromadzie paſtej.
Tuto wschitko poda ſo na holych haczeniach bes
ſchtomow a bes wody. Wulka horzota yschiporesche
cjerpenja ſtranenych a ſadzjewashe pomož nesra-

nnych. Wokanje tych, kij pod rospadankami wosow leżachu, bje podarmo, pschetož wohen nikomu blisko hicz nedasche. Predy hačz bylawy a wodupchinotcherio pschindzechu, bje wokanje hizom dawno sastalo. Wjazy hačz sto ranenych a 35 cijetow bu do Philadelphia pschinezenych. Alle to nebech hischeje wschitzy morwi. Psches 50 ludzi bje so hewak hischeje spalito. Tich cijeta bjechu tak satraschnje spalene, so so žane wjazy spósnaczej nedasche. Bes tymi rospadankami bje njezdje 18 człowekow widzic̄. Alle jenož njeftre stanu móžesche jedyn wot nich došahny. Tudy leżesche jena ruka, tam jena głowa, iow jena noha! Tón wohen bje schtiri milje daleko widzic̄. A taki strach a kajte frudne wotczakowanje knjesche na dwórnišczeju w Philadelphia! Gastroženi starski stejachu tam w najwelsczei tycznoszi na to czaſajo, so bychu šhonili, hačz maja cijelo swojego džiesja wołhalacz abo to samo ſranene woinesz abo je tola ſnabz ſtrowe a cijle domoj dowiesz. Winu iutego nesboža mjeſesche kónduſtor teho druhego czaha, kij budzishe po prawym pola Fort-Washingtona na extracjach czaſacj dyrbjal. Wón bje, džitwne doſ! bes widomnego ſranenja wotſchoſ, ale wečor teho sameho dnja bje won morwy. Njeftre mjenia, so je njeftre ſnuſkomnego ſranenja dla wumrek, družy pak praja, so je ſebi ſjjedom ſawdat.

Přílopk.

* Se Žitawy chzdzia ſeleſnizu psches Gersdorf, Eſlanknow, Sebniz do Schandawy f pschianenjom f ſaffſocjjeſkej ſeleſnizu iwarici.

* Žitavſke hamiske hetmanſtwo woſiemja, so dyrbja ſo žitne ſajmy f najmienſcha 60 loheži wot twarenjow poſtaſecj.

* Tak menowany kamenski „forſiſfest” ſo 18. augusta ſapocne.

* Na ſaffſobajerskej ſeleſnizu pschindze jedyn nijschi lastonik psches to f nesbožu, so chzysche topacj, kij bje na koleji ležo woſtal, khjetſje psched czahom preč wſacj, kij ſo bližesche. Pschi tym bu pak won wot lokomotivy hrabneny a na mjeſzi moreny. Tón nebožomny rjeka Wild a ſawostají ſonu a dwie džefz.

* Djen 2. augusta bu w Karlsbrunnu pola Kettli dwjeljetny hólcejz murerja Ulbricha morwy f jeneje lužje wuczehneny.

* W Oberlichtenau'i pola Chemniža wotpalichu ſo 1. augusta 4 kubla. Ma kubli, hdez bje wohen wschol, nebjie nichtón doma a je ſo tam teho dla wschón ſtot ſpalit.

* W Draždianach bu 9. augusta, jaſo na ſmertnym dnju krala Bedricha Augusta, w podjanskej dwórkwi dopomenniſka zyrkwińska ſwiatocžnoſ ſotwieržana.

* W Börnigenu pola Pirny wołhaladcu wónbanjo 2 mlodej bjeſej ſtoſczej.

* W Batavijsi piſaſa, ſo je na kapi Sangiru, kij f moluſſim kuyam ſluscha, 2. injerza ſatoſne ſemjerzenje bylo, pschi kotrym ſo hora Avu puſny a wohen pluwač pocza. Dotko netraſesche, dha ſo ſneje pocza zehliwa lava walec, kij na wschelake ſtrony bjeſesche a wschitko, na cjož doñde, ſpalil a ſkaſy. Wschelake horze jorta ſo wotewrichu a ſkaſychu, ſchtož bje lava pschelutowala. Ma to pschindje wulſi wichor, kij wſho podtorhowaſche a ludzaju nusu powetſesche. S hory ſypaſche ſo bes tym bes ſaſtača luth popel, kij kraj koto wokolo poſtrymasche a tafku cijemnoſ ſaloži, ſo ſkoro ničio widzic̄ nebie. Ludiſio newedzic̄, hdez cijefacj; khjeſje a kruchi kraja ſo pschepadowaſcu a tam, hdez bjeſu predy hory a horſi byle, naſtachu hluboke ijesory. Njeftre krajinę buchu dylje wutupene a ſkajene a psches 4000 ludzi je pschi tym živenje ſhubito.

* W Adelaidsi piſaſa, ſo je w južnej abo poſonskej Australii njeftre njezdje 10,000 Niemzow, bes tymi je jich 5000 ſe Schlesynſkeje a f Luižow,

S p ē w y.

Grudny podawek.

Hoj! wczera thđenj wotpali
Sbo dovołnia po woſomi
Ta khjeſja Pjeira Schlenkarja
We ſzem'chowu po Hordija.

We ſadnym róſku twarenja
Sbo nahleſe valic ſapocžo,
Hdyž — kij won krawiſti miſcht ſe, —
S tym nanom wo jſwi ſchilesche.

A tak egi wbosy ludzio tam, —
Kaz ſa tu wjeſtu pomeſz mam,
Sbu hewak wschitko ſhubili,
Hačz ſchlož ſu mjeſli na cijeli.

Duz tola bratſio! chzemo my
Tym wbohim khwatač ſ ſomožy,
Kij tam vſchi korszy poveka
Njeft ſrudnje ſ nebju hladaja.

Th pak, o Bojo na nebju
Budj pschi nich s twojej pomozu
A newostaj ich bes troshcha
Hdyz stytne k tebi s vychusa.

Hlaj, na tebi wschak woni tu
Mjeik staja hwoju nadjiju;
Duz nedaj wotze nebesti,
Wschak tola jum vychinie k hanibii.

A ty moi luby Schlenkarjo,
Ach dorjer tola Bohu ho;
Twój Boh kij tebe sworit je,
Ton wopuiczejc cje nebudje.

Po ejemnej noz̄y strudobu
Cji sahwita djen wehly;

Duz sprawna duscha, nerubj ho,
Prosh Boha, hdyz cji cjezko jo!
Ja tez twój lóš njetc cjezki tu,
Mjei w tu wiesku nadjiju,

So Boh a dobrí ludzio cjt
Tez budja pomhacj sawieszi.

Hlaj, lac djenk w tutej nowini
Tez jedyn hwoj djal wuprait,
Kij w runei nusy namaka
Tak dobrociwob' pschecjela.

A tak mjeik troshchne sapoczeze
To s nowa horjetwarenie
S tej rjanei wiesci nadjiju
Boh budje pschi waž s pomozu.

Pjetr Mlonc.

Kak

ozom

Hans Depla

wotritaj

Mots Tunka

ludzi polda

skrejetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Hacj dha tez njeckore žony
hobotu, hovj do mjesta vychindu, hiszceje vychezo
radschs na valenz djeza, hacj na khosej?

Mots Tunka. To ja newjem, ale ja hebi
myhlu, so drje wone duzy s mjesta tez tam a hem
schleincku swrocja.

Hans Depla. Ale, lac možesht to tola prasici?!

Mots Tunka. Ja hym to se hamžnymaj wu-
schomai vlyschak, pschetož wondanjo jedyn muž dru-
hemu talle powedasche; „Rischporez Koszij bje 26.
Julija mojej žoni poruczit,” kóz rožki na wiskach vych-

dacj; wona bjesche tez 4 tl. 17 nsl. 5 np. sa nju do-
stala, vychinoje pak halle wejtor 11. hodziny s Bu-
dychnina a bjesche na rosumi khjetro wopangana. Tato
ho ja teho dla vrasczej pocjach, hdyz je tak dołho
bykał normolwi wona: Ach ja wschak hym na
dompučju mjechenzu s rumom wujziraka. — A tutu
mjechenia bje jei rosumi tak vychewala, so mi kruwy
dejicj nemóžesche, dotekj ho wscha kirkasche, — a
njecko jei Kirankez Mariu rjekaju.”

Hans Depla. Wboha Marka!

Mots Tunka. Haj wschak! Ale schcipak sa žony neje.

Benežna placzina.

W lipsku, 27. julija: 1 Louisdor 5 tl.
16 nsl. 4½ np.; 1 poknowazajz czerwony storz

abo dukat 3 tl. 5 nsl. 4½ np.; winske bankowki 101.
Spiritus w Wroclawi 14½ tl.

Gzabi ſakſkoſchleſynſkeje želeſnizh ſ budyskoho dworniſcheza.

Do Drądjan: rano 7 h. 37 m.; poſchipolnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wiejor 7 h. 16 m. rano 2 h 42 min.

Do Schorela: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wiejor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodz. 4 min.

Cyrkwińska powieſć.

Krčenej:

Michalska cyrkę: Maria Amalia, nem. dž. ſe Židowa. — Emilia Augusta. Kortie Bohumiera Gottlobera, khejnisskoho žmroszera w Szkołej Koſcielnej, dž.

Zemrjetý:

Djen 6. augusta: Jan Bohumier, nem. ſ. Małgorz. 10 n.

Nawěſtnik.

Wutrobný džak naſhemu dobroczelej.

Tak bje ty naſ luby Bojo
Jara cjezzy pothostat,
Pſches tón wohē dom a ſbojo,
Haj wsche ſamoženje wſat.
Tola twoja dobrota
Je nam ſaſo pomhata!

Duž budz najprijodzy ezi Bojo
Horzy džak njeſt ſ weſelom
Sa tu hnadu, ſa to ſbojo,
Sa naſch luby nowy dom,
A ſo ty nam p'chipta
Dobrocziwóh' pſchecjela.

Duž tež podl' Boha njeſto
Budz džak horzy wutrobný
Sa to ſchtož je cžinit wſchitko
Dobreho nam we nusy,
Ludy Pjetrej Schusterej
Gmejneſke mu prjódkeſtejerej.

Tak kaj jemu, tak tež jeho
Lubowanej mandželskej
A tež hiſcijen wycze teho
Lym ſich džecjom, kotrej ſej
Tež wschu prózu dawachu,
Gjinicj naſchim dobrotu.

Ach ſak ſu eji wschitzy byli
K pomožy nam po wóbnju,
Darmo hospodu ſmy mjeſi
Pſches ljetu w ſich wumenku;
Brožen, lubju, pinzu my
Ssobu wuziwalii ſmy.

Haj, to neje ſ wypoſdaniu,
Schtož ſu na naſ cžinili
Ssamo tež tu ſlomu ſ ſlanju
Ssu nam ſa ſkot dawali,
Boži khljeb nam ſ luboſaju
Darmo ſobu peczichu.

Sa to žohnuj, luby Bojo,
Bohacjje ſich na ſwieſce,
Dai ſim ſ wſchemu ſwoje ſbojo
A hdyž ſich ejaſ wuſhot je,
Dai ſim ſbožnoſ ſe nebju
Sa tu wulku dobrotu.

G. a M. Sobrak
w Eslenkezach.

Dželaczerjo pytani.

Niekotri porjadni dželaczerjo doſtanu ſtajne
dželo na ſwobodnym ſubli w Dębičach.

Pſchedan tórfa w Nowej Wſy nad Sprewſu.

S tutym ſo najpodwolniſko woſiewja, ſo je
mot tudomneho, hžom do tho khwalobnje ſtajneho
tórfa njeſko ſaſo jara wele na pſchedan a pſche-
dawa ſo 1000 po 26 nſl.

Tež ſu tudy twerde walczli na pſchedan.
W Nowej Wſy nad Sprewju, 9 augusta 1856.
Knejſtvo tam.

Alizarinowa tinta.

Jenotliwe pſchedawanie tak menowanego a wote-
mne w dopóſnatej dobroſzi dželaneje Alizarin-
nowej tinta ſu knejzia
pſchewuj: Emil Peyer, na miakowym torhochſcu,

- Reinhard Klemm, na ſwankomej lawſtej haſy,
- Hermann Koch, na ſchulſtich hrebjach,
- C. A. Michan, na bohatej haſy,
- Hermann Seibt, na jerowej haſy,
- A. Stosch, na ſnuškomnej lawſtej haſy,

jeħtarſki miſchr Thurm, pod rabnej kheju dobro-
ciwje na ſo wiſali.

Tuta tinta je pak tež mot 1 khany hacj do
għlykh ejmarjow ſtajne pola me ſ doſtażu.

W Budyschina, 1. augusta 1856.

C. Roscher, na ſchierofej haſy.

Hamburgſko-bremenske woſhensawjeſſjaze towarzſtivo

porucia ſ ſawjeſzenju mobilow, tworow atd. po twerdych prāmiach be-wſchitkeho doptacjowanja

W Stolpnju, 1. augusta 1856.

Gustav Winter, agent.

Hnojny a twarski falk

ma stajnje na pschedan

W Budyschini podla dwornischaja.

Achjeja je 6 körzami pola a tuft je se hwo-
bodneje ruki na pschedan w Nowej Wsy nad
Spreewu. Wscho dalsche je shonicz pola Jurja
Szymanka tam.

Jedyn nezeneny sahrodnik, fiz ma dobre wo-
pisma, može na jenym rycerfubli nedaloko Bu-
dyshina štu:bu dostacj a tam na Michala fastu-
piej. Hde? je shonicz we wudawańi Serb.
Nowinow.

Drewowa aukzia.

Psichodnu wutoru, 19. augusta, popolnju
w 9 hodzinach budje šo na rycerfubli Worzynu
a Nekornju njehdze 120 flostrow duboweho mje-
schaneho drewa na pschedadzowanje pschedawacj.

Sapocjat je w Nekornju.

Pejołarske towarziswo
na sakskim rajstarju,
nedjelu, 17. augusta, popolnju w 3 hodzinach.
Palman, pschedzyda. Muczin, pišmawedzej.

Wulst czorny nowicjerski poš f nabiel-
zotyymi nohami, nojolej powojcjomaj a f
weicjimi pasorami, je šo pschiwdat a može šo w
Piecizah pola mjecherja Lehmana po sapka-
czenju zvroby a wulczenja fa wosiewenie sašo dostacj.

Psche fózdy ſtaren y faſchel,
psche bolenje na wutrobi, psche do tho le tu u
dybawoš, ſbi jubolenje, ſazwanje pku-
zow je tón wot medizinalstho radicjela knesa
Dr. Magnusa, wokresneho fyikuha w Berlinz

Vlaczisna: aprobjerowaný Vlaczisna:
½ bl. 2 tl. ¼ bl. 2 tl.
pół 1 tl. pół 1 tl.

broštowy syrop

Brjedt, fiz ho w mnogich padach a stajnje
se spokojažym ſkutkowanjom nakojo-
wasche. Tuión ſyrop ſkutkuje hnydom po
prjenim nakojoowanjom weſebnje, psched-
wſchiskim psobi ſahaklym a jači lofachelu,
spiecuje wulhad ſrakow, pomenski ſosko-
tanje w ſchiji a wotstroni w ſrakim czahu
fózdy najwylnisci faſchel, tež tón psobi ſuchoc-
ežni a ſacjerti ſrejwročjenje.

Na Budyschin a wokoloň pschedawa jón
jeniczy brodowska haptka.

Hiše junkróč harmoniska

ſlawă

pri serbskim blidze.

M.

S. J. Linča.

Na knejum dwori w Bolborzach ſu proſata
na pschedan.

Z nakładem maćicy serbskeje je wuſot
a móže so w Smolerjowej knihařni za 7½
nsl. dostać:

Časopis maćicy serbskeje.

Zeſiwick XIV.

Woprijeće: Spěwy, wot H. Seilerja. —
Hdze many „ó“ pisać? Rozestajil Michal
Hórnik. — Samozynk „y“ w hornolužiskej
serbščinje. Wot J. E. Smolerja. — Přehlad
serbskeho pismowstwa wot lěta 1848—1854.
Spisal K. A. Jenč. — Čemne korjenje a wo-
tezne слова w serbščinje. (Skónčenje.)
Wot J. E. Smolerja. — Starožitnostny wot-
rjad maćicy serbskeje. — Serbske příſlova.
Zrjadował a rozmnožił J. Buk. — Rozprawa
wo naležnosćach maćicy serbskeje.

NB. Za maćicne sobustawy je časopis pola k.
kantora Pjekarja darmo k dostaću.

Wčera rano šesćich wusny tu we wu-
trobnej wérje do swojeho wumóžnika moja
najmlódša, luba, dobra, sotřička, knježna
Henrietta. Dzesaty julija bě k nam na
wopytanje přijěla; ale hižom nazajtra skhori
a njeje wjacy stanyła.

Junu zas so wohladamy,

A će zbožnū wěčnje mamý.

We Woslinku, 12: augusta 1856.

H. Imiš, farář.

Zařídzenu sobotu žita w Budysinje plačachu:

Korc.	Wyšša.		Nižša.		Srzedzna	
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rožta	5	5	—	4	20	—
Widzenza	9	5	—	7	20	—
Deczmen	4	15	—	3	12	5
Worž	2	25	—	2	15	—
Gróč	6	—	—	—	—	5
Wjepik	9	15	—	—	—	—
Zabły	9	20	—	—	—	9
Hejduschka	7	15	—	—	—	7
Wjerny	1	15	—	—	—	1
Kana butry	—	14	—	—	—	13

Čišcane pola K. B. Hiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za noweški, kiž maja so w wudawařni Serb. Now. při bohatych wrotach wotedać, placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto placi $\frac{1}{2}$ nsl
Štvortlētna předpłata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 34.

23. augusta.

Léto 1856.

Wopsciſſecje: Gwetne podawſi. G Noweſe Luki pola Wojerez. G Wósporka. G Budh. ſchina. Zyrknizſſi jjesor. Pschilopf. Hanſ Devla a Mois Tunka. Gjewy. Zyrkwinſte poveſgle. Matwieschnik.

Swetne podawki.

Satſka. K poweszi, fotruž wón danjo wo ſlubi prynzeſhyh Margarety podachy, mózemy dženſa ſaho wosiewenje pschiwacj, ſo je ſo 15. augusta prynzeſhyna Hanſ f roſtanſtim herbſtim wójwodu Ferdinandom ſlubita. — Kronprynz Albert je ſo ſe ſwojeho pucjowanja wrócił. — Kral je drajdjanskeho aktuara E. F. Seyferty ſa juſtiſiara w Ebersbachu pomenował a wokreſnemu hekarej Dr. Rödererej w Kamenzu rycerſki ſichij ſaſtužbneho rjodu ſpočejit. — Džen 12. augusta vſchijedze ſakſki poſtañz w Parizu, ſ. ſe Seebach, do Drajdjan, ſo by ſo po krótkim pschebywanju w tutym mjeſzi jako wurjadny poſtañz do Móſkwy podał a tam pschi krónowanju ruſkeho khejzora ſakſki kralowſli dwór ſastupowal. — Esmeruy džen nebo krala Bedricha Augusta ſu tež w Brennbühelu, hdyž wón ſwoju ſmrcj namaka, cjeſhne a ſwedjeniſzy wobefchli. W kapuz, kij je tam k dopomnenju na rafte nesbojie natwarena, džerjeſche ua tutym dnju tón duchomny Božu ſlužbu, kotryž bje najpoſledy kralowý towařſch pschi jeho pucjowanju po Tyrolſkej był, menuiſy mjeſchnik Alois Morrigl f Zirla. Potom pschin-djechu wſchelake ſwedjeniſke cjahi ſe ſuſodnych woſadow, wedjene wot mjeſchnikow, a ſa nimi džiſly mjeſchjanskich tſjelzow. Božu mſchu djerjeſche ſ. biskop Brünster f Brirena.

Brusy. Kral je generała Wrangela, kij 25. augusta 60letny jubelſki ſwedjeni ſwojeje wojerſkeje ſlužby ſwecjeſche, na tutym dnju ſa generalſfeldmarschala pomenował. — Kralowſki prynz Adalbert je tu ſhwili admiral pruskeho lódiſtwa a je ſo ſ korvetu, kij Dantig rjeka,

na pucjowanje po wſchelakich morjach podał. Wón bje wón danjo do bliſkoſje maroſkanskeho mjeſta Melillię, w Afrizy, bes 14. a 15. gradom ranscheje dohoſje na mórfkim brjohu ležazeho pschiſhō, a tam ſta ſo ſajehowazy podawſ: W ljeći 1852 bjechu menuiſy wobydlerjo melilliſkeje wokolnoſje jenu pruſku lóđz f Kolberga do czista wurubili. Prynz Adalbert, kij bje ſe ſwojeſ ſóđu k tutemu mjeſtu pschiſjet, chyſche pschi tutej ſtadnoſzi zylu tamniſhu krajinu bliže ſefnacj, ſo by hnadj poſdjiſho na rubežnikow nadpad ſčinicz a ich poſhotač mohł. Iako ſo lóđz „Danzig“ k brjohej bližesche, machachu tamni wobydlerjo ſ bjetymi khorhojem i a dofeļ ſo po wſchém ſmjeſci ſa ſnamjo pschiſelnoſſie placji, dha ſo prynz Adalbert nekombeſche, ale da dwjemaſ cjeſtomaj ſ lóđzie wuſhadziej a wedjeſche teju, hdyž bjeſchtaj ſo ſ ludzimi wobſadžitoj, k brjohu. Ale jako wjazy daloko wot nich nebiechu, poczachu Verberjo, kaj ſo tamni wobydlerja menuja, ſ kulſami tſjelcji, na cjož ſo prynz k lóđzi wrócił, ſo a ſwojich ludzi wobbróni a wſcho do hromady ſ 65 mužemi na kraj wuſtupi. Verberjo kij mjeſachu wſchitaj dobre, polſecja lohejza dothe buſchkwje (Büchen), bjechu na jenu horku zofalt, hdyž pak ſo ſtajichu. Iako tam prynz ſe ſwujimi ludzimi horje pschiſdu, bje tam na 500—600 ſtow Verberow hromadje a cjt poczachu tak ſylnje tſjelcji, ſo najpriſodý ſieutant Riemann padje, kotrehož bjechu do wutroby tſjelili, tak ſo wón na mjeſzi morwy wosta. Bóſhy na to bu tež prynz Adalbert raneny, pschetod ſena fulla trechi jeho do praweho bedra, tak ſo je 5 zolow dothu ranu ſawostajila, tola pak žanu kój

newobščobjsta. Dokelž bje po tajkim jedyn wobjet raneny a drugi moreny, dha bu mužstwu snamio date, so ma so wróćecj, schtož so tež sta: pschi tym bu pak psches nepscheczelow 8 mužow satsejlenych a 19 muži ranenych, 5 cijetow bu hób u wsath, ale 3 dyrbjachu so w nepsczechelskej ruzi sawestajc. Tak bortsy hacj so prynz Adalbert se swojimi ludzimi k brohej wróćesche, pocja körwetta Danzig s karteczami na nepsczechelow tselc a cji su psches Adalbertowych ludzi a psches tajke tselene najsłere wokolo 100 ludzi shibili. Körwetta Danzig je so potom do jendzelskego pschitstava Gibraltara wróćila, tam swojich ranenych do jendzelskich schpitalnijow pschepodata a swojich morwych s wojskowej czeſzju pohrebala. S ranu prynza Adalberta, kotoruž bje jeho lkęt hnydom na bitwischju bes tym so kultu wokolo wuschof ljetachu, sawiasał, w prjenischich dnjach jara straschnje wonneshadowe a sda so, so wona bortsy sajzje.

Rakušy. Dokelž w Italiskej poczina pschezo bôle newjeste wonneshadow, menujzy, dokelž s jeneje strony wobydlerjo w neapolissim kralestwi, taž tež w njeſotnych druhich meñſtchich italiskich krajach dale bôle s revoluziu hroža, a dokelž s druheje strony sardiniski kral wobydlerjow Italije bes pschestacja na rafuske knejstwo schejewa, dha je pocja rafuske ministerstw wobſankuło, wullu džielbu wójnika na wójnsku nohu stajicj a tak na wschitke nelubosne podawki w Italii hotowe bycž.

Franzowska. Russi pôſtanž baron Brunnov je lkęzorej najwoſebniſchi russi rjad abo orden, menujzy rjad swjateho Hanchrija wot ruskeho lkęzora pschinet. — Wjesty Rouland je wot lkęzora Napoleona sa ministra kultusa pomenowany. — Russi general Tolleben pschebywa njeſko w franzowskich kupalach w Auru, kdež tu lkwilu tež franzowski general Canrobert bydli. Tolleben bu wot tuteho s wulſim pocieszowanjom powitanzy a jedyn widzi teju predawscheju sebastobolskeju nepsczechelow njeſko we wschej pscheczelnoſti hromadzie khodzicj.

Schpaniſka. Mjer je so tudy hacj botal vjerzat, tola je newjeste, kaf dotho budje tracj, pschecj Odonnel chze njeſaiske pschemienensa w krajnej wustawi cjinicj a to mohlo saſo wina bycž, so

bycžu so nowe sbjeſki sapocjale. — Nawoženja schpaniskeje infantki (prynzessyny) Amalije, bayerski prynz Adalbert, je do Madrida pschijiet a budje tam wobeju kwas stere kipe ſweſzeny.

Ruſowſka. Jendzelski admiräl Napier je wóndanjo do Petersburga na wopytanje pschischt. Iako bje to lkęzor Alexander ſhonit, je jemu parotodž poſtat, so by won na nej wujesdy cjinil, hdzej by chyž, a iako Napier prajesche, so by twerdiſnu Kronstadt, kotoruž nebie dobycj móhł, rad wobhadował, dha dosta won hnydom domolnosz k tajſemu wobhadowanju a su jemu Ruſojo tu ſamu na wschich stronach a po wschich džielach poſasowali.

Ze Serbow.

Noweje Luki pola Woſerez. Sandjeny piatki rano $\frac{1}{2}6$ pschigeze tudy hylne a straschnie newedro, kotrež je wulſi džiel nascheje wshy do ſrudobu a žatoſzie pschinetlo. Pschi tutym newedri dyri menujzy blyſk do wumenka ſublerja Zakuſela, pomenowanego Doktra a ſpalichu so s wumſacjom brózne, wschitke jeho twarenja, teho runja tež wschje twarenja druhego Zakuſela, Sochora, Klawfa a Wogawy bes bróznow a twarenja Kaspra s bróznu. Dokelž wohén jara lkietſje pschiberasche, je so plomenjam moło wuterhnyj móhlo.

Wóſorka. Sandjenu nedželu djerzesche ſ. kandidat Schotta s Neſdaschez na tudomne wuproſnene reſtaſtvo pruhu. Won mijesche najpredy prijedowanje w njemskej a potom w herbskej ryczi, dale pruhowanje s młodofszu w zyrwi a na to ſe ſchulſkimi djeſciami w reſtařni. Tuta pruha je k jeho wulſej lkvalbi wupanyła a won je so kaž Niemzam, tak tež ſerham derje ſpodobat.

Žnje ſu pola naſ psches Božu hnadi bohate, hacj runje ſu kruvy njeſotnych naſchich wobſedjerſow psched krótilm lkjetro trechile. Pscheniza pak je s welscha hiſhcie wonka a tola so fermuſha jutſie ſapocjne a pondželu hermanſ, čjohoj dla je k wobjarowanju, ſo ženie žane fermuſhne prijedowanje nimamy. Aduj nech na fermuſch pschinibje, schtož ſeſze, my nikoho woſebje nepróshymy.

Budyschina. Sandjenu ſobotu bu tudomny nowy krajnostawski ſeminar ſbjehany a to w pschitemnoſzi ſ. krajſkeho direſtaria ſ Könneriſ

a twarstwo direktaria Schramy se Žitawy. Tako bje so khierlisch „Na Boho dowjerenje staj ic.“ wupisat, djerzesche k. cijesiliski mischtr Hobjan pjesnu iżcz a k. murecki mischtr Seydler wunesze ńlawy na kraja, na ministerstwo kultusa, na krajsko direktoria s Könneriz, na kujiske ńawy a na psichodnych wobydlerow seminaru, po cimj k. krajski direktor s Könneriz njesotre ńlowa refny a so tón swedzen s khierlischom „Rech Bohu djasuje“ ńloncji.

Zirkuijski jjesor.

Pschi juhnych alpac lezi w krajskej ńlawy jjesor, zirkuijski s menom. K ranju wot mje- stachka Udelesberga, tam hdzej su te potajnista spodnego swjeta we wjazy hacj sto skalbach a pinzach falco razych skalow sanknene, wupscherzera so tuton djiwnorjany zirkuijski jjesor jako schvihel we wobshahu tjojch kwadratnych mil. Nad nim a s neho pośbiehuja so 5 kupyow, a jena wot nich nešy ſamu weſlu Otek. Won je jara bohaty na rybach a wodowych ptakach a ptaczkach; a zyla dolna wokolnoſz foto wokoto je romantycz rjana. Pschi mnogich deschecjach dobywa won na wobschernoszi; ale pschi jara ſuchim wedri ſhubja so jeho wody a ſaczahnu do poſtajnega klinu podſemje, pscheworjane wot wſchitskich wodnych ptakow a ptacikow, a wot wſchitskich rybow. Sastupi tuton ſpodjivny podawf, dha wſchitske wjzy foto wokoto ſwonja, so bychu ryby ſojili, tak wele hacj je ich hſedzeni možno. Hodziniu k hodzini spaduje niže a niże wodowy schvihel; pschetoſz wulfa mniohoſz ſkal. bow a djerow na dni jjesora ſpožeruje jeho wodzisza. Podſemſte jamy a pinzy newumiernecho wopſchijecja, kotrej nihdy žane c̄lowiske woko widjilo neje, je horje wosmu. — Neſet je hole dno jjesora widziej; wono wuſhne. Tu njek ſprózniwy c̄lowef trawni ſnieje, hdzej je he-wak ryby ſojit; won ſwazi so wuſhyvac a ſnieje jahty a hejdusku, mjeſto rybajezho ſaka woſme tſielbu a honi a tſela djiwu injerinu. Tak ma tuton ſpodjivny jjesor s prawom tu khwalbu, so može jedyn w nim ryby ſojic, djiwinu honicz a ſita žnecj; hacj so c̄jaſt wobwrocji, mnoge deschecje a ſliki pschindu a ſylne newedra ſastupja. Potom ſaſo wodziska se spodnych djerow s možu wuſtupia. Spodny swjet wody a ryby a wodne ptaki horje wubluwa, tak so je w 24 hodzinach zly jjesor ſaſo jako nowy ſtwareny. W.

Priłopk.

† Tajmón tydien wumre w Shorelzu Dr. Neumann, ſekretar Shorelskeho wučenego to-waſtwa.

* Skaf je zygarryturenje w rakufich krajach pschiberato, to može jedyn se ſajehowazeho ſpomnenja widziej. W liecji 1841 bu tam 28 milionow zigarrov nadzietanych, w liecji 1854 bje tuta liczba hijom do 800 millionow ſrošta a njetko so jich tam najſtere ſa jeto hijom 1000 millionow pschihotuje.

* W Saint-Mande'u w Franzowſtej wumre wondanjo ſonikuz Muſard. Won bje wieſzie naſciejzichi Franzowſa, pschetoſz won wajesche ni-malje 600 puntow.

* S Irlandskeje, hdzej je so bierniaſa ſhorts psched hſetami najprjodzny poſasata, piſaja, so tam hſetba wot tuteho nelubeho hofzja ani hſied namakali neſu a so ſu bierny tak bohacjie radzite, kaj so teho wjazy depomnicj newedzja. — Hewak ſu ſo w Gendzelſkel žita dr e radzite, wobieje pak pscheniza a duž tam ſitna placjifna ſkoſdym dñiom dale bōle ſpaduje.

* Saſſke hłowne bibliſte towarſtvo djerzesche 12. augusta w Draždjanach ſwoju dwajaſchtyrztu lietnu ſhromadzisnu. S lietneje roſprawy bje ſpoſnacj, so je wot ſpomneneho towarſtvo ſańdzene ljetu 9976 bibliſow, 934 nowych testa-mentow a 151 psaltariow wudzelenych. Dothodow bieſe 9922 il. a wudawſow 8982 il.

* W Rogewizach pola Oſchaza dyri 8. au-gusta blyſt do ſeneje khezie, ſcimj ſo tſiecha ſa-pali, wobſedzetska khezie pak ſaraſy a jeje džowka pohtuſchi.

* W Geringswaldzi bu 11. augusta 32lietny džielacjſt Hillig, kij bje ſ dwiemaj druhimaj to-warſchomaj na polo wuſhot, wot blyſta trechenn a ſaraſeny. Zeho towarſtſei buſtej tei k ſemi powalenaj a pohtuſchenaj, wotendziesiatj pak tola newobſchodziſaj domoſ.

* Ten ſamý džen bu w Oſigu wiesty Kle-berg, kij bje ſ dwiemaj ſonjomaj na polu worat, tam morwy namakany. Jedyn ſon bje jeho nie-fak do hłowny ſopnyt a jeho tak morit.

* W amerikanskich ſwobodnych ſtatach ma ſo w blijskim čaſu nowy pschedſyda abo pre-dident wuſpolieſ. Csi tſjo kandidatojo, kij maja hacj dotal najwiazy nadzije k wuſwolenju, rjeſaka Fremont, Buchanan a Fillmore.

* Wondanjo ſcini jedyn c̄lowef w Lyoni djiwny dobyt. Won bieſe menujzy wetowaſ, so obze na khribecj ležo rjeſku Rhonu pschepluwacj a bes tym na bruschi deſtu neſz, na ſotrej; dwie polnej bleſci, ſchrieſt ſejom w jenej ſchliczzy a ſchiru ſchleſzny ſtejachu. Budzishe-ſt meſchio i tycle wiezow delſe panylo, dha budzishe won wetu ſhubit; — to pak ſo neſta, ale won ſwoju wetu dobu.

* W Friedbergu wotpali so 7. augusta 54 domskich 53 bróinjow a 1 żyhelnicza, tež bieschtaj dwaj cílowejki w plomenjach swoju śmierć namakao.

* We wuherskim mjestu Miszkolcu sta so wónbanjo wulke nesbożje. Domjaza džówka chýzche menujzy do jeneje lampy tak menowany khójnowy gas pschilimycz; pschi tym so gasowa blescha sapali a roskocji, tak so palaty gas na nju slega a jeje zylu drastu sapali. Na jeje kschiczenje jei nan a maci k pomozy pschibjezschta, ale taj so tež sapalischta a wschitzty tso dyrbjachu śrudneje śmiercje wumrej.

* W Oliwizach, w hornej Schlesynskej, pułny so w tamnisczej kralowskej jelesolijetni 12. augusta wulki parny fotok a to s tujskoi mozi, so bu fruch tutego fotka psches tolstu murju pscherajeny. Jedyn blisko stejazy dżelacjey bu tak staneny, so na mjeszi wumre. Hiszczę pecijo, bóle sdaleni dżelaczterjo buchu wot paru a shropia trecheni a tak iara wopareni, so je jedyn wot nich wumrej dyrbjat. — Fotok je so najskere teho dla pułny, dokelž neje dość wody we nim bylo.

* Sanđjenu pěndjelu stama so na saksko-schlesynskej jelesnicy bes Hartau'om a Biskopizami róisla jeneho woja, na fotrymž ludzio kiedjachu. Schłoda so hewak žana stata neje, tola dyrbjachu pucjomario dwie hodziny ciasaci, vredy hač možachu dale jiec, dokelž dyrbesche so tón wobschkodjeny wós do Biskopiz dowiez.

* W Grünbergu pola Dederana bu 14. augusta jedyn wotroči na polu wot blfska sarajeny. — Tón samy džen bu mjesto Burzen a jeho wófolnosz wot hylneho krupobicja potrechene.

* W Kalbischach kryjesche wjesiy Raumann 13. augusta tamnischu žyrkej a bje runje 36 kóhcjow wyshoko wot semje, jako so njekat wobhuje a delje padje. Wschitzty ludzio mjenjachu, so je so sarszy, ale tak weshelje so džiwachu, jako spósnachu, so so tón samy na žane wažchnje wobschkodžit nebje. Jeli ſebi wón s nuska žaneje schkody ſcžinit neje, dha jemu tuto straschnie panenie nicjo newadžische.

* Kaf so s krownanskim śwedjenjom njetzischeho ruskeho khjezora smjeje, to je hijom wossewene. Wly chzemy jenož na njekotre wjezy spomnicz:

Niszczenie do Mieszwii, prijeneho hlownego mjestu ruskeho khjezorwa, sapoczne so po džewejzym kanonowym wutſjelenju a pod swonenjom s žyrwje Bojego k njebju sticja. W czagu namaka so bes druhim jena schwadrona ponitskich gardyfosalow, jiesni fastuperjo wyshokeho semjanstwa, dwaj a dwaj pódla ſebe, a wotpoſtani ofiatich, ruskuemu khjezorej poddanych ludow. Khjezor ji chā

na konju a fa nim rajtuja: minifster khjezorskeho dwora, minister wojny, jedyn generaladjutant, jedyn general a la suite a tón adjutant, kij ma tón samón džen službu, wulfowerchojo t. j. khjezorowi prynzojo (s wuwsczom wulfowerba Vladimira), prynz Miskawich leuchtenbergski, prynz Pietr oldenburgski a druzi zužy prynzojo, — fa nimi pak wschitzty generalojo, pschezo po dwiemaj. — Swidowena khjezorka Alexandra Fedorowna weje so w poſtoczonym wychnym wosu, do kotreho je woskom koni sapcheneñych. Potom powieje so na rune waschnje njetzicha khjezorka s wulfowerchom Vladimiron, na to pschibezny so wulfowerchowci (khjezorske prynzezyny) a prynzezyna oldenburgska. Hdyž khjezor do sameho mjeſta Mieškwy ſastupi, so 71 króč s kanonow wutſjeli a hdyž so s khjezorku w žyrwje Bojego k nebjusticja modli, 85 króč. Psched Kremlom (khjezorskim hrodom w Mieškwi) witaja jeju dwórszy duchomni. Prjeni krownanski marschal podawa khjezorej hól a khleb. Bes tym so 101 króč s kanonem tſili. Hewak so zly džen we wschitzkich žyrwach se wschjemi swonami swoni a wecior ma so poſwietlenje mjeſta.

Proklamacja, kij so najprirodzy na ſenatskim a potom na krahnym torhochcju a potom hſchje na 33 torhochcjacach, mostach a t. d. prjodečita a so ejſchciane bes lud roſdawa, ma so tak: Nasz khjezor Alexander Nikolajewici, kij je thrón swoich wóton wutſjelit, porucza, so by so jeho krownanje djen 26. augusta (7. septembra) ſtało a jeho mandzelska na tym džel brala. K temu chyli poddanjo Boha wo żohnowanje proþyci, woſebje, so by mjer w kraju wostal.

W žyrwje Bojego k nebjusticja je fa khjezora thren zarja Jana III. (dobyczerja nad Nowgorodom a nad Tatarami) poſtajeny a fa khjezorku thren zarja Michała Fedorowicza. K prawicy wot khjezora ſteji thrón zarja Alexeja Michałowicza fa ſwidowenu khjezorku.

Na krownanskim dnju poda so ſwidowena khjezorka s krónu na hlowi s nowym khjezorom najprirodzy do žyrwje, hdyž so potom krownanje a žalbowanie khjezora a jeho mandzelskeje ſtane. — Po krownowaniu wutſjeli so 101 króč s kanonow. Psched ſapoczątkom ſwedjenjeſteje hoſziny pschepoda minister finanzow wotimaj khjezorkomaj medallje, kij su k dopomnenju na krownanje bite. Gastoñny ministera podawaja tajſe medallje druhim pschitomnym. — Psched tsi dny po krownowaniu so ſaſo ſe wschitzkimi swonami swoni a mjesto so poſwietzuje, a psched dwazyczimi žyrwemi ſo penesh bes lud wudzielaja.

Kak

ozom

Hans Depla

wotřitaj

a

Mots Tunka

ludži pódia

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Wjesch dha, Motsfo, schio je
našívlnische piezie?

Mots Tunka. Našíkere drje piwo abo wino,
pschetož to neskotrehožkulisj smeta.

Hans Depla. Óte, mój Motsfo!

Jasny wječor.

Kak so tónu wječor krasni,
Hdyž měsáček slěborny
So z módrých njebies jasni,
Nam k službje hotowy;
Wón jako wóčko nócne
Ze swětłom kraluje,
Štož pak chce drěmać sprócone,
Do spanja kolebje.

Nam k radosći je daty,
Naš pućik pojasni;
A jako přečel znaty
Nam hladá hjez woći;
A chcyte pruhu haćic
Kerk, murje, twarjenja,
To ujedawa wón płaćid
A wyše pokroča.

Wón khodži w zymje, leči
Swój pućik módrojty,
Po cylej zemi swěći
Přec jenak přečelny;
Wšo jeho pruhow čaka,
Khód rady z kóždym dže,
Nic pjenježka, nic džaka
Wón za to njebjjerje.

Mots Tunka. Nó, dha je to valenz; wschafo
praja: valenz je walenz.

Hans Depla. Lež níz.

Mots Tunka. Schto pak by to hewak bylo?

Hans Depla. Woda, mój Motsfo, pschetož ta
je tak hylna, so mlýnske fola wercji.

Wšu přeradu wón bidži

A próška njeprají,
Štož jeho wóčko widži
Tu delkach na zemi;
Duž budž mi česćowany,
Ty swěrny přečelo,
Budž lubje powitany,
Ty hwězdow wodžerjo!

Cyrkwińskie powjesće.

Wérowanaj:

Podjanska cyrkaj: R. G. August Dittrich, poleč
pod hrodom, s Madlenu Dutichmannę s Bosankez.
Kréčení:

Michalska cyrkaj: Ernst Jurij, Kortje Augusta
Henny, wujerja na Škofolzy, b. — Maria Augusta,
Handrija Wagnera, wulfovahrodnička w Lubochowì, dj.

Podjanska cyrkaj: Hanja Madlena, Zana Hur-
bana, khjejnika w Szklonej Worszcej, dj. — Maria
Madlena, Michał Sedy, wobyslerja w mniszej
zhrifci, dj. — Kortje Adolf, Kortje G. Kühny, cjeplje
na Židovi, b.

Zemrjety:

Djen 9. augusta bu Ernst Bohuwser Wehla,
herbski korejmair w Trebeňz̄y, w Budyschini wot
Bojeje rucžli sajath a wumre tam tón ſamý djen,
45 ljet starý.

N a w ě š t n i k.

Wopomnik

na rów

knježny

Khrystiany Henrietty Louisy Imišec,

rodź. 25. septembra 1828 w Bukojnje,
zemrje 11. augusta 1856 we Woslinku.

Sbożomna dusza, tak luba tym swojim, kąż Jezuśkej świerarna!
Kraśne je Tebi so myto a rjane so dostało herbstwo. —
W strovych, sbożomnych dniach bje twarita bratrowe sbożje:
K lubemu bratrei Če sotrowska wutroba czechniſche świerarna,
Jako we starscheju domi Če strovoſz so nochajſche wróciej.
W Woſlinku budje mi lhepe, hacj tam; wſchak tam so dajtaſ mi podacj! —
Proſchesche starscheju Ty, a bjeſčanskich pscheczelow lubych,
Koſiſ ſeſ ſ luboſju Tebie do Woſlinka ſem pschewodzachu. —
Bratra a ſwakowej' luboſz tej tudy Če powita świerarna;
Zelniva potom we khoroſi miloſz Če nothlada świeru,
Zarujo, woſlaſujo to hórkę bježenja ſ horjom,
Jako Če ſmertny strach ſo pschiblija w ſtysniwej nozy.
Bratra a ſotrow Če Boh hiſceje pschiwedje psched ſmertnej nozu;
Srudoby ſyls ſo ronjachu ſ placiſtých woſkow tych lubych,
Kotrych bje žadala k ſebi, jím poſledne „Bozemje“ prajicj:
„Neptacieje!“ — „Widzieje wſ tamle horkach tu nebeſtu jaſnoſz?!“ —
S duhomnym woſkom we wjeri ſy widzita Jefuſa kraſnoſz. —
„Neptacieje!“ — „Djerjeje ſo Jefuſa a jeho hnady; dha žense“. —
„Nebudje woſcheciej waſ!“ — Tak troſhionwasche tych ſwojich;
Esama wſchak pomož triebna, ſo ſdyhujo modleſche k nemu:
„Pomhaſ mi! Kneže, o pomhaſ! — o pomhaſ mi psches twoju hnadu!“ —
Wuſny pak cjiſhie a ſbožne, haj ſbožna we Jezu, tym Knežu;
Do jeho rukow a klinu duž poſkili ſyroznemu hlowu
K ſbóžnemu mjerej. Tym ſwojim pak woftaſi hlobotu ſrudžbu;
Po zlym domi bje plakanje ſtyſhecji, a ſrudobne ſynki
Snochowachu po kraju ſwonow kąž ſħeboroflinczate hloſy:
„Boj, Boži domek je Če ſhotwany tenje, poj dom wſchak!“ — Če ſwonja.
Srudna Če vſchewodzja ſwojsba tych starskich a bratrow a ſotrow,
Multa teſ ſcheczelow byla tam k rowej; dom dusza pak cjeſne
K hnadnemu Wotzej we nebju a k ſwojego ſbožnika mjerej;
Nebesta newesta k Jezuſej dondže na Jehnecja ſwaſ tam
W pozziwej newiny draſſi, a widzic kąž litija bjeta. —
„Widzischi neſek horkach tu jaſnoſz!“ — pschi Voſy we nebeſkim raju,
Kotraj bje wjerſazej dužhi ſo ſjewita hžom na ſemi. —
Cijeto pak woſpočui cjiſhie pod zyrkwinym ſħlodkom we rowi
W bratrowej bliſkoſji tudy, hdyž daloko wot lubej' starschej'.
Woſlinka, lubeho Woſlinka ſemja Če pschitrywa injernje,
Dóniž b'djeſch junu psches poſlednju trubel hloſ Voži Ty ſtyſhecji
K wjeſtemu ſtaſu wot morwych a k ſaſo-widzenju lubych
Gwojich, kiz nadžija, ſ Tobu ſo ſjenociej junu na wjeſznie. —

Dział.

Sa te bohate śmilne dary, s kotrymik buchu podpisani w swojej nufy psches dobrocjivoſz cieszeniſe ljetonianskeje gmejny jara swieſeleni, praja cji ſami s tutym swoj naſmutrobnischi djak s tym horzym pscheſom, ſo by Beh luby knes ljetonianskej gmejni tajſu luboſz a pscheſelniwoſz bohacjie ſarunacj a tu ſamu pschede wſchikum nebojſom hnadnje ſakhowacj chyzt.

W Raſoſdach, 16. augusta 1856.

Wſchitz, kiz ſo 2. junija t. l. tudy wotpalichu.

K nawedzenju!

Na požadanie tych ſamych, kiz ſu wóndanjo do Galicyje ciahyli, ſo ſich pscheſelam a ſnatym ſi tutym k nawedzeniu dawa, ſo ſu tam ſbozomnie a be wſchitkeje ſchłodh pschischli a ſo ſo ſim tam derje ſpodoba. Po nekotrym ciahu chydzia dleſeſe liſty piſacj a je potom w Serb. Now. wotciaszcjczacj dacj.

N. N.

Dobrowolna pschedan.

Pschemjenenja dla budje ſo ſahrodnika ſiwnoſz cjo. 13 w Zatsjobju, fotrezej wopisanje je pola ſublerja Jeffy tam, ſaz tež w Budyschinii pola ſorčmarja Kuraka k naſhonenju

ſchtwortk, 28. augusta teho ljeta, dopolnja wot 10 hodzinow w domſtich ſpomneneje ſiwnoſzie ſiawnje na pschedadzianje na pschedadzianje.

Powſchitkomne ſawieszjaſe towarſtwo.

(R. R. priw. Assicurazia Generali w Trieli.)

Sarucjazy fond towarſtwa **Zidnaežemillionow 500,000 ſchjeſnakow dobrzych penes.**

Sawieszenja na twory, maſchinu, mobilije, ſtöt, wumložene ſita atd. atd. pschedzivo wóhnju po tunich twardzie poſtajenych prāmijach.

Doplacjowanja ſo ſenje žadač nemóža.

Pschi ſawieszenjach ratarſkich pschedmetow poſteža towarſtvo woſebne dobyſki.

Sawieszenja kapitaliow a rentow na ſiwenje člowekow. Sawieszenja puc̄owazych ſubow na drobach a jeleſnizach.

Wſchje požadane wukladowanja dawa Ferd. Petan, wokresny agent ſa Budyschin a wokoloſz.

Die mſti Phöniſ

Woheńſawieszjaſe towarſtwo w Frankfurci n/m.

Sakladny kapital: Poſchesta milliona ſchjeſnakow.

Tuto towarſtvo ſawieszja: Mobiliar, twory, ſita, ſtöt, ratarſki grat, fabriſki grat atd. po twardych, tunich vrāmijach a netreba žadny ſawieszjaſy ničo doplaczowacj, bytne ſo wulka woheńowa ſchłoda ſtaka

Spedobne wumjenenja, po ktrych towarſtvo ſarunanie dawa, ſ zyla ſchłodowanje wupytujou ſu k temu ſlužile, ſo je ſo jeho ſtukowanje jara roſſcherito a podpiſany agent porucja ſo k wobſtaranju ſawieszenjow wſchitkich druſinow, je tež k wudzielenju wſchego požadaneho wuloženia ſtajne hotwy. Prospeky a podpiſanske formulary moža ſo pola neho darmo deſtacj.

W Budyschinii, 6. junija 1856.

Unſzia.

Šrednu, 27. augusta 1856, popolnju wot 3 hodzinow budja ſo pola weſneho ryktaria w Hornej Borsczeji po dſjelacjeroju a rjeſniſu Haniszu wſchelaki rjeſniſki grat, ſena ſylna rjeſniſka wahā, iene kojo a poſleſhco a wſchelake drążenje ſa hotowe penesy na pschedadzianje pschedawacj.

W Hornej Borsczeji, 18. augusta 1856.

Vetschka, weſny ryktar

Woſjewenje,

Wot ljetuſkich herbſkich protkow je ſich njeſhto eſtemplarow myſche wofata. Schtōj chye ſebi hſchęce žanu ſupicj, može ju pola ſ. Smolerja abo pola podpiſaneho ſa 12 np deſtacj.

K. E. Pjekar, faktor.

Woſjewenje.

Hrabja Potozki w Galicyji, do ſotrehoſ ſlužby je wóndanjo 6 herbſkich ſwojbow ſtupito, chye pod thmi wumjenenemi, kiz ſu cjo. 32 Serb. Now. wotciaszcjane, hſchęce n eſtrych dobrich a ſtroſbnych jenemich herbſkich dſjelacjerow do ſlužby wſacj. Cji ſami moža pak h yndom, pak na Michalą, pak k nowemu ſjetu ſaſtupicj a nech ſwoje mena we wudawaćni Serb. Now. wotciaszcjane, a tam bory ſoſieſia, hdy chydzia ſo pschedyhdlicj, ſo bychu ſ kommiſarom k. hrabje Potozkeho, ſ ciaſami w Budyschinii pschedywajym, wſcho nufne ciaſa doſz wujednacj móhli.

W Krakowi, 16. augusta 1856.

K. Langie.

Die mſti Phöniſ

Woheńſawieszjaſe towarſtwo w Frankfurci n/m.

Sakladny kapital: Poſchesta milliona ſchjeſnakow.

Tuto towarſtvo ſawieszja: Mobiliar, twory, ſita, ſtöt, ratarſki grat, fabriſki grat atd. po twardych, tunich vrāmijach a netreba žadny ſawieszjaſy ničo doplaczowacj, bytne ſo wulka woheńowa ſchłoda ſtaka

Spedobne wumjenenja, po ktrych towarſtvo ſarunanie dawa, ſ zyla ſchłodowanje wupytujou ſu k temu ſlužile, ſo je ſo jeho ſtukowanje jara roſſcherito a podpiſany agent porucja ſo k wobſtaranju ſawieszenjow wſchitkich druſinow, je tež k wudzielenju wſchego požadaneho wuloženia ſtajne hotwy. Prospeky a podpiſanske formulary moža ſo pola neho darmo deſtacj.

Wylém Jakob, na jitnym torehſchaju.

Woprawdžith peruanski guano

ma na pſchedan Robert Klemm,
na žitnej haſy.

W mlyni w Nadžanezach móže wotrocę, fiz je wojerstwa ſwobodny a ma wopříma ſwojego dobrého ſadžerzenja a ſwojeje ſprawnoſcie hnydom do ſtužby ſtupic̄. Jenož tajzy móža ſo tam ſamolweči.

W Nadžanezach, 23. augusta 1856.

S ſu ch e d r o ž d ĥ i e
gylle ſvline a po kótrych ſo derje hiba, ma ſtañne čerſtve na pſchedan w Budyschin na ſerbſkej haſy w welbi, pſched kótrym ſtañ dvañ muraj wupoſnenai. **W. G. Nieckſch.**

Z nakładem maćicy serbskeje je wuſoł a móže ſo w Smolerjowej knihařni za $7\frac{1}{2}$ nsl. dostaē:

Casopis maćicy serbskeje.

Zesíwk XIV.

Wopříječe: Spěwy, wot H. Seilerja. — Hdže mamy „ó“ pisač? Rozestajíl Michał Hórník. — Samozynk „y“ w hornolužiskej ſerbſčinje. Wot J. E. Smolerja. — Přehlad ſerbskeho pismowſtwa wot lěta 1848—1854. Spisał K. A. Jenč. — Čémne korjenje a woteznate ſłowa w ſerbſčinje. (Skónčenje.) Wot J. E. Smolerja. — Starožitnoſtyn wotrjad maćicy ſerbskeje. — Serbske přiſlowa. Žrjadował a rozmnožil J. Buk. — Rozprawa wo naležnoſcach maćicy ſerbskeje.

NB. Za maćidne ſobustawy je časopis pola k. kantora Pjekarja darmo k dostaēu.

We Wellerej knihařni w Budyschin je hiſčeje k dostačju:

Indjenska Nowina 1842, 1845, 1847, 1849.

Přiſti ljetach 1843, 1844, 1846, 1848 a 1849 pobrachuja tam a ſem njeſotre číſla.

Taž je tam k dostačju: Dutnicjska 1842.

Wote mne dijelane dražđaunſke veſtiuſki pſche kurjoze wota poſtežuju tak lehki, kaž wjeszie pomhažy před k wotſtronenu tuteje tak bohoſneje číwilje. W Dražđaunach pſchedawa je jandželiška haptika, w Budyschin i paſ hrodoniſka haptika. **G. Werner.**

Großowe broſtkaramellje,

najſlepſchi hrjedl k wotſtronenu kaſchela a k poſloženju dočhanja, kaž tež k ſwarnowonju pſched dybawoſzu pſchi ſaſymnenju w ſymnym čiaſu.

Na Budyschin a wokolnoſz w hrodoniſkej haptiky knesa M. Jäkinga foždy čiaſ na pſchedan. Eduard Groß w Brüthauju.

Praschenje.

Nehy ſo hodilo, ſo bychu ſo maćicje píſma tež pola jeneho knihiwiaſaria we Wopſporku pſchedawac̄ mochte. Jedyn tych ſamych by tam rad ſwolny byl, to na ſo wjac̄.

Jedyn Woſporečan.

Dvaj tolerej

myta doſtané tón ſamý wote mne, fiz mi teho padučha, kótryž je mi nedaloſto hrubeljanſkeho moſta 50 hač 60 hromadkow wewža kramt, taſ wojſewi, ſo móžu jeho na ſudniſtwi wobſkoric̄.

W Pschischezach. Bohuwjer Wiciejk.

Djat.

Bo wróciſenju wot rova naſcheho lubeho man- dželskeho, nana a bratra, k. wucjeria **Korleje Petawý**, praſimy wſchitkuim iym, fiz jeho cijeto tak ſroſnje wupyskichu a je k jeho poſlenemu wotpočinſei pſchedowac̄, woſebje k. duchovnemu Gudži, kaž tež tym knesam wucjeriam, fiz ſwojemu neboječizmu ſobutovačicej pſches troſh- towazu ryc̄ a woſbichowaz ſpjeſe woſlenju čeſeſ wopofasachu, ſwoj najwutrobnischi djat.

We Lupej, na poſrebnuym dnju, 20. aug. 1856.

Htuboz ſrudženi ſawoſtajeni.

Majnuwſcha poweſz.

Icho majefloſz kral Jan pſchindze, kaž runje ſlyſchimy, pónđzelu popočnju do Budyschini a wostane tam bac̄ do wutoru.

Zandženu sobotu žita w Budysinje płačachu:

Korc.	Wyšša.		Nižša.		Srjezna				
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.	np.		
Rozja	4	12	—	3	20	—	4	5	5
Pschenza	8	10	—	6	25	—	7	25	—
Zeſimien	3	7	—	2	27	5	4	10	—
Wows	2	20	—	2	7	—	2	15	—
Grček	5	15	—	—	—	—	5	7	—
Riepit	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dahly	9	20	—	—	—	—	9	10	—
Hejdusicha	7	10	—	—	—	—	7	5	—
Bjerny	1	10	—	—	—	—	1	2	—
Rona butey	—	14	—	—	—	—	—	13	—

Cíčcane pola K. B. Šiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde čísto plaći $\frac{1}{2}$ nsl
-Štvortlētna předplata pola
wudawarja 6 nsl. a na krali
pōsće $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 35.

30. augusta.

Léto 1856.

Wopischięcje: Gwietne podawki. G Wutolej. G Ciorneho Hodlerja. G Małcho Welskowa
G Lapeje. Kralowy woppt w Hornich Sužicach Psichlop. Lish f Móskwy. Cyjew. Bytkińskie
poweżje Hanž Devla a Mois Tunka. Nowieschnis.

Swētne podawki.

Sakſka. Ministerstwo je wobsaňyo, so
by ho schuſej wot Kamenza psches Halschtrow
do Biskopiz twarit. — Kral je mejsleho shjeſtarja
ljeſtarja Günthera, kij bje s časjiwemstu jaſtru
woſhodzeny, zyſte webhnadzit a s jaſtuva puſcheſit.

Prusy. G Gibraltara ſu poweżje pschiſte, so
ra na rynza Adalberta tak derje žije,
kaž jedyn do doczakac̄ može a so ho tež je wſchit-
limi druhimi, kij buchu bliſta Melillje wot ma-
rokanskich Berberow ranen, spjesczne poljeſchuje.
Njetko se wſchelakich stronow s temu radža, so
by ho njeſchto pruskeho wójska na spomnencyh
Berberow poſtalo a marokanskemu khjeſorej tón
kruch kraja wſat, hbiež tajzy rubieñnych bydla.
Tutón kruch kraja menujzy „Riff“ a je pecja
jara plódna krajina. Tež powedaſa, so chze russi
khjeſor njeſotre swojich wojsklih lódzow pruskemu
kralej s pomozy dać, jeli chył tón na Berbe-
row czahnej. Iako bje algierski dey w ſwo-
jim czahu franzowſkemu poſtanzei plistu wotložit,
poſta. franzowſki kral wójsko na neho a wſa-
jemu jeho kraju, poſladajmy njetko, kaf wýhoko
Pruskojo swojich rynzow waža a hacž ho žana
ruka poſbjehne, so by rynza Adalberta a jeho
khroblých a wutrobithých towarzhow weſjita.

Rakuſy. Khjeſorka je 23. augusta ſwoj
prjeni wuſhed džerzala. Wona je ſtrowa a
wſoda rynzehyna Gisela tež. — Khjeſor je
barona Hübnera do Neapola poſtal, so by tam-
niſhemu kralej wutožowat, ſchto ſebi rakuſti a
franzowſki khjeſor mijera a poſoza dla wot neho
žadataj. Bes neapolſkim kralom a ludom je
menujzy khjeſtra ſwada a duž je ſtrach, so by

w Neapolſkej revoluzia wudyrka. To by pak
ſa ſuſodow tuteho kraja, woſebje ſa Rakuscha-
now a Franzowſow neluba wjez byta, dokež
bychu ſe potom ſnadž tež njeſaſkeje hary w
ſamſnym kraju bojež dyrbeli a duž woni tak
ſe dobremu radža. Pamjej je rakufi khjeſor
psches dotalneho rómskeho poſtanza we Wini,
menujzy psches kardinala Biale-Breli tež wſche-
laku dobru radu poſtal a napominanje, so by
ho w jeho kraju lepschi poriad ſaložit, dokež
tam hewaſ nepokoj žaneho kónza nesmjeſe.

Franzowſka. Khjeſor a khjeſorka ſtaſ
ſo do kupel w Biarizu poſtal. — W mar-
ſeilleſtim pschiſtawſi lejeſche ſańdzeny tydzień na
3000 lódzow, kij bjechu wſchilke žito pschiwſte.
Žima pteczisna teho dla w Franzowſkej jara
ſpadowasche. — W Lyonu bu 18 augusta psched
tamnym ſudom prozeſ pschičzivo ſobustawam
ieneho poſtajneho politiſkeho towarzſtwia ſapocjat. —
Tute ſobustawy ſu mennizy ſi njeſzichtm khje-
ſorom njeſpolojni a chzedža na to džielac̄, ſo
bychu jeho ſtere ſiye wotbyli. Taſte towar-
ſwa ſu pecja po zylym kraju roſſhjerene.

Ruſowſka. Cži Ruſojo a jich bje 8
muži, kij bjechu na taſ menowanu hadžaju kupu
psched wiliwom Donawy pschiſhli, ſu tu ſamu
ſaſo wopuschiſili. — W njeſotrych nowinach pi-
ſachu, ſo je ruſki khjeſor spjesczne nowonatwa-
renie Sebaſtopola pořučiſt a ſo dyrbeli wſchilky
džielacjerjo, kij tam pschiindu, na džen i il. ſo
dostac̄. My haſle taſlu powež do naſchich no-
winow ſtajili nejjmý, dokež bje ſjawnje widziej,
ſo nemože wjerna byež, ale wele druhich ludzi
je do neje wjerilo a ſu ſi ruſkemu poſtanzej

pschischli, so by jich won sa Sebastopol horebrał: ton pak jim prajit, so je to luta tolta hja a so tola taikim hluvozjam wjerz neßmedža.

Turkowsta. Tudy dje po starym nele-pym waschnju dale a ejim bôle so Franzowsojo a Jendzelczenjo wot Turkowskeje sdaluja, ejim bôle sdaluja so tež Turkojo wot Slubenjow, fiz biechu woni sa čas franzowskeho a jendzeliskeho wopyta k ljepscemu lcheszijanow ejinili.

Ze Serbow.

S Wutoležiz. Žadny ale wulzy ważny a wyżozu sweselazy sa naschu weß, bieſche djen 25. augusta, djen, kastiž hiebče mjeли nejšmy, a knodi tež bôry jaſo nedostanemy. Esobotu 23. augusta pschindje menujzy poweſz s Budyschina, so je Deho Kralowska Majestosz nasch lubowany kral Jan wobsanknyt, nascheho stawneho knesa, knesa Dr. Hermanna nad Wutoležizami a Banezam i w ratarstlim wotpohladzaniu se swojsim wyżokim wopytom poczeſcic̄.

K hodnemu powitanju tajfeho wopyta buchu hny-dom wschelake pschihoty ejinene, wienzy a pletwa wite, czechne wrota twarene a wschitko sdobnje pschipravene, tuteho wyżokeho hoszja po móžnoszi swedzenisz powitac̄. Póndzelu wopoldnu w schwörtei hodzini njetko ton wotcjakany se swojsim wyżokim pschewodom wot Khłoschtra hem pschisiedze. Khwilku predy neho bieſche pak k. hamtski hetman jeho pschishod pschipowedł. Predy krala sameho biechu k. wyšci gensdarm Gruhl a schyrjo drusy w selenych draſtach s kloschtrikeje wokolnoszie na ſenjach jako predyjiesni. Kral so hnydom hac̄ k hródej domese, hdjež bu wot naschego kneſtwa a njeſetnych druhich wokolnych rycerſublerjow czechnejmje powitanzy. — W drogi hamym bieſche zyls knęži džetawu lud, mužojo s koſami, žony s hrabemi a se herpami, planjerario, cjeſlojo a kowarjo se swojsim gratom, wschitkom rólym stot a zyls ratarſki grat w ryñkach postajeny. Dalo bieſche kral wschitko swojeru wobhadowal, hródjie a bróznie pschekhodzit, ſebi mloko runje s kruwy wudejene poſticzic̄ dat a wupit a wschudjom swoju najwierschu ſpoſoſnoſz wuprajit, jiebjeſche potom dale psches Baney, Saryc̄ a Łahow do Łuha.

Pſched Saryc̄om k Banezam bieſche sarh-čajanſka gmejna rjane, s rózem, s wienzami, s pletwami a horhoſemi wudebene czechne wrota natwarila, kneſtwo, Schulſke džecji ſhorhoju ſwedzeniſz wudebene se swojim knesom wucjerom, njeſtoſt s gmejnay a zyls knęži džetawu lud, biechu so pódla ſestivali, swojego krajneho wotza tudy czechiomne poſtrowic̄. We Łahowi biechu tež dwoje czechne wrota, s wienzami wudebene, a dale k Łuhej hiebče njeſotre druhe poczeſcowanja natwarene.

Schto abo kaſſe je we Łuſh bylo, piſar tuthych rynezkow ſhonit neje.

S Gjorneho Hodlerja. Tež naschu malu weſku ſandjenu pónđzelu nasch lubowany kral Jan poczeſzi. Khjetra egrjodziečka ludzi s wokolnosze bje so tudy ſhromadzita a woczakowasze na jeho pschihod. $\frac{1}{2}$ 6 won tudy nimo ſijedze, a bu se bylnej ſlawu powitanzy. Won so tež lubosnie džakowasze psches pscheczelne ſezhnenje swojeje čapki. S tym wutrobnym pscheczom, so by nam Bóh natchego lubeho krajneho wotza pschi žiwenju ſdjeržat, pschewodzachmy jeho wotſieczie. R—.

S Matheho Welkowa. Pónđzelu buchmy do wulſeje radoskie ſtajeni; doſelj bje k nam ta sweselaza poweſz pschisbla, so budje Deho Majestosz natch kral Jan na swojim pucjowanju tež hem pschisiecy. K temu biechu so tež ruczie njeſotre pschihotowania ſezinito. Wonka psched Welkowom buchu wulſe ezechne wrota prieki psches dróhu natwarene, a nasch wuberny ſwonyliſet k. Gruhl bieſche 5 ſwonow, fiz dyrbja do Woſtrowza (Oſtriz) pschisiecy, do rjanych wienzow ſawitnych pódla tych wulſich wrotow poſtajic̄ dat. Niehdje 40 hólczakow s naschej wucjernej bje wojerzy ſhotowanych; mjeſachu 2 wyſchów, 2 podwyſchow, 3 bubnarjow, 2 trumpetarjow a jeneho ſhorhojnacherja. Wonci czechnebu pod nawedowanjom turnſkeho wucjerja, a tež runje tak wele holezakow, fiz biechu tež jara pschne ſhotowane, won na dróhu, a poſtajichu so pod te wrota. Hdzej so kral $\frac{3}{4}$ 6 wot Khelna we wulſim czahu, se 6 wosami a 3 priódſtrajtarjami pschiblizowasze, pocza so se wschemi ſwonami lubosnie a ſhietro móžne ſwonicy. Dalo bje won hac̄ hem deſjet, da won wschitkim wosam ſastac̄. Na to woczichnyhu ſwony a džerjeſche nasch

I. prjedat Jego majestosji rycz a powita jeho w meni wschtich, a nach czezeny kral bje jara hnuty vchi jeho słowach a dzakowasche so tez s wutrobnymi słowami ja tu jemu tudy wopofasau czeiz. Nietk postupicu nachi mali wojazjy piched neho, a eretzirowachu a salutirowachu a jich wojska budzba vchi tym piissache. Kral bjesche na tym tak sweseleny, so boryj s wosa ruljese, a pozmiejowaj o tym malym wojskam vjiesche a so s nimi roszcijowasche. Na to dziesie tez k holczatkam a tez s tym lubosne słowa rekny. Te swony tez w bliskozi webhladowasche a nad wschtisim swoju spokojnosz wuprasz. Hdzj chysche kral wetsjecj, dha ton wojskli czah pocza mozne bubnowacj a so piched nim sawrocji, a to w tak rjanym redzi, jako bydu wuwu żeni wojazjy byli, a czechneku domoi. Pod sylnymi synkami swonow kral potom k Budyschinj wotijedze. K.—.

S Lupoje. Szobotu 16. augusta popolnju w 3. hodzinach wumre tudy nach wuczer, k. Korla Petawa. Wón so narodzi w lieczi 1820 w Khwacizach, hdzej bje jeho nan tchdom s wuczerjom, bu 1842 sa wuczerja w Płoszoch a pozdjisho a liecji 1847 sa wuczerja polanach postajeny. Szredu 20. augusta bu jeho czejelo khłodnemu rowej pschevodate a na ministarski m kekhowi vohrebane. Wulka syta pschedwodziorow bje so szekla, so by temu nebozicjczemu poslenu czeiz wopofasala, a bes pschitomnymi bje tez 15 wuczerow a welschi dżiel tupsianstich schulstich dzieci. Rajpredy bu wot shromadzenych wuczerow w naszej schulskiej stwi khierlusich spiewany, na to wot k. wuczerja Garbarja s Minalata rycz dżerzana a potom wuspiewa so tez sało khierluscha. Pola rowa dżerzche k. duch. Guda nsemku rycz a w Božim domi potom herbiske czelne predowanje. Hemak spiewachu tam wuczerjo wschelake pschi taſtich skladnoszach pschihodne spiewy. K.

S Rocabijz. Nach dotalny wuczer, k. Rycztar, je na wuczerilemjeſto w D. Inych Oderwizach powolaný a so tam vecza borsy pschebydli.

Kralow v wopyt w Hor- nych Eužizach.

Jeho majestosz kral Jan biesche so pöndzelu rano w 3 hodzinach s Pilni na pocz podat

a pschijedze wokoło 7 hodzinow do Radeberga, hdzej we wosu sedjo poſtrowenie tamnyh mjeſch- cianskich a kralowistich ſastostrow pschi a so potom bewscheho dlicja dale wesesche. W Leppersdorf, na mesach Hornych Eužizow, powita jeho budysti krajsti direktor k. s Könneritz a pschedwodzische krala potom ſało viches kuſiſti kraj. Niehdje we 8 hodzinach pschijedze kral do Potoczny, hdzej biechu jemu appellationsſtuerniſti präsident s Eriegern, krajny starzhi s Thielau a hamstki hetwan s Egidy napichcijivo pschischi. Psched rodnej kbiezu kral s wosa wupstuji a wobhladowasche tu hamu, kaž tez niesotre fabriki a kralowske budnistwo a do Kameniu pschischedbi dziesie wón tez naſprjodz na radnu kbiezu, potom wobhlada wón mjeſchciansku ſchulu, ponowenu herbsku yrkei, budnistwo a jaſewa, leſningki wustaw, Bleilowu ſukelnizu a staru mjeſchciansku yrkej. Potom siedzisze wón dale do klóſtira Marineje Hwiesdy, hdzej bu w Jego pschitomnosz mischa spiewana a w klóſtiri hamym wot neho ſniedane. Wot tam poda so wón do Wutolciz a dale do Luba, hdzej ſahrodu webhlada a na to pschimese so do Mateho Wilkowa, hdzej bje swonylije Gruhl 5 swonow, kiz bje runje ſa oſtrizku zyſej doſonjat, inapovischat, korej ſebi kral s wulkim spodobanju wobhladowasche a so potom do kbiezie poda, hdzej so dżeczi herrnhuſich misionarow wotczehejna. Jako so wón na budylce mesy pschiswese, hdzej jeho adjutant mjeſchcianskie kommunalgardy, rycznik Gerathewohl a adjutant kralowisteho mjeſchcianskeho mjeſta wotczaſowasche, pocza so ſe wſchiemi swonami swonej a doho neitraſeſche, dha pschijedze wón na Židow, kiz bje ſ pletwami a wienzami pjeſnje wupyscheny. Wot tam wesesche so wón po garbariſſej haſy a po herbſtich hrebſach haſz psched bohate wrota, hdzej w bliſtoſi wudawatne Šerb. Now. posaka a hdzej jeho mjeſchcianski radziczel Heſteč ſ radnymi ſneſami a ſe ſastupereſti mjeſta ſ ſrótkę ryczu powita a ſemu ſikročinu ſlawu wuneshe, korej ſhromadzeny lud sylnje pschihodnowasche. Kral prajesche pschi tym, so wón Budyschin rad wopartyje a so ma wutrobnu radosz na powitanju, korej tudy namaka. Potom wesesche so po bohatej haſy dale, hdzej biechu remeſniſte jednoiy ſ khor-

hojemi postajene a hdzej wośebje nowa jara pschona a hukle psched njełotymi dniami rjeśnistej jednociji darena khorhoj wschitlich wocij na so czechnische, a na to won bu na blowym torhosceju wot kommunalgardej postroweny. Jako bje kral psches mjaſowe torhoscejo na tachantstwo pschijel, wustupi won s wosa, so by tam sa čas swojego pschetywania w mjeſzi bydlit a bu tudy wot duchomnych a kralowstich fastoñstow postroweny. Na to dostachu pod nawedowanjom krajneho starscheho kuziske krajne stawy audienu pschi kotrejz f. s Thielau w kroñce ryži na to spomni, so Horne Luižy njeſto psches 200 het k Sakskej kluscheja a so bu so stajnie se swojej swjernoszji wusnamjenate, pschi kotrejz chzedja tež dale wostacz. Kral na to bes druhim wotmolwi: „Hai Horne Luižy su drohi kameni w sakskej króni!“ na čož f. s Thielau hisczeje kralej slawu wunesę, po čimž bje audienga skončena. Njehdje w 8 hodzinach byny so kral sašo do wosa a pschewese so psches kraſnje poſhwjetlene mjeſto a jako won na bohatu haſu pschijedje, bu na bohatym tórmu czerwony bengalsti woheń sapalen, kis zytko mjeſto na kustarſte waschnie poſhwietli a w tym samym wokomilnenju saſkreci so tež na Czornobohu tajsi woheń. My chzemj tež tudy borsy na to spominic, so bjechu w mjeſzi strogo wschitlkie khejze s pletwami a wjenzami jara bohacjie wupyschene a so bje tež wulka mnohoſz khorhojow sakskich a kuziskich barbow wupowischaných. Tež mjeſchtej dwie khorhoji pódla bohatych wrotow herbske barby a te same barby wuhladachmy tež na kellas, s kotrymž bjechu wjenzy na jenej khejzi pódla krajnostawſkego seminara hromaduswjasane. Jako bje kral poſhwjetlene mjeſto pod slawakofanjom ludu pscheſteſdžit, wustupi won w tak pomenowanej sozieteczi, so by tam weczęſtjal. Na weczęſt bjechu najwoſebniſchi knežia wschelakich fastoñstow pscheyroſcheni a po weczęſti poda pak so kral na tachantstwo, so by tam pschenozowat. S kralom bjechu hewak tež hisczeje generallieutnant f Engel, generallieutenant Reichard a tajny dwórski radiczel Bär ſobu pschijeli, a bjechu pschego w Jeho bliſkoſzi.

Nastatra, wutoru 25. augusta, w 7 hodzinach rano byže so kral se swojim pschewodzeniem

swom do wosa a k temu pschisanknych so mieschczanszy radiczelio Hesler, Lehmann a Albrecht, kaž tež pschedsyda mjeschczanskich fastuperjow, ryžnik Gerathewohl, a weſechu so wiſchitzu do Weholdtoweje ſeleſoliſcenje. Tam wodžesche krala, dekelž bje wobſedzje ſam runje w zusbi, psche wsche pschebyſki hamorniſti wypski ſastojnik Vogelgesang, a kral pschihladowasche, pak bu Jeho meno slate, ſchtož so Jemu jara ſpodobasche. Skončenje bu Jemu wot hamornikow ſlawu wunesena a jako bje wscho wobhladane, wróciſi so kral ſaſo do mjeſta a wopyta najpriódzy nowy krajnostawſki seminar, hdzej jemu murejſli miſcht Seydler wiſchito pokasowasche. Potom weſeſche so won do mjeschczanskich ſchpitalnjow, hdzej bu wot medzialnſteho radiczelia Dr. Kupfera a wot ljeſtarja Dr. Friedleinu powitanu, pola kotrejuz so ſa liſkowanjom khoroch naprashowasche, kuchinu, njeſotre pschebyſki, hdzej bjechu khoti, a wschelake druhe ſtwy wopyta, khlieb a ſiedź wopta a so potom do krajnostawſkego ſeminara dowese, hdzej jeho krajny ſastojnik f Noſtiz-Wallwitz a direktor Dreßler do seminarſteje ſalje dowedjeſchtaj. Tam bu won wot präfekta Kriegla ſ njełotymi ſchuczami poſtroweny, na čož won pschi poſtuchowasche, pak vicedirektor Wanak wuzomnikow w nabójni a direktor Dreßler w pädagogizm pruhowasche. Na to poda so kral do laſerny, hdzej ſebi wiſchito pokasowacj dawasche a wot tam ſiedzishe na ſejmownju abo landhaus, hdzej so kwoſeru ſa wobſtejenem hypotheſarje a t. d. wobhoniowasche a ſebi tež wot krajneho starscheho f Thielau bankowy pschebyſki a ſejmuſku ſalu pokasacj da. Potom poda so won na hród a ſtupi tam najpriódzy do krajnoſudniſtwa, hdzej won, wiſchito wobhladowaſo, krajnoſudniſteho direktaria Grañera ſa wschelakimi wobſtejenem praschesche a wot tam džiesche won na krajſtu direktiju, hdzej bu na priódſtajenie krajſteho direktaria, wot knežiſteho radiczelia Edelmanna ſena naležnosz priódneſena a potom hnydom wot ſhromadzenych radiczelow wuſudzena. Na appellazionſkim ſudniſtvi bu pak wot vicepschedsydy Dr. Stiebera jedyn kriminalski pad roſpoſneny a tež borsy wot ſhromadzenych radiczelow roſhudzeny. Po ſtrósim wopytanju rentarnje džiesche potom kral po hredowſkej hori delſe. do Mörbižez ſuſnoweje

fabriki, bđež Žemu wobhodjer Mörbiž wcho posłowaſche a wot tam poda ho won pod hrodom pieschi hacj f židowskemu mostei, hdjež saſo do wosa stuſi a f Fischedez papernisei pschijedje. Tam ſebi won wcho ſwjeru wobhlađowasche a direktař Demuth, tiz Žeho wokolo wodjefche, wukladowasche Žemu wchitko nanajdrobnischi. Kral bjeſche fe wchitki ſara ſpoſojenj a jiedzishe na to ſaſo do mjeſta, hdjež w mjeſchjanſtei wuzčeni wuſtupi a wuczbam direktařa Seeliger, wuczerja Junghänela atd. pschipoſluchowasche a ſebi tež wuſpiewanje ſpiewa, f Žeho cjeſsi ſefajeneho, lubicj daſche. Dale wepyta won tež gymnaſium, hdjež profesor Hoffmann w Žeho pschitomnoſzi jenu Horazowu odu f primanaremi pschendje a potom wobhlađa won hisheče mjeſchjanſku nalutowanju a radnu kheježu a ſtočnje podianſki seminar, f fotrehož ho ſaſo na tačanſtwo poda a tam khejtſie rucje poſnjeda. Bes tym bjechu ho kommunalgarda a mjeſchjanſke jednety na herblie huky a na herblie hrebjach ſtromedjite a pschinetebu Žemu, jako won nimo nich ſwoj pucj f mjeſta wsa, hisheče ſylnu ſlawu.

Kral je ho f Budyschina do Hrodžiſčja, Wopora, Hloſchin, Keltiz a Lubija vodat a w Herrnhuczi nozowat. Wutoru je potom dale psches Bernarcziz, Radmeriz, Oſtriz, kloſchir Marineho Dola do Žuawy ijet, tam pschenozowat, ſchwört tam a w tamniſchej woſolnoſzi pobyt, ſudniſtwa w Ebersbachu, Schierachowi atd. woptyat, we Wopakej nozowat, pjaſt ſaſo do Budyschina pschijet a ho wot tam do Dyzdjan wróczit. — — Sa ijdjeni chzemy wo Žeho daſiſkim puczoraniu drobnischi reſprawu dacj.

(Skónčenje přichodnaje)

Přílopk.

* Wondanjo ſetka jedyn hólcež w Trajdjanach druheho holza a prascha ho jeho, ſhto won w bleſchi neſe. Tén praji, ſo ma palenz a ſo može ion woptaci, ſeli ſeſze. Duž prienschi hólcež bleſchu f hubi ſtati a pocjina piej, cijhne ju pak borsy na hef, doſelj jeho tén palenz ſara pali, pocjina na mjeſzi ſtoricj, ſo je jemu ſara ſle, a doſko netraje, — dha je morwy: pschetoz won bje 90gradzajz spirituſ pit.

* Wola Aſchaffenburga ſta ho na tamniſchej bayerskej jeleſnizy djen 22. augusta wulſe nesbozie.

Tehdom weſeſche ſo tam menujz 1200 muſt rafuskeho regimenta „Degenfeld“, ſo bychu ho do twerdjiſny Mainza podali. Nedaloko Laufacha roſtořhny ſo rečas pola tſecího wosa a uton, ſa: tei prienschei dwaj wosaj pschindjeſchtaj psches to f koliſe. Druhe wosy pak na tute ſijedjichu a je na fruchi roſtamachu. Pschi tym wosta ſchiesz woſakow na mjeſzi mormych lež a tſinacie tych ſamych bu ſtrachne wobſchtorjenych, wele druhich ſe pak f lohkim ranami woteſhlo.

* Djen 15. a 16. augusta mjeſachu na wečornym brjehu Žilanda ſurowe newedro a bu tam tajte dwaj dnaj 12 ludji wot blyſka ſarajenych.

* W Friedrichshafenu pola Bodenseea wumre 12. augusta budžbny kompoſiteur a württembergſti kapelný miſchr Pietr Lindpaſtner, 65 let ſtary.

* W mjeſazu uliju je ho 104 jendzelskich ſoždow na morju roſtamalo a wetschi džiel tych ſamych leži na dni morja.

* (Sluſniwy syn.) Wjeſty uralſki lud, tiz na wobjemaj brjohomaj rieſi Wiatſi bydlí, rieka woſiaſki lud. Jedyn tajſi Woſiaſk pschindje junu ſe ſwoſim ſlepym nanom f jenemu ſiekarej a proſchesche, ſo by ho temu pomhalo. Pschi tym ſta ho taſtele roſtegovanje: „Kneže, ja ſyń ſlyſhat, ſo Wy wocji džielacje. Dowle je moj ſlepý nan. Možecje jemu wocji ſcinič?“ Ljeſat praji, jako je wocji ſlepohu nana pschepytat, ſo won to može. „Ale ſhto zadacie ſebi ſa taſte wočiſci-nenje?“ prascha ho tón Woſiaſk. „Možeſh mi djeſhacj rublow ſa to dacj?“ woſmolwi ſiekat. (Rubel je ruſti penes, tiz njehdje 1 tl. 3 nſl. placiſi.) „Nje, kneže, to je wele, wſmjeſ ſchjež rublow.“ — „Dobre, ja ſhu ſo ſe ſchejzimi rublemi ſpoſoſić.“ — „Ale ſciničje ſa ſchjež rublow wobej woczy?“ — „Wobej, to ſo wie!“ — „Derje,“ reſky nietko tón Woſiaſk, tiz bje tak daloko pschichot, kaž ſebi žadasche, „duž dam Wam ti rublje, ſciničje mořemu nanej jenož jene woczko; won je ſtary a ſmjeſe drie na ſenym woczku doſz.“

* W Bourbevoie'u nedaloko Pariza kholjaču wondanjo njeſotſi ludijo pschi brjohy rieſi a pschi tutej ſtadnoſzi padze jedyn hólcež do wody. Barbařiſki miſchr, ſ menom Edmond Martin, tiz bje ſa dobreho pływarja ſnaty, ſtoczi hnydom ſa nim, ſo by jeho wucjahnyt, ale tón hólcež jeho tak twerdjie ja nohu pschimny, ſo dyrbefchtaj ſo wobaj tevič. Dako jeju potom wucjeſeſchu a wobeju woſiwič ptytachu, namafachu, ſo je Martin ženska a poſdžischiho naſhoničku, ſo bje ta ſama psched 13 ljetami wot ſwojeho muža, ſ fotrymž bje pecj nedzel nesbožomne woženena byla, ſ mięſtaschka Clichya cjeſka, do Pariza pschischedſi, ſo ſa barbařiſeho towarzicha wudala a tam po čaſu miſchr two w barbařiſku remeſtu děſtala.

* Dako 24. augusta na ſakſkobajerskej jeleſnizy

čjah do blikskje Plautena pschijedje, wusločji tam maschina s kolije a powali so, pschi cimž wedjet lokomotivu na mjezi ſwoju ſmercu namaka; teper pak a jedyn drubi fatojanik bu čejzy ranen. Pućjowario motendjechu be wscheie ſchody.

* Dotselj varlinzy žuni pschekupzy psched ſamym žnemi, kofrež dyrbjachu, kaž bje widzici, bohacije wupanycy, tola placiſnu žita jara wypofo hjerjachu, dha wotewri minſterſtvo ſwoje magaziny a da w Barlini na prien m wiejnym drju 100 cijſłów (Wiespel), cijſto po 24 tl. tuniſcho na wſchedan na toihosćem wuſtaſici. To pom- haſche a itma placjima pocinacze ſ možu delje hicj.

* W cijeskim mjeſtaſku Tečzini je tak me- nowany amerikanſki mlyn a w tym ſamym cijeri jena wala, kofraž wot delka hacj do schwörteho poſkhoda abo ſcheba horje dje, wſchitke maschinu w tutych ſchyrjach ſchoſbach. Wondanjo bjechu njeſotſi wobhladowarjo do tuteho mlyna pschijeli a bes nimi tež jena kneni, kofraž pak so dojz na ſedžbu neberesche, ale taſ blisko k tej wali stupi, ſo ju ta ſama ſhrabny a ju ſoko wokolo ſo mer- cječi počja. K najweiſchemu ſbozu wobſtejeſche draſta ſpomeneje knenje ſ lohkeje cjeñneje tworn, tak jo ſo wona wottore a ta kneni zyth fruch wot walje molječja. Wona bje drie khjetro wob- ſchodziſta, ale ſmiceri bje tola wucjetka.

* S Vamospeteu we Wuherskej bjeſte wón- danjo jena židowska holečka, ſiž bje do ſježa vo drewo wuſchta, tež njeſto hribow najberala a ſobu domoj pſchineska. Dotselj macj doma nebe, dha je wona ſama wotwari a je ſwostimaj bra- trromaj a ſe ſotru ſije. Ale dovolno nerajeſche, dha ſtherihi a naſajtra bjechu wſchitzy morvi, psche- toj woni bjechu tež njeſto ſjedosty hribow ſobu ſjedli.

* S Chemniča pižaja, ſo ſu tam evangelszy wobhyderio k byrglam, ſiž maja ſo w tamaisčeji pedjanſtej zyrſtu twariež, 154 tl. nawdali.

* Ma želesniž bes Gentom a Univerpenom je ſo 18. augusta wulſte neſbožje ſtalo. Taſo me- nuiž wečor wokolo 9 hodjinow čjah pschi edje, ſaloži won do nječege, ſchtož na želesniž lejeſche. Lokomotiva pſchindje psches to ſ kolije, powali ſo a bliſche wosy ſtorejichu taſ do neje, ſo na fruchi djeſteču a ſo wot wohnja, ſiž bje ſo ſ lokomotivu roſſypal, paſicj pocjachu. Šsydom ludži je psches to wo živjenje pſchischko a 26 parſhonow bu mene, bóle wobſchodijenych.

Liftp ſ Móſkwy.

Psched ſpomnenje. Wſchelake nowiny ſu do Móſkwy dopiſowarjow poſtali, ſo bychu jim tucji wopiskowali, kaž ſo tam ſkrónowaniom tu- ſteho khjezora Alexandra II. ſmjeje. Den:ho taj-

ko dopiſowarsja maja tam tež nowiny, ſiž „Neue Preuſiſche Zeitung“ rjeſaja a w Barlini wulha- djeja a my čzemu ſ tych ſamych njeſto ſa na- ſich ſerbon wſchelotjež a w Serb. Nowinach wotcjiſciecji dacj. Spomneny dopiſowat pak piſche:

Kaſke je to mjeſto, tutu Móſkwa! Kaſ malo ſnaže jedyn pola naš tuto ſrdeſne mjeſto wulzy- ſylneho ſlowjanſteho khjezorſtva! — Móſkwa je we mni runje taſte ſpođivanje wubudžila, jaſo w Franzorſach, hdyž ſo jej w ljeći 1812 bli- jachu, a tehdyn bje wona ſjedom ſzini wot teho, kaž ju njeſko widzimy. Móſkwa nedawa ſo ani ſ daloka, ani w mjezi ſamym ſe ianym druhim eu- ropiſtum hlownym mjeſtom wſchirunacj. Štotere ſu tormy a termiki zyr wjow, jedyn widži wſchu- djom neužijnje wulſte domy, haſy ſo wot cijotv blyſchečja, mójko ſe ſtajnje w paradnej draži a piſci wſchitku tym wuſladujiſech kóžde wokomik- nenie taſte zuge dživne draſzen a, ſo jedyn ſe ſpo- dživanja nevičindje. Piſci tym čhu pak tola tež na to ſpomnič, ſo je drje na haſach a ſ wonka wſchitko taſ cijete, ſo ſo, móhť tež, wſcho blyſchečji, ale ſo pschi tym w domach nuaſka tola wſcho tak ródnne neje, kaž ſamy to w Barlini ſwucjeni. Tak je to tež ſ wojaſami. Ma haſy ſhodži wojaſ, kaž by kóidu minutu psched khjezorom na ſtraj cijah- ny, ale w kaſerni won w ſwojim dohlim, ſchierym manlu abo plasjcu (kaž Ružovo praja) tak lu- bojny wonnehlada.

S p ē w y.

Što to myſli idto to mjeri,
Kaž ſo bóležit k rejam cijeri,
[: Domach kbrony Pjeta,
Na ſtakanzu ſtetá:]

U nej' nihdy, nihdy doſz.

Kaſke ſu to dživne fuſy,
So w tej ſorčimječiž kaž huſy
Hólzy wſche o vija,
Piwko ſa ſa: lija [:]

U nej' nihdy, nihdy doſz.

Komu taſti khumſcht ſo džije,
So tón ſorčimak viro ſežije,
S rjeti pičke ſlumpa,
So vičjeli ſlumpa [:]

U nej' nihdy, nihdy doſz.

Hdyž ſo hólzy reſwacj mjeria,
Hjer.v hnydom ſteku cijerja,
Weſchi venes ſlineži,
Bóle truna ſoncji [:]

U nej' nihdy, nihdy doſz.

U te mlođih holžih brysčne,
Kak ſu te ſtej vychu spjesčne!
Kaj ho ſabušluje,
Kózda poſtaſuje:]:
    U nej' niždy, niždy doſz.

Horža Rusa, ſtara Gusa,
Pobjež ſ mužom! idio b'dje nuſa?
Skukaj w dobrym troſči, ſ
Gauſod tolet voježi:]:
    Nech nej' niždy, niždy doſz.

Wſchudje dôlh a vróſne blaſi,
W korežmi pſehežy poſne ſaki,
Rajſka je to nuja,
Mloja luba Rusa:]:
    Deno pſehežy korežmi doſz!

Cyrkwińska powjeſć.

Werowanie:

Michalska cyrk: Jan Peticha, bjeſgar a ſchewſki miſtr w Budyschinī, i Mariu Petchez i Čiſtoni.
Podjanska cyrk: Michał Handrik i Kameńeje, i Hanu Wóſtez i Khełna.

Krčenje:

Michalska cyrk: Hana Augusta, Kryſtiana

Ferdinanda Martiņa, homorniſa na Židovi dž. — Maria Therēſia Handrija Zimmer, mlávka w Brjeſſowi, dž. — Gustav Adolf, Augusta Janascha, fabričarja a wobydlerja w Dobruſchi, ſ — Handrik Ernst, Pietra Wagnera, živnýſerja we Wultim Weſtowi, ſ.

Podjanska cyrk: August Miklawſch, Handrija Miklawſcha Nehorka, krawza a wobydlerja na Židovi, ſ. — Bedrich Wylen, Kortje Augusta Bergera, korežmarja na Šeſtoſlzy, ſ.

Zemrječí:

Dž. 14. augusta: Hana, nebo Jakuba Haſa, wobydlerja na Židovi, ſavostajena wudowa, 62 l. — Madlena Peiſchkez i Mewkez 29 l. — 16., Kryſtiana Karolina, rodz. Philippez, nebo J. G. Preiſchera, kbejerja a tkalca na Židovi, ſavostajena wudowa, 55 l. 10. m. — 17., Maria Amalia, Žana Adolfa Haſera, kbejerja na Židovi, dž. 2 m. — 21., Jan August Pawoł, nem. ſ. i Małkez, 7 n.

Guſe ſa tvrjeň, 16. nedželjivo ſv. trojiz, (7. septembra) ſmijejo ſo w tříznej zyrki w Draždjanach ſerbſk. Boja ſlužba ſa evangeliſko-lutheriſtich Škerbov po dotalnych moſtbiňach. Priedowanie buuje k. duch Wjazka, ſpovedž k. vicedirektor Vaňak ſ Budyschina djerzeč.

Hans Depla. Šey dha, Mots, vondželu u ſhorho wiđil, ſiž ſu budrſzy rjeſniſy dôſtali.

Mots Tunka. Hai, to je kraſna ſhorho a je wjeſcie pjeſny penes vlaſhiſa.

Hans Depla. To ho wie!

Mots Tunka. U tón wok na nej je runje, kaž w ſchrifelu na nej muhlaďaſ. Kaž by žiwy byl; tak derje je trebeny.

Hans Depla. Ale mot ſeneho čjlowečko, ſiž je nule ſhorho iž wiđil, vrajachu, ſo je móu mjeſnil, ſo je to ſchleſejerita ſhorbi.

Mots Tunka. Cioho dla paſ to?

Hans Depla. Ně, dolež je ſwoje ſnamijo.

Mots Tunka. A hm!

N a w ē s t n i k.

Dr. Whithowa wodziczka sa wočzi

wot T. Chrhardtta w Altenfeldt i w Thüringstei, s wiazorymi privilegiimi wyholicz weřchow pocieszena, wovoſalne ſo be wschliskimi dotalnymi wočzi hoizgmi brjedkami piches ſwoje ſbožomne ſtuſowanje wſtejendje jako nojstahodniſta a najlepscha wodziczka w taſkim nastupanju, a može ſo jako dovoſaſany hoizgh v pochylnazu brjedk a jako

wjeſta pomoz ſa ludzi na wočzomaj bjeđných

kōzemu poruczeſej. Wona hoſi wjeſje a rucje a be wschliskich ſtakdonych ſziewkow, woſebje pſchi ſahorenju, ſzepnenju, ſubocji, ſylſowauju a bjezenju wočzow, kaž tež viđi ſlabefzi po bjetu a vločji bleſbla ſ wutožowanjom jenož 10 nſl. a rjela ju jenož woptwardzim Traugott Chrhardt w Altenfeldzi w Thüringſtei. — Sklad ſa Budyschin je w **hrđowiskej haptyni**.

Vote mine dijelane
draždanske beſtuschi pſche kurjaze woka
poſtciuia tak lohki, kaž wjeſje pomhaſy brjedk
k weſtronenju tuteje tak boſoſnejie czwilie. W
Draždansach pbedava je **janđelska haptynka**, w Budyschin i pak **hrđowska haptynka**.
H. Werner.

Burſke ſubio ſ 91 dawſkim jenožem, w jeneſi
ſerbskej rhy nedaloko Budyschini ležaze, je ſe
wschliskim pichelskuſchenſtwom **hnydom** na pſche-
daň a može ſo wſcho dalsche w Budyschin na
ſchulerſkej haptyni čo. 3 po 1 ſhodzi ſhonej.

Pſchedaň ſi wnoſje.

Sahrodnika živnoſi, ſe 127,65 dawſkim je-
nožem napoſojena a 27 aktow 175 prutorow
wopſchijaza, je pod ſpodobnymi wumjenenemi w
Kliſližy pola Polipzy na pſchedaň. Wchu dalſchu
roſprawu wo tym dawacj ma fočjmar Ziehang
tam poruczeſe.

W Małych Debzezach je dwajchoſowa
ſhjeja ſe ſhadowej ſahredu ſe ſwobodneſe
ruſi na pſchedaň a može ſo wſcho dalsche čo.
37 tam naſhonicj.

Eſobotu 23. augusta t. l. buchu iſt mjechu ſ
rōlkı tobaka, ſ 2 ſtehicomaj manschestra a ſ nje-
ſotrymi puntami ſhljeba na puczu ſ Budyschini
do Delneje Horki ſhubene. Sprawny namatač
czyt tute wjezy we wudawańi Serb. Nowinow
wotedacj.

S ſ u Č e d r o ž d ğ į e

gylje ſvline a po ſotručž ſo derje bib, ma ſtajne
čjetſtre na pſchedaň w Budyschini na ſerbskej haptyni
w welbi, pſched ſotrym ſtaſ ſwaj miraj wupoſ-
ſnenaj. W. J. G. Nieckſch.

Pſchi ſwojim wuczeſhnenju do Ameriki praju
wschliskim pſchedzjalam a ſnatym wutrobne božemje.

W Budyschini, 30. agosto 1856.

Jan Bedrich Mänsling.

Wchi ſwojim mothodzi i Kobeliu praju taat-
niſchei čjeſenej gmejni wutrobne božemje!

Jan Schneider.

Serbiſti miſionuſki ſwedzen
ſredu, 3. ſeptembra popoſnju w 2 hodžinomaj
w Hredziſteju.

Próſta.

Wo roſprawu w Serb. Now. wo ſaſojenju
a woiderzenju ſhromadzimy požolneho towarziswa
na ſafim rajtarju luboſnie proſcha
njeſekotu veželario pſchi Czornicy.

Gzali ſakſkoſchlesyjskeje željuſy
i budyskeho dworſniſeza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pſchivoſnju
12 h. 53 m.; popoſnju 3 h. 52 m.; wiezor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Šorelaža: rano 7 h. 47 m.; dopoſnju
11 h. 40 m.; popoſnju 5 h. 2 m.; wiezor 8 h. 27 m.;
w nožy 12 bož. 4 min.

Penežna placisna.
W Lipſku, 28. augusta: 1 Louisdor 5 il.
16 nſl. 4½ np.; 1 poſnowažajh čierwieny ſlow
abo rufat 3 il. 5 nſl. 4½ np.; wiſke bankowki 10 il.
Spiritus w Brothlani 16⅔ il.

Zańdženu ſobotu žita w Budysinje płaćach:

Korc.	Wyšsa.			Vižsa.			Srzedzna.		
	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.
Moſka	4	15	—	4	5	—	4	10	—
Vičenja	7	15	—	7	—	—	7	7	5
Sejmen	3	7	5	3	2	5	3	5	—
Worž	2	25	—	2	15	—	2	20	—
Hroš	5	15	—	—	—	—	5	7	5
Rjepl	9	15	—	—	—	—	—	—	—
Zabu	9	15	—	—	—	—	9	10	—
Hejdunſka	7	15	—	—	—	—	7	10	—
Bjerny	1	10	—	—	—	—	1	2	—
Kana butry	—	14	—	—	—	—	—	13	—
Dowoz:	35392								

Cišćene po ſ. B. Hiki w Budysinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawatku Serb Nowy při oohatych wrotach wotedac, placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto płaci $\frac{1}{4}$ nsl
Štvortlétne předplata pola wudawaru 6 nsl. a na kral.
pôsce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 36.

6. septembra.

Léto 1856.

Wovisidiecie: Swietne podawki. Se Semij. S Wojerez S Lubija. S Kamenca. Se Schjerašova. S Budyschin. Kralow wopyt w Hornych Lujizach List s Galizye. Svjewy. Hanž Depla a Mote Tunka. Zyrkwinke rówejje. Nawieschnis.

Swietne podawki.

Sakſka. Po zlym kralestvi, s najmenšcha we welskich a mensich mjestach, bu 4. septembra 25letny jubelni ſwedjeni ſpoječenja ſaſteje wustawy abo konſtituzije s Bozej službu a na druhie waschnie ſwedjeniſh wobendjeny. — We Waldheimi je tu khwili hicheje ſchleſnacze meſſich ſbiežlarjow w jaſtwi a bes nimi tej Heubner. — Kral je s temu, so bychu ho na ſwedjenju 25letneho wobstacia ſaſteje konſtituzije khubji w Dráždjanach s dobrej ſiedju a s vičem woschewili, ſe ſwojeſe poſladniſp 00 u. darit.

Prusy. Hac̄ ſo pschećiwo Verberam, ſiž ſu na marofanikum brioy pruskeho prynza Adalberta nadpanyl, njeſchio ſtane, neje hicheje ſnate. Prynz Adalbert ſo, tak rucje hac̄ možno, na khwili do Barlina wrócił a ſo potom ſaſo na dalsche mórske pucžowanie poda.

Rakuſy. Khjezor je wobsanknył, ſo dyrbí ſo njeſchio nowych wojsklich lódjow twaricę. — Wón je ſo s khjezorku a s mnohimi wýholicimi ſaſtejniskami do wuherskeho mjeſta Grana podat, hdzej bu w tychle dnjach tamniſcha nowa arzbiskopſta zyrkej ſ wulſej pychu pochweczena. Wuhowany hudiſbu miſčir Franz List, ſiž je we Wuherske rodjeny, je s tutej ſwiatocžnoszi woſebnu hudiſbu ſ Bozej miſci ſestajat.

Franzowſka. Khjezor a khjezorka ſtaſ hicheje w diarijskich ſupelach, hdzej je tež general Bosquet, ſ Remy derje ſnaty, husto w jeju bliſtoſzi midziej. — S Algierskej ſu poeweſie vſichſte, ſo ſu tam 21. augusta khjetre ſemjerženje mjeſci. W Philippvilli bu zyrkwiny torm

wot neho powaleny a wſchelake twarenja ſo na puſtachu, ale wo živeneſe tola nichón pschichol neje. — Schromadna ſumma wſchitli ſmilnich dorow ſa tych, ſiž buchu w Franzowſkej wot hjetuſkich po wodženjow potrebeni, wunoſha 10,110,115 nótow.

Schpaniſka. W Madridji bu 26. auſtusta kwaſ ſchpaniſkej prynzechyny Almalie ſ baſerskim prynzom Adalbertom ſweczeny.

Jendželska. Jendželske ministerſtwo bjeſche w čiaſu, jaſo wone ſ Rusami wóſnu wedzilice, wele Niemzow ſa wojalow do ſlužby wſalo a tych ſamych ſo niehdje 7000 ſ Remy a ſ Turkowſkeje do Jendželskeje wróciſto. Lucji ludzjo mają ſo, hdzej ſaſo do ſwojego mózgnego kraja pschindu, po koſtanja bojej, dokelž ſu ſ welscha ſtradju cjeſnili a duž žadym džim neje, ſo ſo jim domoj nochje. W Jendželskej ſamej pak tež woftacj nemóža, dokelž je tam ſaſon, ſo tam zuſnicy jako wojazy pschebywacj neſmedja a duž je jim ministerſtwo priódſtajito, hac̄ do jendželskeje Afriti, na vſchedhorivo dobreje nadžije hic̄ nochzedža, hdzej chze jim wone ſózdemu woſebje tak wele kraja daciej, ſo može ſo derje žiwic̄, jeli chzedža tamniſche mesy psched Kafarami ſaſitowacj. Dokelž ſu wumienenia ſa ſpomennych Niemzow duſtne a dokelž jim ministerſtwo tež ich ſony a džieciſi darmo do Afriti pichewejda, dha tam woni tež najſtere wſchitzy póndu.

Turkowſka. Dokelž ſu Čjornohorenio abo Montenegrinario w poſteñſkim čiaſu njeſotre nadpady na bliſtu turkowſtu woſolnos ſčinili, dha chze njetko ſultan wóſko na nich poſtačz. — Wſchitte franzowſke a jendželske wojsko je

Turkowemu wepušczeniu. — Kiedyli paſcha, kij je ſa róſtanja na tuſim khejzertim dworze po- menewauſ, je ſo do Wóſtrey na pucz podat a dręce tam hicieje w prawym czagu pichinde, ſo by pola frónowanaſia khejzora Alekandra pich- tomu kiey mahl.

Ruſowſka. S Póſteſte pichaſa, ſo je ſo tam ſemjanſtwo zvolje k pichetelnoſzi k nowemu ruſemu khejzorej pichivobroczito, doſeſz je lud ſtončnje k temu pichetwiedzeniu pichidet, ſo żadny guly ſrat abo khejzor Potakam i politiskej ſamostatnoſzi pombacz nocht, a ſo je teho dla najſlępe, braw Pełazy i Ruſami dobre pichetel- ſtwo dżerža. — Ruſojo ſu Kars a miſcie druhe turkowſle miesta, kotrež biech hicieje w ich ruzg, w nowiſkim czagu wepuſczejili.

Ze Serbow.

S Semiz, 30. augusta. Weſera wieczor bie tež pola naſ ſwedjeniſte poſtrowenje naſcheho lubowanego ſtrała. Nedaloſo reſtaurazije pa- leſciej ſo dwie mullej bromadži tucizo a njehdzen 12 wuzow ſteſieſe piadi želeniuy je ſmolnižami (Gackeln). Wete luda bieſieſe ſo ſ tych bliſſich wſow, kaž tež ſ naſcheje wſy, bromadu ſefcto, a jelo ſrat we ſwojim ſratowſlim wofu pichet- ſtwe a ſofta, jaſlinca mózna ſlowa. Njet wuſtupi L. präſident ſ Eriegern nad Tumizami, ſerrebej jeho ſrójba a drugi ryceſtublerje wob- dach, a poſtrowi wyſokoczeſeneho ſtrała na me- ſach Lužiſow i ſródkimi wutrobnymi ſłowami a projeſte ſemu „božemje“ we meni Lužiſy a wiſhitzu pichetewni podperacu ieho ſlowa viſes ſteſtociu ſlawu. Njet rraji Zeho ſratowſka mojefoſz we ſrotkich, wutrobnych ſłowach ſswói dſak, — a czah ſjedjiſche date. Paſ ſjedem wonjemi poſ- lenia ſlawu, da ſo nedaloſo jeleſniſy na hórzyn njeſotre ſkocz ſylnie iſeli a blaj! ſrafne, jaſne ſulſe počjachu k nebiu ſo ſbiehačj do wyſokiego poſwieſta. To ſo wiſho ſyboleſche, a wiſhels- barbiate rakety ſuwachu ſo bes mymi druhimi wohnenjowymi ſmijzami, kaž lubosne metelje bes drukami. Zelej k nebiu ſavaze plómenia a ſy- czate brązowſle praſkarwy ſo jara derie ſpodo- dachu. Tuto ſwedjeniſte „božemje“ bie wot tych ſneſow: hrabie Schall, ſ Eriegern, ſ Brescius, ic. ſhotowgne a wot druhich a luda rady pod-

vetane, wſbach placieſche to ſamo lubowanemu wóznej naſcheho kraja a tež naſcheje Lužiſy a wiſhje bieſie ſoſda wutroba ſahotena a pich- waſche hryž tež meteo: „Doh' ſtrała Johnui Boh!“

Dofeſz runje viſam a je ſo we nominach wo roſtraru wo pečotarſlim towarzſtwi na raf- tarju proſylo, dba chci mojemu vriodkwiſaſ, hafle pich ſtončenju lieta wobſtewni roſtraru dacj. — Dzień 20. iulija popoſtnu w 3 ſendje ſo we hoſenizu i ſoſtemu raftarju 20 reſetarjow a pichetelow pečotarſtwa a wobſantnycu, ſo obiedzia pečotak ſe towarzſtvo ſatoſie, ſo tež by ſo mieſačnje junſtacj na raftarju ſbromadžito a ſo wo naſeňnoſjach pečotarſtſich wojenſtowow roſtrucjewato a wudofonjato. R. dućomny Wall- man ſe ſ Smilneje bu ſa pichedhydu, rydotař Winkler ſ Tumiz ſa jeho namjeſtnika, wueček Muciñik ſe Semiz ſa viſmaſedierja a mynuk Jencz ſe Semiz ſa poſtađnita wuſwoleny. Kožen hofuſtow wptacj ſenež 2 nſl. do poſtađniw, a hafle tehdem ſo noſe výchinoſki wnpisano, bdyž je poſtađniza próna: ſtečej paſ ſo husto ſtacj nebudze, doſeſz budža wiſhice nenuine wudawſki preči woftaci. Do wuberka buču wuſwoleny: Mořic Rychtai ſ Póſtowow, Michal Čahoda ſ Tumiz a Jan Lehmann ſ Wellowow. — Na prienej ſbremadžiſni wuſadjoſasche ſo to- warzſtvo wo ſwonekennych naſeňnoſjach. — Druha ſbremadžiſna (wot 21 wopytana) wotdierza ſo 17. augusta a 1. duch. Wallmann cítaſte ſwote dželo wot: 1. ſwata pečotow a 2. wot ſamownoſiom pečotow. Potom ryceſte ſo wot ſratowſka a jeje woploženja; wot piyu pečotow a wot wobſtaranja a wobſledanja tych ſamych po Díleržonowym maſchniu. Cíum wiſažy pečo- tarjow pichetupi, cíim wetsche žorta ſbonenja budia ſo towarzſtvo wotwrcz, a wone budze wiſhje wobſtacj.

Horiſta w.

S Wojerzy. Predawſki ſakſki minister hrabja ſ Ginfiedel nad Bórlamorom a t. d. je ſuđomnej zvſki riany, želeſny a behacje po- ſtečenj ſruciſte (Božu matru) durt, kij bu 14. nadzelu po ſwiatej trojicy do naſcheho Božeho domu poſtajeny. Maſcha ſerbla a niemſta wo- ſada je ſ. hrabi pich ſwoju zvſkiwifku depu- taziu džalny liſt pichipoflacz data.

Substa. Niż appellationski radzięsel Dito
z Drażdżan, ale wiesty Winger, justizny ra-
dzięsel pchli spruchellegiu w Lipsku, pchliędze hem
sa direktaria kraju budništwa. Wón budżet pch-
odnie direktarz tudomneho wokreśnego budništwa,
tjż so, saj nietko wschodżom z wiestoszu rjela,
1. oktobra jałozji. We wokresu tuteho budništwa
a pchli tutym budżet k. Rumpełt, nietk aktua-
rius pchli kraju budništwa w Budyschinie, tjż
k 1. oktobrzi hem pchličeble, statuy rycznik (Staats-
anwalt) Radzięselo pchli tutym budništwi bu-
djesa k. Haberkorn, dotal miejcejanesta w
Kamienzu, k. Schmidtgenu, tudomny krajo-
budništvi radzięsel, k. Wehinger, aktuaris w
Bukowicach, k. Petisch, pomognik w appellationskim
žudzi w Drażdżanach, a k. aktuaris Petesch
se Žitawy. K. budništvi radzięsel z Mücke —
njehduski justiciar w Huiry — pchliędze do Hu-
bertusburga a je sa direktaria tamničeho wo-
kreśnego budništwa a k. aktuaris Petri pak
sa stajneho rycznika w Reichliny pomenowany.

S K a m e n z a. D i e k t . ē i u d e m n e h o w o-
k r e s z n o j u d e n i s t w a b u d z e n a s h n j e t i ſ c h i j u s t i z a n t-
m a n n t. H e n s e l a s t a t y r c z n i k v s c h i t u w y m
j u d e n i s t w i t. W ä c h t e r, t. f h w. r c z n i k w L e i s-
n i g u. T e j p s i c h u d z e h e m i a k o r a d z e c z e l t t u t e m u
j u d e n i s t w i t. f L a r i s c h, t u k h w i l u p o m e g n i k w
a v e l l a z i o n s f l i m u h d z i w B u d y c h i n i. D a l i s c h i r a-
d z e c z e l s o v s c h i t u w y m j u d e n i s t w i b u d z e j a t M a u-
m a n n, p r e d y r c z n i k a j u s t i z i a r, t u k h w i l u a f-
c u a r i u s n a h a m c z i t r o v, t. d u C h e s n e, p r e d y
r c z n i k a j u s t i z i a r, t u k h w i l u a f c u a r i u s v i c h i j u d-
n i s t w i w B u k e p i z a c h a t. P o m s e l, t u k h w i l u
a f c u a r i u s w C h e m n i z y.

Se S ch j e r a c h o w a . T u d o m n y f. aktuar ius
P a c h m a n n je ja m i e s i e c j a n o s t u w D a b l e n i m u
s w o l e n y a i e h o dla s w oje n j e z i e c h s t o j o n s t w o
o d n i s c h i m c j a s u s t e j i.

S Budyschina. W selskich Hornych Lwów-
zach miesięc północno-wschodnie 4 wójtostwa budništwa
Beurtegerichte) a to: tudy 1, w Kamežu 1,
w Lubiu 1 a w Žitavi 1. — Wone so pečja,
také všechné druhé w svém kraju (19) 1. ol-
šobra t. l. satola a wotewrja. — Ludomý krajs-
rozdružnosti direktor t. Graner nepřichází do
Roseno, ale do Bernu, kdeži bude direktor tam-
sího východního wójtostwa. Na jeho místě

psychindie hem l. Klemm, krajnosudniſki direktor w Lubiju, tuz budze 20. t. m. tudy do swojego nowego sastojistwa zaproszony a psychichodnie direktar pschi tudomnym wokresnym sudnistwem. Radziceljo utego sudnistwa budzeja, tak daloko hacz su wieki a snacj: l. Bach, krajnosudniſki radzicelj tudn, l. Lam, ministerialny sekretar f Dravidian, l. Blesky, a l. Seemann, (Sserb) krajnosudniſta radzicielej tudy. Wschi tudomnym wokresnym sudnistwi budze l. Rosenthal, vredy justiciar w Reichenau, tu skwili pomoznik pschi tudomnym apellacionskim sudnistwi, statny rycznik.— K. aktuarius Žicheila psychindje sa radzicjela do Žitawy f tamnischemu wokresnosudnistwu.

S Budyschina. Po hem v schindzeni po-weszi je so wiesty Jan Sommer s Mateje Prahi vola Hodzija, fiz du k 15 $\frac{3}{4}$ letnemu zuchthausej sapalenja a drugich skoncistrov dla wotjudzenj a piched frótkim do Waldheima wot-wedzeny, w tamniachim zuchthauſu wobwieszyt.

S Budyschina, 2. septembra. Djenška
w nozy $\frac{1}{4}$ wumre tudy wulzysaſtujbny a wy-
bosodostoiny knes S moča, senior na tachanistwě.
Hjzom piched schwörliſtetom bje jeho nemóz na-
panyla, tola bóry ſaſo woudſcbejta. Ale 27.
augusta trechi jeho mošy tak mózny ras (Be-
birnſchlag), so wjaz wot'horič nemózne. Neboh
knes je 1789 w Hrubecjzach redieny a 1815
fa mjeſchnika ſweſcienn; wot teho čjasa je won
w naschim mjeſzi ſtuſkowat, a to na predy jako
kaplan a wot l. 1826 jako farač herbiſtej wos-
hady; 1830 bu won kanonitus a 1842 ſenior.
Jeho ſaſtujbny je tež naſch mitolzivý král piches
to poczecjat, so je jemu rycerſki ſich ſaſtujb-
nebo rjada ſpozejt. So je won jako duchomny,
konſistorialny radjicel a inspektor herbiſich wy-
czerniow wele fa Eſerbów džielat, te idobuje a
džakomnie tež w tyhle liſtach wopominamy. So
pak je piches ſwoju piłnoni, dobrociwoſi, ſne-
ſliwoſi a druhę poczciwi tež w ylum mjeſzi czesz
a khwalbu dobyt, to se wichsich stronow hjzom
njetlo klyſhimy a tež pchi jeho pohrebí, ſiz mje-
ſeſche ho piatk depołnia a ſotrebož wepiſhanje fa-
tudžen pichinebny, w potni mjeri wohladačny.
Mier a poleſ ſeho neſmertnej duci!

Kralowd wopyt w Hor- nych Ujazach.

(Skonczenje.)

Zato bje Jego Majestosz kral Jan Budyschin wuteru 26. augusta popelnu w tsecie hodzini wopuszczenia, pschiwese so won na swoim dalsichim pucju pod swonewymi synkami tej do Grodzischa, hdzej bu pschi czechnych wrotach, pschede wbu natwarench, wot duchomneho, wot khejsjetaricw a gmejnsteje radu, kaj tez wot wucejerja se schulstimi dzieciami i krolkej ryceu a s mifrocnej blawu pestroweny. To samo sta so pschede knezim dworom, hdzej biechu knezi czechadni a dzhitacero w dwiemaj rynkomaj se swoim gratom w ruzu postajeni a zato bje kral psches schiwi czechne wrota do dwora pschijet a pod synkami salsteho krajnego spiewa, wot herzow i stanach, s wosa wustupit, bu wot grodziszechanskiego kneza, s. wyscheho dwortskeho marshala s Gersdorff a wot wosolnego senjanstwa pokornje powitanu. Po krolkej swaczini poda so kral na stare, w knezej sahrodzi lezaze a saton dzeni s khorhojemi renje wupyschene grodzischo a noi tam do knezeje krunuani a wocejne, hdzej kneze kowjada a wozu se wschej ledziblowski wobbladowasche. Na to wroczki so wen hischeje na khwili do hrodu a wopuszczeni ujchdje $\frac{1}{2}5$ Grodzischo pod swonensom swonow a pod blawuwalanjom ludu na knezim dwori a scialiske intodeszje vschi drugich czechnych wrotach a wejesche so dale i Wosporki. A powieschenju swedzinskiego duja dojachu potom schulskie dzieczi swaczinu wot kneistwa, kneza czeledz a dzhietacero, kaj dwanacjo najstarschi wejni wobdyterio yas dobra kozhina. Tez bu wot kneistwa mlecznym starym ludzjom penezny dar darenz.

To Wosporka, kiz bje s pletwami, s wienzami a czechnymi wrotami bohacze wupyscheny, vichiwese so kral wokolo peczich hodzinow. Pschi wrotach bu won wot duchomstwa, wucejstwa a schulskich dzieczi swedzinszy powitanu, a wuskupi potom w samym mjeszi s wosa a wobblada tannische kralowske budnistwo a dawasche pebi tam tez po krolkej rycej wosporeczanskoj mjeschianosty mjescheciansku radu atd. prijodkstajic. Na to kupi won saho do wosa a wopusczeni Wospork, kiz biesche swojego krajnego wotza prjeni krocz

wobladat, pod swlym blawuwelanjom a vichiwese so $\frac{3}{4}6$ do Hotschin. Wola tamniszeho rycerstvublerja k. Schmalza biechu so wosolni salsy a pruszy knezia shremadzili a na knezim dwori wobbladowasche kral wustosenu, s polnych plodow tutebo kubla festajanu a wupravie twoje spodebanje na tej samej. S Hotschin vichiwese so kral do Kettler a wobbladowasche tamniszeho rycerstvubleriskeho najecka Giecknera kowjaju skot, kaj tez jeho wulku twareczowniu. Wokolo 8 hodzinow vichiwese so Jego Kralowista Majestosz pod swonensom wschitskich swonow do Lubija. Miesto bje renje wupyschene a bohacze pochwietlene, tez biechu so mjescheciansky tselzy na torhoschezu postajili a kral bu psched radnei khejezu, hdzej bje wosej sastaz dat, wot mjeschecianosty, kiz tam se wschitski swjetnymi a duchomnymi sastojniskami stejische, czechiomne s ryceu powitanu, na kotoru z won s mitoszynym blawami wetmolwi a ijjedzische potom dale, bes tym so bu wia wokolnosz i lubijskie hory i raseta mi a s bengaliskim wohnjom pochwietlene. Wezior w 9 hodzinach pschiwese so kral do Herrenhuta, hdzej biechu khejeje renje wupyschene a pochwietlene a wustupi w tamniszim hoszenzu, hdzej so jemu deputazije herrenhutiskeje gmejny a evangeliskeje bratrowskeje unity, kaj tez druzh psches tomni psches hamiskeho hetmana s Carlowiz prijodkstajicu. Potom dziesche kral i wezerti, na kotoru z won tez sobustawy swonennych deputazior psches prosby. Rajastru $\frac{1}{2}8$ voda so won na herrenhutiske kralowske budnistwo, wobbladowasche tam wschitsko a wopyta potom hischeje pscheluryza Abrahama Düringera et Co a wobrocji so na to naprijodz do Berihelsdorfa, so by tamnischu wushowatniu a pschadowaniu wobbladat. Wot tam wroczki so won saho psches Herrnhut do Wulkeho Hennersdorfa, so by tamnischu krajny wustaw wopytal. Tam pschipostu chowasche won khwili schulskej wuezbi, pschihladowasche, tak holzy w swojich dzietarnjach a w sahrodzi dzielachu a pschewobhlada zyle hospodarstwo. Po dziesacjich wesesche so kral do Bernarcziz, kiz biechu tez jara renje wupyschene a hdzej won po prijodkstajenju wschitskich sastojniskow budnistwo wobbladowasche a tez Herrmannowa skulniza wopyta. S Bernarcziz

w ujedze wón do Wultich Radmeriz, so by tamnišči semjanskolnežniški wustaw Joachimstein te swojei pschitomnoſju pocjezil. Wot tam ije-džishe dale do Mostrowza (Ostrig), hdjež bjechu mjesto po móžnosti wupyschili a hdjež ieho mjeſečjanizm tſielzy, kralovske a mjeſečjanste ſtojnſta, ſaz tež woloni gmejniſki prijodſtejerjo ſe ſlamuwołanjom powitachu. Jalo bje wón ſudniſtw, jaſtwo a zyrkei wopyta, poda ſo na dolski puč a pschiſſedje wokolo ſe hodžinow do floſchtra Marineho Doka, hdjež bu po hóſtrſtim waschnju poſtroweny a ſe wotkal ſo po ſhwili ſe barvupiſchedžazei, w bliſkoſti Hirschfelda ležazei Müllerowej fabriky poda a po jeje, njehdje $\frac{3}{4}$ hodžinu trajazm wobhladowanjom do ſameho Hirschfelda poda. Tam bu wón ſredženizm poſtroweny, na čož wón woſebje tamniſhemu 84jetnemu mjeſečjanisu nekore psche-geſtne ſtowa reſny a potom woſej dale do Bitowu ijez voruči. Tam na neho hžom ijeſtizm wetečakovacu a wón bu pſci žonſkih wrotach, hdjež ſo rjane cieſine wrota poſbjeho-wachu a jemu bjetiwoblekane holčzi ſwjetli ſte-lichu, wot deputaziſe mjeſečjaniskeje rady powi-rony a weſeſte ſo po haſbach, hdjež bje ſe wo-beju ſtronow kommunalgorda poſtaſena, na tor-koſchco, hdjež wón w hoſzenju ſe ſtolumu ſtónzu wuſtupi. Tam ſo jemu wjedlate kralovske a mjeſečjanke ſtojnſta prijodſtejerjo, ſaz tež erjodſtejerjo nekotrych jednotow, po čimž ſo ſral ſaſo do wosa ſvny a po haſbach ſteſdžo poſtrijetlenje mjeſta wobhladowaſte, pschi čimž ieho lud ſe mnogim ſlamuwołanjom ſtroweſte. Po wróčenju do hoſzenza poda ſo wón ſe we-čeri, na kotrūž bje njehdze 30 woſobow psche-profyl a roſtryčowasche ſo ſe pschitomnymi na wchelake waschnje. Nasajtra džerjeſte kommunalgarda ſtalej ſe cjeſzi raiſchu roveillu a potom wopyta ſral nekore fabriki, žonſte twarenja, gymnaſium a druge ſchulje, ſaz tež radnu ſhježu, hdjež bje mala muſtajenja ſe ſpomnenych fabrikow vičihotowana, a ſnjedaſte na radnini piny. W 12. hodžini wopyta wón krajnouſtvo a voponju poda ſo do Reichenau a a Reiderſdorf a, ſwotkal ſo wečer ſaſo do mjeſta wróči, hdjež bu jemu ſe cjeſzi cjaſ ſe počadnemi abo faktami wotdžeržany.

Piatk 29. augusta pschiſſedje ſral do Wul-kebo Schunow a, hdjež ſudniſtw a Wān-tigowu damastowu fabriku wopyta, ſaz tež ſhježu ſeneho ſkala a potom pola fabrikanta Wāntiga poſnjeđa. Do Ebersbacha pschiwieſe ſo wón pschiſtelniu wokolo ſeneje hodžinu a bu tam tež jara ſwedženizm powitanu, wopyta ſudniſtw a jaſtwo, ſaz tež fabrikanta Henku a ijeđiſte ſotom dale do Nowoſalza, hdjež bjechu tež wchelake cjeſne wrota natwarene. Tam wón ſudniſtw wobhlada, dashe ſebi nekotrych mjeſečjanſkih ſtojnifikow prijodſtajic a poda ſo potom po nekotrych mitoſirnych ſtowach do Wopakeje, hdjež bje mlody lud ſe bjetoselenymi ſhorhoſemi viči cjeſnih wrota poſtaſeny. Kral bu tam wot duchomneho ſe poniznej ryču poſtowanu, na kotrūž wón pschegeſtne wotmolvi a doweſe ſo pod ludowym ſlamuwołanjom na kneži hród. Tam bjechu ſo nekotri ſtari wojažy poſtaſili, ſotrymž wſchitkimi wón woſebje poſreža a njehdje hodžinu na hrodi wosta. Na hród pschiſtne poſteſto mlodych holzo ſe nemu, liž jemu dwie trubi piſaneho platu, ſaz jón we Wopakej ſtaja, jalo dat ſa ieho pryngeſtvi neweſti pschiſte, ſtotož ſo ſemu jara ſpodobaſte. Po ſchelizm hodžinach pschiwieſe ſo wón do Schje-rafchowa, liž bje ſo ſemu ſe cjeſti jara wupyschili a hdjež bu ſemu wot nekotrych holčlow wawrinowy wjenz na alaſkowym ſarlu pschepeodaluy. Na to poda ſo wón na ſudniſtw, hdjež wſch ſwjeru wobhladowaſte a wot tam džieshe do zyſtwe, hdjež ſo pomodli a rōw nebo biſkopa Mauermannia wopyta. Pschi ſeho wotijesdu wuneſe ſemu juſticiar Hajnk ſlawu, ſotrej ſhromadieni ſylnje vičihloſowachu a na puču do Budyschina bu wón w Korsymju, Roswo dežach, Budedežach a Bieldežach wot ſhromadijeneje gmeinskeje rady, wot duchomneho, wečerjow a ſchulſkih džecij cjeſiomne poſtroweny.

We 8. hodžini pschiwieſe ſo ſral na budyske dworniſte, hdjež bje ſo ſe biſkop Gorwerk, ſaz tež viči woſka a kommunalgardy ſe poſtrowenju ſhromadijili. Krótko psched wotijesdom wupraji ſo wón pschegeſtvo krajnemu ſtarſhemu ſe Thielau; ſo dopomocje na te rjane a ſtaſne dny, ſotrej ſu ſemu Horne

Gužių pčebihotowale, ženje w Zeho pomjaku
newuhašne.

Pod staruvelarsom shromadzenych wotwese
so potam tral do Drąžian.

L i s t f Galizij e.

Woi Jurja Higki i Schrögiz.

W Kiechowicach (po polsku: Krzezowice) pola Krakowa, 28. augusta 1856. —
Lubu pčeczelę! Nimalie dwa dni biechmy my
na puciu, predy hacj so do Krakowa pčekine-
sechmy: p četoz jako biechmy i Budyschina pčekes
Lubii, Choreki, Kohlsuri, Gunzlau a Ligniay do
Wročlowia (Breslau) pčekijeli, dha nezowachnu
tam a nezechmy so halle druhi dien dale. Nam
so, djalowano Bohu, derje die, jenož priene n-
dzielie i ryču trochu slazasche, ale njetlo so i
Polakami derje rosemimy. Ja švrm na jenym
ubli abo forbarku, tis k Kiechowicam bluscha,
ja hospodarja pestajeny a mojej dijezji stej pček-
imi, syn je sa pčenca a dzówka ma skot wob-
staracj. My dostanemys na heto 90 tl. idu a
24 lózow žita, herak hūczeje bierny a sal,
drewo atd. Ja švrm ſebi tež ſruwu a ſwinu
ſupit. Moj inspektor može nemiili, ſchoſat paſ
rveži jenož pčeli. Knežeho ſtem je tudy tu
ſhwilu jenož 6 konjow, 5 wotow a 8 jatezow,
ale my tu borti wjazp horjadow destanemy, tis
su mot brabje Potozkeho w Hellandiskej ſupene.
Raich ſnes je jara dobry ſnes, ale na graczí
hūczeje wſchelake wiezy pobrachua, ſchotz yak
če nam won wicho ſupici, taž ſebi požadamy.
Hoyz teho dla naſch inspektor na Waſ w njeſtio
pčekes, dha budzieje tak dobry a wobſtaracjje to
borti. Cremo, zphlow, ſalla, kamentueho muhla a
wifa je tu doiz a naich ſnes ma tež papernik,
zoforewu fabriku, taž tež ſeleſome hamorn a ſe-
leſoliternie. Duž je tu wele zufcho ſuda je wſches-
lach ſtajow a bes nim tež ſhietro wele Riemjow,
tis w tych fabrikach dzietaja. W Kiechowicach
su ſupelje a moav tu rianu zpraci. Nedzielu
pčekimy ſem wele ludzi i Krakowa a teby tu
wenchlada, zato by jedyn w Drąžianach bot.
Wot Kiechowic do Krakowa je jenož iſi mitte
a może jedyn po ſeleinigu ſem pčekimy z. — Šovicj,
tis rosemi derje ſyp, może ſebi tudy ſa dien 25
npl. ſaplužicj a dzieto, pčekes dzietacj ſtet ſtare,

4 npl. Ale lubzjo ſu tudy jara ſeni a muſtch
nemoże ſedyn ſkoro nihdje žanych do dijela do-
ſtaci, tis radzio doma leža a ſieneho paſu, a
może teho dla ſosdy, tis ſem pčekimy, wieſty
bycij, ſo ſmijeſe ſtagne dijelo a ſo budzie ſo derje
živiež mōz. Ludzjo ſy a tudy wſchitko, ſchotz
pola Waſ w Salskej, ale ſadyn len niz, doſek
ſebi ton wjazp wjazp žuda, radzio dawaſa wont
polu dwie ſieci jako ſunatu leječ. Poſzwy muſy
ſhodzja dijelary dien a nedzielu ſenak ſwobleſani
ale žonie wullu pčeku čimia. Skót dyrti ſo
ſam wonlach živiež. Konie ſu ſledom $\frac{3}{4}$ wjazke,
ale pomatau nichtón netestdzi, ale wichtlo ſtoku
a to ſ dwiemaj ſeniomaj abo tež ſe ſchwirſom. Žunt
mjaſa ptacj ſu tudy $2\frac{1}{2}$ npl., butra a ſito
taž w Salskej; dale ſady w Galiziji je pak
wicho wele tuniſcho. — Poſleſieſza mječ, tudy
wastwuje neie; duž nich ſebi tola, tis ſem pčekimy,
poſleſieſzo ſobu pčekineſe, pčekoz ſow ſane na
pčekedan neju, hdy by jedyn tež wele penes ſa
ne ptacjzej chypt. — Burja moja tu wele pola
a ſo buču dijelacj netrebali, dha radzio ſtruk
pola pčekedadja a może jedyn ſutto (Morgen)
pola naſtbole ſa 20 tl. ſupicj.

To by bylo, ſchotz bych dženſha pižacj mječ.
Mječ ſo derje a moſtancie ſtrowy!

S p ē w y.

Ujetuſche žnje.

Te jnie ſu ſ Boha dokonjane,
Ten bur ujet ſiwo ſopy ſiebzueſe,
A hoyz ſu ſieba ſiebzowane,
Dba w dij, jo ſu jara bohate:
Haj ton, tis ſieba hūczeje morsota,
Lin tola wjeſzie nima ſanoh' dnja.

Te brozinje ſu wjazje napelnene
Wot delta horje poine do wjeſha,
A hūczeje wontach natrarene
Tež hromadow, tis „ſafimy“ menuja,
Haj wjazhe teho ſieba biom je
T h' ruma dla tež ſoſtto mteſejene.

My ſ naſchej možu nemožacmy
Tež jene ſen'cic ſi relzo naroz dacy,
Hoyz tež no runje progovalchmy,
Te pola hacj naſhelye wobdzieſaciej;
Nie ſen'cicy, Božo, twoja dobrotu
Nam rafje bohate jnie ſ hnaty ba.

Hoyz tak, taž ſieba, Božo hnada
Naſ ſohnuje tak jara behacjje,
Dhu tež ſu waſ v'dze ſapo rada

Wy, siž my žanoh' knepa nimacie.
 Ten thlief, siž dotal drohi jiedli sze,
 Ten hukom n'jetk to tójszto tunschf je.
 Duž khval tej Boha bratse khudy,
 Ktž žane jnje do brojne nekhowaſch,
 Ktž wele wjazdy husto iudv
 Wo Boži thlief tak multu starosz masch
 A „dželai, spjewaj!“ dale wezelje,
 Twój Boh wšchaf zapomnic cje nebudje.
 Ty yak, o Bo o, spoči, hdni mamy
 Te rjane jnje njetk domoi do brojne,

So je tei w mjeri wužiwamy
 Njetk wschugy k two ej ciezi diałomnje,
 A swarnuj tež je dale mózgeroszzy,
 So žane nesboje je nessash.

A tak budž nascha fermusch njetko,
 Ktž mamy jutje a tej pondželu,
 Tn diałny swedzen ja to wschisko,
 Echtz mobradži nam s wulſej lubožju;
 Haj s diałom nech njetk lózdy spóinawa:
 „Hlaj wjecznje traje Boże dobrota!“

Pjetr Młont.

Hansk Devla. Žito w vležtini swaduje, ale
 kutra ie tola hyst je vch zo tara d'oha.

Mots Tunka. Haj, ja bich chzyl, so by jeſe
 teždu poboru njetore žentnarje na všeboan mięk,
 iha bich neželu shróbile na piwo hiez moħl.

Hansk Devla. Ale jony tola na piwo ne
 swadja a tola nietotraſkuſiſ sa tym blada, o bo se
 kwojeſe buru vo mōi oszí vrawje wele wuwikowala
 a hev by tež rođla meidio ſekčiwij z dy biata.

Mots Tunka. Raha 'iv to mjeniſč?

Hansk Devla. Kak ja to mjeniu? Hlaj, wón-
 danjo džech ja všebeč W a ūlyſbach, so tam jedn
 muž helsky na jenu ionu rjeſtaſche a tule ionu

jagiſt schwach ja vrajeſč: „Ach luby Roba, nebiſt mež
 ja chzu eji wšchaf rida ujje ſhanu butru všebeč;“

Mots Tunka Haj bich ja wedžil so jedyn
 fa ri ſtanje butru doſtane, dha bich tež druhu trochu
 poſjeſi ak

Hansk Devla. Ach broſe, ſamo rjeſtanje to nečjini.

Mots Tunka. Ale wšchaf hy mi tola runje
 powedaſ, io ſi jena žona rjeſtanja dla jenemu mužei
 ſhanu butru všebeč chzyl!

Hansk Devla. Haj, wona bje ſemu predy ſhanu
 butru všebečala, na ſotrejz 8 lutow pobrachowaſte.

Mots Tunka. Haj tak! Hm, to je druga
 ſctb vymva!!

Cyrkwinske powjesee.

Krčení:

Michalska cyrk: Madlena hana, nem dj. se
 Židowa. — Maria Etereſia, Žina Bohu rjera Gāto,
 jkonoſz rjia w Briesowi dj — hana Madlena, Pjetra
 Čhramy ſhjeźnika we Wulkim Weltowi, dj. — Kołka
 August, Sandrija Kudzielje, wobvelerja a kamen rjia
 na Židowi, ſ.

Zemrječi:

Djen 20. augusta: Marija Amalia, nem dwój-
 niſka džewota ſe Židowa 9 n. — 21. Hulda Eugendreich,
 a M. Halter, wobvelerja na Židowi, dj. 4 m. —
 23, Madlena, rodž Hennigez, n-bo ſtanija Mi-
 ſtanje, wobvelerja w Małym Weltowi, ſawoſtajena
 mudowa, 58 l. 3 m. — 25., Jan Ponich w ſor-
 nej Rini 64 l.

Jutse, 16. nedjelu po krv. trojiz. smjele ho w
lubiszuej zvrtwi w Draždjanach serbska Boja služba
sa evangeliko-lutherskimi Šerbow po dotalnych most-
njač. Vredovanje budje t. duch Wjazla, spovedi
t. vicedirektor Wanat s Budyschima djeržec.

Gzabi saffoschlesynskeje železnizy s budyskoho dwornischa.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pschitolju
12 h. 53 m.; povoljni 3 h 52 m.; wiezor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min

Do Šorelcza: rano 7 h. 47 m.; dovolnia
11 h. 40 m.; poroljni 5 h. 2 m.; wiezor 8 h. 27 m.
w nozy 12 horj 4 min.

Penežna placzina.

W Lipsku, 28. augusta: i Louisdor 5 tl.
16 nhl. 4% np.; i połnoważazy cierwieni stow
abo rukat 3 tl. 5 nhl. 4½ np.; winske bankowi 101.
Spiritus w Pretschlavi 16½ tl.

Nawěstnik.

Rjamy huchi tórf

je stajnje pola foremarija w Drobach blisko Mi-
nakata na na-tunichu na pschedan.

Wojewenje.

Na lubli c.o. 7 w Dlñim Hunjomi budje ho
w uutoru, 9 septembra t. l.

15 kóp schundowanskich, wscheriskich a twarskich
destow, taz tez lipowych pfestow a schwertow i
hotowe penesje na pschedadzowanje pschedawacj.
Capociak pschedawania wopolniu wot 3 hod. inow.

Drewowa aukcja.

Na revjeru brodzic-czanskich lejomnosjow budje
ho nehrde 40 flostrom duboweho mješchaneho drewa
pondzelju sa tyozemj japo 15. septembra wopolniu w 3
hodzinach na pschedadzowanje pschedawacj.
Gromadisendzenje je w piwati w Hrodjischemu.

Zimmer.

Mješato zvje dobrych latowych budow ma na
pschedan na serbskej hach c.o. 28 Kaplet.

Zedyn džetacjer, taz bursle džetlo rojem, može
na čas wot Michala hacj do hod w jenej wóy
nedaloko Budyschima džetlo dostaci. Wscho dalsche
je šhonici we wudawarni Serb. Nowinow.

Sučhe drovžđe

zvje svine a vo krovči ho derje hib., m i stajnje
čerstve na pschedan w Budyschinu na serbskej hach
w selbi, psched lotymi staj dwaj muraj wupoz-
kuenač.

N. J. G. Niecksch.

Hoszenz w Bukezach.

Nedjelu 7. t. m. domkhowanka a bal.
Hudžba wot hudžbnikow lubijskich tježkom. K temu
najv. držničko pschedroščuje F. Möcker.
Wnozy 3. augusta je se prjedni truch pluha pschi
dalicjankej droj mintt a destane ton hamy, tij
jón jaſo pschinese, dobre myto psches wudawarnu
Serb. Nowinow.

Wondano bu jedyn bruny pschedeschcnič (Regens-
schirm), taz bje ho na fotolskej hach w Budyschini
stejo wostajit, wot jeneje jónskeje i Lebjež i tym
pschedspomneniem ſebu wjat, so chez jón hórsy
poli k. vefariskeho mischira Klingsta na rožku ko-
toliskeje a jnitskomneje lawiskeje hach wotedacj.
To pak ho hacj dotal statu neje, a duž ho spomin-
nena jónska i tuym ſwjeru napomina, so by ton
pschedeschcnič ſtere ljepe we wudawarni Serb.
Nowinow wotedata, hewak ho wot poligajstwa po
njon poſzele.

Mutanski i Luka.

Psche kózdy ſestaren y faschel,
psche bolenie na wutobi, psche dotho letuu
dybawosi, ſchi jubolenje, ſaiwanje yku-
zow je ton wot medizinalist ho radicjela knela
Dr. Magnusa, wokrešneho fyſikuha w Bartini

Placzina:	aprobierowany	Placzina:
1/4 bl. 2 tl.		1/4 bl. 2 tl.
vot 1 tl.	broſtowy syrop	vot 1 tl.

bjezd, taz ho w mnogich padach a stajnje
se ipokojazm ſutkowanjom načojo-
wasče. Tidom ſyrop ſutkute hnydom w
wycenim načojoowanjom w-ſebnje, psched-
wſchitskim pschi ſaſaklym a jačlokaſchelu,
spiedjuje wuſhad krafow, pomenski ſosko-
tanje w ſchiji a woſtron i w ſrótki m času
kózdy naſhylnisci ſaſchel, tez ton pschi ſučo-
cjeni a ročjeti krejwročjenje.

Na Budyschin a wokroloz pschedawa jón
jeniczy brodowska haptka.

Zańdženu sobotu žita w Budyschinje placachu:

Korc.	Wyšša.			cičsa.			Srzedzna.		
	Placzina.								
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rojska	4	15	—	4	5	—	+	10	—
Bičenja	7	22	5	7	2	5	7	15	—
Gečmen	3	12	5	3	—	—	3	7	5
Wewj	1	25	—	1	10	—	1	17	3
Grčca	5	10	—	—	—	—	5	—	—
Ripeti	9	15	—	—	—	—	—	—	—
Zatky	9	20	—	—	—	—	9	—	—
Hejdnička	7	10	—	—	—	—	7	—	—
Bjerny	1	10	—	—	—	—	1	2	—
Kana butry	—	14	—	—	—	—	—	13	—

Dowoz: 4850 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now při
sohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde čisto plaći $\frac{1}{2}$ nsl
štwortlētna předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 37.

12. septembra.

Léto 1856.

Wojscijecije: Wojewenje. Świetne podawki. S Lavoie. S Hliny. S Boschez. S Budyschina. Česká Božia služba w Drežjanach. Syjewy. Bytkwiniske powesze. Cjahi ſuſſloſchles. ſel. zc. Hanž Depla a Mois Lunka. Vichlopf. Maweschnik.

Wojewenje.

Dokelž je ho w nowischem čaju wwinilo, so ho všeckyň w §. 21. wuwedzajeho wukasa wot 15 mjerza 1851 k sakonej wot 14. mjerza 1851, cijichovne naležnoisje nastupazem, tak derje se strony ſenovitomew ſamym, kaž tež je strony njeſotvorch ſaſdjuſtowow už všeckyho pravje wobledžuje, dhu ho s tutym k wopominanju dava, so ſu vo §. 11 runje ſpomneneho wukasa wičiko ſtisťovanie, položenie abo naſvetſylatione nowiskich lažiow naſtuvaže a fe ſarjadniſtrom wokladniſy ministriſta ſuſtſkomnyh naležnoſtow wedžene, kaž tež vſchitke wot neho abo na vnu wudate kritonki khóſtow a ſchtempla ſwobodne.

To ma ho we wiſtach nowinach roſſierici.

W Drežjanach, 29. augusta 1856.

Ministerſtwo ſuſtſkomnyh naležnoſtow.

Štoboduy tnes s Beuſt.

Lehmann, S.

Świetne podawki.

Sakſka. Sañdjeniu ſobotu 6. septembra
mjeſečne rafuſti poſtlany, wečh Metternich, vſched
ſratom, vſched ſratowej a prynzeſhnu Margaretu
w piſtomiouſi zyſteho ſratowſteho doma a dwora,
kaž tež w poſlabyčju zuičh poſtlanzow vſchnu
audienu, w ſotrej wón ſa bratra rafuſteho ſhie-
jora, menuju ſa arzwojwodu Koſtu Ludwiga,
bohota w Tyrolſei, wo ruku ſpomneneje pryn-
zeſhnu Margareth proſhelsche. Wot miniftra ſ Beuſt
vſchivedzeny, reſny wón tele ſtowa:

„Najjaſniſchi kneje a ſrat! Wnhoſka kneni! Jeſo ſhieſorſka majeftoſa, moj najmitojuſiſhi knes, je mi tu čeſzje poſlani porucnoſz dal, vſchi Waju majeftoſiomaj wo ruku Margaretu, najjaſniſcheje prynzeſhnu ſakſteje ſa jeho ſhieſoru wyſkoſez, ſa knesa arzwojwodu Koſtu Ludwiga prohycz. Wulzy požadujo, so by vſchichodnoſz ſwojeho najjaſniſteho knesa bratra na tak tražje kaž tež wobſtejaze waſchne ſawjeſzil, je jeho ſhie-
jorska majeftoſz wólbu prynzeſhnu ſ weſelom po-
vitata, kotaž najrenſche ſamomnoſſie ducha a
wutroby we ſebi ſienoczo. Tutoń ſwiaſt budže
tak derje wobjemaj wyſolimaj knejerſlimaj do-

momaſ, kaž tež wobjemaj ſuſobnyh ſraſomaj
k čeſzi a wjeſzie tež k ſbožu.“

Na to mobroci ſrat na tajſe waſchneje:

„Czeſzjomna práſtwa, kotaž je ho namaj vſches
Waſch ert ſe ſtrony jeho ſhieſorſkeje majeftoſie
doſtala, napelnia naſu ſtarſhíſtu wutrobu ſ wul-
ſim weſelom. Moj namakamoj w tutym ſwiaſtu
už ienož ponorewanje stareho vſchecjelſta bes habs-
burgſkim a weſtinſkim domom a bes wobjemaj
ſraſomaj, ale ſpóſnawanej tež we wubernych po-
činſtach jeho ſhieſorſkeje wyſkoſeſje, arzwojwody
Koſtu Ludwiga, wiete rukowanje ſa vſchichodne
ſbožie naſu lubowaneho džieſzia. Moj dawamoj
teho dla ſ połnej nadžiū ſwoju nanowſku a ma-
cejčnu dowołnoſz k wuproſchenemu ſienoczenju, ſa
to hnydom ſwoje najhorſyſche ſbožopſhecja dla
ſhubeneju k nebij ſzelo.“

Na to mobroci ſo rafuſti poſtlany na jeſe
ſratowſtu wyſkoſez, prynzeſhnu Margaretu, ſtu-
tymi ſtowami:

„Najjaſniſcha prynzeſhna! Moja práſtwa ſe
na Waſchu wutrobu ſložena. Čawſynt a tawſynt
rafuſtich wutrobow budža Waſchei wutrobi na-
vſchecjiwo biež. Š wjernej nesherpliwoſju a jed-

nosju pak wotčasjuje kraňný hrabski kraj na to wokomitnenie, hdzej budje swoju pschichodnu boskošku radeſtneje povitacj mój."

Prynzessyna Margareta wotmolwi na to table:

"S dowolneſzju ſwojeju staroſteju pschiwolam tej ja ſ mojemu ſjenocjenju ſ jeho khejerskej wyhokoſzji, ſ arzwojwodu Karlu Ludwigom, a džu wyhokoſkemu khejorskemu domej, kaž tež kraňnemu krajcu, kotrýž pschichodnie ſa wotný kraj ſmjeju, ſ naſsprawniſchej ſwjernoszji pschiwiaſacj."

Potom pschiesachu wſchuzý pschitomni kraljeſ a kralowej, kaž tež prynzessyny Margarecji ſvojeſ ſ blubej, po čimž djeſte pola krala wulka hofzina, wećzor pak bje ralufski pôftlanz ſwoje wo- bydlenje jara pschijnje poſhwjetlicj dat.

— Swudowena kralowa Marja je ſo 2. ſeptembra do Ischla podala. — Wunoschli ſaſſlič krajnych ſtelesnizow ſu ſo w mjeſazu juliju t. l. na 302,097 ll. poſbjechnyla, po taſtim 42,074 ll. wjaz, hacj toni w tym ſamym mjeſazu. Chro- madny wunoschli kydrom prienich ſtetuſkih mje- ſazow je 1,795,973 ll. po taſtim 200,927 ll. wjaz hacj toni ſa tón ſamón čjaſ a 320,489 ll. wjaz, držli w hčci 1854.

Pruſy. Kral a kralowa, kaž tež ſ welscha wſchitzý pijnajojo kjechu w poſlenichim čjaſu pola wulich mandvrow, liž ſo w Pomeriſcej a w naranskih a ſopadnyh Pruſach wei wójska wotbježewachu. Wójſta bje wſcho do hremady 22,000 muži ſhremadjenych. — Po žadanju ministerſtwu ſu ratotsle towarzſta ſe wſchitich pruſkih provinžow poweſz ſ ministerſtu poſtate, ſak ſu ſtetuſche ſnje w ſjetiliwych krajinach wu- panyle. Tute poweſzje je ministerſtro wosiewito a my ſhonimy, 1) ſo ſo w naranskih a ſa- padnyh Pruſach (Oſt- u. Westpreuſen) pschenicne ſnje na 88 prozentow licja*); ržane ſnje maja 100 hacj 120 prozentow wunoschla, teho runja tež wovš, ſecjmen a hróch, raps a rjepli mataj jenož 50 prozentow, bjerny 90—110 prozentow; ſyna a djeſjela bje jenož 60 prozentow. 2)

* Žnje, liž ſu tak wulke, ſo ſich wunoschli ſeſtiwenu kraja runje dohača, ſu ſnje wot 100 pro- zentow. Po taſtim neſhu to jene dobre ſnje, hdjž hacj do 100 prozentow nedohahaja, ſeli pak wone psches 100 prozentow djeſa, dha dawaja wjazý wu- noschla, hacj kraj ſam pschitreba.

W Poſnanskej (Pofen) dawa pscheniza 110—120, rožla, ſecjmen a wovš 150, raps 60, bjerny 120 a djeſjel 50 prozentow. 3) W Pomeriſcej dawa pscheniza 120, rožla 130, ſecjmen a wovš 125, hróch 125 a bjerny 110 pro- zentow. Čynowe ſnje dawaja 125 prozentow wunoschla. 4) W Brandenburgiſcej dawa pscheniza, wovš a ſecjmen 130, rožla 120, hróch 110, raps 100, ſyno 100, djeſjel 90 a bjerny 120 prozentow wunoschla. 5) W Schlesyňskej dawa pscheniza 90, rožla 130, ſecjmen 113, wovš 115, hróch 110 a bjerny 130 prozentow wu- noschla. 6) W ſaſſkej provinžy (Provinz Sachſen) dawa raps 60, rožla 120, pscheniza 115, wovš 130, ſecjmen 110 a bjerny 125 prozentow wu- noschla. 7) We Westfaliſcej dawa pscheniza 103, rožla a wovš 110, hróch 130, bjerny 120 a djeſjel 110 prozentow. 8) W rheinſkej pro- vinžy dawa pscheniza 103, rožla 102, wovš 105, bjerny, ſecjmen a raps 100 prozentow wunoschla. — Tuž ſu po zlym pruſtim kraliſtwi ſnje taſte, ſo Veći khljeb pobrachowacj nebudje a ſo ſmjeja ludzie a ſlót ſaſo tuniſku zyrubu.

Rakuſy. Khejor je ſo ſ Grana, hdjž djeſte ſ poſvečenju tamniſteje noweje arzy- viſtoſteje zylwie pobył, do Wina wróčiſt a ſo 2. ſeptembra ſe ſvojej mandjellej po južnej ſte- leſniſy (Südeiſenbahnh) do Lublania podat a po- weſe ſo naſtore hacj do Benediga, hdjž ſnadž khliliu wostane. — Stary marschal Radetzki, liž wójsko w rakuſtej Italiſcej kommandjeruje, je khejora w nowiſkim čjaſu proſyl, ſo by jeho ſe ſlužby puſcheſiſt, dokež jemu ſedjenje na konju psched fróntu cjeſko pada. Ale khejor je wotmolwit, ſo jeho wón w čjaſu hrožajeſe italiſteje revoluzije ſe ſlužby puſcheſiſc nemóže, dokež wón Italiſce naležnosće najlijepe ſnaje a dokež maja wojazý najwjaſz domjerenaſ ſ nemu; a hdjž wón na konju wjazý wutracj nemóže, dha móhli wſchak wójsko ſ wosa kommandjerowacj. Duž je Ra- decki hiſtacje dale w ſlužbi wostat a kommandje- ruje woſakow na lohkim woſu ſedjo, kotrýž je ſedi ſ temu woſebje twaricj dat.

Schwajcarzy. Hacj do ljeta 1848 ſte- jesche ſchwajcarſka krajina Neuenburg abo Neuf- chatel, hacj runje wona ſ schwajcarſtemu repu- blikaſtemu ſjenocjeniſtu ſluschesche, tola pod

wyschim knejstwom pruskeho krala, sij mjeiesche tam tez dla tej njeschto wójska a njeletrych fastojsnikow. W spomnennym ljecji wobsanknichu val Neuenburgsy, so nochzedja wjazy wot pruskeho krala wotwieszej. Woni połtachu teho dla jeho wójsko a fastojsnikow domoj a pschivansluchu ho twardzie i schwaizarskej republiky a bu tez pschi tej samej wostali, dokelj prussi kral sameho Neuenburga dla, sij wjaz khoschtowasche, hacj nebesche, haske janu wójnu sapocjinacj nochyiche. Bes tym bje pak w Neuenburgu pschezo mata kralewska strona wostala, sij hebi jadasche, so dy tam prussi kral sko wyjche knejstwo dostał. Taika kralewska stena bje w bjezu ejasa pomalu pschiverala, hacj ho svilna dosz ejasche, siarnje wustupicj a sa swoje wotmyšlenje slutowacj poczecj. Taikse sapocjek je ho 3. septembra sij, ale wonie je tez pschi spocjatu wostalo. Menujzy na tutym dniu rano w 3 hodzinach shromadzi ho njehdje 300 kralowszy smyšlenych w Neuenburga, wobhadzi tamniscyi hród, wutysny tam pruski khorej, wobhadzi do-talnu mjeja ejanslu radu a saloži tam pruske prviioriste knejstwo. Proklamazije, wot tuteho wudate, je hrabja Pottualas a wjesty Meuron podpišat, ale jeju knejstwo irajesche jenož jedyn djen. Pschetež hizom 3. septembra bje wyjcha schwaizarska rada shonito, sko bje ho w Neuenburgu stale, a bje teho dla džielsbu wójska wypōstala, sij drubesche kralewszy smyšlenych Neuenburgarjow rozehnacj. S tujym wójskom, sij 1500 muži liejeische, pschicježe oberst Denzel 4 septembra psched neuenburgsli hród a dokelj ho hrabja Pottualas se swojimi ludzimi hnydem s dobrzym pod-dacj nochyiche, dha dasche Denzel schiormowacj a dołho nerajesche, dha bje neuenburgsli hród dobiv. Kralewisy smyšleni mjejacu 8 morych a 13 ranenych, 158 bu sajatzh a bes nimi hrabja Pottualas.

Franzowska. Morjo pschi brjošy po wjestykh hodzinach wotebera, schtež wettok (Ebbe) rjeka, a po wjestykh hodzinach suše pschibera, skož pschitok (Flut) menuja. To ejni morjo tez pschi brjošy, hdzej Biatrž leži a hdzej tu khwilu franzowski khiejor a khiejorka mórske kupelje wujl-wataj a ho husto tez blisko morja wushodjujetaj. Tak bje ho khiejorka tez 3. septembra s njele-

trymi knenimi na pieszinu wodata, sij do morja nuts dje, katraj pak je bliże brjoha nijsha, hacj bliże morja. Na tutei pieszinie ho wona tak dolho sadzerja, hacj wytyn, so woda pschiberacj poczina a so je teho dla ejas, so by ho na twardy kraj wrocjita. Ale jako wona bliże i krajej pschindje, dha bje tam hizom nimalje pak lóheja wody a ta sama s kózdym wolemiknenjom pschibynasche a nebje nichion widzicj, sij by tym žónskim i pomozy pschishot. Khiejorka ho teho dla detho nelomdjesche, ale faktroži do wody a pschebrodži ju hacj na brjoh a wschitse druhe knenje, młode a stare, dyrbjachu to hamo ejinie, a wundjelu tak wetschemu strachej, — ale do Biatrža wone pschezo khjetro momacjane domoj pschindjech.

Jendželska. S Londona pišaja wot 5. septembra, so je prussi, wot marofanskich Verberow raneny prynz Adalbert wot Gibraltara, hdzej je wón swoje rany dla khory ležat, do jendželskeho pschistawa (Hafen) Southhamptona pschijet. Wón je hizom do Bartina pschijet.

Rusowska. Khiejor Alexander II. je 29. augusta pschi najrenichim wetri swoje ejehnienie do mjesta Móstwy džeržak. Wosolo 3 hodzinow popołnju ejehniesche wón s wrotami nuts a wosolo 5 hodzinow fastupi wón do khiejorskeho, fredž Móstwy leżazeho hrodu Kremla. Pschi bje jara wele widzicj. Wehebie ejehnichu wotpóslanzy w schelotich ofstatistich, russemu khiejorej podejissnenych ludow, psches swoju džiwnu a pschunu drastu wschitlich wociž na ho, tez bje hođnje, na khiejorske wosy połvadacj, kotorjž bje 35, a sij ho se wschej krafnoszju blyschczachu. Neliczomny lud bje ho se wschjach stronow seschot a poszresche khiejora bes pschestacija se klawuwolansom, do kotrejž ho krafija wojskow a swonenje sironow mješcische. Wóslanzy zujzych węchow bjezu w pałazu węcha Kočubeja shromadzeni, hdzej ejah ulmo djejeche, a wostachu tam potom s hozini hromadzie, pschi kotrejž franzowski wóslanzy hrabja Morny klawu ruiteho khiejora a hrabja Potozki klawu franzowskiego khiejora a wschitkich druhich węchow wunesje. — Krónowanje khiejora Alexandra je ho 7. septembra stale.

Ze Serbow.

S kupoje. Dotalny nešwacjilski pomocny wucjer, f. Polak, je pecja sa noweho tudomneho wucjeria mot načeho knejstwa designitowany.

S Hliny. Schwórisk 4. septembra weżor w 9 hodziniach wudryi tudy wohén a pschewobrocji Granicze z domise s pschištúchazej hródzu do procha a popeta.

S Boschez. W sahrodzi tudomneho sahrodnika Schlechterja je sa njetzki čas ion spodžiwny ale lubosny napohlad, so tam jena jabloni kćajeje a to prawje potnje a s rjanymi cjerwenymi cęzjemi.

S Budyschina. Esredu 10. septembra bu wjesy Rychtat s Kostymja w tudomnych Droschiczej kupelach morwy namakany. Won bje strowy a czerstwy do kupelniskeje khejki schot a dokej bje tam khetre dolho wostak a so ne-wrocit, dha biechu sa nim hladacz khlí a seho we wodii morweho namakali. Ciekarske pscheptytanje je depočalo, so bje ieho Boža ruczka sajala.

S Budyschina. Bohreb nebo knesa seniora Mista wicha Ssmoly biesche jara swedzeniſti. Jarowanski cjah wedzečhe knes farak Kucian. Psched renje wuwyschenym kachcjom džiechu podjanszy schulerjo a seminaristojo, pak wucjerjo s zytese woskolnosje; knes s Geschli, konſistorialny pschišyda, nežešče na cžornym sawku hrjesdu kanonistata a rycerſki kachcji saſlužbneho rjada. Sa kachcjom biechu podjanszy duchomni s bliski a s daloka, evangelszy duchomni a drugi wyšozы fastoinizy s mjeſta, skonečne wulka mnogosz jarowazeho ludu. Psihi rovi na missawichowym pohrebniſcieju džerdesče knes farak Kucian mōznu a hnijazu ryč, w kotrej saſlužby nebocjickeho sdobnje wopominasche. Po pohredi biechu Bože klužby w Pietrewej zyrki, hdzej bje so wele ludu shromadžilo.

S Budyschina. Kandidat podjansketo duchomniſva, f. Michal Horning s Worklez je predu 10. septembra swoje pruhowanje psched tudomnym konſistoriom wopoložit.

S Budyschina. Do tudomneho krajno-fudniſwa kluſchachu hdzej dotal tež wshy: Kobliza, Kumald, Schönberg, Nowy Schönberg, Muhan-ejn, Tokor, Kostly, Karlsberg a Bohow. Mot tuzych pu so ic vrienſte pecja na 2. t. m. na

krat. fudniſwo w Nowosalzu wotedale, te poſtolensche schyri pak na 3. t. m. do krat. fudniſwa w Schierachowu sapofasale. — Dalische hač dotal hem kluſchaze wshy: Wulfi Woſyf, Lutycz, Pa-nezy pschi Tuchorju, Spotezy, Stachow a Tumizy su so 8. t. m. do Biskepiz wotedale. — Wež Štroja budje so w tychle dnjach do Wósporka, wshy Pravocizy, Lejno a Seizy pola kloſchira pak na fudniſwo w Kamenzu wotedacj a do tuteho sapofasacj. Miesto teho pak su so wshy: Hnaszey, Hodilj, Kožara, Dobranezy, Kundra-cizy, Nowa Wež pola Huski, Kobliž a Zofow na 8. t. m. wot Biskepiz hem do Budyschina wotedate a jow do kainofudniſwa sapofasale.

Jedynatřizeta ſerbska Boža klužba
we kſchiznej zyrki w Dreždjanach,
ſchiesnatu nedjelu po ſwiatej troiſy, 7. džen septembra, ſhromadzowasche pschi nimalje rjanym wedri dopoldnia hížom do ſidnaczych bohate kylý ſerbiſtich ſemicherjow w Božim domi. Tola biesche jich ion ras njeſhto mene, hač druhe ljeta w tym času. Leži ſnadž wina na tym, so ho runje ion djeni tudy na wshach domšhowanka ſweczeſche? — Bes ſemicheremi a ſemſchertami, kij biechu s wetscheho džiela w narodno-ſerbskej draszi, widzachmy tež dwije wſhokonawedžitej, woſebneſ ſneni s druhoho ſtomjanſteho luda, kotrej bieſtej, faž bu nam poſdžiſho prajene, wot prijedowanja a modlitwov nimale wſhiko ſroſymitoj, runjeſ híčcje ſenje w Sberbach byloj neſtej. — Telo runja na to ſpominamy, so naſhi ſerbz ſtodiſ hólzy, kij tudy ſa mózny kraj brón noſcha, ſapomili neſtu, so je robóžnosz rjana khalba ſerbiſtich naroda, a so jih pschedho wele w jenostrojach (uniformach) wſcheſte družiny na naſchich ſerbiſtich ſemſchenjach džiel berte.

Prijedowanje po liži ſwiatoho Jakuba w 4. stawi, wot 7. do 10. ſchucelsi kluſchachmy wot knesa duchomneho Wjazki s Budyschina, pod tymle ſakkadom a roſvolojsom: To ſlowo: „Budjeje Bohu podani!“ žada 1. wot newobroczeneho poſlunu, 2. wot ſlabych wobſtajnosz we woſowanju, 3. wot pravych ponijnosz. — Spowednych ludzi, kotrejž knes vicedirektor Wanak s Budyschina w komori ſpowednu ryč džerjeſche a kothiž vo prijedowanju Bože wotkaſanje wujiwachu, nalicji

po 185. — Kierlischje biechu kaž hewak se „spiewarskich“ wośedje wotczischejane, a spiewachu ho: do szenja čj. 7, do předorowanja 210, scht. 1—6, pschi předorowanju 210, 7, po předorowanju 79, pschi bozej wečeri 176. — Doko herbsti spiewat biesche ho knes wuczeri Wróbl s Budyschini, rodżeny s Nadzanez, hem pschivest.

Boża słusza sfoncji ho w 2. — Blisze herbske kemischense pak smijeje ho, da-li Böh, druhu nedzelu adventa, 7. dżen dezembra.

Wy ho nadzijamy, so burje nasch herbsti lud te jemu w zufbi woszczane sfadnoszje, pschi-beracj na pōsnacju słowa Bożego a rosz w po-lijepchenju živenja kaž wušweczeniu duszow, śwjeru a świedomniwje natożecj a so te same jemu bo- hate ptody ponešu. Daj to Böh!

S p e w y.

M i c h a l e ! M i c h a l e !

Mój Michale, mój Michale!
Kaf ptacie twój wuj na tebe,
Kij je cji wcho to swoje dat,
So by ty jeho fastarat.

Hdyż twoji starschi semrechu,
Wja wón eje horie s luboszju,
Je draftu, ijesz a picj cji dat,
Eje stajnje ejstoh' wobleskat.

Tu rjanu žinossz, kotrui tu
Je mjet; dójz dżecji nebiechu,
Tu won cji zylle darmo da,
Bes dotha a bes wumenka:

S tej nadziju, so budziesz ty,
Hdyż budje stary, brashchniv, y
A neb'dze móz na dżelto hicj,
Ty tola jeho dojwicj.

Njek pak móh wón, — o frubola!
Sso žiw lehnycj do rowa,
Njek móh, hdyż chze ho našvycicj,
Ton wbohi po prošenju hicj!

Mój Michale! mój Michale!
Schio by to myślit wot tebe;
Kaž je wón mi to sforżit ham,
A ja tež hewak wjestosz mam.

Haj Michale! Ach wopomn ty,
So pschińdziesz tež na stare dnj;
A nowejich, kaf tež hiszczęcje cji
Sso pońdże tudy na świecjej.

To samōjenje, kij ty masz,
Na dżecji khowacj netrebaſch,
(Böh žane wobradžit cji nei)
Duž daj ho najjež Mistlawsczej.

Wón, kij tak stary, brashchny je,
Tu dolho wjazy nebudże,
So netreba wón potom hicj,
Psched Boži thrón eje wobstorgič.

Hdyż tež tu niesko nichłon nej,
Kij by eje podał śudnikei,
Dha wschak, hdyż pońdżesch se śwjeta,
Tam straschny śud eje doczaka.

Ty pak, moj luby Mistlawsczo,
Kak sy ty tola molit ho:
Ssy wjerit twojom' Michalej
A jeho śamħnej mandżelskij.

Ach, staj na mjesto Michala,
Njek dowjerenie na Boha;
Böh nebudże eje wopuscicj,
Hdyż budziesz ho jom' dowjericj.

Ty, pak, o Božo na nebju,
Kij widżisch taſku neprawdu,
Ebudi Michalej to świedomnje,
So wón wschak s časom do ho dže.

Haj so wón, pred, hacj posdje je,
Te śwoje hręchi wobytacie,
A cjni fa tu neprawdu
Tom' wusej dwójjy debrotu.

Pjetr Mlonk.

Cyrkwinske powjesée.

Kreenaj:

Michalska cyrkej: Karla Bedrich Herman, nem.
S. se Židowa.

Podjanska cyrkej: Jan Louis, Jakuba Petascha,
wobydlerja w Budyschin, p.

Zemrječi:

Djen 24. augusta: Marja, rodž. Röblez, Jana Brühla, wobydlerja pod kromom, mandżelska, 45 l.—
28., Michał Dęko, muref a wumentarz w Biełżegach,
50 l.—1. septembra, Marja, rodž. Karachez, Han-drija Dęka, wumentarz w Biełżegach, mandżelska,
68 l.—Ernst Moritz, nem. S se Židowa. — 2.
Mistlawsc Gēmola, canonicus capitularis senior,
rycerz kralomyskho saſſkho zivilneho saſtuibnho rjada
a t. d., 66 l. 8 m.—Marja, nem. dž. se Židowa, 6 n.

Gżabi saſſkoschleszynskeje żeleſniży s budystebu dworniſtej.

Do Drądzjan: rano 7 h. 37 m.; pschivołnju
12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wiečor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Ghorelza: rano 7 h. 47 m.; popołnju
11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wiečor 8 h. 27 m.;
w nozy 12 hodž. 4 min.

Venczna placzisna.

W Lipsku, 10. septembra: 1 Louisbor 5 fl.
16 nžl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; 1 woknoważżu čierwony sloth
abo dukat 3 fl. 5 nžl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; wienske bankowki 101.

Kak

rozem

Hans Depla

wotřítaj

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

Hans Depla. Prví wschaf, luby Motsa, maja dha w bróžtach tež khachle?

hdyž to činja, dha so to w kocjimi stanu, niz rak w bróžni.

Mots Tunka. Vai wschaf tola!

Hans Devla. Młocja dha to tež szypamič

Hans Depla. Nô, ja ſebi myſlach, ſo je to uſtaſka nowa moda.

Mots Tunka. Ale, ſo tola džinovník. Nje, mój Hansko, w kocjimi mlóceja najbôle ſ vjazkemi,

Mots Tunka. Ale, ſak dha tola na tajke myſklje psychidejch?

druhdy tež ſe ſelzowymi nohami a ſ karanczlamkami.

Hans Depla. Hlaſ to ſebi dwaj powedaſchtaj.

Hans Devla. To pak dybri tola džiwne mlócenje břej.

Mots Tunka. To tola mějno neje!

Mots Tunka. Haj takta te drubbd žaſloſnje

Hans Depla. Wjeszle wjerno; — píchetoj ſedyn druhemu wowedasche, ſo je wón danjo njezdje na kermiſchi pobyl, hdejz ſu tak mlózili, ſo ſu khachlie panyle.

malo, dokelž nictón ranu nedjerži a duž ſodyn džiwne, ſo wulkebo zechnowanja dia khachlie panu.

Mots Tunka. Ach tak! hm, hm! — Luby Hansko, to wſwaſ th temu wowedanju dočoſeníl neſju. — Ga čzaſ kerimieſcie ſ zyla nictón nemkocia a

Hans Devla. To drje khjetro wele namlöcja, hdyž taſte hwjelu džielata.

Mots Tunka. Haj, khjetro wele, ale najbôle kulo v a módrén,ow.

Hans Devla. Ach tal!

Mots Tunka. Haj, — tal!

Přílopk.

* W Selenej Grabowzy ſu wón danjo ſtôſz, kij je ſo psched dolhimi čjažami wobeschta, na džiwne waſchnje wuſlhedzili. Tam chýſtche ſebi menujzy kocjmář ſtudjen rycz dařz a duž jemu ſtarí lucijo praſachu, ſo ſu predawſchi kocjmarezy hizom ſtudjen mjeſli, ale ſo ſu ſu ſametali, dokelž woda wjazy k niejmu byla neje. Rjetiſchi kocjmář dasche ſebi poſkaſc, hdejz je ſtara ſtudjen byla a tu tam nowa ryta. Zalo pak na dno pschindzechu, dha namakachu tam cjlowneče koſzje a jedyn recjast. Duž ſta ſo wulke naprachowanje wo wžy a wuſlhedzichu ſtončinuje, ſo je ſo psched 50 ljetami jedyn muž ſ lipcianskich ſtronow, kij je

ſe ſwinimi wiſowat, ſhubil a ſo jeho njezdje wjazy namakali neſju. Enate je pak bylo, ſo je won recjast woloſto života noſyl a k temu ſtaſnje ſwoje penſy pschindzine mjet: tak ſo hinač byc ne može, hacž ſo ſu jeho tehdv w kocjimi ſarafyli, penſy wiſali a cjeſto ſ recjastkom do ſtudjenje cjiſnyli. Tehdomniſcha kocjmarez ſwojsba je potom do Ameriki wucjahavla a neje jedyn niejo wjaz wo nich hlyſhat: ſich ſly ſkuſ je pak tola hifcje njeſko na ſwjetlo pschindzot.

Koſzje ſarafeneho buchu do Schewpniz na ſekhovi poſrebane.

N a w ě š t n i k.

Krajnostawski bank.

Pschi fastasenskim stukowanju w pozycetni so hacj na dalishe $4\frac{1}{2}$ % danje sa ljeto a $\frac{1}{2}$ % provisije sa mješaz woblicjuje.

W Budyschini, 6. septembra 1856.

Direktorium krajnostawskeho banka.
w Thielau.

Wulki lüttichski tsjelbowy sklad,

J. J. Löhniß Sohn w Kölui,

Severinstraße 158.

dosta saško wot prjenich lüttichskich fabrikow, kij medailje na pariskej pschemysnej wustawi jako cjesne myto dōstachu, wulki wuberk dwójnych tsjelbow wot $6\frac{1}{2}$ %, hacj 100 tl., jednorich tsjelbow wot $3\frac{1}{2}$ %, hacj 20 tl., buschkwjoflinton wot 14 tl. hacj 30 tl., buschkwjow wot 8 tl. hacj 25 tl., pistolijow a terzerolow wot $1\frac{1}{2}$ tl. hacj 40 tl. po pori, revolverow sa 22 tl., kaj tež

pistolje a glissière

s 18 wutselemi sa 24 tl. — 100 hotowych kuluow sa taſtu pistoliju sa 1 tl. — Wschitko po najnowszych modelach s pschemysneje wustajenzy. Sa djetlo bes poruka so rukuje. Penesy a listy neč so frankowane pschiposzemu. Webschierne sapishn placisny so rad dawaſa.

Kölnjanske wohensamjeszjaſe towarſtvo COLONIA.

Sliczbowanje na ljetu 1855.

Gakkadny kapital . . . . . tl. 3,000,000 —

Dohody s prāmio w danje na 1855 (s wumiacjom prāmio sa
počinske ljeta) . . . . . " 1,022,840 12.

Reservy s prāmio . . . . . " 1,308,251 7.

tl. 5,331,100 19.

Sawieszenja placisza sa čas ljeta 1855 . . . . . tl. 503,760,956 —

Towarſtvo bere stojne rukowanje psche wohē ſhorje sa mobilije wšiklich družinow kaj w
mjeſtach, tak tež na wach.

Podla ſarunanja sa ſchłodowanje psches wohē a blyſk dawa tež ſarunanje sa ſchłodowanje
psches haſchenje, wurumowanje a wotvycje pschi taſkim stukowanju.

Towarſtvo sawieszuje po twerdych, niſkich prāmioach be wſchitkeho dołacjowanja,
poſteja pschi ſchyriljetnym dovrjedkaſaplacjenju jene ſwobodne ljetu, pschi woſomjetnym dovrjedkaſaplacjenju
dwie ſwobodnej ljeſci a 10% rabata, pschi im ratarſkim sawieszenjam psches ſwoj

ratarſki ſawieszenſki ſwjassf sa ſakske kraleſtwo
w oſebne dobytki a w ſpjeſchnym, ſprawnym dopelnenju ſwojich pschiplaſhnoſzjow ſady janche
druge towarſtwa newoſtava.

Wukowanje dawa a ſawieszenje bere ſhorje **Moritz Hauffa**, agent towarſtwa,
i hydleniom na lawki u krebiach w Budyschin.

Powiſchitkomme ſawieszjaſe towarſtvo.

(K. K. vtw. Assicurazia Generali w Trieli.)

Saruczazy ſend towarſtwa **Zidnače millionow 500,000 ſchje ſnakow dobrejch penes.**

Sawieszenja na twory, maſhiny, mobilije, ſtoli, wumiočene žita ali. ali. pschezivo wohnju
po tunich twerdzie poſtajenych prāmijach.

Doplacjowanja so žejenje žadać nemoga.

Pschi ſawieszenjach ratarſkich pschedmetow poſteja towarſtvo w oſebne dobytki.

Sawieszenja kapitalijow a rentow na živenje člowekow. Sawieszenja pucjowazych ſu-
blow na drohach a železnizach.

Wſchje požadane wukadowanja dawa **Ferd. Petau**, wotreſny agent sa Budyschin a wokoloſt.

Preshedan žiwnoszje.

- 1) Žena žiwnosz, koraž 6 afrow 111 prutow pola, 122 prutow sahody, 1 akr 67 prutow kuli a 10 afrow 43 prutow leša a pastwischejow wopschija, a k kotrej, wysze renje wobstejaneho hajnischego, hichcje ja njehdje 300 tl. puščomnogo drewna a khjetre tórfniuchcjo klušcha; reny 8 tl. 20 nsl., bes wumieka a s dobrymi twarenemi, je ja 1600 tl. na preshedan.
- 2) Žena khjezna žiwnosz se 6 körzami pola a kuli je teho runja hnydom na preshedan. Sa nju bo 600 tl. jada. — Blízku rospirawa dawa starší muž Z Wenk a w Połowiach pola Mlinakata.

Hichcje khietro nowe domise s potrebnyimi podlanskimi twarenemi a s njeotymi, hem klušchazym körzami dobrebo pola a kuli je na preshedan a može bo wjeho bliższe šponicę czo. 43 w Hermancezach pola Ralez.

Burje kubio 1 291 dawstimi jenozemiu, w jenej Serbskej wby nedaloko Budyschina ležaze, je se wsdrukim prechisluscheniowm hnydom na preshedan a może bo wjeho dalsche w Budyschinu na schuleriskej habsy czo. 3 w 1 skhodii šponici.

Mlyn na preshedan.

Mlyn s mlejnym a koniczkowatym gankom, s woleliu a s jahlyolkainju, do kotrej je wele k mleciu dawa a na korymž prawijna peczenja wopoczuje, je se šwobodneje ruki na preshedan. Hidje? praj wudawańja Serb. Nowinow.

Žena dobra mašyna khieja s ijjomi swami je na Delnym Židovi se šwobodneje ruki na preshedan a może bo wjeho dalsche pola k landrychtaria Žieschanka tam šponicę. — 200 tl. kupnych penes może stejo mostaci.

Piwańja a palenzpaleńja k preshenajeczu.

Kneja piwańja a palenzpaleńja na ryceklubli Schunowi pola Ralez je wot blijskich hód k preshenajeczu. Też może bo k temu wiaz abo mene körzem knejego pola wotpuščejc. Wošebeje tuteho połklenieho dla chyli bo czi, tij wo to rodja, stere ljepe ſami na tudomnym mlynii sametwej. — W Schunowi, 4. septembra 1856.

Zaknb Hilla, mlyn.

1200 tl. w zlym abo po njeſtorych stach ma k mu pojęzenju a k tuariuſ Webla w Budyschinu.

Jedyn dzjetacej, tij burje dajejo rojem, może na cias wot Michala hacj do hód w jenej wby nedalojo Budyschima dzjeto doſtacj. Wscho dalsche je šponicę we wudawańja Serb. Nowinow.

Drewowa aukcia.

Na revjeru hrodziszczańskich lezomnoszjiow budje ſo niehdje 40 floſtrow duboweho mieſchanego drewna pondzeli iato 15. iepetembra popołnju w 3 hodzinach na preshadżowanie preshedawacj.

Hromadusendjenje je w piwańi w Hrodziszczeju.

Zimmer.

Schwert 18. iepetembra i. l. budje ſo w pre-dawsczej gmejnki holi w Nowej Wby nad Spewisju prechi tak menowanym jutrowym hacj, rano wot 10 hodzinow njehdje 31 floſtrow khejnoveho mieſchanego drewna, taž tež 28 koy walikow na preshadżowanie ſa hotome peney preshedawacj. Na kupowanie ſimyſleni chyli ſo w prawym czasu na pomenowanym miejzi nutsnamakacj.

W Brzeszni, 8. oktobra 1856.

F. O. Hartmann.

Probstaſſka rožka k hymienju, jene lito byta je pola podpiſanego — a to 20 körzow — na preshedan. Schotta w Khelni.

Uža ne wotrubby moſebneje dobrojſe ma na preshedan

Nowak, korejmat na žimych wiskach.

Porjadna a s dobrymi wopisiami wobstarana dżelawa familia może hnydom wobydlenje a dżelo doſtacj. Hidje? to ſhoni ſo we wudawańi Serb. R.

Djerojanile herbit ev-luth. towarſtro ſmijeje jujje popołnju w 3. hodz ibromadzjnu. Preshedźydwstwo.

Toler MVA

dostane ſtrawny namokaſ ſto teje broſchje, tij bu na puciu wot Porschiz preches Rjeton a Delnu kinu do Budyschina ſhubena, jeli ju we wudawańi Serb. Nowinow wteda.

Moſjewenje.

Czi ſami, tij ſu na nehorniskim a worzynskim revjeru wot podpiſanego drewo kupowali, ſo na-pominaja, to ſamo 18. septembrat. l. we worzynskim hozienzu ſaplaćcji chyli, dofelej by ſo hemak precienie ſudniſu jadacj dyrbjato. Friedrich.

Zandženu sobotu žita w Budyschinje płaćachu:

Korc.	Wyšsa.			Nizsa.			Srzedzna.		
	tl.	nsl.	up.	tl.	nsl.	up.	tl.	nsl.	up.
Rosja	4	15	—	4	5	—	4	10	—
Widensz	7	22	5	7	2	5	7	15	—
Bejmen	3	12	5	3	—	—	3	7	5
Wows	1	25	—	1	10	—	1	17	5
Hroš	5	10	—	—	—	—	5	—	—
Rjevik	9	15	—	—	—	—	—	—	—
Dabły	9	20	—	—	—	—	9	—	—
Hedziszcza	7	10	—	—	—	—	7	—	—
Bjerny	1	10	—	—	—	—	1	2	—
Kana butry	—	14	—	—	—	—	—	13	—

Ciščano pola K. B. Niži w Budyschinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kijž maja so w
wudawařni Serb. Now při
bohatych wrotach wotedač,
placi so wot rynka 8 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde čísto placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplatna pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 38.

20. septembra.

Léto 1856.

Wopši jecije: Wosjewenje. Swetne podawki. S Hrodjscheja. Se Šemilneje. S Khašowa.
S Nejracjida. S Budyschina. Pschilov. Hanž Depla a Mots Tunka. Svjewy. Rawseschtni.

K na v e d i e n j u.

Schlöž chze na schtvrte schtvrthjeto 1856 sa Serb. Nowiny do předka placiež,
ton nech ujetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Ma kralovskich
postač placzi so $7\frac{1}{2}$ nsl. na ton řamy cjaſi. — Sa wosjewenja a uawjeschtki mó-
žemy Serb. Nowiny foždemu voruciež, pschetož te kame cjtaja so tak derje w Bu-
dyščini kaž tež we wschilich herbstich wžach, a schlöž chze po tajkim ujeshto tak
prawje po zylim herbstim kraju rosschjerene mječ, ton daj to w Serb. Nowinach
wosjewiež.

Nedakzja.

Wosjewenje.

Dla přibokstajazho rekrutserowanja maja so 1) mužlwa w ljeći 1836 narodžene, 2) starsche mužlwa, kijž
hischce swoju wojsku pschiluschnož nedoplniku, 3) mužlwa, pschi rekrutirowanju 1854 a 1855 sa mene
ihmene spřinale, do flušbueje reservy všebehadžene a w tel kamei wostajene, a 4) sejiverio vomožy potrebných
přežbow, pschi rekrutirowanju 1. 1850 hač 1855 teho dla pschivuščenji, tola pak pod kontrollu stojeni

hac̄ do 1. novembra teho ljeta

pola kroj se lokalneje wyschnožje přjodstaſtež.

Tež so gmejnje wychnožje na to keržbile cjinja, so maja so wſchile w teje maležnoſti potrebné
přišma se wſchilimi kſchęſtſtmi wopřimami naſrodojſho

15. novembra teho ljeta

pola nastupazebu hamitskemu hetmanstwa wotedač.

W Budyschinu a w Žitavi, 14. septembra 1856.

Kralowske hamitske hetmanstwo.

† Egidij. † Carlowiz.

Swetne podawki.

Sakſa. Kral je so 12. septembra do
voigtlandiskeho mještashka Adorsa podač, doſelž bje
tam 10. septembra wulsi wohu žatohne nesbožje
nacjinit. Tam bje so menužiž tutón djen 64
dómstich a 66 pódlaſtich twarenjow wotpalo
a psches to je wele ludži do wulsho hubenstwa
pschischtlo. — Nieskorre dny posdijšho je kral w
dahlenſtej wokoluoži pobyt, so by manevry přje-
neje jiesneje brigady wobhladowat. — Totalny
budyski krajnožudniſki direktar Graner je so 19. t. m.
do Vörny pscheydit a je 20. septembra nowy
direktar Klemm s Lubija na jeho mjesto stupil.

Prušy. Ministerſtvo je schwajzarskemu
knežerſtwu wosjewilo, so chze prussi kral dla
schwajzarskeje krajiny Neuenburga, kijž je so w
ljeći 1848 s pruskeho kneſtwa wěſtrobodjil a
hdež bu wondanjo njeſotni kralowsky smyſleni
revoluziu sa pruske kneſtwo cježili, ale pschi tym
nesbožje mjeли, pola schwajzarskeho knežerſtwa tu
zylu naležnoſi do jednanja pschinesz. Čnadj
wón psches to spomnenych sbježkurjow wot schwaj-
zarskeho knoſtanja nmože. — Prinz Adalbert,
kijž bu wot marokanskich Berberow cježi do nohi
raneny, je so do Varlina wróžil; kholžicj pak
hischce nemože.

Rakusy. Tamón tydženj mjeſeču ratařo se východních krajov wulku shromadžíſnu w Práhy a bje ſich tam nimalje 2000 pschitomných. S Hornych Luiži bje tam bes druhimi tež k. rycerſtublē Kind ſ Maleho Budyschinska a je wot shromadžených ſwojich wožebných ratařſtich wjedomoſzíow dla wulke večeſzivanie wužil.

Franzofſka. Khejor a khejorka ſtaj ſ Biariza, hdež hſickeje pschebywataj, ſchpaniſke mjeſto San Sebaſtian wopytaloj. — Parilli ve nežní Rethschild je ſandzeny tydžen wle ſchloďowat. Jemu ſtuscha menuzy tak menovaná franzofſta počnozna ſelesniža a teje kaſirat je wondans njehdže ſ 2 milionomaj tolet do Ameriki cjeſtyl.

Schwazartſka. Wot neuenburgiſtich ſtalewſtich, ſiz bjechu teho dla ſbejk ſaložili, ſo bych u Neuenburg ſaſo pod pruſke knejſtvo psched wedli, je 15 morwych, 31 ranených a psches 500 wot Schwazartjow ſajatych.

Ruſowſka. Khejor je hſickeje pschezo w Móſtini a wodžerjuje ſo tam ſtoro ſoždy djen ujelajſi ſwedžen. Wobſcherne wopyšanje teho wjeho ſa tydžen podamy.

Ze Serbow.

Hrodžiſče. Tudy mjeſeče ſo ſredu 10. ſeptembra ſteuſchi herbiſti miſionisti ſwedžen. K temu ſamemu bje ſo 16 duchomnych a 20 wucjerjow ſeſtlo a jako ſo wopoplňu w 2 hođinomaj ſaſwoni, čehničku woni do zytkwje, renje wuſypſchenje, hdež bje ſo hžiom wulka ſyka pschečelov miſioniftwa ſ daloka a ſchieroka ſe východních herbiſtich woſadow ſhremadžita. Po wuſpewanju ſhierluscha 256 ſtupi hrodžiſčejanſti k. farat Voigt na woltar, wotſpewa modlitwu a čítasche profeſiſte ſtowo prjódk. Na to buchu ſe 623. ſhierluscha priene iſi ſchuečki ſpiewane, po čjimž k. farat Domachka ſ Nofacjiz na Božje mjeſto ſtupi a rjane wubudžaze předowanje djerzeſche. W tym ſamym poſa wón, ſo je ſtowo wot dobreho paſtyrja (Jana 10, 12—16.) prawe miſioniftſte ſtowo, ſiz 1) na miſioniftu hnadu, 2) na miſionifti hamt a 3) na miſioniftu dobyczie teho kneſa poſaſuje. Po předowanju dawasche wón ſhromadžiſni hſickeje krótku miſioniftu roſprawu. Na to wuſtupičku knežia wucjerjo ſ rjanym ſwedženjſkim ſpiewom, ſiz nam wutroby na-

twareſche a w luboſzi k miſioniftwu ſahorecz mjeſeče. Po wuſpewanju 4. ſchuečki 461. ſhierluscha ſtupi k. farat Thiem a ſ Vartia na woltar a djerzeſche klejko nuternu modlitwu. Na to bu 5. ſchuečka ſpomneneho ſhierluscha ſpiewana a k. farat Bróſka ſ Budeſtez wotſpewa pojohnowanje a wſchitzu pschitomni wobſanknych tón ſwedžen ſ tým, ſo hnuthymi džakomnými wutrobam ſ 321. ſhierluscha 8. ſchuečku wuſpewachu. — Wunoſch kmilnych darow, ſa miſioniftwo psched zytkwju ſhromadžených, bje 21 il. 5 nžl., ſiz buchu k. diafonej Trautmann eſ ſ Budyschinska jalo poſtađnik ſe miſioniftſho tovarſtva pschedvocate. — Wſchitzu paſ, ſiz bjechu na ſwedženiu džel brali, bjechu na tym ſweſeleni, ſo bje ſo wſcho tak derje radžilo, a wupraſiſhu to žadanje, ſo by ſo tola tež pschichodne ſjeto w jenej herbiſkej zytkwtaſki miſionifti ſwedžen k wubudženju ſaſwonych a k ſahorenju liwſtich, ſiz hſickeje miſioniftu žaneho džielbračja newopolaſachu, woſebje paſ k wupſcheseranju Božeho kraleſtwa a kneſowje čeſtje wodžerjat.

Se ſmiſneje, 14. ſeptembra. Wejera rano pschijedjechu wýšokocjeſzeni knežia Dr. Willehahn, zytkwinski a ſchulſti radjeſtel, Dr. Kloſter, duchomny we Hohnsteinje a duchomny Wjazka ſ Budyschinska ſ nam, ſo bych udy zytkwiniſtu viſuažiu wodžerjeli. Boža ſlužba ſaſpočza ſo ſ nemíſtim hamtom a ſemſchenjom. Knec duchomny Pallmann bje ſtek Luk. 17, 5. 6. ſcht. doſiat a ſtati woſadži psched moči tu proſtu: Kneže, poſkli nam wjeru! Wón poſa 1) muſtu tuteje prōſwy, dokelž ſtajnje pschi naſchej ſlaboſzi Božej pomozy trebam; 2) ſak wona ſo mózna wopofaſuje pschi ſliſedjenjom ſa pobožnoſzju a we bjeđenjach wjeru dla; 3) ſak krafne ſlubenje wona nam k wjetoszi ſhotuje. — Po předowanju ſo ſchuečka ſpiewaſche a potom wobſtupi Dr. Kloſter khejku a poſa njeſt w ſylnie, ſaſchijazej wutrobnę a žiwei rycě: Kaf my k pravej wjeri pschindjemy: 1) psches prawe praschenje ſa wjeru; 2) psches pramu ſwolniwoſz k wjeru a 3) psches prawe prōſwy wo wjeru. Knec duchomny Wjazka kollelijerowasche we njeſtim a djerzeſche we herbiſtih po předowanju na woltarju ryc, we kotrejž wón herbiſkej woſadži poſa, cjoho dla ſu cji knežia naſch Boži dom wopytali zc. Tež jeho předowanje bje hnujaze a ſahorjate a

dokelž, kaž samy to wot naszeho f. Wiazki tej družbeni nashonili, s wutroby pschindje, dha tež k wutrobi džesche. Kemscherow bje so wele do s džjelom wupyschenego Bożego domu naszeho, tej nieszto zaszych, bes nimi tójszto wucjerow. — Popolnju bje katechismowa wuczba s dorenzenej młodoszju, pschi fotrejz f. duch. Pallmann prieni a drugi artikel wulkadowasche a Dr. Kloster dale wuwiedze. Wot 4—6 bje na fari rostryżowanie s priódstejeremi zytkwie, schulje a gmejnou a sta so we taifim duchu, so jedyn widzische, egi k nam wotpostani knežja su połti miera a skutluja we kschezijskim duchu. — Dženža rano wot 8 hacž njezdjen do $\frac{1}{2}$ 11 bjechu džecji prieneje rjadomne smilujanskie a semicjaniske schulje we zytkwi shromadzene a po wuspiewaniu khierluschha: Ruby Jeſu my samy tu re. sappeča wuczec Žybla wulkadowanie 2. artilla s modlitwou, a mjeiesche po wustajenju f. Dr. Wildenhahna wožebnie cjerpenje a wumreczie naszeho kneja Jeſom Chrysta džecjom k wutrobi wež. Wuczec Muzjink se Semiz mjeiesche po tych słowach prieneho artilla: Za wjerju, so me Bóh stworit je, swoje džecji wuczicj. — Potom stupi knes duch. Wiazka na woltar a napominasche saho s wutrobnymi a strasznymi słowami džecji po tych słowach: „Ty pak wostan we tym, schtož dostat by” — napominasche wucjerow a starszych, so bychu so dale po tych matych horzebrali a ich wodzili k temu, kotryž je hłowa naszeho zytkwie, k Khristuſzej. — Khierlusch: Ach wostan pschi naš i hnadi re. a požhnowanje słonečni tón swedjeniſſi džen sa schulku młodosz. — Słonečni bjeche hiszheje rostryżowanie s tymaj wucjerjomaj na fari, wuczenia a wszechlaſich druhich, schulu nastupazyc wierzow dla, pschi fotrymž bje tež f. duch. Pallmann pschitomny.

S Khafow a. Szredę 3. septembra popolnju w 4. hodzini mjeiesche tudomny wobydler Jan Bohuslaw Ježelt to nesbožje, so pschi twarenju jeneje žitneje hromady s teje samej delje padże a to tak straschnie, so dyrbesche piat 5. septembra wiečor w 11 hodzinach na to wumrecz. Won bješe 54 liet stary.

S Nešwacžidla. Hžom psched njeſotrymi lietami bu wot naszeho wobreszneho lekarja f. Dr. Röderera w Kamenzu na wyšoku krajsku direkzju w Budyschinu tón namet stajeny, so dyrbi

nasz nešwacžilſſi lečhow pak powetscheny, pak na jeho mjeſte nowy wetschi natwareny bycž, dokelž tón samy wjazy došahazy neje, pschetoz powostansi semretych dyrbjate so hewak predy, hacž safon priódspisze, saho wuhrebacj. Krajska direkzia bjeſte pak tu wjez wjestszych wobstejenjow dla hacž do lietuſcheho lieta ležo wostajita.

Popolnju 23. februara t. l. bjeſte pak wot kralowſeho krajnosuđnistwa w nešwacžilſſim hoſzeniu termia postajena, na fotrejz so spomnena naležnosz wuradzowacj mjeiesche. K tei samej bjechu wſchitzu rycerſtublerio, kaž tež gmeinjzy priódstejerjo naszeho woſady slobu pscheproscheni. W tutej termii so postajji, so ma so dotalny lečhow pola zytkwie zylije sahnaci, so ma so nowy lečhow, wo 3 fórz abo $1\frac{1}{2}$ astra wulſi, twariež; so chze kollator, f. hrabja f Riesh nad Nešwacžidłom a t. d. ležomnoſz k tutemu lečhowej trjebnu, woſtupicj, a na poſledni, kaf maja so peney, k twarenju lečhowa trjebne, ſnesz. Bes tym bjechu pak so tak menowane horne wšy naszeho woſady na krajsku direkzju f prostwu wobroczile, hacž ſim neby dowolene bylo, ſebi w Satyczju nowy lečhow natwaricj, mjenjo, so budzony potom my naši dotalny nešwacžilſſi lečhow wobkhowacj móz.

W drugiej termii, k spomnenej naležnoszi poſtajenej, so woſansky: hžom spomnene tak menowane horne wšy: Delny Hunjow, Haſlow, Wutolčizn, Banegy, Zahow a Saſycz, k kotrymž so hiszheje rycerſtublo Lusz pschitomny, chzedža sami nowy lečhow w Saſyczu ſaložicj, wysche teho pak ma so hiszheje tež w Nešwacžidli nowy lečhow wo 2 fórzoi ležomnoſzioſz wulſi twariež. To bu potom krajske direkzji k dalischemu roſzudzenju pschepodate. Ale roſzudzenie, fotrejz so na to w tseczej termii woſjewi, bjeſte tajſe, so te wjazy króz pomenowane wšy woſanskymž, wot swojego priódwoszaja woſtadacj a jenož shromadny lečhow sa zyli woſadu slobu twariež vomhač. A tak je njeſko wysche Nešwacžidla k Bohowci nowy lečhow sa zyli woſadu wo 3 fórz ležomnoſzie wulſi ſaſoženy, tu khwilu s morwym ptetom woſtrodzeny, a čaka njeſko na priene ſorno, kž tu wuſyte budže, so bu junu wet ducha žnate bycž móhlo; na prieneho, kž tu swoju cijichu sparnu komorku

uamaka, so bu junu na tamnym wulkim dniu sašo s neje won hicz móht k wjedzennemu živeniu.

S Budyschini. Psched dwjemaj nedjelomaj bje w njesotrych dopisach wo „wokrešnych žudniſtwach”, sij mōžemy tež sdobnje „wokrešne žudy” abo „wokrešožudy” menowacj, tycj. Tež ejitachmy tam, so što te same pecja 1. oktobra saleža a so budža w salstich Lusizach 4 taile žudniſtrwa: tudy, w Kamenizu, w Lubiju a Žirawi. Ėjenha mōžemy jako wučinenu wjestosz rodacj, so tute žudy wopravdzie 1. oktobra do živenja stupja. — Tu dajmy pak nam s kreška skickowaze spemnicj. Po sakonju wot 11. augusta konccho lieta budžesa po zlym kraju w prijenej instanzy woſebje a s wumſacjom njekeſtrych druhich žudniſtrow, jako wejerskich a t. d., sij naš Ēterbow mene staraja, jenož I., „wokrešne žudniſtwab” abo „žudy”, „wokrešnožudniſtwab”, „wokrešožudy” (Bezirksgerichte) a II., „žudniſtwab” abo „žudy” (in specie sic dicta) (Gerichtsämter) wobſtejcz. Tamnyh budže 19, iutych 116; wschitke budžesa kralowske abo statne. A dokelž dale wschitke tele fora abo mjestna, hdzej ma prawo knejcic, so pytač a po nim žudzic, naš jenež woſebje tak daloso nastupaja a staraja, hacj w Ēterbach swoje sydla smjeja a su Ēterbjo do nich sapolasani, dha chzemy je tež jenož tak daloso wobhlađacj. Minje kaž tu w Budyschini smjejemy tež w Kamenizu a Lubiju pôdla a wsche wokrešožuda jene tak menowane „žudniſtwo”. Tuto budže same sa so woſebite žudniſtwo, tak so budža w kôzym tutych tijoch mestow dwje žudniſtri prijeneje instanzy, jene „wokrešožudniſtwo” a jene „žudniſtwo” (in specie tak menowane). Tu w Budyschini budže tuto na hrodzi dellach, tamne pak horsach po dwjemaj slhodemaj. We wokrešu tudomneho „wokrešožuda” budžesa 4 „žudniſtwab”, menujzy tudy, (wot kotrehož runje spomnichmy) w Bisepizach, w Schierachowi a w Rakezach; we wokrešu lubijskem 6, menujzy tamne lubijske, we Wospórk, w Bernacjizach, w Herrnhucji, w Ebersbachu a w Nowosalzu; a we wokrešu kameňskem 3, menujzy tamne kamenske, w Kinsbörku a w Pôležnizy. Wschitke tute „žudniſtwab” smjeja a maja kôdež swoj menički wokreš; a wschitke we wokrešu jeneho „wokreſneho žuda” ležaze „žudniſtwab” wučinja sašo

wokreš tuteho „wokrešožuda.” Do „žudniſtwow” spomnenych tijoch mestow budžesa wty kolo woſoto nich ležaze, sapolasane; mjestka same pak budžesa kôdež do swojego „wokrešožuda”, sij ma w nim swoje sydlo, klučecj; pschedetë tutón budže psches so a sam we ſebi hnydom tež „žudniſtwo” sa mjesto — Ale, tu praschampy so sdobnje, ſchtio smjeja tute nowe „wokrešožudy” cjiniež? Hdzej s kôlkim wemolwimy, dha je weſebje tole: W nich a psched nimi budžesa so wschitke weſche kriminalne wjezj¹⁾ s gylko woſreša, kotrež tón abo tamny wokrešnožud ma, pschede pytowacj, wuſudzowacj, jednacj a woſudzowacj, a to menujzy ſjawne a ertne. Lud smjeje k taikim žudzenjam pschitup a budže jim pschipoſluchacj móz. Dale budžesa wone we wschitkach weſtich zivilnych wjezach²⁾, sij budža so jim se „žudniſtwow” k wuſudzenju pschipoſlacz, prijene wuſudzenje dawacj a teho runja tež dale w meničkach kriminalnych wjezach, sij su so w „žudniſtrach” pschepytate a tam w prijenej instanzy tež wuſudzile, na žadanje wobſterżowanego we druhiej instanzy wuſudzowacj; pôrta teho pak tež jako „žudniſtwo” swojego mjestka wschitke meničke kriminalne a weſche a meničke zivilne wjezj swojego mjestka jako „žudniſtwo” pschepytowacj, wesi, jednacj a wuſudzowacj. Po tym wschitem stožije so džielawoz „žudniſtwow”, pola kotrehož budže tež w meničkach pschepytowanskich abo kriminalnych, jim psches ſalon pschipoſasanych wjezach wjesta ſjawnosz w ſjawnym a ertnym jednanju a žudzenju. Dicj džielawoz je pak pschedzo na ſich woſebity menički wokreš polasana a wobmesowana. Zivilne wjezj swojego meničkeho wokreša pak wone wschitke, meničke abo weſche, powedu, budžesa w nich jednacj a wuſudzenja dawacj. Jenož we weſtich, hdzej pak ſhwilje nesmjeja, pak nožedja wuſudzenja dacj, w tych budžesa wone po wuſudzenje do swojego „wokrešožuda” pôstacj, a w meničkach kriminalnych wjezach, hdzej so tón abo tamny pschi prijenni wuſudzenju „žudniſtwo” spoſoſit neje, tute wjezj s druhemu ſjawnemu wuſudzenju na ſiwo „wokrešožud” wotedacj. Dale wostanu s tutym „žudniſtwami” wschitke ſarjadowanske, polizaſſe, gýrkwine a ſchulſe, gmeinske, kudžinske, domowiske a druhe taikie wschitke wjezzy, kaž dotal jenož

ćjene w miestach a to jenož we ich wobshahu abo mursach wobshowa a fastara tute wjez wjesch-cjanska rada. Sawostajeniske abo herbste, fir-mindjisse, supne a hypotheliske wjez ma a wob-stara kōđe „śudnistwo“ w swoim menichim distreſcji, w miestach, to je: we wobshahu mjestu abo we jeho muriach, pak „wokreſhoſud“ jaso „śudnistwo“ sa mjesto, w kotrym ma swoje śydlo. — Appellationiske śudy (4 w kraju) a wyschi appellazioniski śud (1, w Drejdjanach), kiz tež krajske direkſije (4 w kraju) wostanu siejo. Wone su a wostanu prawie wopravdzie a tak daloko hacj ničo druhe spomnisi neſtimy, druga instanza. We wischich kriminalnych wjezach śudze wyschi appellazioniski śud druga, we wischich druhich wjezach, tak daloko hacj je dowolene, so na njon powolacj, thceja instanza. We wischich zivilnych wjezach su appellazioniske śudy, we wischich administrativech a polizaſtich pak krajske direkſije druga instanza. Mandjelske wjezy³ wostanu pschi appellazioniskich śudach, kiz tež su supna a hy-potheliska wyschnosz (Lehnhof) sa rycerſtubla.

W.

1) Kriminalna wjez je tajfa, kiz ma njeſtaſte ſtoſniſte wobendżenie abo druhı tajſi ſamopatny, neprawy ſtuf, w ſakonju jaso tajſi pomenowany a psches wiestu w tym ſamym ſakonju poſtajeniu ſchraſu ſalaſany, k podlōkej, tak ſo, ſchtó tajſi ſtuf wobendżie a po tajſim tamny ſakon (kriminalny ſakon) pschecipu, ſo ſchraſy, na ſwoi ne-prawy a ſtoſniſki ſtuf poſtajenje, docjakaſc ma. Tajſe kriminalne wjezy su na pschitſtad: paduchſtwo, mordarſtwo, krajna pscherada, jebanſtwo, wohensaloſjenje, pschelschiwenje zufeho ſamoſzenje, ſtranenje cijela a cjeſzie, wobſchodjenje zufich wjezow atd.

2) Zivilna wjez je, w kotrej ſo wo „moje a tw oje“, abo ſ zyla wo njeſtaſte ſamopienſte a druge prawo abo cjeſlne ſublo jedna. Na pschitſtad: Je tebi ſchtó žane penes abo druge wjezy, dofeſz ſy jemu je vredy počzit abo jemu njeſtaſtu wjez pschedat, winoſit, prajt twoj fuſod, ſo ma prawo, tu abo tam psches twoje ležomnoſcie krodicj, ſ faru abo ſ wosem jjeſdzicj, ſkot honicj atd., a mo-guſe ſo wen tajſleho prawa, ty pak to neyschidach a nejerivich; masch ty dale wot njefeho, kotremuž ſy tu abo tamnu wjez počzit, pschedat abo psche-naſat, wumjenene penes abo tu wjez ſamu prawo żadacj a doſtacj, abo ma ſ zyla ſchtó na tebe abo masch ty na neho njeſtaſti dölk, kiz je ſ počgonki, ſ kupje, pschenajecja a t. d. nastat, placieſc; masch ty wumeni w ſcieſje a t. d. abo w penesach prawo

żadacj a bracj abo jón dawacj, ty pak jón ani ſ zyla, ani w prawym čiaſu, ani w prawej mjeri, ani tajſi, kajſiſ masch doſtacj, nedostanesh; masch ty ſ zuſcie ſhceſie, w kotrej ſy hacj dotal na po-droſtvi bydlit, wuciaſhnyci, ty pak neſezhneſch; masch ty dale jako herba niehdje nieſto: penes abo druge wjezy, kiz egi pak po ſakonju, pak po teſta-mencji pschivanu, wot ſobuherbow abo njeſkoho druhego ſ prawom żadacj a bracj, ty pak je ſ dobrym nedostanesh; masch ty ſako cieladny abo remeñnik abo džetarwy muž ſa ſwoje dželo ſwojui ſdu a ſaplacjenie żadacj, ty pak je w prawym čiaſu a kaž ſo ſluſcha, nedostanesh; masch ty dañ wet penes, wotnajatych ſtrów, volow, ſukow abo druhich buriſtich wjezow ſadacj abo na druhes ſironi dawacj, ty pak ju nedostanesh abo jako dočinik nedawajſi atd. atd., dha ſu to, wo-ſebie hdyž do ſteržby pschińdu, wſhiſko „zivilne“ wjezy, a ſteržba, kiz ſo ieh dla wedze, rjeſa „zivilna ſteržba“, „zivilny prozeſ“; wona je, ſa tym hacj je ta wjez menſha abo wetscha, mene abo bōle ſachmatana, po tym tež wetscha abo menſcha, ſróſhha abo djeſcha.

3) Mandjelske wjezy ſu, kiz mandjelski ſmijaſt jako tajſi a jeho dalsche wobſtacſje abo roſ-wiaſowanje (roſwjerowanje) nastupaja.

Priłopk.

* (Nowa industria.) Muderh bur w Kufczach je ſurjaze hnyſdo wunamakat, kiz ma delſach na dni male wypadowaze dureſli, kotrej ſo, tak rucje hacj je ſokoch jeſlo ſneſta, wotczińja a jeſlo delje puſtacj. ſokoch ſo wobbladnywſchi a to jeſlo niž newidzjivſchi, poſtróži ſo wulzy jara, počzne doſkocj a — ſneſy rucje druge. — Dw, wy mudri Kukečenje!

* Šwedjeniſti porjad pschi ſladnoszi krono-wanja rufeſbo ſhjeſzera Alexandra II. w Mōſtwi je tajſi: Dien 29. augusta ciehnjenie ſhjeſzera do Mōſtwy; 30. augusta: patada; wujſed ſhjeſzera a ſhjeſzorſi do Oſtaulina, hrodu brabje Schermeterwa bliſſo Mōſtwy; 31. augusta: Boža miſha w oſta-kińskiej zyrki; 1. ſeptembra: Wobhlaſdowanje zyloho w moskowskiej bliſloſzi ſhremadženego wojska; 2. ſeptembra: Wozpočiſt; 3. ſeptembra: Khejor-dzirž ſwoje modlitwy; 4. ſeptembra: Pschitpo-wdanje krónowanja; 5. ſeptembra: Wróćjenie do Kremla; 6. ſeptembra: Zyrkiwſte pschihetowanje, wulſi myſčpor a t. d.; 7. ſeptembra: Krónowanje, hoſzina w granowitej paſacj, ſianwy wujſed, po-ſwiojetlenje mjeſta; 8. ſeptembra: Šbožopſchecje wot ſwiateſte ſhody, bal w granowitej paſacj; 9. a 10. ſeptembra: Šbožopſchecja mſhelasich ſtaſtojn-ſtrow a zufich poſtanſtrow; 11. ſeptembra (dien ſwiateſteho Alexandra): Wulſi pschelhod w ſhjeſzorſkim

hrodii, štremadna hošzina khiezorskej hwoisby, hwe-
dzeńske džiwadto; 12. septembra: Hošzina k cieži
duchomnſta; 13. septembra: Hošzina k cieži mar-
ſchalow ſenjanſta ſe wſchitlích gubernijow; 14.
septembra: Val w aleſandrowſkej ſali; 15. sep-
tembra: Hošzina k cieži zuſykh poſlanzow; 16.
septembra: Val pschi jenym tutych poſlanzow (naj-
ſtere pola franzowſkeho); 17. septembra: Hošzina,
kotruž mōſkowſzy píčekupzy woſtu dadja (a wojska
je tam ujezdze 100,000 muži); 18. septembra: Val
pschi jenym druhim zuſym poſlanzu; 19. septembra:

Khiezorské juvelje (parle, drohe kamenje a t. d.) ſo
ſ granowiteje paſaty do oružnejneje paſaty psche-
nehu; 20. septembra: Val, wot mōſkowſkeho ſe-
mjanſta daty; 21. septembra: Mały pschelhod
w khiezorskum hrodii; 22. septembra: Val pschi
jenym zuſym poſlanzu; 23. septembra: Hošzina
k cieži mōſkowſkeho generalgubernatora; 24. sep-
tembra: Ludowy ſwedien; 26. septembra: Wulſa
maſterada w khiezorskum hrodii; 28. septembra:
Val pschi mōſkowſkim wyſhimi marschalu; 30.
septembra: Wehnjotroj.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Nicjо novreho, Mots?

Mots Tunka. So bych newedjil.

H Depla. Dha čbu ja na maliczkosť ſpomniej.

Mots Tunka. Dha ſpominaj.

Hans Depla. Hlas, jedno wuczeč wuklado-
waſte wondanjo ſtronim ſabulerjam, ſo je dobre
ſwjeconuſje ſjepſte, dyžli wſchik ſrjetue ſublo awotroči ſo po ſlōčenju ſmjeſho wukladowania
na jencho bôlcika ſ tím vrasčenjom: „Duz vroj
wſčak mi, Janko, ſクト ſe eji lubſho, hač ſawſynt
toleč veňeč?“ Što ſebi myſliſt, ſo ſemu tén
woſtomli?

Mots Tunka. Mô, dobre ſwſedominje.

H. D. Mje, „dwoj ſawſynt“, reſky tón mały ſchelma.

S p ě w y .

Hdže zbože rjeňše?

Praj, z wotkal zbože, přikhadzuję
A hdže je z domom na ſwēče?

Njej tam, hdžež potuje wusypujo
Swój dar we złotym bohastwje?

Ow ně, ow ně, tam přimoja
So wone hakle nazdala.

Dha bydl tam, hdžež móc a ſlawa,
Kiz ſtotykow čas překroča,

We połnych horſach radosę dawa,
A hdžež ſo króny zybola?

Ow ně, ow ně, tam zawěrno
Ma ſtabe hiſce ſwteleško.

Njej česę a ſtant, njej złota króna
Tu jeho wučinjeny ſkhow,
Dha ſnadž je mudrosé Salomona
A ſwetlo rjanych wědomustwów?

Ow ně, ow ně, tam ſwēci drje,
Doſcě wutrobu pak njeſchręje.

Aha, ty měniš winko jasne
A ſpěw při lóſtnym towařſtwi,

Ty khwališ strowe lěto krasne,
Kiž młodoscē són přezłoci?
Ow ně, ow ně, tam zelena
Njej hišće zboža haloza.

Hdzež swjatnicu, sej lubosé twari,
Hdzež jejno mocy pionjenja,
Tam zboże je, tam dary dari
Najzböžnišeho wjesela;
Haj tam, haj tam, hdzež lubosé je,
Tam zboże kće najzločiš!

Għażi fakfossħlejhusseje żelezniz f'budystkeho dwornišeżha.

Do Dražjan: rano 7 h. 37 m.; vysirolnju 12 h. 53 m.; popolnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Ghorelja: rano 7 h. 47 m.; dopolnju 11 h. 40 m.; vysirolnju 5 h. 2 m.; wieżor 8 h. 27 m.; w nozju 12 budi 4 min.

N a w ē s t n i k.

Piwańja a palenzpalernja f'pschednejecju.

Knežja piwańja a palenzpalernja na ryczeslubli Schunovi pola Rakez je wot bliższych hod f'pschednejecju. Też może so f'temu wiaz abo mene lörzow knežeho pola wotpschednejec. Wožebeje tuteho pošlenscheho dla chyli so czi, tif so to rodja, skere lipe ū ū na tudomnym mlyni samolwej. — W Schunovi, 4. septembra 1856.

Takub Hilla, mlynk.

Serbska holcinka, kij je we schicju nashonenu a swólinwa f'wobstaran-u wsichtlich domijszych dżejew, może dobru službu dostać. Hożeż je we wudawačni Serb. Now. f' nashonenju.

Penežna placžišna.
W Vijsku, 19. septembra: 1 Louisd'or 5 tl.
16 ngl. 4½ np.; 1 vošnowajazż čierwieny sloty
abo dukat 3 tl. 5 ngl. 4½ np.; min's banknoti 101.
Spiritus w Wroclawiu 16½ tl.

Cyrkwińskie powjesée.

Wērowanaj:

Podjanska cyrk: Jan Ulrich, Khejnkl w Friesori, f Hanju Hermann, pomenow. Kiesatz f Wuriz.

Křčení:

Michalska cyrk: Jan Bohuwjer, Aug. Moriza Stelziga, wäverniskiego dżelacjera na Židow, s. — Jan Ernst, Jana Wiejsa, multosahrodnika w Brzesori, s. — Anna Augusta, Handrija Łodriga, žiwoszera w Gajdowi, dž.

Zemrjetý:

Dieň 7. septembra: Karla August, Handrija Kudielje, kameneria na Židow, s. 2 n.

Ssobtu tydjenja bu pschedeschejnik (Regenschirm) bijetej barby a scierwenym rožiečkami w Budystkini ūhubeny. Schlož jón we wudawačni Serb. Now. woteda, dostane dobre myto.

Wöndano bu jedyn čorny pschedeschejnik (Regenschirm), kij je so na fotoljki hasy w Budystkini ūfrej wostajit, wot jeneje žónskeje f' Debbez f' tunc pschedipomnenjom ūbū uusat, so chze jón borsy pola f' pekariskeho mischtra Klingsta na rožlu fotoljeje a ūnuskomnejne lawskeje hasy wotedacj. To pak so hač dotal statu neje, a duž so spomena žónska f' tutym ūbjeru napomina, so by tunc pschedeschejnik skere lipe we wudawačni Serb. Nowinow wotedata, hewak so wot polizajstwa pojón pôszele.

Mulaniski f' Luha.

Wulfi lüttichſki tſjelbowy ſtad, J. J. Löhnis Sohn w Kölui,

Severinstraße 158.

dosta sało wot prjenich lüttichſkich fabrikow, kij medallje na pariskej pschedymyśnej wustawi jako čefne myto dbyxhu, wulfi wubek dwójnych tſjelbow wot 6½ hač 100 tl., jednorých tſjelbow wot 3½ hač 20 tl., buschkuſoflinton wot 14 tl. hač 30 tl., buschkuſow wot 8 tl. hač 25 tl., pistolijow a terzerolow wot 1½ tl. hač 40 tl. po pori, revolverow fa 22 tl., kaj tež

pistolje a glissière

f 18 wusjelemi ja 24 tl. — 100 hotowych kulow ja taſtu pistoliu fa 1 tl. — Wschitko po najnowszych modelach f' pschedymyśnej wustajenzy. Sa džieto bes poruſa so rufuje. Penež a listy nich so frankowane pschedyku. Wobſcherne ūavishu placisim so rad dawaſa.

Hamburgsko-bremenſke wohensawjuszjaže towarzſtwo
wyruča f' sawiſteſenju mobilow, tworow a t. d. po twerdym prāmiciu bezwysilkeho dopłacjowanja
W Stołpnju, 19. septembra 1856.

Gustav Winter, agent.

Dobrowolna pschedań.

Jena dobra małowna shjeza i iżjomi swami je na Delnym Židowí se swobodnie rusi na pschedan a może ho wcho dalsze pola k. landrychтарja Žieschanka tam shonicz. — 200 il. kupnych penes mówie steio mostaci.

Jena dobra rola je na viched. n. Hōdze? shoni ho we wudawańi Serb. Nowinow.

Wossewenje.

Gęszczym Sęrbam dowolam siebi i tutym najpodwolnitscho wossewieč, so ja nowe śudnie ryju a wumurjowam, kaž tej stare wuporedjam. Wschitkim tym samym, fiz chodzi mi w taftim nastupanju swoje dwójerenje spociečej, mōžu se wschijem prawom wobstrukczej, so budža s dobroszu a tunošiju mojej, o dželta wjeszje kozdy czas spokojni. Samotwienia moja so we wudawańi Serb. Now., kaž tej pola plumpytwaterja Jana Hagera w Spętzach stacj.

Fr. August Schäfer.

Wossewenje.

Gęszczym Sęrbam s tutym najpodwolnitscho wossewjam, so bym ja hośeniz k mjeńiu Lyskei na so wiat a peruczam so w tym samym wschitkum swoim krajanam s dobręs siedziu a s dobrym picioru. So budža leždenu, fiz le mui pichindje, spischnuje a po požadaniu poślujene, na to budu ja stanje djerzecz a moža teho dla mojego hośzja wjeszji byc, so budža pola me spolojeni.

W Budyschin, 20. septembra 1856.

Zen Nenci.

Wossewenje.

Dżen 29. septembra dopolnia wet 9 hodzinow budzie ho w Debrezach pola Wojslinska je ſawoſtejeniwa ſchoſaria Henniga a) 30 dobrych a potnych pečetowych kólcow, b) 70 ſhanow medu, c) jena woſkowa praſa a d) wſchelake proſne pečolne ſudobje na pschedadzowanie ſa hotowe penesh pschedawacj.

Parowlynsku pschedečzun muſku po dobroſsi ſnatu pschedawa

cjo. 1.	cjo. 2.
zentnar po 9 tl.,	zentnar po $6\frac{1}{2}$ tl.,
punt po $2\frac{1}{2}$ nsl.	punt po 2 nsl.

Robert Clemens na ſitnej hafn.

Pschedupſki wuczomnik pytanj.

Šsyn sprawnych starzych, fiz je ſerbſteje rycze ſužny a potrebitne ſchulſte wjedomnoszie wobſherji, može w mojich pschedupſkich ſlamach hnydom wuſhomie injeſio doſtać.

W Budyschin. J. G. Klingsi Nachfolger.

Žedyn wosazy može hnydom ſlu'bu doſtać na ſneim dwori w Nowej Wys nad Spremju.

Žedyn krawſti može hnydom džielo doſtać pola Jakuba Scholty w Hermancezach.

Drewowny popet kupuje ho wſchezo wet podpiſaneho a placji ho ja körz 12 a 13 nsl.

Lehmann,
mudkar w Budyschin.

Wujsko, wujsko!

Ach wujsko, schto by powedaſ,
So by mi žwinož darmo dat,
A tola wiecno neje;
Wſchak bym eji ſa nju ſaplacjil
A poldra ſta eji potožit,
Kaž kuj to poſaſuje.

Tez je to wjezka ſeljana,
So mjeſach ju bes wumenka,
Wſchal dženeč ljet bym dawaſ
Eji roſku, wſchenju, hjerpy, kaſ,
A len eji wuſhywacj tez dat,
Eji mleko, butru podaſ.

A hdyž biech ſ nowa natwarik
A ſ tym ho wulzy wobejeſit,
Drje dyrbjach žiwnoſi pschedacj;
Ty pak by wumenk ſ neje brat
A ſenje tradač netrebat;
Kak mojesch taſle poſdacz!?

A hervat dawam hjetnje eji
Vecz tolet ſ twojej potrebi,
Dui nercz taſle, wujsko!
A hdyž ſobje ni ſta tolet maſch,
Dha wjeszje proſzej netrebaſh;
Dui radijo, wujsko, do ſo!

Michał.

¶ Bes Lubijom a Rykbachom je ho ſandženu ſredni wſched wečorom czah na ſeleñzny powrociſt, tak ſo ſu wesy ſ džiela ſ hacienjow ſpadate. Teper je na mjeſzi mornu woftač a pučowarjo buchu jež mene boli raneni. Drébnishu roſpravu ſa tydžen.

Zaſdženu sobotu ſita w Budysinje placachu:

Kóre.	Wyšsia.		Nižsia.		Srzedniza.	
	Plaćizna.		Plaćizna.		Plaćizna.	
	tl.	nsl.	tp.	tl.	nsl.	tp.
Rejſta	4	13	—	4	5	—
Widenzja	7	22	5	7	5	7
Dejmen	3	12	5	3	—	3
Wows	1	25	—	1	10	1
Hrček	5	10	—	—	—	5
Rjepik	9	15	—	—	—	—
Kabir	9	20	—	—	—	9
Hejduska	7	10	—	—	—	7
Wjern	1	10	—	—	—	1
Kana buzra	—	14	—	—	—	13
Dowoz: 4850 kórow.						

Serbske Nowiny.

Za noweški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Nowy při
bohatych wrotach wotedac,
placi so wot rynčka 8 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde čisto placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral,
pôsce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 39.

27. septembra.

Réto 1856.

Wopiswicejje: Gswjetne podawki. S Delau. S Vorchez. S Luhu. S Bohowa. S Bu-
ryschina. Mlesbožo na sakostochlesyckej železnič. Litsy s Móstwy. Hanž Depla a Mots Tunka. Cjahi
sakostochles. Jel. ac. Zyrwiniske rówešje. Mawjesciňi.

Nawiedzenju.

Schtož chze na schtwarzte schtwörtljeto 1856 sa Serb. Nowiny do předka placzic, tón nech njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Ma kralovskich postach placzic so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón hamy čas. — Sa wossewenja a nowjeschtki möžemy Serb. Now. kóždemu poruczic, pschetož te hame čítaja so tak derje w Budyschini kaž tež we wschilich serbskich wšach, a schtož chze vo tajkum njeschtó tak prawje po zylum serbskim kraju roš-
schjerene mječ, tón daj to w Serb. Nowinach wossewicz.

Redakcia.

Světne podawki.

Saksa. S Aderfa, hdež je so wondano wulsi struch mesta wotpali, piša so w nastu-
panju kraloweho wopytania: Kral pschiwic so
12. septembra k nam a voda so bérny na wo-
palničežo a dawasche ſebi wot mjeſečjanſich
a kralovskich ſtoſtojnikow ws wóhnju hamym ro-
prawnu dac̄ a veruci potom, so by so rycznik
Staudinger, liž bje so pschi ſtuſkowanju psche-
cjiwo wóhnju woſebse wujnamenil, psched neho
pschived, ieho runja tež wuhnerik miſchir Berger,
kotryž bje se swoim wuhneríſkim towarischom
Schubertom psches swoju sprózniwu a se strachom
wo živense ſjenocjenu dželawož zyſkej, ſchula a
tak zylu delnu džiel mesta psched wotpalemym
wuhrowat. Kral jich teho dla wulzy ſhwalesche
a mjeſečjanſta deſta wot neho pschi jeho wot-
jiesdu wulsi penežny dat sa wotpalemých. — Kral
je w wchle dnjach ſpomnenemu aderſkemu wuh-
neríſkemu miſchtrej Bergerei ſtatu zivilnoſaſlužbnu
nedaillu ſpožijit, jeho towarisch Schubert je pak
50 n. čeſneho myta doſtat.

Prusy. Škobotu 20. septembra biesche na
kralovskim dwori pschy ſwaž, pschetož na tu-
zym dniu bu badenſki welwójwoda Bedrich s pruskej
prynjeſyku Louiſu wjerowany. — Wójnſke reservy

dyrbja hžom 1. oſtobra t. l. k wóſlu, mjeſto teho,
so by so to hafle 1. haperleje pschichodneho ljeta
ſtalo, pschetož minister wójny je poruežit, so dyrbji
lóžy infanterieregiment njerko 660 muži ſylny
byc̄. — Pruski poſlanz hrabja Haſfeld je ho k
franzeviſkemu ſhjezorei podat a to, kaž njeſte
nowiny mjenja, neuenburgſkich naležnoſtjow dla.
— Se Schwajzarske pihaja, so kralowſky ſmý-
ſleni Neuenburgiſy, kž buchu wot republikanarjow
ſaſecji, žane ejezke jaſtwo nimaja, so pak ho tola
naſſtere pscheciwo nim, jako ſbiežkarjam, prozeſ
ſaloži a so móhlo teho dla wuſudzenje ſa nich
hubenje doſz wupaneyz, jeli ſo žane zuſe kne-
žerſtwa do teje wjezy nemjeſcheja.

Rakuſy. Kbiezor je ho do Wuherskeje na
puč podat. — Čjornohorenjo, kotryž ſraj bes
Rakuſkei a Turkowſkej leži a liž ho w poſlen-
ſchim času ſažo husto doſz ſe ſuſodnymi Tur-
kami biſachu, ſu na wetschich europiſkich weſchow
próſtu wóſtali, so by jim tuczi mjet psched Tur-
kami wudohyli. Turkowſki ſultan praji menužy,
so čjornohorskí abo montenegrinari ſraj jemu
ſluſcha, hac̄ runje ſu ho Čjornohorenjo hžom
psched 300 ljetom ſ turkowſkeho poddanſtwa
woſwobodzili, a pyta teho dla ſ ejaſami, so by
ſebi jich ſažo podcijsnyt. Tich próſtu je tu

Ibreisu s najmenšcha tak wele pomhala, so je sultani, kij chyjiche w bližšim času wulce wójsko na Czereborjanow poštaci, na napominanje niesiotych weřchow wot tuteho wotpohladanja wotstupit.

Franzowski. Franzowiske a jendželiske knejstwo je hizom dleſchi čas s tym nespokojo, tak neapelski kral se swoim ludom sashadza a stej teho dla njesotre króč s dobrym žadatelem, so by ho won poliepschit. Ale won je jimaž na ſcju dobre napominanje ſtajnje hrube wotmolwenje dat, a duž je njetk franzowski khježor porucil, so bytu ho njesotre wójnische lódzie do bližkoſcie Neapola podale, so by franzowski pôšlany baron Brener neapolskemu krali poſlene napominanje pschepodat a potom, ieli tón nespodobnje wotmolwi, Neapel wopuschit. — To pak je straschna wjez, když pôšlany mózneho weřcha dwór druhého weřcha nespolejny wopuschit, pschetož potom ho najbole s wójnu a nepscherzelstwom dlebo neczaka. — Lebo runja pschilidje tež w bližšim času njesichto jendželiskich wójnischich lódzow píched N. apel. — W Parizu bu w tych dñiach njehdze 40 ludzi ſazatych. Wonu bjechu pecja khježora, když ho won s Viatika do Pariza wróci, ſtonzowaci chyli.

Jendželissa. Tudomne nowiny chzedja wedžic, so ſtaj jendželiski a franzowski pôšlany dwór neapolského krala hizom wopuschitvi a so je njehdze 16 wójnischich lódzow psched Neapel pôšlanych.

Ruſowſka. Russi khježor je bes wſkeſlami dobratami, pschi ſtadnoſci swojego ſrónowanja wuprajenymi, tež to poſtaſit, so w bližiſich schyrjioch ſtejach po wſchém ruſlim khježorstwi Jane rekrutowanje bycji neſmje. — Kyci, s kotejž bu khježor psched ſamym ſtronowanjom wot móſtovſkeho metropolita abo najwyſcheho duchomneho powitanym, ma ho tak: Najpobožniſhi a wulci khježoro! Pschepyschny je twoj ſwedzieniſi pschikhad. Nech je powitanje jeho hódne. Ruſowſka eje pschewodjuje, zyrkej eje wita. Modlitwy luboſzie a nadžije dawa eji Ruſowſka na vucj ſobu, modlitwy luboſzie a nadžije neže eji zyrkej napscheczini. Nedýrbialo teſto modlitwu k nebu ſupacj? Ale ſchič je doſtojny, twoj pschikhad požhnowanacj? Nech prieni mjeſchnik tuteje zyrkije, patriarch Pietr, kij psched peczimi ſtejstekamt

khwalbu a ſlawu zarjow pschipowebasche, sa naſ wustupi a nech ho ſe swoim požhnowanjom wſchite nebeske žobnowanje na tebe a ſi toba na wſchu Ruſowſku wupiſchjestre.

Ze Serbow.

S Delan. Kafe ſrudne ſjewſki hroſne palenſpicje pola nerosomnych džecji pschineske, poweda ho njetko w naſheri wokolnoszi. Menujz w jenej ſuſodnej wſy ho wježa abo torm wobnowesche. K džetačerjam, kij tam nuaſka džielachu, pschitupi, kaj ho to huſiſcho ſta, polwóſma liet ſtary hólcjif. Hdyž bje čas s ſwačzini, ſticeſche jemu jedyn abo wiaz tych džetačerjow jenu, dwie, haj hacj wóſom ſchleńczkow valenza s tymi ſłowami: „Pij, ta ſchleńczka je hiſcje wele ſlepicha.“ Taſtim leſnym ſłowam wjetjo, wupi tón hólcjif tych wóſom ſchleńczkow, newedjo, so budža jemu ſchodziſc. Po ſhwili drje je czujesche a peda ho domoj. Kaf je won s wježie delje pschisches, to nichtón newje, hale to pak, so je ho won delta po ſemi a na hnoju s piaoniu wokolo walat, wiazorii ludzio wobhiedzuja. Na dwieri, do kotrebož mata ſawka psches rjelu wedże, namala jeho macj ſi pola dom pschischedhi na wozjomaj čiſlije čerweneho, kaj by ſapóreny byl, w bluwankach ležu, doneſe jeho do loža, hdyž won zylu nót ſi tutym bluwaniem, wiezom a ſtejanjom pscheczini, a naſajtra rano dyrbesche ſtejarska pomez pytana bycji. — Ha hdy budžiſche tón hólcjif po wježowym ſchodzi delje panywſchi ſiebi ſawy ſlamat abo ho ſarafyt abo do rjeli panyt a ho ſatepit, ſchič by na tym wina byl?

Tutale ſtawisna nech tola ſójdeho, kij ſe ſchleńczku wobhadjā, wueži, ſo ta ſchütcka:

Hdyž ja nimam valenza,

Đha me boli wutroba,

ſo pola džecji dyrbri prajicj:

Hdyž džecjom daram valenza,

Wolam malo roſoma

S Boshej. K nam je ho, móhſ ſej, naſjecjo wróciſlo. Wóndano menujz ſcjeſeſche tu jabloni a w tych dñiach ſcjeſeſche tu ſaſo bós, pschetož pschi dwori Pietra Schneidera tudy je na jenym bosowym ſtom ſydom poſniſe ſcjeſejacjow.

S L u h a. (Sapostojene.) Ljedom bje so tedy powesz roščerita, se našch wulzy čeſenym kral Jan na swojim puejowanju tež do našteje wšy vichindje, dha so bóry zna weš pocja s pletwami debicj. Wonka píchede wšu na pueju k Luhowej, hdzej mjeſeſche Jebo majestosz nis pschijecj, bjechu so píjene čeſne wrota natwarite. Hidče weſche wjenzojte wrota bjechu pola kowatnje postajene. Tudy wotčakowaſche tež naſche gmeiſſe prijodſteſteſtvo s mnogimi druhiſimi wehnymi na ſratowy pschilhad. Ha hdjz naſch lubowany ſrajny wotz bacž ſem doſtedje, bu wón wot pſchitomnyh poſtroweny a powitanym. Wón weſeſche ho potom dale na ſneži dwór, hdzej bjechu ſiceje čeſne wrota widzieſ. Tam wón s wosa wuſtupi a poda ho do pödlaſegeſe ſahrody, hdzej ſebi wiſtitko ſhwjeru wobbladawaſche a jaſo wuliſ ſcheczel roſlinarſwa wuprati wón tež woſebje ſwoje ſpodebanje na tych wiſchelatich žadnych a zuſoſtajnych roſlinach. Pola wučetnje, hdzej wón na pueju k Luhu nimo ſjedjiſche, bjechu ſchwörte čeſne wrota natwarene. Wele domow bje bohacjje s wjenzami wupſchenyh, tak tež woſebje hoſzenj k poſtnemu róžej wonka pichi droſv. K.—.

S V o h o w a. (Sapostojene.) Bacž runje bježmy tež my pola naš wiſtitko rene pſchitolowali, jo bychmy naſhemu lubemu ſratelu pichi jeho pſchilharji naſwetschu čeſz wopofafali, dha my tola to weſelje nemjeſachmy, Jebo w naſtej ſredžini wobbladacj: dokež wen, kaž bje nam predy píjene, do naſteje wšy nepſchijedje, ale ſo hñdom wot Luhowa do Luhu weſeſche. My bjechum rjane čeſne wreta natwarili, domy s wjenzami a pletwami pſchili, puejie poredzeli, — ale wſto bie podarmo. K.—.

S Budyschina. K. Dr. Wahl, dotal juſtiſiar w Limbachu, hewal ſ Lutſia pola Neſhwacjela rođeny a ſebiuwoſbedzē tamniſcheho ryjeſtublo, je ta rođicjela tudomneho „woſtreſoſhuda“, dotalny ſratneſudniſſi rođicjel f. Hartenſtein pak ſa direftaria tudomneho „ſudniſtw“ (Gerichtsamtman) pomenowany. Wobaj ſtupitaj 1. oſtobra do ſwejeju ſaſteinſtrow, na koſtrym dnu ſo tudy „woſtreſoſhud“*) (Bezirksgericht) a

*) Tu ſložujemy na naſtrich pſchecjow w Ka- menzu a Lubiju tu vréſtru, ſo bjechu w kroſkim do- piſu nam ſa ſuđenju woſzewli, hdzej w jich mjeſach

„ſudniſtvo“*) (Gerichtsam) wotewritej. Dale ſioj ſ. krajnoſudniſſi radicjel W a t d a a ſ. ryjeſnik Š ch l u c k w e r d e t tudy ſa aſſeſorow w tudi. minym ſudniſtri poſtajenaj a naſtupitaj teho runja 1. oſtobra ſwoje ſaſtojnſtvo.

S Budyschina. (Prawiſniſſi dopiſ II.) W dopiſu, koſtrj nam pſched tydjeniom nowu ſudniſtu organiſaſu w píjene instançy, kaž ta ſama wot 1. oſtobra w ſakſej do živenja ſtupi, ſo ſtróka wopishe (a koſtrj dopiſ nech teho dla ſa „prawiſniſſi dopiſ I.“ placj) bje na weſche a meiſche kriminalne, a na weſche a meiſche ſivilne wjeſy ſpominane. Šeſto „kriminalna“, a ſeſto „ſivilna“ wiez abo ſtoržba je, to bie teho runja tam píjene. Djenſ vrascham ſo ſdobnje: 1) ſeſto ſu weſche kriminalne a ſeſto ſu meiſche kriminalne wjeſy? a 2) kaſte ſivilne wjeſy ſu meiſche a koſte ſu weſche? Davatej tež ſamej ſkowi „weſche“ a „meiſche“ hñom na tuto praſchenje wjeſte wotmolwenie a ſtrosymi ſo po tu- tymaj ſlowomaj ſamo wot ſo, ſo meiſche kri- minalne wjeſy abo ſtoržby ienož ložſche a mene wazne ſtoſniſſe abo ſakomđene pſchepenja a nepočinli naſtupaja a tež meiſche ſchraſy w pe- nesach abo jaſtri ſa ſobu čahmu, mjeſto ſo ſu na weſche a wazniſche, haj na te naćeſe ſtoſ- niſſwa a pſchepenja weſche a čežiſche ſchraſy, haj, ſama ſmerci, poſtajene, dba je tola nusne, ſo tu wjeſte poſtrje, to rječa: pſches dat ſakon poſtajene wuloženje, ſeſto ma ſo pod meiſchimi a ſeſto pod weſchimi prawiſniſſimi wjeſami abo ſtoržbam, kriminalnymi tak derje jako ſivilnymi, ſtrosimicj a pichi tym — a to nech je djenſa konz tuteho dopiſa — muſladuje, koſte krimi- nalne wjeſy ſu weſche a koſte ſu meiſche a w koſtrjach po tajlim meiſcha abo weſcha, ložſche abo čežiſcha ſchraſa na tón abo tamny neduſchny ſkuſ, nepočinli abo ſtoſniſſmo ſjehuie. To ſamo muſladowanje čeſenym w bližichim čeſtu wo weſchich a meiſchich ſivilnych wjeſach podacj. Pſchi tym pak nesapomny, ſo tu woſebje wo ſakſtim, to je: w ſakſtim ſratu platožnym pravi ryjeſim. Toła dokež tež pruszy Šeberbio Šeberje Rowny čeſ-

a na koſte ſaſy a w koſtrym twarenu vola nich 1) „woſtreſoſhud“ a 2) „ſudniſtvo“ ſeo e ſuđo a ſjawnie woſedjenja ſuđejata, tak ſo bjechu naſchi Šeberbio ſhouili.

taja a vola nich w tych abo tamnych kruhach
 druhe a mene abo wjazy hinajsche prawo placji,
 — schioz naš storo wotraschi, s zyla tute dopisy
 pišacj, dokehli smy pruskeho prawa molo smje-
 domi —, dha chzemy tež tuto, tak dooko hacz
 je snajemy, na hwojich mjestach pshipomnicj,
 s zyla pak so tak derje w tutym kaž w leždom,
 kali Wéh, pshichodnym depisu na bôle powiebit-
 komne prawidla, sž w prawi tak derje w salssim
 kaž w prussim kneža a placja, dzerzeč a je wu-
 kladowacj; tež pshewestasjim je ludje rady hwoj-
 domischemu prussemu prawisnikej s tej prošwui,
 so by naš hóry pshes wedomne dopisy se hwo-
 jeho prawa iwezelit, dokehli je našche wemyslenje
 nico mene hacz na to stoženene, so bychmy jemu
 pshes našche depisy illadnosz k temu wsacj a
 puej saſtupicj chzty. — Echo dla, luby prusti
 „Sserb o! nepetož našche dženjnice a pshichodne
 „prawisnisse dopisy“, pshetoz tak chzemy je me-
 nowacj, s jenym wemachom s rukow, mjentwscbi,
 so tebe nico nestaraja a ty s nich nico na-
 wulnycj nemóžesb, dokehli jenož faktle prawo a
 prawisny wuſladowaſa. Hlaj! rozdzielenje ſtržbnych
 wjezow do zivitnych a kriminalnych, do welskich
 a menšich, a jich wuſladowanie, kotrej w do-
 pisu I. podachmy, placji runje tak derje w Pruskei,
 kaž w Saksiei; a neshu dale ſalſle wobreſhoudy
 wedomne na pruske „wolreſhuty“ (Kreisgerichte),
 kaž je na pshiklad w Rößberku, Hródu atd. masch,
 a ſalſle ſudniſta wedomne na pruske „wolreſh-
 ſudniſte deputacie“ (Kreisgerichts-Deputationen),
 na pshiklad: we Wojerezach atd.? — Tola wróćmy
 so k rozdzieleniu kriminalnych ſtržbow abo wjezow
 do welskich a menšich. Kóžda taſka wjez abo
 ſtržba, tež kriminalny prozeſ abo kriminalne pod-
 pytanje, pshepytanje (Untersuchung) menowana,
 ma njeſkali crimen, t. j. pak ſamopaschny ſloſny,
 pak ſakondzemny a neprawy, neduſhny ſtuk abo
 podawk, w kriminalnym ſalonju jako taſki po-
 menowanu a pshu wjeſtej w tym ſamym ſalonju
 postajenej ſchraſi ſakasany, k podkoſlej. Tóne
 ſtuk abo podawk so w kriminalnym prozeſu pod-
 pytuje a ſudzi; tu so prascha, schto je schto ſa-
 winowat a ſakſu ſchraſu je ſaſtujit, tak so by,
 dokehli je wjeſte pshetupenje ſalonja a kichindu
 wobeschoł, hwoju ſaſtujenu ſchraſu doſtat a ji
 nacjelny. Kriminalny ſalon (Kriminalgesetzbuch),

sž hacz dotal w Saksiej placjeſche, bje w ſiecj
 1838 daty; na jeho mesto je wot 1. oktobra
 t. l. nowy kriminalny ſaken (Strafgesetzbuch), sž
 je wot 11. augusta konſcheho I., ſtuvił. Tutón
 ujetko placji a po nim so ujetko wſchilke krimi-
 nalne pshetupenja ſudja a ſtoſtaja. Wón je
 w mnichich kruhach ſtržiſci hacz ſtarz a poſtoſa
 pshetupenja a ſchraſy, sž ſtarz nefnajeshe. Tak
 je, so njeſkto ſ pchilladej ſpomnimy, w nim ſaſo
 poſtajene, so moža so paduſchi, sž so pshes ſchraſu
 jaſtwa neſhu poljeſpſicj dali, po wjeſtej mjeri ſ
 ſukami ſtoſtacj, schtož budze so njeſtremuſtuliſ
 mene lubicj, hacz jaſtwo, w ſotrymž džje proſny
 leži a nico čznicj netreba. To nech ſebi teho
 dla taſzy pafoszlaſkojo pjeſtne mjerluſa, jeli nochzedaſ
 ſhiibet abo ſadk namasany mjeſc! Tež jebakant
 a taſsim, sž ſu zuſe hwojſtvo neprawe na ſo
 ſezahnly, zuſe ſuklo a ſamějenje pshelschwile
 abo zuſe, iim neſchikluſchaze wiež pak ſ ſoſy-
 ſtowm a ſ ſubu, pak ſe ſkóſzju wobſchložili abo
 ſkonzorali, moža ſo ta ſama pemaſka načahnycj?
 — Prawidla pak, po ſotrymž ma ſo ſoſde
 pshetupne podpytanje abo kriminalny prozeſ ſto-
 žowacj a wjez, podawa nam drugi wulſi ſalon, tež wot 1. augusta t. l., sž „Strafprozeſ-Ordnung“
 rjela. Po tutym ſalonju ſu menſche kriminalne
 wjez abo pshepytanja, a jako taſki „ſudniſtwam“
 k wuređenju a prijenemu wuſluzenju pshipofa-
 ſane, woſeſbie tele: ložſche ſtranenja čijeta, ſra-
 ſenja čejcje, jednore paduſtwa, ſtranenja, je-
 banſtwa a pshelschwienja juſeho ſamějenja hacz
 do 10 tol, wobſchloženje a ſtranenje ſiaſwych
 pshibukow a woſiwenjow, nedowolene ſiekowanje
 (medicasterei), nedowolene piſmažiſtlanje abo ſitne
 advoſatſtvo (Winkelschrifftellerei), ſamopaschna
 pomoz bes gwałtnoſzie a hroženja, loſe a ſloſne
 wopuſhejenje mandzelskich; ſtranenje ſwomleboſzie,
 wotwlečenje wodarſow, pshitroženje juſych le-
 żomnoſzjow; ſkóčwiliſtowanje, roypſchieszeranje ne-
 wiernych, ſchłodnych ryczow a njeſotre druhe ne-
 počinkli, sž ſu ſ pohoſzkej a t. d. Blízſche wu-
 ſoženje a wuſladowanje tutych wjezow podawa
 kriminalny ſalon, sž tež ſchraſy, na tute pshet-
 upenja poſtajene, pak w penesach, pak w jaſtuk
 a čejſiſtich ſchraſach poſtaja. Tu je woſeſbie
 ſpomnicj, so ſo mnohe tutych pshetupenjow j e n o
 na na met wobſchloženho abo ſtraneneho, jaſe

na pschitkab: wschitke franenja czeskie a t. d. pschesytyja a do khostania czahnu. Druhe saks, jaso kózde paduchstwo, jebanstwo a pscheskiwenje zuſeho samozjenja wosmu ſo, nech ſu male abo wulke, ex officio, to rjeka: bes nameta wobſchodzieneho a ſamo wot ſo wot kudniſta, tak ruczie hacj ſu wo nich ſchto ſhonite, po ſwojej pschitlischnoſzi, fiz ſudniſtu teho dla naleži, do podpytanja, dalewedzenja a wuſudzenja pscheszinoſtu temu, fiz je jako wirowatý wobſorzeny. Paduchstwo a frontenie, jebanstwo a pscheskiwenje zuſeho samozjenja neda ſo žeńie ſpenesami wotcjińic̄ abo ſaptačic̄; na ne ſziehuje wele bōle kózdy ras ſtraſa, fiz w lózschim abo czeszim jaſtwi abo w zuchthauſa wobſteji.

W.

Nesbožo na sakſkoſchlesyňſkej želniſv, 17. ſeptembra.

Czah, kotrž bu 17. ſeptembra nedaloko Lubija pola berbſtich Kunderac̄iſz wot neſbožie potrebenja, wobſtejſe ſlokomotivy a tendera (wuhloweho woſa), kaj tež ſe 17 woſow, menujzy je ſchyryjoch ludzajzych woſow, ſ peczoch ſanknenych kublowych woſow, ſ poſtſteho woſa a je ſedmioch lowrijo. Pucjowarjom bie niehdje ſchieszdzęſat. Ton truch želeinjiz, hdzej ſo neſbožie ſta, je na haczenjach, 7 hacj 10 loheci wypoſkach. — Bóry potom, jaso bie czah, fiz niečo ruczjego kaž hewak neſiedzisze, pscheschad pola Eſerbſtich Kunderac̄iſz pschesjet, pytny paſniſchtir w kublowym woſu, ſa tenderom ſidzajym, ſyluy ſtok, fiz leho we woſu pocijny, a won ſpóſna, ſo je ſo woſowa wóſka ſlamata. Tuta bje ſo najſtere prieki psches foliu walita a duž wona woſy tak ſadijewasche, ſo te hnydom ſ kolice wuſloczichu. Lokomotiva wuiſedze na hewu ſtenu a wali ſo ſ haczenjow delje a lezech tam powroczena. Dalschi czah bje ſo na niefotre wotdzelenja roſdijelit, tak ſo bje ſ lowrijo, 1 kublowy a 1 poſtſli węs ſ haczenjow na prawej ſtroni delje ſleczat, 1 parſchonſki a 1 kublowy wóſ bieſchtaj paſ ſ tamniſticheho moſta delje panyloj. Wſchje druhe woſy a tender biechu na ſo ſpadale a ſ wetscha iara wobſchodziene, folija paſ bje khetere truch ſlazena. — Wchi ſpjeſchnoſju a ſylnoſzi, ſ forej ſo to wſcho ſta, je wulfa hnada Boža, ſo je hſeheje wele wetsche neſbožie ſtaſto neje. Wot pucjowarjom bie jenož jedyn, menujzy pscheskup Felsmann je Schorela, tak ſtrachnie na hlowi ſranenju, ſo dyrbesche lejo wostac̄, wschitzu drusy, wot kotrých bie jenož 12 lózko wobſchodzienehy, mózachu bory dale pucjowac̄ a ſ. Felsmann bje ſo hacj do 21. ſeptembra tež tak daloko

ſbrabat, ſo mózefche ſo ſe ſwojej mandjelskej, fiz bie ſ jemu pschijela, do Schorela d. weisz. Teper, fiz bje na ſenderu ſtaſ, je jeniciſti morwy. Won rjeka Schröder a je ſ Draždjan, 26 ljet ſtary a neženecny. Zeho czjelo bu do Draždjan wotweſene a tam poſtrebanie. Wedzer lokomotivy ſ menom Lehmann bu ſa morveho ſbjehnenu, pschindje paſ ſaſo ſ ſebi a ſ nim dzej wote dnia lhepe die. Won je ſwoncomie jenož lózko ſraneny. Bole ſranenju je poſtſli ſchafnai Mörba ſ Lubija, kaj tež hſeheje jedyn poſtſli a jedyn želeinjic̄ ſchafnai a jedyn wosymaſat, ale po liekarjewym wuprajenju michton wot nich wo ſineſe neſchindje a ſ nim wschitimi ſo wschidne poſpjeſhuje.

Pſchesytyje zytle wjezy je dopofaſalo, ſo je ſlamanie węſti jeniczy wina na tym bylo, ſo je ſo taſte neſbožie ſtaſto.

Liftp ſ Móſkwy.

(Krónowanje rufſkeho khejzora Alerandra druheho.) W Móſkwi, 7. ſeptembro. Niefotre hodziny halle pschi króna hlowu khejzora Alexandra. Hjom rano wot peciſtich hodzinow ejschcjeſe ſo nemoznie wele ludzi pſched Kremlom, ſo bydu khejzorowy czah neſchepaſti a do Kremla sameho bu na 40,000 člowekow puschcienych. Do zyrkwe, hdzej ſo krónowanje ſta, mózefche jenož 500 parſchonow wysche tych pchihladowac̄, fiz pschi tei wjezy byc̄ dyrbjachu, pſchetož tutu zytki wulfa neje.

Batteria wot 8 ſanonow, fiz na jenež baſtii kremliskeje murje ſtejſeſe, da rano w 7 hodzinach ſnamjo ſa ſwonjenje. Wſchitke ſwony po zytkym mjeſzi pocjachu ſwonicy, najbole bje paſ ſwón ſtyspeći, fiz na tormi wiſy, ſetrz „Iwan weliſi“ to je: „Jan wuliſi“ rjeka. Š kremliskeho hrodu hacj do zyrkwe bie zyly puc̄ ſ čerwenym ſuſnom poſtadzeny a wokolo džewecich pocjina ſo ſaſo ſ ſanonami tſjeleci, pſchetož khejzorowa mac̄, wudowa khejzora Miliawicha, wuſtupi ſ hrodu, ſo by do zyrkwe ſchta. Wona je do bieje ſidu ſwoblekana, na hlowi ma khejzorstu krónu ſ dejmaniam tami ſo blyſtotu, a jeje płaszc̄ (mantel) ſ hermelinowym pelzem wobſadzane a ſ ſetom pſcheskany a wuſchitany, ſo wot wypolich ſaſtojniskow neje. Swidowena khejzorka wedze ſo wot ſwojeju ſynow Miliawicha a Michala a ſa nej widzi jedyn młodych wulfowetchw (rufſich khejzorſtich pryzow), młodye wulfowetchwki, zuijch wetschow a wulku ſyli woſebnych ſuenjow a knežnicſow, fiz ſu wſchitke w rufſej narodnej dräſzi, ſak meſnowanym ſakofonem na hlowi. Tak bory hacj ſo ſwidowena khejzorka poſkaſa, präſentirowaja woſazy, lud poſtrowia ju ſ radostnym wolanjom a duchomilſtro wita ju do zyrkwe, hdzej ſo wona

na thrón, sa nju ē prawizy khjézoroweho thróna zyrkwe a festupaia so s lieweje strony na schodach k khjézorkemu thronei merjazych.

Berij po nej pschihadijeja zisv pěstlanzy do

(Skončenje přichodu.)

Kak

rozom

Hans Depla

wétritaj

a

Mots Tunka

ludži pôdla

skrejetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Praj wschak Mots, kajtich ludži je najwzajz na hřivceji?

Mots Tunka. Dwjenohatc.

Hans Depla. Ach, baij wschak! Za mienjn, kajkeho powolania ludži namaka jedynu najwzajz?

Mots Tunka. No, vola naš widzi jedynu najwzajz harskich ludži.

Hans Depla. Hm, to mōže hradž byc, abo tež nebyc.

Mots Tunka. Nie, to je tak.

Gzabi faksforschlesyuskeje želežnicy
s budyskeho dwórnischcza.

Do Drážďan: rano 7 h. 37 m.; výběhovna 12 h. 53 m.; popolnju 3 h. 52 m.; večer 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Schorelcza: rano 7 h. 47 m.; dopolnju 11 h. 40 m.; výběhovna 5 h. 2 m.; večer 8 h. 27 m.; v nozy 12 hodí 4 min.

Venečná placíšna.

W Livíku, 26. septembra. 1 Louis'dor 5 ll. 16 nřl. 4 $\frac{1}{2}$ nr.; 1 volnoważazy čierwony slowy abo dufat 3 ll. 5 nřl. 4 $\frac{1}{2}$ nr.; winske bankowki 96. Spiritus w Wroclawiu 15 $\frac{2}{3}$ ll.

Cyrkwiniske powjesće.

Wérowani:

Miehalska cyrkej: Franz Hilla, slajgar w Chwa-

Hans Depla. Ja tak vraci, to neje tak; psche-toj jako miestach wónodano saczello thore lizo a po habsu thoniac, setka me wele manch ludži a sčet ty mienisch, so woni uschitzu bjechu?

Mots Tunka. To ja nemjem.

Hans Depla. Luczí lisetarjo; všetcož když mi wufasowacbe, sbto man vysche pivoje lizo činiac, tak so ja narokledu spesnach,

Mots Tunka. — so je hškarjow najwzajz na hřivceji.

cianisch brunizowych vodkých s Hanu Urbanem i Delneje Kiny. — Jan August Wicjas, wobkédicé kraloweho vlynya s Hanu Amaliu Wicjasem i Pschišez.

Kréeni:

Miehalska cyrkej: Jan Ernst, S. G. Stiebiga, Kjelkita w Dobrušci, ř. — Eduard Wylem, Petra Gabrońska, wsciečskeho ministra a hšejera w Małym Welskowi, ř. — Hermína Hana a Hana Augusta, nem. ř. na Židovi.

Zemřečí:

Dj n 11. septembra: Jan August, Zena Augusta Renčza, wobydleria na Židovi, ř., 1 l. 3 m. — Hans-drii z Omisch s Wallcze Welskowa, 30 l. — 12. Hans-Cofia, rodž Mühlfortez, nebo k Dymasili, fararia w Husicu, lawostwiona wudowa, 62 l. 8 m. (bu do Huski thowana) — 15., Michal Wicjas, wobydler w Dobrušci, 72 l.

N a w ē š t n i k.

Wulfi Lüttichffii tsjelbowy fflad,

J. J. Löhris Noln w Kölne,

Severinstraße 158.

Brósta sašo wot príenich lüttichffich fabrikow fiz medaille na pariskej pschemyskej wustawi jako české myto dbychú, wulfi wubek dwójnych tsjelbow wot 6%, hacj 100 tl., jednorých tsjelbow wot 3%, hacj 20 tl., buškwijsintow wot 14 tl. hacj 30 tl., buškwijsow wot 8 tl. hacj 25 tl., pistoliow a terzerslow wot 1% tl. hacj 40 tl. po pori, revolverow sa 22 tl., kaž tež

pistolje a glissière

s 18 wutselemi ja 24 tl. — 100 hotowych tulow sa tajfu pistoliu sa 1 tl. — Wschitko vo najnowszych modelach s pschemyskej wustajeny. Sa díjeto bez poruka ho rufuje. Peney a listy nech ho frankowane pschivoželu. Webischerne sapisy placzisny ho rad dawaja.

Pow'chitkomne sawjeszjače towarzstwo.

(R. R. vtw. Assicurazia Generali w Teatru.)

Saruchazy fond towarzstwa **Zidnače millionow 500,000 schjessnakow dobrzych penes.**

Sawjeszenja na trowy, maszyny, mobilije, sfó, wumiożczenie žita atd. atd. pszechzwo wóhuju po tunich twierdzie postajenych pramiach.

Dovlaczowana ho jenie żadacj nemóža.

Pschi sawieszemach ratarstich pichedmerow posicja towarzstwo wošechnie dobytki.

Sawjeszenja kapitalijow a rentow na živienie ciałowek. Sawjeszenja puczowazych sułtow na drohach a jeleśnach.

Wschie požadane wustadowania dama **Ferd. Petau**, wókresny agent sa Budyschin a wóklosci.

Hamburgsko-bremenske wohensawjeszjače towarzstwo

pozycja k sawieszeniu mobilior, trowow a t. d. po twerdych pramiach bez-wschitkowego deplacjowanja.

W Et-spnju, 19. septembra 1856.

Gustav Winter, agent.

Niemski Whöning,

Wohensawjeszjače towarzstwo w Frankfurcie.

Sakladny kapital: Połschesla milliona schjessnakow.

Tuto towarzstwo sawieszja: Mobiliat, trowy, žita, sfó, ratarstki grat, fabrikski grat atd. po twerdych, tunich pramiach a netreba żadon sawieszjańcic dovlaczowacj, bryne ho wulka wobenjowa skłoda stala. Sp. dobre wumijenia, po korytnej towarzstwo farunanie dawa, s zyla skodowanie wypnujo ſu k temu kluzile, ho je ho jeho skukowanje jara roſtſherito a podvijsany agent pozycja ho k wobstaranju sawieszenjow wſdilisw dwuino, je tež k wurdzieniu wſchego požadaneho wuloženja stajnej hetowy. Prospektu a podpisaniske formularz móža ho vela neho darmo dostacj.

W Budyschin, 6. junija 1856.

Wylem Jakob, na žitnym torh. ſteju.

Dr. Whithowa wodziczka sa wozji

wot T. Ehrhardta w Altenfeldji w Thüringſtej, s ujazdymi privilegiami wſkofscich weichew poczescena, wopofalne ho ke wſchitkimi dotalnymi mcezi bojazwmi ſriedam piches ſtreje ſbożomne ſkukowanje wſdjeđnje jalo noik-hodnista a najlepscha wodzicza w tajlim nastupanju, a moje ho jako dovolanow hotow w poſylnju ſried a iſlo

wjesta ponoz sa ludzi na wozjomoj bjeđnych

Idźemu poruczecj. Wona hoti uſcijce a rucije a be wichicu ſkodowym ſzczwom, wózheje pschi ſohorenju, ſlepnenju, ſuchozji, ſyliowanju a bježenju wozjow, kaž tež vidi ſlabosci po kielu a ploči bleſkla s wulzowanem jenož 10 nsl. a díjela ju jenož woptawdiju **Erangott Ehrhardt** w Altenfeldji w Thüringſtej. — Sklad sa Budyschin je w hradowiskej haptzyj.

Wossjewenje.

Geszennym Sserbam Nehwacjida a wokolnoszje s tutym najpodwolnitscho wossjewjam, so bym po dzenja, tedy jako pełak sahydli a khlieb, zatw, inkazny a druhie veczwa po nastunischej placzisni a najlepschej dobrozi pschedawam. — Też pschi swominam hiszceje, so je neszeliske a hermaniske dny sboszej pola me k dostaci a so ja žito a pschiżu dema po najwyszcznej placzisni supuju.

W Nehwacjidi, 25. septembra 1856.

Jurijs Pawlik.

Geszennym Sserbam Budyschini a wokolnoszje na spodwolnitscho wossjewjam, so ju pola me wskutek rynku schmiedlowych a khoinowych desow a psofow na pschedan.

P. G. Voldrat pod berlinoem.

Nżane wotruba

najlepscheje dobrozje tunjo pschedawa
Nowak, koremat na żitnych rysach.

Uzka.

Pola Nady w Kostach budze so na Michala, 29. septembra t. l. popelnju wot 1 hodziny wjazore valenzowe budobie, nieszto mufseje drast, wscherla domjaza nadoba, jako dorzu a t. d. ja hetero penie na pschedadzianje pschedawaci.

Pochi prjodstażajch sermushas obzigu ja lubno Sserbow na to fediblonych, so moza k tom samym wschiške clamarske twory w najlepschej dobrozji pola me destacj. — Nech żadyn nuno nedzie, pschedej mozej muraj wschitich pschedzelne liwataj.

T. G. T. Niećich.

Chubena bu przed 10. septembra teho ljeta popelnju na drožu met Brzeszny do Hucziny psches Lemischow hač do Zympla kożana tharterowa kapsula s niesotrymi thartami. Sprawni namakat so nalejnie prošy, tu ſamu ſa dobre myto k hozzenzarej Synapiuszej w Huczini wodzaci obo jemu wo jeje namakanju narzedzenie dacj.

Sađenu ſoboru bu židzany pschedelczenik w Budyschinu namakanu a može jo we wudawańi Serb. Now. ſako destacj.

Pot wotmianych jchrympow bu baciſki hermanek w tamnich hozzenzuznamakach a može jo pola korezmarija Schneidera na berlino w Budyschinu jako destacj.

Młody herblsi čłonek może jako wugomnik w jenej lubicjzsczeni jaſtupicj psches wudawańi, u Serbiskich Nowinow.

Rachlowste ex-luth. towarzistro ſuſeje nedzeli 28. septembra ſtrumadzjiniu, na kotoruž ſo wskutek ſobuzkwy vicherroſchuja.

Pschedyędzwo.

Dziwadlo w Budyschinie.

Geszennym Sserbam Budyschini a wokolnoszje s tutym najpodwolnitscho wossjewjam, so bym sañdzeny schwert prjodstażenja na budyskim theatru ſapocjał. Ja ſo nadzijam, ſo budja te ſame tej wot Sserbow wopytané, dokelž budje moje ſajne prjowzwanje, jenož najlepsche a najnowsche fuſy rjodstażer, kotrež mēža čłowefej, wot wodniſich wobcejnoſzow ſpręzemu, pschedzne roſweſelenje pſihotowoci.

Dobra khwalba, kotoruž bym ſajne w Draždjanach namakat, dobre ſradowanie prjodstażomnych fuſow a bohatosz ſwonkomneje psychi naſpelnjuja me ſ tej nadziju, ſo moje prjowzwanja tej pola Sserbow wpodbanje nadendu, wobſebje dokelž budja nedziele a ſwiate dny taſte fuſy prjodstażane, tis ſo ju ſi wjedozju ſpodebačz dyrbja.

W Budyslini, 27. septembra 1856.

Joséf Ferdinand Neßmäller,

direktor druhego draždjanſkego dziwadla.

Nedzeli budje hrate: **Quasimodo**, noſredamſli ſwórf, romantiſta czinohra w ſwobrafach. **Psychi po mnenje**. Wſchilim Sserbam, ſiž djiwadlo wopytua, mię ſ. Neſmūllero we prjodstaženja ſ dobrym ſwiedomnju poruczej Nedakzia.

Rycęsptyraj wotrjad

towarſtwa maćicy serbskeje zmjeje ſrjudu 8. oktobra dopolnja wot 10 hodzinow w hosćeniu k złotej krönje w Budyszinje posedzenie. Přítomnosé w ſitkich ſobustawow wotrjada je wuley uuzna.

Pismarjedźer.

Starožitnostny wotrjad

towarſtwa maćicy serbskeje zmjeje ſrjudu po Michale 1. oktobra dopolnja wot 10 hodzinow w hosćeniu k złotej krönje w Budyszinje posedzenie, na kotrež ſo ſobustawy z tutym najpodwolniſo přeproſuja.

Pismarjedźer.

Zandženu sobotu ſita w Budyszinje placzach:

Kore.	Wyša.		Dziža.		Srzedzna.				
	tl.	usł.	tl.	usł.	tl.	usł.	tl.	usł.	tl.
Rožta	4	15	—	4	5	—	+	10	—
Biszenza	7	22	5	7	2	5	7	15	—
Decimien	3	12	5	3	—	—	3	7	5
Wewj	1	25	—	1	10	—	1	17	5
Drab	5	10	—	—	—	—	5	—	—
Klepik	9	15	—	—	—	—	—	—	—
Zabity	9	20	—	—	—	—	9	—	—
Hęjnaſka	7	10	—	—	—	—	7	—	—
Wjerzy	1	10	—	—	—	—	1	2	—
Kona butry	—	14	—	—	—	—	—	13	—

Cišenne pola K. B. Hixta w Budyszinje.

Serbske Nowiny.

Na noweški, kiž naja so w
wudawařni Serb. Now při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kođde čísto placi ½ ns.
Štwórlétna předplatna pola
wudawařja 6 nsł. a na kral,
pođe 7½ nsł.

Čísto 40.

4. oktobra.

Léto 1856.

Wopsciijecije: Gwjetne podawki. S Wujerje. S Wotrowa. S Wósporka. S Kođacij. S Wóhlinka. S Matzez. S Budyschina. Prawisnisse copisy (III). Listy s Mostwy. Hanž Depla a Mojs Lunka. Cjahi salstočles. jel. ic. Zyrwiniske powieſje. Narvjeſčtiny.

K na wiedzenju.

Schtož chze na schtwarzte schtwortljeće 1856 sa Serb. Nowinu do předka placicž, tón nech ujetko 6 nsł. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovstich pôstach placicž so 7½ nsł. na tón tamy čas. — Sa wosjewenja a nowjeschtki možemy Serb. Now. koždemu porucicž, pschetož te ſame cítaja so tak derje w Budyschini kaž tež we wschiltich herbstich wîach, a schtož chze po tajkim njeschtio tak prawje po zylym herbstim kraju roſ-ſchjerene mječ. tón daj to w Serb. Nowinach wosjewicž.

Nedakzin.

Swětne podawki.

Sakſka. Minister s Zschinsty je wot krala dowolnosz doſtat, so ſmje ſwojeje ſhorowatoszie dla na dijelich čas do wistraja ſapucjowacž. Teho mjeſto budje ſa tón čas minister s Beuſt ſastupowacž. — Krajne jeleſnizy ſu w mjeſazu au- gустu 311,166 ll. wunesle, po tajkim 32,992 ll. wjaz, hacž w tym ſamym mjeſazu tonscheho lieta. Schromadny hetuschi wunoscil je 2,107,140 ll., po tajkim 253,919 ll. wjaz, držli ſoni. — Lipſka moža je hacž dotal jara dobra byla, dokelž je vele ſuprow pschishto. Teho dla je tež možebje placisna ſezje a ſuſna jara horje ſchta.

Prusy. Neuenburgska naležnosz pschindje noiffere psched longres, kij budje ſo w Parizu dierjeći. Tam ſmjeja ſo pecja tež czornohórske a moldawo-walachiske naležnosz wujednacž. — Wójnske reservy ſo lietša teho dla hžom domos neupishtjeja, dokelž je ſo w ministerstuvo wobsanknylo, ſo ma ujetko kóždy woſak polne iſi lieta ſlužicž.

Rakuſy. Khjezor pucjowasche w poſlen- ſchim časzu po Wuherſkej, hdzej jeho lud wſchu- djom jara pycnje a wutrobnje mitasche. — Ra- kuſte knejetſtwa nespōsnawa ſtutſowanje Bendzel- cjanow a Franzowow, ſiž khjezja neapollſkeho krala ſ možu k hinachemu wobſhabjenju ſ jeho ludom

nusowacž, ſa dobre, prajzy, ſo drje je dowolene, zuſemu weſhei radjeji, ſat ma ſo pschecjivo ſwo- ſemu ludej ſadjerjeji, ale ſo ſo to nehodži, jeho k dopelnenju taſſeje rady wungowacž.

Franzowſka. Hacž runje ſu ſodjje hi- žom pomenowane, kij dyrbja do bliſtoſje Neapela ſieci, ſo bychu neapelskheho krala na prawy pucj volasate, dha tola hisheče wotſjete nejšu a ſda ſo po tajkim, ſo ta zyla wjaz ſnadž hisheče ſ dobrým wotendje. — Njeſtre nowiny khjezja we- džicž, ſo franzowſki a russi khjezor w ſardinſkim mjeſzi Rizzu hromadu pschindjetaj. Tam chze menuizy russa ſwudowena khjezorka ſwojeje stro- wosſje dla psches ſymu pschebywacž.

Ruſowſka. Khjezor je ſ wetscha wschit- lich tych ſamych, kij buchu politiſkich pschestu- penjow dla do Sibiriſe poſlani, wobhnadžit. Hewak je tež krajej 25 millionow telek dawkow ſpus- cjeſit. — Swudowena khjezorka je ſo na pucj do Italije podala a mjeſeſche na ſwojim pucju tež 3. oktobra psches Draždjanu hici.

Turkowſka. Czornohórſi weſh Danilo je poſlana ſultanej poſlat, ſo by ſ nim mjer wujed- nat. — Do Konſtantinepla je poweſz pschishto, ſo khjezja Ruſojo mjeſto Belgrad woſtupicž.

Ze Serbow.

S Wujerje. Wokolo połnozy 21. septembra wudbyri w tudomnych Weber eż domistch wohēn a pschewobroci je do procha a popeta.

S Wotrowa. Dotalny seminarist, f. Jakub Kral, rodjeny s Radworja, je sa tudomneho pomozneho wuczerja postajeny.

S Wospórtka. Po shwalobnej sczinenej prusy je f. kandidat Schotta s Nesvadbez sa rektariaju tudy postajeny.

S Mošacjiz. Dotalny shwacjanski wuczer, f. Jan Bartko, je sa wuczerja pola naš po-stajeny.

S Wošlinka. Sandzeny 18. a 19. septembra bu zyrfwńska a schulfska vistazia nascheje wošady wotdzeržana. K tej samej ſem zyrfwńska a schulfska radiczel f. Dr. Wittenhahn a f. farak Wiazka s Budyschina a na mjesto ſshoreneho Dr. Cloftera f. pri-marius M. Würkert s Kamenza rano po ſedmich pschijedzichu. Pschi jich pschibljenju bu s zyrfwinej wieje delie hłos: „Zed'n twerdý hród je naſch Boh ſam” ic. s posawnami piskanym a buchu s tutymi ſyfkami hacj do fariskeho dwora pscherodžen. Tam jich s wutrobnej ryczu powita naſch f. farak Imiſch, wobdaty wot zyrfwineho kollatora f. Obendorfera, wot kollatora i iſanskeje wuczeſnje, f. f. Konik a wot kolla-tora w yſocjanſteje wuczeſnje, f. f. Zehmen a wot druhich kneſtow. K temu bjechu tam tež ſhromadžene woſadni ſjawni a domižy wuczeſnje, wobaj zyrfwinzaj, woſitzy gmeinſzy prjodkſtejerjo a ſkōđeje wby woſitzy ſobustawy gmeinſteje rady a woſitzy ſudniſzy pschishey. Cži woſitzy ſhromadženi tych wyſekodostojnych knesow vifitatorow do Božego doma dowedzechu. — Psched poſrebnishejowymi wrotami, kaj tež psched zyrfwinymi duremi bjechu čeſhne wrota natwarene; zyrlę ſama bje pak wubernje wudebena. Woltar a ſkjetu bje Wyſocjan f. f. Zehmen ſe ſchmijo-wymi ſtolpami, kiz bjechu ſ pletwami ſienocjene, wobdat a wyſche pschisupa ſ woltarej lubosne čeſhne wrota natwarit, ſ kotrychž ſredja hwiſda ſe ſamych žoltych jurinow ſestajena, wiſasche. Woltar bje miła kneni f. Damnič nad Slaſlowom ſe ſljebornymi ſudobemi a hwiſcničami wudebita. Knec generaldirektor f. Hartmann

nad Debrzam a Tradowom, f. Israel nad Lub-hoſzjom, kaj tež wſchilke druhe kneſtwa bjechu lože ſ pletwami hacj na najrenſcho wupythili. Čeſhne młody holzy ſ zytle woſady bjechu wutoru predy wot ranja hacj do weczora pletwa a wjenzy wile, tak ſo bjechu wſchilke tli ſubje, prijenja a tsecja ſ wjenzami, ſredzna pak ſ pletwami kraſnje wuhotowane. — Najrenſha pycha pak bje, ſo 219 ſpovednych ludzi na wuživanje Božego woſkaſanja woſczakowasche. Hacj runje bjechu te ne-djelje predy jara ſylne ſpovedzie byle a hacj runje tón ſwedzeń ſchwórk bje, hdzej je w Kamenzu wiežny džen, kiz je ſ nascheje woſady pscherzo jara wopytany, bje ſo tola tež ſpovednych ludzi ſechto. Šyla bu w prawym ſpōnacju teje wulkeje wožnosje, kotrūž zyrfwina vifitazia ma, tutón ſchwórk po zytle woſadji jako woſebnje wulst ſwedzeń ſweſzeny.

Po wudžielenu ſwiateho woſkaſania naſch f. farak w předowanju wukladowasche Bartimejowu rjemu (Mark. 10, 42—56.), ſak je ta ſama w jeho wutrobi, kotrūž bje tón knes psches ſchiz ſhudebny a ſlepoſzie ſ prawej volucji pscherowat, naſtala a ſak je ſo ta ſama w pscherwinenu ſwoſkomnych a ſnuſkomnych ſadžiewkow w modlenju a ſhodjenju ſa tym knesom wopoſkaſata. Po nim djerjeſche f. farak Wiazka herbſtu rycz. Vichi tuthych herbſtich ſemſchach mjeſachu knejza vifitatorjo ſtadnoſz woſhlaſacj požohnowanje ſchęſzianſteje ſchęſznedzelnizy, kotrāž ſe ſwojej ba-bu w narodnej bielej draſzi pschindze. Na njemſtej Božej ſlužbi djerjeſche po předowanju f. pri-marius Würkert ſ Kamenza njemſtu rycz. Tak derje w herbſkej, kaj tež w njemſkej Božej ſlužbi bu ſredz předowanja a ſpomneneje rycze mo-tetta ſpiewana. Po njemſtich ſemſchach bje herbſte ſchęſzenie, hdzej bjeſtej wobej ſmoſti ſ dertami renje pschenej.

W dwjemaj ſo herbſti čeſhny młody lud ſ zytle woſady na trawniku psched poſrebnishejow wokolo ſwojich khorhoſow, kotręž wot ſwedjenja augſburgſkeho mjerwujednania mjeſachu, ſhroma-đowasche. K temu bje ſebi čeſhny młody lud ſ Čiſowa, kiz nebe ſ tamnemu ſwedženej žanu khorhoſ dostacj móht, ſara rjanu khorho ſa 13 il. 25 nſl. wudžielacj daf. Ta ſama je čorno-bjela a ma kraſnje wuſchivane to herbſte napiſmo;

Dżeržmy to póżnaće teje nadzije: prawy budźe z wéry žiwy. Po fawionenju se wschitimi sworami tón zył czeſny młody lud, wot gmeiſſich prjedszterjow nawedowan, sa swojimi śmabowazymi khorhoſem i pod synkami posawnow w rjanym dolkim ejahu do farskeho dwora pschiczeje a tak tych knesow visitatorow śwedzeńsy do Vojeho doma dowedze. To bje krakny napohlad, jako ta byla wot wiaz hac̄ 300 mlodeho luda, kij bje w swojej narodnej drasti jenak shotowany, do għiexwie cjeħnneħ. Po wuspiewanju kħierluscha nasch f. farač pjanu proſtrwu i zylym młodym ludom, kij wokolo woltorja stejšeħ, wutożewasche a f. farač Wjazka tuto roszyczowanie dale wedijsche. — Potom bje roszyczowanie na fari, fotrzej f. grylwinski radziezel f modlitwu wotewri a shromadżisna f wuspiewanjom kħierluscha sfonċi.

Rajajtra mjejachu naschi iſſo wuċċerjo swoje welsche šublike džieciżi w ġyrlwi pruhowacj a f. Dr. Closter, kij bje bes tym saħo wuċċerxit, wobanksny tón żadny śwedżen f'wirtobnej modlitwu.

S Mathez. W naschin mlyni sta so 26. septembra to nesboże, so bu mlynk Rausendorf wot gratu dożaben y a sailożen. Ieho cjejto bu pöndżelu na busieżanski kerkow showane.

S Budyschina. Dotalny tudomny kraji-nosudnišli radziezel, f. Seyfert, je jako hamman sa raleczanske ūđudništvo postajeny.

S Budyschina. Wot 14. septembra hem bżerja ho grylwini visitazje w Eberbach. Tuto ljetu pschepytua ho abo fu ho pschepytato fizewahe serbske wosħady: Esmilna, Palow, Wóslin, Neħwacjido, Nakejx, Maleshez, Klusich, Hucjina, Bart, Grodžischej a Wospork. K ljetu budja ho saħo druhe wosħady pschepytowacj. Knejja duchomni, kij maja to pschepytowanie w tutym ljeċi w serbskich wosħadach wobstaracj, fu ll-ġyrlwinski radziezel Dr. Wildenhahn i Budyschina, duchomny Dr. Closter i Hohensteina abo f. Würkert f Kamenja a duchomny Wjazka f Budyschina, na injesto posleħscheho dyṛbi pak, kaž ho poweda, pozdjiſho f. duč. Schotta f Hauswaldta stupicj.

Prawisuisse dopisy.

III.

Ssmy w dopisu II. wo nowym kriminalnym fakonju ryceli a hebi psihi tym daliſche wopisanje a wuſtładowanie mjażorowych pschepujenj, menſchich abo wetschich, kij najhiżiſcho do podpytania pschidzu, a jich schtraſow sa pschichodne dopisy fakhowacj mjeli, dha chzemtu jenoż hisħċejen na dwaſi nowaj fakonej spominej, kij stai też 11. augusta tiksxeħha lieta wusħloj a 1. oktobra tuteho lieta do ġiwenja stupiloj. Tón jedyn nastupa wobſchdjenja jeleſnizow a telegrafow, kaž njeftore f tym hromadże wiſaze pīchepujenja, tón drudi pak lieħne, pōlne, saħrodne, kucċne, swierinske a rybniske pa-dudkistwa, kaj njeftore f tym hromadżiwiſaze pschedjenja. Wobaj wopisjujetaj tute pīchepujenja a pschedjenja psihi jeleſnizach, na polach, w ljeħaż a fekkach, na tušaħ a t.d. blize, stejjataj f kriminalnej aby schtraſnej knihu (Strafgesetzbuch) we wussim fujaſku a pomeniujetaj wschudjom schtraſy, kij fu na runje spomnene bloszie a neſnieżomnoſzie postajene. Dali Boh, wróćimy ho pschichodne saħy k tutym fakonjomaj a f leju blijschemu rospomnenju. — Njeft pak pschekročimy k rosdżejel jidilnych wjezow abo skorżbow do „wetschich“ a „menſchich“, do „frotſich“ a „dlieschich“ a po tajſim też k temu praschenju; fotre a kafie jidilne wjez fu menſche a fotre fu wetsche a wulfe. Tu mamy najprjedżi tuton rosdżiel saħo spuċċejci; pschetoż ie ton ġam̄i też ġam̄i we hebi saložen a je kózda jidilna wjez abo skorżba ja tym hac̄ ma wetsche abo menſche, wažniſche abo mene wažne prawo, wetschi abo menſchi džiel samožnja, drožiſche abo mene droħe semiſte窟to a drugu ejellnu, ħwienu a samoženſtu wjez, kij ma wiestu jamožniſtu a penegnū t. i. na penesh stajomnu placisnu, wetschi abo menſchu summu penes k pschedmetej (Gegenstand) abo k podložki, wetschi abo menſcha, dha ma so tu tola tón rosdżiel jidilnych wjezow wuſħieħnyci, kij je pozitivny, to rieka: psches fakon postajeny. Jako taſti cżini pak fakon wobbejje tun: Kożda jidilna wjez abo skorżba je 1) pak „wulfa“ abo „wetschi“ (causa ardua, c. major); pak 2) „mata“ abo „menſcha“ (causa minuta, c. minor, geringfügige Klage- oder Rechtsache); pak 3) „najmenſcha“ abo „bagatella“ (causa minutissima, ganz geringfügige Klage- oder Rechtsache, Bagatellsache). Hac̄ do ljeta 1839 wobtejsej tienoj prjedħihej dwiे druzini a biexu wsħitke wjez pak „menſche“ (minores), pak „wetsche“ (maiores). W tutym ljeċi wundje pak na 16. meje fakon, kij tu tjeċċu druzinu (bagatelle wjez) a pravidla, po kotrhomx ma so skorżba tajſich wjezow wets, postaji. Kafie wjez fu pak njeft tajke najmenſche abo bagatelle? — To fu wsħiex ja-

danski (Forberungen, Ansprüche, [Nomina]) hacę do 20 tl., ale tajte zivilne żadanki a skórżbne wjezy, fotrychż wunosck abo summa, a hdyż su druhie niż w penesach postajene a wobstejaze wjezy, fotrychż placisna 20 tl. nepschetrocji. S drugimi słowami: bagatellne wjezy dżesa, nich venezy abo druhe, samożyste, cijelne, sublowne wjezy, nosupaja, hacę do 20 tl. W Pruslim je tutu summa na 50 tl. postajena, tak so tam bagatellne wjezy abo żadanki hacę do 50 tl. dżesa a ja tajte, hacę 50 tl. nepschetrocja, placja. — Kotre wierz su dale male abo mniejsze (minutae, minores)? To su wschitłe żadanki a skórżbne pschedmety hacę do 50 tl., ale tajte venezy abo samożyste żadanki a zivilne skórżbne wjezy, fotrychż wunosck abo summa, a hdyż su druhie niż w penesach postajene a wobstejaze wjezy, fotrychż placisna 50 tl. nepschetrocji. S drugimi słowami: male abo mniejsze wjezy dżesa, nich w penesach abo druhich żamio enstich, cijelnych, sublownych wjezach, w tych posłejstich w jich placisni wobsteja, hacę do pełnych 50 tl. — Chto a kajte su napośledku wulke abo wetsche (Cardinat majores) wjezy? To su wschitłe druhe, tż do prijenšteju dweju kategoriom abo rjademnijow nefsuscheja, tż w swoim wunoscku abo w placisni swojego pschedmeta 50 tl. pschetrocja. Wot 50tyletejce summy won a dale żana druga mese wjazy neje, tak so je 50 tl. I np. runje tak derje „wulka” abo „wetscha” wjez kaj tawşynt a wjazy toleć. Wschitke tute wjezy maja, ja tym hacę do teje abo druhieje držimy nefsuscheja, hdyż do skórżby pschintu, kózda swoj wobscity prozeß, swoje stojowanie po wjezych fakonisz postajennych formach a prawidłach, swoj prawidłissi, skórżbny abo progesualny khód, tż je pak dlijscbi, pak frótbi; s drugimi słowami: wonie maja kózda swoj wjez psches fakonje sridowanys bieh a pucj, kóz maja pak dlijscbi, pak frótbi hrajo, bjeżec, a pschenic. Prozeß (processus) wotmieduje so wot słowa: procedere, t.r. po wjeznej mjeri postracowacj, dale krociacj. Najfrótsi prozeß maja bagatellne wjezy, skórżba bagatellnych wjezow, husto bagatellna skórżba (Bagatelllage) menowana, kotrejż pschedmet w swoim wunoscku, w swojej placisni 20 tl. nepschetrocja, ma najmene doho traç. Wona je w swojich formach ta najfrótsia, najednorójsza.

W.

Listy s Móswy.

(Pokračowanje.)

(Krónowanje rusského khjezora Alexandra druhého.) W Moskwie, 7. septembra. — Bórsy po tym, iako je swudowena khjezorska do zyrkwe, w kotrejż ma so krónowanje staci, postupila a so na thrón, sa nju k prawicy khjezoroweho thróna postajeny, pošynyła, pschithadjeja justy po-

stanzy a festypaşa so s liweje strony na skhodzeniach, k khjezorskemu thrónej wedżazych. Wschitzy su w najwierszej pschi, najpschitschi je pak rafusti pošlanz, wuherski wech Esterhazy. Jeho sufnja je tak bohacieje s dobrymi parlemi pokryta, so s daloką wonhlada, jako by wuschiwana byla a jeho cíapku debi perewz se żerjawowych perow, tż je do drohich famischow nemójne wysokeje placisnu sahabdjeny; tezak a wotrohi blyhice so s dejmantami. Perissi a turkowissi pošlanz, tż swojeje wierz dla do żaneje khjezijianskej zyrkwe stupicj nešmetaj, stupitaj na tribunu, kózaj je psched zyrkwinymi duremi sa neju natwarena. S napschecią sapošlanzow, w zyrkwi shromadzenych, na skhodzeniach k prawicy khjezoroweho thróna steja wulkowerchi, wulkowerchowki, knenie a knežicëska khjezorského dworu. Dalsze mjesca w bliskości thróna wobħadża so wot senatorow, wysokich duchomnych, khjezorskich radicjelow, ministerialnych fastojuników, semjanskich marschalow a generalow.

Riedom su so wschitzy na swoje mjesca festupali, dha so khjezor s Kremla pschiblizuje. Hnydom ciehne jemu duchomnsto napschecjivo a pschitje swoblekani psjatnacjio arzbiskopojo a biskopojo, tż su so se wschitje khjezowskeje k tutemu swedzeniju w Meskwi shromadzili, dżesa, navedowani wot moskowského a nowgorodského metropolity, k potowichtim durjam, so bychu khjezoria pocwitali. Wschitzy tucji mjeschnizy maja nadobne woblečja; nich dolba, s wetscha bjela broda żolmi so daloko delje. Moskowskii metropolit Filarethes wujnamenja so pschede wschitliwi s mudroszju, kózaj s jeho wozow blyskoże. Won je skjedziwz krenie wulfszje a starodawna patriarchissa tiara, menujzy kulojta bjela cíapka, tż so wot stota a dejmantow blyshcij, dawa jemu wobscny napohlad. Won ma najwajnischu szlubu pschi krónowanju; won djerzi w swojej ruzi tón szchij, kóz maja khjezor pschi swojim fakupenju do zyrkwe kózicj. — Po malej khwili pschitndje khjezor. Jeho stup je pomaly a swedzenijski. Sa nim dje khjezorka, jeho mandjelsja, tak bježda, kaj jeje drastia bjela, a połna nutrnostaje. Webaj pošlilujetaj so psched swiecjatami, na woltarju stojazym, kochitaſi je ponijne a djetaj potom po skhodzeniach horje k swojiraj thronomaj nimo fastojuńkach, tż khjezorske snamenja djerza. Wech Górciakow ma khjezorski mecz a general Gorin khjezorskii thorphoi w ruzi. Khjezor je wojeřszы swoblekany.

Riedom je so khjezor na thrón pošhynt, dha postupi moskowskii metropolit k nemu a posłicj jemu knibi, s fotrychż khjezor s wotrym, neħablatym hlošom wjeruwusnacjie cíata.

Bes tym pschiblizują so nowgorodski, sijowski a petersburgski metropolit a neħejja na dwjemaj sawkomaj khjezorskis plasches abo mantel. Khjezor

so jón s sich pomozu woblecje. Potom položi mółkowksi metropolit ruzh na hłowu khiezora a praji nad nim te modlitwy, kotrej grichiska zyrkej prjód-pisze. Dzjivne je facjucije wschlitskich pschihladowarjow, hdz wiđja, kat młody, nadobny a moźný knezec swoju hłowi pochlitate psched starym, stahym mjeschnikom, so by jako swjetejny wech swojego wulkeho luda nabóžniſte pochweczenie dostał.

Po doſtatej swiecjsni poſblejne ho khiezor a dawa ſebi krónu pschinesz. Wón ſapſhimne ju ſi wobjemaj rukomaj, ſbiehne ju pomatu hacj ſi swojej hłowi a ſtai ju na tu ſamu. Khiezor Alexander dawasche laſle woprawdije rjany na pohlad; ſeho dobrociſive a pschi tym tola muſke woblicjo jaſni ho pod tuthmi deſmantami, kiz placjſnu 6 milionow tolet pschekracuju, w nadobnej duchomnej wyſloſſi. Wſchje wutroby ſa-pſchijaze je yak to, jako khiezorka psched swojim mandzelskim na kolena pane a ho wot neho ſtutej krónu pschiczej dawa. Ale króna, kiz drje je ſa potomnika Pietra wulkeho pschihodna, je ſa ſlabu žonku hłowu cjeſka: Alexander woſme ju teho dla

ſaſo ſi jeje hłowh, na fotruj ſo ſójſha poſtaſi, a khiezorka poſyne ſo ſaſo na ſwoi thron.

W tutym woſomilnenju počinaja ſpiewarjo ſpiewacj, ſwonj ſwona a ſanony hrumotaja. Bes tym poſibiliſuje ſo wſcha khiezorowa ſwojba a poſtej Aleksandres II. wutrobnje ſboſje. S wulkej poniznoszju koſki wón ſwoju macjer, ſi wulkej luſboszju ſwoju mandzelsku, ſwoje dzieci, ſwoich bratrow a drugich bliſtich, a wschlitskich pschitomnych wocij hladatej ſe ſpodobanſom na to, ſradowajc ſo na tym, ſo ho pschi wschlitej ſwonkomnej kraſnoszju na najwoſebniſche czlowiſte ſubto, na wutrobnu luſbosz neſabywia a ſo ſu wſchje ſtawy khiezorſteje ſwojbi we wutrobnjej luſboszji ſjenocjene.

Potom poda ho khiezor ſi wulkemu woltarej, hdz bu wón ſe ſwojej mandzelskej wot mółkowskeho metropolity żabwany. Iako bje ho to ſtalo, wudzieleſche ſebi khiezor ſam Boże wotkaſanje a wręczi ſo po dokonenu teho ſameho ſaſo ſi thronnej po puczu, kiz bje ſi czerwonym, ſe ſlotom wſchilwanym ſomotom poſtryt.

Zyla ſwiatocjnosz trajesche iſi hodziny.

(Skončenje přichodnje.)

Kak

rozem

Hans Depla

wotritaj

a

Mots Tunka

ludzi polda

škréjetaj.

Mots Tunka. Gdy ty cſitak, Hanſo, ſo w Koszczach ſablonje a bōs keſieja?

Hanſ Depla. Hajs, — ha ſo je ho tam, móht rez, naſiejo wręcſilo!

Mots Tunka. Ale, w Kulezech ta wjez hischje wele dale dje.

Hanſ Depla. Kak dha to?

Mots Tunka. Tam ſo stare ſonj počinaja do naſiejo ſwojego ſiwenja wręcſej.

Hanſ Depla. To tola možno neſel!

Mots Tunka. Hinak neſel; poſtej tam mi wondanjo jedyn muž powedaſtje, ſo jeho luba Goliſtna mandzelska ſoſo ſakſjewa.

Hanſ Depla. Ale, ſak móže to tola być?

Mots Tunka. No, wona mjejeische röju w prawej nosy.

Gzahi saffskoschlesynskeje železnizy s budyského dwórnischéza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pochoplinju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; do połnicy 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodz. 4 min.

Penezna placisna.

W Lipsku, 3. oktobra: 1 Louisbor 5 tl. 16 nbl. $4\frac{1}{2}$ np.; 1 volnoważny czerwony stóly abo dufat 3 tl. 5 nbl. $4\frac{1}{2}$ np.; winne bankowki 96. Spiritus w Wrońskim 15 tl.

N a w ē s t n i k.

Wotmoliwenje.

Mój wojo, kij ty w Djiwocizy
Dje pola me na hoipodji,
Hdyż dżetasche na żeleznizy,
Rjetz psched dżesacj lietami:
Dwej lisi so jara lubi mi,
Budi „šlam“ twojej fermuschi!

Ty żadasz ſebi wotmoliwenje
Wſches naſchu ſerbſku Rówiniu:
No, bratse! hejo budje tenje,
Dha pchindu nedźilu pochoplinju,
A predy domi tež nepóndu,
Haci po fermuschi wutoru.

Dha pecz, a Béh daj, so ho bóchu
Te tyłany ci radzite,
Ta moja pſcheniza drje tež trochu, —
Kaz drugich — wuroszena je,
Kup drezdzie w injeſti wot Nieſſcha:
Dha so ci wiesie hibaja.

Za beru hliom w piątym ljeći,
Scej buche droidzie wot neho;
A hdyż ſo runje wo tym ryci,
Dha meju rez, so żenje ſo
Ton Bozi dar mi ſaszt nei;
Duz dži a kup po neho ſei.

Pietr Mlonk.

Wulfi Lüttichſti tſjelbowy ſčlād, J. J. Löhnis Sohn w Kölne,

Severinstraße 158.

běſta ſaſo wot prjenich lüttichſkich fabrikow, kij medaille na parifſkej pſchemyskiej wustawie jako čeſtre myto dbychu, wulfi wuberk dwójnych tſjelbow wot $6\frac{1}{2}$ hozj 100 tl., jednorych tſjelbow wot $3\frac{1}{2}$

Cyrkwińska powjesće.

Werowanie:

Michalska cyrkjej: Chr. Bedrich Zweininger w Dobruschi, s Hanu Hejdiczej s Bielych Nohli. — Wierit Peticha s Wulkeje Dubrawy, s Hanu Więżej s Maleho Welskowa.

Křečení:

Michalska cyrkjej: Dia Emil Heinrich, nem. g. s podbroda. — Jan Ernst, Jana Karla Ottu, wo- bydlerja w Hownjowu, g. — Kryſtiana Helena, Jana Janatawa, żynoszera w Hownjowu, dj. — Maria Amalia, Handrija Gruhla, wulfoahrodniſka w Bos- bolach, dj. — Maria Madlena, Jana Vibſhe, po- lenka w Nabozach, dj.

Zemrjeta:

Dzień 22. septembra: Kryſtiana Ernestina, s. G. Rycktarja, wiernikaria na Židovit, dj. 2 l. 5 m.

Zutje wovołnju předuje k. kandidat Mr ós, miech- cianski mucič w Budyschinu, w michalskej zvukwi.

Džiwociajske herbiske ev.-luth. towarſtvo ſmjele po wobſanknenju w poſlenej ſtromadzisni juſje po- połnju w 2 hodzinomai (po taſtim tydzień pred) ſtromadzisnu.

Pſchedſydkwo.

Drewo na pſchedan.

Na ſchcjencjanskim rejeru pola Małez ſu wot 1. oktobra t. l. drewniſcja wotewrene a je pla- cisia inclusive hajnitsich penes

ſa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ brjeſoweho ſchcjepjaneho drewa 5 tl. 12 nbl. 6 np.

ſa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ hójnoweho ſchcjepjaneho drewa 4 tl. 17 nbl. 6 np.

ſa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ hójnoweho kulecfkoweho drewa 3 tl. 17 nbl. 6 np.

ſa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ hójnoweho halosoweho drewa 2 tl. 12 nbl. 6 np.

ſa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ hójnowych penkow 2 tl. 12 nbl. 6 np.

Schneider, hajnik.

Wote mne džielane
draždžanske bentuſki pſche kurjaze woka
poſicjuja tak lohki, kaj wiesie pomhazy ſrjedk
ſe wotstronenju tuteje tak bołosnere ciwilie. W
Draždjanach pſchedawia je ſandželska ha-
tyka, w Budyschinu pak hrodowska ha-
tyka.

H. Werner.

hač 20 tl., buskwojoflutow wot 14 tl. hač 30 tl., buskwiow wot 8 tl. hač 25 tl., pistoliow u terzislow wot $1\frac{1}{2}$ tl. hač 40 tl. po pori, revolverow sa 22 tl. kaj tež

pistolje a glissière

ſ 18 wutsejemi ja 24 tl. — 100 hotowych kulow ja taſku pistoliju ſa 1 tl. — Wschitko po najnowszych modelach ſ psychemysne wustajenzy. Sa dželo bes poruka ſo rukuje. Penesy a listy nech ſo frankowane psychowſetu. Wobſcherne ſavishy placisny ſo rad dawaja.

Magdeburgſke žiwenje ſawjefſiaze towarzſtvo.

(Sa ſtrowych a khorych.)

Najwyscho konzeſirowane pod 19. dezembra 1855.

Bołnje podpiſany a po wustawkach ſapłaczemy akcijny kapital **2,000,000 tolet.**

Po wustawkach, wot ministra ſnitskomnych naležnoszioſow pod 23. februara 1856 wobiwerdzenych ſapocjina towarzſto swoje ſtuſkowanje na djenſniſkim dnu. Wone wujedna žiwenſke, rentowe, ſienowe a po hrebne ſawjefſenia pod naſpodobniſchimi wumjenenemi po twerdych a tu- uich pramiach be wſchitkeho dopłacowanja, pak ſ džiwanjom, pak bes džiwanja na dividendu a to

1. Žiwenſke ſawjefſenia:

a) ſa žiwenje ſtrowych woſhobow,

b) ſa žiwenje khorych woſhobow.

Woſhensche (sub b.) po lieſkarſkim wupoſnacju, tola ſ wuwſacjom wſchitkich parſchonow, kij maja žiwenjeſtr aſchne khoroſſje a khoroſſiowe ſaloſki abo kij maja taſke eſjelne braci abo organizſe ſchody.

Magdeburgſke žiwenje ſawjefſiaze towarzſtvo je priene niemske towarzſtvo, fotremuſ je wyſoke krajne knejeſtſtvo po podloſku dopokafmow poimomod, khore parſchony ſawjefſic, niſ jako wuwſacje ſ prawidla, ale principialne psychowſiloſti.

2. Rentowe ſawjefſenia:

a) w nastupanju rentow, hnydom ſo ſapocjazyh,

b) w nastupanju rentow, dale wotſorczenych.

3. Wjeuowe (Ausſteuer.) ſawjefſenia:

(Dzieciſi ſastaraza poſtađniſa.)

4 Po hrebne ſawjefſenia.

Dla ſawjefſiſkich wumjenenjow dawaja towarzſtwa plany, proſpekty a knejja agentoſo blijschu roſprawu.

Kneſej F. O. Treuer'eſ, firma: Treuer a Krämer we Wroclawiu ſmy hlownu agenturu ſa Schleſyñſku pschepodali, ſ porucznoszju, agentow poſtaſecj a ſawjefſenja horſebracj.

W Magdeburgu, 18. mierza 1856.

Magdeburgſke žiwenje ſawjefſiaze towarzſtvo.

W. C. Schmidt, Königsdörfer,
wyſhi direſtař. generalny direſtař.

Dotež je ſo mi po woſjemenju kneſa landratha ſ Göb, w 30. cipli wojerowſteho woſkreſneho lista pod 20. augusta datym dowolnoſ ſ ſastejenju agentury magdeburgſkeho žiwenje ſawjefſiazeho towarzſtwa ſpojeſita, dha ja ſ tutym woſjewuju, ſo mam ja ſpomnene ſawjefſenia we wojerowſkim a röſbörſkim woſkreſu woſtaracj a budu požadania horſebracj. Sa ſhudzijske ſwiaſki, gyrlwinſke kollegije ſe. wuñdje w królikim časzu pola ſ. Kullmann a taſla ſa tydzieńſte psychinoſki a ſo na poſzi pod ſſchijnym kouvertom roſſzele.

W Delnym Wujesdi, 9. septembra 1856.

Humbert, ökonomi,

agent magdeburgſkeho žiwenje ſawjefſiazeho towarzſtwa
ſa wſchitke gmejny a knejſtwa we wojerowſkim a röſbörſkim
woſkreſu, kaj tež w rafečjanſtej a wóſpórfſkej woſknoſzi.

Hamburgsko-bremenske wohensamjessjaze towarzstwo

potocja k samiesienju mobilior, tworow a t. d. po twerdyh pramiach bezwzgliebo dopłacowanja.

W Stokpinu, 19 sierpnia 1856.

Gustav Winter, agent.

300 tl. pyta na jara dobru wjestojz rycznik **Nyctat** w Budyschin.

Tsjo shmani wolazy, s dobrymi wopisimami fastarani, namakaju hnydom abo najposodzischo f nowemu ljetu dobru sluzbu na knezim dwori w Manjowi.

Mary, inspektor.

Mlody serbski czlowek moze jako wuchomnik w jenej knibiczsyczerni fastupczej psches wudawarnju Serbskich Nowinow.

Zena dobra rola je na pschedon. Hde? Sheni ss we wudawatni Serb. Nowinow.

Kózdu sobotu su derje **warene Karpy** pola podpisaneho f dostacju.

Schubardt na miaskowym torboschezu.

Moje wienzowe khlamij su njele po dle khliebowych lawlow. **Augusta Lebnerowa.**

Wossjewenje.

Pschci vrsiedstejacych termischach cinnit ja litzych Eserbów na to ledzbiowych, jo moza k tym samym nischike klamariske twory w najlepszej dobrosci pola me dostacj. — Nech zadyn nims neindje, pschedoz mozej muraj wschtich pshcezelne kivataj.

A. G. F. Niecksch.

Suhe Drödžje wlosie swlne a po korytach so derje hiba, ma stajnje čerstwe na pschedon w Budyschin na serbskiej hasz w welbi, psched lotymz staj dwaj muraj wupojszenai.

F. A. G. Niecksch.

Romejereje rubenje: dobreje skladnozje pschedama **A. G. F. Niecksch.**

Kowarjam tudomneje wokolnozje s tuncm wostewiam, so je vola me stajne myte kamentne wuhlo na pschedon. **A. G. F. Niecksch.**

Èwarski talk, cement k murjowanju w mostym a gyps sa litowanje ma stajnje na pschedon **A. G. F. Niecksch** w Budyschin.

Hirnišy a laki s wobarbenju a laktrowanju ma w jara wschelalich družinach a po wschelalich placisnach stajnje na pschedon hotowy w Budyschin na serbskiej hasz **A. G. F. Niecksch.**

Kamentnowuhlowy mas s wobarbenju drewow, dessow, durjow a t. d. so bychu so w mosty psched hnicjom wobartnowale, pschedawa jara tunio **A. G. F. Niecksch.**

Patentny kózomas ja zelezne a drewnane wóski, kaj tez k pomafowanju kózje wscheje druziny, w buskiewiczach vo 5 nsl. a 10 nsl. tez w ryslach vo $7\frac{1}{2}$ nsl. pschedara kózdy czas w Budyschin na serbskiej hasz **J. G. F. Niecksch.**

Barby wschtich druzinow sa tycszerow, murejow a sa taſtich, kij tycerja sami wobarcie, ma stajnje na pschedon **J. G. F. Niecksch.**

Zapow k hnojenju pola ma wiele siow zentnarow na pschedon **J. G. F. Niecksch.**

Koszje po puntoch a zentnarach kupyje po najwyżej placji ni **J. G. F. Niecksch** w Budyschin.

Rycespytny wotrjad
towarstwa maćicy serbskej zmjeje srjedu 8. oktobra dopolna wot 10 hodzinow w hoséencu k złotej krónje w Budysinje posedzenie. Pritomnosé w sitkach sobustawow wotrjada je wnetly nuzna.

Pismawjedzher.

Korla August Kocor,
Hańza Kocorowa, rodz. **Hennigec,**
mandzelskaj.

W Kettlicach, 1. oktobra 1856.

Bo krotkim shorym kózmu wumre 28. sierpnia popolnu w 2. hodzini nascha wtrobnje lubowana mandzelska, maci, djomka, kótra a swakowa, kneni **Marja Lückowa**, rodz. Lübschiz; schtoz lubym pshcezelam a snatym s tutym najpodwólnischo wossjewiamy.

Crudni sawostajeni
na Židowi, w Rabozach, Delnym Hunowiu a Dražianach.

Lisjowanje. Rosprawa wo nechwacjilskiej wkrwieni vistarii w chidzje sa tržn. Ned.

Zandzenu sobotu žita w Budysinje płacachu:

Kóre.	Wyssa.		Nizsa.		Sredzna.		Placizna.		
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.			
Rojska	4	5	—	3	25	—	4	—	—
Wichenza	7	7	5	6	5	5	7	—	—
Deczmen	3	5	—	3	—	—	3	2	5
Womk	1	25	—	1	15	—	1	20	—
Broč	5	7	5	—	—	—	5	—	—
Rjepik	9	15	—	—	—	—	—	—	—
Dabły	8	—	—	—	—	—	7	25	—
Hejduska	6	—	—	—	—	—	5	20	—
Bjerni	1	8	—	—	—	—	1	—	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—
Dowoz: 2743 kórcow.									

Serbske Nowiny.

Zawieszki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotelac,
placi so wot rynka 8 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kožde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cílo 41.

11. oktobra.

Léto 1856.

Wyschijecje: Svetne podawki. S Ralez. S Khrwacjiz. S Nechrwacjida. S Haja. S Khróz. S Budyschina. Wrawisnisse rojiss (IV). Listy s Móstwy. Spiewy. Čajhi fakfostches. Jel. itc. Zylwinski powieſcie. Hanž Deyla a Mots Lunka. Naujesheník.

Ranwedjenju.

Tym samym, kiz hischeze na schwörte
schwörtljeto 1856 ja Serbske Nowiny do
prjedka zapłacili nejsu, s tntym najpod-
mólnischo k nowedzenju dawamy, so može
so to jenož hischeze. ton tydzen stac.

Redakcja.

Swetne podawki.

Saksa. Soboto wezior pschiwese so russa
swudowena khiejerka do Dražđan, wopyta tam
králoštu swobodu a museum, a wotwese so po-
potku dale do Bayerskeje, hdejz che s pruslim
králem a jeho mandjelské hromadu trechicj. Wot
tam yoda so wona do Nizzы, italského města
w Sardinie. Wona je menuizy khjetra sho-
rowata a che teho dla psches symu w cijoplischim
kráju pschebywacj.

Prushy. Král a králova staj so do Hohen-
pollernskeje podatoj, hdejz buschtaj wot wobydlerjow
sara swedženszy powitanaj. — Itonka konferenza,
kotraj je se wschlitských krajow, k njemskemu zlon-
stemu swjasnej kłuschazych wobpôstana, je so psche-
ciwo wschemu powyšenju dawkor na tobak wu-
prajila. — Sandzenu nedjelu su so pruske pro-
vinzialne sejmy w njekolyrh provinzech zapocząt. —
Krajny barlinski sejm budze ljetna pecja sajo po-
wolany, dzilí herwak a smjeje wo to
sednacj, kiz bychu so nještre dawki, wot sejma
senož hacj do lónza tuteho ljeta pschiswolene, s
druhimi nowymi sáruncate, dokelž so wschlitských
naležnosjjow dla wot ministerstwov tež hischeze
dale wele penes treba. — Esem kłuscha to, so
wójsko sylnje shromadzene wostane a so smjeja

níjschi krajni fastojnizy pschichodnje welschu sdu
dostawacj.

Rakušy. — Rakusse ministerstwo je so nea-
poliskich naležnosjjow dla skoro runje tak wupra-
jito, kiz russe. Tuto bje menuizy franzowskemu
a iendjelskemu knežestwu wosjewito, so je to ne-
prawje, hdyž chzetej tutej neapolského krála s mozu
k temu nusowacj, so by wón na hinashe waschnje
knežit hacj dotal: pschetož hdyž by so to stato,
dha žadyn ménšchi knežet wjesty byl neby, so
welschi pschindje a jemu roškasuje, kaf ma so
pscheziwo swoim vobdanam sadzicerz. — Khiejer
a khiejorka staj so do Ischla podatoj a pónđjataj
kónz oktobra do Italskeje.

Franzowska. Napoleon je so se swojej
swobodu s Biariza do Parisa wrózil. — W poslen-
sich dñiach bu saho wele ludzi sajatich, kiz chaychu
pecja khiejora sfonzowacj abo s najmenšcha re-
voluziu sapoczej. — Wójnske lódgje, kiz mjezachu
na neapolského krála wotjicej, nejsu pschezo hischeze
wusjete, a poweda so, so s zyla s teje wjezy nicjo
nebudje, dokelž je so russi khiejor kracje pschezjimo
tej samej wuprajil. — Tu symu smjeje so pecja
kongres w Parisu, na kotrymž so pecja tej neuens-
burgska naležnosz wuejini. — Kaj po wschlitských kra-
jach, tak tež w Franzowskéj wschlitske akcije w pla-
cijni dele du a schodouje tebo dla wele tajlich
ludzi, kiz bjechu ſebi sa swoje penes akcije a
tajke papery ſupowali. — W Algierskej je fran-
zowske wójsko nještre khjetra krawne bitwy mjeto,
w tych samych pak Kabylow kózdy ras sbito.

Iendjelska. Tudomne nowiny wosjewinuja,
so neapolskich naležnosjjow dla žane wójnske lódgje
newotjedu.

R u s s k a. Najskere je so w tychle dniach wobsantnylo, kotre żelesnizy budzą najprjodzy twarne. — Któżek dale bōle wjazy tańkich, kij biechu do wukraja wucjelsali, wobhnadzjuje a śmiedza so cij hami be wscheje schrasy do wózneho kraja wróciecż.

T u r k o w s k a. Dmer pascha je zylije do nenhady państ a bydli njetko na wshy.

A m e r i k a. Tudy je tu khowilu po zyłym kraju wulke wutradzowanje, khtó by so sa nowego kraju pschedsydu wuswolit.

Ze Serbow.

S R a k e z. Wuteru popelnju w tsecijs hođini wudryti w kólni khejznika Michała Haudanka tudy wohēt, kij psches klyny wjetr tak straschnje pshiberasche, so so 35 weñnych ejistow pak zylje, pak swetscha wotpali a to 1) khejzlar Michał Hadank; 2) gmejnista khejza; 3) živnoszec Jan Kliment; 4) khejzlar Handrij Schotta; 5) wschei Heiselberg; 6) ksal Kelling; 7) sahrodnik Jurij Kliment; 8) khejzlar Jurij Rokot; 9) khejzlar Fingier; 10) khejzlar August Nekla; 11) khamara Melhosa; 12) bur Michał Hawschynk; 13) sahrodnik Matej Schwurak; 14) Jordanez khejza; 15) sahrodnik Michał Niemz; 16) khejzlar Jurij Kliment; 17) khejznik Petschka; 18) sahrodnik Stiller (wudowa); 19) sahrodnik Handrij Müller; 20) mlyn Jana Łukasa, s wuwacjom rjesaka; 21) khejzlar Spieschny; 22) bur Pietr Medak; 23) khejznik Handrij Domla; 24) khejzlar Jan Pohla; 25) khejzlar Handrij Jazko; 26) khejzlar Jurij Domaschka; 27) bur Schjepank, s wuwacjom domszych; 28) khejzlar Friedrich; 29) khejzlar Witasch; 30) khejzlar Jurij Stiller; 31) khejzlar Kichian; 32) khejzlar Jan Schäffrig; 33) khejzlar Handrij Haschka; 34) farsta brózen a 35) hródz a kólnia horniczeria Domaški. Hewak je so khamarej Säuberlich ei w farsszej brózni 18 kóp žita spalito. — Wohen tak khejzze pshiberasche, so je so jemu malo wutorhnyej hodzilo a spaliku so tež 2 kópy, 2 świnieci a 1 pos. Szyła je 49 fa-milionow psches tuto nesbojje wo swoje wobydlenje

pschischiło a budże jara hubenje sa ne, dokelž nichčón nieżo sawieszene nemiejesche. Na porucznoś l. komornika s Rabenau nad Rakezami zc. dosta-wachu pomozy potriebni wotpalení w raskęzanskim boszenu sa jeho penesy hacż na dalsze zyrobu a je jin wón tež symjo k wuszywej klubit. — Djeħażżi żuży় kħafaw bje k pomozy pschisjelo a r albiż-żanġka bje najprienscha. — Wohen bje satraschnie kurow a może hebi sedyn myślicj, kaf je wón wokolo so żrat, hdżż na to spominaw, so su na wulkim truchu kieħċowa wscheje kħiżżej spalene.

S K h w a c ̄ z i z. Tudy wudryti 29. septembra rano w druhiej hodžini w Purščijs dómstich wohēt a pschewobrocji je s hródzu a bróznu do procha a popela.

S N e s w a c ̄ z i d l a. Nedżelu a pónđelu 21. a 22. dżen septembra mjejesche nascha wohada swedżen, kotreż hiszceje żenje kweċċila nebjeſche, menujżi swedżen zyrfwinjeje a schulſeje visitazie, katraż so po najwyšszej porucznoſi zyrfwinisnego knejſtwa we wschitkich evangelskich zyrfvjaſach naſchego wózneho kraja wotdżerżecż ma.

Hżom tydżenj predy bjeſche nam l. farat Rychtar i w derje stroemliwym prijedowanju wot-pohladzanie tańkieje visitazie wutożit a roßstadt, a pschi ihm tež hobu na to spominist, so je so prijena tańka visitazia hżom w ljezji 1528 psches Dr. Luther a stata.

So by pak swjatočnoś tuteho swedżenja cżim bōle powyšchena była, dha biechu mnoge gmejnū nascheje wohady swoj Boži dom s pletwami a s wjenzami bohacie wupyſchite. Na swedżenistim dniu hamym biechu pak cżejzie dostojni mužojo jako komiſariovi visitazie hem pschischi: l. zyrfwinisti a schulſki radziçel Dr. Wildenhahn, l. farat Wjazka, wobaj s Budyschina, a l. farat Dr. Gloster s Hohnsteina. Nano 8 sapocja so herbla Boża klužba s khierluschem cjo. 7: „Budż kħwalba Bohu hamemu” a t.d. Do prijedowanja spjewasche so khierlus 623. K podložkej prijedowanja, kotreż l. farat Rychtar po tesejji Maith. 21, 15. a 16. dżerjeſche, mjejesche wón: Te džiwy, kotreż tón kues hiszceje njetko w swojim templi cżini, a doposka to, so 1) Wón sahoji khorych a plejnych a khromych a wschelakich brachnych. 2) Leħo dla roshnjewa so swjet se swo-

jimi mudrzymi a 3) Teho wulkeho dżiwych
czynierja jenoż dżecząza ponizna myśl khwali.
Jako bje so po przedowaniu s 806. khierluscha
1., 2. a 3. schuciąka wuspiewala, postupi t. farań. Wiazka Boži woltař, spomni na jasrodzy na wot-
pohladanie dżenśnischego śwedzenia, dawasche swoju
powschitomu spokojoñi spōsnacj, pschinie woładzi
khwalbu, a rycieche potom też dale s wutrobnymi a
sapchijozymi słowami t. tej samej, wotspiewa kol-
lektu a wudziesli pojohnowanje. S doispiewanjom
spomneneho khierluscha so dopolniſcha Beža klužba
sa ſerbow ſtöneži. Hnydom po tutej bje kenschenje
sa Njemzow, na kótrym t. farań to hamo pře-
dowanje mjeiesche, fiz na ſerbſkim. Po wuspie-
wanju niefotrych khierlusowych schuciąkow pschin-
dzie t. Dr. Cloſter na woltař a djerzeſche ryc
wo prawym horejewſacju Khrystu ſa s
męznymi a žirnymi słowami, wotspiewa też kol-
lektu a wudziesli pojohnowanje. Popołnju ½ 3
bje katechismuſowa wuczba s doroszenej młodoziju,
na kótrej po wuspiewaniu wot 1—6. schuciąki
s 271. khierluscha t. diafonus Taffla s Porſio-
weho katechismuſa wet 317. praschenja hem:
„w ejim dyrb̄i ta pokuta wopokaſana byc?“ wu-
ſtadowasche, a t. farań Wiazka s Božimi džesacjemi
kaſnemi dale wedzische. Napominaſche napoſledku
t. modlitwi, t. wedzenju bohabojaſneho živenja, a
t. wobſtajnemu pytanju Božego kraleſwa, a fejmi
na to psched woltarijom klečjo nutrnu modlitwu.
Jako bje so 7. schuciąka se spomneneho khier-
luscha wuspiewala, wudziesli t. diafonus Taffla
pojohnowanje, na czož 8. schuciąka ſerbſku po-
polniſchu Božu klužbu ſtöneži.

Hnydom po tym bje roſryčowanje we hoſzenzu
dla niefotrych zyſtwiſſich naležnoſziom. Wysche
tych spomneneh tſjoch knesow viſtitatorow bjechu
so ſechli: naſhej t. duchomnej, t. kollator, nje-
koſi rycerſtublerjo, gmeſiſzy a ſchulſzy prijodſtejerio
a wele druhich woſhadnych. Schto abo wo czo
je so ryczalo, dale ſiawoſzi neſchepodamy. Jenož
tak wele chzem spomnicz, so je so wſcho t. po-
wſchitomnej spokojoſzi ſtało.

Pondzelu rano 8 bjeſche katechismuſowa
wuczba ſe ſchulſtimi džesacjimi prijenich rjadowmijow
naſheje woſhadny. Najprijodzy ſpiewasche so khier-
lusch: „Luby Jeſu my ſmy tu“ a t. d. Na to
wustadowasche t. wuczter Herzog s Neſwa-

ežidka prijenu kaſnju, t. wuczter Nowak s Ko-
morowa ſiecju, t. wuczter Mihal s Kuha
ſchtwörtu kaſnju, t. wuczter Bjar s Böſchij
prijeni artiel a t. wuczter Frenzel ſe Sa-
rycja te ſtowa: „Wotze naſch, fiz ty ſy w
nebeſach.“ Pschiſpomnicz so ma, ſo foždy wuczter
pschi ſonu ſwojeſe wuczby ſe ſwojimi džesacjimi
t. tej wuczbi pschiſprawenu khierlusowu ſchuczą
wuspiewa. Po wobſanknenju wuczby djerzeſche
t. duchomny Wiazka wutrobnne napominanje tak
derje wuczteriam ſaž džesacjom, t. luboſzi psichacjivo
Bohu a ſiawoſzi Khrystuſzej, wotspiewa kol-
lektu a pojohnowanje, po kótrymž 55 t. khierlusch
tuton wazny śwedzen ſa naſchu woſhadu ſtöneži.

M.

S Haſa. Jako na njeschto żadne a haſ
do teho čjasa pola naſ ſylje neſnate chzem tudy
ſpomnicz, menujy pola naſ ſu ſo to lieto cjer-
wen o - piſane ſroki ſahnjeſdžili. Wone maja tón
ſamý napohlad, ſaž druhe ſroki, jenož te blaki,
fiz ſu pola druhich čjorne, maja wone čjewene.
Hizom psched njeſotrym čjasm bu wot lutob-
čanskeho t. barona s Uckermanit jena ſ nich ſſelena
a do dražbianskeho džiwnoſzokabineta (Kariatiens-
Kabinet) poſtana. Šandženy tudy je lutobčanski
t. hajnik ſažo jenu ſſelit, a wona je, dolež bje
jenež do kſchidka trechena, hiscje ſiwa a w Lu-
tobčezu t. widzenju a je ſebi ju ſpiſowat tutych
rynciąkow tam wondanjo woſhlabowat. K.

S Khróſzij. Nedzelu 28. septembra bje
tudy woſebna ſiawatočnoſz, pschetož nowoſiweſenjy
mjeſchnik t. Michał Horning, rodzeny s Warklej,
djerzeſche ſwoju prijenu Božu mschu w naſchim
woſhadnym Božim domi. Zyrkej bje ſ kensche-
remi pschepelnena. Majprijodzy poſtupi t. kaplan
Bur s Budyschina, tež jedyn ſiyn naſheje wo-
ſhadny, ſlektu a djerzeſche ſamjerno ſrafne a wſchje
wutroby ſbudzowaze předowanje. Na to ſtupi
młody duchomny pod pschewodom naſchego fararia
t. kanonikuſa Barth a, a pod aſiſtenzu naſchego
prijenego kaplana, t. Benscha a t. ralbičianskeho
kaplana Smoły psched ſriatych woltař, ſo by
prijeni ras wopor noweho ſakonja Bohu temu
kneſej woprowat. Pola ſthodzenkom wuspiewa naj-
prijodzy „Veni sancte spiritus“ a wot zyleje
woſhadny bu tón rjany khierlusch „Pſchindj, o
ſiawatý ducho, t. nam“ ſpiewany a wot tu-

domnych posawnistow tenje pschewobżany. To samo sta so też se wschitimi druhimi khierluschemi, kij buchu na Bożej mschi wubernje spiewane. Pola swjateho woprowania woprajesche tón metod du-chomnyh prieni króz a to najprjódzy swoju lubowanu swójku a druhe pscheczelstwo; po Bożej mschi wudzielesche won wschitkim pschitomnym Boże pojahnawanje a to sta so też na nyschpori.

Ra to poda so wele pschitomnych do Hornigej domu we Worsklezach, hdzej bjeſche po tudomnym waschniu nan noweho duchomneho temu samemu kwas wuhotowat.— Pschispomniec chzemy tudy hiszce, so je njeitko schjescnacze duchomnyh, kij su w nashei woſkazji rodjeni, po Eſerbach a Riemzach w gylwnej ſlužbi. —

S Budyschina. Na tudomnym tachantſtwi je t. Michal Hornig s Worsklem jako katechet poſtaſeny.

Prawisniſke dopisy.

IV.

Masch ty na pschiftad wot njekeho 10. ll. kij sy jemu poſcił, abo 8 ll. 5 nsl., dokoł sy jemu drewo, diu, syno, stanje, stómou a t. d. pschedat, abo 10 ll. sa to, so sy jemu na jeho žadanje to abo tamne džielo ejinit a wobſtarat, abo 7 ll. so sy jemu kaž sy s nim wuczinit byt, w twojej jemu pschenojaſej ſwiat a ſomori abo zyjeſt khjeſti na po-droſtwi bydlicz dat, žadacj; abo sy ſebi jaks cze-ladniſ, remeñniſ abo džjetawy muſ ſa ſwoje džielo, kij sy njeſomu na jeho pschitajenie a žadanje ejinit a ſhotowat, 15 ll. ſaſtuſit; neje ſo cji wukajeny wjedy wumeniſ w naturaliach, t. i. na pschiftad: w ziczi, drewi, bſernach, mjaſu, mlóku, butri a t. d. abo w penesach paſ ſyła niž, paſ niž w prawym ejaſu, w prawej mjeri a prawej dobroſzi, wot teho, kij jón dawacj ma, we wunoſchu abo placijni hacj do 20 ll. wotwiedz je tebi njechtó ſ njeſka-leho pschedacj a ſupenja teje abo druheje wjeſy, ſ pojeſonki, pschenajecja twojeſe ſawy, khjeſje, pola abo luku a t. d. 20 ll. wumjenenych penes abo danje abo dale ſa wupoſczenie penes 12 ll. danje, kaž sy tu abo tamnu wjeſ, ſeje placijni a ſupny abo druhi taki penes ſ nim wumjeniſ, winoſty; abo wobſteji twoja žadanka w 19 ll. 15 nsl. ſa pschedate twory, ſa khleb, muku a t. d., ſa pschenajatu luku, khjeſu, ſa pschenajate polo, we wſchelakej wumjenenej dani wot wupoſczenych penes, we wupoſczenych penesach ſamych, abo we ſaſtuſenej ſdzi ſa ruczne, remeñniſte, rólnie a ratačke abo burske džielo, ſa ejinene jiesby a t. d.; abo je ſo ſebi ſchtó po 3 ll. ſa zufy, niž jemu ale twojemu přje-

nemu, wopravditemu dóžnikę pschilejazy dóh ſarucil, tak ſo je ſa twojego dóžnika a jeho dóh dobre prajit, t. r. ſo je ſo pschecjiwo tebi na to ſwjasat a cji pschislubit, ſo chze cji te 3 ll., kij je cji twoj dóžnik winoſty, ſem ſe ſwojego ſa-moženja ſaplaczicj; abo wobſteji twoja žadanka w 16 ll. 20 nsl., na kotrej ſy ſo ſ njeſim w ſwadnej wjeſy tak wujednat a roſteſtajat, ſo ma won tutón penes, kij je ſa ſwoj dóh pschipóſnat a cji jón wotwies ſlubit ſaplaczicj, dha ſu to wschitko, hdyz tajſe žadanki, kij w ſwojich wunoſchach abo w ſwojej placijni 20 ll. nepſchecrocja, bagatellne wjeſy, kij maja ſo, hdyz do ſtoržby pschindu abo hdzi ſo jich dla a wo ne wot wjericjela pschecjiwo dóžnikę ſtorži, dokoł tutón poſleniſti vrienſchemu ſwoju pschitluschnosz nedopelni a ſ yła to nečini ſchtó ejinie ma, woſebje paſ ſwoj dóh neplacić, w bagatellnym prozeſſu, w bagatellej ſtoržbi, wu-wies, wujednacj a wuſtoržie. Prawa a jaſranki, ſyła p rawiſſe wjeſy, kij ſu, by tež ſich placijniſti pschedmet, wo ſotryž ſo runje won ſtorži a jedna, 20 ll. nepſchecrocil a we meiſchej ſummi wobſtejal, na dozpicje, ſwójſtvo (Eigen-thum) abo zivilny wobſyđ njeſakſeje le-žomnoſſe ſlojenie, kij dale p rawiſna a pschitluschnoſzie, ſwobſyđom njeſakſeje le-žomnoſſe ſwiſowdze, naſtupaja a na po-bleku te p rawa a jaſranki, kotrejž p rawiſniſke roſſudjenje na pschepytowanju, roſſudjenje a poſtajenju wobſcherniſ-ich, wažniſich p rawow a pschitluschnoſzow, na kotrej ſo ſkóržbnik pschi tym powoła, wotpocjuje, nejužane bagatellne a nehodja ſo po tajſim w ſtróke bagatellej ſtoržbi wucznicj. Tak na pschiftad neje to jana bagatellna wjeſ a neda ſo we bagatellej ſtoržbi wucznicj, hdyz rycjerſubler, prajw, ſo je jemu tón abo tamne khjeſkar wo wſy 2 ll. njeſakſeho lje-neho dawka abo ſanona winoſty, na ſaplaczjenje tuteho na ljeſto ſaſtateho dawka ſtorži, hdyz paſ je pschi tym newjeſte, hacj ma rycjerſubler prajw, ſebi tutón dawka žadacj a khjeſkar tu pschitluschnoſz, tón dawka dawacj. Bagatellna wjeſ dale neje, hdyz ſy ſebi wot njeſakſeho ſruch pola, luki, abo khjeſu a t. d., na kotrej ſupny penes ſy hi-žom 100 a wjazy toleč ſaplaczil, 20 a mene toleč paſ winoſty wotſat, a pschedawat cji ſupeny ſruch pola, tu luku, khjeſu a t. d. newoſtupi, nepſchepoda a ſapiſacj neda, tak ſo ſy nufowam, ſ poſticienjom hiszcejen winoſtych. 20 a mene ll. ſ ſaplaczjenju, na dozpicje teje ležomnoſſe a jete wotſupenje a pschepodacjje pschecjiwo pschedawacj ſtoržicj. — W bagatellej ſtoržbi neda ſo dale wuweſi, hdyz ſchtó na woteadacjje $\frac{1}{2}$ ſorža ſorži a t. d., prajwſchi, ſo je to newoſtudat, ſaſtati wumeniſ, ſtorži, hdyz je pschi tym tola newjeſte a newučiſ-

nene, hacj ma won jako stórzbiški prawo, jadyn wumenk a wošebje teho pól lózga rožli, na kotrež stórzji, jadacj a bracj, a tamny, wobstórzjeny, pak tu pschisluſtchnosz, wumenk a wošebje tón a taſti dawacj, na kajlehož a kotrehož wotwedzenje bo stórzji. — Tež ne hodi ji bo w bagatellnym prozeſſu dozpicje ſwójſtwa a živilneho wobſhyda njeſkajeſte hubeneje, tuneje a mateje ležomnoſzie, ſiž by džie ſa 20 a mene ll. kupit a teho dla psches ſuþ abo na druhe waschnje prawo na jeje ſwójſtvo a živilny wobſhyd doſtat, wurewž. — Bagatellna stórzba a jeje krótkie prozeſſualne formy a prawidla ne-hodža bo naložicj, hdži chze bo na 15 a mene tolet lietnych alimēntſkich penes ſtorzici, tak doſto, hacj je newijſte, hacj ma ſchtó tu winowatosz, na pschiftad jako nan na ſwoje nemandželske džecjo, alimēntſke penes w eſtym wuroſhku 15cich a mene ll. placicj. Wſchile tajke weſche a wažniſche prawisna a prawa na jeneſ ſtron, a pschisluſtchnoszie a winowatoszie na drugiej ſtron ſu, predy hacj móže bo wo jadanki, ſiž 20 a mene ll. wuczinja a placja, a na tamnymi wotpočuju a ſi nich wukhabuju, ſtorzici, hdži ſu newijſte a w aktach hiſhčien newuczinene, wulſe prawisniſke abo ſtorzbiňne wiezy, a maja bo w „ordinarnym“ prozeſſu, ſa ne poſtaſenym a psches ſakonje prijed-piſanym, wuczinicj. — Po ſtežbi najdužiſche ſtorzby ſu bagatellne ſtorzby a chzem tež teho dla te ſame a jich djeħ, hdži ſmy naipred njeſkote najwažniſche ſtorzbiňne abo prozeſſualne prawidla, ſiž ſu ſhromadne a powschitkomne, ſiž pschi ſózdej ſtorzbi placja a bo wobledžbowacj utaja, wopomnili, pschisgodnje dale roſpomnię.

W.

Listy ſi Móſkwy.

(Pokračowanje.)

(Krónowanje ruskeho khježora Aler-andra druheho.) Po ſtózjenju krónowanſkeje ſwiatocnoſzie džesche khježor ſi teje zyrkwe, hdžej biesche bo ta ſama ſtala a wopyta hiſhčie njeſotre pôdlanske zyrkwe. Won mjejeſche krónu na hlomi a ſzeptar w ruzy a bje do khježorſkeho plascheja abo manila wobleczeny. Wokolo neho a ſa nim džesche psches ſto myſolich ſaſtoznikow, wſchitzy w pschinez, blyſczejatej drafzi.

Jako bje khježor ſaſo do hrobu pschischtol, dha doſto netrajeſche a won pschindje ſe ſwojej wy-hoſkej mandželskej do kraſnje wudebeneje ſalje, hdžej bje ſwedženſta hoſzina pschihotowana. Jako bje móſtowſki metropolit ſiedz pozochnował, poſkyw ſo khježor ſe ſwojej mandželskej ſa bliđo, wſchitzy druhy pscheproſcheni hydachu bo pak haſte potom, jalo biesche ſebi khježor pič ſchinesz ſlaſat. Žemu najwoſebniſchi knežia, generalojo a miniftrjo poſlajowachu, ale pschi jich taſkim ſtuſkowanju bje

widžicj, ſo woni drje wójnu weſz a rabu ſtado-wacj, lijepe roſemja, dyžu ſjedz a pieſje podawacj. Pschi hoſzin i ſpjerwachu ſpjerwero wſchelak ſpjerwach, hujba piſkaſche rjane fuſy, ſtawy ſo wuroſcho-wachu a jako bje bo wſcho tak doſkonato, kaž bje to predy poſtaſene, podaſchtaj bo khježor a khježorka ſe ſalje a hoſzio džieſtu domoſ.

S p ē w y.

Myslička nazymu.

Ha widžuli ptačata čahuyé,
Hdyž liſčowy žolci ſo ſtom,
Chee myſlička ſebi ſo kranyé,
We hwězdach pak pyta ſwój dom.

Ha widžuli mróčelow čahi,
Kaž ſony puć pod njehjom ječ,
Hdyž tuka je ptowa, haj uabi,
Chee myſlička křidla tež měč.

Ha widžuli k zemi ſo nižié,
Spač kwětka tu poſlenju hié,
Chee myſlička k hwězdam ſo bližié,
Tam poſko žörleško pić.

Hdže myſlička ſtatoč ſwój ſtajš,
Ty ujeměrna podrožnica?
Tam hočkach, tam z radosur prajiš,
Nět, nět ſym ja ſpokojená.

Čahí ſaffloſchleſyňſkeje želeſnizy ſi budyskeho dworniſchča.

Do Dráždjan: rano 7 h. 37 m.; pschivokuju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Chorela: rano 7 h. 47 m.; popołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hodž. 4 min.

Venežna placisna.

W Lipsku, 10. říjobra: 1 Louisdor 5 ll. 16 nřl. 4½ np.; 1 voſkowajzgý čerweny ſloty abo duſat 3 ll. 5 nřl. 4½ np.; wiſke bankowki 96.

Cyrkwiſne powjeſče.

Werowanaj:

Michalska cyrk: Hendrich Julius Lang, bjergrat a ſtofaiſli miſchtr, ſ Amaliu Bertu Grossmuſez ſ Cichovn.

Křčení:

Michalska cyrk: Mařia Therèſta, Michala Mužíka, wulſoſvordnica w Cichovnach, dž. — Koela Ernst, Jana Bohumíra Preuſſera, khježnika w Rabozech, ſ. — Jan Bohumír, Ernstia Lücka, ſublerja na Židovi, ſ.

Zemřeci:

Djeň 1. říjbra: Jan Bohumír, Ernstia Lücki, ſublerja na Židovi, ſ., 5 hodžinow starv. — Mařia, rodž. Libſchiz, Ernstia Lücki, ſublerja na Židovi, mandželska, 32 ſ. — Ota Herman, nebo R. G. Rauchensdorſa, najeňka malhezianskeho mlynna, ſ., 22 n.

Kak

rozom

Hans Depla

wólitaj

a

a

Mots Tunka

ludzi pódla

skrjetaj.

* * *

Hans Depla. Taža dha tkhórje wo dnjo tež wokoło?

Hans Depla. Haš, a ludzio pralabu, so ho jich wodniſte tkhórje w nožy všebed vhom bosa, ale so mīže ho jim radžicj, so ho jim wo dnjo tež nohi pschelija a foža rošpraska.

Mots Tunka. To vrje tola ſedom.

Mots Tunka. Ale hdyž ho jim foža rošpraska, dha ržje potom nicio hođna neje?

Hans Depla. Mi wihal wóndanje na jenej wýži wo taſlích rōvedachu, kij ſu dwjenohate a wo dnjo wokoło khoda a ludzom jeja kranu.

Hans Depla. Ach, tu trž tak nichotu kupil neby.

Mots Tunka. To dyrbizylje nowa ſorta býčj.

N a w ē s t n i k.

Wulki lüttichſki tſjelbowy ſklad, J. J. Lönnis Sohn w Kölne,

Severinstraße 158.

Wósta ſaſe wot prienich lüttichſkich fabrikow, kij medaille na pariskej pschemysnej wistawi jako čeſine myto dbychu, wulki wubek dwójnych tſjelbow wot 6 $\frac{1}{2}$, hač 100 tl., jednorých tſjelbow wot 3 $\frac{1}{2}$, hač 20 tl., buſchkojſtintow wot 14 tl. hač 30 tl., buſchkojow wot 8 tl. hač 25 tl., piſtolijow a terzerów wot 1 $\frac{1}{2}$ tl. hač 40 tl. po pori, revolverow ſa 22 tl., kaj tež

pistolje a glissière

ſ 18 wutſelemi ſa 24 tl. — 100 hotowych kulew ſa taſtu piſtoliju ſa 1 tl. — Wſchitko po najnowſich modelach ſ pschemysnej wiftaſenzy. Sa dželo bes poruka ho rukuje. Penesy a liſty nech ſo frankowane pschiposzeti. Wobſcherne ſapishy placisny ſo rad dawaja.

Hamburgſko-bremenske wohensawjazje towarzſtwo
poručja ſawjieszenju mobilow, tworow a t. d. po twerdych prāmiciach be-wiſtſkeho dopłacjowanja
W Stolpnju, 19. septembra 1856.

Gustav Winter, agent.

Powschitkonne sawieszjaże towarzstwo.

(R. R. viv. Assicurazia Generali w Trychi.)

Saruczący fond towarzwa **Zidnacze millionow 500,000 schiessnakow dobrzych penes.**
Sawieszenia na twory, maszyny, mobilise, slot, wumłoczenie žita atd. atd. pshczewo wóhnju po tunich twerbie postajenych pramiach.

Doplaczowania so żenje żadacj nemoga.

Pshci sawieszeniach ratarstich pshchedmerow posticza towarzstwo wóshene dobytki.

Sawieszenia kapitalisow a rentow na živenje człowekow. Sawieszenia puchowazych klawow na drohoch a jelesnizach.

Wschje požadane wustadowania dawa **Ferd. Petau**, wókresny agent sa Budyschin a wokolnoſz.

Dr. Whithowa wodzicza sa wozci

wot **T. Chrhardt** w Altenfeldzi w Thüringſkej, s wiazorymi privilegiimi wyholskich weſchow poczessena, wopokaſne so be wschitkimi dotalnymi wozci hojazym frjedkami pshces swoje ſbojomne ſtutlowanie wſchednie jako naſlachodniſka a naſiſepſka wodzicza w taſtim nastupanju, a može so jako dopofasany hojaz v poſylnazu frjedk a jako

wjesta pomoz sa ludzi na wozgomaj bjeđuych

kōdemu poruczej. Wona hoji wjeſzie a be wschitkich ſchitkonych ſziewkow, wóshene pshci ſahorenju, ſzepnenu, ſuhocjet, ſyltowanju a bjezenju woſcę, laž tež pſdi ſlabofſt po bječu a placji bleſčka s wutožowanjom jenož 10 nſl. a djeſta ju jenož wopravdiju **Erangott Chrhardt** w Altenfeldzi w Thüringſkej. — Sklad sa Budyschin je w **hradowſkej haptuzi**.

Wote mne djeſlane
draždjanſte bentuſki pſche ſurjaze woka
poſticzuſa tak lohſti, kaž wjeſzie pomhažy frjedk
k woſtronenu tuteje tak boſnjere cijwilje. W
Draždjanach poſchedawa je ſandželska haptuzka,
w Budyschin i pat hradowſka haptuzka.
H. Werner.

Drewo na pſchedan.

Na ſchjencjanſkim rejeru pola Nalez su wot
1. oktobra t. l. drewniſcieja wotewrene a je pla-
cijna inclusive hajniſtich penes
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ brjesoweho ſchjepjanego drewa

5 tl. 12 nſl. 6 np.

sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ thójnoweho ſchjepjanego drewa

4 tl. 17 nſl. 6 np.

sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ thójnoweho ſuleczkoweho drewa

3 tl. 17 nſl. 6 np.

sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ thójnoweho hatoſoweho drewa

2 tl. 12 nſl. 6 np.

sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ thójnowych peňkow 2 tl. 12 nſl. 6 np.

Schneider, hajnik.

Woſſewenje.

Pshci prijodſtejajzych fermiſchaſt cijniu ja lu-
bych ſſerbow na to ſedźblowych, so moža k tym
ſamym wschitkam ſlamariſte twory w naſiſepſkej do-
broſzi pola me doſtać. — Nech żadyn nimo nendje,
poſhetož mojej muraj wschitkich pſcheczelniſe ſiataſi.

J. G. F. Nieckſch.

Firniſh a laſi k wobarbenju a laſtowanju
ma w ſara wſchelatich družinach a po wſchelatich
placijſnach ſtajnie na poſchedan hotowy w Budys-
chin na ſerbiskej haptuzi. **J. G. F. Nieckſch.**

S ſ u c h e . D r o ž d z į e
gylſte ſylne a po kotevch ſo derje hiba, ma ſtajnie
čerſtwe na poſchedan w Budyschin na ſerbiskej haptuzi
w welbi, pſched kotevym ſtaj dwaj muraj wupo-
ſnenai. **J. G. F. Nieckſch.**

Nowe jereje wubernje dobreje ſkodnoſſe
poſchedana J. G. F. Nieckſch.

Kowarjami tudomneje wokolnoſſe
ſ tutym wosiewjam, ſo je pola me ſtajne myte
famentne wuhlo na poſchedan. **J. G. F. Nieckſch.**

B a r b y wschitkich družinow ſa tycerjow,
murerjow a ſa tajich, kij ſheda ſami wobarbeči,
ma ſtajnie na poſchedan. **J. G. F. Nieckſch.**

Twarski kalk, cement k murjowanju w
motrym a gypſ ſa ſitowanje ma ſtajnie na poſchedan
J. G. F. Nieckſch w Budyschin.

Kamentnowuhlowy mas k wobarbenju
drewo, deſko, durjow a t. d., ſo bychu ſo w mo-
trocji poſched hniczom wobarnowate, poſchedawa
jara tunjo **J. G. F. Nieckſch.**

Patentny kołomas ſa jelesne a drewniane
wóſſi, kaž tež k pomafowanju koſje wschitkich dru-
žin, w buſtewiczkach po 5 nſl. a 10 nſl, tež
w tafach po $7\frac{1}{2}$ nſl. poſchedawa koſje cias w
Budyschin na ſerbiskej haptuzi **J. G. F. Nieckſch.**

Rapow ſ hnojenju pola ma wele ſiow zent-
nariow na poſchedan **J. G. F. Nieckſch.**

Koſzie po puntach a zentnariach tupyje po naſi-
wschitkich placijſnach **J. G. F. Nieckſch** w Budyschin.

Nowy etabliſement.

○ tutym dowolam ſebi najpodwólniſche wosjewenje, fo ſym djenſniſchi djen na ſerbſkej haſy czo. 1^{1/2}, w Maſingez piwnym dwori

materialnotworowe, tobakowe a zigaretowue khlamiſ
wotewrit, fotrę cjeſzenym ſſerbam Budyschini a wokolnoſje k dobrociwemu wopytowanju porucjam ſe ſlubenjom, fo budje moje ſtajne, ſwjerne preżowanje, doverenie, mi ſpojeſene, ſe ſprawnym a tunim poſtujeniom teždy czaſ ſarunacj pytač.

W Budyschini, 11. oſtobra 1856.

Herrmann Dauchhoff.

Etabliſement.

○ tutym dowolam ſebi najpodwólniſche wosjewicj, fo ſym djenſniſchi djen
pschedawanie płatowych tworow
wotewrit a porucjam to ſamo cjeſzenym ſſerbam ſ tym wobtwerdjeniom, fo chzu jin ſejdu cjaſ ſprawne a tunje pschedawacj.

W Budyschini, 11. oſtobra 1856.

Wilhelm Wiebiger,
na ſniſkomnej lawſtej haſy czo. 1^{1/2}.

Wosjewenje.

So ſym ſo ja we Łafu jako ljeſat a rany hojeſ ſaſydlit, to ja cjeſzenym ſſerbam ſ tutym najpodwólniſche wosjewjam.

H. Segnis, ljeſat.

Pschemjenie wobydlenja.

Dofelz ſym ja rjenſa ſwoje khlamy do mojeſ khlieſſe na jerjowej haſy czo. 200%, pschedepoloſit, dha proſchu ſwojich cjeſzenych woteberarow ſ tutym najpodwólniſche, fo bych mi ſwoje doverenie dale ſpojeſili, pschedoz ja budu, laſ hewaſ, ſtajne na to hladacz, fo bych wiſhilim požadanjam a porucjenjam ſwjeru doſz ejinit.

Eduard Unger,
ſlobuſatſi miſcht a ſwjerinokupz.

Zyrkiwiſſke pschedmetij,
jaſo: woltačne ſwieczniki, woltačne
khan, k heluchi, kſchczęſſke ſu-
dobje a teho runia we wſchelalich dru-
žinach a w rjanej ſwonoſzi porucja

W Budyschini, na ſunesi haſy.

C. G. Wahrmann, wylſer.

Dwajchoſowa khlaja czo. 224 na Delnym Židovi budje ſo hermanſlu wutoru, 28. oſtobra t. l. ſe ſwobodneje ruki na pschedadzowanie pschedawacj a chyli ſo ſupowarjo na ſpominenym dniu dopolnia w 10 hodzinach pola knesa landrichtaria Žieschanſka nutesnamakacj.

250 tl. ſo na jara dobru wjetſtoſz a daň na dleſchi abo ſtrótschi cjaſ psched wudawaſtnju ſſer. Now. hnydom pytač.

Jedyn nowy ruczny wós (Handwagen) je tunjo na pschedan w Budyschini na herbſkej haſy czo. 28 delka.

Groſzowe broſtkaramellje,

rajljeſki ſriedl k wotſtronenju kachela a k poſloženju dočhania, fož tež k ſwarnowanju psched dybamofinu pschi ſafymnenju w ſymnym cjaſu.

Sa Budyschin a wokolnoſz w hradowſkej haptzy knesa M. Hăſinga kózdu cjaſ na pschedan. Eduard Groſz w Broiſławju.

Zańdženu sobotu žita w Budysinje plaćachu:

Korc.	Wyšsa.		Nižsa.		Srzedzna.	
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Roſja	4	5	—	3	25	—
Witenja	7	7	5	6	5	5
Dejmen	3	5	—	3	—	3
Werſ	1	25	—	1	15	—
Groß	5	7	5	—	—	5
Rjeplik	9	15	—	—	—	—
Dabki	8	—	—	—	—	7
Hejduska	6	—	—	—	—	5
Bierny	1	8	—	—	—	1
Kana batry	—	15	—	—	—	14
Dowoz: 2437 kórcow.						

Serbske Nowiny.

Za uawěstki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Nowy při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čísto płaci $\frac{1}{4}$ ns.
Štwórlétne předpłata pola
wudawařja 6 nsł. a na kral.
pósće $7\frac{1}{2}$ nsł.

Čísto 42.

18. oktober.

Léto 1856.

Dovisnice: Gwietne podawki. S Khróz. Dovizy. Uramišniče dovizy (V). Psicholop. Cjahi saſſloſtels. žel. ic. Zyrkwiſke powieſtie. Hanž Depla a Mois Tunka. Narjeſčenik.

Swětne podawki.

Sakſka. Kral je sanđjenu ſobotu, 11. oktobra, mjesto Biskopizy wopytał. Wón bu wot tamniſčich ſaſtoinſtow, jaſo bjeſchtaj tam k. krajſki direktař s Könneriz a k. hamili hetman s Egidy predy s Budychina psichijetoi, jara ſwedjeniž po- witany a wot wobydlerjow naipschejelnich po- ſtroweny. W tamym mježi, nanaſreñſcho ſmjenzami a pletwami wupyschenym, wobhladowasche najprjod- dy na radnej ſhježi pschebytsi mjeſchczanskeho ſaſtoinſtwa a potom tamniſchi kralowſki ſud. Wón bie se wſchitlim jara ſpolojny, hac̄j ienož ſiaſtowom niž, fotr̄j budje ſo najſkere pschewaric̄ dyrbec̄. Po wobedu voda ſo wón do Herrmannowej ſu- ſtelnižy a dawasche ſebi tam wſcho poſaſowac̄. Na to wobhlada hſcheje ſyrke a mjeſchczansku ſchulu a weseſche ſo po wſchijem tym pod swo- nenjom ſwonow a ſlawuwołanjom wobydlerjow na dwórnichęjo a wot tam na extracjahu do Draž- djan. — Na njeſotrych ſudniſtwach ſu ſo w tyhle dnjach hžom ſlawne ſudy, wot noweho ſakonja prijódſpižane, woidjerzate a nebudje drje dołho wſaz̄ trac̄, ſo ſmijeje ſo na budystim wokreñnym ſudniſtwi tež taſſi ſlawny ſud nad njeſotrymi wuc̄omnyni hólzami, kij ſu w ſanđjenym čjazu w Budychini ſhjetro wele poſtranyli.

Prusky. Pruski poſłanz, hrabja Haſſeld, w bližichim čjazu do Barlina psichijedje a dōſtanے ſudy, ſaž njeſotre nowinų mjenja, porucznos̄, ſajſe namety ſmijeje na prijódſtejajej pariſkej konferenz̄ neuenburgiſkich naležnos̄jow dla ſtaſec̄. W Parisu czedža ſo menujzy wopóſłanzu wetskich europiſkich veſichow ſenici, ſo byhу na mjeñnym pucju ne- polje, móldorvalachiske a neuenburgiſke naležnos̄je wrujednali a wuc̄inili. — Kral je ſo 11. oktobra

ſaho do Barlina wróćiſ. — Po nametu miniftra finanžow budža ſo wot želesnižow, penežnych bankow a teho runja psichichodnie tež dawki dawac̄ dyrbec̄.

Rakuſky. Hac̄j runje ſebi tudomne knježiſtvo wſchu próžu dawa, ſo wſchu Jendželčenjo a Fran- zowſojo psichejivo neapolskemu kralej ſ možu ne- wuſtupili, ale ſo ta wjez na pariſkej konferenz̄ wuc̄inila, dha čzedža tola njeſotre nowiny wedžec̄, ſo budje franzowſki a jendželſki poſłanz bórſy ſ Neapela wotwolany a ſwada psches to ſtrachniſcha. — Rakufte wójsko, kotrež je psched dljeſchim čjazom Moldau a Walachi wobhadžilo, ſteji tam hſcheje pschezo po wulſkim džieli, hac̄j runje Jendželčenjo a Franzowſojo jara na to bórcja, prajzy, ſo žant zuſy woſaz̄ wſaz̄ w Turlowſkej byc̄ neſmedža, hdžy ſu ju woni wopushejili.

Franzowska. Po Franzowskej dawa ſo djen wote dnja wetscha nespoſojnosz pytnejc̄ a hac̄j runje husto doſs taſſich ludži, kij maja na ſbjeklaſtvo myſlje, do jaſtwa tykaja, dha to tola druhich ne- wottrachjuje, na taſku neduſchnosz myſljej. — Wiesły Grelet, kij bie ſaſtoinik pschi franzowskej Rothiſhil- dovej želesnižy, a tuteje peſtaſnižu wo njeſotre milliony nótow wobſtranyli, bu wóndanjo w Ame- rize, hdžej bie cjełnyi, ſajſat̄.

Italska. Neapelski kral, ſaž ſo ſda, po- žadanijam franzowskeho a jendželſkeho knježiſtwa na žane waschnje doſs čjinc̄ nochze, ale ſo ho- tuje, ſaž čzedža wſchelake nowiny wedžic̄, na wobaranje. Ale wſchile wſbaranje jemu wele pomhac̄ nemöje, dokelž jeho hłowne mjesto Neapel tak leži, ſo može ſo wot lódzow, na bližim morju pływaſyb, lóhko poſſielect̄.

Jendželſka. Njeſoire nowiny powedaſa, ſo ſu wójnſke lódzie, kij maja ſo psched Neapel poſtaſic̄,

hjzom wotjete; druhe pał powedaſa, ſo budje ta zyta naležnoſz w Parizu na konferenzy wucinena.

Ruſowſka. Kiegor je ſo ſe ſwojej ſwójſu ſaſo do Petersburga wróciſt.

Turkowſka. Omer paſcha je wot sultana ſaſo k hnadiji horjewſat y a je jemu roſlaſowanje nad wójskom porucjene, kiž ma ſo na c̄jornohórskich meſach poſtajec. — Bólharojo abo Bulgarojo, koſiž ſu ſlowjanſki, pod sultanom ſtejazy lud grichiflokatolifkeje wjery, dōſtawachu hac̄ dotal ſwojich arzbifopow a biſkopow ſ Konstantinopla pſchipóſylanych. Ale to woni dale c̄jerpicz no- chedža, pſchetož tucji biſkopojo ſu Grichojo, kiž ſebi w Konstantinoplu biſkopſke ſaſtojnſtwo ſa drohi penes ſupuja a potom wbohich Bólharow penes dia tak drjeja, ſo to wjazy k wutracju neje. Bólharojo ſu ſo teho dla h̄izom wele ſjet ſa ſobu pola sultana wobcejewovali, hac̄ je jim tón pecja njeſko ſlubit, ſo chze jim pſchichodnje biſkopow bólharskeje narodnoſzie dawac̄. Ale hac̄ budje won ſtovo djerjec, to ſo prascha.

Ze Serbow.

Š Khréſzij. Na mjeſto dotalneho tudomneho kaplana, t. W o w ħ e ī ſka, kiž je ſa drugueho kaplana pſchi lipſčanskej podjanskej woſadži pſchischt, je t. W o r n a i ſt postajeny a tón ſamy ſwoje ſaſtojnſtwo w tyhle dnjach nastupi.

D opisy.

Z Prahi, 14. oktobra. Kaž nicej wjecjne netraje, maja tež próniny ſwoj konz, a mnogemu predy, hac̄ je ſebi to djecj dat. Se wſchjech ſtronow c̄jjeſkeho kraleſtwia ſpjechu mali a wulzy ſtudowazh do ſtarie, ſtowjeſteje Prahi; bórfy ſpóſnaſech tudy ſapocjalſ ſchulſkeho ljeta (1. winowza). Na haſbach naſtawa nowe ſiwenje, wſchudjom widjeſch ſtudowazych mene abo hóle ſhwatajzy po haſbach ſhodžic, ſo bych ſebi nufne potreby ſa ſchulu naſupowali a pſchi tym rjanoſeje Prahi ſ nowa wobhlaſali a wujili, kotrymž bjechu teſko nedjeli ſdaleni. Na mnogim wobliczu wotpočiuje hiſhceje mróčzel ſtruchloſcie, dla dželenja ſ dalokim wotjnym domom, a wbohi myſli na ſdalenu domowinu w luboſnych ſonach, hac̄ jeho ſaſtok ſ napschejo ſhwatazeho ſe ſona wubudži a jeho na to do- pomni, ſo w Praſy na haſbach neje c̄jaz k pſchimyſlowanjom, ale liepe k pſched ſo hlaſanju, ſo by mnogoci luda ſ pucja wuſhol. Je we wulkich mjeſtach, a tak tež w Praſy, pſchey wele ludzi na

haſbach; ſeni ſhwataja, dokež maja nufne wobſtaranja, druhy pytaja ſaſtužbu, ſaſo druhy chedžia ſo ſawefelicz a ſo troſku pſchekhodžic; druhy ſaſo newedža, ſchtó ſ dobrymi dnami ſavocjeſ, a duž ſabijeja c̄jaz, po haſbach wokolo c̄ahajo; juſomniz wobhlađuja ſebi ſwjeru mjeſto, kotrež doſz rjanoſzjom a žadnoſzjom poſticijuje; teho dla na haſbach pſchego wulſki lud: ſtudenczi, woſazhy we wſchelatich jenofroſach (Uniform), ſidž, koſiž po mjeſcie ſupuja, knenje a knežnicy, kotrež ſwoju traſnoſz ſ drohej pychu a traſnej draſtu powyſchuja, — rjane ſhorejty ſ renje wupyschenymi ko- nemi haneja poſpochi po mjeſcie — to je hotſ, ſo huto ſtovo ſtovo neſtyschisch, a bjeđa tebi, jeli ſo ſo na njeſchtu ſahladaſch — ſe wſchjeh ſtronow ſeſtorfany ſmjejeſch krótku ale raſnu wucib, ſak maſch ſo we wulſkim mjeſcju na haſby ſadjerjeſ. — Tola ryczach wo ſapocjalſ ſchulſkeho ljeta, wróciſt ſo ſaſy k nemu. ſdurjow ſhubujuja ſo džen wote dnia wupiſy, kotrež wobydlenja ſa „frejnych ſneſow”, ſa malych ſtudentow a t. d. pſchipowe- duja. Wobydlenje dostane ſtudowazh bórfy, ale džieje traje, predy hac̄ je na ſchulu pſchijat; je menujih ſakon, ſo do ſaneje rjedomneje wjazy hac̄ 60 ſchuleriom ſhodžic neſmje, a duž ma mnogi ſwoju lubu nufu, woſebe we prjenim ljeze, predy hac̄ je na jenym ſ tych tſioch praſſiſkých gymna- ſiow pſchitup doſtaſ.

Tola wot tuteho weſeleho wobraſa pſchekroſcu k ſrudniſhemu. Echtó ſebi myſli, ſo ſu w tajſim wulſkim mjeſcie lute weſela a radoſcie, lute ſbože, tón je ſo wulzy ſmoliſt. Riz jeno, ſo wſchjedny holk we dželi moli, ſo móht kózde woſomiknenje woſac̄, kaž knes Cjichi, kiž pola bjetnarja bydleſche: „nebuchaj tola tak jara, buchaj hóle c̄jich, ſo to nichto ſtyschat neby” — ale we wulkich mjeſtach ſtawaja ſo huto neſboža a ſrudne podawki, ſo bórfy widjiſch, ſo wſchaf ma tež wulſke mjeſto dwaj boſai. Chzu njeſotre neſboža ſobudžjelic:

W nozy 8. oktobra wokolo dwanacjich mjeſeſche w hrabje Schlikowym hrodje, kotryž ſo renje pſchekwarja, inpeſtař to neſbožje, ſo ſ róſtow panž; bje ſo jemu ſeſdato, ſo ſu tam paduſchi, čyžiſč ſa tym poſhladac̄, ale pſchindje na róſtuy, panž delje a ſtama ſebi noſy a njeſotre rjebla a wobſchodži ſebi htowu. Haſle po njeſotrych hodižinach namaka jaſoſiazeho poliſaſla patrouilla; dyrbesche ſo jemu hnydom jena noha mořjeſac̄.

Kak hroblí ſu paduſchi, ſhonichmy tudy ne- dželu 5. oktobra; rano wokoto $\frac{1}{2}7$ stupi muž do ſtovy ſhjetro wobydlenho twarenja, hdež knes wobydlenja ſpasche, tudy wſa ſebi paduſ ſ blida móſchen ſ 50 ſcheknalam a ſtory c̄jazniſt. Knex, kiž myſleſche, ſo je to ſchörnjerebjer, nebijwaſche na to predy, hac̄ ſo tutón ſ ſhwatkom woſha- leſche. To pytnywſchi ſcocij knes ſ toža a woſaſche;

„popańcze jeho!“ Nastrójony paduch wótpołozji hnydom kranene wjez na skłód a cękny. Tola bu borsy wot polizajow popaneny a tam wotwózny, hdeż soślużene myto sa swoj skróblu a cękny stuk dostane.

W Králohrédu (Königsgrätz) je ho wóndanjo schyrlischny hólczej muchażeje wody napit a sa pólđra hodjiny wunreći dyrbiat. — W tutym mjeſzi bu 2. oktobra starý knihikupz a wobśedzjer knihicischcejernie wot swojego roshnjewaneho ślužobnika schyri króć s nojom skóth, tola poljepešchuje ho s nim.

Wóndanjo wuskujowasche tudomne khejorsko-králoweſke krajne śudniſtwu spodzimnu a żadnu skórbu. Wobskorjeny biesche čłonek, wot kotrehož newedža, schto je, schto je, s wotkal je. Ćzini, kaž by nemohluchi był; hacj to wopravdzie je, newje dotal nichčo. Tuón čłonek biesche 16. januara pschipolnju do Krychnowa (wořez Kouřim) do wobydlenja wesneho prjódźstwierja pschiſhōt a po waschnju njemohluchich se swóńczkom wo dat proſbyt. Wot bura wotpokazany roshnjewa ho a sahna ho s kijom na bura; tutón cękfaſche se istw, rewjo puſczeſi ho proſcher sa nim a wucejje, kaž je bur wotpchiſhabat, nož na neho. Bur wotasche wo pomoz, a hdzj njeſtoſi ſuſodja pschińzechu, cękfaſche proſcher, borsy doſczehnenni wobaraſche ho se swojim kijom dolhi cjaſ. Pschi tym biesche tajſe ſnamenja cjinil, kij ſylnie na to budacj da-waja, so chze burowa brožen ſapalicy. Wele nedzel bu njeſt na nim ſpotowane, hacj je nemohluchi abo niž, tola wscheho podarmo; hudaſa pak tola, so neje hluchi. Pschi kłownym pscheptyowanja biesche jemu knes P. Frost, direktar wukawa ſa njemohluchich pschiwdath. Njemohluchi, kij je najſterje Madzar, je ſtajmęſtacinem cękemu jaſtuw pschiſhudzeny. — Tola doſz nesbozow, ſtöneſmy ſ ljeſtchim wobraſom! Kaf newobſtajni ſu lu-dijo we swojich myſlach a waschniach a ſo ho ſim džensia ſpodoba, schtoj wejera hanjachu, ſmy tež w Brash ſhonili.

Neje hiszcie doho, ſo bych u ſo ciž wuſmeli, hdzj by ſo schto we jenopschezniku (Einspänner) west a njeſtořízku bojesche ho, ſo by ſwoj ſuk cękſie ranil, hdzj by ſo do jenopscheznego wosa ſhynt. Nedziwajo na taſku pschezjwnosy wuho-towa njeſto ſched njeſtořimi mjeſuzami 2 drózzy (drojſa menuje ſo ſhoresta, ſotruj jedyn kón cęhue) — a hej! borsy mjeſchtaj tutaj jenopscheznikaj diſietacj doſz; njeſto mjeſuzaj ſu nimo, a wi-dzich hijom 42 taſkich wesoſ wſcheczaja po mjeſciej njeſtacj. Dofelz maja džieka doſz a ſo tež moſkone ſuenje wjazy nehańbuja, w taſkim wosu ſo pschewesz, budje ſo jich liciba wjeſciej hiszcie bole pschiſporecz. Tute wosy ſu lóhfe a pschiſtſone, a na konjach neje dotal žana muſa wiđeci. a moſhnicſka vohonciow ſo drje tež trochu

formi. — Tola wostajmū tutych jenopscheznikow, a skłodmje wjezne pieſchi, doniſi mamy ſtronej nosy; tak ſo tola ſwrcenja boſej netrebam. Je ſ konemi ſ zyla drugih diwina wjez: je ſo hijom ſ miestami mučnemu puſcowarej ſechto, ſo je dyrbjal ſ wosa muljeſz a wos cíſcheczecj.

Bojemie! ſa dwie nedzeli ſaſy. D.

Prawiſniſke dopiſy.

V.

Predy, hacj njeſotre kłowne prawidla, kij w kózdym projeſſu ſhromadnie placza a ſo wobſedzbowacj maja, roſpomnimy, je nuſne, ſo džensia na gylje drugi pschedmet pscheskoſcimy, kij je gylje nowy a ſo nam jako džensia a paſaza prascheni wostaji. My ſebi to cžim ſkere dowolimi, hacj ſmy ſebi w naſchich dopiſach ničio mene hacj to prjedkwali, ſo chzemy tute dopiſy w wieſtym po-ređi piſacj. Wele bóle dže naſche wotpohladanje na to, ſo chzemy w prawiſniſich wjezach a na-leinoſzjach, w kótrhj je nuſne, ſo naſchi lubi ſerbio kuff wjazy nawedžitoſje a powuczenja, hacj dotal maja, doſtanu, ſeli nochzedža wſchelake ſchfodowacj, po možnoſzi tajſe powuczenja a na-wedowanja podawacj. — Ale ſchto pak je njeſt tamna nowa wjez, kij je ta paſaza prascheni? To ſu mujojo, kij „wobſwiedźerjo“ abo pschiſ w jedkojo“, njemſy pak „Urſundspersonen“ rje-faka. Sznano ſze hijom wo tutej wjez a tajſimi mužemli njeſhto ſkyscheli abo hewak wot waſcheho śudniſtwu psches piſmo ſhonili, ſo dyrbja ſo taſzy mujojo, kij budjeja „wobſwiedźerjo“ abo „pschiſ w jedkojo“, njemſy „Urſundspersonen“ rjeſaci, w bližichim cžaku wostajicj a jako taſzy ſa swoje ſtaſtoinſtwo abo powołanie pschiſecj. — Haj, temu taf je; a kózde ſudniſtwu wa po doſtatym ministerialnym wukau w kódej swojich wſow tſjoch tajſich mu-žom wuſwolici a jak tajſich psches pschiſahu ſa jich ſtaſtoinſwo pschiſecj. To stane ſo w bližichim cžaku a ma ſudniſtwu pschi wuſwoleniu tutych woſobow woſebje na doſtalne grychtne parſchony a hewak po art. 128. ſchtraſprozeſſneho poſjada na muſi, kij ſu poſolſtini a kij hiszciejeni ničio ſawinowali neſlu, w dobrej kħwalbi ſteja, džirwacj. Tej ſtaſtoinſtwo je w runje ſpomnenym po-ređi (art. 127 a 128) wostajene a prjódki-ſane. Tej ſu w tutym ſaſonju wjehie jenoliwe padži gylje we wjez neſtroniszy byc̄ a neſmiedža ani wot ſudniſta, ani wot piſmaw-eđeria na žane waschnie wotwolacj, ani tež ſ wobſkorjenym abo ſe ſtoržniſtom a wobſkodzenym

w kwałkowiskim, pscheczęstkim, mandżelskim, starski-
stkim abo dżeciązvym, śirmindżiskim, służbnym abo
druhim taikim wotwiskowazym swjasku stejcej. Wy
prajcie, kaise pak su to sašo nowinski?! Haj, to
je wjerno! Ta wiez je luff nowa, tola hdvž ju
blize wobhladamy, dha siano je bôle to meno
hacj ta wiez sama nowa. Haj, tu wiez je nam
horkach spomnenv kriminalprozebny porjad, na
kotryž smy hžjom spomnili, pschinest. Tutton po-
rjad abo sakon menujz priodysische, so maja cijle
mužojo pschi wjestszych jednotliwych śudniſkich, w
sakonju pomenowanych pscheptyowaniach a wob-
staranach, kiz so woſebje wonkach na wſach,
ſ zyla pak niz na śudniſkim mjeſzi a wo jſwi w
kriminalnych wjezach stanu, priodwoſmu a wu-
wedu, pôdla a pschitomni byc̄. Dzich pschitolsku-
noſz da so woſebje ſich pschisahy spōſnac̄. Woni
maja woſebje pschisahac̄; so chzedja na wſach,
ſtož budzie so pschi śudniſkich wobstaranach, ſe
kotryž so pschicžanu, rycieci a wuyrajeti, so
cjinicz abo hewak podac̄ a ſtac̄, polnu ſedzbiſlowaſ
ſtajowac̄ a ſo to, ſtož ſu w bjehu tych ſamych
psches swoje ſastoſinstwo nawedzili, bes dorvolnoszje
ſuduſtwu nikomu ſobudzjelicz nochzedja. Džielo
a proza tutych muži žana jara wulfia a wobſchernia
nebudze, dokelž ſu podpystowanſte aktu, pschi kotryž
maja pôdla byc̄, porjedke. Dzich pschitomnoſz pak
je woſebje tehdom nufna, hdvž so nieshco ſ wonkach
teho mjeſtua, hdvž ma zlyh ſud swoje hždlo, po-
taikim niz na śudneſ ſtu, pscheptyuje, hdvž so
nieshco podpystuje na mjeſtui, hdvž a na ſotrej
so zlyh ſud we wſchitliwych ſobustawach
podac̄ nemôže. Tak na pschitlak, maja woni pschitomni
a ſobu džjetawi byc̄, hdvž so njejhde na
wſach žane mjeſtuo abo hewak nieshco druhę w
intereszu zyloho kriminalneho pada a jeho podpysto-
wania wot jednotliwego, ſ temu wotpôſlaneho
pscheptyowanſkego śudnika wobhladuje abo psche-
ptyuje, hdvž so nieshco in loco wobſtar a wu-
wedje, hdvž so žane cijelo, kiz je wot nieshco mo-
rene, wot liekarjow ſeciruje a obducuruje a t. d. Je
ſich pschitomnoſz pschi taifich aktach nufna a ſu
wonu pschitomni, dha maja woni runje kaj ſamy
śudnik na wſchitlo, ſtož pschi tym widža a ſtyscha,
ſ zyla ſtož ſhonia a nawedzja, ſedzbowach, tak ſo
moža zylemu ſudei na to wobſtajedzic̄, ſo je ſo
te, ſtož ſu ſtyscheli, widžili a nawedzili, wo-
prawdije ryczalo, ſo ſtalo a cijinito, tak ſo moža
mohtwerd, a prajieci: to a to je ſo ryczalo, to
a to ſamy my ſtyscheli, to a to ſamy my widželi,
to a to je ſo cijinito, ſtalo abo podalo, to a to
ſwy my naſhoniili, nawedzili. Woni po taikim
ſwidžia, wobſtruc̄uju a tak tež dopofaſuſa a ſu wobſtruc̄azy a dopofaſański
ſrjedk. Žyla pak w kriminalnych wjezach ſtoro
niczo druhe nebudzeja, hacj ſtož w tutych wjezach

hacj dotal weſne gryħħty, to rječa: ryczař a ſtarſkaj
mužaj bjechu, tak ſo jich runje ſpomnene ſastoſinstwo
ſamo we ſebi runje won tak jara nowe nebudje.
Ryczař a ſtarſkaj mužaj we wſchich drugich ne-
kriminalnych wjezach wostanu, ſtož ſu a ſtož
ſu hacj dotal byli. Teho dla ſo jum tež pschi-
chodnie w jich ſamotnoſzi jako polizajſkim
organam pschileži, wſchitke kriminalne pschitstu-
penja, kiz maja ſo ex officio podpystowac̄, na
pschitlak paduchſtwa a t. d., tak rycze hacj ſu je
nawedzili, ſudniſtwu woffewic̄. w.

Prilopk.

† W Protezach je 7. oktobra tamniſhi wuejet
Jan August Bräuer wumret.

* Sandjenu ſobotu bu w budyskej njemſkej
gyrfwi ſomteſa Breslerka ſ muherſkim hrabju
Sermage'u evangelszy a podjanszy wjerowana.

* Na budyskim wokreſ ſu dži (Bezirks-
gericht) ſu njeſko tucji ſnejja poſtajeni: ſa direktorja
f. Hendrich Behmann Klemm; ſa ſudniſkich ra-
dičjelov f. Dr. Richard Wahla, f. Korla Gustav
Bach, f. Jan Seemann, f. Bedrich Ludwig
Blesky a f. Korla Moritz Lam, a ſa ſtatneho
rycžnika f. Julius Wylem Rostauſcher.

Ęzabi ſakſkofſchleſyňſkeje želeſnizy ſ budyskeho dworniſcheža.

Do Drądzjan: rano 7 h. 37 m.; pschitowſu
12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Schorela: rano 7 h. 47 m.; popołnju
11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.;
w nozy 12 h. 4 min.

Venezna placzisna.

W Lipsku, 17. oktobra: 1 dousdor 5 tl.
16 nřl. 4½ np.; 1 połnowažazy czerwony ſloty
abo dufat 3 tl. 5 nřl. 4½ np.; winſke bankowi 97.
Spiritus w Brothlawi 12½ tl.

Cyrkwińskie powjesće.

Werowanie:

Miehalska cyrk: Pietr Frenzel ſ Wulkeho Weſ-
kowa ſ Hanu Wicjaſez wot tam. — Jakub Schöning
ſ Židowa ſ Hanu Chrystianu rodj. Zurschez, džie-
lenej Hähnelowej ſ Židowa.

Podjanska cyrk: Korla August Ebert ſ Lücken-
dorfa vola Žitawy, hajnik we Boldzi na kruſtopo-
morskich mjeſtach, ſ Hanu Małemu Nowotnezu ſ Čemiriz.

Zemrjeſci:

Džen 21. septembra: Hona, Karoliny Boglez ſ
Mničonza, dž. — Pietr Krwiaſzy, wumensk w
Grajewini, 83 l. — 30., Amalia Hana, nebo Vo-
hurjera Schuster, muterja na Židowi, dž. 5 l. —
Jan Rohac̄ ſ podhroda, 63 l.

Kak

rozom

Hans Depla

wótkitaj

a

a

Mots Tunka

ludzi pódla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Ale schto maja tola w haju djiwnych ptakow!

Mots Tunka. Ach, ty nijsenich, te stroki, tij maja mjesto cijornych blakow cjerwene.

Hans Depla. Hoh, to ja nijsiu.

Mots Tunka. Hdyž dale niežo neje! Mój jedyisko, taſke djiwnoszkie mam⁹ yola naš tež a hiszheje wele wetsche.

Hans Depla. Ty tola nejšq!?

Mots Tunka. Hinal neje.

Hans Depla. No, schto dha by to bylo?

Mots Tunka. Hlaj, nascha kruwa Vondjelska, tij je cijornoblakata ma cijelatko, tij je cijerwenobłakate. A njetk mi prah, neje cijelo wese wajnicha wjez, hacj taſka hubena fróka?

Hans Depla. Hm, hm.

Nawěſtnik.

Dział.

Wschitkim tvm hamym, tij bſechu mi pschi wóhnjowym nesboju, fotrej je me 7. oktobra po trechito luboszniwie k domozh, praju s tutym swój najluboszniſchi djak s tym naleinym pschedzjom: Bóh tón knes chyłt jich wschitkich psched tajkim nesbojom swarnowacj. — Tu pschipódla dawam ja tež swojim pschedzelam a snaym k nawiedzenju, so mam ja njetko swoje khlamy w domi mojego pschichodneho syna Wylema Röſli a proschu wodalsche dorwerenje se ſlubenjom, so budu fóidemu s dobrymi tworami po mōjnosiſi tunjo poſlujecz.

W Rakezach, 12. oktobra 1856.

Friedrich Wehlhöſa.

Drewo na pschedan.

Na schcjencjanskim rejeru yola Rakez su wot 1. oktobra t. l. drewnischcja wotewrene a je płaszczyna inclusive hajnischc penes
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ brjeszoweho schcjepjaneho drewa 5 tl. 12 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khójnoweho schcjepjaneho drewa 4 tl. 17 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khójnoweho kuleczkoweho drewa 3 tl. 17 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khójnoweho halosoweho drewa 2 tl. 12 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khójnowych penekow 2 tl. 12 nſl. 6 np. Schneider, hajnif.

Hamburgsko-bremenske wohensawjessjaze towarzstwo
porucza k sawjesczenju mobilow, tworow a t. d. po twerdych pramicach be-wschitkeho doylacjowanja
W Stolpnju, 19. septembra 1856.

Gustav Winter, agent.

! Mlynn na pschedan.

W Lipiczu, njezdje 3 hodziny wot Budyschina leżaz m., je myln w dobrym potożenju pschi rjezy Sprewi, s jenym mlejazym a s jenym koniecowatym gankiem, s jahtyotczeniu a s wolenzu, na kotremuž prawisna perjenja wotpočjuje a s kotremuž 1 aker s 35 prutami leżomnoszji s 43,62 dawfslimi jenožemi blučha, je se swobodnie rufi na pschedan a može ho dalice vola vlyntka Bijolda tam nashonieć.

Na pschedan.

Rhiejska jinnoš, we ludnatej podlanskej wsi Nadworiu ležaza, na kotrej realna prawisna perjenja, kaj tež khlamarenja s materialnymi a menschimi wurjesowanymi tworami (Auschnittwaaren) a pschedawania palenia po kianach wotpočjuje, je a to po pozabdanju s pschedacjom nieskotrych pełnych leżomnoszow, tola paš bes nutsmieschenja agertow a maslerow, na pschedan a chyli ho hamjni supowario na podpišaneho wobbedjerja wobrociej. — W Nadworiu, 18. oktobra 1856.

Gandris Bräuer, wucjet.

~~224~~ Dwajchobowa khaja czo. 224 na Delnym ~~225~~ Židovi budze ho hermanstu wutoru, 28. oktobra t. l. se swobodnie rufi na pschedadzowanie pschedawacj a chyli ho supowario na spominenym dniu dopolnia w 10 hodzinach vola knesa landrychtaria Zieschanfa nutsmakacj.

Cjehzenym Eserbam Budyschina a wokolnoſje s tutym najpodwolniſho woſiewjam, ſo ſu w 50. lotterii ſjehowaze wetsche dobytki do mojeje lotterije pamyle:

**Cjo. 19987 1000 tl.
23774 1000 -**

cjo. 13300 400 tl. cjo. 32502 400 tl.
19954 400 - 32517 400 -
cjo. 32530 400 tl.

cj. 13273 200 tl. cj. 21539 200 tl. cj. 32554 200 tl.
19977 200 - 23793 200 - 42159 200 -
cj. 13208 100 tl. cj. 23741 100 tl. cj. 36662 100 tl.
13213 100 - 32585 100 - 36669 100 -
13222 100 - 32587 100 - 36680 100 -
13286 100 - 34769 100 - 36688 100 -
19996 100 - 34774 100 - 42111 100 -
21515 100 - 36610 100 - 42113 100 -
21531 100 - 36623 100 - 42147 100 -
21588 100 - 36644 100 - 42189 100 -

a wysche teho 466 cjiſtow s menschimi dobytkami.

Tež poruczam ho s 51. lotterii s $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ loſkami w najreñſhim wuberku.

W Budyschini, pod hrodom cjo. 32, nebaloko wulkeho mlyna. **Gandris Hennig.**

Cjehzenym Eserbam Budyschina a wokolnoſje s tutym najpodwolniſho woſiewjam, ſo ſu ſjehowaze wetsche dobytki 50. fral. sakſt. krajneje lotterije do mojeje lotterije pamyle. Na

$\frac{1}{4}$. l. cjo.	21075 5000 tl.
$\frac{1}{4}$ . .	41679 5000 -
cjo. 50669	1000 tl. cjo. 51111 1000 tl.
14702	1000 - 1101 1000 -
19987	1000 - 38557 1000 -
12175	1000 - 17612 1000 -
cjo. 50657	1000 tl.
cjo. 13300	400 tl. cjo. 32502 400 tl.
32530	400 - 23333 400 -
45502	400 - 38527 400 -
32517	400 - 19954 400 -
	cjo. 38053 400 tl.
cj. 40842	200 tl. cj. 40824 200 tl. cj. 12168 200 tl.
13273	200 - 32554 200 - 50641 200 -
10057	200 - 7927 200 - 23349 200 -
51108	200 - 29313 200 - 38645 200 -
12134	200 - 40862 200 - 38615 200 -
10019	200 - 19977 200 - 38958 200 -
	cj. 10027 200 tl. cj. 29305 200 tl.
cj. 13213	100 tl. cj. 38019 100 tl. cj. 32585 100 tl
38604	100 - 45552 100 - 23363 100 -
41680	100 - 50678 100 - 13222 100 -
1187	100 - 36316 100 - 38903 100 -
19996	100 - 32587 100 - 13208 100 -
11247	100 - 17669 100 - 13286 100 -
46829	100 - 11225 100 - 38645 100 -
50607	100 - 50646 100 - 23342 100 -
40872	100 - 38520 100 - 38066 100 -
38616	100 - 12101 100 - 10037 100 -
	cj. 12128 100 tl. cjo. 84774 100 tl.

Wysche teho tež 923 dobytkow po 50 tl.

Bo pschedadzaju tych loſow, kaj ſu dobytki, može ho hnydom kójdy dobytk pola me dostaci.

Hewak poruczam ho cjehzenym Eserbam s rjanym wuberkom loſow 51. lotterije w $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ a $\frac{1}{8}$ loſach je 6 wſchelakich htownych lotterijow.

W Budyschini, 15. oktobra 1856.

C. F. Jäger,
na swonkomnej lawſtej haſy cjo. 801.

Zjerkwinske pschedmetij,
jaſo: woltarne ſwježni ki, woltarne
khany, kheluchi, kſchegiſke ſu-
dobje a teho runja we wſchelakich dru-
žinach a w rjanej swonknoſi poruczja

W Budyschini, na žunej haſy.

C. G. Wahrmann, zynlijer.

!!! W o s i e w e n j e . !!!

Cjescenym Sserbam Budyschima a wosolnoszie s tutym najpodwolnisczo wossewjam, so bym swoje manufakturowe a modotworowe khlamy, bes pasivow, na knesa Juliusa Preischu psche podat.

Wschukim, kij mi wele ljet swoje dobrocjiwe dowjerzenie spojcicu, s tutym najwutrobnischo so dzakujo, proschu ja wo to, so bych to samo na mojego nastupnika pschenefli.

G. F. Lemme.

S djiwanjom na prijedstajaze wossewjenje, dowolam sebi, najpodwolnisczo i nadwjenju dacj, so bym ja

M A N U F A K T U R O W E A M O D O T W O R O W E K H L A M Y,
hacj dotal pod firmu G. F. Lemme wobstejaze, na so wsat. Tworowy sklad je na najslipe wupelneny a rosschiereny, tak so moju wschitkam pozadanjom dosz cjinic.
Ja proschu, so by so dowjerzenie, mojemu predominikej spojcene, tez na mne pschenefli a budu ja stajnje hotowy, temu samemu psches tune a sprawne pošluzjenje kogdy cjas dosz cjinic.

W Budyschini, 15. oktobra 1856.

Julius Preische
na snuskomnej lawskiej haszy.

Etablissement.

S tutym dowolam sebi najpodwolnisczo wossewicj, so bym djenskischi djen
pschedawanie platowych tworow

wotewrit a porucjam to samo cjescenym Sserbam s tym wobtwerdjenjom, so chzu jum kogdy cjas sprawnie a tunje pschedawacj.

W Budyschini, 11. oktobra 1856.

Wilhelm Kiebiger,
na snuskomnej lawskiej haszy cjo. 12²/₆₁.

Pschemjenenie wobydlenja.

Dokelj bym ja njesko swoje khlamy do mojeje khejje na jersowej haszy cjo. 2⁶⁶/₈₀ pschepoložit, dha proschu swojich cjescenych woteberarjow s tutym najpodwolnisczo, so bych mi swoje dowjerzenie dale spojcili, pschetož ja budu, kaj hewak, stajnje na to hladacz, so bych wschitkam pozadanjam a porucenjam swjeru dosz cjinil.

Eduard Unger,
nobukarski mischr a swierinotupz.

Wulfi Lüttichski tsjelbowy sklad,

J. J. Löhnis Sohn w Kölni,

Severinstrasse 158.

bóška saho wot prienich lüttichskich fabrikow kij medailje na parissej pschemyskej wusawi jako cjescne myto dbych, wulfi wubek dwójnych tsjelbow wot 6 $\frac{1}{2}$, hacj 100 tl., jednoryczni bow wot 3 $\frac{1}{2}$ hacj 20 tl., buschkwjoflantow wot 14 tl. hacj 30 tl., buschkwjow wot 8 tl. hacj 25 tl., pistoliow a terzerow wot 1 $\frac{1}{2}$ tl. hacj 40 tl. po veri, revolverow sa 22 tl., kaj tej

pistoſje a glissière

s 18 wusselemi ja 24 tl. — 100 hotowych kulow ja tajtu pistoliju sa 1 tl. — Wschitko po najnowszych modelach s pschemyskeje wustajenzy. Sa bijelo bes poruka so rukuje. Penesz a listy nech so frankowane pschiposzeli. Wobschierne sapisz placijsny so rad dawaja.

Krajnostawski bank.

Pschi fastajenstlim stutkowanju w pożegnaniu so hajz na valische $5\frac{1}{2}$ % danje sa ljetu a $\frac{1}{12}$ % provisie sa mješaz woblicjuje.
W Budyschini, 8. oktobra 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
s Thielau.

Dokelž byni swoj mlyn w Hajnizach po najnowich amerikanskim w schienu pschetwarit a psches to tak wele dozpił, so možu tak menowanu trajnu muku (Dauermehl) w najljejszej dobrosci dželatč, dha činju wschitkich swojich kupowarjow na to fedzblivych, so ja tak direje w swojim mlyni, kaž tež w swojich mukowych khamach, na kamenitnej hasz čo. $765/198$ tudy, spomnenu muku we wulkich a malych dželbach pschedawam.

W Budyschini, 16. oktobra 1856.

Pjetr Kapler, wobšedžet mlyna.

 Cieszenym Šerbam dowolam ſebi ſtutym najpodwolnitscho wosjewici, so ſu
derjewarene farpy

kózdu ſobotu pola me k dōstaciu.

W Budyschini, na horucierſtej hasz.

Zan Renec,
w hofzenzu k mjestu Lipskej.

Jena dwjerótowa hontska flinta je w Minatili čo. 29 na pschedan.

W u p s ch e d a n.

Po jara ponizej placiſni ſu nowe kožane ſholowy pola moſchnerja Kūſtnera na ſerbſkim ſeichowi na pschedan.

W o ſ na p ſ ch e d a n.

Nowy eleganthy plonmös je ſchekimi kydkami, derje a piękne twarene, ma na pschedan

August Kapler, wojsnar,
na ſerbſkich hrebſach.

Jedyn newy ruczny wos (Handwagen) je tunjo na pschedan w Budyschini na ſerbſkej hasz čo. 28 delka

Cierſtwe ſu che droždje
destach a pschedawam kózdy čas najunischo

Herrmann Danchoff,
na ſerbſkich hasz čo. $1\frac{1}{2}25$ w Maſtinger piwnym dwort.

Woſſe weſuje.

Pschi prjodſtejazych ſermuſchač činju ja lu-
bych ſſerbow na to fedzblivych, so moža k tym
samym wſchitke klamarſke twory w najljejszej do-
broſci pola me doſtač. — Nech zahyn nimo neindje,
pschetoz mozej muraj wſchitkich piheczelnje ſwataj.

Z. G. F. Nieckſch.

S ſ u ch e d r o ž d ĥ i e
gylte ſvline a vo korečku ſo derje hiba, ma ſtajne
cierſtwe na pschedan w Budyschini na ſerbſkej hasz
w welbi, psched ſotrym ſaj dwaj muraj wupo-
ſnenaj.

Z. G. F. Nieckſch.

Novye jereje wub inje dobreje ſlednoſcie
wſchedana Z. G. F. Nieckſch.

Kowarjami tudomineje wokolu oſſje
ſtutym wosiewom, ſo je vola me ſtajne myte
kamentne wublo na wſchedan. Z. G. F. Nieckſch.

Patentny kotonas ja jeleſne a drewjane
wöſti, ſaj tež k pomafowanju koſje wſchje dru-
žin, w buſtekwicjach po 5 nsl. a 10 nsl, tež
w taſtach po $7\frac{1}{2}$ nsl. pschedawa koſdy čas w
Budyschini na ſerbſkej hasz Z. G. F. Nieckſch.

Barb y wſchitkich družinow ſa inſcherjow,
murerjow a ſa taſtich, kij čherjenja ſami wobarbecj,
ma ſtajne na wſchedan Z. G. F. Nieckſch.

Wot starých „Tydjeñſkih Nowinow“ wot
ljetu 1842—1850 pschedawam ſenotliwe cijſta po
2 np. Welle rez knihac̄ja.

G. Schlüſſel.

Zađzenu sobotu žita w Budysinje plaćachu:

Kore.	Wyšsa.		Nižsa.		Srjeđua.	
	tl.	nsl.	tl.	nsl.	tl.	nsl.
Rejſa	4	2	5	3	22	5
Wichenza	7	5	—	6	5	—
Decjmen	3	5	—	3	—	3
Worß	1	25	—	1	15	—
Grōß	5	7	5	—	—	5
Rjeviš	9	15	—	—	—	—
Zahlu	8	—	—	—	—	7
Heduška	6	—	—	—	—	5
Djerny	1	7	—	—	—	1
Kana butry	—	15	—	—	—	14
Dowoz: 2583 koreow						

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawańi Serb. Now při
bohatych wrótach wotedać,
plaći so wot rynčka 8 nsl.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Śtwórtlétne předpłata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 43.

25. oktobra.

Léto 1856.

Wopischięcje: Swijetne podawki. S Budyschina. Wranisniſte kopisy (VI). Pschilopf. Čjahi lakkostobles. žel. ic. Zyrwiniske powiesje. Hanž Devla a Mois Tunka. Narjeschtnit.

Swětne podawki.

Sakſka. Královstve ljetne sydlo we Pišnizach bu 17. oktobra wopuszczone. Král a králova, taž tež prynzeſhy, su njeſko ſažo w draždjanſkim hredzi. — Wurjadny poſtanč toſkaniskeho wulkowójwodę je do Draždjan pſchliet, so by ruku prynzeſhy Hann (rodž. 4. januara 1836) ſa herbíſho prynza Ferdinandona požadat. Djen ſwedjeniſteho ſluba neje dotal poſtaſeny. — Denka bitwa, na kottuž ſnadž ſo hiſceje njeſtovyduli dopomnicz wje, mjejeſte ſo 14. oktobra 1806, po tajku pſched 50 ljetami. Wot wob, kij tehdom w rjadach sakſkeho wójska ſobu wojovalchu, je jich drje hiſceje malo pſchi živenju, bes nimi pak iola wyſkolomy ſchjedziw, oberſtlieutenant ſ Körteriž, kij w Draždjanach bydlí. Dako 14. oktobra 1806 Franzowſo rano na sakſke wójsko nadpad cjinjacu, treći knesa ſ Körteriž, kothž bje tehdom lieutnant w Antoniſkim regimencji, fulla ſ flinty. Wona wosta pod ſamymi ramenjom w cjjeli tzoja a nebje ſkalarjam na žane waschnje móžno, ju ſažo wneſahnye. Duž ju wostajichu, roneny lieutnant wüſtrowi ſo pak ſažy, tak ſo wiſceje poſdžiſche wójnske čjahi ſobu cjinene a hakle w lječi 1830 jako oberſtlieutenant ſ wojerſteſte ſlužby stupi. Spomnenu fullu won hiſceje pſchezo we ſebi noſy a chze ju ſobu do rowa wiſac. Na 50ljetnym dnju ienſkeje bytwy doſta ſ. ſ Körteriž wot krála poſkytu ſtareho wina a wot ſwoich pſcherzelow ſwedjeniſti ſpiew a ſlēbornu fullu, do kotrejž bjechu ſzehowaze licžby ſarſane: 14. olt. 1806/56. — Salou, po kothymž pſchichodnie starschi, kij ſwoje džieciſt po proſchenju ſzeli, puki doſtawaja, je wónanjo uſhot. —

Prusſy. Král je ſo 16. oktobra do Greifswalda podat, hojež ſo w tym čjaſu ſaloženſti ſwedjeni tamneje university ſwecjeſche. — Král je peruczit, ſo maja pjeſchko ſažo tſi poſne ljeta ſlužic. Wot 1. oktobra ſu bataillonu 626 muži ſvime. — Neuenburgiſta naležnoſz budje tež ſkoro na bundestagu w Frankfurcie wuradjowaná, dokež ſu pruzhy poſtançojo na njemſkich dworach nedawno wſchelake depesche wo tym doſtawali. — Knas ſ Lechtriž budje pſchedkyda evangelskeje zyrwiniske ſhromadžiſny, kij ma ſo 2. novembra w Barlini wotdzerječ.

Rakuſy. Do Wina je depescha pſchicha, po kotrejž je Bendželſka ſienoczenje franzowskeho lódźtwa (Flotte) ſ bendželſkim tu ſhwili pſchede wiſhliſti žadala a wuſtukowała, ale druhe nuſowanſte ſrjedi ſebi wumjenita a na dalsche wostorčila.

Franzowſka. Šredjnosemske morjo bes Franzowskej a Algierskej njeſko ſažo pſchepytuſa, ſo móhli wobaj kraje ſ telegrafom ſienoczic. To budje tež woſebje wažna wjez, dokež ſhzedja Franzewſo naſjeto pſcheczivo ſabylam, tamnym wobudlerjam ſywerneje Alſiti, ſ nowa wójnu wesz.

Italska. Neapelſki král je tu ſhwili w mjezi Gaecji; duž ſo boja, ſo móhli ſo lud ſbjeſhnye pſcheczivo tym, kij njeſhto wobſedza a teho dla králove poczinanie a ſwadu ſ wuſtajom wobžaruja. — Pſchi morju ſo wſchelake wobtwerdzenja twaria, ſo bychu ſo cjinanejo wotehnali, hdz by ſo jím na kraj ſtupic ſeſzyto.

Bendželſka. Tudy móžnje perſkemu ſchahes (Cwečhej) ſwójnu hroža, dokež Bendželčanow jara nepoſlucha, ale radscho po woli Rúſkeje ſo ſtouje a wot neje wotwiſuje.

Schpaniška. Mjesto O'Donnela je nječko sašo maršall Narvač pschedžyda ministria se starej konfuziju wot ljeta 1845.

Danska. S Kopenhagena shonimy, so su po w ministeriu nječore pschemjenenja stato.

Serb iška. S Belgrada (Bjelohroda) pišaia, so je wjśchnosz sa saksich wuciąhowarjow, tij su ho w hóřslim mjeszi Majdanbiku w pošleñsich ljetach sašydili, 200 khejkow twaric̄ data. Djekatwi remežnizy s nječio penesami su tam jara witani.

Turkow ſka. Konstantinopolske nowiny chze-đja wiedzic̄, so su Rusjo pschedžiwe Čerkešami 800 jatych a 16 kanonow shubili. Tola dyr-đimy wo tym tez ruske powessje wociąkowac̄.

Amerika. W statach unie so nječko wele-thci wo woblie nowego pschedžydy republiki, tij ma swoje sastojniſto w novembtru nastupic̄.

Ze Serbow.

Serby ſch i n a. Na wolmjaže wisi (8. oktobra djerzane) bje jenož 601 kamen pschischto, wot ko-tych su 401 kamen po naljetnej placijni pscheda.

Serby ſch i n a. Rakecjanſte ſudniſto (Gerichtsamt Königsvartha) budje ho ſchwörts, 30. tuteho mjesaza, tudy ſaložic̄ a wo-tewic̄, a ſmeje potom hac̄ na dalishe a tak delho, hac̄ ho nebudje do Rakez pschedžidic̄ a do tamniſcheho, t. temu natwareneho twarenja ſacjahnyc̄ mož, — ſtož ho wojesje k ljetu w naljezu abo tola w lječje stanę —, tudy na hrodji w ſtramaj, w ſotrymaj predy III. wo-djelenje krajnoſudniſta bie, swoje ſyda. Jego direktor je k. hammann Seyfert; ſa aktuara je jemu k. aktuar Zöper pschidžieny. K. Werner, dotal hypothekníhař w Biskopizach, budje ſportul a depositiski rendant, k. Bolandt ſ Bluš-nik ſak ſportul a depositiski kontroleur; ſa bjezja a wachtmischira je wjesta Selz, dotal w Kirchbergu, hewak ſ Welećina a pečja Sserb, po-stajeny. — Do tuteho ſudniſta ſluscheja ſje-howaze 45 wſow: Rakez ſ ſacjel ſorjeju, Bu-ſoſla, Kamena pola Rakez, Koſlow, Komorow pola Rakez, Chrót, Dobroszezy pola Neſwac-žida, Droby, Dif, Muſti Bicheldren, Hora ſ nowej Horu, Holeſhov, Holeſhovska Dubrawa, Daſonja ſ nowej Daſonju, Denšezy, Mały Pschy-.

froj, Krońza, Lufc ſ Nowym Lufcjom, Lipiež, Licha hora, Luhow, Komſ pola Minakata, Komſ pola Neſwac-žida, Luh ſ poſtróžtom, Lupoj, Lupianska Dubrawa, Minakata, Miſcey, Neſwac-žida, Nowa Weſ pola Rakez, Nowa Weſ pola Neſwac-žida, Nowe Bóſchezy, Niža Weſ, Psowja ſ Nowej Psowju, Paney pola Wutolcji, Bóſchezy, Khaſow, Saryc̄, Halc, Trupin, Bohow, Wutolcji, Weſl, Wjetrow a Scheschow. **w.**

Prawiſniſke dopisy.

VI.

Što je statne ryčniſto (Staatsanwaltſchaft)? Što je statny ryčnik (Staatsan-walt)? Tuto inſtitut abo wuſtar je w ſakſej zjje nowy a w Pruskej hafle we ſtrótkich ljet hem ſnaty. Won je jenož w kriminalnych pro-đesach abo pschedžupnych podpytanach naloženy a w swojej dijelawoſi na pschedžupne, kriminalne ſady a jich podpytanie poſaſany. Straſprozeſny poriad vraji w art. 20: Statne ryčniſto ma-to powołanie, na to ſedžbowac̄, ſo uichtón ſho-banju, ſak ſches ſtratomu ſocjelu ſaminowanemu, nejelne, pschi tym pak tez na to bladac̄, ſo ho uichtón neruwowat nejſeſzjeha a winowaty ſo ſe Janej ejeſte ſchraſu, hac̄ w ſakſonu poſtajenej, nemavoloži. Težo dla moje statne ryčniſto tez ſ ſjepſhemu wobſtorjenemu a ſa tuteho wſchitſe ſakoniſte ſriedki naložici, tij ſu dowolene, a ſebi ſamo žadac̄, ſo by ſo ſamo ſkonečne podpytanie dale a konje ſ wedlo, tij wobſtorjenemu ſa neru-nomeho ſpoſnac̄ a wuſudjic̄ da. Je pschedžu-penje, tij ma ſo ex officio pschedyptac̄, ſa na-đenjenju statneho ryčnika pschischto, dha ma won ſ pomožu polizaſow a t. d. pschedžupnikow wuſle-džowac̄ a wuſtowac̄, kaž tez ſ podpytanju nufne pschihoty a pschedyptowania ejinic̄, ſa t. temu pschi-hodne namery pola ſudniſow ſtajec̄ a poſlenske ſches ſobudžjenje wſchitſich jemu ſnatych winow a do poſaſanskich ſriedlow podverac̄. Dale je jeho pschedžuſhnuſ, na to ſedžbowac̄, ſo podpytowanie wſchudžom ſwoj ſakoniſti ſhod dje a ſo ſo wſchitſe pschihodne ſakoniſte ſriedki ſ. wunamfanju wier-noszje naloža a trebaja. — Wſchitſe pschedžupenja maja ſo we ſhromadnym, ſlawnym interesu wſchitſich ſobuſtaſow ejlowſkego towarzſtwa podpytowac̄ a na tym ſobuſtaſu tuteho towarzſtwa, tij ſe taſke pschedžupenje wobeschoł, tij je winowaty, ſakoniſzy ſhodſci. Kunje kaž je kódy ejlowek ſtar abo ſobuſtaſ ſwojeje abo druheje ſwojby, ſe kotrej je ſches ſtamne abo druheje bliſſe ſwjaski pschedžupanu, runje tak tei je won niž jenož ſtar wuſte ſhromadneje ſwojby, tij ſo „ejloweſtvo“ menuje, ale tei ſobuſtaſ tamneje menjeſte ſwojby,

lij se psches narodnosz a psches postajene krajne mesy postajena a wobmesowana a teho dla „led“ abo „stat“ rjeſa. We koydym derje sariadowanym kraju abo stacji, ke kotreju jako statu psichisluscha, ma koydy wot stata, jeho knejerstwa a wyschnozijow pschiposnacije a sakitowanje swojeje roſobhy a samojenja žadacj a doczakacj. Teho dla won po-rebnoszje zyloho kraja hobi nešy, dawki dawa, ſam se swojej wobodu mojerku ſtujbu ejini atd. Stat je tak wobfedzowat prawisnitskoho porjada a sakitowat ſalonja, wobstejenje a ſwobodu ſoz-deho jednotliweho kaž ſhromadne statne towařstwo ſaruciazeho! Je pak ho ſchtó wot druheho, swojego ſuſoda na ſtožniſke, ſamopaschnie a w ſalonju pschi ſchtrazi ſakafane waschne na swojej woſobi abo ſubli ſranit a wobſhodzit, je ho jemu pschi ſchtrazi ſakafana ſſchirwa ſtata, dha je ho tuta ſſchirwa huydem tež zylemu ſtannemu to-watſiu ſtata a zyth ſtat ſhromadnje ho w tym jenym ſwojim ſobustawi a psches neho ſranit. Teho dla won ſa ſwajata psichisluschnosz ſpoſuaje, tajſe ſſchirwy, ranenja ſtöſje na tymi, ſiz ſu je wobeschli, thostacj. Je ho teho dla žana ſtožniſka ſſchirwa, žane pschepuſenje w ranenju a wobſhodzenju juzeho samojenja abo woſobhy ſtata; dha nastaneſi dwie ſtroni: na jenej ſtat psches swojego rycznika a wobſhodzony abo raneny, na druhzej ſtehnik abo pschepuſnis, ſiz je to ſtožniſtwo abo pschepuſne ſakomdjenje ſawninowat. Tuten je wobſtorženy, tamnaj ſtaſ ſtřibniſkaj; ſtannu rycznik pak wuſtrupuje woſebje vſchi tajich krimi-nalnych padach a w jich podpytarjach, ſiz maja-ſo po ſalonju ex officio, t. r. bes džimanja na ſtaneneho abo wobſhodzeneho a jeho wolu, ale dokeſl ſakotu po pschilajce, weſz a podpytoracj, jako ſtřibniſ. Won ma raneny a wobſhodzony ſtat a jeho ſalonje ſaſtuowacj, na ſaſtanje iutych ſa-ſonjow ſebiwovacj a pschi pschepuſnych padach, koytch podpytanje wot wole a nameta raneneho abo wobſhodzeneho wotwihuje, tateho poſteňſe-ho, hdyž je namet na podpytanje ſtaſit, pschis-hednie podperacj a jemu k pomozy byc̄. Teho-dla ſtaja won w podpytowanach niž jenož ſamym namet na pschedpodpytanje (Voruntersuchung), ale-tej druhe pschihodne a nusne namety, hromadjuje a ſhjera dopofafanske abo dowedowaze ſtriedki, po-dawa je podpytanje wedzazemu ſaſtožniſej a wuſtjela, hdyž je pschedpodpytanje doſz podložit a k nej poſtečito, woſebitu ſtřibzu (Anklage, ac-cusatio), w kotrej ſ pomenovanjom wieſteho ſa-koſzy poſtajeneho pschepuſenja ſa pschepuſnika wieſtu ſakonzy poſtajenu ſchtrazi wot ſuda we wuſudzenju žada. Tak won wſchudzom niž jenož w pschedpodpytanju, hdyž je wina k temu, wobſtoržawajc psches namety, ſiz podpytanje we-dzazemu ſaſtožniſej ſtaja, ale tež w htordnym, ſiar-

nym podpytanju a wuſudzenju (Hauptverhandlung) hdyž je ho zyth kriminalny pad predy psches wo-ſebite ſapofafanske wuſudzenie (Verweisungser-fenntniſ) k tajfemu ſapofafal, jako ſtřibniſ wuſtu-puje. Princip, ſiz titemu waſchnju podpytanja podleži, rjeſa „Accusationski“ princip (Anklageprin-cip), to je princip, hdyž pak ſtat psches swojego rycznika, pak wobſhodzony abo raneny ſam abo ſ ponozu ſtanneho rycznika, namet ſtajo a wobſtoržawajc wuſtupuje. Tej wobſtoržowanemu je koydy čas dowolene, ſebi psches rycznika k swojemu ſamolwenju a ljevſchemu ſtujicj dacj. Jenož we wieſtch cjeſlích padach ho jemu tajſi na krajne ſhodſty pschidzjeli; w lohlich a mene ważnych ma won jeho ſam ſaplaczicj. Bes wobeju ma pak na poſledku ſud w ſwojich ſudniſkich ſtawach wuſudzenzy wuſtupicj; won ma wobſhodzeneho abo ſtaneneho (ſiz najbole „damnificat“ rjeſa), kaž tež ſtanneho rycznika predy ſe swojeſ ſtřibzu, teho runja pak tež wobſtoržowanemu a jeho rycznika, jeli tajfeho ma, ſtyshec̄, na wobeju poſtu-chacj, ſam tu kriminalnu wſez pschepytacj a potom uſtronisz ſes wobimaj ſtejo uſtronisz wuſudzicj to r. pak wobſtoržowanemu do ſakonſke ſchtrazi wuſudzicj, pak jeho ſa newinowateho ſpoſuacj a ſe ſchtrazi pschepuſcicj.

w.

Priopk.

* Ruſoſka ma po najnowſhim ludliczenju 63 millionow wohyderjow. Bes tymi je 510,000 ruſo-grickeſkeho duchownſtwa, 540,000 herbfſkeho a 255,000 wujadniſkeho (Beamten-) ſemjanſtwa; ſakofo na Uralu, na Doni a Wolſy, na cjo-nym morju a Baikal, ſi Baſchirami a Kalmu-kami wuejinja 2 millionaj. Vſchi naſtupenju ſhje-žora Miſtawſha na throt bie jenož 51 millionow wohyderjow; budzeli ſud tak pschiberacj, kaž dotal, dha ſuſje Ruſta w kęci 1900 100 milionow ludzi.

Gzahi ſakſkofchleſynſkeje ſeleſnizy ſ budylſkeho dworniſcheza.

Do Drajdjan: rano 7 h. 37 m.; pschipołnju 12 h. 53 m.; povołnju 3 h. 52 m.; wiejor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnſa 11 h. 40 m.; povołnju 5 h. 2 m.; wiejor 8 h. 27 m., w nožy 12 hodj. 4 min.

Penežna placzisna.

W Lipſku, 24. źrobie: 1 Louisdor 5 tl. 16 nſl. 4% np.; 1 poſluwajc̄ cjerwency ſloty abo dukat 3 tl. 5 nſl. 4½ np.; winſke bankowki 97. Gvirſtu ſ w Wroclawiu 12½ tl.

Cyrkwinske powjesce.

Wérowanaj:

Podjanska cyrk: Jurij Wanda (Winzak), fourjer
1. komp. 16. inf. bat., s Mariju Madlenu Relez.
Kréeni:

Michatska cyrk: Jan Bohumil, nem. ſ., pod
hi odom. — Hana Maria, Kortje Moriza Stoža,
wobydlerja na Židovi, dj. — Marja Augusta, Haus-
trijska Heda, thiežnika w Jenkežach, dj.

Podjanska cyrk: Madlena, Hadríška Riežora,

sahrodnika w Grubocjizach, dj. — Hana Marja Hanža,
nem. dj., se Židowa.

Zemrječi:

Djen 7. oktobra: Maria Madlena, Jana Ernsta
Wetschki, wobydlerja na Židovi, dj., 7 m. — 10.,
Hana Khrystiana rod. Beyerer, nebo Jana G. Kriegla,
kbiežerja a konikuzza na Židovi, sawost. wudowa,
59 l. — Ernst Eduard Adolf, scherz a wobydlet
na Židovi, 46 l. 8 m. — Jan Bohumil, nem. ſ.
s podhroda, 8 d.

Kak

rozom

Hans Depla

wotřitaj-

a

Mots Tunka

ludži polda.

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Čto dha taſke ſinorſchejene cjoło
ejiñich, Moſo? Hdyj jedyn s budufſeho herimanka dje,
dha dyrbí jedyn vſchego weſeky byc̄ a rolny radoszie.

Mots Tunka. Haj to drje, dokelj je jedyn
wſchje penesh vſchekupil?

H. Depla. Runje won teho dla; pſchetož tejlo
tola kóždemu weſokemu kupowarel wſche wſtane, ſo
može ſebi krepku bruncho abo hylſku ejſteho ſupic̄.

Mots Tunka. Nid, teho dla hym runje mer-
ſagy, ſo dyrbju ſe huchej hubu domoj hic̄!

Hans Depla. To tola móžno neje!

Mots Tunka. A to pak je runje won ſara-
derje měno.

Hans Depla. Ale, kak dha to?

Mots Tunka. Kaž widijsich, dha hym ſebi
ſčernuje kuroval. Ja je vſchego wot ſeneho a teho
ſamerio ſcherza ſupuju a neſhym nihdy wiazv ſa-
por dawat, dyžli na najvraž 2 tl., bjenža pak dyrbjach
2 tl. 10 ml. dac̄.

Hans Depla. Haj, koža je drožcha!

Mots Tunka. Wſcho dobre! Ale cjoho dla

dha to ſcherz w nowinach netrosiewia; dha byc̄
ſebi tola völ ſchienaka wiaz ſobu wſal, ſo byc̄
na piwo hic̄ móhlt.

Hans Depla. Nid, no, moj Moſo, hdyj dale
ničo neje; dha völ ſenoj ſobu, ja chdu eji borsy
cjoło wuhladkowac̄.

Hans Depla. Poſluchaj, Mots!

Mots Tunka. Čto dha yak tola masch?

Hans Depla. Hac̄ ja vſched njeſtrevimi ne-
dželemi, hdyž me hiſheje wulka čoplota vicheſko-
hasche, ſo wukumpac̄ djeſch, dha ſebi nebjech myſtilk,
ſo budja mi teho dla pliſky wudžielecz.

Mots Tunka. Ho, ho, kóžva pliſta plací
vejz tolef.

Hans Depla. Tak wele tón wbohi vſchach, ſiž
je wudžieleſche, naſſkere nima, dokelj ſebi viſheje
nemžje bryſle ſupic̄, ſiž bjeſthe tola tak nufny trebał.

Mots Tunka. Newidži ſnadž daloko, abo je
zylje ſlepý?

Hans Devla. Wele hinač bycji nemóże, dokelj
me newidjesche, hacj ho plesach a kumpach.

Mots Tunka. O wbohi!

Hans Devla. A pŕejsta wón tež mjelesche,
tij hebi storo jasyl wotidziejowa. Tón mužik jeho
potom wolasche: Pój, Jurlo, pój!

Mots Tunka. Takki dha tola to vývečk blesche?

Hans Devla. Dwjenohath wschak!
Mots Tunka. Hrđe dha ho to sta?

Hans Devla. W livju pola h., hrđež ludjio
tak jara vobojne činja.

Mots Tunka. Schto k temu mjenisch?

Hans Devla. Ja vraju: Wbohi mužito, ne-
dat ho wukmeč, ja eži to k hluvočci všbilicu!

N a w ē s t n i k.

Czechy wopomnik
nebo knesek

Wernarej na Warnoczizach,
† 15. oktobra 1856.

Dha je twóř bjež tež dokonjaný,
Tak sahe, sahe na swjecji;
A ty sy hijom wotwołany,
Moht rez, me swojej metodzsi.
Hlaj, jeno dwaj a tiszyci
Bje ty tu ljetow na swjecji.

Kak wo tebe njeſk ſrudnje placje
Ta wurudżena wudowa,
Iſi mate díjeci — „Luba macje,
Hdje je naſch nan?” — ho prascheia,
„Hdje tola wón tak dotho je,
So wjazy k nam nevſchinđe?”

Eži twoſi starſchi nejmožachu,
So troſhtowacj ich ſrđobi;
Hdyž swojoh' luboh' syna pſcherodzachu
K tem' twoſom' rowej do Huski,
Hdzej poſleni fróč na swjecji
Eſu eži twoſi widžili.

Ty bjeſche knes tak dobrotiwy
Tu pſcherodny wſhem poddanam,
A woſebie tež hnadny, mity,
Tym wbohim khudym czlowekam,
Dha kóždy lubowaſche eje,
Kij ſ tobu ežnicz mjeſeſche.

Nan pſchichodny je džiwnje hladat,
So ty tež hijom ſa nim djeſch,
A ſawjeſhje ſej wodzicj žadat,
Hacj jemu powjeſz pſchueſch,
Kak ſ jeho ſamoženjom tu
So po jeh' ſmerci džielachu.

Duj ſpi, njeſk ſpi w twoſim rowi
Knes Wernarjo, — hacj budje eje —
Kaz je Boh' prajit w swojim ſtowi,
Kij wjerne a tež wiſte je —
Wón tebi ſ neho wobudzicj.
A ſ twoſimi eje ſienoczicj.

Jan Włodz̄ik w Džiwoczizach.

Sjawný džak.

Dokelj hym njeſko po wohnju, kij bje 10. meje
1855 w nožy ½ dwanaćzich moje wobydlenje a t.d.
sapuſzil, ſwoje nowonatwarene domiske wobczahnyt,
dha praju najprjódzy wujej Schusterej w Eston-
kegach najwutrobnitschi džak ſa jeho dobrotiwoſz,
po kotrej wón me a moju ſwojsiu a ſtót na čas
pod ſwoju tſiechu waſa. Dale džakuju ho Pietrei
Voglej a wſchitkim druhim ſ bliſka a ſ daloka, kij
ſu naš ſ potrebnoſzem ſobdarili, mi ſ ſtamci
pomhali, k. k. Grimm a ſ Otto ſa darende ſa-
mentowuhloweho popeta a k. Gottloberej na Edjerju
ſa darende twarskich kamenjow, kaž tež wſchitkim, kij
ſu nam ſ džetom ſ pomozy byli a hewaſ twa-
renſte mjezy darili.

Boh' luby knes chyž pak wſchitkach ſa taſku,
nam wopofanu luboſz kaž po eželi, tak tež po
duſchi bohacie ſohnowacj a ſich pſchede wſchitkim
nebožom miloſiwe ſwarnowacj.

Ty, kněže, sy dak wohenuj,
Moz k ſohnowanju, k ſkazenuj;
Kak lohij a kak žalosnje
Wón wſchitko nahlje ſahubi.

Wón wele ludzi bydlenje
A ciaſne ſbojie ſkaſyt je;
Tež to sy ežniſ, kněže ty,
Sso k tebi placjo ſdych'emy.

Naš možesč ſaſo wobſbojči,
Wſchu nuſu k ſboju wobročiči;
Haj, mudry, hnadny, mómy sy!
Wſho dobre je, ſchtož ežniſh ty!

W Estonkegach, 18. oktobra 1856.

J. T. Scholta
a jeho mandželska a díjeci.

Cžeszenemu

Pjetrej Młónej
w Džiwoczizach.

„Kup droždije w mjeſzi wot Niecksha,
Dha tykanzy ho hibaja!”
Tak w Nowinach Wy piſaſhće
A moje droždije ſhwaleshće.

Duż sa to swadi dżak prajt Wam
A tez tu prośnju pschipołami.
Wy chyli wjeszje budysiu
Wie wopytacj wschaf kermuszu.
To pak Wy swieru wopomincie,
A prawy czas nepschedasze:
Tsi dny do śnieha prijeneho
Dha kermuszu budyska wschaf jo.
A schodz chze hōbu wobedwacj,
Ten dybi swieru kerzbu dacj:
Soo t jiedzi swoni s kojuchom,
Schodz neßyschi, nich die sak domi.

J. G. F. Nieckisch.

Zena czerwena frepena Aljetna jatojza je we
Plužnikach w nozy 21. t. m. precj pschischa. Dyr-
bijat scito wiešto wot neje šhonici, ton chyli jo
tam sa wieſte myto wossewici. Lehmann.

Na pſchedań.

Akademicka špinoza, we ludnatej podjanskej wosy
Rad roru ležaja, na kotrej realna prawisna pe-
czenia, koz tež khamarenja s materialnymi a men-
schimi wierszowanslimi tworami (Auschnittwaaren)
a pschedawansja paleńca po kranach wotpočjuje,
je a to po požadanju s pschidwaczom njekolitych
velnych leżomnoszow, tola pak bes nutsmieschenia
agentow a maklerow, na pschedan a chyli so
šamzni kupowario na podpiżaneho wobredjerja
wobroczicj. — W Radworju, 18. oktobra 1856.

Sandris Bräuer, wucet.

Wlynnia pſchedań.

W Lipicju, njezdje 3 hodziny wot Budyschina
ležazem, je mlyn w dobrym położeniu pschi riezy
Eprevi, s jenym mięsazym a s jenym končkowatym
gankom, s jahytołoczeniu a s woleniu, na kotrejž
prawisna peczenia wotpočjuje a s kotrejž 1 aker
s 35 prutami leżomnoszow s 43,82 dawkami je-
nožzemi hūska, je se swobodneje ruki na pschedan a
może so dalsze pola mynika Biolda tam nashoniejs.

Wajchschowa kjeja cjo. 224 na Delnym
Idowi budje so hermansku wutoru, 28.
oktobra t. l. se swobodneje ruki na pschedawianie
pschedawacj a chyli so kupowario na spomnenym
dnu dopyoñua w 10 hodzinach pola kreska land-
ruchtarja Zeschanka nutšnamakacj.

Khieja cjo 23 w Denfzech, bes wos-
menka s poł korytom pola je se swobod-
neje ruki na pschedan.

Wu pſchedań.

Po jara ponijenej ptacjissi su nowe kojane
khollowy pola mešchneria Rastnera na ſerbiskim
ſekdowci na pschedan.

Zena djerolowa hontska flinta je w Wina-
kali cjo. 29 na pschedan.

Na kermuszu a bal w Birkzach
nedzelu 26. oktobra pschedawianie najpodwołniſko
F. Möcker, hofienkar.

Drewo na pſchedań.

Na schcjencianskim revjeru pola Rakez su wot
1. oktobra t. l. drewnischeja wotewrene a ie pla-
cijna inclusive hajnitsch yenes
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ briesoweho schcjepjanego drewa
5 tl. 12 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khōjnoweho schcjepjanego drewa
4 tl. 17 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khōjnoweho kuleckoweho drewa
3 tl. 17 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khōjnoweho haloseweho drewa
2 tl. 12 nſl. 6 np.
sa 1 kloſtr $\frac{1}{4}$ khōjnowych penſow 2 tl. 12 nſl. 6 np.

Schneider, hajnif.

Wschitzy cji ſami, kij maja hīſcieje do hajni-
ſkeje kafy kupjanſkeho revjera ptacjicj, jo s tu-
tym napominaja, jo bychu hacj do 16. novembra
1856 ſwoj doth tam ſatlacili.

W Kupes, 25. oktobra 1856.

Koſel, hajnif.

Dokelž ſzym ſwoj myny w Hajnizach po-
najnowſch i ametikanskim wach-
nju pschedetwaril a psches to tak wele dozpit,
ſo možu tak menowani trajnu muſku
(Danermehl) w najlejſtnej dobrosiži dzielacj
dba činju wſchitkich ſwojich kupowarjow na
to ſedzblivych, ſo ja tak derje w ſwojim
myny, koz tež w ſwojich muſkorých kha-
mach, na kamentnej hafy cjo. $7\frac{5}{18}$ tudy,
ſpomnennu muſku we wulkich a malych dijel-
bach pschedawam.

W Budyschini, 16. oktobra 1856.

Pjotr Kapler, wobſpedźet mynya.

Mylowa fabrika

F. G. Kleinstücka s Draždjan
dowola ſebi czeſzenym ſerbam s tutym wosjewicj
ſo je njeſtſkih budyski hermansko ſe ſwojimi tu-
nimy myjerſkim, — piękarſkim a woſebje toletnymi
mydlami, bes poſlenimi ſu wos. hje ſemſlowejſe-
chowliowej a mandelowej mydla w ſrati dobrosiž;
— po punci wot 15 nowych hacj do 12 nſl.
wobſzajnyta. Wona proſhywo dowjerjenje, jeje
ſimi hacj dotal ſliſcione, tež ton ſrć a budje
ſo progoñaci, jemu psches sprawne poſluženje doſi
ćznicj. — Buda je nedalo ko theatra
a ie po ſirmi ſnajomina.

 Ciešenym Šerbam dowolam ſebi ſ tutym
naipodwólniſho wosſewici, ſo ſu
derjewarene farp
ſeſdu ſobotu pola me ſ dôſtacju.
W Budyschini, na horncierſtej haſy.
Jan Rencz,
w hoſzenzu ſ miestu Lipske.

Wosſewenje.

Pschi prjedſtejazhich termuſchach cjinju ja lu-
bych Šerbow na to kebliwych, ſo moža ſ tym
hambu wſchitke klamarſke twory w naſljeſczej do-
broſi pola me doſtač. — Nech žadyn nims nendje,
pſchetož mojej muraj wſchitkich pſcheczelne ſiwaſaj.

G. G. F. Niekſch.

!!! Wosſewenje !!!

Ciešenym Šerbam Budyschini a wokolnoſje ſ tutym naipodwólniſho wosſewjam,
ſo ſym ſwoje manuafkutrowe a módotworowe khlamy, bes paſirow, na knesa
Juliusa Preischu pſchepodaſ.

Wichitkim, ſij mi wele ljet ſwoje dobrociwe doverenie ſpojeſzichu, ſ tutym naj-
wutrobiſho ſo džakujo, proſchu ja wo to, ſo bychu io ſamo na mojeho naſtupnika
pſcheneſli.

G. F. Lemme.

S djiwanjom na prjedſtejaze wosſewenje, dowolam ſebi, naipodwólniſho ſ na-
wedjenju dač, ſo ſym ja

MANAFKUTROWE A MÓDOTWOROWE KHLAMY,
hač dotal pod firmu G. F. Lemme wobſtejaze, na ſo wſat. Tworowy ſlad je na
naſljeſe wupelnem a roſſejerem, tač ſo možu wſchitkim požadanjom doſz cjiniež.

Ja proſhu, ſo by ſo doverenie, mojemu predomniſkej ſpojeſzene, tež na mne pſche-
neſto a budu ja ſtajnje hotowy, temu ſamemu pſches tune a sprawne poſlujenje foždy
cjač doſz cjiniež.

W Budyschini, 15. octobra 1856.

Julius Preische
na ſnitskomnej lawſtej haſy.

Premjenje wobydlenja.

Dokelj ſym ja ujetlo ſwoje khlamy do mojeje ſhjeſſe na jerjowej haſy čpo. 100%, pſchepoloſil, dha
proſchu ſwojich cjeſenych wotceberarow ſ tutym naipodwólniſho, ſo bychu mi ſwoje doverenie dale
ſpojeſzili, pſchetož ja budu, tač hewak, ſtajnje na to kladacj, ſo bych wſchitkim požadanjam a po-
cjenjam ſwieru doſz cjinit.

Eduard Unger,
Hobukatſki miſtr a ſwierinofuz.

Powichitkonne ſawjeſſjaze towarſtwo.

(R. R. rto. Assicurazia Generali w Trieli.)

Saruczaſz fond towarſtwo Židnoče millionow 500,000 ſchjeſnakow dobrohých peniež.

Sawjeſſenja na twory, maſchine, mobilije, ſto, wumioſjene jita atd. atd. pſcherzivo wohnia
po tunich twerdiſcie poſtaſenych pŕamiaſach.

Doplaczowanja ſo žeńje žadacj nemoga.

Pschi ſawjeſſenjach ratarſkich pſchedmetow poſtejca towarſtwo woſebne dobyſti.

Sawjeſſenja kapitaliſow a rentow na ſiwenje cjołowetow. Sawjeſſenja puſtemajch ſu-
kow na drohach a ſeleſniach.

Wſchje požadane wuſtadowanja dawa Ferd. Petau, moſteſh agent ſa Budyschin a wokolnoſi.

Hamburgſko-bremenske wohensawjeſſjaze towarſtwo
potrcia ſawjeſſenju mobilow, tworow a t. d. po twerdiſch pŕamiaſch be-wichitkoho doplaczowanja

W Stołpnju, 19. ſeptembra 1856.

Gustav Winter, agent.

Dobrowolna subhastazia.

Na namet herbow neboh Jana Freunda, wobszedzera wulfovskiego jawnoszie w Lusku, dybci so t jeho sawestajenstwu sluszcza wulfovskiego kaska jawnosz sub. cat. no. 35/6 w Lusku, (sol. 7 grund- a hypothekich knobi sa Lusk) s flisich parcellow cto. 38, 47, 62, 144, 156, 157, 171 a 172 wobsteliza, 4 aty 211 prytow wobszlaza, se 118²⁰ dawskimi jenožemi napołożena a bes dřivanja na dawki wot wežnych grychow na 1245 tl. — — — taritowana, s tym všich nej westajenym a na 100 tl. 13 nsl. 5 np. schazowanym inventarom

pyatka, 14. novembra 1856

na tudomnym śudnistwi na pschedżowanie stanu pichedzawacj; schtož so s połasowanjom na wosjewazach pchibit, tedy na śudnistwi, kaj tež we wobydlenju gmejnskeho prjódskterja w Lusku wapewnienny, s fotrehož su pschedzawanske wusmienienia dowidzic, s tutym wosjewia.

We Wosporku, 21. oktobra 1856.

Kralowske śudnistwo tam.

Gässer.

Sańdzeny schwörer je so jedyn skop ſhubit. Schtož je jeho namaſak, so s tutym propy, so by jeho sa wjeſte myto w Kraſezach cto. 27 wotedat.

Wyshe kozdy ſtareny faſchel, piché bolenje na wutrobi, piché dotho letu udybawosz, ſvi jubolenje, faſwanje ptuzow je tón wot medizinaliſt ho radicjela kneſa Dr. Magnuſa, wokresneho syskusa w Barlini

Placjzna:	aprobirowany	Placjzna:
½ bl. 2 tl.		½ bl. 2 tl.
vot 1 tl.		vot 1 tl.

prjedk, tiz so w mnshich padach a stajuje ſe ſpokojaſzym ſkutkowanjom na kvožawſte. Tutoń ſyrop ſkutkuje hnydom vo přjenim na kvožowanjom wſebnje, pichedwſchilim pchí ſaſaklym a jačlofaſchelu, ſpichkuje wukhad krafow, pomenshi koſkotanje w ſchiji a wotſtroniu w ſrótym časzu kozdy najſylniſti faſchel, tež tón pchí ſuchocieni i a ſacjieri frejwročjenje.

Na Budyſchin a wokolnoſz pschedzawa jón ſeniczy brodowska haptka.

S u c h e D r o ž D ſ ď e
gwie ſvine a po kozach so derje hiba, ma ſtajne čerſtre na pschedan w Budyſchin na ſerbſkej haptk w welbi, piched kozym ſtaſ dwa muraj wupeſnenaj.

J. G. Nieckſch.

Rome jereje wubernje dobreje ſkodnoſzne pschedzawa J. G. F. Nieckſch.

Kowarjam tudomneje wokolnoſzne ſ tutym wosjewjam, ſo je vola me ſtajne myto kamentne wuhlo na pschedan. J. G. F. Nieckſch.

Patentny kołomas ſa jeleſne a drewjane wóſki, ſož tež k pomaſowaniu ſožje mičeje družin, w buſtawieczkach po 5 nsl. a 10 nsl, tež w taſtach po 7½ nsl. pschedzawa kozdy čas w Budyſchin na ſerbſkej haptk J. G. F. Nieckſch.

Rozje po puntuach a gentnariach kuryje po na- wſcej vlatci ni J. G. F. Nieckſch w Budyſchin.

Maćica serbska.

Wot 1. meje hać do końca septembra 1856 ſu do pokladnicy maćicy serbskej swoje přinoſki zapataeli: k. kandidat Šotta z Njezdacec 1 tl. 10 nsl.; k. dr. Lótzka w Lipsku 1 tl. 10 nsl.; k. farat Domáška w Nosaczech 1 tl. 10 nsl.; k. farat Kokla w Seitendorfie 2 tl. 10 nsl.; k. kubler Btažik w Ralbicach 2 tl. 20 nsl.; k. farat Bręzan w Ralbicach 1 tl. 10 nsl.; k. katechet Horning w Budyſiuje 1 tl. 10 nsl.; k. profesor Koubka w Prazy; k. rektor Krbec w Prazy 2 tl. 20 nsl.; k. gymnaſiat Patera w Prazy 2 tl. 20 nsl.; k. pôſtski assistant Libša w Draždzaňach 1 tl. 10 nsl.; k. profesor Buš w Draždzaňach 1 tl. 10 nsl.; k. profesor Hrabeta w Draždzaňach 1 tl. 10 nsl.; k. kaptań Šotta w Kulowje 1 tl. 10 nsl.; k. wučer Kral na Židowje 1 tl. 10 nsl.

Te same česēne sobustawy maćicy serbskeje, kiž hiče swoje přinoſki plaćili nejsu, ſo z tutym najlubožniſo proša, zo bychu je ſkerje lěpje wo- teſadi, dakež změje towarſtvo wjetše wudawki.

W Budyſiuje, 8. oktobra 1856

Hermann Julius Trautmann,
pokladnik.

Serbowcy při nastupjuju druhého létdžesatka přeje wjele zboža Horjanſki.

Zandženu sobotu žita w Budyſinje placachu:

Kore.	Wyšsa.			Nižsa.			Sredzna.		
	Placjzna.			Placjzna.			Placjzna.		
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Reſta	3	22	5	3	10	—	3	17	5
Widuza	7	—	—	5	27	5	6	22	5
Sejmnen	3	10	—	3	—	—	3	5	—
Wons	1	25	—	1	15	—	1	20	—
Drč	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ricvif	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabu	7	10	—	—	—	—	7	—	—
Hejduska	5	15	—	—	—	—	5	10	—
Bjerry	1	7	—	—	—	—	1	—	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—

Dowoz: 4027 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now při
bohatych wrotach wotedacé,
plaći so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čisto plaći $\frac{1}{2}$ ns.
Štvortletna předplata pola
wudawarja 6 nsł, a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsł.

Cílo 44.

1. novembra.

Léto 1856.

Vopšićeje: Wosjewenie. Swjetne podawki. S Wujejska. S Kamenza. S Lucja. S Budyschyna. Dopisy. Prawińska copijs (VII). Čjahi satfloschles. jcl. rc. Byrlwinische powesje. Hanß Depla a Mois Tunka. Slawiejschin.

Wosjewenie.

Wodvjane hamske hetmansko dawa s tuthym k sjawnemu nawedzenju, 1) so smjeje ho rekrutserwanje ljetuskich k wojskemu vožadanych mužstwów, kaž tež mužstwów s predawskich ljetow, kotrej hwoju pschi-
šluschnoz hličce ne dovelnicu, a teho runja dalische vrúhovanie hmanosje mužstwów, pschi rekrutserowanju 1854 a 1855 do službneje reservy pschehadznych a w tej samej sawostajených: 26., 27., 28. a 29. novembra a 5. a 6. decembra t. l. rano wot 8 w Budyschini; 1. decembra t. l. rano wot 8. w Połekniz; 2 a 3. decembra t. l. rano wot 8 w Kamenzu a 8. decembra t. l. rano wot 8 w Biškopizach; 2) so maja ho reklamazije pišnje a se wschemi potrebnymi wopismani saſtarane, hacj do 11. decembra t. l. wečor 5 wotedacj; 3) so maja wschitzu, kij ſu hacj do postajeneho čjaha reklamiserowali, 12. decembra rano 8 na budystu tjelečnu ham i pschić a wotmolwenja na reklamaziju docjakač a stócnjne 4), so maja te mužstwa, kij chydzja ho w wójsku saſtupić dacj, hwoju próſtu w taſtim nastuvanju se ſakonizy postajeneſ ſaſtupnej summu penes, dak na dniu rekrutserowanja psched ſomimisju, aby fa 8 dñjów po rekrutserowanju, vo taſtim najdliche 23. decembra t. l. ham, w pschitomnoski hroſich nanow abo ſormindow a ſchitwacjomi njehdje potrebnego dowolenja wóſčeho ſormindjistwa pola podvjaneho hamiskeho hetmansko wotedacj.

W Budyschini, 20. oktobra 1856.

Kralowske hamiske hetmanswo.
i Egidy.

Wosjewenie.

Wodvjane hamske hetmanswa dawa s tuthym k sjawnemu nawedzenju, 1) so smjeje ho rekrutserwanje ljetuskich k wojskemu vožadanych mužstwów, kaž tež mužstwów s predawskich ljetow, kotrej hwoju pschi-
šluschnoz hličce ne dovelnicu, a teho runja dalische vrúhovanie hmanosje mužstwów, pschi rekrutserowanju 1854 a 1855 do službneje reservy pschehadznych a w tej samej sawostajených: 3, 4, 5 a 6. decembra t. l. rano 8 w Lubisu w hōzzenzu k ejornym jehnecju, a wot 8., 9., 10., 11., 12. a 13. decembra t. l. rano wot 8 w Bitawi w hōzzenzu k stotemu hlonczu; 2) so maja ho reklamazije pišnje a se wschemi potrebnymi wopismani saſtarane hacj do 16. decembra t. l. wečor 5. wotedacj; 3) so maja wschitzu, kij ſu hacj do postajeneho čjaha reklamiserowali, 17. decembra rano 8. do hōzzenzu k stotemu hloncu ham i pschić a wotmolwenja na reklamaziju docjakač a stócnjne 4) so maja te mužstwa, kij chydzja ho w wójsku saſtupić dacj, hwoju próſtu w taſtim nastuvanju se ſakonizy postajeneſ ſaſtupnej summu penes, najdliche 27. decembra t. l. pschi ſhubenju hwojego prawa, pola podvjaneho hamiskeho hetmanswa wotedacj. — W Bitawi, 23. oktobra 1856.

Kralowske hamiske hetmanswo tam.
i Carlowiš.

Swětue podawki.

Saxska. Prawińska ſakulta lipiskeje uni-
verſity je direktařia žitawskiego wokresnego ſuda, kaž tež direktařia lubijskiego wokres-
nego ſuda, t. Winzera, sa doktorow prawa ho-

noris causa pomenowata. — W Dražjanach ſhromadzują ho tu hwiſu wóſčoz wóſebni hōzio; pscheloz tam budje na nowy tydjen kwas ſra-
ſ. Römischa, kaž tež direktařia lubijskiego wokres-
nego ſuda, t. Winzera, sa doktorow prawa ho-
noris causa pomenowata. — W Dražjanach ſhromadzują ho tu hwiſu wóſčoz wóſebni hōzio; pscheloz tam budje na nowy tydjen kwas ſra-
ſ. Römischa, kaž tež direktařia lubijskiego wokres-
nego ſuda, t. Winzera, sa doktorow prawa ho-

Albert bje šo 26. oktobra do Sibyllenorta saty Wrótsławja podat, hdjež bje jeho brunswikski wójwoda na wulku hońtu pscheprószk, kotruž chýsche tam na swojich woleschnisch (Dels) lejownoszjach djerzecj. — W Lubiju wotdjerzja šo 21. oktobra prijeni slawny a ertny ſud. Pschedyda bjesche direktar tamniſcheho woleſteho ſuda, t. Winzer a statny rycznik predawſki budyski krajnokudniſki aktuar t. Rumpelt a rycznik jeneho wobſkorzenego bje t. Mosig Kloſtopoliſi. Jedyn wobſkorzeny, kij bje swój paſ ſalſhovat, bu t ſchiesznedželſku, a druhi wobſkorzeny, kotryž bje kramy, bu t třimjeſacznemu jaſtwu woſkudz ny. Pschipoſluchariſow bje wele. — Starý wéch Metternich, predawſki dotheljetny rakuſki minister, je ſandjeny tydžen pola swojego syna, nietzischiho rakuſkeho poſtanza w Draždjanach, na wopytanju pobyl. Pschi tej ſtadnoſzji bu won na krótki ejaſ wot krala Jana wopytaný. — Wrynz Jurij je šo 24. oktobra ſ Italijs do Draždjan wrócił.

Pruſy. Kral je na njeſte ſeči piſmo poſlat, w kotrymž won jím wutožuje, so maja ho woni ſ nim ſa to ſtaracj, so bydu ſo neuenburgsy jecži wot ſchwajcarſkeho knejeſtwa ſ jaſtra puſtcejili a ſo by ſo potom ſ zvta wuczinito, tak by ſo prawo pruſkeho krala nad Neuenburgom, do ljeta 1848 pod wysche pruſke knejeſtwa ſluſchazym, ſarunalo. Neuenburg je ſo menujzy, kaž je ſnate, w ſpomnenym jecži pruſkeho wyscheho knejeſtwa wotprajit a zylie t schwajcarſkim ſwobodnym krajam pschitupit; kralowſky ſmyſleni Neuenburgsy ſeſinichu teho dla ljetſia ſbieſt a chýchu ſo ſaſo pod wysche knejeſtwa pruſkeho krala podaciej. Ale ta wiez ſo neradij a woni buchu ſbieſi a ſaſeči a je njeſko pscheſiwo nim, jako krajnym pscherabnikam, wot schwajcarſkeho knejeſtwa, prozeſ ſoložený. Pruſkemu kralej je pak tych Neuenburgſkich, kij ſu jeho dla revoluzji ſeſinili, a pschi tym do nesboža pschishli, jara ſel a won dawa ſebi teho dla wſchu mójnu prózu, ſo by jich wumóh. — S polſkich mesow piſaſo, ſo je tola widjić, ſo je ruſowſki khjezor reſeſielnych Polakow wobhnadzil, pschetoz pruſzy landrahojo ſu ſa 2 nedzel psches 300 paſow ſa wobhnadzenych Polakow t domoſcieju napracz mieli.

Kaluſy. Tudy budja penesy pschichodnic

tež tajſe bite, ſo budja bóle na ſatſe a pruske podobne. Djeſacj a dwajczikraizarje budja ſahnate a ſa to budja ſchiesznati (20 nſl.) a bjerliſk ſchiesznati (5 nſl.), a mjeſto tolerow voldraſchleſnati bite. — Neapolſki kral je rakuſkemu knejeſtwu wotmolwiſt, ſo woni jeho dobru radu derje ſpóſnawa, ale ſo woni tu ſamu horjewſacj nemóže, doſelž by to tak wele riekaſo, jako by ſo woni jendjeſtſkim a franzowſkim požadanjam podcziſnycz chýt.

Schwajcarzy. Na ſandjenym narodnym dnju pruſkeho krala ſu w Neuenburgu wſchelaſy tamniſchi wobydlerjo tutón djeň ſwedjeniſzy wobeschli. — Šudniſke pschepytanje ſajacjch neuenburgſkich ſbieſkariorw je hotowe a budje ſo njeſto poſtaſicj, hacj a hdv maja ſo woni w ſjawnym a ertnym ſudzi wuſjudzicj.

Franzowſka. Franzowſki poſtanzy, baron Brenier, je 27. oktobra Neapel wopuſczejil a ſo na dompuž podat; ale ani franzowſke ani jendjeſtſke wójnske lódzie hiſtce do bliſkoſzie Neapela pschijjele nejſu. — Bes Franzowſami neſtaſawaſa ſbieſkarſte myſlje. Wondano bu ſaſo jene poſtajne ſienocjeniſto wuſhledzene a jako polizia pschitnije, ſo by ſobuſtary teho ſameho ſajata, ſpeciſchu ſo woni a žandarmojo mózachu je hakle potom pschemoz, jako bieſhu po pomoz poſtali. Psches 60 ludzi bu tuteje wiezy dla ſadjenych. — Bes džielacjeremi w Parizu je tu khwilu tež wele nespokojoſſe; tam menujzy jara na menſich bydlenjach pobrachuje a ſchtóz jich tam je, te ſu tak drohe, ſo k ſaplacjenju nejſu. — Nowy russki poſtanzy, hrabja Kiselew, je do Pariza pschijje a poweda ſo, ſo ma won poruczeńſo wot ſwyoſteho khjezora t ſiednaju franzowſkeho a jendjeſtſkeho knejeſtwa ſ neapolſkim kralom. — Wſchelaſe franzowſke nowiny kručje ſa to wojuja, ſo bydu Rakuſchenjo Moldawu a Walachiſte ſtere liſeje ſe ſwojim wojskom wopuſtcejili. S teho chđedža lukturjo hudecji, ſo ſebi to po prawym franzowſki khjezor tež jada, ale ſo rakuſke knejeſtvo tak prawje na neho poſluchaſe nočze. — Franzowſki minister wójny je woſiemil, ſo je franzowſke wojsko w poſleniſcie russko-turkowſkej wójni wſcho do hromady njeſchto psches 69,000 muži ſhubilo.

Sypaniſka. W tutym kraju, hdjež mloba kralowa ſeſi, pschezo hiſtce žadyn prawy miej-

neje. General Odonell, kij bje marschala Gipartera f ministerstwa wotcziszejat, je njetko tež se služby puszczeny a na jeho mjesto je marshal Narvaez stupil. Dokesz tón na fruczjekonservativnej stroni steji, dha može byc, so budje tam po nim sažo borsz njechtón minister f liberalneje strony.

Turkowska. Sultan a franzowski khjezor býschtaj rad chýloj, so byhu Rakuschenjo Móldavu a Walachi wopuszczenili, ale jendjelske knežestwo je teho mjenenja, so je f temu časa dosz, když budja tam nowe rúšewské mesy tverdzie postajene.

Rúšowska. Khjezor je njetko tež jeneho pôšlanza f španielskej královej pôstal; sa čas ujetisjkej španielskej královej v jeho kraju menujz žadyn ruski pôšlaz byt neje, dokesz ju khjezor Miklawsch sa žanu prawu králowu spôsnači nochýsche. — Czornohorjanam je khjezor prajich dat, so budje sa jich liepsche slúškowaci.

Ze Serbow.

S Wuježka pod Czornobohom. Wutoru 28. októbra v nozy v 11 hodziniach wudyri na sadnej stroni domskej, f burjsku kubiu tudomneho rycerstvublerja Jenkera fluschažych, woheň a pschewobrocji tute domske f kružjazei hródzu a brožnu, a f rumenskom, kaj tež domske wulkosahrodnika Jana Alberta do procha a popela. Na Jenkarez bydlachu Symesz na podostovi, a bu ežile nimale zyle swoje samozgenje a domjazu nadobu v wóhnju wostajec dyrbeli. — Kaj je woheň wuschoł, neje snate; tola mjenja, so je saloženy.

S Kamienza. Tudy so poweda, so bijelba wojska w naschim mjeszi swoju kwartjeru dostane, menujz, so jow njeħože 200 jiesnych f Greifberga pschiudze. Teho runja chzedja wedziej, so smjeja jiesni pschichodnje tež w Rinsbóru swoj pschebyls. Syta chze, kaj njeħoħi mjenja, knežestwo kavalieriu f horow do pola pschebadie, dokesz je tudy wowsz a t. d. tuniski.

S Łucja. Nasch nowy duchomny, f. Więžaś (Lehmann), rodzeny f Kubicich a hac̄ dotal rektor we Wóspóru bu sañdżenu nedželu 26. októbra swiedżenzy do swojego dostoinstwa savołasau. (Medakia so nadžia, so budje wosm pschichodnje dleſchu rosprowu daž mägdi)

S Budyschina. Pschichodny schiwdorík 6. novembra budje ho na tudomnym wotkrošosudz̄t prjene sjawne a ertne sednanje a wusudženje wotdžerjecj. Dwie stej wježy, kij priódkspsiindžetei, wobei pavuchstwo nastupazej a budje jena doplnja wot 9 hodzinow a druha popolnu wuskurowana. Prjeni wobskorżowany je Jan Gottlob Mersiovschi f Chróstaw, druhí Jan Hajna se Semiz.

Dopisy.

Z Prahi, 28. októbra. Nasyma pōčina so sa swojim prawom pytač; symne wjetry duja a hulta mlha kdyje najmäsu krajinu. Se schtomow pada sejoltne lišzie na wuskhnenu trawa. Byla pschiroda hotuje ho f dokhemu symstem wotpoczinkoj, chze val na n hišeje naliemu rianostu junu polašacj. Kejjeje menujz hijom njeſtore časy na bisejti (našappach) kaſtanowy schtom polny kicajtch fejenjow, bes tym so f jeho lišjom wjetr hraje a jeho towarischejo strukline swoje bestiſcejste halosy rospeschzjeraja, kaj byhu prajich čwyle: ežloweże! hla! runje tak ma so se wschiem twójim weſelom a ſubkom, traže jeuož ſtróku ſhymlu a je ho minke, a netraje tež doho, hy so tež ty pomink. — We ſchromadzisni tudomnych wucjerow staji kres ſchulſti radziecél Wenecig namet, so by so we hornych ſchulſtich rianomnach porunoware čjelke a njemſte plšmoniſto pschednoschewake. To je wježje wujitna wjez sa kjev ve ſeſnacie wobeju rycjow. — Kaj stej w tutej nalejnosi w Sserbah? Kaj hmy f wjazy ſtronow ſlyſchal, nadejdjemy w ſerbſkej Luižytom a ſiem hišeje ſerbſkeho kresa wucjerja, kij by ſerbiku rycj nazradzho se ſerbſke ſchulje wuhnal. Hańba taſtemu! Kójdemu f. wucjeru val, kij so sa ſerbiſto pilnje ſtarca a je po mozač podvera, haj, kójdemu wjernemu a ſwernemu ſerbi, kij so sa swoju macernu rycj nehanbuje, ale ju lubuje a ju w čejzi ma, wunesze so tudy wote mine wutrobinje: „slawa.“ — Samožjene lieto ſtudowachu na ljeſiſtich ſchulach tudomneje university 267 ſtudencji, bes nimi 62 wulſrazjuz. — Pschichodny f postajenju Radegkoweho pomnika (Denkmäl) poſtraciuju ſpjeſchnjej figuro budje wot Bürgschmidta we Nürnbergu late. Podſtawku tuteho pomnika budje f Hauzenbergſkeho granita (Hauzenberg leži na čjelobajerskich meſach). Tuto podſtawk wobsteji se 4 granitowych truchow; zlyh pomnik budje 16 kohcji vrhoki a 4000 centnari čjeſki. Poſtaſeniy budje na maſtekonſkim točhoschcju, kdejci je 10 kwadratnich kohcji wulse mjeſto 12 kohcji hliboko wuryte, predy hac̄ so na frute dno pschiidze. — Schiwdorík 24. októbra pschipolnu 12 pschiidze J. M. khjezoč

Ferdinand se švæseho ljetneho hrobu na kubjsenjske dvérniščo, kdjež bu wet vojetiščih a njezd-čanskih lastostnišow powitan; vot tam je-điesche we dwótskim wosu na prajški hrd Hradčan, kdjež ma kwoje symple sydlo. Raiajtra, vialf, wečor wo 7—8 pštinešchu ihremadni vojetišči kuržbnim Jebo Majestosit ferendu. — Essbotu 25. oštobra wečor wokoło 6 pštineše ko tež Z. M. škijejorska Maria Hana do Piabi. Budli menujuv Z. M. škijejor Ferdinand debrocijny vot ljeta 1848, jalo knejetstvo složi a je kwojemu rujei njezjishemu škijejorej Franzej Josefej prjenemu woteda, na prajškim kralovskim hrdze a je vot wobudlerjew kwojej debrocijwosje dla jara luborann a česziomonn.

W Mierowicach (wokres Pisek) wzmurje 4. oktobra tachant a česki spisovař P. Simon Bernard Wrána. Běše 27. oktobra 1785 we Hrachovišču (Hrachoviště) rodzený, 19. augusta 1810 za dušomnho wuswjećený; běše potom někotre léta hrodvski kaplan we Worliku, a naposlēdku farař we Mierowicach. Jako kaplan we Worliku mjeješe Wrána tu česé, zo mōžeše při postavneho khěžorskokralowskeho pónlneho maršalka a slavného wođerja zjencéného rakuskeho, ruskeho a pruskeho wójska we lipskej bitvje (16., 17. a 18. oktobra 1813). Kerle wéřcha ze Švarcemberga, wójwody Krumłowskeho, kotryž bu 15. oktobra 1820 pohejebany, pohejebuň ryč we české ryč džerzeć. Wránuve spisy su: 1) biblike stawizny, 2) pohejebna ryč na Korlu wéřcha ze Švarcemberga, 3) čerpjuje a smjerě někotrych svjatých marträjow z přenich třoch lětstotytkow křesćaustwa, 4) katechismus we prašenjach, a 5) drôbniše nastawki we časopisach a nowinach. — Z pomoen maćicy českéje wuidže před krótkim přeložk Sofokleoweho zruduospěwa (Tragödie) „Kral Edip“ wot Dr. Fránsa Šohaja, khěžorsko-kralowskeho professora na staroměstnym gymnasiu w Prazy. Tutoň je hižom přejdy přeložk Sofokleowje „Antigony“ wudat z přetožuje někto Sofokleoweho „Edipa na Kolonu“ do českého. — Redakcia českého časopisa „škola i žiwot“ (škola a žiwjenje) je česku wučeřsku protyki na léto 1857 wudala. Tuta protyki wobsahuje wyše wšedných wohstejenjow protyki hišće bohatu zberku słowjanskich pádagogiskich příslowow, zestawk šulsckich kazni, někotre slova wo založenju wučeřskich dajowníkow a t. d.

D.

Prawisnisse dopisъ.

VII.

Prewidlo je, so mizciu kriminalne p'chestur-
jenja i sjauno-ertnemu pscherptjanju a wuheidjenju
i schindu. Denež njezotre lójsze a mene wajne,
wo lot y'nja smy hizem spewmili, ku rot tuteho

prawida wnosata a w przejnej instanzy Sudniestwem ako jednolitemu Sudniemu k psychopitanju a w uchudzeniu psichowiskane. To w icho je tez w Pruskim iak. — Któż tajteho psychopitanja we wskroshudach je pak tajsi, to noszpredy, kdyż je dość psychologiczny k temu, statny rycznik pola wskroshudu (pola świdrza wskroshuda je jedyń statny rycznik postojowy) namet na salozjenie a savorcik psychopitanja stoji psychecj, wo wj. stej wskrosh, t. i. psychologiczno wobskorżowanemu głosniku abo psychestupniku, dla wjesciego psychestupenja a głosniku nepocjonalna skaska abo bewal sfatrafomniczo salozjenja, sołtrez psychestup nie woni s menom, jako na psatklad paduchstwo, mordakstwo, rubekinstwo, wobieniakozjenje a t. d. rowenue, a taz ho wj. stej wobobs, wobskorżowanemu (Bezüchtiger, A g-schuldigter, Angellagter, Inculpat) winu dawa. Na to ho wet wskroshud, a to menujzo wot jencho k temu postajenego skubstawa, tak menowane „predy psychopitanje“ wedze, t. r. hezje ho psychopituj, haçj je ho weprawekzie psychestupenie, wot st. tneho rycznika pomenowane, wobeciklo, a haçj a kak je wobskorżowany psychi nim wobdzielecy; wobskorżony a świdreko ho psycheklychui a t. d. Tuto psychopitanje stanę ho taz hezj predy tajnie a pišnje, — to ryska: wupravieja wobskorżowanego a świdrow a drugie domedowore kt edzi ho do aktow spisaja a t. d., — tak dolho a daloko, so może w skroshud s aktow spisacj, haçj doż haza psychiczna k dalerwetzenju psychopitanja przódleżek abo niz. Tuto pruhowanje a respmittenje wusnosków, kotrej je psychopitanje k alstam pedalo, je druhe wotdzielenje kriminalnego proessa a ryska „wobskorżowanje“, wobskorżawenske stutkowanje (Anklageverfahren). Tuto druhe wotdzielenje ho s wusudzeniom stonci, taz wuprasi: pak so ma ho psychopitanje fastajc a fastacj, pak so ma so dale wesz. Samne ryska „sostajne“ (Einstellungs-), tuto „sopolasaze“ wusudzenje (Verweisungserkenntnis), t. j. wusudzenje, taz pak psychopitanje fastajc, pak je k „siaownemu, błownemu jednanju a wusudzeniu“ (Haupatrechhandlung) sopolasze. Halle kdyż je ho „sopolasaze“ wusudzenje dalo abo fastajne na powolanje statnego rycznika w druhzej instanzy wot wyszeho appellationskiego Sudu ho korespondencjego a do sopolaszego ho psychewobrociilo, wosine tscieje a błowne wotdzielenje w zlym sfatrafrozessnym drami swoj facetaik. To je błowne jednanje a psychopitanje (Haupatrechhandlung); mona je siaowne a erine a leżdy doreszczy ma psychistup k nemu. Jencz w nieslotrach, niz hustych wadach je siaowni wilsonknen; tola pak ho psychego soho tez tu prawilnissim a pelzajslim fastojnikam taz tez rycznikam psychopisłuchanie dweli. Sjud psychi kózdy tajsim błownym jednanju a psychopitanju wobsteji spejoch Sudniów,

inclusive pschedsydy. Je ho na to saposalaže wusudżenje prjodsczito, dha na to pschedsyda wobstoriowanego pschedsyduje, swyedlow klychi, jich wobstoriowanemu naruscjiwo do wutyczje staja, swyedkom pschisahacj da a bewak wstwie druhe depołasaze abo dowedowaze hrjedki na ejste a srawne twardzie staja. Na to dostane statny rycznik słowo i sokozenju a wuredzenju swojego na khostanje sokozenego nameta abo swojeje sforzy, jeli chce pici nej stejo wostacj a ju nespuicbciej; po nim rycznik wobstoriowanego rycznik w napiscie ejwnej ryczi a k ljeplchemu swojego wobstoriowanego klienty, a je statny rycznik hiscbejen junckich słowa wsk, dha pschiszej tež defensorej; t. i. rycznikej wobstoriowanego, a tutemu samemu prawo pschednego słowa a skoneczneje ryczie. Sutnym ho jednanje sokończi, śudnišzy, kij su temu ryschemu pschedykuhalli a pschihladowni, wotfrupja a wutadiju a wudziekaja w potajnym wusudżenje. Sedny pschedsyda abo druhı stan ſuda po dlejcej abo krótkiej khwili saho wustupi a wosjemi wobstoriowanemu wusudżenje. Kojke pomocne abo prawisnike hrjedki (Rechtsmittel) jemu abo statnemu rycznikej pschedciwo wusudżenju, kryž ho to samo temu abo tamtemu nelubi, safan y pschiszej, na to chjemy pschedykhodne spomnicy, dicens pak hiscbejen to dwoje pschedistaj ej: 1) so ho taſke srawne a crne pschedywanje a hlowne jednanje jara krótki bycī ſda; a 2) so my w Sakſeji janyh pschisahanzow abo oſiſow, kaj to w Prussej je, niman y ale welebole, so mamy prawisnity wuzenjy a prawa krijeđomnych śudnišw. W Prussej ho ta praschen: je wobſto jen y pschedstwienie, kij ho jemu wina d ma, wobſto abo niz? je wobſto pschedstwienie, kotreboj ho wobſtobię, winowatym abo niz? psches 12 wuzelenych pschisahanzow, kij „winowaty”, abo „newinowaty” nad wobſtoryznym woproja, wuzini; a potom hakle, honz fur pschisahanzu wobſtoreneho sa winowatym wuprojili, postaja prawisnow wuzeni a swyedomi śudniſy sakſiſy postajeniu schrifu ſa neho. Tamna praschen wo winowatoshi abo newinowatoshi ſo w Sakſeji runje tak derje mot śudniſow, w prawisnach wuzenych a prawa krijeđomnych, hewak pak i temu pschisahanzu, wuzini, kaj tuej tež, honz ſu wobſtoriowanego ſa winowatym spisnali, j-ho do sakſiſy postajenje schrifu ſakudja. Sakſiſy śudniſy, kij hewak niz ſenoj ſe śudniſich sakſiſnikow, ole už ſi jurisztic ſzyskamby muži a rycznikow, ktemu jlo śudniſy pschisahanzu, wobſteja a wſbudżem w pecjach stanach juko śudniſki kollegium wступuja, teho dl' tak derje „ejſinku” abo „ſtuknu praschen” (Thatfrage), kaj tež „prawisnista praschen” (Rechtsfrage) wusudżenju poſtaja. W Prussej stane ho prijensche psches pschi-

ſiſhancow a poſl niſhe mot juristow abo śudniſiſteho kollegia. — Dile prasichmy tež runje, ſo ſo njeriſche ſrawne a crne pschedywanje jara krótkie bwej ſd i. Hj! to je wjerno; ale my prasimy: to ho bycī ſda. Runje ſai w Sakſeji, tak je to w Prussej; hlowne ſrawne pschedywanje a jednanje deſje dolho netraſ; ale kij mjenja, ſo je yple pschedywanje kriminalneho pada krofze, hacj hdv vredy, cji ſo mola; cji wſtbiſy neſſu ſady ſouliſow hladali a newedzia, ſo je ho vredy-pschedywanje wedlo, kafe ſdjelo je to ſamo ejſnilo, ſo hijom wſtbiſon material, kij ſe i hlownemu jednanju a podpytanju trzebny, w aktach ſpiskam ſtej, ſo ſu tam wyprajenja wobſtodiſnebo a ſwyedlow a druhe dowedne hrjedki wuzcinenie a twardzie ſteja, a ſo hlowne ſrawne i-dnanje a pschedywanje, ſwumſacjom nieſkoſich ſorſatow, dale nicjo neje, hacj wospetowanje teho, ſtoho je predypſchedywanje wo wini abo newini wobſtoreneho a bewak obiektivne ſa wusudżenje hijom podato. A kaj w Sakſeji, tak masch to w Prussej! kaj tu, tak masch tam predypſchedywanje a wobſtoriowanje (Anklageverfahren) w formiſiſ wotdzielenu prozeſa statny rycznik wobſetbiu ſforzybu pschedciwo wobſtoreneho wudzieka a ſudej poda abo jeſ ſuay khostanis ſamet poſla śudniſkeho kollegia a viſ ſiſhancam ſtaja. Po bladaj do aktow, dha budjetob wudzieci, ſo many prawje, lud pak, kij ſrawnyw etym hlownym jednanjam a pschedywanjem pschedykuhalli, mjenjo, ſo je to jara krótska procedura, newedjo pak, ſtobijut predy w aktach ſtej a ho tola tež, wyliebes prozy neje ipiſacj möhlo, ma kuff neprawje! My pak ieho dla nicjo mene hacj pschedy w ſuieho ſrawneho pschedywanja a hutſiſja nejkmy; my ſamy nicjo mene hicj ſcheczelio dotalneho tajnho pschedywanja abo inquifitionneho prozeſa (Untersuchungsprozeſ), ale ſpoſnawany wobſetbiu nieſzycieje ſrawnoſcie w zolje druhich nastupanja, ke kottym ſo pschedydonje ſaſo wrocimy. w.

Gzahi ſaffſkoſchlesyjskeje želeſnicy ſ budyskeho dworniſcheza.

Do Dragejan: rano 7 h. 37 m.; pschedywanje 12 h. 53 m.; porolnju 3 h. 52 m.; wiezor 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Gborela: rano 7 h. 47 m.; döpölnie 11 h. 40 m.; porolnju 5 h. 2 m.; wiezor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hod. 4 min.

Penežira Platzſina.

W Lipſcu, 30. oktober: 1 Louis'dor 5 fl. 16 nbl. 4 $\frac{1}{2}$ nv.; 1 vołnowajozg čerweny ſloty abo dukat 3 fl. 5 nbl. 4 $\frac{1}{2}$ nv.; minskie bankowki 97. Spiritus w Wroclawie 12 $\frac{1}{2}$ fl.

Cyrkwińskie powjesće.

Zemrjetaj:

Krčenaj:

Michałska cyrkij: August Hermann, Hanß Ra.
Helje Pöritzibz s Horneje Riw., nem. ſ. — Ernst
Moritz, Marie Manjowez se Židova, nem. ſ.

Djen 20. źektobra: Hanß Madlena, Madlen
Godanez s rodkroda, nem. dj. 7 n. — 21. Jan
Jeremiak, wobydł t pod hrodom, 37 l

Hanß Depla. Na ſwjeći je tola pschezo hu-
deňſho!

Mots Tunka. Schtóha to vraqi?

Hanß Depla. To wondanjo jedyn stary muž
prajesche.

Mots Tunka. Ale ejzho dla dha to?

Hanß Depla. Hlaj, reſny wón, hovj mjeſ-
jachmy hewak fermuschi, dha w korejmi jenje bes
pusow newočindje a korejmač dvrbečje ſwoje khachlje
je wieszje po kóždej fermuschi ſakſ ſtaćeſ dacj. Až,
kasse bje to weſelje, hovj mlodži hólzy a drje tež
mužoſ ſebi ſ vjaſkemi ſwoju luboſ ſa wuſchomaj

abo na kribecji wuvolasowacu a ſ thm, kotreboſ
mjeſacu nojlubichó, napohledku khachlje vorasychu!
Ale nielko, haj nielko, dha trochu na ſo pomorečja,
abo hovj daloko pschiidje, ſebi trechu ſožn wupra-
ſtaja, ale, ſo bydu khachlje voralili. — nie, taſte
weſelje jedyn wiagy newohlada, Høj, na ſwjeći
je pschezo hubenichó!

Mots Tunka. Mje, po mojeſ mjeſli, na ſwjeći
je wieszje dusdnicichó, pschetoz w korejmach yuli a
hroſneczinje na ſo, to je mjeſ nebelakov a hruſich
lurji, niz val pschiidlojnych mlođicijow a bónich mužow.
Hanß Depla. Haj, to ja tež mjeſtu!

N a w ě ſ t n i k.

Pschepröſchenje na fermuschi.

Łón druhí djen novembra,
Dha budja moja fermuscha,
Duž proſchu luby Strizelo,
Mós stary luby towarzcho!
Mi pschiwes ſam ſolbaſow
A ſa ſchiesz kriſkow polakow,
So ſmjeju penes ſchęjwakę,
A jedyn kroſčik ſ poprjanzeſ.

Hdyž mam ja twoju ſolbaſu,
Dha wo žonu ja nerodžu,
Tež ſ warenju ſu netrebam
A ſięſ ſak moju mſchito ſam;
Do neje je ſio ſerſawz dal,
Gi zte, nohi roſkuſat,
A jedyn stary Gringaſet,
Ton je ji nowu — ſuſnju plet.
Ty pschiidj na moju fermuschi;

Ja budu dacj schtoj samožu.
A wobedu budu hñslowacj,
A stare schmigi i kwacjni daej.
A wecieri hraja funtowry,
A možu wulce dundery.
A w korejmi na skafanzy ljetacj,
Mloj chzemoj, hacj b'dje rano switacj.
J. Rachlowj.

Jena burska mudowa
Sługobnu djóvolu sa formindu ma:
Dokelj wona wchó wobstaro,
Duj ji forminda rjekaja.
Tež sa wežnych hólzow stara so,
So nešmedja i holzami sejelacj so,
A ma pschezo njeschtó wustajecj
A chze stajnje njeschtó hinač mječ.
Duj nestarai so wo kubko,
Wschak Jan a Hana „mündig“ stej,
To tebe nicjo nestara,
Nech činja woni, kaž chzeda.
Eso poljepschui, to praju ja,
Nebudj tak jara mischtrata,
Nebudjesch so ty poljepscheci,
Budje cje Mots Tunka wohsförzici.
Wežna młodzina.

Sjawnij džak.

Geszenym kneszwam a lubym gmejnjam, kotrej nam pschi wulcim wohnjorym nesbozu, wot kotrehož buchmy 7. oktobra domapytani, se swojimi syfawami i pomožy schwataču, kaž tež wschliskim drugim, kij nam pschi tym hewak pomhachu, praji so i tutym najwutrobnisci djak.

W Rakezach, 28. oktobra 1856.

Gmejnska rada.

Wosjewenje.

Wutoru 4. novembra budje na tak menowanym Eislerz korejmařsim kubli stejaze khójnowe drewo pod wumjenenemi, na termii wosjewownym, na pschedziowanje pschedowane. Na furenje smysleni chyli so na spomnenym dnu rano w 9 hodzinach w korejmi tam nusnamakacj.

W Lemischowi, 23. oktobra 1856.

Jan Eisler.

Hamburgsko-bremenske wohensawjessjaje towarzstwo

sawjeszuje pod naispodobnischimi a najtunischimi wumjenenemi mobilise, maschin, tworn, žito a t. d. sa twerde prämiye be wschliskeho dopłacjowanja.

Sawjesenisse jadanki bere horje pod darmotnym pschedowacjom prospectow, kaž tež pod swolni. wym wukasjom na kózde praschenje.

W Budyschini, 1. novembra 1856.

Dobrowolsua subhastazia.

Ra namet herbow neboh Jana Freunda, wot fedjerja wulkohjeſtſkeje žirnoszje w Eufku, dybci so i jeho sawostajenstu wulkoſhjeſtſka žirnosz sub. cat. no. 35/6 w Eufku, (sol. 7 grund- a hypothetisch knihy sa Euf) i slurskich parzellow cjo. 38, 47, 62, 144, 156, 157, 171 a 172 wobstejaza, 4 akry 211 □prutow woschisjaza, se 118, 20 dawksimi jenoszem napo-łożena a bes džiwanja na dawki wot wežnych grychtow na 1245 il. —— taritowana, i tym pschi nej wostajenym a na 100 il. 13 nſl. 5 np. schazowanym inventarom

pjatk, 14. novembra 1856
na tudomnym žudnistwi na pschedziowanje ſiawne pschedawacj; schtoj so i poſasowanjom na wosjewajzy pschibit, tudy na žudnistwi, kaž tež we wobydlenju gmejnskoho prijódstejerja w Eufu wipowisneny, i kotrehož su pschedawanske wumjenenia dowidzicj, i tutym wosjewja.

W Wosportu, 21. oktobra 1856.

Kralowske žudnistwo tam.

Käuffer.

 Predawſchu Polacz khejnu leżomnoſi w Ŝenkezach i tutym na pschedan poſic-ecjuje ryčnik Rychtar w Budyschini.

Dokelj symi swoj mlynu w Hajnizach po na jnu wſchim amerikanskim w aſch- nju pschedwaril a psches to tak wele dovril, so możn tak menowaru trajnu muku (Dauermehl) w najlejszej dobroszi dželacj, dha činju wschliskich swojich kupowarjow na to fedzblivych, so ja tak derje w swojim mlyni, kaž tež w swojich mukowych khal- mach, na kamentnej hasy cjo. ⁷⁶⁵/₁₉₈ tudy, spomnenu muku we wulcich a malych džel- bach pschedawam.

W Budyschini, 16. oktobra 1856.

Pjetr Kapler, wobfedzec mlyna.

Rachlowſke herbske ev.-luh. towarzſwo smjeje jutje nedželu 2. novembra ſhromadzini.

Pschedydw.

J. G. Klingſt Nachfolger,
spezialny agent sa budyske hamiske hetmaniswo.

Niemski Phönix.

Wóhensawesjáze towarzstwo w Frankfurcie n/m.

Brutto towarzstwo samiessja: M. bilitat, wort, jno, slbi, ratarshi grat atd. po twardych, tu-
sich stamicach a netreba żadny samiesszajc. nież dołączowacj, bożne ho wulka wohnenjowa skłoda stala
Spodobne wumjenenia, po ketybż towarzstwo satunanie dawa, s zola si kadowanie wupytuju-
su k temu slużile, so je ho jeho skutkanie jara roszczerilo a podpiszany agent porucja ho k wob-
staranju samiessenjow wskilicich deuinow, je też k wudzieleniu wsłuchu pożadu ho wulkojenja stajnje
hetoky. Prospektu a podpiszane formularz moža ho vola neho darmo dostacj.

W Budyschin, 1. novembra 1856

Wylem Jakob, na innym terhesie.

Dr. Whithowa wodzicza ja wočzi

wot L. Ehrhardtta w Altenfeldji w Thüringiskej, s majorymi privilegimi wysokich we-
zow poczeszena, wopolsznie ho be wskilicimi dotalnymi wočzi hojszyni średlami včas swoje
szczypne skutkanie wskiedzne jako noitałodnišza a najkicepsza wodzicza w taistim nastupanju, a
moge, ho jako doposzany hojsz v poszlymazj średz a jas.

wjesta pomoz sa ludzi na wočzomaj bjeđuych

Widzieni poruczecj. Wona hoii wjetje a rucie a be wskilicich skódkow hziewow, woskbie pichi
Għadnej, szerpenu, buħċċi, bżilwani a bjeżenju wočzow, kaj też p'siħi labefzi po di lu a
ptaci bieħħfa s'wlożewjan f'forn 10 ngl. a tijeta ju jeneż wopravdju Traugott Ehr-
hardt w Altenfeld w Thüringiskej. — Etad ta Budyšchin je w bieđowilek haptu.

Groźowe broszkaramellje,

najlepschi średz k wostroñenju fashela a k po-
loženju dochanja, kaj też k iwarzowanju psched
dybamossju pidi jaſymnenju w jemnuja cjaħbu.

Sa Budyšchin o wokelnoz w hrođow-
skej haptu knesa M. Jädinga kżej qas-
na psch-dan Eduard G. o Wreszlawju.

Wote mne dżielane
drażdżanskie beutużebki p'sche kurjaze woka
poſteżuwa tak lōħli, kaj wjessje pomħażi średz
k wostroñenju tutej tak beloinnej ċiwilie. W
Drażdżanach p'xbedawa je jandželska hap-
tu, w Budyšchin pak hrođowska hap-
tu. H. Werner.

Pęzotarjske towarzystwo
w doli delnej Sprewie
smej ihromadżju w Bereżi
prédu 12. novembra popołnuju
w 8 hodzinach.
Přivedený.

Jedyn porjadny, i dobrzymi wopiszami wu-
hotowany w olaży może k nowemu lelu na knežim
dworach w Lipiczu slużbu dostaci.

Serbste Nowiny moža ho, koyż je wudawańna sanktuna, nietko stajnuje pola k. p'schekupza
Jakuba na żitnym torhosieju dostawacj, też moža ho tam wskilic redaktorej p'schepodajownie
linu, piśma, nawieshtki atd. wotedacj. — Tym, kif żebotu do samejje wudawańna fassu p'ic
uochedża, dawaja ho Nowiny s tym wóknom won, kofreż na żitne torhosieju dže.

Smolerjowa kniharnja

woszwenja s tutym naśpodwolnišcho, so wena
nietko wskilic požadane kniki, čaħ-
piżi, muſikalijs, semiske kharty a
wobrash tunjo a rucje wobslara.

Poredjenje. Bathmirek pichi rafekjanstum
hudnišwi nerječa Selz, ale „Pels“, a kontroleur
Polandt nese s Blusnitz, ale „s Wolciniży.“

Zaúdżenu sobotu žita w Budyšinie plaćachu

Kóre.	Wyśsa.			Mińska.			Srzedzna.		
	M.	nsł.	np.	tl.	nsł.	np.	tl.	nsł.	np.
Reksa	3	22	5	3	10	—	3	17	5
Widzieni	7	—	—	6	—	—	6	22	5
Bejnien	3	7	5	3	27	5	3	2	5
Wons	1	22	5	1	12	5	1	17	5
Grecz	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wlepik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dabir	7	—	—	—	—	—	6	22	5
Hejduska	6	—	—	—	—	—	5	20	—
Bjerny	1	5	—	—	—	—	1	—	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—

Dowoz: 3030kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž mają so w
wudawaſti Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čílo placi $\frac{1}{2}$ na.
Štvortlētna předpłata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cílo 45.

8. novembra.

Léto 1856.

Wopscięcje: Szwietne podawki. S Lupoje. S Khwacjiz. S Różanta. S Wósporka. S Vorschiz. Wrawisnische rópihy (VIII). Lutuj we dobrych dnjach ze. Hanž Depla a Mots Tunfa. Cjahi faſfkoſteſ. Jel. Zyrwiniske powesje. Namjeſtiniſ.

Swětne podawki.

Sakſa. Sandženu wutoru mjezachu w Draždjanach wyšoki ſwedźen, pſchetož kralowſta prynzeſhyna Margareta bu s rakufim arzywóſwodu Korlu Ludwigom wjerowana. Wjerowanska ſwiaſtočnoſt ſapociniasche bo pschipteſniu w dwanacjich a traſeſche nimale hac̄ do dweju a bje wjerowanski cjaħ, na kóymž bo kral, wſchitzy prynzy a prynzeſhyny, kaž tež wſchitzy wyšožy kralowſzy ſastočniy wobdzielichu, jara pſchhy, teho runja bje ſhromadžiſna pſcheproſchenych a druhich pſchihiadowarjow tež jara pſchha. Wjerowanje ſta bo wor k. bliſkopa Forberka, kij predy rjanu wjerowanſku ryc̄ djerzeſche, a jako bo po wjerowanju tedeum ſpiewaſche, iſſelesche bo wonſach s kanonami a pieschzy, kij w bliſkoſzi zyfkwe ſtejachu, tjielachu po džielbi se ſwojimi tſielbam, ſo zyfkwine wókna ſchęczerczachu. Kwaſne weſela traſeja hſcheče hac̄ do wutoru. — W Lipſtu je nowy universiſty reſtař, profesor dr. Tuch, ſwoje doſtojnſtvo naſtupit. Studentow je w Lipſtu tu ſhwilu wſcho do hromady 794, to je runje tak wele, kaž 1. novembra 1853. — W Draždjanach bu ſandženy tydžen džirkacjer Heckel, kij bje ſwoju žonu ſe żarliwoſzie ſaratyt, wot ſjawnego a ertneho ſuda s ſhmeſci wotjudžen. — Nebo tajny radziecjer dr. Winkler je ſa ſchilžnu wóku ſchulu w Draždjanach 800 il. wokafat, ſ tym poſtaſenjom, ſo dyrbja bo ſ danje ſchulſke penesy ſa ſhudyh, ale pilnych ſchulerjow vlaſcicj. — Pſchiſtadnoſzi wyhoſeje draždžanskie žentwy tamniſchej ſhudžinskej ſchuli wot dweju mandjeſkeju 250 il. darenyh.

Pruſſy. Na namet pruſſeho pôſtanza w

Londoni wobsanknýchu druſy tamniſchi pôſtanzy wetskich europiſtich weſchow, ſo by ho prawo, kotrež pruſtemu kraju ſchwajcarſkeje krajinu Neuengurga dla pſchisteji, ſ nowa wobtwerdžito a ſo by ho ſtadnoſz k temu dawala, ſo bychu ſo tamniſche nelubnoſoſte ſtere liſe na miernym pučju wofſtronite.

Rakuſy. Khježor chze ſo 20. novembra do Italiskeje podacj. Starý marſchal Radezki, ſiž je nietko 90 ljet starý, ie ſebi wot khježora wu- proſhy, ſo by jemu hſcheče junu že italſko-ra-kuſke wójsko priódkeſz ſmjet, predy hac̄ ſe ſlužby ſtupi. Do teho je khježor ſwolt a pſchindje teho dla w bližſichim cjaſu do Italije. Pſchi wuſtu-penju ſe ſlužby doſtane Radezki wot khježora pečja wójwodſſi titel a njeſotre ſubla.

Franzowſka. Hac̄ runje je ſo franzowſk pôſtanzy Brenier ſ Neapela precz podat, dha tam tola hſcheče žana franzowska wójnska ſódź pſchi-jieta neje. — Franzowſke nowiny „moniteur“, kotrež ſo po poručnoſzi khježora ſameho wuda-woja, ſwarjachu wóndanjo jara na jendželske no- winy, priaſi, ſo tute franzowſkeho khježora pſches mjeru a na jara hrube waschnje hanja, a ſo može ſo po taſkim ſtač, ſo khježor Napoleon ſkere liſe wot pſchecjelſta wotſtupi, kotrež je hac̄ doſtali ſ Jendželžanami mjet. Jendželske no- winy nietko hakle prawje na Napoleona ſwarja a mjenja, ſo by liſe bylo, hd̄y by pſchecjelſto ſ Franzowſami vóſhy ſóuz wſalo.

Turkowſka. Sultan je ministerſtwo, kotrež ſebi ſ mozu žadaſche, ſo by rakuſke wójsko Móldawu a Walachiū wopuszcjeti, ſe ſlužby puschcjeti a duž ſmiedža Rakuſchenjo dale w ſpom-

nenymaj krajomaj wostacj. — W Egypowskej bje wóndanjo býlne semjerjenje a na kupi Randii je psches to samo njehdje 500 ludzi wo živjenje pshischtlo.

Ze Serbow.

S Lupoje, 30. novembra. Džensha biesche sa naschu schulu djen wešela a radosje, pschetož my dostačmy tutón djen sašo nowego wucžerja, menujž f. Polaka, hacž dotal pomožnega wucžerja w Nešwacžidli. Wscha nascha schulská metodosz, s wjenzami a bantami renje wupyschena, shromadžowasche ho hijom wot dopolnja hem w naschej wucžerni a sweseli pschitomnych psches lubosne spjewanja. Popolnju $\frac{1}{2}2$ festupachu ho wschitzu do dolheho rjaneho cžaha a predy neho buschtej dwje khorhoji uſenej. Pod na-wedowanjom dotalnego schulského vikara, f. Kub-w i g a, a schulskich prijodkstejerjow, f. Billka s Lupoje a f. Nikuša s Kupjanskeje Dubrawki czech-nesche tón cžah se wšy, swojemu nowemu wucžerej napštečjo, a f nemu ho tež njefti starších pschitomnych. Polak khašowa cžah sašta, dokesž f. Polak pschitiedje a tam bórsy s wosa do nascheje kredžiny wustupi, hdjež bu wot schulskich prijodkstejerjow a wschitkich pschitomnych powitaný. Njetko wróciž ho cžah w tym ſamšnym redži a pod spjewanjom wschelakich kherlusich pschitomnych njehdje wošolo schyrjoch hodžinow sašo do nascheje wucžernje, kiz bje jara kraſnje s plet-wami a wjenzami wupyschena. Hdjež bje ho tudy herbsti kherlusich wuspjewal, wustupi f. Polak a džerjesche wutrobnu ryc, w kotrež ho pschitomnej schulskéj wošadži sa wopokasanu cžesž džaf-kowasche a wschitkich pschitomnych s hnijazymí ſlowami prošesche, so chyli tež ho woni ſa neho modliž, so by jemu Boh hnadu a zjhnowanje spožčit, tak wažne a cžesže ſastojnſtvo schulského wucžerja ſastacj móž. — Na to buchu hishcje schulské džieči s zaltami a ſiwiem wokschewene a pod wešolym spjewanjom newinovateje mto-dossje ho tón rjany djen ſloneči. A ſ wutrobnym pschecjom, so by nowepostajený f. wucžer pola naš deňho ſe zjhnowanjom ſtuſkowat, wopusch-cichny tež my kupyansku wucžernju.

S K h w a e ž i z. Kaž blyščimy, pschitidje f. Wicjas, detal domjazh wucžer pola f. ba-

rona f Ušermann nad Lutobžom, ſ nam ſa wucžerja a je hijom designaziu doſtat.

S R ó ž a n t a. Tudomny kooperator, f. Arnold Werner, je do Zanskowa w Czechach pschebadženy.

S Wósporka. My ſamy wschelake ſwedženje ſwecili, kotrež budžiske Waschnoſje do-pišowat po prawym na drobne roſestajecj mjet, ale wón je ho pschezo na druhich ſpuscjaſat, hacž je ſebi njetko, móhť rez, pschecjaſat. Tak mje-jačmy my rjany miſionſki ſwedžen, wot kotrehož budžichmy rad roſprawu Serb. Nowinow dali, hdjy by wón herbſti był. Potom ſu nasche schulſke džieči rjany ſchulſki ſwedžen mjeke a dale ſamy ho wschitzu weſeliti, jako naš Ježo Majestosz kral ſakſki psched njeſotrmi nedjelemi wotzowſzy wo-pyta, a bje nam jara wulka radosz, hdjež mó-žachmy s wjenzami a khorhojemi psched wózja na-scheho kraja ſtipicj. Ale ſtrudoba mjeſeſche ho do nascheho weſela, jako blyſchachmy, ſo ho naſh lubowany reftař, f. Wicjas, wot naſh dželi, ale pak tola netrajeſche doſho, ſo bu derje wucženy knes, menujž f. kandidat Schokta ſ Ne-ſdaszeg wot Sserbow a Niemzow ſa reftaria wu-ſwoleny a džieči weſelachu ho dawno, hdjež tón nowy wucžer pschitidje, kiz budje młodozjí pucž ſ sbójnosji pokafacj. Djen 29. novembra džieču radni ſuzia a wschitke ſchulerke džieči nowemu reftarej napštečjo, pschi kotrež ſtadnoſci bje knes kantor wſho wuſtojnje ſradowat. Na wósporskich meſach bu f. reftař powitaný a naſh f. duchomny pokafa jeho pschi tym ſ krótkimi a pschiſprawnymi ſłowami, ſak jeho do nowego domu we-điemy a ſak ſimje ſon ſebi ſon ſtu ſylu do ne-beckich wjecžnych domow weſz, a potom džesche zjky cžah psches dwoje cžesne wrota do reftařenje.

S P o r c h i z. Dopolnju 30. ſtobra bje ſo pola tudomneho khejznika H ad am a M i e r s c h a palicj poczato. Wohen bu pak psches ſpijeſchnu pomož ſaſo ſbožomne poduſcheny a ſo ſ tym wetsche neſbožje wotwobrocj. Menujž jedyu ſchjeſljenym hólcež biesche ſebi ſe ſchyrhomančkom lampu ſchwjecjil a ſ nej do ſomory dôſhot, ſo by ſebi tam rjep ſwſat. W tutej ſomori le-žesche wele lenu a džela, kotrež tón hólcež ſ pschehladanja ſamichkri, a hacž runje bje jara ſtrachne, dokesž mjeſeſche ſomora jenož lóhli bli-

njanz weżch, na kotrymž wele słomy leżesche, dha buchu tola dalschemu nesbożu borys psches pomoz mesy stajene.

Prawisnisske dopisy.

VIII.

Słoncne wusudjenja, tiz wokrešosud po hlownym jednanju a pscherptanju abo tež Sudnistwo we mierischich kriminalnych wjezach dawa, maja schworakie bych, menujzy pak 1) neschtrafowaze, neschtrafne abo wobskorowanego sa neschtrafneho, neschtrafomnego wuprajaze, abo se schtrafy pscherpušcijaze, se schtrafy spuszcijowaze (Straffreisprechung), hdzej podložli a wumjenenja sa schrifomnoſz wjesteho pocinku abo skuta pobratwusa, (predy a w dotalnym inquisicjonskim prozeku bje to: neschtrafomnoſz a jeſe wusudjenje: gestalten Sachen nach; absolutoria, scil. sententia, rebus sic compositis); pak 2) cijisje a połnje abo neyschrifotſhenje wot ſförzby, wotprajaze abo wusprajaze wot abo se ſförzby spuszcijaze (unbeschränkte Klagfreisprechung, predy: Freisprechung im Mangel einigen Verdachts, im Mangel Verdachts, absolutoria a causa), hdzej je so ſzyla podhlad (Verdacht), tiz tu bje, dospolnje a cijisje wobſtronik, horjesbjehnýk a ſhublik; pak 3) nepołnje a nedocjista abo pschirktotſhenje wot ſförzby wot abo wusprajaze, wot abo se ſförzby spuszcijaze (beschränkte Klagfreisprechung, predy a w starzych wusudjeniach: Freisprechung im Mangel mehrern Verdachts, absolutoria ab instantia), hdzej dije nieslotry podhlad (Verdacht) tu je a pscherciwo wobſkorowanemu rysobklezi, ale k ſasudzenju wobſkorowanego do ſchtrafy do ſahay ne je; pak 4) ſchtrafu wuprajaze a wobſkorzenego do ſhosťania ſasudjaze (condemnatoria). Sa 10 dnjow dozv kójde tajse wusudjenje prawisniſki ſtu mōz (Rechtskräft) a nastupi ſ 11tym dnjom po jeho publikazii, t. j. wosjewenju, tajſu mōz, so jako prawo placji, so ſo wjaz pschemjenicj nehodži a ſo žadyn prawisniſki ſrijed (Rechismittel), na pschitkad žanu appellaziu, pscherciwo ſebi nepschida a placjicj neda. Potom, po 10 dnjach, rjeka: ſchtož a ſak je wusudjene, to vlasti a pschi tym westane! (Potom rjeka: „mietko je kónz a ſtoržba je won!”) Pschitkudjena ſchtrafa nehodži ſo wjaz horjesbjehnycj, wotſtronicy a do žaneje hinaſchbeje, meničeje abo lóžbeje, na pschitkad do venežnejce, pschewobrecjiez. Tuto prawidlo, ſo wusudjenje po 10 dnjach mōz ſakonja a prawa nastuvi abo destane, placji pschi wſchitskich kriminalnych wusudjeniach, nech ſo mot wokreſehuda abo Sudnistwa dadža, runje taž to tež pschi wusudjeniach, na kotrymž wele ſlomy ležesche, dha buchu tola dalschemu nesbożu borys psches pomoz mesy stajene.

djeniach w zivisných wjezach abo ſtoržbach tak je, tiz teho runje po 10tym dnju a ſ 11 dnjom mōz ſakonja a prawa dobydu. Štoržna wjez ſama je potom „wusudjenia”, (res judicata), t. r. tajſa, tiz je psches wusudjenje wuzinena. Wusudjenje, hdzej je ſ mož a ſ placzenju pschitschko, ſchtož ho, ſaz runje prajacmy, wſchudzom po 10 dnjach a ſ 11tym dnjom po jeho wosjewenjom stanę — je potom tajſe, ſo je nichón a žana, hajta najwyšsza wychsna niž, a žana mōz na zylej ſemi poſtoſciej a tiz w najmienšim pschemjenicj nemôže. To ſamo cijini a poſtaja potom prawo bes ſwad- abo ſtoržbnomaj a wuzinja ſloncneje jemu ſtoržbnu wjez (res judicata jus facit inter partes). Tajſe prawo cijini a poſtaja pak wusudjenje jenož bes ſtoržbnom a jeho wobſkorzenym (res judicata jus non facit, niſi inter partes), niž pak bes druhim, tiz ſ tej ſtoržbnej wjezu, w forteſſ je date, ničio cijincj nimaja a ſotrych taz ſtoržba ničio nenaſtupa a nestara. Teho dla ſo tež nichón druhi, tiz we wjezy, hdzej je ſo žane wusudjenje dała, ſam ſtoržbnik abo wobſkorzeny neje, na forteſſ w zilej wjezy date wusudjenje a w tym ſamym jenož ſak ſa teju ſtoržnikow, tiz jako ſtoržbnik a wobſkorzeny hromadzie ſtoržitaj, cijene a bes nimaj poſtajene prawo poſwolacj nemôže. Wusudjenje je a placji jenož ſa ſtoržbnika a jeho wobſkorzenego pscherciwnika, jenož bes nimaj, ſa prawo; a tu jenož ſak ſa bes nimaj w tej wjezy, w forteſſ je date. Nechach pak, ſo ty žane wusudjenje (njemszy: Urteil, Urtheil, Bescheid, Erkenntnis; latcanszy: decretum, decisivum, decisum, sententia), tiz tebe, nech je w kriminalnej wjezy abo w zivilnej ſtoržbi date, nenaſtupa a iſi tu abo tamnu winowatosi, ſchtrafu a t. d. pschitkudj, hortach ſpomnemu prawisniſku mōz, ſotraž wusudjenje a to, ſchtož je w nim ſudniſzy wuprajene, do poſitivneho, placjazeho prawa ſtvari, naſtupicj a dobycji dacj, mieniwscht, ſo je wopake a neprawe, tak ſo ſo pschi ſim ſpoſoſciej a ſmjerowacj, ſo ſchtrafi a temu, ſchtož je wusudjene, podcijenvej nočezch, dha masch ſciaskom a w biehu ſpomnennych 10 dnjow, hdzej a tak dohlo hacj je to dovolene, ſakonjy poſtajeny prawisniſki ſrijed (Rechismittel) pscherciwo tajſemu wusudjenju ſapoloſicj. W zivilnych wjezach je taſti ſrijed pak „appellazia”, pak — a to nojhufiſtico — „recurs.” Zeho mōz je ſtajnje ta, ſo wón wusudjenju prawisniſku mōz nadobycj neda, ale wele hole zyku ſtoržbnu wjez do druheje instancji ſ druhemu, nowemu wusudjenju, psched wych ſudnistwo a nowu druhu wychsnoſz, wych ſamej, ſotraž je prjensche, predawsche wusudjenje dała, ſtejazu, ſ nowemu, druhemu wusudjenju pschinesh. Potom prají ſo: „ta wjez je do druhego wusudjenja iſla, ſo ſapostala.” W krimi-

**Znaj we dobrych dniach,
dha smiejesz w tym czasie.**

Hodžinu wot Lipšta ležt wosada Schumfeld. Tam je jedyn sa duchomneho postajeny, kotrehož meno ho tudy menowac̄ netreba. Boh je jeho meno do knihow živjenja spisal. Tułón duchomny bie njehdý 13. stanow źrenia Jana cíjata, a schtož tam steji, jemu jara k wutrobi dřjesche. We tym stanow menujzy ho poweda, tak je kres Jeſuš Khrystus swojsim wuejomnikam nohi mysl a prajit: herempeł hym ja wam dak, so byſczeje tež wy cíjinti, jako ja wam cíjint hym; jeli so wy taſte wjeſe, sbožni sę wy, hdyž wy je cíjincze. Tute ſłowo bje tón duchomny we swojej biblit cíjata

a pschi hebi myskil: to je tola wiejsze nasz skóznik
k nom duchownym rycjal. Nam najbole salezi,
so sa kladvych staracj, pschetoj jest my ruzy do
klinu wokojsimy a so po kladu b horje neberemy,
sabu dha mœjemy my na kijeku stupicz a wot
luboszje przedowacj?

Bes tym pschinđje tón drohi čjaš, we synt
1846—47 wulka nusa sawoča so ja khudy lud.
Bjerny so nebjechu radjite, iako bychu poklate
byke a schtož so wot nich wusova, to bie shnile,
čorne a khore. Duž bje dobra rada droha. Do
schumfeldskeje wosady sluscha 12 wšow. Jenia
pici druhéj blisko leži. We nich bydla tamšny
khudych dželacjerow, kaj wschudjom we bliskoſti
wulich mestow je, we kotrychž wifikowanje a fu-
rowanje kecjeſtei. Ale we tym času tež wiko-
wanje nendjeſte, runje kaž mlyn s mjerom steji,
hdyž mlynk nicio mljeci nima. Khleb bje drohi,
bjernow malo, warba jana, nusa wschudjom. Khu-
dži ſebi s tym pomhachu, so po proſchenju kho-
džachu abo swoje džecji na proſcheniſtvo ſzelchu.
Popez durje we Schumfeldži s mjerom nestejachu
a wot ranje do wecjoſta klinotacj neſtaſtchu; je-
dyn proſhet po druhim tam nups a won džecjeſte.
Duchomny dawasche, schtož mojeſte a wjaz hſich-
cjen, hači mjeſeſte. Mjeſotnym wón yak tež prajicj
dyrbetſte: ja wam pomhacj nemaju; rady bych
čzyt, ale Boh wie, so nemaju. Dobrowolne dary
wot bohatych s daloska a s bliſka do jeho ruki pschin-
džechu a won je tym najkhudſkim ſwjeru wu-
bijeleſte. Ale to bje wſchitko runje kaž by jedyn
wodu na horzy kamien lat. Won widiſte, so
te dary janemu khudemu wele nepomhachu, a so
je to khroma wiez a jenož na khwiliſtu pomha, hdyž
so jenož jałmožina dawa a herwaf so nicio ſo
khudžinu necjint. Won to wulke hubenſtvo ſwo-
jeſte wosady we ſwiernej wutrobi wopomni, jemu
to a tamne do myſlow pschinđje, ale nicio ſo
jemu prawie lubicj nechasche. Won pscheinſtie ſwojeſi
ruži k neſham, won modlesche ſo k ſwojemu
kniesj, ſo by tón jemu radu dak a pucj k pomozę
poſakat.

Jedyn dżń dżesche duchomny do jeneje bliżej wsky, so by khoreho wopytał. Na pierzu setka jeho żona, kotoruž bierze snajesche a lotrejż syn k nemu na pacjerje khodjesche. Wón wosta siejo a praschesche so jeho: kaha dha khodźi? Else, wotmolwi wona. Czoho dla? krasi duchomny dale. Swoptredka ta żoni s ryżu won nechache a jako won nefasta, ju naprawschowacj, wotmolwi wona płakajo: ach! ja a mój syn dyrbimoj do jaſtwa! — Do jaſtwa? czoho dla? dżesche duchomny. — Ach mój nemiejsachmoj niego k jijedjt a duž — — Staj stronykoj? — Zona meleżesche a duchomnemu bje, jako by so kum:ń jemu na wutebu lehnyt. Macj a syn paduchaj! — Macj

a syn wobaj do jasna! a to je tón syn, kij pola me Bože słowo wukne!

K pomahnju sow nebje. Temu duchomnemu pak bje, jako by Boh psched nim stekal a jeho wobłosiecy chwyt. Do myślow temu psichidzecu podowane podendżenja, kotrychś so dopomniesche a hłos Bži k nemu prajesche: cijelna nusa porodzi duchonnu a duchomnu cijelnu; i nusa psichidze hręch a s hręcha nusa. Tak to mostacj nemioże. Ale schio wje rabu? schio pokaže prawy puçj k pomozy? Poßkhaicje, tak ta wjez dalec djesche.

Nedawno po tutym podawku psichidze wucjet se kusodnese wón, i Reudnicy, a poweda temu, so je wot bohateho muşa zylu horskiej penes dostat, so by je khudyム wudjelić. Saha dha my te penesu najslipe nałożtmy, praschesche wón so knesa duchomnemu. Temu pak ta wjez psches hłowu djesche. Wón pschi hebi tak myblesche: schio pomhaja te penesu? hdyż my je tym khudym do rukowu dany, dha jím jadyn wujitk neßchinesu; na khwilu drie moja khudyh sweselie, ale s wetschego so psichepija a p'heçlinja, a hdyż su wudate, dha nicjo wot nich nimaia. — Dha na jene dobo, jako by temu kwojaty duch njeſtcho nutschak, wje wón schio! Wón wobſankny, so chze se swojej woſadu ryczeſi. Duž synne wón so ſwoje bliſto, a piſche liſt na ſwoju woſadu, da jón cijeschecz a ſzele tón we wſchech gmejnach woſolo. Piſak pak bje: schioz chze so wot Schumfeldiſch wobſadnych ſe ſwojim duchomnym wurdjowacj, ſak by ſo hubenſtu khudyh wotpomhalo, a schioz we Božem mentem ſu radu a ſe ſlukom wozogny. Hci chze, tón chzyl ſo 10. februara popołnju dwjemai we schulſtei iſtu: w Volkmarzach nutschnamakacj; ale we prawym czaſu, pschetož dny ſo kusche a cijma ſo ſabje ſapocđina.

Tak ſo tón postojeny djen, menujzy 10. februara 1847 psichiblizowasche, a jako biesche dwie wotbiko, ſendje ſo ſteje wulſkej woſady we Volkmarzach — hudejce, ſak wele mužow. Pjatnaczejich wſcho do hromady bje. To bje ſi, lara mato, ale tón duchomny ſo nestoić. 15 mužojo, prajesche wén pschi hebi, to ſu hiszczieniſjo wiazny hař 12 i dwanaście ja oſcholio ſu junu to ewangelion Jezu. Chrysta po wſchém ſwiecji roſpiſejeralt. Wón bje dobreye nadzije a džakowasche ſo Bohu, ſo bje wón tych pjanaczej poflat. Tón vachomny bje hebi tu zylu wjez domaderje pschemyslit a ſ dwi maj do wymaj psichejelomai dobru radu ſtakadowat. Tón jedyń dobrę psichejel i je jeho hamski pomožni, tón druhi jeho knes a ſbožni. Taj wobaj chyžibraſ ſobu pomhacj. Duž, jako wón tych pjanaczej wohlada, praji wón k nim: Lubi psichejelio, we nashei woſadzi ſtudnje wonblada, ſo chze ſo jenemu wutroba ſamari; cijelna nusa a hręch we nej

móźnie knegitaſ; naſče khudjinske khjeſje ſic volne, khudeho a besbožnega luda; dečko nebudje trati, dha budje kójda khjeſa pola naſ khudjinska khjeſa. A na to poweda wón jím wot teho wſchego, ſchtož biesche ſe ſimojimaj woſomaj wohladat w Schumfeldzi, we Volkmarzach, w Reudnicy a we wſchech druhich wſbach teje woſady; wot teho dojazdzeho khija, wot proſcherſtwa, wot ſanerodzenych djeſci, wot woſilſta, furwartſta, paduchſta, — kute poweſje tak ſrudne, ſo ſo duſta ſtrójeſte. Dale poweda wón jím wot wſchelakich wuſtaleniu ſa khudyh w Barlini, w Hamburgu a druhien, a ſchto je ſo tam cijinko, ſo by ſaſo khlieb do dgmow a mjer do wutrobow psichidz. Tebo dlo, praji wón, ſda ſo mi, ſo nemóžemy pschihlapowacj, ſak pola naſ ſe a nemóžemy jadyn, wot naſch ſyfewacj, hdyż my tež pola naſ na psche, mjenenje nemýslimy. My dyrbimy troje cijinko, praji wón — my dyrbimy na to djeſkacj, i prjez nemu, ſo khudy lud lutowacj wutne, pschetož ſlutniwoſ ſe jama, ſak tež ſo hłod ſarbie; i druhemu dyrbí ſo tón, ſiž nicjo nima, podperacj, ale na prawe waſchnje; i treczemu dyrbimy my ſo ſa djeſci khudyh ſtaracj, ſo wone neſanerodzaj, ſo do ſchulje ſodja a po proſchenju wokolo nezbiehaja, ale ſo horecjhahu we behabojasnoſi q napomlnianju ſ temu knesej. To troje mamy my cijinko, hdyż chzemy tež wulſkej nusy bes namſ wot pomhacj. Na te tsi wjez dyrbimy ſwojus ſedje biwoſ ſložci, hdyż neſmje ſo hubenſtu a ſhu doba pola naſ poweſhici. Schtoha mjenicje k temu?

Hdyż bje duchomny to wupraſit, dha bje ſo multrowanie a hłomu tſchaſenje bes tymi psichidzonymi. Pschi předku cji pjanaczej wſchitz melczachu a ſ mjerom ſedjo woſtachu. Wóry pak wuſtupi ſedyn a praji: knes duchomny ma prawje, a druhı pschidzai: haj prawje wón ma — ale —. Ale — haj — ale prajacu na to wſchitz druzh. Schto je „ale“, praschesche ſo njeſt duchomny. Ale — ſaha dha chzemy my to wureſ, bu wotnolwene, lubi i ſutowanju wabie — khudyh podperacj, — ſa djeſci ſo ſtaracj — ſaha dha budje to mžno? Na to duchomny wotmolwi: to tak nemóžne neje, ſak wonblada. K jenemu dyrbimy my tu zylu wjez ſenož ſ prawej wſeru do Božej pomozy ſapocđecj a ſ druhemu ju pschi prawym konzu ſapchimy. Pohlaſcje! my nemóžemy tak cijinko, ſak w Barlini, tež niz ſak w Hamburgu; pschetož Schumfeld neje Barlin abo Hamburg. Jeli wam prawje, dha chzu wam powiedzieſ, ſak by ſo hodzilo, wſcho do ſtukla ſtajſecj. My ſaſomimy we nashei woſadzi towařſtvo ſa naležnosſe khudjiny. Schioz je ſobustaw teho towařſta, temu je kójdy khudy pola naſ na wutrobu ſwiaſany, Jezom Chrysta dla. Tute to-

wæistro ma, kru ja præjci, 27 sebastowow. Tucji 27 czo salozimy lutowenju, staramy so sa djeceji khudych a podperamy khudych ludzi. Njetk so prashampi: ichio che pschi tej lutowarni pomhac? Nech to moje dla djerencijo su. Shto che pschi podperanju khudych pomhac? To salo djevecchio su. Shto wet wasz che so sa djeceji starac? K temu czi druzi djevecchio sroloja. Moze tez hinok trechicj, hdvz sich wiazby je; ale 3 krot 9 su 27. Tak ma kózdy swoje wobstaranje a moze kebi to wuswolicj, k czomuž nojwazy lescia a luboszje wobiedzi. To towarzstwo je tak do tijoch džjelene, kaž khjeja do tijoch swow; a je tola jenož jene

(Skončenje přichodnoje.)

Hans Depla. Schtobha noveho, Mots?

Mots Tunka. Hm!

Hans Depla. Ty drze sy mersazh?

Mots Tunka. Haj, a to jara.

Hans Depla. Ale cjocho dla dha?

Mots Tunka. Haj, jako hlech ja wóndbanjo w mjeszi, dha powebasche nectón, so so na hwycieji

tak wele wina nadjsela, so na kózdeho čloweka wschednje yok khany pschindje.

Hans Depla. To tola niežo mersate neje.

Mots Tunka. Ne. Ale to je mersate, so ja newjem, schto mi wschednje moju díjelu wupije. Hdvz bych to shonicej móhk, dha chjik ja krute klowecko s nim vorrečecj.

**Czahi saksochlesynskeje želeśnizy
s budyskeho dwornisheja.**

Do Dražbjan: rano 7 h. 37 m.; všchipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m.; rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopolnje 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 h. 4 min.

Cyrkwinske powjesée.

Krèeny:

Michalska cyrkij: Robert Walem, Kortje Augusta Rychtarja, Kubertského naletka w Tsjelanach, 6.

Zemrjeći:

Djen 26. ostrom: Kortje Ernst, Handrija Keilina, wobydleria na Židovi, 6., 5 l. 3 m.—27., Kryštof Hendrich Stäh, scherz na Židovi, 49 l.—28., Haliza, rod. Micze, nebo Handrija Deutscher, khjejnica w Dobruschi, sawost. wudowa, 57 l.

N a w ē s t n i k.

Bohacji kaž khudzi bychu rad do nebesi pschischli. Jeli niz predy, dha tola psched swojej smerczu kózdy rad na njeckie waschnje pyta, swojemu sbóznikej njeckstu dobrotu wopokasacj, myšlo, so jemu to nebesi woczej derje w nebesach saptaci. Tón knes pak, kotry, schtož wón klubi, wjesie djerji, je prajit: schtož wy temu najménshemu bes čłowekami ejnicije, to sze wy mi ejnili.

Wedjo, so jadyn čłowiek naschemu Bohu a Ebójnikej wot teho časa hem, hacj wón wjazh ham na świecji wokolo nekhodji, cjez abo dobrotu hinač wopokasacj nemóže, dyžli psches dokonenie ruteho jeho słowa, je psched wele ljetami jedyn wožobny muž bes Sserbami, k. Budat, wulfe tamiożenie s ihm samym to sawostajit, so by kózde ljetu dan bes bohabojsnych khudych a slabych Sserbow rośdzielena byta. Dobry a djakomny pomiat, moji Sserbja, budz bes nami tajsemu muizej, kózde ljetu nech ho na jeho dobrotu djakomnie spomni.

Sładniwje pak ho sda byc, ho tudy woprasćec, kaž to pschindje, so w Sakſkej jenož khudzi i Sserbjo, w Prusach pak khudzi i Sserbjo jedyn džel a khori Sserbjo druhi džel tajsko dara dostań?

Dobry domski wotroczk, kij möže menšche drewowe džjelo a t. d. wobstaracj, dostane sa ljetni sdu wot 40 tl. na knezim dwori w Hornym Belsku ślužbu.

Hamburgsko-bremenske wohensawieszja ze towarzystwo
sawieszuje pod na jspodo bni schimi a na jtu schimi wumjenenemi mobilise, maschin, twory, žito a t. d. sa twerde prämije be wschitseho dopłacowanja.

Sawieszja žadanki bere horje pod darmotnym pschedpodacjom prospectow, kaž tež pod swólni-
wym wukasjanom na kózde praschenje

W Budyschin, 1. novembra 1856.

J. G. Klingst Nachfolger,
spezialny agent sa budyske hamiske hetmanstwo.

Hamburgsko-bremenske wohensawieszja ze towarzystwo
potreca k sawieszenju mobilow, motorow a t. d. po twerdych prämiah be-wschitseho dopłacowanja
W Stolpnju, 19. septembra 1856.

Gustav Winter, agent.

Powiślikomine sawieszja ze towarzystwo.

(R. R. r. Assicurazia Generali w Tricoli.)

Saruczący fond towarzstwa **Zidnače millionow 500,000 schyeknakow dobrzych penes.**

Sawieszenja na twory, maschine, mobilie, flot, wumtōżene žita atd. atd. pschedzivo wohnju po tunich twerdzie postasenych prämijach.

Doplaczowanja ho żenje żadacj nemóža.

Pschi sawieszenjach katarstich pschedmetow posicja towarzystwo woszne dobytki.

Sawieszenja kapitalisow a rentow na živienie čłoweskow. Sawieszenja puczowazych su-
blow na dróbach a železnizach.

Wschje požadane wukasjanow dawa **Ferd. Petru**, wokresny agent sa Budyschin a wokolnoſt.

Dwasschoſowa khjeja, psched njeckotymi ljetami nowonatwarena, je w Kotwasy pola Busez na pschedan. Wscho dalsche je ſhonej pola wobſedjerja cjo 31 tam.

Khjejkairſta žiwnoſz cjo. 40 w Nowej Zaſony je s 3 fórzami vola a s 1 fórzom kuſt na pschedan. G. Werner.

Sa Bukez

a wokolnoſz budja ho w tamniczym hoſzeniu na wſazore požadanie na jenym dniu kózdeho tydienia wſchitke modernske reje reje w učicj; schtož chze na taſkim wuknenju hiscje džiel bracj, nech to w bulicjanskim hoſzeniu woszemi.

Robert Voigt,
rejwaiski mischtir.

Pezolarkſke towarzystwo
w doli delneje Sprewe
smje ſhromadzisnu w Borezi
predu 12. novembra popołnju
w 3 hodzinach.

Vichedſydztwo.

Suče droždžie
gylje bylne a po kotrychž ho derje hiba, ma stanje
čjerſtwe na pschedan w Budyschin na ſerbſtei hafy
w welsi, psched kotymž ſtai dwaj muraj wupoz-
ſnenaj. W. J. G. Niecksch.

„V o r s i c h“

žiwenje-, renty-, wjeno- a pohreb sawjeszajzy bank we Weimaru.

¶ sastaranskim lašam, kotrej su so wo wot horejscheho, pod wyskim krajnym wobedzowanjom stejazeho wustawa sa dajeći w ljeći 1846 hač 1856 inel. narodjenych, satojte, je pschistup tej njecko wotwreny.

Sjawnie mjenenie je so wo ihmanshi tuteho spradowanja hižom na najspodobnische waschnje wuprajito a može so to samo teho dla wschitkum tym, kotrymž starosz wo pschichodne swojo swojich djećci na wutrobi leži, k bohatemu wobdzienju poruczic.

So sapiš djećci, hiscje w tutym ljeći scijinomny, so menšche pschinischki placja, hač pschi poszjishim sapisowaniu.

¶ wujednanju pschistupa k tujym lašam a k wudzienju bližscheho wutożowania porucja so

M. A. Flanderka w Budyschini,

agent „Vorsicht“,

w Bislopizach: registrator Schneider; w Schierachowi: mjeſchjanſti ſudnik C. Ginzell; w Kamenzu: registrator Grundmann; w Wöſtorku: G. A. Mörba.

Drewowa taxa
w lichański revjeru pola Ljefteje,

drewonjšcjo „dobry dol“ (gute Zelle).

Khójnowe schejepjane drewo $\frac{1}{4}$ po floſtri 4 tl. 19 nsl.
penkowe drewo . . . . 2 - 14 -
waležki, po kopi . . . . 1 - 24 -

Drewo je woſebnje dobroſje, tež su floſtry
huste a hylne w mjeri.

Tež steja hiscje brjesowe schejepjane floſtry,
wolschowne penkowe floſtry a brjesowe waležki na
pschedan.

Kupowarjo nech so na lichańſkej hajniſkej hjeſi
pola Ljefteje ſamoſweja.

Kandler,
wyschi hajniſ.

So ja ſa swojego muža, murerja Traugotia
Pečha na Židovi, žadyn doth wiazy neplacju, to
ja ſ tuthym woſſewjam.

Marja Pečowa, rod. Heſdanež.

Serbſka protvka

budje prijeni týdien dezembra hotowa.

Wschufich cježenych Sserbow, tijž chyžli k pschichodnym hodam ſaſo pola me moje wſchudzjom
derje ſnate dobre huche droždje kupowacj, proſchu
prawje naležnje, ſo bychu mi prawje ſahe ſwoj
njedjny potreb taſkich droždjom woſſewili (pola me
ſapiſacj vali), tak ſo bych pschewidzicj möht, tak
wele ſich treba budje, a potom koždy ſwoj žadany
quantum doſtač möht.

W Budyschini na herbſkej haſy ej. $10\frac{1}{2}$ w klamach
k dwjemaj muromaj. J. G. F. Nieckſch.

Patentny kołomas ſa želeſne a drewjane
woſki, tajž tež k pomafowanju kožje wſchije druzinu,
w buſtakwicjach po 5 nsl. a 10 nsl, tež
w taſach po $7\frac{1}{2}$ nsl. pschedawa koždy cjaſ w
Budyschini na herbſkej haſy J. G. F. Nieckſch.

Gorniſki a laſi k wobarbenju a laſirowanju
ma w ſara wſchelalich družinach a po wſchelalich
plaſcijach ſtajne na pschedan hotowy w Budyschini
na herbſkej haſy J. G. F. Nieckſch.

Wwaſki kalk, cement k murowanju ſo
moſtym a gyps ſa ſitowanje ma ſtajne na pschedan
J. G. F. Nieckſch w Budyschini.

Barby wſchelalich družinow ſa tycerjow,
murerjow a ſa tajſich, tijž chyždja ſami wobarbecj,
ma ſtajne na pschedan J. G. F. Nieckſch.

Marja Johanna Augustina
Wehlke,

a

Michał Domaška, farat,
ſlubenaj.

W Šekecach a Nosaćicach, 2. novem-
bra 1856.

Zaúdzenu ſobotu žita w Budysinje płaćachu.

Korc.	Wyšsza.			Nižsza.			Srzedzna.		
	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.	tl.	nsl.	np.
Rožka	3	22	5	3	10	—	3	17	5
Widzenza	7	—	—	6	—	—	6	22	5
Ječmen	3	7	5	3	27	5	3	2	5
Wows	1	22	5	1	12	5	1	17	5
Hroš	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rjept	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabήh	7	—	—	—	—	—	6	22	5
Hejduska	6	—	—	—	—	—	5	20	—
Bjerny	1	5	—	—	—	—	1	—	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—

Serbske Nowiny.

Za noweški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař
J. E. Smoler.

Kóžde čisto placi $\frac{1}{2}$ nsl.,
štvortlētna předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na krak
póscé $7\frac{1}{2}$ nsl.

Číslo 46.

15. novembra.

Lěto 1856.

Wopshijecje: Sswjetne podawki. S Viloz. S Dubza. S Mateho Budyschinka. Se Semper. S Bónež. Dopyšy. Autuj we dobrých dnjach ic. Pschilopk. Syjewy. Čajhi saſſtoschles. Žel. ic. Zyrwiniske powesje. Hans Deyla a Mots Lunka. Namjeschtnis.

Swětne podawki.

Saxsa. Kwaſne weſela na kralowſtvi dvoři ſlonečtu ſo ſandženu pónđelu a inkodaj mandjelskaj, menujž rakufi arzywojwoda a tyrolski bohot Korla Ludwig a ſaxſa prynzeſyna Margareta, podaſhtaj ſo wutoru na puež do Tyrola. Wonaj buſchtaj wot zheje kralowſteje ſwojby, wot wyſokich a niſtich ſaſtojnikow a wot wele luda hač na dwórníſczej pschewodjanaj. — W Budyschině djerjeſche ſo 6. novembra prijeni ſlawny a ermy ſud w pschitomnoſi khetro wulkeho poſluchařſta. Dwaj člowekaj, wotrocſt Merſtovſki ſ Khróſtawu a wotrocſt Hejna ſe Semper bjeſchtaj paduchſtwa wobſkorženaj a wuſudzicu prjeniſcheho na 1 ljetu zuchthausa a druhého na 1 ljetu arbeitshausa. — Šaxſe krajne želeſnizy ſu w mjeſazu septemburu 333,529 tl. wunoſchla dale, to je 69,353 tl. wjaz, dyžli lont w tym ſamym mjeſazu. S zyla ſu ſo doſhody ſpomnenych želeſnizow w prijenich džewecich mjeſazach tuteho ljeta na 2,440,670 tl. powyſhile, po tajkim wo 314,272 tl. wjaz, hač konſche ljetu ſa tón ſamý čas. — Kral je pschi ſtađdnoſi kwaſa prynzeſyny Margarety drađdzanskej ſhudobi 500 tl. a tak wele tež arzywojwoda Korla Ludwig darit. —

Prusy. Žena žona, kiz čyžsche wot kralowſkeho ſaſtoinſtwa hońſki liſt mjeſci, doſelj bje ſebi wotmyſlita, na hońtu kholđic, bu wot tuteho wotpokaſana, doſelj w hońſtmi ſaſonju nicž wot žóniſtich, na hońtu kholđazych, neſteji. Wona je ſo njetko na ministerſtvo wobrocjita a tuto čhe tu wjež pschihodnemu ſejmjej prijódkoſoſic. — Sapoſtanž wſchitich njemſtich wěchow, w Frankfurci ſhromadženi, ſu ſo ſa te wuprajili,

ſo by ſo ſchwajzarskemu kněžeſtву k naředzenju dalo, ſo by naſiſepe bylo, hdy by ſo wone ſ pruſtim kralom Neuenburga dla na mjeſtym pucju ſiednalo, k čemuž čheda ſtoni w meni takmenowanego njemſkeho bundeſtaga rad pomozhi byj. —

Nakluky. S Neapela ſu powesje pschischie, ſo tamniſchi kral tež na liſt rufkeho khejzora, poſluchat neje, kothž jemu k khejschemu radjeſche. Žendželski a franzowſki poſlanci ſtaj ſ Neapola wotjeloj, ale ſo by ſo hdyž žadyn wójnski pschihot pschecjiwo neapelskemu krajej ejinit, wo tým ničjo klyſhcej neje.

Franzowſka. Hač runje je ſo franzowſki poſlanci ſ Neapela domoj wróćiſt, dha neapelski tola hischeje pschego w Parisu pschebýwa, ſchtož na wulke neſchecjelſtwo nepokuſuje. — Khejzor a jeho dwór wotdjeržuje njetko wulke a pschene hońtwy, na kothž tež khejzorka a druhe woſebne knenje džiel beru. — W politizy ničjo woſebnje noweho neje, khiba ſo je nowy rufki poſlanci Khelew do Parisu pschijiet. — Hač budje ſo w Parisu nowy kongreſ djerjeſč, na kothymž bychu ſo wſchitke politiske swady nietiſcheho čaza na mjeſtym pucju wuzjintke, neje hischeje wjeſte, doſelj ſebi jendželske ministerſtvo žada, ſo by ſo tajki kongreſ w Londoni wotdjeržat.

Ruſowſka. Tudy budža ſo njetko njeſotre doſthe nowe želeſnizy twaric, pschetož franzowſke towarſtvo „credit mobilier“ je wot rufkeho khejzora dovolnoſ a prawisnu doſtalo, ſchtož ſi tajſe želeſnizy twaric, a to wot Petersburga do Warschawy (kotraž je hžom po dželbi hotowa), wot Moſkwy do Feodosije, wot Moſkwy do Nižnowogoreda a wot Kurska do Libava. Kongreſia

ze na 85 ljet data a ruske ministerstwo rukuje
za 5 prozentow danje.

Turkowska. Njekotre jendjeliste wojnske
lodzje maja tak dolho w czornym morzu wostacj,
hacj budje nowa ruszowisko-turkowska mesa do
czista postajena, a budja psches symu w sinopskim
pschitawu pschebyvacj.

Ze Serbow.

S Zitož. Wondanjo biechu tudy reje a
mjejacu herbszy rejwario a herbske rejwarki nad
rejwanjom dleschi czaš swoje wezelje. Posdžischo
pschitidze pak wulsa czrjoda Niemzow f Kumwalda
a bje borsy widzicj, so su pschitsli, Sserbam
wezelje skasyč. Dolho tež netrajesche, dha po-
czachu haru hnacj a Sserbam rejwarki bracj a
dachu so, jako hebi tucicj to lubicj nedachu, s
piaszemi do nich. Kumwaldzenjo mjejacu swo-
jego najwošebnischego bicjka sobu a ton bje wu-
dawat, so won Sserbow f lohkej prógu se istwy
wumeta. Ale te so jemu po jeho khalvnych
ryczech neradji, pschetož jedyn Sserb jeho pschimy
a suny jeho po skhodji delje, so bje delta, predy
hacj so dohlada. Žatošnje mersazj, so biechu
jeho jako najstawnischego kumwaldskiego bicjka
tafel hanibnje wostronili, chysche won bitwischejo
sabu dobycj, — ale tež na jara hanibne waschnje,
menujz won s nožom nadpad na Sserbow sczini.
Alle tajke hrosne wojsowanje so jemu tež neradji,
pschetož nož jemu borsy wuwinichu a jeho ham-
neho s nowa po skhodji delje sunychu. So je
hebi pschi tym njekotre fulje nabik, to može hebt
jedyn myſlicj a wysche teho je ta wjez najske
hjgom f wobskorženju pschischia.

My pak prajimy, so so nam sianwe wezela
jenož tehdom lubja, hdyz na nich mjer a pokoj knježi.

S Dubza je nam powesz pschischia, so je
tannisch farač, k. Halka, wumret.

S Makeho Budy y schinka. Wondanjo
pschivese so bobustaw wuberka trakawskiego ra-
tarstwa, k. Langie, k nam a pschedopa k. ry-
czerublerej kind ei diplom, s kotrym jeho spom-
nene towarzisto sa swoj korrespondowazh bobustaw
pomenuje. Knes kind je w Saksiej prijeni, ko-
tremuž je so tajka cjeſz dostata.

Se Smilneje. W nožy psched naschej
kermischu su pola nascheho knesa fararja nepro-

scheni hofzio pobylí a jemu wschitke kermus bne
iijedzie, jako tytanzy, peczenje, piwo a palenj
wotnošili.

S Bónež. Tudomny wumeřkar Wehla
padje 30. oktobra tak nesbožomne s rjebla na
huno, so dyrbesche sa njekotre hodziny wumrecj.

D op i s y.

Z Prahi, 11. novembra. Sonđenj tydjen
wophta naš, hacj runjez na skotski czaš, w tymle
czašu jadny hofz; wž jeho tež wscbitu derje fna-
ječe, wophta naš kožde ljetu, a druhdy tak dokho,
so hebi pschitemy, so by skere a liepe 'aho swéj
puči štov; ton kracj pak nemjeachmy žaneje winy,
so na neho hóřkovicj. Wschetoz hedom, so bje trochu
Prahu wobhladač, shubi so tak nahlje, so nichio
neshubi, hdye je wostak. Tidom hofz biesche hnjech!
Vjat, 7. novembra rano wokolo 7 pocja prijeni
hnjech f blukich mrczelow svadovacj a so po semt
roslijevacj; tola djeſteče so jemu ilje d. ſz; bu
menujz hnydom do mostroske pschewobrocjenj;
dopolnja wokolo 9 pocja pak tak bylinje hicj, so
bu wo istwie trochu cjeſiclo a hasu bjeļa plachta
krvjeſche. Tola tež tutemu djeſteče so, faz p. je-
nemu hnjehej a spodobny na ludjaze nadjeſte ro-
bieža so do wodn. — Sa mjeſaz november je
poſtota biekleho hli ba sa 6 krajari (2 nbl.). 1 punt
a 24 1/4 lutow cjeſiza; toni w tym czašu bjeſte
jenož 1 punt 7 3/4 lutow cjeſiza; poſtota corneho
hlijeba sa 6 fr. je 1 punt a 30 lutow, toni bjeſte
1 punt a 10 lutow. Punt horjaceho mjeſa placit
w mjeſazu novembri 11 fr. (4 nbl.), toni w tym
czašu placiteste 14 fr. (4 nbl. 7 np) — Schitož
je so hietka w Brasi na tune jabluka a kruschwie
wezelit, teho je kosa lisnyka. Menahladne jabluko
placzi krajare, a jelj hjeſteje druzinje, je placitina
wele wyscha. Tak menowane „borederofte“ placja,
hdyz jenož su trochu rjane, 3, haj 5 fr. jene. Tak
droht had nepomnia tudy so dolhi czaš. To budje
Bože djeſecijo wjeſeje tež f cjeſcenolſteſtymni ja-
blukami bote lutowacj dyrbecj. — Tuta drohota
ma swoju winu we tym, so so hietka had jara
radit neje, a so hietka f polnzych Čech, kž
Prahu najbole se hadom wobstataja, najwiazhy ſadu
do Lobju do wulraja dje. — Raz so poweda,
čredža tež na cjeſickich ſeleſnizach tajke w. ſw. twaricj,
fajez su we Saksiej, menujz f nieshodem po
bosu, bes tym so maja njetsiche wosy swoj nut-
shod w prijedu. — W cjeſcej nalutowanji bi w
mjeſazu oktobra 423,347 schjeſnakow sapolejenych
a 407,241 schjeſnakow wuptacjenych. — Dr. Böhm,
direktor prajikeje hrjeſdačnje (Sternwarte) je ny-
zkoſi Prahi nad hýpernym morzu wobliczil, a
namakał, so je hwyſdačnja 106°03' winſkich hajnjiow,

Wóslowa pak spola staremječejskich mlynor) 979 wissich hajnów wyske hymneho moria. (1 winisa hajen (Kloster) je nsehdje $3\frac{1}{2}$ lóbcji). — Hendrich Sucheczi, dotalny pomorzy wuejter na herbskim (Lemberg) gymnasiu, je sa wurjadneho professora pôlskje rycie a literatury nu vrâstu universitu powokany. — W cijeskich nominach „Lumir“ cíatachmy we 45. cíjile (6. nov): „W Žitawi wushadja dwójz sa tydzen „Lužičan“, cíasopis we lužiskej ryci, wo politicy, starinach, wo rólnistwi a písekupstvi, s wošebitym vohladom na herbske wohydleństwo wóbeju Lužicow. Redaktor je knes Selsert w Žitani.“ Dolež w herbskich nominach nicio wo tym shonili nejsmy, necha ho nam to prawie wjerić, wošebje tej teho dla niz, so we Njemzač wushadja. Proshym teho dla redalziu herbskich nominow wo wobswernisczu rosprawu, kaf so s tutym „Lužičanom“ ma. (To je drje selhana wjer: píshetož my nicio wo Lužičanu shonili nejsmy. Ned.)

Stawiznař Palacki je tute dey w Draždžanach po-był a tam někotre wažne, dotal jemu njezname pisma wo kuježerstwie krala Ladislawa (kuježese w Čechach wot 1453—1457) a Jurja Podjebradskeho (kujecze wot 1457—1471) namakal a přepytowal. — Pola J. Pospíšila je tele dny Ferd. Mikowcowa zrudnohra „Dimitr Iwanowici“ cíščna; tuta słusa k najdospotnišim wuptodam českého basniestwa w nowišim času; dramatiske jadro, kharakteristika a ryč su jara dospolne. W zaňdzenym lécce bu tuta zrudnohra na českima dži-wadle hrata a spodobaše so jara.

Rutuj we dobrych dñjach, dha smijejesc w slym čaſku.

(Skónčenje).

Na to su cíi pjatnacjo saſo prajst: haj, ale — a hdy by — a tak daloko. Ale ión knes duchomny je jim s Božeho słowa i noweho wšcho wuložil, kaf je kſchecjanska písekulsknos, so vo kudzych horje bracj — a te „haj“ a te „hdy dy“ su píshed Božim słowem cíefacj dvorbiale. Navošled pak su wšichly pjatnacjo píshes jene písekulski, so knes duchomny prawje ma a so džedja jemu pomhacj. Woni su sebi we Božim meni ruku na to sawdali, wšichliko dalsidje sarjadowali a to a tamne, schtož bje hiscejen nurne, postajili. Saſo bje wšcho w cíistym, dha bu wobſanknene, so s vejenim haperleje wšcho so sapocjcz ma, a to bjechu hisceje 6 nedjelje. Boh daj swoje žohnowanje!

Tak bje to towarzisto hotowe. Neboſceje so píshed 1. haperleje; jeli ión knes Jelus Chrystus ſ namej je, dha my s hanibí nebudjemy, prajesche duchomny; hdyž pak bes teho ſameho tu wjez

sapochimnem, dha ſmy ſhubení. A weprawdji poſtajeny džen we meni teho ſneſu we Štumfeldzi to troje towarzisto ſwoje dželto ſapocjczes. Da chzu wam tudy jenož powedacj, kaf i tym lutowaniskim towarzistwom dželte. W chetoz ſlutniwoſz je wajna wjez a nusna píšci wſciem dobrym ſapocjaku. Haj, schtož prawje bo modlicj dha: nasf wſchledny khlieb daſ nam dženža, tón dyrbt naſpriódzu lutowacj wufkycz.

Duchomny a jeho dobrí píšcejelo, kotsiž ſ nim to towarzisto wuczinachu, wopomniču to a dželcu ſ tym khudym ludjom do jich kſejow. Tak píšciniože tej jedyn ſ teho khudzinskeho towarzista do domu khudeho dželcerjerja. Muž bjeſte na dželi a žona ſedj ſhe ſa kħachlemi a kſaſte bjerney. Ach! ſkorjeſte wona; wono neje ſ wutracju! Tu je horný bjernew; ſa te ſym ja dyrbiala 10 nſl. placicj; zylb džen dyrbi muž dželacj, predv hač tak wele warbuje. A njeſt hiſcejen žadyn khlieb, žane drewo námam, — a buſne ſo tej roſtorahu — khudym ſo tola ſlje dje. Luba žona, prajesche tón Štumfeldſki, kij bje ſ nei píšciſko, ja chzu wam dobrú radu dač; lutujec, dha ſmjeſcie ſo ſjeve. — Štoto — prajesche ta žona, — ja lutowacj? wot cíoho dha? — Wot waſcheje warby, wotmolwi tón muž. — Ach luby píšcejelo — djesche wona, — to je tak bledjene, ſaha dha móje naſch jedyn lutowacj? te kročki, kij mož ſ mužom warbujemoj, du ſ ruky do huby; ja ſo ſwojemu Bohu džafuju, hdyž ſ díjecimi hlobní do kža hice netrebamy; lutowacj? ja bych radu wedžila, kaf mohla ja lutowacj, wſchal nicio wſche newostane.

Luba žona, prajesche tón ſobustaw teho towarzista, wſche wostacj nicio neſmje — ale schtož wu natutuſecje, dybli ſo ſ najnusniſkim potřebnoskjam naſočicj. Hlejcie! tu macje wu horný bjernew; ſa tón ſe wu 10 nſl. dala; to je žalobnie wele. Hdyž ſchtyri ſaſke horný kufice, dha to 40 nſl. wuczini. Ša 40 nſl. možecje wu pak zylb kóz kufice a to je dwaſ ſroči wlaſy džili wſchich 4 hornow. Da ſo mož prascham, cíoho dla wu zylb kóz na jene dobo neſkufice?

Wu drje ſo tak prasbecj mójecje, prasi ta žona, wu ſebi žanych kufice netrebacie; ale ja, ſaha dha byb ja zylb kóz kufice mohla, hdyž hiscejen ſwoje žive dny žane 40 nſl. neſym hromadje mjeſka? — Na to vraju ja, djesche tón muž, dyrbicje wu lutowacj; schtož nicio nelutuje, tón teſ nicio nima. Kaf wele warbuje dha mož ſa džen? To ja runje won newiem! wotmolwi wona. Ale tak nimalje, prasbeche won ſo No 12 nſl., móže byc, hdyž wysoko píšciniože tej 15 nſl. — My chémym ſtajicj, ſo won 12 nſl warbuje, ſowedaſche won dale; ſchiesz dnjow won

dijek; schiesz kroč 12, to je 72 nsl. sa tydjen. Schioha wy mjenicje, nemoječe wy wot tuteje sy 10 nsl. sa tydjen wusbytkowacj?

Zona tchafesche hlowu: ja newjem, hacj by to schlo!

Wono dyrbi hicj, wotmolwi tón muž; wschak wy te 10 nsl. jenož na bōk pokojicj trebacie sa was, sa wascheho muša a sa wasche bijecj. Zona dyrbi mudre bycj. Ja chzu wam wulicbowacj, kaski dobrik wy wot teho smjejecje. Kóždy tydjen wy 10 nsl. na bōk pokojicje, to ſu sa dwie nedjeli 20 nsl., to wuzcini na mjeſaz 40 nsl. a na 6 mjeſaz 240 nsl. Hdyž wy teho dla 1. haperleje lutowacj sapocnecje, dha macje wy pschi konz u septembra, hdyž nasyma pschindje, 240 nsl. abo 8 tl.

Ach! prajesche ta žona, te žanh 6 mjeſazow ležo newostanu, te tola ſaſo preč du.

To pak nešmedža ſu ſaſo wudacj, djesche tón muž. A ſo bvhceje psched tym swarnowana bvka, ſo wy preč nedacie, dha dajeje mi te penesj, ja chzu je wam ſhowacj.

Ta žona pohlada na neho, jako by ſebi myſtila, ſo won jei k lubu ryci. Schto hladacie na mne, praji won; ſchto wy mjenicje? myſtieje wy ſebi, ſo chzu ja waſ ſjebacj. Nje! Boh je moj ſwiedk, ſo ja derje ſ wami mjenju. Ja pschi tym wostawam a dowam wam tu radu: dacieje mi te nalutowane penesj; ja chzu je wam ſhowacj. A ja chzu tež k waſchemu ſuhodej k Wilkež Janej hicj a jemu tež prajicj, ſo by won tak, kož wy lutowat, a to nalutowane mi dorjericj a k wschtikim ludjom wo wſy chzu ja hicj a to ſamo jim wschtikim radicj. Kóždu nedjelu chzu ja potom pschinicj a to, ſchtož ſe ſebi nalutowalt, ſobu wſacj. Tute penesj to towařtvo, kotrež je ſo ſakozko, ſhowa, jako bvhceje wy je jemu požejili, a wone čze wam hſchecjen tež wjestu daň ſa ne dacj. Nasymu, dha ſu bjerny tune, to wy wjeſhe. Tehdom kupimy my ſa te penesj, kotrež ſu ſo wo wſy nalutowale, nimalje 500 forzow bjernow, a niz jenož bjerny, ale wuhlie, drewo, zyu hromadu. To wschitko je tuniſho, hdyž ſo wele na jene dobo kupi, hacj hdyž wy jo po ſliedornych pola klamarjow abo druh-djen kupuječe. Njetk pschindječe wy k nam a prajicje: ja mam pola waſ 8 tl. dobrich, dacieje mi te penesj, ja chzu ſebi bjerny a drewo kupicj. Dobre, prajimy my, nechacje wy bjerny a drewo wot naš bracz, to je wscho pola naš tuniſhi, dyžli druhdjen; my chzemys wam ſa 4 tl. bjernow a ſa 4 tl. drewa dacj. Tak macje wy na jene dobo tak wele hromadje, kož hſchecjen jenje mjeſte neſje. To ſo wam ſda, jako by wam darmo bylo a ſluſha wam tola ſe wschjem prawom. Sa e wjezy netrebacie wy žadyn čerweny penesj

wjazy wudacj a ſe be wſceje ſtarachje, hdyž ſuma pschindje. Hdyž pak neſje lutowalt, dha macje dijen wote dija nusu, newiesje, hdyž pe-nesj ſow bracj, kupuječe a požiujecje hſchecjen ſow a tam, dyrblicje wscho jara droho placicje a dostaneče k temu hubene wjezy. To móže ſlepý widjetj! Nimam ja prawje, žona?

Na tojje waſhnie je tón muž ſ teho towařtwa tu žonu naręčał, ſo wona prajesche: dobre, ja chzu lutowacj a won djesche dale wot jeneje ſhjeſje do druhelje a ſ nim cij druh ſ towarschojo wschu prožu nałożowacu, ſhudym dowesz, ſak wuzitna, buſchna wjez to by byla, hdyž byku lutowacj čzvli. Pschi tym pak ſu woni ſhonili, ſchtož ſu druh ſez ſhonili, kij njeſto dobreho a roſomneho ſu wuwesz vytali. Ludzjo ſim ne-wjerjachu, ſo jim pschecjiwacu a ſo jim ſmjejachu. To je to najwetsche hubenſtwu na ſwjeſti, ſo ludzjo njeſto dobreho, hdyž je nowe, ſ wjeſtej nedowjeru ſacjifiku. Kóždy wostane pschi ſtarym a terye ſwoju staru ſchjeſzeku a kash hacj do kelen w běčci, radſho, hacj ſo by kuf ſuwitowat. Jenož malo jich bje, kij na dobru radu teho towařtwa poſluchachu, a ſwoje nalutowane kroſki jemu na ſhowanie dovjerjachu.

Schtyri mjeſazы bjechu ſo minyle, meſa, junij, ſuſij, august a kaž kóžde ſieto ſo to ſtan, ſep-tember tu bje, hdyž hžom dny ſo pschitrotſjuja a wscho ſo na naſymu hotuje. Dha pschindjechu cij lutowario a prajachu: lube towařtvo, daj mi to moje, ſchtož mi ſluſha. Dobre, prajesche towařtvo, ſchto chzech mjeſej? Ja chzu mjeſej ve-nesj, praji jedyn; ja pak chzu mjeſej drewo a wuhlie k tepenju, druh; a ja chzu mjeſej bjerny, tseči. Kóždy dosta, ſchtož ſebi žadasche, abo penesj, abo drewo, abo wuhlie, abo bjerny a wschtiko we tak bohatej mjeri, ſo ſo kóždy džiwaſche. To bje weſelje, runje jako by Boje djeſcio ſhudym ludjom wobradilko. A njek ſowedaſche ſo we wschjich wſach, ſo je ſela krabna wjez ſ luto-wanskim towařtrom. Dokho netrafesche, dha ſe wschjich ſutow ludzjo k temu towařtwu bjechachu a ſwoje penesj pschinowacu, wele a malo, po tym, jako kóždy mjeſesche. Žadyn dijen ſo ne-miny, ſo nebychu mnosy pschitſlli a prajili: towařtvo, ſshowaj mi to, tak ſo bjechu wot 1. haperleje hacj do poſleneho dezembra — budacieje ſak wele — nalutowalt; menujz 2990 tl. 14 nsl., a to neje žadyn mały kapital. A hdyž jedyn pschi tym wopomni, ſak wele byku hudyži djeſaciſjerjo pschepili a pschecjiili, hdyž to towařtvo neby bylo, ſak wele penes byku preč ſmetali, hdyž byku ſebi pola klamarjow te nufne wjezy, kož bjerny, drewo a teho runja kupili — dha je ſjawne, ſo wení we tych džewicj mjeſazach 1500 tl. kož darenych dostachu. Klamarjo a palenzijo pak bjechu jara

sti a hwarjachu na to towarzstwo, pscheskoj woni mjeſachu ſchodu.

Hdy by pak ſchto ſebi myſlit, so ſu ludzjo hnydom dobrotu teho towarzſwa ſpōnali, a ſo muijam, kij bjechu je ſakojſli, djakowali, dha by ſo won molit. Žako ſo menujzy tym ludzjom drewo wudzielesche, dha wokaſche jedyn: to je malo; drugi mörchesche: drewo je molte; tſecjt ſwareſche: ſa moje dobre penesy chzu ja tež dobre w jey inieſi. A tola bje wſchitko dobre, kaž jeno mojno. Ale towarzſto neda ſo psches taſke hroſne ryčje blebjakow molicj. Wone bje ſebi psched Bohom ſwiedome, ſo nebie nikoho wo ſadyn čerweny penek pschitroſli, ale wſchitko ſ najljeſpschej ſwiedomniwoſzju ſarjadowalo. Teho dla je tež dale ſlukowalo, nerodjo wo hwarjaze huby netoſomnych. A Bóh je ſwoje žohnowanje k temu dat. W ljeći 1847 bje 479 ludzi ſtora 3000 tl. do lutowarnje daty; w ljeći 1848, hdzej bje ne mijera dla tež wſchudzjom malo warby a ſly cjaſ, je 972 ludzi abo wokobow 7585 tl. wusbylkowalo a w ljeći 1849 pak 1140 ludzi 11,600 tl. a hdzej runje ſich wele je ſebi bjerny, drewo a penesy wotebrako, dha je tola pschi konu ljeta 1849 we poſtaſdnyz 7056 tl. wostało, kotrež ſebi ludzjo ſa čaſhy khorozjow abo druheje potreby ſchowachu. Neje to kraſnje? A hdzej by jedyn pschi tym wuliczbowacj mókt, tak wele ſylſow, nufy, ſtykneſje a hubenſta je ſo ſ tym penesamt we ſchumfeldſtich gmeinach naſutowalo, tak ſu ſo ſhytowanja k wſchelkim hrječham, k paduchſtou a k nespokojoſnih psches to pomenshile, tak wele mijera a jednolty je ſo we ſkſeſzjanskich domach ſaſydlilo — dha by ſo jedyn djiwak. Gjlowek to pak wuliczbowacj nemóže — neje tež nufne — Bóh wſchewidomny to wſchitko wje a pschitporja na potajne waſhne ſwojego kraleſtwa móz a žohnowanje.

Hdyž pak taſke wjeſze, djiče a čińcje teho runja!

Priłopk.

S Droždjią. W nozy 11. oſtobra padże w ludomnej knejſej wowcjetni fruch wercha delje, psches cjoz ſydom wonzow wo živenje pschindze a to woſebje psches to, ſo ſo wonzhy ſe ſtrachom bromadu ſtokachu a ſo tak nieſotre ſaduſychu. Dofelz wowcjet padanie wercha borsy pytny a wonzhy preči wotehna, dha bu wetsche neſboje wotwobročene. Wina taſkeho deljejanenia bje ta, ſo bje werch wot paru pscheſtrany a ſe ſynom jara wobezejem.

S p e w y.

W i e r a.

Echtó ſe, kij ſagpi nadjiu tu rhanu?
Ju, kotrež naſchej duski troſt a radoſz da?

Miſmenuj ſotwizu, kij nihdý žanu
Kođi živenja ſkym žołmam nepoda.

Mi poſaj na nebiu tu hwsedbu jaſnu
Ju, kotrež nihdý ſo eji neſkhowa,
Schęze pschi rowi ju wiđiſih hlyſhęgo kraſnu,
Sam troſt eji jeſe ſwjetko pschiwiwa.

O menuj mi tón hłosz a jaſyk Boži,
Kij ryczi ſtajne w twojej wutrobi!
Gſam tehdom, hdyz ſo wſchinoſz k tebi ſloži
A dwiſel eji twój miſer kraſny roſkoſci.

Haj wjera, wjera je tón rycer̄ ſławny,
Kij ſtajne ſteji pschi tebi a wojuje,
Won je twój pschewodzeř tón dobyr ſprawny
Na pueſu k nebiu, tebi k boku bje.

Duž wjera, čloweče, ſkhowaj Sam we ſebi,
Mech nihdý, nihdý ſo eji neſhubi:
Dha buoje wona ſotwiza tež tebi
A pscheczel, kij eji nebiu polubi.

Verta.

Gzabi ſakſkoſchleſyńskeje želeſnizy ſ budyskeho dwórniszcza.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pschipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieczor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wieczor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hdz. 4 min.

Penežna płaczisna.

W Lipsku, 14. novembra: 1 Louisd'or 5 tl. 16 nſl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; 1 połnowaſazny čerweny ſloty abo dukat 3 tl. 5 nſl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; winſte bankowki 97. Spiritus w Wroclawiu 13 tl.

Cyrkwinske powjesée.

Werowanaj:

Michałska cyrk: Dr. Křeſćan Bohuwěr Psul, gymnasialny wučer w Draždžauach z Hanu Ernestinu Hedwigu Jakubec z Budyšin.

Křčení:

Michałska cyrk: Amalia Verta, Hanje Leſanske ſe Židowa, nem. vj. — Maria Helena, Grusla Eduarda Büttnerja, wobydlerja w Makſejach, vj. — Hermann Reinhard, Grusla G. E. Jakischka, mlyn-woſhēdzeřja w Hownſowi, ſi.

Pođanska cyrk: Anna, Miſławſcha Niedla, khejnka w ſkolej Dörfelj, vj.

Zemrjetaj:

Djen 2. novembra: Kołka Hölz, wobydleſ pod hrodom, 72 l. — Jan Ernst, Handrija Renča, fuſblerja na Židowi a ſkejſtarja pschi michałskej zdrſti, ſi, 5 l. 9 m.

Kak

rozom

Hans Depla

wó řitaj

a

a

Mots Tunka

ludži pôdla

* * *

* * *

Hans Devla. Hu, hu, hu!

Mots Tunka. Esh dha iv khory?

Hans Devla. Khory runje won niz, ale sumia
me wobhehuje, když ſebi pomylu, kaf je ho psched
njeftotryni dnami jenej wbohej holzy wo R. newis
nowacieſ ſechlo.

Mots Tunka. Rak dha tola, Hanho?

Hans Devla. Poſluchaj! Hacj wona w

khlejnych dursach fleſeſche, a ſirvenu wo roky pſchi-
hadowaſche, dha nenadzij ſena ſla žona na nju
pſtiviteſ a ju tak ſara wuwliſta, ſo budziſche ju
ſtoſ ſtongowala, nebuſiſche niſchton, kif runje nims
jeſeſche, teſi wbohej ſteſele ſmerinje niſu wuyomhala.

Mots Tunka. To je tola ſa tu žonu jara

wulka haniba!

Hans Devla. Si na nju!

N a w ě š t n i k.

P r ó ſ t w a.

Wot wele ſtronow je ho ſa tym praschalo,
kaf ho to po prawym ſ Budarjowym teſtamenṭom
ma a hacj ho won nemohť do herbfjeſe rycjeſ
pſchelociſ.

Duz proſhy teho dla podriſany w nemi wja-
zych ſerbow, hacj ho neby maciſza po tutej
wjezy ſvelniwie horjewſata a ſerbam wo neſ
kuſ ſroſravy dala, pſcheloz nam je ſara wele
na tym ležane, woſkebie dofeſ ſtekoſi nijenia, ſo
naschi ſuſodni pruſzy herbfje bratſia wot tu-
teho teſtamenta tola wele wjazy wujita cjahnu,
jako my w Salleſej.

J. Heſua.

A u f z i a

korboniſkiſh prutow a twerdych walczkow.

Pondzelu, 24. t. m., dopotuſia w 10 hodzinach
budje ho na kneſich ležomnoſzjach w Nowej Wſy
nad Sprewju wulka džielba ſtejazych jeroljetnych

werbowych prutow w loſach na pſchedzowanſe
ſa hotowe peney pſchedawacj, teho runja teſ
niehdie ſtreci koy wolschowych walczkow.

D r e w o w a a u f z i a.

Pondzelu 17. novembra 1856 budje ho w
Rſhinej Borsczi rano wot 9 hodzinow 42
brjeſowych loſow ſara ſylnego drewo pod wu-
mienenemi, na termii woſſewiomnymi, na pſchedz-
owanje pſchelociſ.

Hromadzenſtienje je w foreci.

S a B u k e ſ y

a wokloſoſz budja ho w tamničim hoſzenzu na
wjaſore požadanie na jenym diju koſdeho tydjenia
wſchitke moderniſke reje rejuwacj wueciſi,
ſchtoſ che na taſkim wuknenju hiſhcie džiel bracj-
nech to w buſicjanſkim hoſzenzu woſſewi.

Robert Voigt,
rejwarski miſchr.

Hamburgsko-bremenske wohensawjessja ze towarzystwo

sawieszjuje pod na jspodobni schimi a nastunischi mi wumieniem mobilise, maszyny, twory, zito a t. d. sa twerde pramije be wschitkho doplaczowanja.

Sawieszenie zadanii bere horje pod darmotnym pschedowaniem prospektow, kaz tez pod swolni-wym wuksanjom na kózde prachenie

W Budyschini, 1. novembra 1856.

J. G. Klingst Nachfolger,
specjalny agent ja budyske hamiske hetmanstwo.

Hamburgsko-bremenske wohensawjessja ze towarzystwo

wotuca k sawieszenju mobilisow, tworow a t. d. po twerdyh pramiacb bezwschitkho doplaczowanja

W Stolpnju, 19. septembra 1856.

Gustav Winter, agent.

 Dwajschowa khaja, psched njeftotymi
ljetami nowonatwarena, je w Kohwasz
pola Busez na pschedan. Wscho dalsche je shonicej
pola wobbederia cto 31 tam.

Bar by wschitkich druzinow ja tycherow,
murerow a sa taisticb, kiz obzedja kani wobarcie,
ma stajnie na pschedan J. G. F. Niecksch.

Psche kózdy festaren y faschel,
psche bolenje na mutrobi, psche dothole tuu
dybawosz, schijubolenje, sajwanje plu-
zow je ton wot medzialist ho radicjela knesa
Dr. Magnusa, wotkennego syskuha w Barline

Placjyna:	aprobjerowany	Placjyna:
1/4 bl. 2 tl.		1/4 bl. 2 tl.
vot 1 tl.		vot 1 tl.

brostowy syrop

brjed, li so w mnohich padach a stajnie
se sykojarym skutkowanjom naložo-
wawce. Tuión syrop skutkuje hnydom vo-
prjenim naložowanjom w hebnje, psched-
wscitkim pschi fasaklym a jachlofaschelu,
spiekuje wukhad krafow, pomensbitostko-
tanie w schijs a wotstronim frótkim czasu
kózdy najsylnitschi faschel, tez ton pschi huchos-
ej i ni a tacjier kreswóczjenje.

Sa Budyschin a wokolnosz pschedowa són
jeniczy brodowska haptika.

Orożowe brostfaramellje,

najlepschi frjedk w wotstronenu faschela a k po-
łożeniu dchania, koz tez k swarnowanju psched
wybarwju pschi fasymnenju w synnym czasu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodow-
skiej haptiky knesa M. Dähinga kózdu czas
na pschedan. Eduard Groß w Wroclawiu.

Wote mine djjelane
draždzanske bentusckie psche krajaze wola
pskicuria tak leksi, koz wjesze pomazy frjedk
k wotstronenu tuteje tak bolesnere civilie. W
Draždzach pschedowa je jandželska hapa-
tyka, w Budyschin i pat hrodowska hapa-
tyka. S. Werner.

Wossjewenje.

Wschitkich cjezzenych Esberbow, kiz chzli k psched-
godnym hodam saho pola me moje wschidzom
derje suate dobre huche drozdiye kupowacj, proschu
prawje nalejnje, so bychu mi prawje sahe swoi
njehodziny potreb taisticb drozdiow wosjewili (pola me
sapiscaci dali), tak so bych pschedwidzic möht, kaf
wele sich treba budje, a potom kózdy swoi żadany
quantum dostacj möht.

W Budyschini na ſerbſkej habsz c. 10% w flamach
k dwjemaj muromaj. J. G. F. Niecksch.

Nojne jereje

wib. rntje dobreje skidnorje
pschedowa J. G. F. Niecksch.

Kowarjam tudomieje wokolnoszje
s tutym wosjewiam, so je pola me stajne myje-
kamentne wuhlo na pschedan. J. G. F. Niecksch.

Kamentnowuhlowy mas k wobarbenju
drewow, deskow, durjow a t. d., so bychu so w mo-
skocji psched hniczem wobarnowate, pschedawa
jara tunjo J. G. F. Niecksch.

Patentny kolomas ja železne a drewiane
wósti, koz tez k pomasowanju kojje wschitkje dru-
žiny, w buſtekwicach po 5 nsl. a 10 nsl, tez
w taisticb po 7 1/2 nsl. pschedowa kózdu czas w
Budyschini na ſerbſkej habsz J. G. F. Niecksch.

Gumifly a laki k wobarbenju a lakitowanju
ma w jara wschitkach druzinach a po wschitkach
placjinsach stajne na pschedan hotowy w Budys-
chini na ſerbſkej habsz J. G. F. Niecksch.

Zwarſki fakt, cement k murjowanju w
mokrym a gyps sa fitowanje ma stajnie na psched-
an J. G. F. Niecksch w Budyschini.

Koszje ro vuntach a zentnarach kupuje po naj-
wyšzej placjini J. G. F. Niecksch w Budyschini.

Krajnostawski bank.

Pschi fastajenstlim stutkowanju w póżczej tni so hacj na dalisze **5 pro Cent** danje per annum a **½ pro Cent** provisie per mješaz wobliczjuje.

W Budyšini, 12. novembra 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
f Thielau.

Riemski Phönix,

Boheńsawjeszjaze towarzstwo w Frankfurczi n/m.

Tuto towarzstwo sawieszja: Mobiliar, twory, ſita, ſót, ratarſki grat, fabriſki grat atd. po twerdych, twich vrâmciach a netreba jadyn sawieszjaj nicio dopłacujowacj, bycze ſo wulka wohenjowa ſchoda ſtała

Spodobne wumjenenia, po kotrych towarzstwo ſatunanie dawa, ſ zyła ſchodowanje wupytuję ſu k temu ſlužile, ſo je ſo jeho ſtutkowanje iara roſſchierko a podpiſany agent porucza ſo k wobſtaranju sawieszeniom wſchitliwych druſinow, je tež k wudzielenju wſcheho požadaneho wuloženia ſtajne hotowy. Prospektu a podpiſanske formularzy mója ſo pola neho darmo deſtacj.

W Budyšini, 1. novembra 1856.

Wylem Jakob, na ſitnym ter. ſcieju.

 W Saborju je klieža ſtruchom ſahrody, kiz može ſo hnydom abo na hody wobčajnicz, k pschenajeciu a je wſcho blijsche čis. 4 tam ſhonicz.

Pola podpiſaneho je w kommižji na pschedan

Eau de Cologne

(Kölnjanska w o d a.)

Płacizna:

Eau de Cologne double. . . . Zyla bleschka 15 nſl.

Ta ſama . . . . . Wól bleschki 8 nſl.

Eau de Cologne, première qual. Zyla bleschka 12 nſl.

Ta ſama . . . . . Wól bleschki 6 nſl.

J. G. Smoleń.

Wutoru 11. teho měsaca bu ſlub naju wutrobow w Budyſinje w michalskej serbskej cyrkwi přez přečelsku ruku poswiećeny.

Dr. Bohuwér Pful

w Dreždanzach,

Hedwija Pfulowa,
rodž. Jakubowna.

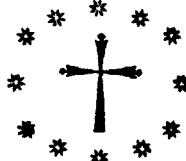
Jan Evangelista Jarosław Fliček,
faraf ev.-luth. pôłskoněmskejewosady we Wjerbicach,

Zera Hanža Rosalia Fličekowa,
rodž. Lahodžic,
mandželskaj.

W Khołmje, na wěrowanskim dnju, 10.
novembra 1856.

Knjezam J. a M., kaž tež jich česčenym
knježničkam hišće „ſlawā!“

Ći, kotrymž ſo pola nich
derje ſpodobaše.

Po Bożej wſchehomóznej woli bu naſcha
ſubowana mandželska, macj, ſiakowa a
wowa, kneni Theresa Wilhelmina Fi-
ſchowa, 10. novembra $\frac{3}{4}7$ hodjinow
wejor w ſwojim 58. ſtege ſ tuteje čaſ-
noſzie do tamneje wječnoſzie pſchebadzena.

Ca wſchelake wopokaſma ſwjerneho džel-
bračja praſi ſwój najwutrobnitski džak

W Budyšini, na poħrebnym dnju

Cawoſtajení.

Zaúdzenu sobotu žita w Budyšinje płaćachu

Korc.	Wyšša.			Nižša.			Srzedzna.		
	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.
Rojſia	3	22	5	3	10	—	3	17	5
Wſchenza	7	—	—	6	—	—	6	22	5
Deczmen	3	7	5	3	27	5	3	2	5
Mowſ	1	22	5	1	12	5	1	17	5
Gróč	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rjeplik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sahly	7	—	—	—	—	—	6	22	5
Hejduska	6	—	—	—	—	—	5	20	—
Wjerny	1	5	—	—	—	—	1	—	—
Rana butry	15	—	—	—	—	—	14	—	—

Dowoz: 3030 kórcow.

Cišćane pola K. B. Piški w Budyšinje.

Serbske Nowiny.

Za nawěški, kiž maja so w
wudawarni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
ptači so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawár
J. E. Smoler.

Kóžde čísto plací $\frac{1}{2}$ nsl.
štěwórslětna předplata pola
wudawarja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 47.

22. novembra.

Léto 1856.

Wopscijsce: Szwjene podawki. S Horneje Kameneje. S Nejhwažidla. S bukicjaniske
wošaby. S Minalala. S Lipieja. Wrawisniski dovišy (IX). Pschilopk. Spjewy. Čjahi sakſoschles.
žel. it. Zyrwinist powesje. Hanž Deyla a Mois Tunka. Naujeschnik.

Swětne podawki.

Sakſa. Královská prynžephyna Han a
smjeje 24. novembra kwaſ. Jeje navoženja je
mlody toſlanski herbſti welwōſwoda Ferdinand.—
Sa kloſchir Marineho Dola vola Žitawy bu 16.
novembra nowa abbatiſha wuſwolena, menuiž
knežna Maria Gabrieſta Hanža Marschnera,
rodžena 6. novembra 1807 w Hainsbachu w
Čechach, siž 10. januara 1828 do kloſchira stupi
a tam 22. julia 1829 profesz wotpoloži. Wona
bu pecža jenož ſwetschinu jeneho hloſha wuſwolena,
pschetoz te druhe hloſhy bje jena sakſa kra-
janka, wjesta Pa u la Mühe ſ Kukowa doſtata.
Sa královſkeho komiſara pschi tajſim wuſwolenju
bje f. gtonſti radžicel Horwerk f Draždjan po-
ftany. (Nefotſi mjenachu, fo budže tón krocž
tola njeſzie jena sakſa krajanka ſa abbatiſhu wu-
ſwolena, ale woni ſu ſo moſili, cijeska ſtrona
je ſaſho pschewahu dobyta a my widžimy kož w
Marinej Hwiesboži, tak tež w Marinym Dol
Čechewku jako nowu kloſchirſtu hnadnu kneni.) —
W Budyschini djeržeſche bo 13. novembra
ſaſko ſlavny a ertny ſud. Pschilopſtucharjow a
pschiladovarjow bjeſche jara wele a naſpriſožy
bu paduchſtwa dla ſednane, kotrež bje 19ljetny
feklet Meyer, rodž. f Barlina, vola ſwojeje ho-
ſposy, wudowý Ženczowſeje w Budyschini, wo-
beschot. Tutej bje won menuižy jenu nož nje-
ſotre rubiſhčja a ſchtrypny a dwjemaj, tež vola
tuteje wudowý bydlazymaj temeſniſtimaj towa-
riſhomaj njeſchtio draſty franſt. Wobſkorjeny
ſwoje ſranenje neprjeſe, braji paſ ſwojemu ſa-
molwenju, fo je won tehdv vjaný był, jako je
to pschetupenje wobſchot. Duž dyrbi w tutym

nastupanju hofzenzař Mehnert ſe ſtoteho hodlerja
jako ſwiedk prijodſtupic̄, teho runja tež jeho
pincenſt Heinisch a tutaj prajitaj, fo drje je wob-
ſkorjeny tón wečor, hdzej je won potom frant, ſhjetro wele piva wupit, ale fo wonaj newjefaj,
hac̄ je won runje won jałohinje jara vjaný był.
Po ſkonečenym jednanju a po ſejinenym dopo-
kaſanju, fo ſu te ſranene wježy psches 15 tl.
winoyte, ſtaji ſtatny rycznik Roſtäufcher namet na
wobſchitrafowanje paducha. Tutón bje ſebi paſ
budyského rycznika Höcknera ſa deſenfora wſat a
tónle ryczneſe w dleſchej, jara wuſchilnej ryczi
ſa neho, — ale podarmo, pschetoz jako ſudniſy
f. f. Klemm, Dr. Wahla, Bach, Bleſky a Lamm
ſ pödlaſkeje wurađowanſkeje ſtvy, hdzej bjeſchu
njeſhde hodžinu tež wježy dla wurađowali, ſaſo
pschindzechu, woſſewi pschedsyda, fo ſu woni Meyera
ſ hydommjeſacjnemu arbeitshausej wotſudzili. —
Po tutej naležnoſzi bu wotročk Böhma ſe Spótez
pschivedzeny. Tón ſamy je hižom pecž krocž psche-
ſtupenjow dla hofſtanu a tón krocž wobſkoržowanu,
fo je na Kokuliz ſubli w Posdezech 1 manl,
1 pelz, 1 ſuſnju a wjazore vory ſchörnjow franſt,
wſcho do hromady w placisni wot 16 tl. 8 nsl.
Wobſkorjeny ſ temu ſteji, ſchtož ſwiedzy wupraja,
wot kotrychž jedyn njemſki nemőze, ale ſwoje ſwoje-
dzenje herbſki wotpoloži, kotrež bo potom wot f.
ſudniſkeho radžicela Seemannia jako pschitwateho
tolmacžera ſudniſtu do njemſkeje ryczie pschetoz.
Po ſkonečenym jednanju bu Böhma ſe ſenoljetnemu
arbeitshausej wotſudzeny.

Pruſſy. Prusſi poſſlanz Sydow je w tyčle
dnjach ſchwajcarſkemu knežeſtwu piſmo pschedpodat,
w feirymj ſo puſchejenje ſajatych Neuenburgſkich

żada. Tańsze żądanie budżet wot rakuſkeho, ba-
jerſkeho a badenskeho poſtanja podperane. —

Rakuſy. Khięzor a khięzorka staj ho 17.
t. m. na pucj do Italije podałoj a chętaj tam
hacj do fredż januara 1857 wostacj. — Arzy-
wójwoda Mar je ho s belgijskej prynęzynu Char-
lottu flubil. — Dokelž je wot poſlennego wulkeho
rekrutserowanja njezdje 90,000 muži wuſtužito
a 35,000 na rufiſkih a tuklowiſkih mesach na
kholeru wumrelo, dha knadž dolho trača nebudże,
so budżet po rakuſkih krajach nowe rekrutserowanie
wuwipisan. — Arzywójwoda Karla Ludwig a jeho
młoda mandželska staj do Wina pschiſſeloj a
bushtaj tam wot khięzorskej kwojby, taž tež wot
druhich jara lubosnje a pscheczelniwie powitanaj.
K jeju powitanju w Tyrolskej, hdjež ma arzy-
wójwoda Karla Ludwig jako tamniſchi bohot
bydlič, cjinja wobydlerja Tyrolskeje wulke pschi-
hoty. — S Neapela chedža wſchelake nowiny
wedžieli, so budżet tam wſho na miernym pucju
wujednane a so budżet neapelski kral njeiko, hdjež
jemu ruzj psches franzowſkeho a jendželskeho po-
ſtanja ſwjasanej nejstej, tak ſtukowacj, so budżet
ak derje wobydlerjo neapelskeho kraſtwa, taž
tež zuge werhi s tym ſpojoni. — Se Sardinieje
piſaja, so ſwudownej rufskiej khięzorzy, lotraž w
ſardiniskim mjeſzi Niżzy kwojeje khorowatofſje dla
bydli, tamniſchi powjetr derje tyje, ale so ſu jeje
dla wſchitzy Jendželczenjo, liž tam we wulkej
mnohoſći pschebywachu, s tuteho mjeſtaſchka wu-
czahnhli a ho we woloſnzi ſaſydlili. Woni
chedža s tutym, taž ho ſda, kwoju neſcheczel-
niwoſi pschecziwo Ruffam wopokaſacj.

Franzowſka. W Parizu pschebyswache
wondano toſlanſki arzywójwoda Ferdinand, so
by tam wſchelake kwaſne dary ſa kwoju wy-
ſoku neweſtu kupowat. Schtož je tych ſamych
hizom nakupił, dha ſu te ſame tak rjane, ſo
ſu w ſamym Parizu wulke rycie načzinile. —
Schwajcarſki general Dufour je do Pariza pschischt
a s khięzoram Napoleonem, kwojim starym ſna-
thy, neuenburgiſkih naležnosjjow dla jednat. Na-
poleon je jemu pecza tu radu dat, ſo bychu
Schwajcarſjo najſlepje cjinili, hdjy bychu wſchitlič
jatych Neuenburgiſkih puſchecili, potom by ſo
wſho druhe lóhko dowujednacj dało. — Se Schwa-
jcarſkiej piſaja, ſo je tam ſaſo mierniſchi cjaſ ſa-

ſtupił a to psches to, dokelž njeziſchi minister
pschedbyda Narvaez w kwojim ſtukowanju tam
a ſem nekhaha, ale knejſtvo tak wedże, ſo dyrbli
lódy ſpōnacj, ſo móži wje, ſchto chze a ſo móže
ho jedyn teho dla ſtere na neho ſpuscheciez. —
Franzowſki poſtan w Petersburgu, hrabja Morny,
tam njeiko woſtebie ſa to ſtukuje, ſo bychu ho
franzowſke ſchekupſte wjezy na tuniſche waschnje
do Ruffowskeje puſcheciate. Hacj dotal bje me-
nujzy na wſchelake franzowſte twory, liž ſ
draſzi a ſ pschiſti kluſcheja, tak wypole ſto po-
tejene, ſo buchu wone psches to w Ruffowskeſ
tſi króć drožſche, hacj w Pariſu, — a duž džieta
hrabja Morny njeiko na to, ſo by ho ſto po-
nižito, psches cjož bychu Ruffojo tuniſcho a wjazy
kuſowacj a Franzowſojo po tajſim tež wjazy
pschedawacj móhli. — Khięzorej Napoleonej pecja
zylje prawje neje, ſo je franzowſte towarzſtvo „credit
mobilier“ twarenje ruffowskich jeleſnizow na ho
wſato, dokelž ho móži boſi, ſo psches to jara wele
penes s Franzowſkeje do Ruffowskeje pónđje.

Jendželska. Nowiny powiedają, ſo cbie
jendželska kralowa Viforia kwoj kraj w mjeſazu
mjerzu ſ prynęzynu abo ſ prynzem wobddarjeſ. Wona je hizom 4 prynzer a 4 prynęzynh po-
rodziła. — Do Londona je powieſi pschischla, ſo
je w ameriſkih kwoboſnyh krajach wjesta
Buchanan ſa pschedbydu rufiſwoleny. Tutoń nowy
pschedbyda ho Jendželczenjam nelubi, dokelž wón
ſ tej ſtroni kluſcha, liž ſ dotalnym krajam nowe
pschidbęſ a ſchłovinſtwo pschezo dale wupsche-
ſeracj pyta. To pak ſtej dwie wjezy, koſrej
móžeteſ lóhko doſz wóinu ſaloſicj.

Ruffowska. Khięzor a wulkowieſ Michal
ſtaj wondano w mjeſzi Tuli pobyloj a tamniſche
fabriki wobhladowaloj. Tute fabriki ſu pak ſ
wetscha tajſe, liž brón džetata.

Tuklowſka. Jendželska kralowa je ſul-
tanej najwoſtebiſchi jendželski riad, menujzy riad
kralowſkeho podwiaſſa poſtata.

Ze Serbow.

S Horneje Kame neje. Hdjy ſo w
Serbach mjeſčto poda, dha ſo wo tym w Serb.
Nowinach poweda. My dowolamy ſebi teho dla
na to ſpominacj, ſo je wobſedziet tudomneje pi-
wårne, ſ. Nowak, trojaz dwójne piwo wón-

danjo warież dat a pięciu tuteho piwa, s wżeniami wypyschenu, do Drajdjan pośłak a królewskemu dworskemu marschalej pschedowacj dat, so by so to samo 4. novembra pschi kwasu prynęszyny Margarety pito.

Tuto piwo je po waschnju sendzelskoho portera warene a k. Nowak je to samo „živjenja woli“ pomenował.

Wot królewskiego wypyskiego dworskiego marschala je k. Nowak sandzeny tydzień khalobny list dostal, w kotrym je prajene, so je tutón dar pola królewskiego blida s najwetskim dżafom pschedijam był a so je piwo wschitskim wojsknje skodziko.

S Nechwaczidka. Sa pomozneho wyczerja pola nasz bu k. Hilbrig, hacż dotal pomocny wucziż w Chróstawi, postajeny, o je 3. novembra swoje miejsce tydzień nastupit.

S bukie żanski je wošady. Dofelż smy hiżom wiazż fróz na twarenje a wobnowenie natheho Bożego domu w tuthich nowinach spomnili, dha też sa swoju pschitulchnosz dżerżimy, njetko, hdz wschitske djelo w tym hamym k swoszemu konzej kħwata, so też to swosim herbstim pschedielam k nawedzenju damy. **S wjestoszju** je so menujż wobsankto, so ma so priene nutsejkenneje do natheho, woprawdzie jara rjanego Bożego domu na prijenju nedżelu adventa, jak na sapecżatku zytkwinohego ljeta, w jara rjanym kriatornym ejahu zyseje woſady stacj.

My so halle dżenja s tym nefondżimy, so bħdmu wopihali, w fajfim poredji a w fajfnej pschi so poświeczenie stacj ma, my wele skere skubimy, se po dokonenu teho wypyskiego ejim wjeszżicu rosprawu damy, tak je so to a druhe mjeło; jenoż tak wele mōżemy do przedka prajicż, so so pschi pschedietowanju na tón swiedżen ani próży ani venes nelutuje: pschedetż we wiazorych gmejnach je młody lud wobsanktu, sam sa so hacż najrenische khorhoje a druhe pschednosje wostaracż, tak so mōżemy w ejahu doroszonych wōšom hacż dżebacż rjanych khorhojow so suahowacj widzicż, bes tym so śniadż none w ejahu schulskich dżieciż i ratkowaniu nebudża, dofelż kżdy holsz khorhojżlu voneše.

Skončnije so hiscje na to spomnicż sđerdecz netożemt, so je mlohy lud nascheje woſady psches 280 tl. dobrorolne hromadu nawdal, so bydu

so do nascheje zytkwe nowe schleńżone króniske hiscjezniki kupile. Te same kupiħu so też pola schleńżerja Palmy w Parchenu bliżo Heidy w Čechach a buchu 15. novembra w naschim Bożim domi spowisħane. Tak jara krafnie te same naschu na wschitskich miestach hacż na najrenischo wobnowenju zytki pscheda, może hebi kózdy myħsliż, hdz my tydzień na jidz dobroż spomnimy. Tak je tón najlēpschi se schleńżu, kotaż „prisma“ rjela a so sa najjaħniżi dżerżi a wén placżi ham psches 120 tl.

S teho je widzicż, so je pschihot na poświeczenie natheho Bożego domu hacż na najrenischi a my so nadzijamy, so nam Bóh tón knes k tajfemu rjanemu a żadnemu swedżenej rjane wedro wobradżi.

S Minakata. Nasch nimalje zyseje nowy Bożi dom je po swonkomnym fforo dokonjanu a dawa prawje rjany napohlad, woſebje psches tón torm, kotrūj hacż dotal ani my ani naschi wotzojo nemjeżachu. Husto bjeħu so, każ to blyschimy, k twarenju teho sameho hotowali, ale tón njetzischi nared je hakle taifsi skult s Bożej pomozu dokonjot. Ma też tón a tamny njeschto k wustajenju, dha dyrbi tola kózdy, kij jenoż kusk wustożnoszle wobħedżi, prajicż, so je kraħna harmonia a symetria w zytki twaħbi a wschitko derje a kruċċja wuvedżene. Swony fu hiscjen w starej swóniż a djela so njeſt woſebje na kubjach a budża te same zyseje nowe a jenoż jenotliwe, psches eż-żi kħażju jaħnosz w zytkwi a pschedosz rjany wutwarx suutskomnoszje dōstanem u tola też tak wele kħidk, każ preċi, wobħowamx. Jeli trjebne, moža so też poſdżischi hiscjejen jene pschedietin. Psches to budż suutskomnosz hόdna swonkomnoszje, woſebje hdz budże psches rjane, wot k. kollatora, stawiskego knesa hrabje s Einsiedel darene bħagħse wudebena a pschedomni k Bożej cjezzi wabeni. Knex kollator so pschede teho hiscjejen jara dornu wopokasa a wschitko ejini, so by nasch nowy Bożi dom też kħmarny a dōstojnij hōszejha wopohladjanja był. Jeho knen mandjelska qhe woltai krafnie wu-pschicż, każ je k blyschienju. Jeli Bożja wola, dha qħażi wħażi hodowny swedżen w naschiż nowej zytkwi swieżej.

S Lipicja. Nasch nowy knes, stavisti

unes hrabja s Einsiedel je sandjenu nedjelu popolnju nashej zytek wshy, kij bychmy my jeho predy povitali, we swoim hrodzi tudi wulce wezelje psychotowal. Won sam se swojej knenju, kaj se swojimi hoszemi bje psychomny a wezelische so, tak nam posicjena jisdz a piczie stobiesche a nohi mloszcie so po rjanych hudzbnich synach posbiehowachu.

Pravisniſke dopiszy.*)

IX.

Kaz hiz m w dopisu II. prajachmy, pomejuje schtrafprozezny poriad mnohe (wele) pschestupenja, kij su mene wazne a pschi menjszej schtrafi sakane. Tich podprjanje a shostanie neje woskrešowad, ale je šudnistwam psychopokasane. Polanich neje statny tyčnik a jeho slatkowanie k slatkowaniu podpytanju nusne. Tu ma wobstorženy sam kriminalnu slörzu pola šudnistwa sapoložic a shostanski namet stajic; nestaj so tón, dha so žane pscheyptanje nestane a pschestupnik so neshost. Pola taſtich lóžszych a menschich pschestupenjow, tola pak pschezo ſaſo pola taſtich, kij so jenož na namet a ja danje ſtranenho abo wobſtoržazego podpytuja, placił, kaj w koždej zivilnej wsey, nech je mala abo wulka, snate ſklowo: „hdzej žadyn ſkoržnik, tam tež žadyn šudnik,” abo: „hdzej nichton neschorž, tam nichton neschudž.” Kaj pak maja so ex officio podpytowac a shostac, pola taſtich ma, nech su tak male hacž obzedja, šudnistwo ſamo abo jenotliwy šudnik, tak ruczje hacž je wo nich narwiedzenje doſtał, po swoim officium, t. i. po swojej pschisluschnoži a ſastejſtwi, podpytanie wobſtanicy a ſapocjez, je dale wez a wuſudzenje dacj. W taſtich menſich a malych podpytanach može šudnistwo abo jenotliwy šudnik (Einzelrichter) pak pišnje a tajne ſakte podpytanie wez, pak je tež we woſebitej termii, k temu postajenej, ſtarowje a etnje, tola pak s pišanjem teho, ſtož so tu wuežini, wu-

ſutkowacj. Haj, won može ſamo w rada h, hdzej so k najwóſhemu wo ſnedjelske jaſtwo abo wo 150 tol. venejnje ſchtrafy jedna, to rieka: w pschestupnych padach, hdzej won jenu tutej ſchraſow ſa wobſoku dož ſpoſinaje a ju ſa doſahazu djerž, hnydom po ſapoleženiu taſke ſkoržby a ſkoržneho wosſewia jenož, so a hdzej je doſpolny a dož k riferi podobny, be wſcheho dleja wobſtorženemu w „ſchtraſow upiſu“ (Strafverſtaltung) tutu ſchraſu, kij može hacž do ſnedjelskeho jaſtwo abo hacž do 150 tol. doſahacj, na polozicj. Tuton ſchraſny wypis a w nim wuprjena ſchraſa doſtane prawisniſku móz, hdzej ſo wobſtoržowany w biehu 10 dnjow, wot dnia, na kotrym je jón doſtał, pschecjivo nemu nehiba a ſaryc a pschecjivo nemu, piſnje abo etnje, nesapoloži. W malicjich wobſtoržnych wjezach (Rügenschen), w kotrych teho runia wot žaneje welszheje hacž runje ſpomneneje ſchraſy wcej byz nemuze, može tež šudnik wyché teho wobſtorženemu piſnje wot a ſamolwenje na ſkoržbu, kotruž jemu we wotpišni pschipoſzele, w biehu wjetſeho časa a hacž do termije, kotruž wobſtorženemu k temu poſtaſi, abo jeho ſamym poſtaſi, thod do pscheslyſchenja na wjetſej poſtaſenej termii napoložic, s tym brojenjom, ſo, hdzej nevſbindje a ſo etnje nesamolwia abo na ſkoržbu do poſtaſeneho dnia piſnje newotmolwi, ma to potom tak wele placić, iako by k ſkoržbi ſtejat a ju pschidak t. r. ſo ſa winowatoho wupravit abo wuſnak. Pschecjivo wuſudzeniho šudnistwa w kriminalnych wjezach ma wobſtorženy, kaj tež statny tyčnik ſkódy čas prawisniſki ſrijek, „ſarycz“ menowaný, kij zyku wjez do woskreſoſuda k druhemu nowemu wuſudzenju pschinese. Tuton može tež predawſche priene wuſudzenje do hóſcheho a ſtruziſcheho pschecjencj. — Na poſledni je tež to jara ſhwabne poſtaſenje noweho ſakona, ſo može ſkódy, psches njeſkaje pschestupenje wobſtorženy, na pschitlak wotpaſeny, wobſtaneny, wujebany atd. ſebi ſarunanie ſwojeſe ſchody žadacj a zivilnu žadanku ſwojeſe ſchody, ſnej ſo ſe kriminalnemu prozeſej abo podpytaniu pschisankjo (Anſchluss des Beschädigten an das Strafverfahren, Adhäsionsprozeſ), ſobu do kriminalnego prozeſa abo podpytania a kriminalnego wuſudzenja k wujednanju a prawisniſtemu wuſudzenju pschinese, tak ſo nusne nima, ſarunanie ſwojeſe ſchody a ſwoju taſke ſchody dla jemu pschitſezu žadanku we woſebitej zivilnej ſkoržbi pschecjivo pschestupniſej wuwesz a ſi nowa po zivilnoprozeznych ſakonjach winowatosz ſarunania a ſapłacjenje načineneje ſchody dopoſasacj, ſotraž winowatosz ſchtraſoprawnje (Strafrechlich) je hizom wuczinena a twerdzie ſtejti. Tak može ſo wele bōle ſkódy taſki wobſtorženy ſe ſwojeſe žadanku, na ſapłacjenje ſchody ſkoženę,

*) W dotalnych dopisach ſu tu a tam mnohe ejſiſejeſke a drugie nerodne ſmôlti byſe. Na tymi pak my, kij ſmy tute dopisy piſoli, žaneje winy niemann. Mene wazne a lóžsche ſebi ſnano ſkódy ſam poredbic mohł. W poſlenim dopisu VIII. je pak bes druhimi tak hrubje ſamolazy ſmôlt, ſo ſmy nusowani, jón tu wuporedjeſ, a to tak: ma rono w dopisu VIII. ſtrona 355, dželba 2. na 9.—11. rynčiku wot delfach takle rjeſacj: „W zivilnych wjezach je taſki ſrijek pak „appellazia“ — a to najuſzischo — pak „recurs“, tak ſo ma druhie „pak“ w tutym roni niz ſady ſłowa „appellazia“, ale hnydom predy ſłowa „recurs“ ſtejci,

¶ schtrafnemu podpytanju pschissanknej a budje potom pschitupnik, jeli je winowajt a tu skorbnu skledu woprawicje načinil, w schtrafnym wusudzenju hnydem tež hebu do satunanja a sasplacjenja tutaje schkody sahuden. Taki odhensioni prozež masch tež, tak wele hacj wjem, w Prusach.

W.

Prilopk.

* W Khocjebusu pušny šo 7. novembra popolnju w satyriach hodzinach w Kubischovej ūfnowej fabriji wuli parofotol a powali kruch twarenu, w kotrehož rospadansach bu 16 ludzi pohrebanych. Hacj do pólnozy biechu wschitz jaſo swuzahowani, ale bes nimi biechu tjo morwi a druzi mene bôle raneni.

* Schwarzburg-Sondershausenſke paperjane penesh mot 11. mjerza 1854 po 1 a 5 tl. placja jenož hacj do konca tuczo ljeta a Cöthen-Bernburgſke železniske paperjane peney mot 20. februara 1850 hacj do 1. dezembra 1856.

* Wo wsh Brünnloſu ſta ſo to jaſosne nesbožje, ſo pschi wohnju, ſiž tam 7. novembra wejor wudyri, tsi džiceži schtrymparja Neufirchnera wo jiwenje pschindzebu.

* We Wulkiim Schunowitj pola Žitawy wudyri 6. novembra we Würfelez brožni wohen a pschewobroci tu ſamu, ſiž tež wumenk a domske do procha a popela. W brožni spali ſo psches ſo ſkop ſita a wele ſyna.

* W Wulkiim Skorloppu bliſko Pegau'a je 7. novembra jona jeneho ſublerja ſwoju pieſtoncju ſkonzowala. Hospodař, ſiž na polu džieskaſche, bieſe ſwojemu bratru, dwjemaj džokofmaj a pieſtoncji mločicj pschiftaſat, jako hospoſa do brožnje ſawola, ſo dybci iej pieſtoncja pschincj koža ſlacz pomhacj. Dokelj ju potom ſylne wotacj ſlyſcha, die ton brate do ſkłejje a dokelj delta nichó neje, die won do hornejſe ſtry a komory, a jaſo won do tuteje ſtryp, bieſi ſemu frej na pschecjivo. Na jeho wólanje pschitidu ludzjo a namakaju tu pieſtoncju ſo pscherjehnem ſikom pod kožom morwu a hospoſu w pinzy ſhowanu. — Nichtón ſebi nemóje wumyſlitj, ſchto je hospoſu ſo tajemu neſkutkej nawabito a ſda ſo, ſo ſnadž je jeſe roſom psches to do neporjadka pschithoſ, dokelj je wona psched niekotrym ciaſkom ſo pschastrow panyla.

S p ē w y.

Budyska Fermuscha.

Tak wolbyr tola nihdje neſi,
Kaž ſ Fermuschu tej mjeſchçanskej,

Kiž, kaž ſo prasi, pschego jo
Tſi dny do ſnjeha prjencho.

Rak biech ja tola weſoly,
Hvyr biech tež na nju proſcheny;
A hvyr tón ciaſ ſu njeſko bie,
So mjeſteſte pschincj prjeni ſnjeh:

Gzym ſara husto wonkach ſlat
A ſhwieru na to wofluchach,
Hdy budje knes Nieckſch ſafwonicj,
So móhł ſ njom' na fermuschu hicj.

A hvyr ja taſle poſluchach
A hisheče ſo ſ nej weſelach,
Dha prjeni ſnjeh hicj ſapocja
A duž bu „ful“ ta fermuscha.

Duž ſhwalu naſchu hoſjiſku,
Kiž je na ſwoim wleſtem dnju:
Ta nej ſchreje nitoh' ſſebała,
Kaž me ta dundyr mjeſchçanska.

Njetk pak bych rady wedzik ja,
Hacj knes Nieckſch žane ſwinjo ma
A hacj ſ tej wulkej kolbaku
Te tež tak, kaž ſ tej fermuscha.

Petr Mlonk.

Ęzahi ſaffkoſchleſyñſkeje železnizy ſ budyskeho dworniſteſza.

Do Drądjan: rano 7 h. 37 m.; pschipolnju 12 h. 53 m.; popolnju 3 h. 52 m.; wejor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; dopolnja 11 h. 40 m.; popolnju 5 h. 2 m.; wejor 8 h. 27 m.; w nozy 12 hod. 4 min.

Benežna placžiſna.

W Lipſku, 21. novembra: 1 Louisd'or 5 tl. 16 ngl. 4 $\frac{1}{8}$ np.; 1 połnowažazh čerwony ſloty abo dufat 3 tl. 5 ngl. 4 $\frac{1}{2}$ np.; wiſte bankowi 97. Spiritus w Brothlawni 12 tl.

Cyrkwinske powjesće.

Werowanaj:

Michalska cyrkej: Handrij Wiežas, ſahrodnistli ſiwnoſtej w Počaplizach, ſ Karolinu Wiežasej ſ Schelna.

Kréenaj:

Michalska cyrkej: Maria Martha, Michala Rychtarja, mlynwobħedjerja w Irkezach, vj.

Podjanska cyrkej: Peter, Zana Rostola, wobħedjerja w Bjelčezech, h.

Zemrjeta:

Ojen 10. novembra: Johanna Wilhelmina Theresa rodž. Peterszej, Zana Bohuwlera Lischje, biergarja a ſublerja, mandjelsta, 58 l.

Kak

rozom

Hans Depla

wót řitaj

a

a

ludži pôlla

Mots Tunka

skrjetaj.

* * *

* * *

Mots Tunka. Kermusidje ſu ho ſlónčikle! Ty ſy wſchudjom pobył, Hanho, duž vraj da mi, hdybie nie naſchikowancho?

Hans Depla. Bräſe, w M. bieſte eži duſtne: menužy ty wjeh, ſo ja te ſtaré čašky kħwalu, hqejx hieħe hólz luš ropo ta eżjerachu.

Mots Tunka. Lak drje ſebi tam hólz kođe wuprōſhomachu?

Hans Depla. Mse, hólz niz; ale r-ſte jony nochżychu ſtaremu kermusidjuemu prouu ſvanej datç a pocħażu ſebi teho dla na ſtafangħ bes wocħi maħaç a ſebi pöla ſwoje pozżejvozie numi-towaç; — a neburidjhuli w kħapach byle, buđiethu ſebi uħoż f'kloru fuutorħale. O, to bje kraħnie psichihladowac!

Mots Tunka. Hm, kaž ſedyn woſme!!!

N a w ē š t n i k.

S l a w a !

wſchitkim tym, kij w Zitozach tamnym hrubym Kumwaldjanam tak schwarnje ſerblu mož wopkaſachu a jich pjetnej moreſ wučaču! Tuptym Eſerbam tiflōcina

S l a w a !!!

Niekotři delanszy Eſerbjo.

Dwaſchhofowa kheža, pſched njekolitymi ljetami nowonatwarena, je w Kołwaſy pola Bulez na pſchedan. Wſcho dalsche je ſhonič pola wobſedjeria ežo 31 tam.

Kruwijaſa hoſpoſa (Biewirthin), niz jara mloda, ale nejenena, kij može ſwojeje kħmanoſtie dla dobaħaze wopishma a porucjenja pſchinell, namaka wot 1. januara 1857 na jenym knejim dwori bliſko Lubija dobre mjesto. — Taſke, kij wo to rodja, naſhonja wſcho dalshe we wudawańti Eſerb. Now.

Kruwijaſa hoſpoſa, kij ſwojs wjez roſemi a to dopofasacj wje, može pſches podpiſancho jara dobru ſlužbu děſtacj.

Michał P
w Hermanezach pola Ralej.

D r e w o w a a u f z i a .

Pſchihodnu ſredu jako 26. t. m. dopołnja w 10 hodzinach budje ſo na hrodiſčejanlim rejeru njeħdje 36 floſtrow duboweho mjeſchaneho drewa na pſchihodjowanje pſchedawacj.

Gromaduſendzenje je w piwāni w Hrodiſčeju.

Pſchenajecze kowarijje.
Kowarijja w Rachlowi je wot njeſt k pſchenajeczu.

Sandjenu nedželu bu na pucju s Nowych Bloħashez pſches Mału Vorſchę a Djimocjiz blieborny dwieschpanowy dybſaczný čaſnik (Läſchen-uh) ſhubeny. Sprawny namafat čhyt ſon fa dobre myto we wudawańti Eſerb. Now. wotedacj.

„Vorſicht“,

žiwenje-, renty-, wjeno- a pohreb sawjessjazy bank we Weimaru.

K lastaranskim kaſam, kotrej ſu ſo wot horeiſcheho, pod wſchim krajnym wobledzbowanjom ſtejazeho wuſtawa ſa džecji w lęci 1846 hač 1856 incl. narodzenych, ſatožile, je pschitup tež ujetko wotewreny.

Sjawne mjenenie je ſo wo ſhmanosji tuteho ſradowanja hižom na najspodobniſche waschnie wupraſito a može ſo to ſamo teho dla wſchitkim tym, kotrejž ſtarosz wo pschichodne ſbožo ſwojich džecji na wutrobi leži, k bohatemu wobdzelenju porucjeſi.

Na ſavis džecji, hiſcje w tutym lęci ſejinomny, ſo menſche pschinofski placja, hač pschi poſdijſhim ſapišowanju.

K wujednansu pschitupa k tutym kaſam a k wudzelenju blijscheho wutožowania porucja ſo

W. A. Flanderka w Budyschinī,

agent „Vorſicht“,

w Biskopizach: registrator Schneider; w Schjerachowi: mjeſchcianski ſudnik C. Ginzell;
w Kamenzu: registrator Grundmann; w Wóſporku: G. A. Mörba.

Hamburgſko-bremenske wohensawjessjaze towarſtwo
ſawjessjuje pod naſſpodoſniſchimi a naſtunischiſimi wumjenenemi mobilije, maſchine, twory,
žito a t. d. ſa iwerde prāmije be wſchitkeho doplaćowanja.

Sawjesske žadanki bere horje pod darmotnym pschedowacjom proſpektow, kaž tež pod ſwolni-
wym wukafanjom na kózde praschenje

W Budyschinī, 1 novembra 1856.

J. G. Klingſt Nachfolger,
ſpezialny agent ſa budyske hamiske hetmanſtwo.

Hamburgſko-bremenske wohensawjessjaze towarſtwo
porucja k ſawjessenju mobilow, tworow a t. d. po iwerdyh prāmiah be-wſchitkeho doplaćowanja
W Stelynu, 19. septembra 1856. **Gustav Winter, agent**

Poſchitkomne ſawjessjaze towarſtwo.

(R. R. i ſt. Assicurazia Generali w Trieli.)

Sarucjazv fond towarſtra Židneče millionow 500,000 ſchjeſnakow dobrých penes.

Sawjessenja na twory, maſchine, ſtót, wumłotžene žita atd. atd. pscheinivo wóhajn
po tunich iwerdzie poſtajenych prāmijach.

Doplaćowanja ſo żenje žadacz nemôža.

Pschi ſawjessenjach ratarſkich pschedmetow poſliſza towarſtwo wóhebne dobytk.

Sawjessenja kapitaliſow a rentow na žiwenje čłowekow. Sawjessenja pučowazych In-
bior na drohach a železnizach.

Wſchje poſjudane wuſkadowanja dawa **Ferd. Petau**, wokresny agent ſa Budyschin a wokolnoſz.

Wſchitkich čjeſzenych ſſerbow, kiz chyli k pschi-
chodnym hodam ſaſo pola me moje wſchudjom
derje ſnate dobre ſučne droždje ſupowacj, proſchu
prawje naležnie, ſo bychu mi prawje ſahe ſwójſi
njehdzny potreb taſkich droždjom wojewili (pola me
ſapiſaci dali), tak ſo bych pschedwidzicj móht, ſak
wele ſich treba budje, a potom kózdy ſwój žadany
quantum doſtačj móht.

W Budyschinī na ſerbſkej haſy c. 10/24 w ſlamach
k dwjemaj muromaj. **J. G. F. Niedeſch.**

Nove jereje wubernje dobreje ſkódnostje
ſchedowa ſa J. G. F. Niedeſch.

Kowarjami tudomneje wokolnoſzje
ſi tutym wosjewiam, ſo je pola me ſtajne myte
famentne wuhlo na pschedan. **J. G. F. Niedeſch.**

Kameñtowuhlowy mas k wobarbenju
drewo, deſkow, durjow a t. d., ſo bychu ſo w mo-
kroſi psched hntcjom wobarnowake, pschedowa-
jara tunjo. **J. G. F. Niedeſch.**

Twařſki kalk, cement k murjowanju 'w
močym a gypſ ſa ſtowanie ma ſtojnje na psche-
daň. **J. G. F. Niedeſch w Budyschinī.**

Drewnowa aukcja.

Schnertz jato 27. novembra 1855 depołnia w 10 hodinach budżet ho w Brzemienu 20 thajnionych losow s dżelbu tworszeho drewna a jara łylnych dołich zerdzow, teho runia 8 losow brzeszeho drewna na pschedzowanje pschedawacj. Czi żami, tiz sebi taſte losy kupja a hnydom saplacia, dostanu wot foždeho potneho tolerja 1 nsl. 5 nowych spuszczenie.

Gromaduſenjenje po'a E. kocymarja Kucjanka w Brzemienu.

Wosjewenje.

Lietusche drewniſzeho we weſelanſkej holi, hdzej ſu $\frac{3}{4}$ mehle ſchajepjane drewo,
mehle penki a
teho runia walczli
na pschedan, je nietko wotewrene.

Kupowario maja ho na hajnika Herrmanna
w Hattu rola Minakata wobročicj.

Niedz'la 30. novembra 1856

farpjaza hoſzina w Esjelanach.

Na ta žamu pschedroſchuje cęſzenych Serbow
miesza Budyschini a wokolnoſzje naſpod-
wolniſzeho wudowena Moſchowa.

S u c h e d r o ž d z i e
poſte ſylne a po koſnych ho derje bib., ma ſtajne
ſerstwe na pschedan w Budyschinu na ſerbſkej hafy
w welbi, psched koſnym ſtaſ dwaj muraj wypoſ-
ſnenaj. **J. G. F. Nieckſch.**

Barby wſchilich družinow ſa tyſcherjow,
murerjow a ſa taſlich, tiz džedža ſam wobarbecj,
ma ſtajne na pschedan **J. G. F. Nieckſch.**

Firmy a laſki ſe wobarbenju a laſkowaniu
ma w jara wſchilich družinach a po wſchilich
placisnach ſtajne na pschedan hotowy w Budys-
chini na ſerbſkej hafy **J. G. F. Nieckſch.**

Pateutny koſomas ſa ſelesne a drewiane
woſki, taz tež ſe womaſowanju koſje wſcheye dru-
žiny, w buſchwicjach po 5 nsl. a 10 nsl., tež
w tyſach po $7\frac{1}{2}$ nsl. pschedawa koſdy čas w
Budyschinu na ſerbſkej hafy **J. G. F. Nieckſch.**

Serbske Nowiny moža ho, hdyz je wudawarnja ſankuena, nietko ſtajnuje pola ſe. pschedupza
Jakuba na žitnym torhoschez doſlawacj, tež moža ho tam wſchilke redaktořeſ pschedopodajomne
liſty, piſima, naujeſchtli atd. wotedacj. — Tym, tiz ſobotu do ſameje wudawarnje ſaſtupicj
nochzedža, dawaja ho Nowiny ſ tym wóknom won, koſrež na žitne torhoschez dže.

Koſzje po vuntach a ſentnarach kupuje ve naſ-
wyszej vlaſciwi **J. G. F. Nieckſch** w Budyschinu.

Lapow ſe hnojenju pola ma wele ſtow ſent-
narow na v'cheinan **J. G. F. Nieckſch.**

W ſemolerjowej knihařni ſu ſe doſtarci:
Woſobnē Dar ſa Rjeſeſtanow, wudate wot
wot J. M. Buča. $2\frac{1}{2}$ nsl.

Serbske baſnje, ſwoſemu mulz̄i lubemu ludej
vodatek wujitku a ſe ſabaweniu wot H. S. $2\frac{1}{2}$ nsl.
N-djela, Krónowany piſ w. V. Schwerina. $2\frac{1}{2}$ nsl.
Serbske horny Luiſiž. Statyſtika wot E. B. Ja-
kuba a J. Kucjaka. 8 nsl.

Scienſta a jeje wobytlerjo. Wot K. A. Tencja,
Brjeni a drugi djiel; 10 nsl.

Bibliſte ſtarisny aby historiſki wuejark ſlateče a
nowebo testamenta. Wot J. Bartka a K. G.
Vekarja. 10 nsl.

Šeobudar na pucj psches ſhwiet do nebja. Wot E.
B. Jakuba. 3 nsl.

Ribowjenjo, poliſte ſowetedaneſko wot J. B. Mu-
ćinka. $2\frac{1}{2}$ nsl.

Knježnicę L. B. w D. najlubozniſi džak!

F.

* Za zastaničko ſo džakuje

Serbowſki.

Wot redakcie.

Do Lipska. Kak dha z polubjenymi dopisami ſtejſi

Zańdženu sobotu žita w Budysinje plaćachu

Korc.	Wyšsa.		Nižſa.		Srzedzna.	
	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.	Plaćizna.
Roſta	3	27	5	3	17	5
Vičenja	7	—	—	6	—	—
Decimien	3	7	5	3	27	5
Wown	1	22	5	1	12	5
Gréch	—	—	—	—	—	—
Rjeſik	—	—	—	—	—	—
Sably	7	—	—	—	—	6
Hedwitska	6	—	—	—	—	5
Bierny	1	—	—	—	—	1
Kana butry	—	16	—	—	—	15

Dowoz: 3030 kórcow.

Serbske Nowiny.

Na nowěštki, kiž mają so w
wudawańni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kózde číslo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
štvortlētna předplata pola
wudawarja 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 48.

29. novembra.

Léto 1856.

Wojscięscie: Sewjetne podawki. S Zitra. S Dubza. Dovizy. Psichilopk. Cjahi saksoschles.
Jel. zc. Zyrkwiniske powesje. Hanž Depla a Mots Tunka. Narveschtnik.

Śwetne podawki.

Sakſa. Do Draždjan pschiwese so 21. novembra tōſlanski herbisi welwōjwoda Ferdinand, w yžosi narozěnja pryzekyny Hany, s Parisa a bu na lipslim dwórnischemu wot krala, krónprynza Alberta a prynza Jurja, taž tež wot tōſlanskeho a rakuskeho pôstana a wot kralowſkich a mjeſch- ejaniskich ſtaſtojuſtowow powitaný. Wele luda bje so teho dla ſechlo a biechu wſchelake haſhy, psches ſotrež wón do kralowſkeho hrodu ſiedzishe, bo- haczie ſ khorhoſemi ſakſtich, tōſlanskich a rakuskich barbew wupyschene. — Džen predy bje wyscha dwórkta miſtrka pschiwodneje tōſlanskeje wel- wōjwodſti, hrabinka Guicciardini, a dwórkta kneni, hrabinka Colombini, s Florenza do Draždjan pschi- ſjela. — Póndzeli 24. novembra w jenej hodzini pichipowedaſche ſwonense ſe wſchjemi ſwonami, taž tež hrimot kanonow draždanskim wobydlerjam, so je so wjerowanje Jeſe kralowiskeje wyſkofſije, pryzekyny Hany, wójwodſti ſakſkeje, s Jeſo klie- ſtisie kralowiskej wyſkofſji, tōſlanskim herbiskim welwōjwodu Ferdinandem ſtato. Tuto wjero- wanje mjeſeſche so w podjanskzej dworskej výkví a ſta so pſčes ſ. býſlepa Horverka. Wſcho- duhe bje nimale tak, kož wondanjo pschi wje- rowanju pryzekyny Margarety. Wutoru bje théatre paré, ſredu wulki kralowiski bal, ſchtwórk wulki bal pola tōſlanskeho pôſtanaza a piat ſkónečna boſuna na kralowiskim dwori. — Kral je pschi ſtatnoſti wudacza pryzekyny Hany draždanské ſtudobi 500 il. datit, teho runja tež welwōjwoda Ferdinand ſak wele. — Jeſo majestosz kral Jan je reibersdorského ſawſkeho knesa, hrabju Ein- ſedela nad Minakatom a t. d. ſa wychskeho tóčku

pomerował. — W Budyschinu bu 20. novembra ſažo ſjawný a ertny ſud woidjeržany a jednaſte ſo naſprjodzy vaduchſtowow dla, fotrež biechu džietacjerjo a ſalzy K. E. Werner, Lehmann, Kittan, K. A. Werner, a roſwjerowana Wernerka, wſchitz ſ Jazonzy, wobeschli a to w lječi 1854 na palowſkej fari, taž tež w lječi 1856 po a khjejnka Pecha w Medzowſu a pola njeſotrych drubich ſudzi. Wſchitz wobſtorženiu wuſnachu ſo ſwojeho vaduchſtwa. Ich defenſor bje rycinik Gerathewohl ſ Budyschina, ale jeho rycje drie wele pomhač nemožachu, pschetož po jenehodzinſkim wurdzowanju ſudnikow bu K. E. Werner ſ 3ljetnemu a 3mjeſacznemu, Lehmann a Kittan yak kózdy ſ 14mjeſacznemu arbeitshausej, K. A. Werner ſ 3nedjelskemu jaſtu wotſudzený, roſ- wjerowana Wernerka pak ſa newinowatu ſpoſnata. — Potom jednaſte ſo dla pschepſtupenja mlynſkeho towarischa Rychtarja ſe Židowa. Tutón bjeſe w Hobrake ſotřmi pschi hraczu moſaſny penes ſ wobrasom Mozart a Beethovena doſtał a to pod wobſtejenem, ſ ketrych moſeſche ſo ſpoſnac̄, ſo je wón moſaſnoſ ſaikeho penesa ſnat. Wón bje jón potom mlynſkej Haſhy ſa vecz toleſ wudat, wot ſotrychž bje 3 il. býſly doſtał a 2 il. hiſteče doſtač mjeſ. Dokelž bje ſo pak Rychtarj wot njeſkoho, fotremuž bje Haſsa tón penes pokafat, prajito, ſo je tón ſamy neſničomny, dha bje wón te 3 il. ſažo dat, ale ta wjez bje tola poſdijischo psched wychnosz do pschepytanja pschi- ſtka a biechu ſeho ſebanſtwa dla ſ 4nedjelskemu jaſtu wotſudžili. Wón ſo nebie pschi tym ſme- towal a duž bje ta zyla naſeznoſz psched ſjawný a ertny ſud pschischa, hdyž ſtamny rycinik wot

nameta na połostaniewołhla a defensor, rycznik Thiela z Budyschina, dopolaszcz ptaſche, so je Rycznik newinowany, dokelz je penes vórsy ſaſo dat. Ale ſudniſy wołudzicu Rycznika jebanſta dla k 4nedjelskemu jaſtwu. — Psihi ſtadnoſzi ſenitwy prynzeſyny Hanu ſ tóſtanſkim herbſtim weſwójwodu Ferdinandom nebuđe wychę, hdz na to ſpomniny, fajki kraju Tóſtana je. Tóſtana leži w Italii a ma tam we wschium naſtuwanju kraſne potoženje. Wona wopſchiſia ſ Luccu 395 kwadratnich mil (124 wiaz hacj Saffka) a ma 1,817,466 webydlerow (221,609 mene hacj Saffka). Tóſtana je ſo hijom ſe ſtarzych časow ſe ſwojim ratařtowom, remeſtom, pschelupſtom a wumeliſtowmi (tjanymi ſhumſchtami) wuſna- menjata. Jeje wójsko neje wulke; pschetoz wonie liczi jenož 16,806 muži, (8590 mene hacj Saffka), ſa to ma paſ 933 pschelupſtich lódzow a někotre wójske lódzie. W ljeći 1737 je medizejſka ſwójsba, ſiz hacj do tamneho čaſha w Tóſtani knežesche, wotemreła a po nej dosta tutón kraj tak menowana lothringſko-habsburgſka ſwójsba, ſitraž tež na rakufim thjezorſkim ſtoli ſedzi. Weſwójwoda Ferdinand rjela herbſki weſwójwoda, dokelz won po ſwojim nanu Leopoldom II. kraj herbuje. Zeho nan biesche uajprjódzy ſ pryn- zeſyny Mariu Hanu Karolinu, fotru njeſtziskeho ſafffeho kraja ſeneny, fotraž paſ 29. mjerza 1832 wumre; potom woženi ſo won ſ Mariu Antoniu Hanu, neapolſkej prynzeſyny a ſ tuteho man- dzelſtwa je weſwójwoda Ferdinand.

Pruſy. Barlinſki hejm je ſo 29. tuteho mjeſhaza hromadu powołat a budje ſo pecja tež wo dawſ jednač, ſiz ſuſieje ſo na thjeſje po- ložicj. — Schwajzarske knežerſtvo je na požadanje pruskeho kraja, ſo bych ſo neuenburgſzy fra- lowſzy ſmyſleni ſbjęſtarjo be-wſchitlich wumje- nenjow ſ jaſtwa puſczejili, wotmowlito, ſo ſo to ſtacj nemóže, dokelz by to tak wele rjekalo, jaſo bych ſon ſ ſwojemu ſtukowanju naj- wetiche prawo mjeſli. Pruski kral je menujzy praji: Neuenburg je po prawym mój kraju a duž ſu Neuenburgſzy jenož ſwoju pschitufchnosz cjinili, hdz ſu ſa mine ſtukowali; schwajzarske knežerſtvo paſ praji: Neuenburg je po prawym mój kraju, pschetoz won je w ljeći 1848 zylje k Schwajzaram pschitupiſt a duž ſu egi Neuen-

burgiſy, ſiz ſu ſa pruskeho kraja ſtukowali, lucji ſbjęſtarjo a ſwojego połostanja hódní. — S taſlimi ryczem i a napscheinowryczem i paſ ſo niežo newicjini a moža ſajecji Neuenburgſzy hiſteje doho na ſwoje wumójenje czakacj.

Rakuſy. Khrowatſki ban Jelacitj bje wóndanjo čejko ſhoril, tak ſo ſo bojaču, ſo budje wumrecj dyrbecj, ale njetko je ſ nim ſaſo liſepe. — Thjezor a thjezorka bjeschtaj na ſwojim italſkim pucju 20. novembra do Triesta pschit- ſjetoj. W čaſhu jeje pschebywanja w Benedigu chze tam pecja tež čornohorſki wladila Danilo pschinč.

Franzofſka. Dokelz je w Parizu nuſu pschego hiſteje wulſta, dha je thjezor wobſankyl, wſchelake pschne ſwedzenje, ſiz chayſche w Fontainebleau'a djerzecj, newordjerzene wotſtajicj; pschetoz ludžio počjichu hijom na to mórczecj, ſo je thjezorſka ſwójsba w lutch wſchelach živa, bes tym ſo wele luda nuſu čerpí. — W Cherbourgſkim pschitawi leža tu ſhwili ujſotre ruſke lodiſe. Mluſtowam mych ſamych dawaja tamni Franzow- ſojo jenu hoſzinu po druhej.

Zendjelska. Nowowuſwoleny amerikanski president, Buchanan, biesche predy poſtanž w Londoni a Zendjelčenje mjenja, ſo je ſo won tam pschego jako worakoweho čloweka poſasowat, ſiz ſenje na to džielat neje, ſo by jednota bes Zendjelčanami a Američanami knežila. Duž ſebi Zendjelčenje myſla, ſo budje ſnadž won tež dale roſteru bes tutymaj krajomaj lubowacj. Tež je to Zendjelčanam jara wopaki, ſo ſu te amerikanske krajiny, hdzej ſo ſchlowy djerža, piſti wólbí noweho prezidenta dobyle, pschetoz zendjelſke knežerſtvo je w ſwojim čaſhu wſchitlich ſwojich ſchlowor w wſchitlich ſwojich krajinach ſe ſchlo- vinstwa ſa drohi penes wukupiſt. Škonečnje je Zendjelčanam wopaki, ſo je Buchanan ſa prezidenta wuſwoleny, dokelz won k tež ſtroni ſtuscha, ſiz ſe wſchel mogu na powetſchenje ſwobodno- amerikanskich krajow džela a duž móhlo po ſtacj, ſo bych ſu Amerikanarjo nadpad na ameriko- zendjelsku krajinu Kanadu ſejnili. A nedyrbeli tež to cjinicj dha budja tola ſredžno-ameriſke krajiny a ſchpaniſku kupu Kubu dobycj ptaſej, psches cjož by zendjelske pschelupſtvo jara ſchłodowato. A to by ſa Zendjelčanow woſebje merſaza wjeſ-

bylo. Duž židov dživo neje, so ho Buchanan Vendjeljanom do cijista nelubi. — S Neavela Jane ważne powiesze pschischke nešku; tola je tamniški kral pečja njeftorich, politisch naležnoszow dla satylich, wóndanjo wobhnadžit. — Vendjeliki prynz Alfred, kij je šo na puczowanje podat, je psched fróskim do schwajzarskoho mješta Genfa pschijjet.

Rušowſka. Woiazy, kij su w pošlonej wójni k Rušam deserteuwali, šmiedja šo po najnowischem khjezorowym wukasu w Rušowskej jako poddanjo sažydljicj, Turkojo pak jenož tehdom, hdvž k grichisko-katholskej wjeri pschitupja. Ciji ſami deserteurio, kij do ruskeho poddanstwa ſupicj nochzedža, maja w bližchim časzu rušowſke kraje wopuſtejicj. — S Odesy pišaja, so je tam wech Woronzow wumrel. Wón bje predvruſki mjeftokral w kawkaſkich krajach a pschebywashe loni ſwojeje khorowatoszje dla w Dražjanach.

Turkowſka. W Konstantinoplu a to w pschedmjeſi, kotrež Vera rjeſa, bje 13. novembra wulſti woheň a je šo na 700 khjezow wotpaliſto. — Na ſupi Rantii bjesche ſatrascne ſemjerjenje. Rantia mjejeſche do ſemjerjenja 3620 khjezow a 1314 magazinow, po ſemjerjenju stejt jenož 18 ſujezow a njeſcht magazinow. Izte džielje mjeſta ſu hromadu abo roſno ſmetane, tak ſo može jedyn njeſko tam ložo hiež, hdjež predvruſki jeſtajhu, džili tam, hdjež po prawym dróha wedje. Njehdje 750 ludži je pschi tutym neſboju wo živenje pschisko. (Rantia rjeſasche w starym časzu Kreta). — W Rhodužu dyri 12. novembra blyſk do tamneho pólvernika, w ktorimž 3000 zentnarjow polvera ležesche. Wſchon polver ſapalený roſlećja a wulſka džielba mjeſta bu jara wobſchodjena.

Ze Serbow.

S Zitra. Nasch dotalny wucjer, k. Paulinus, je ſa zyrwinſteho wucjerja w Proſecju (Prietig) deſignirowany.

S Dubza. W naſlupanju wóndanjo ſecreteho k. duchomneho Halki ſmy tajku dalschu powesj dôſtali: knes Hendrich Halka narodji ſo 9. dezembra 1796 w Gablonzu pola Mujaſowa, hdjež bje jeho nan farat. Wón

ſtudowashe w Budyschni a w Lipſku a bu 22. nedjelu po ſw. troiſzy 1821 ſa duchomneho w Koſtach pola Niſkeje poſtaſeny a wot 22. nedjelu po ſwiatel troiſzy 1826 bje wón farat w Dubzu. Žeſta 10. nedjelu po ſw. troiſzy djerzesche wón poſlenju herbſtu Božu službu a herbſtu ſpovedj, ležesche 15 nedjel khoru a wumre 8. novembra. K jeho pohrebui, kij bje 12. novembra, bje ſo wyſche mnogich druhich pschedwodjerow 15 duchomných a hishcje wele wiaz wucjerow ſechto. Psched faru bu khierlusch: „Shtož cijini Boh, wſho dobre je ic.“ ſpjewaný a ſ hudžbu pschedwodzaný, po cijimž ſo dwije njemſke ryczi djerzeschtej. Potom bu cijels pod ſpjewanjom a piſtanjom khierlucha: „Jesuſ, moja nadžija ic.“ do zyrkuje neſene a tam psched woltak poſtoſene, hdjež tež ſa čaſ cijelneje ſwiatocjnoszje ſrudni ſarostajeni a kneža duchomni ſedžihu, bes iwm ſo bjechu wſchitke ludje a druhje mjeſtnoszje ſe ſrudnymi pschedwodjeremi pschedwolene. Na krónſtich ſwječnikach ſwječjachu ſo ſwjezg a na woſtarju 6 wóſkowe ſwjezv. W zyrkwi mjejeſche probſt a ſuperintendentſti adjunkt k. Rekt ſ Zibalina njemſke cijelne priedoranje a potom bu herbſke wot k. faratja Tiegh ſ Rychvalda wodjerzane, živenjobjeh cijatasche k. duchomny Haupt ſ Koſtow a kneža wucjerjo ſpjevacu ſchyrhloſnu arin. Po ſlōncenju Božej ſlužby bu cijelo na ſeklow doneſene, hdjež ſo hishcje pohrebna rycz djerzesche a wot wucjerow hishcje jena aria ſpjevaſche.

Hac̄ runje nebo k. duchomny Halka wubernje derie herbſky neruſiſche, dha bje wón tola wulſti pschedcjeſ ſaſitowar ſerbow. Wón lubowashe wſchitke ſwoje zyrwinſte džeczi, woſebje pak ležachu jemu ſerbia na rutrobi. Wón ſe wſchitmoži herbſtu ſchulſtu wucžbu ſaſitowashe a pschedwoluchowashe rad herbſkej wucžbi, woſebje pak herbſkemu ſpjevanju. Wón bje nepſchedcjeſ wſchitno woſtarſtwa, ale pschedcjeſ ſaſtarſteho dobreho waschnia, a nowe ſratowſke ſchulſke regulativy bjechu w naſtej wobadiji njeſchtio stare. Wón wajſeſche a lubowashe woſebje ſwojich wucjerow w tych ſchyrjoch ſchulach, w kotrychž bje wón revisor. Wón nepſchindje ženje jako priódſtajeny, ale pschedo jaſo pschedcjeſ, hdvž wón ſchulje woſtowashe. Wón bu teho dla teſi wote wſchitſich

lubowaný a česzený a budje doho woplakowany a wobżarowany, wošebje pak wot swojich lubych Šerbow.

Bóh tón knes čhyli so njetko po nashei wošyroczenej wošadži horjebracj a nam sašo dobreho duschjevastyrja pschipóstacj a wošebje prošymy wo dobreho Šerba a wo taſkeho, kž Šerbow lubuje: pschetoz Šerbjia potrebuja tudy podperanjo, dokesz bychu jich najradšo zylje podcijescheli. Njemzy a njemzysmyšleni dawaja ſebi, kaž so ſda, wulku prózy, naſchu woſhadu ſa zylje njemuſtu wudawacj, ſchtož pak je tola helska ſka; pschetoz tudy je híſcheče wulka dželba Šerbow a hdyž bychu nam njemſkeho duchomneho pschinuſowacj čhyli, to by neprawda byla, kž by l nebju woſala.

Ale my ſpuſčczamy so na Boha, kž je wopokaſal, so won Šerbam nočze ſancj dacj, kaž tež na naſchu lubu ſwjetnu a duchomnu myſtrosz, koſraž tež Šerbam prawdoſz wopokaſuje, woſebje prošymy pak ſerbſke duchomnſtwo, so by ſo po nami horjebrato, pschetoz naſcha woſada je wulka a je hóDNA, so by tež dale ſerbſkeho duchomnneho doſtata. Šyla je naſcha ſara w ſidomnyai woſteſu jena ſ tých najwetſchich a duž wſchak žadyn džiw byt neby, hdy bychu ju Njemzy ſa njemuſtu wudawacj čhyli a tam psches to Njemza ſa fararia ſchiknycj pytali. Ale Bóh tón knes a naſche lube ſerbſke duchomnſwo čhylo naſ ſched iym ſwarnowacj.

D opisy.

Z Prahi, 25. novembra. Wutoru 11. novembra wečor $\frac{1}{4}8$ psotſiedjeſchtaj orzwoſwoda Karla Ludwig a jeho mloda mandjelska orzwoſwoda Margareta wot Dráždjan na dwórnſteſcio w Buleneju a buſhtaj tudy wot ſaſtejnſtrów poſitanaj; ſiedjeſchtaj potom we dwórkim woſu na prajſti hrod Hroſchin; pschichedny ſchwörk rono $\frac{1}{4}8$ wotſiedjeſchtaj ſ Prahi do Wina. — Šredru 12. novembra rano wumre tudy k. Jozef Padjera, direktor k. k. staromjeſtineho gymnaſia — Nedjelu 16. novembra wumre we Radovčorizach (woſteš Blaſchin) wjesny wumenſk Jan Howra, kž bje 16. meje 1741 rođený a vo taſkim psches ſto a pjanacze liet ſtarý. Wiescie žadna ſaroba! a pschi iym wſchiesche neboh! hač do ſmercyje cíſſije derje, blyſchenje mjeſeſche irotu ſteſtabnene; hemak pak bjeſte ſtrony a ſhodjeſte tež poſleni čas ſwojego živenja wſchiednje ſe miſti. — Šredru

19. novembra wumre tudy najstarschi ſobuſtaw praifeſte ſtefariske ſakuly, k. Dr. med. Franz Alois Stetig. — Šumawa (ver Böhmerwald) je ſaſo jenu ſwojich žadnoſzjow ſhubila. Šsobotu 15. novembra bu tam na ſolnomſkim rejeru poſleni ſhumawiski medjwedj (bar) ſaiſſeleny. Mnoge liſta hízom bjeſbu hajniſy ſa nim pilne ſliedžili — ale psicherje bje ſo ſim njeſtak wuriſ. Šlonečne doſiaſny pak jeho ſmercyjnoſtchna ſulta. Leži njetko na krumawſkim hajniſtvi (Forſtamt) a budje we zoologifkim muzeu we Wohrodi (Frauenberg) poſtaveny. Tutoſ medjwedj je jara tuciný a ſtaroby dla zylje ſchery a je wukulený 230 puntow cieſli. 1836 bu w Ciechach poſter poſleni medjwedj ſaiſſeleny a je w cieſiſkim naſodnym muzeu w Praſy midjeſci. — Šsobotu 15. novembra wopytachu naſ, we Praſy ſtudowawcow Šerbow, w naſhei tydjen'ke ſhromadzimy iuſti ſtatny radicjel k. A. Hilferding; bibliothekat cijeskeho naſodneho muzea w Praſy, k. Wjazſlav Hanka, k. Žežbera a jedyn druhí wučený Čech, ſe bychu naſche ſtukowanie woſhadiſi a vſki tom njeſtio wo ſtukowaniu we ſerbſtich Lujizach ſhonili. — Štueho, kaž tež i teho, ſo woſjewk wo woſhadži „Lujicjana“ we Luntu, we prajſtich a we ſkoveniſtich n minach, kž poſlene we Wint woſhadjeſa, namokacmy, wiſdžimy ſjawnje, ſo druſy Šlowenjo na naſ Šerbow ſpominaja, a ſak jich nowe živenje we Lujiza v ſweſela. Nedvihjalo naſ ſo ſbudžowacj, ſo byt my wſchje ſwoje mozy načoželi a napinali, ſo byt my po čaſu we redji ſlowjanſtich literaturow ſhódnym viſmowſtvoſtym ſtali. Wjerno woſhak je, ſo ſmy mały lud, ſe wſchjeſt ſtronow wot Njemzowſtwa wobdaſci — ale, hdyž jeno prawje čiem, možem ſe ſienocjenymi mozami mnohe a kraſne muſtukowacj. Woſtajſchi wſchjeſt roſtorow, ſienocjeny ſo k ſhromadnemu ſtutjej, wajmy ſebi rycz, ſa ſotruž naſchi mózjo poſtečiwo nevečjelam ſteſtoſtiski bježdachu a ſwoju frej poſchelicachu. My, jich ſynejo, čhyli ſo ſa tule rycz hanibowacj, ju woſuſhieſt a poſteradijuž a ſo k naſčim ſahubnismam tewarichicj? O ſwartuſ naſ Bóh poſched tym! Wječnu hanbu na taſkich woſtrodjenzow. Štejny ſtuceſte kaž ſkala w morſu, ſo ſotruž ſo nawal mórtlih žeknow roſtrach a roſperſchi. Beatiſſa ſerbzy! ſpominajmy ſwoju wiñoſowatſz a ſkuſujmy ſózdy po ſwojich možach ſe ſahoreneſi luboſzju ſa ſwoju lubu macjennu rycz, ſienocjenym ſwoje mozy ſ luboſzju a Bóh da nam woſjeſe ſwoje žobnowanie. Haj:

„Bóh je ſ nam, wedje naſ,
Šerbowſtvo ſo kraſni ſaſ,
Šerbj Šerbj wostanu,
Šerbj do budu!“

Berlichingen“ do českého přeložit a budže tutónkus w přichodnym měsacu na českém džiwiadle hráty. — Knizec šulski radžíčel Josef Wencig prouje so bižom mnohe lěta, Němcowstwo z najwubjernišimi plodami českéje literatury zeznamic; teho dla přeložuje wón wubjerne česke basuje do Němciny, a zo so jemu to derje radži, spóznaješ z přiguunanja přeložka z originalom. Zo je tajke prouwanje džaka a khlavaly hódné, njetřebam drje hakle uasponnič. Tak wuda k. Wencig w tutých dujach zwijazk přeložkow pod jménom: „Kráuze aus Böhmens Dichtergarten.“ Tutón zwijazk wobsaha zberku z krasnych Kolarowych zuélkow (Sonette) a pótdu sta basui Čelakowskeho. Tež wuda Wencig ujedawno (pola Wiedemannu w Lipsku): „Studien über den Ritter Thomas von Štituv, ein Beitrag zur europäischen Kulturgeschichte.“ Rycer Štituv bě jedyn z najstawiňišich basuňterjow 14. lětstotytka; jeno pisma, kjez nimi tež wjele naboženskich a mudriskich, buchu hakle w nowišim času namakane a přiwaljachu dla krasného a čistého ducha, kž w nich knježi, a dla jadrné a lubožnejne ryče kedžbnoſe českich wučenych na so.

D.

Přílopk.

* W Žafonzy je newa vóftka erpedžia sařežená a budje swoje stułovanie 1. dezembra započejci.

* W Žitawí bu 24. novembra predawšchi kamenški mjeschjanost a njetřižki lubijski trałovski žudništi radžíčel Habertorn sa žitawského mjeschjanosti (Bürgermeister) wuswoleny.

* Dotalny archidiakonos Žschuka w Oschažu je sa superintendenta w Biskopizač designowaný a swoje nowe soſtojeniſtro k novemu ljetu nastupi.

* W Ebersbachu wotpali so 16. novembra tak menowana ſrenja kořčma. Weheň bje psches to wusbot, so bjeſte jena lampa na rejuwanſej ſali džetu píctes wečk pschedpalika. Na lubi tam lejtečhe pak wele ſyna a ſlomy a důj doho ne- trajedche, fo ho vicho palečhe.

* W Lubiju je njetři wjedy Schmidt na wopytanju, kž je psched Sebastopolom wojoval. Zén ſamý, tu ſhwili 20 ljet starý, je rodženy Lubijecan a bje w ljeći 1853 do franiowſkeje puſniſteje legije stupil. Wón ſtuješe w Algieru hajz do 11. junija 1854, pschedeſe fo potom ſ franiowſkim wójskom na Krym, wojovalaše tam 20. ſeptembra w blízkosti rjeki Almy, 5. novembra pola Inkermana a ſhubi 7. juliia 1855 psched Sebastopolom psches jenu ruhovſtu granatu jenu rohu, wosta pak pschi živenu a wróciſi fo ſ jen- džel'fej a franiowſkej medaili wupyscheny do Straßburga, hdzej je pschi straßburgſlo-pariſkej Jeſeſniſy ſlužbu doſtal. Wysche ſwoje, e ſdy do-

ſlawa wón, dokej je inválida, 700 nörtow ljetneje wojetſteje penſije.

* S Lipska piſhaja, fo ho na tamních makah njetři ljetnje psches 200 millionow tolef pschedupſkých tworow píchedava. Tak menowane koloniſte twory ujku hiſćeje k tym pschediljene. W ljeći 1840 bie ho na lypſkých makach jenož ſa 50 millionow tolef pschedupſkých tworow píchedalo.

* W Kamenužu je ho 18. novembra ſchjeſz ljetny ſvn nejeneneje Amalije Augusty Friedericy ſaduſyl. Zeho mati, kž bje džeta abo proſchenja dla na wky wufdka, bje teho hóly, na woſhy-piſy hiſćeje khoreho, pídi ſwojim wotendženju do ſtvy ſankuyla. Tutón bje raf poſdžiho naſſere ſtomy, ſchrywowančela ſ komodv uſal a, fo by ſatepił, walciſ dřeva, psched ſhaklemi le- žay, ſapaliſ Ludejo, kž nimo džebu, wuhla- dacu, fo ho ſ teho wobydlenja ſylnje kuri, duž kumaku fo do ſtvy, hdzej palaz walciſ a teho holčeze bliſlo ſommodv na wočomaj ſaduſche- neho namakaču. — Ljefarjo, k pomoži wetani, dawacu ſebi ſ jeho wožiwenjem wſdu prou, ale wſhuko bje podarmo, — hdzej ſo ſta morwy.

* S Kameńza piſhaja, fo tam woſhy-piſy (Masern) a ſcharlač jara ſahadžia, ale fo runje jata ſtrachne nejšu. Rak wele džecži je na teile ſhorozí ſhory, može jedyn ſ teho ipósuacj, ſo mjeſečidje jena, 75 džecži ſičjaza ſlaſa tamnícheje mjeſečjansſeje ſchule, ſhwili jenož 5 ſchulerjow, kž bieču tak ſtovi, fo móžachu do ſchulje ſhodžej.

Ekahi ſakſkoſchlesyňſkeje želesniſy ſ budyskeho dworniſteja.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; píchovolu 12 h. 53 m.; vopočinu 3 h. 52 m.; večor 7 h. 16 m. rano 2 h. 42 min.

Do Šhorelcza: rano 7 h. 47 m.; vopočinu 11 h. 40 m.; vopočinu 5 h. 2 m.; večor 8 h. 27 m.; w noz̄ 12 hod. 4 min.

Venežna placžifna.

W Lipsku, 28. novembra: 1 Louisdor 5 fl. 16 ngl. 4½ np.; 1 vočnovojazgý čerwony ſlov abo dukat 3 fl. 5 ngl. 4½ np.; wiſle bankowi 97. Spiritus w Wroclawí 12 fl.

Cyrkwińskie powjesée.

Werowanaj:

Michalska cyrk: Korla Julius Siebeck, tapetírat w Budyschinu, ſ Hanu Cerem Kaplerz ſ podhroda.

Kréenaj:

Michalska cyrk: Hanža, Jana Pilaka, ſabroda w Małbregach, dž. — Maria Madlena, J. G. Müllera, ujeniſteho mlynska w Małbregach, dž.

Zemrjetaj:

Džen 15. novembra: Hanč, rođ. Biskoviz, Hančevi Žabriča, wumenkarja w Lubochovi, mandjelika, 68 l. 8 m. — 16., Jan G. Prešcher, načenjki fesčjanat pod hrodom, 54 l. 10 m.

Zutje sa hvdjen. 2. nedjelu adventa, (7. dezembra) smjeje ho w kschijnej zrektvi w Draždjanach priblaža Božja služba sa evangelijo-lutherskimi Škerdow w dotalnych wostchnjach. Vrijedovanje budje k. vicedir. Wana, sporedj k. duch. Viazka s Budžschina ojerjeti.

Kak

rozom

Mots Deyla

wót řitaj

a

Mots Tunka

ludži pôda

škréjetaj.

Mots Tunka. Čjepla tola. Hančo, čjemu dha
w wjazy twojego žuhoda newophtujesj?

Hanč Deyla. Za wschak ho koju, so býdu
mi tam khribet tak prawje namašali.

Mots Tunka. Kaha tak?

Hanč Deyla. Wzeka wschak je na hrdjelo
pschischa, kotrij ja po móznošći potajnu djerjež ſo
prozowach.

Mots Tunka. Schto dha to do wjazli je?

Hanč Deyla. Nô, jara newinovata wschak
tola val drje temu, liž ju nesnaje, píshetoj mena
wutroku všbima. Zeli drzejch wedjiesj. Mots, schto
ja mjenju, dha lenož k M. J. oži, temu je tón zely
podark drje snaty.

Mots Tunka. Ach tal! Nô, ja trochu čuju,
schtoj mjenisch, Hančo. Tola vjetko k nemu hicj,
to ho mi neha, dokelj tam wichor khjetro wonkach
schumi.

N a w e š t n i k.

W Lipicžu, 16. novembra 1856.

Dženja mjeſečje ho w nashei wjzy Lipicju wulki
hvdjen, kotrij bje starški knes, hrabsa Einſiedel
nad Minakalom a t. d. hvojel nowej líviežanskej gmejni
východotowak. Tutoń hvdjen trajeſche wot 3 ho-
džinow povočnju hacj do 10 hodžinow wiezor a w
tutym čjazu ho na tudomnym hrođi po hrdžbi bu-
dúſtich mjeſtečanskich herzow rejswasche, bes tym val-
neži žlužobničy ſhromadjenje gmejni ſ tykanzani,
ſ hfoſom, ſ piwom a ſ zugarami požlužowach.

K poreñštenju zykeho hvdjenja bje líviežanska
gmejna psched hrodom cjeħne wrota natwarila a hro-

nutka ſ wjenzami wuphſchila. tež bu knesej brabi a jeho
wyšokoj hwojbi welektročjna žylina žlawu wunehena.

Drewowa aukžia.

Schtworik, 4. dezembra t. l. budje ho na sche-
schowiskim reyeru njehdje 200 ložow ſhajnowych
ſchtomow, ſ wetscheho twarskeho a gratorkeho drewa,
na pschedadijanje pschedawacj.

Gromaduſenđenje dopolnja w 9 hodžinach pschi
ſcjožowiskim hacj.

W Nešwacjidi, 25. novembra 1856.

B. Unger, wyschi hajnik.

Pschedźloncżnikowa a pschedeschcz-nikowa fabrika

(Sonnen- u. Regenschirm-Fabrik).

Eduard Günther
na żitnej haſy w Budyschini.

Lubym a cęszennym Sserbam porucjam ja
śwój derje sarjadowany stadt

židzanych a woprawdzithych bawm-janich pschedeschcznikow.

Pschi jich snatej dobrozsi lubju ja najtunischu
placisnu.

Też so wschtke poredjenja ruczie a tunjo scinia.

Wasungski tobak w rolfach
jara rjanu tworu dosta a porucia

A. B. Pannec
na bohatej haſy.

200 tl. a 250 tl.

je hnydom na dobru wjestosz k wupojčenju w
Budyschini na schulerskej haſy c̄o. 3.

Kruwjaza hosposa, kiž swoju wiez rosemia a
to dopokasacz wje, može psches podpišaneho jara
dobru službu dostacj.

Michałk
w Hermanezach pola Rakej.

Podpišanaj poruciataj śwoi wulki stadt śuheje brunizy (Braunkohlen) a brunizowych pażow.

Wulkoerchata brunizy, kóz po 4 n̄l. 5 np. a 5 n̄l.

Szrenja . . . . . 3 - - - a 4 -

Drobna . . . . . 2 - - - a 2 - 3 np.

Brunizowe pažy, tawsyn po 1 tl. 20 n̄l.

Też dawamoj mój k nawiedzenju, so ſu, kaž wschtke ljeta, tak tež ljetka, brunizowe pažy a
bruniza wschtich druzinow w delnej wulkej kólni k wotwojenju pschihotowane, k napscheejiworyci
teje rosschjereneje poweszie, jalo by temu ljetka tak nebylo. Samolwenia a skasania mójja so tež
pola k. ſobuwobkrediterja **C. G. Grohmannia** na jerjowej haſy w Budyschini wotedacj.

W Hornym Mierkowi.

G. E. Müller.

Hamburgsko-bremenske wohnsamjeszjaze towarzstwo
porucia k sawieszenju mobilow, tworow a t. d. po twerdych prāmiačk be-wschitilebo dylacjowanja

W Stołpniu, 19. septembra 1856.

Gustav Winter, ag m.

Niemski Phönix,

Wohnsamjeszjaze towarzstwo w Frankfurcie.

Sakladny kapital: Polschesla milliona schiesnakow.

Tuto towarzstwo sawieszja: Mobiliar, twory, žita, stét, ratarſki grat, fabrikisti grat atd. po twerdych, tu-
nich prāmiačk a netreba żadyn sawieszjazy nicio dopłacjowanji, byrnje so wulka wohnjova ſchleda ſtała

Spodobne wumijenja, po kótrych towarzstwo ſarunanie dawa, s. ſyla ſkłodowanje wuptujo
so k temu ſlužile, so je so jeho ſkuſowanje jara rosschjerito a podpišany agent porucja so k wob-
karaniu sawieszenjow wschtich druzinow, je tež k wudzielenju wscheho požadaneho wuloženja ſtojnje
hotowy. Prospekt a podpišanske formularzy mójja so vola neho darmo destacj.

W Budyschini, 28. novembra 1856.

Kruwjaza hosposa (Viewirthin), kiž jara mleča,
ale nejenena, kiž može swojeje kħmanosje dla do-
ſahaje wopisma a porucjenja pschinesz, namaka
wot 1. januara 1857 na jenym knejim dwori
blisko Lubija dobre miesto. — Taſfe, kiž wo to
rodja, naſhonja wſcho dalsche we wudawańi
Serb. Now.

Wschitich cęszennych Sserbow, kiž chyli k pschi-
chodnym hodam ſaſo pola me moje wſchudzom
derje ſnate dobre ſuče droždże kupowacj, proſchu
pranie naležnie, so bychu mi prawje ſahe ſwoi
njeħdinh potreb taſtich droždżow wossejwili (pola me
ſapišacj dalib), tak so bych pschedwidiżnej moħħ, kaf
wele jich treba budże, a potom kózdy ſwoi žadanij
quantum doſtaracj moħħ.

W Budyschini na herbskej haſy c̄. 1½ w clamach
k dwjemai muromai. **J. G. F. Nieckſch.**

Kowarjami tudomneje wokolnosje
ſ tutym wossejwam, so je vola me ſtajne myte
kamentne wuhlo na pschedan. **J. G. F. Nieckſch.**

Kamentnowuhlowy mas k wobarbenju
drewow, deſtow, durjow a t. d., so bychu ſo w mo-
frojti psched hnicjom wobarnowale, wſchedawa
jara tunjo. **J. G. F. Nieckſch.**

Twariski kalk, cement k murjowanju w
moſtym a gyps ſa ſitowanje ma ſtajne na psche-
dan. **J. G. F. Nieckſch w Budyschini.**

Wyskupi w Budyschini.

G. E. Müller.

 Pschemjenenja dla steji w Lutobęju klesz-
ništa jinnoſz cat. no. 12 na pschedan. Wona ma 77 ſenofzow, je bes wumenſkow, mato-
remy, twarenja ſu nowe maſtive a hoda ſo
ſa jeneho remeſnika.

Bližſhu roſprawu dera

Miklawſch Nehork
we Komſu.

Mufa na pschedan.

Pſchenicznu mufu, cjo. 0 a cjo. 1, wot
 $\frac{1}{4}$, hacj $\frac{1}{4}$ zentmarja pschedawa

Dóřanek
na matej bratrowskej haſy.

Nedzeli 30. novembra 1856

Karpiaza hoſzina w Esſelach.

Na to ſamu pſcheprichtuje cjeſzenych ſerbow
mijesta Buduſhina a wokolnoſzie najpodwołniſcho
wudowena Rokſhowa.

Val w Ahaſowi.

Nedzeli 30. novembra 1856. Hudžba wot
16. infanterie-bataillona. Wo bohaty woppt profy
M. Kipper.

Grožowe broſtkaramellje,

najſlepicht ſrječki ſrječki wotſtronenuſu kaſchela a ſ po-
loženju dſchanja, kož tež ſ swarnowanju pſched
wybamozju piſi ſasymnenju w ſymanym cjaſu.

Sa Buduſchin a wokolnoſz w hrđow-
ſkej haſy ſu M. Jäſinga ſejdu cjaſ
na pschedan. Eduard Groſ w Wročławiu

Wote nne dželane
draždanske beutuſhki pſche kurjaze woka
poſtſtjuia tak lohſti, kož wjesje pomhaſy ſrječki
ſ wotſtronenuſu tuteje tak bohoſneie cjaſwie. W
Draždanač pſchedawa je jandželska haſ-
tyka, w Buduſhini paſ hrđowska haſ-
tyka. H. Werner.

Wola podpihaneko je w komiſji na pschedan

Eau de Cologne

(Kölnjanska woda.)

Wſacjenna:

Eau de Cologne double. . . . . Zyla bleſchla 15 nſl.

Ta ſama . . . . . Wöl bleſchli 8 nſl.

Eau de Cologne, première qual. Zyla bleſchla 12 nſl.

Ta ſama . . . . . Wöl bleſchli 6 nſl.

J. G. Szmolek.

 Szmolerowa kniharnja
woſzewja ſ tutym najpodwołniſcho, ſo wona
njetko wſchitke požadane knihi, czacho-
piſy, muſikaliſe, ſemſke knihy a
wobraſy tunjo a rucje wobſtara.

Nowe jereje

wubernje dobreje klepnožje
wſchedawa J. G. F. Nieckſch.

Barb y wſchitkých družinow ſa myſcherjow,
muterjow a ſa taſich, kij čjevda ſami wobarbeci,
ma ſtajne na pſchedan J. G. F. Nieckſch.

Firuſy a laſi ſ wobarbenju a laſitowanju
ma w jara wſchelatich družinach a po wſchelatich
plaćilinach ſtajne na pſchedan hotowy w Budu-
ſhini na ſerbskej haſy J. G. F. Nieckſch.

Patentny koſomas ſa jeleſne a drewnane
woſti, kož tež ſ pomafowanju ſoſje wicheje diu-
jin, w buſtawiczhach po 5 nſl. a 10 nſl, tež
w roſach po $7\frac{1}{2}$ nſl. wſchedawa kožde cjaſ w
Buduſhini na ſerbskej haſy J. G. F. Nieckſch.

Jenej česnej ſerbowſkej knuježničcy w k...eac
priwota ſo horliwa ſtawa wot K.

Wot redakcie.

Do Lipska. Kak dha z polubjenymi dopisami
ſteji?

Do Prahi. Ze bychu ſo „izvěſtija“ bōrzy
pripoſtate, wo to proſy najlubozniſo J. E. S.

Do mužakowskeje wokolnoſce. Njepo-
dawa ſo dha w mužakowskich ſtronach žeſje ničo
tajkoho, ſtož by ſo w Serb. Now. wopomnić móhlo? Redakcia proſy najpodwołniſo swojich přečełow
w tamniſiſh ſtronach wo dopiſowanje.

Zaſidženu ſoboto žita w Buduſhine plaćachu

Korc.	Wy ſsa.		Nižſa.		Srjeđnja.				
	tl.	nſl.	tl.	nſl.	tl.	nſl.	np.		
Roſſa	3	17	5	3	7	5	3	12	5
Widenza	6	15	—	5	15	—	6	7	5
Gejmen	3	—	—	2	20	—	2	52	—
Worſ	1	22	5	1	12	5	1	17	5
Groſ	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rjeviš	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sabli	7	—	—	—	—	—	6	20	—
Hejnicka	5	15	—	—	—	—	5	10	—
Bjerny	1	—	—	—	—	—	—	25	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—

Dowoz; 50e9 korecow.

Ciſcane pola K. B. Hix w Buduſhine.

Serbske Nowiny.

Ka nawiški, kiž naja se w
wudawařui Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
ptači so wot ryněka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kožde čísto placi $\frac{1}{4}$ nsl.
Štvortletna předplata pola
wudawařja 6 nsl. a na kral,
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 49.

6. decembra.

Léto 1856.

Wojsciečsje: Šwjetne podawki. S Kschidoka. S bukicjansteje woſady. Šerbſta protyka. Pschilopl. Spjewy. Cjahi sakſoschles. Jel. sc. Syrlw. powesze. Hanß Deyla a Mots Lunka. Mawjeschtnis.

Šwjetne podawki.

Sakſa. Šwetne ſwedjenje na kralowſkim dwori wobsanſkyhu ſo ſandženu ſobotu psches to, ſo bu kralowſkimaj majestosjomaj a włodymaj mandjelskimaj wot draždjanſkeho mjeshezanſta wulli ſakelski cjah prijödwedzeny. W tutym cjahu, kij njezdje 900 ſallow abo pochadnijow wojsciečſe, czechnicu wſchitke remeňniſke jenoth (Innung) ſe ſwojimi ſhorhojemi, kaž tež radni kneža a druge deputaziſe ſobu a hujba hrajeſche jim weſete pschespolo. Iako bje zlyt cjah psches tak menowane ſelene wrota na dwór kralowſkeho hrodu pschicjanſty, poſtupicu noſcherjo ſallow do ſola a nječoſti, kij mjeſachu ſallje, ſ ſwjetkami wupyschene, ſteupachu ſo ſol, ſo pišmilaj A (Anna) a F (Ferdinand) wuczinachu. Potom ſpiewachu ſpiewarjo njeſore rjane ſuſy, po cjinž draždjanſki mjeshezanſta ſ. Pſotenbauer noſprijödy ſrakej a kralowej, potom nanej nauženje, tóſkanſkemu welwójwodzi Leopoldej a ſkónčenje młodymaj mandjelskimaj (prynzeſhyni Hani a welwójwodzi Ferdinandej) tiftróznu ſlawu wuneſe. Tu ſhwili ſtejachu ſpomnene knežia na balkonu abo wutarku, tak ſo bjechu wſchitkim widiſic a ſami wſchitlo widižachu. Bes tym, ſo ſo potom hſečeje ſpiewasche, daſche kral mym ſamym, kij bjechu tu wjez ſradowali, ſ ſebi pschinž, a bu jim wot neho, kaž tež wot teju mlodeju mandjelskeju nojlubojníſchi džak prajeny. — Nedželu pschipoſnju podaſhtaj ſo mlodaſ mandjelskaj na lipſte dwórniſhejo, ſo byſhtaj dompuči do Tóſkanu poſtupitoj. Jeju pschewedjeſche wſha kralowſka ſwójba a wele wyhólkich ſaſtojnifow a wulka mnohosz mjeshezanow. Wele khejzow bjeſche ſ ſhorhojemi a pletwami

wypychenych a jako mlodaſ mandjelskaj na dwórniſhejo pschijedjeſchtaj, bu jimaſ wot ſhromadjenych tiftróznu ſlawu wuneſena. Kralowa a prynzeſhyni Sidonia a Sofia wesechu ſo hacj do Riesy ſobu, kral pschewodjeſche jeju pak hacj do Hofa, hdjez nozowaschtaj a hdjez ſo kral ſaſo domoj wróci. Wot tam weseſchtaj ſo do Mnichowa (München) a chyſchtaj ſo potom psches Innsbruck w Tyrolſkej do tóſkanſkeho hlowneho mjeſta Florenza podacj. — Kralowa je 15 ſchuleſtam ſ draždjanſteje radneje ſchulje, kij bjechu prynzeſhyni Margarecji a Hani ſ ſeu wudacju ſwetne ſbojpschecja pschicneſte, rjany dar ſ wopomnienju na to pschepodač data; menujzy ſójda miyč pjetmacje ſchuleſtow dosta wot kraloweje kraſnu a drohu broſchu.

Pruſy. Kral je ſandženu ſobotu dopolnja barliński ſejm wotewrit. W ſwojej ryci prajesche wón bes druhiim, ſo ſu wobſtejenja krajowych woſbydlerow w naſtupanju jich žiwoſſje raje, ſo može jedyn ſpoſojom być; w naſtupanju roſwjerowaniſa mandjelskich budje ſejmej nowy ſalon prijödpotvođeny. Doſhody kraja pschiberaja; ale doſelj tež potreboiſje pschiberaja, dha budje treba, ſo by ſo na wupižanje nowych dawkow myſlitko. W naſtupanju teho, ſchtož je wot 30 millionow, njehdyn ſa wójſte naležnoſſje poječenych, wypche woſkalo a ſ ſzemuj by ſo tajſi ſbyſt natojiſej móht, budje ſo ſejmej wot ministerſtwo namet ſtajicj. W napohlađanju na poliſte naležnoſſje rekn̄ kral, ſo ſo nadžije dalscheho poſoja a mjera. „Ale,” prajesche wón, „boſoſnie ſu ſo me poſdawli w mojim neuenburgſkim węchomnſtwi dōſte, hdjez je ſwada bes mojim wiestym prawom a tamniſchimi wobſtejenemi cjeſtnych mužow do jaſtiva.

sahnata. Dobrocjivoſz, ſ kotrejž ſym ja w na-
ležnoſzjach Neuenburga powſchitkomneho mjera dla
wele ſjet wuſtupowat, je ſwjet ſpóſnat. Tež po
tych najnowſzych ſrudnych podawſach a po tym,
jaſo je ſo moje prawo jenohlóſnje wot poſtanow
wſchitkich njemſkich weſchow ſa dobre ſpóſnato, je
moje požadanie, pſches jednanje ſ europiſtimi kne-
žerſtwami rafku ſwadu ſkere liepe na waschnie,
ſa čeſz mojeje króny pſchitoſinu, na ſimernym
pučju ſtóńczej. Ale ja neſtimem a nočju pſchitodacj,
ſo by ſo moja dobrocjiwoſz do brónje pſchecjivo
mojemu prawu pſchewobročila. Kaž moje moj
lud pſchewjedzeny bycz, ſo budža moje dalsche
fročelje wot poſladania na ſlepſche kraja a eu-
ropiſtich wobſtejenjow na prawym pučju djerzane,
taſ twerdjie ſym pak tež ja pſchewjedzeny, ſo
moj lud, jeli treba, ſe ſnatej mozu a ſwiernoszju
ſa čeſz mojeje króny ſaſtupi." Taſ kral ſwoju
rycz djerzſeſe, pſchitostuchowachu ſapóſtanzy ſ
cijcha a jaſo wón reſny, ſo je ieho neſbožje neuuen-
burgiſtich kralowſtich bołoſnje ſapſhimnyto, wotachu
bravo; ale jako wón na to ſpomni, ſo by ſi tver-
dym pſchewjedzenjom na ſwiernosz a podperanje
ſwojego luda ſpuscje, jeli dyrbjato ſi wótremu
pſchincz, dha ſawotachu poſtanzy ſ wulfkej horli-
woſzju ſchyri króz hurah! ſhtož ſo, kaž ſo
ſdaſhe, kralej derje ſpobabſe. — Sa pſched-
ſydu w domi knesow (abo w prienej komori) bu
prynz Hohenlohe-Ingelfingen, a ſa miestopſched-
ſydom buſhaj hrabja Eberhard ſe Stolberg-Wer-
nigeroda a wyschi preſident ſ Duesburg wuſwo-
lenaj; ſa pſchedſydu w domi ſapóſtanow (abo
w druhej komori) pak hrabja ſ Eulenburg a ſa
miestopſchedſydom knes ſ Arnim-Heinrichſdorf a
knes Büchtemann. Taſ menowana lewa strona
abo oppoſicja hloſowaſe pſchi wólbí pſchedſydy
druheje komory ſa hrabju Schwertina. Ale tón
doſta jenež 88 hloſow, bes tym ſo mięjeſche
ſich hrabja Eulenburg 133. — Štož to na-
ſtupa, ſo bychu ſo kralowſke doſhody abo nutsch-
pſchindzenie pſchisporile, dha je wieſte, ſo čhe
ſebi miesterſtwo nowy dawk wot hlejow žadacj.

Kaſu ſy. Khléjor a khléjorka ſtaſ ſo 25.
novembra do Benediga pſchiveloſi. — Aržywó-
woda Koſla Ludwig je ſe ſvojeſ mandjelskej,
ſakſej priyzebnyu Margaretu, 25. novembra do
tryſiſtich miesta Innsbrucka pſchijeloſi, hdjež

budžetaſ dale pſchewywacj, doſekž je aržywówod a
Koſla Ludwig ſa tyroſſeho bohota poſtajeny.
Teju pſchichod pſchitowedaſche tſieleneſ ſ kanonow
a na pučju do miesta ſtejachu wſchelake čeſne
wrota a ſ wobeju boſow dróhi biechu khorhoje
rakufiſtich a ſakſtich barbow naſtajene. Wele ſuda
witasche mtodeju mandjelskeju ſe blaſwuwołanjom
a w duriach khléjorskeho hrodu biechu wſchitke
wysche krajne ſaſtoinſtwa ſi powitanju ſhromadzene.
Dalo bje ſo powitanje ſtaſo, poda ſo aržywó-
woda Margareta do ſwojich ſtwów, jeſe man-
djelski dasche pak hifcje džielbi wóſſta, kaž tež
wobronenym mięſcjanam pſched ſobu deſfiltrowacj.
Naſajra pſchindjeſchtaj mtodaj mandjelskaſ do ſón-
zerta, kotrejž bie ſimaj ſi čeſzji pſchitowanu, a
bu mtoda aržywówoda wot pſchitomnych jar a
wobhladowana. Wona ſo wſchitkam jar a lubesche
a jako bje ſo wot herzow ſwedzenika ouvertura
dopiskala, poſtanachu wſchitzy a wuneſeſhu ji, laž
tež jeſe mandjelskeau weleſtōćnju blaſwu.

Bajer ſa. Miſter ſ Pfordten, kotrejž tež
pſched njeſotymi ſjetami ſhwili w Sakskej mi-
niſtrowaſe, wuſuże ſo 27 novembra na hſy,
wot lodu a ſuiſeha hlaſkej, ſo padje a ſebi
lhev uku ſtama.

Franzow ſa. Schwajcarſki general Du-
four, kij je ſ predawſtich cjaſow ſ nietzſtihim
franzowſkim khléjorom derje ſnaty, je wóndanjo,
kaž ſimy hližom na to ſpomnil, pola tuteho pobyt a
ſ nim neuuenburgiſtich naležnoſzjow dla jednaſ, ale,
kaž ſo ſda, malo nadobyt. Napoleon je jemu
menujzy prajit, ſo by w neuuenburgiſtej wjeſu
predy ničjo hódnego čzinięſ neda, hacj ſu ſajeczi
kralowſzy ſ jaſtwa puschcjeni. Do teho pak schwaj-
carſke knežeſtwo fuſacj nočze, ale čhe tych ſa-
jatyh najprijodzy wotſhudziej, — potom pak zylie
wobhnadziej. Štym čhe wone menujzy ſpóſnacj
dacj, ſo kralowſzy Neuenburgſzy ničjo dale byłt
neſju dyhli ſbieſkarjo. To pak pruſſi kral a druhe
weſhi pſchidacj nočzedza a duž žadaja ſebi
khléjſe ruczie puschcjenje ſajatych, ſ cimž chzedza
won ſpóſnacj dacj, ſo ſu kralowſzy Neuenburgſzy
prawje čziniili, hdjz ſu pſchecjivo nietzſtichemu
schwajcarſkemu knežeſtwu poſtarayli. Schwajcarſte
knežeſtwo newje njeſko, ſhto by čziniło, a bes
tym dyrbja ſajeczi dale w jaſtvi woſtacj. —
Franzowſte a ſendjelleſte knežeſtwo ſtej njeſko, laž

so sda, psches jene, so by so skere ljepe w Parisu kongres wotdjerjal, na kotrymž bychu so wscie naležnosje, kotrež poslensche mjersečinje nastupaja, stenczne žylje dowuczinile. Taſe na-ležnosje ſu pak: 1) komu maja tak menowane hadjaze kupy pſched milivom Donawu ſlužbec? Rukam abo Turkam? 2) komu ma mjesto Bołgrad ſlužbec a 3) tak ma ſo Móldawa a Walachia ſrijadowacj — Možno je, so na tutym kongreſu tež hiſheče neuenburgſke a neapelſke na-ležnosje k ryčam pſchindu. — Neapelſki poſtanž, ſiž je na požadanje franzowſkeho ſhježora Paris wopuſciecicj dyrbjal, neje ſo hiſheče do Neapela demoj podat, ale pſchebýwa tu ſhwilu w belgijskim hłownym mjeſci Brüſelu. Taſo wón pola franzowſkeho ministra Walewſkeho božemje pra-jeſche, mjeneshe tón, so ſo drje neapelſki kral dotho kongdziec nebudje, ale ſo nielotre požadanja franzowſkeho a jendželskeho knežeſtwa dopelni a tak ſi tutymaj predawſchi pſcheczelſki ſwiaſt wobnowi. Ale na to wotmolwi jemu neapelſki poſtanž, ſo jeho kral žane požadanja dopelnicj nima a ſo budje teho dla čakacj, hacj budja Franzowſkojo a Jendželčenjo ſ nim ſaſo pocječ dobri byc̄.

Jendželska. Na jendželskich móřskich brjo-hach je w lječji 1855 wcho do hromady 1141 lđdžow ſ neſbežu pſchischlo. Pſchi tym bie 469 čłowekow živenje ſhubito a 1388 ludži, ſiž bewak na tutych lđdžach bjechu, bu na wſchelake waschnje, najbole psches druhe lđdžje, ſmierzci wutorhnnych. — Jendželske knežeſtwo je poruc-joſz dalo, ſo by ſo ſalitowauju jendželskeho pſchekurſtwa a wiſowania njeſčto wójnſkich lđdžow do persiskeho morja podato. Persiski kral ma menujz ſe ſwojimi ſuſodami wójnu a je mjeſto Herat woblehnýt abo ſnadž hizom dobyt. S wobydleremi teho mjeſta maja pak Jendžel-čenjo wulke wiſowanie a duž hladaja ſa tymi, ſo bychu tam ſwojich ludži pſched ſchodu ſwar-novoli.

Rukowſka. Šhježor je dotalne wojerſke kolonijske horsiebjehnýt. Te ſame bjechu menujz na to waschnje ſrijadowane, ſo dyrbjal ſu kolonijoči čas ſwojego živenja jako wojaž ſlužbec, ſo woni pak ſa to žanu wojerſku ſdu nedostachu, ale ſo ſo jim kruch kraja pſchidjeli, wot kotrehož dyrbjechu ſo jako ratarjo žiwicj. To pak da-

wasche ſtajnję ſakoj ſ uſpoſejnozi, pſchetož ničton nemöže derje dwjemaj ſneſemaj ſlužbec, a duž ſu ſpomnene wojerſzy kolonijočo njeſko ſa ſhje-želskich burow wuprojeni a ſu wſchitzu na jene dobo ſe ſwojeſe wojerſke ſlužby pſchecjeni, ſtož ſo jim, kaž može ſebi kóždy myſlicj, wulky jara ſpodoba.

Ze Serbow.

S Rſchidoſa. Ŝtredu 26. novembra w nožy w 12. hodžini wudyri w pôdlanskim twarenju tudomneho ſublerja Jurja Bielek wohēn a pſchewobroči to ſamo, kaž tež domſke, hrôdzie a ſólnju do procha a popela; bróžen a druha ſólnja woftaſtej pak ſtejo a wot ludži a ſkotu ničton ſ neſbožu pſchischlo neje.

Kak je wohēn naſtat, neje vijeſte; tola ſda ſo, ſo je psches žahly popel wuſchol. W ſpomnenym pôdlanskim twarenju ſtejeſche menujz w ſólniczy czwizi, do kotrejž ſo popel hypasche a pſchi tutej czwizi ležachu ſhójnomre walčki, ſiž ſu ſo ſnadž njeſak ſapalite. Taſ wele ſo ſ najmeniſtha poweda, ſo je ſo len, ſiž bje w komori nad tej ſólniežku, naſpredy palis, jaſo ſu weheň wuhladali.

S buſicžanſke je woſad y. Ŝtož ſmy djenſ pſched dwjemaj nedželomaj we tutych no-winach wojsewilli, to je ſo ſtalo, menujz po-kwecjenje naſcheho Vožeho domu bu ſandženu nedželu doſonjane a my čhemj po naſchim ſlubi tudy ſpytač wopifacj, kak je ſo wſchitko mjeſto a ſtalo. Hozj my pak na wſchitko ſpomnici čzemj, dha nemöžemy hinaſ prajicj, hacj ſo ſo ſwia-točnoſz po-kwecjenja hizem ſobotu ſpočiniasche, pſchetož popožnu, kaž tež ſwiaty wečor teho ſa-meho dnja bu ſe wſchitki ſwonami ſwonene, ſtož ſo pola naſ jenož pſched róčnymi čzaham i a wažnymi ſwiatymi dnjam i ſtawa a tak bu kóždy hizom ſobotu na to ſedžbliwy ſcineny, ſo ma ſo na žadny a wulki ſwiaty djen pſchihos-towacj. Haj tež ſama natura beresche po ſdacju džel na tym ſwiedzenju: ta ſama bjeſche tež hizom ſobotu ſe ſwojim howrenjom, deſchco-wanjom a ſuſehicjom predawſkich dnjow pſchec-ſtala a dasche ſwoje miłe ſlonečko pſches ſhjetro cjoþy powjetr ſwiecicj, ſo by na žane waschnje pſchihetowanjam ſ temu rjanemu ſwiedzenju ne-

sadzjewaka a nam weſelje do vrješka neſayla. Noz wot ſoboty k nedjeli čzemy tudy we runej čiſchimy s naturu pſchenic, hač ſo nam nedjelle ſtanje ſaſwita, na kotrym ſo wot woſmich ſem pewſchirkomne weſelje ſpočinacne. Hač woprat- dje bjesche ta hodžina wot woſmich k djevečjom jena tych najkrasnitskich, pſchetož we tež ſamej ſthadžowachu ſo te wſchelake čzahí ſe ſwojimi ſhorhojemi we Hornych Bulezach; jabyn pak ne- ejehnitsche hinač hač ſpjevajo abo, kotrež čzahí herzow mježachu, piſtajo a tak nebjeſche nicžo ſtyshečz hač na wſchitkach ſtronach ſpjewanje a piſtanje, kotrež ſo pſchego do menſcheho ruma ſhromadži a napoſled ſedyn chor wučinene. To bjesche woſebje pſches to móžno, dokež bjesche wſchitkim jenajki ſhjerlusch (czo. 623) na pucj k ſpjewanju poručeny. O kraſne ranje!

Jako bjesche njeſt djeveč wotbi, ſaſwoni ſo k poſlenek Božej ſlužbi we naſchim naſhwil-nym Božim domi a bu temu ſamemu we ſtrótej ryczi a wuſpjewanju njeſetnych ſchtuečkow ſhjer- luscha Božemje prajene. Bes tym pak buchu te wſchelake čzahí k ženemu hlownemu čzahé ſrja- dowane a to tak, ſo mlodji hólzy na ſtroni pſchi tórmii a mlode holzy na ſtroni pſchi fari stareho ferchowa ſtežachu, ſchulſke djeceži pak pódla ſchulje a w farſkim dwori. Jako bjesche to wſchitko do- konjane, bjesche tež Boža ſlužba we naſhwilnym Božim domi ſlónčenja a njeſt ſapocja ſo tón wulki a wažny čzah do ponoweneho Božeho doma a bjesche takle ſrjadowaný.

Najpredy neſeſtej ſo zyrſwinej ſhorhoji wot ljeta 1830, kotrež buſtej wot tjočh mlodjenžow s Bulez neſenej a kotrymž bu wot dweku žan- darmow bes ludom rum čineny, ſa tymi djeſechu ſkejbjetarjo a fady tych tři ſobustawý twarſteje deputacije a to we tymle redži: ſ jeneho boka djeſeſte ſ. Albert, ſlamak w Bulezach a ſ druhého boka ſ. Wehla ſ Trebein a we ſeu ſredjiski djeſeſte ſ. Piwarz, gmejnik ſtjódktejer w Čornjowi. Tón ſamý neſeſte na jara kraſnym ſelenobjelym ſawěſtu zyrſwinu ſluž a tale ijeſz bu jemu wot ſ. ſ. Kindt nad Kopczami a Bu- lezami jako pſchedhyd twarſteje deputacije mi- loſiwiſe wotſupena a wot prijenſcheho lubje pſchi- jata. ſa tymi djeſeſte naſch ſ. duchomny M ö hn ſam a ſa nim naſch ſ. kantor Kirschner a ſ.

ſand. Mr ó ſ ſ Huſt, tu ſhwilu pomožník na- ſchego ſ. duchomneho, a na to ſ. Schúža, druhí a ſ. Mjet a ſ. tſecj wučej tudy. ſa nimi ſapo- činacne ſo čzah ſ ſchulſkeje mlodofaje a to tak, ſo najpredy hólzy a potom holzy djeſechu. Te ſame bjeſchu po ſlaſach a tež ſobu po alfabetſkim redži we wotpohladanju na mena wſhov ſrjadowane. We čzahu hólzow ſmahowacne ſo 26 ſhorhojow ſalſon- ſkeje, ſerbſkeje, lužiſkeje a wſchelakeje barby a wſche- laſich napíſmow a bjeſchu tajſeje wulkoſje, ſo bu- djishe naſmenſcha tych ſamych ſa čzah dorozzených ſhmana doſs byla. W čzahu ſchulſkich holzow widjachmy 18 wſchelakich kraſnych, ſ bantami wuþyſchenych wjenzow na rjanyh ſerdlach, kaž na pſchitkach najwjaſy ſótvižow a tež wſchelakich druhiſch wot róžow wudžjetanych wjenzow. Tež neſeſchu njeſotre holčatka wjenzy we ruži a bjeſchu hewaſ tež ſ wetscha bjeſte ſwoblekane. To by trochu ta ſchulſka mlodofa ſwipana byla.

Po nej djeſechu herzy wot leibbrigadu, w Bu- dyſhini ſtejazeje, a ſa nimi dorozzena mlodofa: najpredy muſkeho a potom žónſkeho roda. Za ſama bjesche ſaſo zylje po menach wſhov ſrjadowaná. — Ale wſchitku pychu a rjanosha tuteho čzaha, kaž tež woſebje barby a napíſma tych wſhov židžaných a thibetowych ſhorhojow, kaž tež dale poriad we Božim domi a wotanknenja teho ſa- meho a Božu ſlužbu ſamu čzemy, dali Boh, djenž ſa tydžen wopibači.

C ſerbiſka protyfa. 3

boran,	law,	tsjelalk,
bif,	knejna,	koſoróž,
dwojnitač,	waha,	wodny muž,
rak,	ſchorpion,	rybý

Hač runje trochu poſdijz, dha budje ſerbiſka protyfa na ljetu 1857 pſchego hſchje čzaha doſa hotowa, pſchetož wona budje ſo wot pſchichodneje ſobotu pſchedawacj pocječ. Wysche teho, ſchiož dyrbí w ſózdej protyfahy bycž, budža we nej tež wſche- laſe druge wjeſli, jako rjane hudanciſka, ſmjeſchne baſki, wubudjaze powedanciſka, powučože roſtry- ejowanja pſchedjenaka ſe ſwojim wujom a hewaſ neſtožuſliž, ſtož dyrbí ſo ſózdemu lubici. Spomi- niči čzemy jenož na to, ſo je tam wobſhjernie wulſladowane, pak ſe ſe pſched ſto ſjetam ſy-

dom ljetna wójska zapocjala a kak je psches nju safski a herbski kraj wele cijericj mjet, dokelj bjechu safske kraje tež tehdom bitwischejo sa wojszaze wójska a safska semja to polo, na kotrymž so guse wójska živjachu. Wele cjaša je wot zapocjaka sydomljetnje wójny safsko, ale na tu šamu so w Sserbach hischeje pschezo spomina a duž je pschedzenak — kak so našča herbska protyla menuje — pschi stladnosti teho, so je so wot tamneho cjaša runje sto ljet minyo, prawu winu mjet, ju wobchernje wopomnicj, a won je to na wuschikne a srosemliwe waschnje sejinit.

Bes drugimi wetschimi nastawkami namakamž tež jedyn, w kotrymž je powedane, s wotkal je ta krasna dobrota, tón luby khofej s nam pschishol a kak je so po wschitkach krajac tak móznie rosfherit.

Tola my nochzymž wscho pscheradzicj, schtož w nowej herbskej protyy stoji, mózemy ju pak s dobreho pscheswiedzenja wschitskim Sserbam na najlseye porucicj, pschetož wona je s wona a s nitska pschistojna a hacj tež runje tam a hem po woschitkomnym požadanju slobnje žortniwa, dha tola wschudjom tak spisana, so jedyn widji, so je tón, kij ie ju wudzielat, pschi swojim džieli Boha stajnje psched wocjomaj mjet.

Zara lubilo je so nam tež, so su niz jenož safske, ale tež pruske hermanski we wtschej potnosti wossewene, tak so je herbska protyla tež na tajke waschnje wetschu wujitnosz dobyta. ☺

Priłopk.

* W Rumwaldi sta so 27. novembra djinone nebojje. Tam bje menujih 16ljetna slujomna holza Hana Khrystiana Looke, kij vola G. Kriegela tam slujesche, po wodu schla. Duzy safsny so wona nješak a padje teho dla tak nebozomnje psches wódnemu hanu, so bjesche hižem sa nješotre minutu morwa.

* Pschi wopomnenju nenenburgskich naležnoszow su nještre nowiny tež na schwajzarstu wojsku móz spomnile a po jich powesjach ma schwajzarcka 10,500 muži artillerije a traina, 1050 gentoroveho mužstwa, 1900 jješnyc, 8600 tsjelzow, 100,000 pieškow: wscho do bromady 122,000 muži. Herak ma wona hischeje njehdje 64,000 muži krajnje wobory, so po tajkim wscha schwajzarcka wojska móz 186,000 muži woschisa. Ranonow, wulstich a malych, ma Schwajzarcka 670 wscho do hremady.

* W Frankenbergu pčinjide 22. novembra mandjelska jencho kublerja se Sachsenburgu na to wachtne k neboju, so bje wona pschi safroženju do hanjow s wonka tych samych s draftu tak wišajo wostala, so pschi safjehnenu konjow tak straschnje se hanjom pany, so dyrbesche pschi wschitkej lječaſtej pomoga naſajita wumreč.

S p ē w y.

Něhdy a nětk!

Ach, w zahrodec mi kčeješe
Tak krasna róžička!
So wšitko na nju směješe,
Tež moja wutroba.

Haj wóčey mojej hladastej
Přee k tutej sijatej;
Hdyž widzach ju, so horješe,
Přec reňšo kčejujcy.

Ja žadach ju sej wušcipnyš
Tu mlodnu róžičku;
Ju chcych ja renje přesadžić
Na druhu zahrodku.

To stać pak nješk so njehodži,
O wulka zrudoba!
Nětk zankle su so durički,
Kóne bu wšoh' wjesela.

O kak je mi nětk stysknivje,
Ja nimam mérčička!
Ach wulka, wulka žadosc je,
Po tebi, kwětčička.

Kak husto wóčko sylzojte
Če pyta podarmo!
Ach kak je nětk zaždeno
To krasne „wóndano“.

D.

Cjahi safskosclesynskeje železnicy s budyskeho dwornisčęja.

Do Državjan: rano 7 h. 37 m.; pschipołata 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wiejor 7 h. 16 m., rano 2 h. 42 min.

Do Szorela: rano 7 h. 47 m.; depołnja 11 h. 40 m.; popołnju 5 h. 2 m.; wiejor 8 h. 27 m., w nož 12 h. 4 min.

Venezna placisna.

W Lipsku, 4. decembra: 1 Louib'or 5 tl. 16 nsl. 4 1/4 np.; 1 wołnowajazj čerwony slory abo dukat 3 tl. 5 nsl. 4 1/2 np.; winste bankowki 9 tl. Spiritus w Brothlawi 11 tl.

Cyrkwienske powjesće.

Wérowanaj:

Miebańska cyrkej: Handrij Bohumír Valten, khejzetur
a poter na Židovi, s Hanu Madlenu Bubarez tam.

Kréčení:

Miebańska cyrkej: Jan Adolf, G. Eduarda Vara,
wobydlerja na Židovi, s.

Podjanská cyrkej: Jurij August, Jurja Schosarla,
wobydlerja w Budyschini, s. — Vjetr, Michala Han-
dríka pomenowanego Čejehlje, khejzera w Budyschini,
s. — Koral August, Koralje Augusta Schmidta, ty-
schetskeho mischira na Židovi, s. — Hana Karolina,
Korla Gábel, khejznika w Minischonzu, dj.

Zemrječí:

Djen 19. novembra: Madlena, nebo Handrija
Grundta, khejznika w Ježilezach, sawostajena wudowa,
65 l. — 20., Ernst, Jakuba Kulli, wobydlerja na
Židovi, s., 6 d. — 21., Hana Augusta, Handrija
Lödricha, fabrodnika w Saibovi, dj., 3 m. — 22.,
Vjetr, Michala Handriša, pomenowanego Čejehlje,
khejzera w Budyschini, s., 9 d.

Zutsje, 2. nedjelu adventa, smjeje so w Echiljne
zhrkwi w Dražjanach herbska Božja klužba sa evan-
gelsko-lutherskich Šoberbow po dotalnych waschnach.
Wrijedowanje budje k. vicedit. Wanak, spomedj k. duch.
Wjazka s Budyschina vjerjeci

Kak

rozom

Hans Depla

wótkitaj

a

a

Mots Tunka

ludzi pôdla

škréjetaj.

* * *

* * *

Hans Depla. Wschelko so ludzio živja na
tutym živječji.

Mots Tunka. Haj, a hdy by wot drewianzow
byc̄ dyrbalo.

Hans Depla. Nô, ty tola nemjenish, so ludzio
drewianzhy wobeduja?

Mots Tunka. Ach, bas wschak tola!

Hans Depla. Ale, tak dha ty to mjenish?

Mots Tunka. Nô, takle: Wiesly hospodok džela
drewianzhy na pschedan i ma s teho vjekny vichibek.
Bes tym slobore jemu pak lena luba parshona, a ty
wjesch, ičtož je khory, ion džielach nemože, a duž
budje tón drewianzhdžiekaty hošvodač tu parshonu
se ſwósimi drewianzhami tež ſobn žiwic̄ dyrbec̄.

Hans Depla. Ach tak; ale to budje drje khejzo
wile drewianzow k temu treba!

Mots Tunka. To móže všehezo byc̄.

N a w ě š t n i k.

(Pschivéšlane.)

Mala lutherska wohada w Komotowu w Čechach,
ktoráž ſwoju Božju klužbu tu khwili hischeje w jenej
privatnej khejzi wobdjeruje, je ſebi ſkonečnje tola po

dolholstym prózowanju modlečku khejzu natwaric̄
ſamohka a wona wotčakuje s wulkim požadanijom
na ſeje pochweczenje. Ale woltak a kletka nimataſ
hischeje janeho pſchistojneho wupychenja, ani tóru

janeho swona, a tola je venežna samižnosz teſe ma-
keje woſady tak wuejewana, so može ſenož dobro-
ciwoſz wuſrajných wierybratow a wierybrotow i
temu pomhacj, so by wona bōrsv do noveje mod-
leńie khodzje a tam ſwojemu Bohu ſlužicj móhla.
Chyli ſnadi w Budyschini a wokolnoſzi eſi ſami,
liž rad pomhaja, hdej ſe pomoz potreba, tež i
tutemu ſchelzijanskemu ſtuket ſwoju ſcherepatku da-
riej, dha chze k. hudniſki radžicelj Bleſky tajſe dary
rad horſebracj a je do Komotowa wobstaracj. Tež
moža ſo wot ipch ſamych, liž ſami i ſpomnenemu
k. radžicelj hicj nothredja, dary we wudawačni
Serb. Now. woſedacj a budże ſich ſlicžbowanje po-
ſoſiſho ſiawne woſyložene.

 Pschemenjenja dla ſteji w Eutobcju khjeſ-
niſſa ſiwnosz cat. no. 12 na pschedan. Wona ma 77 ſenosjow, je bes wumeſta, ma maſ-
renty, twarenja ſu nowe maſtivne a hodja ſo
ſa jeneho remeſnika.

Drewowa aukzia.

Sſedu, 10. deſembra t. l. budja ſo w Pſowjoch
niekotre dželby khjinoſeho palneho drewa, ſaj
tež dželba jara rjanyh flozow a dželba twarſeho
drewa, po loſach na pschedadžowanje pschedawacj.

Hromaduſendjenje dopotinja w 10 hodzinach w
korciſni k. Grecja tam. S. A. Cäuberlich.

Mufa na pschedan.

Pſchenicju mufu, cjo. 0 a cjo. 1, wot
½ hacj ¼ centmarja pschedawa

Dóřzank

na matej bratrowſkej haſy.

Najljeſpſchu pſchenicnu parnu mufu
zentnar po 8 tl.
ſnateſe dobroſſie pschedawa

Robert Klemm,
na ſitnej haſy.

Woſjewenje.

K hodownym peciwanam cjerſwe wulke
a rjane roſynki, dobry peciwy zofor, wſchitſe
druiñy foreniow, wuberny zytronowy a fo-
renſki wolij, twerdu iſkranzowu paperu a
t. d., ſtož ſym ſebi wſchitſe cijſie nowe
wobſtarak a najtunischo pschedawam.

W Budyschini, na ſerbſkej haſy i dwjemaj
muromaj, psched fotymajj dwaj ſeler aſ ſchomikaj
ſteſtaj. J. G. F. Nieckſch.

Wſchitſe druiñy piſanych a barbenych
paperow a ſwiaſare piſanki (Schreibebücher)
i piſanymi wobſtami, wot oſki, ſchiefer ſtyly,
piſanske pera a t. d. pschedawa najtunischo
J. G. F. Nieckſch.

Suche drožđje.

Wſchitſich cijſenych ſſerbow, liž chyli i pschi-
hodnym hodam ſaſo pola me moje wſchidžom
derje ſnate dobre ſuche drožđje ſupowacj, proſchu
prawje nalejnje, ſo bych u mi prawje ſahe ſwoi
njehdjny potreb taſtich drožđow wofſewili (pola me
ſapihacj dali), ſo bych pschedidzicj móhla, ſak
wele ſich treba budje, a potom ſoſdy ſwoj žadanj
quantum doſtacj móhla.

Pschiſpomnicj dyrbju hiſhce, ſo ſym ſebi i
ljetuſhim hodownym peciwanam ſara wele ſu-
chich drožđi ſkaſat a ſo teho dla tež wo to
proſchu, ſo bych u cijſeni ſſerboi tež prawje
wele pola me ſupowal.

W Budyschini na ſerbſkej haſy c. 10/24 w ſlamach
i dwjemaj muromaj. J. G. F. Nieckſch.

 Rünb erg ſke p o p r a n z y
w tyſkach a paſcijach, i hodownym daram ſo
ſara pschihodžaze, doſta a pschedawau po naſtuni-
ſhei placzisni

W Budyschini, na ſerbſkej haſy i dwjemaj
muromaj. J. G. F. Nieckſch.

Ma le fi g u r y
we wulſim wubertu, liž moža ſo na hodowne
ſchomiki powiſhcej, ſym doſtat a pschedawam te
ſame jara tunjo.

W Budyschini na ſerbſkej haſy.
J. G. F. Nieckſch.

Koſſje po yuntoch a zentnariach ſupuje po naſ-
wycie placzisni J. G. F. Nieckſch w Budyschini.

Wasung ſki tobaf w roſka ch
jara rjanu tworu doſta a porucia

A. V. Pannech
na bohatej haſy.

Pola ſodviſaneho ſu ſtajne dobre
Buſche drožđje,
liž ſo woſebje i ſchitzlam hodja, na pschedan.
Jan Fischer,
pefar w Moleſtezech.

Holcſka je n ſy, liž chze ſhici a niemſku ryc
wulſnicj, može i jiedju a bes jiedje w Budyschini
wobſdenje a wobſtaranje doſtacj. Wſcho bližſe
je ſhonicj we wudawačni Serb. Now.

Clowek, liž može menſche domſke džela wob-
ſtaracj, ſaj tež ſykanje rjesacj a t. d., doſtane ſa
ljetnu ſu wot 40 tl. na ſnežim dwori w Hornym
Belfu ſlužbu.

Bjert k-p ſchein ſy
bu wondanjo na pucju wot Libochowa do Kſch-
weje Borscjeje namakany. Wot koſo ſo meje
ſo we wudawačni Serb. Now. ſhonicj.

„Vorricht“,

živenje-, renty-, wjeno- a pohreb sawjeszjazych bank we Weimar.

¶ staranym kasam, kotrej ſu ſo wot horeſſeho, pod wſchim krajnym wobledzowanom
ſejazho wustawa ſa džecji w ljeći 1846 hacj 1856 incl. narodjenych, ſatoſile, je pschitup teſi
njetſ ſotewreny.

Sjawnie mjenenie je ſo wo ſhmanoszi tuteho ſradowania hižom na naſspodobniſche waschnie
wupraſito a moje ſo to ſamo teho dla wſchitkym tym, kotrejſ ſtaros ſo psichodne ſvojo ſwojich
džecji na wutrobi leži, k bohatemu wobdželenju porucjeſ.

¶ ſa ſapiv džecji, hiſcje w tutym ljeći ſeſinjomny, ſo menſche pschinofſki placja, hacj
pschi wſdžiſhim ſapikowanju.

¶ wujednanju pschitupa k tutym kasam a k wubdželenju bližiſcheho wutožowanja porucja ſo

W. A. Flanderka w Budyschin i,

agent „Vorſt. v.“,

w Biskopizach: registrator Schneider; w Schierachowi: mjeschjanski ſudnik C. Ginzl;

w Kamenzu: registrator Grundmann; w Wóſportu: G. A. Mörba.

Mučia.

Psichodnu pónđelu, 8. deſembra, (na ſw.
Mariju) budje ſo w ſorcjmi w Nowych Vor-
nežach njechde 100 wóſnow, ſ džela ſe ſchleſ-
zami, wſchelaki hſpodarſki a domſki grat a t. d.
ſjawnie na picheſadžowanje pschedawacj.

Hromaduſenđenje popolnju w 2 hodžinemaj.
Rehmann.

Wotmotwieſe

na

t. P. Mlonkowu ſkoržbu a praschenje,
wot

J. G. J. Nieſſha w Budyschin.

Wy ſze wondano nam ſkoržli,
So ſze naſchu fermuſch pscheinapli,
A ſo pschi tym krućje prashecie,
Kak ſnadž ſ wulkej kolbaſu tu je.

Na to budje Wam tudy prajene,
Tykanzy ſo bjechu radjile,
Pſchetož dobre **Fuſche Droždje** ja ~~ſo~~
Scjinit bjech wſchaf tehdom do cijesta.

A ſchtož je ſich pschi mni kuptit byt,
Radžene je wieszie wſchitko mjet
Duz ſo dale ſ nimi porucjam:
Wſchaf ſich treba budje k ſchtryzelam.

Echtož pak k oibaſu njetſ naſtupa,
To je hiſcje wjeſka newjeſta,
Dokelj proſatko je ſara matuſke
Zemu wulka kolbaſa ſnadž k ljetu narosze.

Duz ja na nju hofzior proſhycj nemóžu,
Ale dam Wam tule dobru radjicjku,
Pſchindjeſe ke mni tola na hody,
Tehdby budja pschi mni ſchtryzelate dny.

¶ ſa Was ſhzu tež ſchtryzel napez dacj,
A ſhzu k temu ſ mojich klamow bracj

Ejerſtwe ſuče droždje, roſynſi,

Zokor, muſhotu, zymt, naſki:

¶ A ſo by wdn ſłodzik prawje wubernje,

Zytronowoh' molija ſo pschiline:

Ja ſej myſlu, ton by ſłodzik Wam,

Ale —, ale ja ſej njeichto požadam.

Dokelj w mojich klamach mlóka nimaja,

A tež butra, jeſa we nich brachuja,

Dha ſej newjem rady druhje,

Hacj ſo mi to wſchitko pschinesze.

Potom budje ſchtryzel ſajtiſ dyrbti bycij,

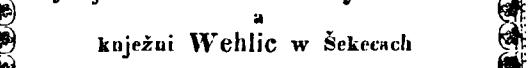
Šchtryzel, fiz budje Wam wieszie tycj,

Duz mi neſabudjeſe na wſho to

A na Waschoh' Nieſſha budyskoh'.

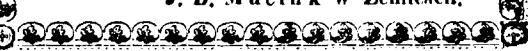
Kujezej duchownemu Domaſcy w Nosaćicach

kujezni Wehlic w Šekcach

najrjeſe ſzbozo přeje

J. B. Mućink w Zemicach.

Zandženu ſoboto žita w Budysinje placachu

Kóre.	Wyſſa.			Dizſa.			Srjedzna.		
	Placizna.	tl.	nsl.	np.	Placizna.	tl.	nsl.	np.	
Roſka	3	17	5	3	10	—	3	15	—
Wſchenza	6	17	5	5	15	—	6	12	5
Bečimen	2	25	—	2	20	—	2	22	5
Worſ	1	22	5	1	15	—	1	20	—
Gróch	4	15	—	—	—	—	4	7	5
Rjeſik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dahy	7	5	—	—	—	—	7	—	—
Hejduska	5	15	—	—	—	—	5	10	—
Bjerny	1	—	—	—	—	—	—	25	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—

Dowoz: 3629 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nowěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
plaći so wot ryněka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kožde čisto plaći $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvartlētna předpata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
pósce $7\frac{1}{2}$ nsl.

Císto 50.

13. decembra.

Léto 1856.

Wopischi jecije: Szwjetne porawki. S Kljetneho. S Rakez. S Bravocjiz. S bukijansteje
wohady. Serbska Boža hlužba w Dražđanach. Pschilopf. Szudniſke dopišy. Čjahi ſakſkoſchles. Jel. ic.
Býrlinſk powezi. Hanž Deyla a Mots Lunta. Návjeschtink.

Na wiedzenju.

Schtóž chze na schtwörte schtwörtljeto 1856 sa Serb. Nowiny do předka placicę,
tou nech ujetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralovſtich poſtach
placici so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tou ſamym čaſu. — Sa wosjewenja a návjeschtki mōžemy Serb. Now.
kózdemu porucicę, pſchetož te ſame čitaja so tak derje w Budyschini kaž tež we wschitkich
herbſtich wřach, a schtóž chze po tajkim ujeſčto tak prawje po zylum herbſkim kraju roſ-
ſchierenie mječ, tou daj to w Serb. Nowinach wosjewicę.

Nedakzia.

Pſchispoſmenje. Dokelž bychmy ſ tymi, kiž ſa Serb. Now. do předka vlačja, ſtōneſnje
tola rad do wiesleho porjada pſchischli, dha proſhymy naſlubomſiſho, ſo bych
ta jazy ſwoje dopředkaptaciſje tola wieszie hac̄ do 31. dezembra ſcjanic̄ chyli,
pſchetož schtóž do teho čaſa ſaptacit neje, ma potom schtwörtljetne $6\frac{1}{2}$ nsl.
placicę.

Red.

Swětne podawki.

Sakſka. Bifkop Gorwerf je, ſaž je ſnate,
taž derje pryngeſhnu Margaretu, ſaž tež pryn-
geſhnu Hanu wjerowat. K dopominenju na to
je wón wot arzwywody Karla Ludwiga ſlotu,
ſ drohimi ſamenemi wuſadžanu tobafou wſlu,
a wot wchwywody Ferdinand ſlotu, ſ brillantami
a ſe ſedmimi ſmaragdami wuſadžany biskopſt
ſchilz, tak menowane pectorale, ſa dar doſtat. —
Do Dražđan pſchijedje 4. dezembra ruſla wulko-
wetchovka Maria Nikelajewna, zwudowena wój-
wodka leuchtenbergſka. Wona pſchivene ſo ſ Peters-
burga pſches Warschawu a wotſtupi w Dražđanach
w hotelu ruſkho poſtauſtwa. Nasajtra wophta
wona kralowſku ſwójbu a bu potom ſaſo wot
kralowsleje ſwójby wophtana; 5. dezembra wot-
ſjedje pak do Schwajzarſeje. — Krajne ſeleſniſy
ſu w mjeſazu oſtobru 311,271 tl. wuneske,
po tajſim 55,648 tl. wjaz, hac̄ w tym ſamym
mjeſazu konſcheho lieta. Szyla wopſchijea do-
hdy abo nutopſchindjenja ſaſtich ſraſnych je-

leſniſow w přenich 10 mjeſazach tuteho lieta
1,751,941 tl. wjaz, dyžli w tym ſamym čaſu
lieta 1855, a 511,009 tl. wjaz, dyžli w ljezi
1854. — Na ſiaſnym a ernym ſudži, ſiž ſo
4. dezembra na budyskym woſteſnym ſudži wot-
bjerza, pſchindje naležnoſz wiesleho Schüzy a
Thomasa ſe Židowa k wujednanju. Taž ſamaj
bjeſchtaj 10. okobra nimo ſchibeničnejſe ſorčimy
ſchloſ a tam ſaſtupic̄ chyloj, dokelž pak bjeſchtai
chježu ſauſnenu namakatoj, dha bjeſchtai ſo do
winowych ſicjow datoj. Vši tym bjeſchtai na
myſlje pſchischtej, wjaz ſobu wſacj, a Schüza
bie ſ wolnom nutſaljefſt a bje ſe jſtvy wob-
ſedjerſa Ackermanna jenu ſuſnju, čjaſnik, týſtu
a ſ welba dwie ſhani butry ſranjt, bes tym bje
pak Thomas ſedžbowat, hac̄ ſchtó pſchindje. Kra-
nenu ſuſnju a čjaſnik bje wón poſdjiſho wje-
ſtemu Štübnerej we Wulſim Radſchowi pſchedal.
Wot ſudniſtwa bu Schüza k 7mjeſacjnemu a
Thomas k $4\frac{1}{2}$ mjeſacjnemu arbeitshaueſe wot-
ſudjeny.

P r u s y. Franzowski sklejor je kralj wuli
tschis cješnje legije poštak. — Ministerstwo je
jejmej njeotre wjezy k wuadżowaniu prjódpo-
kožito, ale wucjinito so hischeje nicjo neje. —
Se Schwaizarske je stwóshcij, so ho w Neuen-
burgu jena yrkei k temu pszihoule, w kotrejž
by ho nad sajatymi kralowszy smyšlenymi bud
dżeržat. Bes tym su jecii njeiko wele twerdsho
dżerženi, hacj vredy, dofesj ho schwaizarske kne-
żeństwo vecja ich cijelanja abo wumójenja boji.
Sajeezi budža, tak borsy hacj ho wotkudža, hnydom
wobhnadženi, kaž je to schwaizarske kneżeństwo
hjom do předka wojszewita. — Skotowy mor je
w Pósnaniskej (Posen) zylje sastak, ale w guhrau-
skim wofresku w Schlesynskej je wón w schyrjoch
wach saho njechtio skotu psyciħijat.

R a k u š y. Sklejor, kij tu khwilu se swojej
mandatisej w italskim mjezzi Venetigu pschebywa,
je 70 italskich polityskich pschetywnikow wobhnadžit.
S tyž je wón wulke węśle nacjinit a hewak
je ho to Italanam jara spodobato, so je wón
k poredjenju a pschetylarenju zyrtwe swjateho
Marka w Venetigu ljetnje 20,000 iħjeħnalow
wustajit. — Van Delaczej je hischeje pschezo
khorowaty.

F r a n z o w s k a. So w Pariſu hischeje w
tutym mjeħazu kóngres hromadu stupi, kij imjese
kewucjinenne a poħlenu wojnu a poħlenni mier
naħħavže val-eż-żejjez dawueżinieq, je njefto wjeste.
— S Republikej su voweżie pschisħte, so je
na kupti Sizili revoluzja wudyrta, ale hijon
saħo podużħena.

Ze Serbow.

S k l ħ e t n e h o. Po emeritirowanju nascheho
botalnego kantora f. Simona je njefto f. Jurk
sa tudomnega kantora postajeny a wóndanjo pwe-
djeħħi sapokasany.

S R a k e z. Ljetuschi hornolujissi provinjalny
hejm bu wot 1. hacj 3. deżembra w Budyschinī
wobħerjanu. Budget na leto 1857 pokasuje
na to, so budżet njeħdże 22,000 tl. došħodew
(knutsvħidjenjow), f-kortiħiż ma ho njeħdże
8,000 tl. na provinjalne wotpohħady natoħiż a to

1) k podperaniam sa wobstaranje bleyħ,
bluħonjemħi a slaborosomħi 600 tl.;

- 2) k podperaniu saħoġomnijh a nesħoġom-
nijh khoryħ 600 tl.;
- 3) k fastaranju sanerodjenħi džieci 600 tl.;
- 4) k podperanju tajsiħ bleyħ, kij su w
drażdjaniskim bleyw u wuwa kħali, a ho etar-
blirja 100 tl.;
- 5) k podperanju khoryħ, kij cijesse kipelje
wopptaja 150 tl.;
- 6) sa lubijsku nedjelsku schulu 50 tl.;
- 7) sa wucjenje babow 400 tl.;
- 8) sa ratařtvo 1000 tl.;
- 9) k podperanju twarenja dobrýh pucjow
a dróħow 3000 tl.;
- 10) k podperanju džiekaniskiħ schulow w khu-
djinskiħ továrfswaq 500 tl.;
- 11) k podperanju powsxitkomu wuġiżiñiħi na-
stajenjow 500 tl.;
- 12) dispżiżoniski quantum sa wħċelak paddy
480 tl.

To je prjeni krōči, so moža ho i frajnwo-
kresnje poħaddniżi sakski Hornym Łużizam tak
wulke peneżne podperanja dōstacj a je wista na-
dija, so budžet ho też sa pschichodni cjak tria-
dowania fejnieq a podperanja mudżejlecj möz,
kajez ho to w żannu druhim džieli sakseħo kraja
nenamakaja a k korrvinu niċċion nicjō dawacj netreba.

Sħoż krajnostawisku hypothekarnju nastupa,
dha ta żama jaħnej rożże a dopokasa wona kóng
septembra 1855 storo 3 milliony wuċċejjeni
penes, kij na 2,769 wobħedjeniwaħ steja.
Għawni je, so f-pshiberanji penes też džieto
psħibera a so je wele wobħadliwixje pschi
sajjadowanju hypothekarnje treba, cżoħoż dla ma
ho sa nju sarjadowanja rada postajieq. Kraj-
nostawiski bank f-hypothekearnju a i. d. mjejesħe

w l-jeçi 1851 . .	1,590,175 tl.
" " 1856 . .	4,756,445 "

sarjadowacj, f-ċejħoż möže jedyn widżiex, kaf je
jeho stuklowanje psħibera.

Zyrtwinstre visitazijsi, kij ho w sakħiġi Hornym
Łużizach mjeħażu, kaj też prawisna hornolujissi
kollatorow f-napsħejja sakonja wot 11. augusta
1855 buġi wuberkej, k temu postajenemu, k ro-
prawenju vorucżene.

S krajnostawiskego seminarja je w bieju l-jeħu 11
wucjenjow wustupilo a 14 do neħo nowiħi
wastupilo.

Także gmejny, tij hřebja w należnosćiach, hřeka spomnanych wo podwieranie prophyj, moja swoje prośby na kraju no stawili bank stricj. S Prawo eżiz. Schturók 27 novembra rano pschahachu naschi Libschizy koniow, so biechu do Kamenca jeli. Psihi tym so konej ujełak spłoszczętaj a czeſtyschtaj s dwora. Libschoweje bratři Vjetr podla tak nesbožomnej padze, so na mjeszi morwy ležo wosta.

S buſicjanſkej wo ſady. (Eton.) Majpredy ſa herzami dřiesche buſicjanſka hřehoſ wot bieleje židy a ſnjemſkim napíſmom, ſa nej mtođi hřoly ſ Buſek, ſ Koperec a ſ Kotwasy. Wot tich biesche wona hromadzie kupena. Ma to blózanska hřehoſ ſ Lejnem a Žornoſyfami wot bieſeleneho thibeta ſ njemſkim napíſmom; ſa tymi egoruſowſta hřehoſ wot jaſnomodreho thibeta na jezym a wot bieleho thibeta na druhim bolu, ſe herbstim napíſmom noweho prawopisza a na tej ſamej ſo tej heval Šerbeſtro hac̄ nanaſſiaſniſcho we ſwojich barbach woſnamenesche. Sa tej ſamej meſchiffa hřehoſ wot bieleje a ſelenieje židy ſe herbstim napíſmom; na to rachlowſta hřehoſ ſ Delanami a ſ Wyſolej wot čornoſeleneho thiketu ſe herbstim napíſmom; ſa tymi rodowſta hřehoſ ſ Wajzani ſ Pomorezami wot jaſnomodreje židy ſe herbstim napíſmom; na to ſchęſecjanſka hřehoſ ſ Šowrežami wot ſtejzerweneje židy ſe herbstim napíſmom a na to trebeniſta hřehoſ ſ Wadežami wot jaſnomodreje a jaſnožolteje židy a ſe herbstim napíſmom.

So pak bu kóždy wedžit, kotsi hřoly ſ Janej hřehoſi ſtuſeja, dha mjejachu kóždy ſtrči eži, tij biechu jenu hromadzie ſupili, bardy hřehoſe we ſoži, wot bantow wudžielanej woſnamenene a na ljewei ſlopi ſkuſnie pschicjinenej. Tež biesche kóždy mlody hřol, kotsi hřehoſi neſetche, a tež ſ džela jeho ſastupnik ſ Janej ſcherpu wupſcheny. Napíſma na hřehoſach biechu ſ wetscha ſtrófe a wupraſachu najbóle jenož, ſ ežemu a wot toho ſu poſhweczenie a na kotsymž dnju je ſo to ſtalo. Tež mjejachu njeſotre biblijſte ſchpruchi, abo wupiſane abo jenož na ne poſasane, ſaz na pschikkad ſchęſecjanſka psalm 122, 1.; rodewſta psalm 84, 11—13; čorniowſta psalm 132, 7 a wſchelake druhe. S tym by trochu ežah hřolzow wopíſany byl.

Na to ſhiehowaſche ežah hřolzow a biesche tež po tym ſamym redži ſrijadowany, ſaz hřelezav. Najbóle biechu tež hřoly we tych ſamych wſach, hřejz hřoly hřehoſ hromadzie mjejachu, hromadu ſupite a ſebi pak prawje rjanu ſotwizu, lyru, pak druhu, wot róžow fraſnje wudžielanu wiej wohstaralo, tak ſo tež we ežahu hřolzow wózom wſchelakich ſraſnich wſejow na ſerdlaſch widžachmy, kotrež biechu pschezo ſe 6—8 kóžcjom dohi a dlohi ſe ſchjerfimi, ežerwenymi, jaſnomodrymi a bjetymi bantami wupſchene, na letrych ſoncach biechu ſ wetscha ſlieborne a ſtote franzy pschicjinene. Hoi tej ſame banty ſe ſtowym piſſom biechu widžiež. Nieschtó jara luboſne mjejſeſche pak ežah dorozhenych hřolzow, ſchtó wſchitkim druhim pobrahimowasche: te ſame biechu menujzy ſwoje hlyry ſ džela ſ myriowymi, roſmarowymi a ſe wſchelakich druhich dobyrých topoſckow a ſwjetkow wudžietanymi, derje woſiatymi pletwani wupſchit. Tež mjejachu wone we ſwojim ežahu njeſchtó ſotwizow wot noſljeptich ſiwej róžow a ſopenow. A tole wſchitko dawasche jara luboſne a ſlódkie wonenje, tak ſo bu kóždy, hřejz ežah nimo ežehnische, psches to ſamo woſcheweny a tež potom Boži dom wot neho napelneny. Najbóle biechu hřoly zylie biele ſwobelekane, bes wumjenenia pak wſchitka te, kotrež ſte rjane wſejy na ſerdlaſch neſechu a mjejachu tež ežerwene a módre banty psches ramjo. Bes dorozhenym hřolzami a hřolzami dřiechu herzy ſ Lubija, kotsi ſoſebe mtođym hřolzam ſ Rodez, ſ Wajz a ſ Pomorez ſtuſtachu a kotsi ſ tymi prijenimi po rjaku hloš 623. hřierluſcha piſſachu; poſteñſchim bu pak piſhewodženie hřierluſcha hac̄ ſ Božemku domej dowolene. Byl ežah woſankuſhu wſchitz gmejnyz prijodſtejerjo a rychtarjo zytleje woſady, kotrež bu herbiſta hřehoſ ſ ežaha herbiſlich burſtich towafſtow wprjod ſneſena.

Także ſrijadowany poda ſo ežah pod ſwonensom wſchitkich ſwonow na pucj a ežehnische psches delne Buſezy, hřejz bu nedaloko wohydlenja ſ gminjskeho prijodſtejerja Izraela wot dwójnych ežehnich wrociow powitaný, wysche letrych ſo wjezie na 6 kóžcjom doha woſnoſraſna hřehoſ ſmähowasche. Napíſmow tutych ežehnich wrotow biesche herbiſte. Psches delna Buſezy a psches ſ. ſ Kind ſtuſchazy ſorbaſ ſiehnische

ejah po tak menowanych Trybach dale hacj na dróhu, hdjez so sašo k Bułezam sawrócił. Tón zyž ejah wobstejesche pak k najmenschemu s 900 wošbow a bu teho dla njeotrym czeſnym mužam s woſadu, rychtarjam abo gmeinſtym priódſtejerjam k wedženju pſuezeny a wot tych ſamich jara pſuezelne wedženy a w poređji djerzany. Po dróhu hacj k heſenzej k Nöckera pſiſchedbi bu ejah wot woprawdze ſara wulkeſe ſakſeſe khoroſe powitaný, kotrūž bjeſche k. Nöcker ſ wóknom wupowisný. Kust dale bu ejah wot druhich czeſnych wrotow witane, kotrež bjechu wot k. Nöckera a k. Kſchijana natwarene, na kotrejž ho lužiſſe a herbſte khoroſe ſmahowachu. We wjenzu, fredz czeſnych wrotow wižazym, ſieſachu na jenym boku ſtowa: „Jeb'n twerdy hród je naſch Bóh ſam” we njemſtej a na drugim boku te ſtowa: „Ejſz budž Bohu we wyſkofſi” we herbſkej ryži. Pſches tuto pſiſchedbi wižachmy hízom ſecje czeſne wrota, kotrež pſchi wobydlenju k. klamarja Alberta ſieſachu, na kotrejž ho na- pišmo namakachu: „Woſadnt a zuſomni djenſ ſze nam lubje witani.” Tež ſmahowaſteſt ſo na tych ſamich dwie kniehbeſej khoroſi. Pſches tute wrota djenſeſche ejah dale po tak menowanej zyrſwnej haſy na ſiechow nimo tórmę hacj k durjam Božego domu, hdjez bjechu ſchtwórtę jara rjane czeſne wrota natwarene s napišmom: „Je- hova ſdjerž we wjeri, nam naſchich wótow dom, twój duch nech ſ nowa ejjeri naſ ſ sprawnym modlitwam.” Ale durje Božego domu bjechu biſchcje ſanknene. Tudy bu zyrſwiný ſlucž wot k. Piwarza, ĉornjewſteſko gmeinſteſko prôdſtejerja, pſches kſhetro doſku ryč k. dñchomnemu pſch- podaſt a wot teho k. fantorej Kirſchnarej a k wotanknenju Božego domu a k wſchitkemu, ſtoj ſo we nim ſtač ma, ſbožie pſchate a njeſt wo- tankny k. Kirſchnar durje. Runje tehdom buchu tež durje pſchitwarkow wotewrene, tak ſo možachu ludžjo na lubje, tón ejah pak delſach nuts hicj.

Bes tym bjeſche ſo k. kantor Kirſchnar na ſwoje byrglie podaſt a hrajeſche tu kwiſlu, jako ſo ejah delſa na ſwoje mjeſta poda, naſtráſniſche ſynki. Žonjaze karſi buchu zylje wot ejaha wo- býnene a wſchitké holzy, kotrež kótwizy neſtechu, ſtipiſtu na ſónzy lawkow, tak ſo bjeſche fredz zyrſwie, možt reſ, haleſa wot 26 kótwizow a

26 khoroſow. Schyri kótwizy, dwie wot ſchuleſtich a dwie wot doroszenych holzow buchu pſched woltarjom wot ſchtyrioch kniehbeſej ſlob- lekanych holzow djerzane. Wſchitke ſchulſke khoroſe bjechu ſ napscheſa holczazym pſchnoszjam ſrijadowane a khoroſe doroszenych buchu ſ lubjow do zyrlwe wupſchitſtrene. Jako bje to wſho do rjaju ſefajane, ſapocjinaſche ſo poſwiecenje Božego domu ſ nuternej modlitwu, kotrūž naſch k. dñchomný pſched woltarjom kleſčo činiche a bu po jeho dleſeſche ryči najpredy dupa, potom woltar, klietka, byrglie a wſchon Boži dom w meni ſwiateſte trojzy ſweſzeny. Po poſwiecenju kóz- deho pſchedmeta bu ſ khora ſ pſchewodženjom byrglow ſpiewane: Eſwiaty, ſwiaty, ſwiaty atd.

Ra to ſpocja ſo Boža ſlužba kaſ hewat. Kraſny napohlad bje to, ſo ſo, hdjez bu pſchi ſemſcheniu Bože meno menowane, wſchitke ſtui- wižy a khoroſe poſhlowachu. Po herbſtich ſemſchaſ bjechu njemſte na to ſamo waschnje, tak ſo bu wichtka Boža ſlužba popołni w 5 hodžinach doſonjana.

Pſchi tutej ſtadnoſzi ſpominamy tež na darr ſlužbie, kotrejž ſo naſch luby Boži dom pſchi poſwiecenju ſweſelieſ mjeſeſche.

Najpriódžy ſluſteſja k tym ſamym tři jara kraſne kraſne ſwjeſčniſti, jako dar luboſzie naſcheſte mlođoſſie. Ra nich ſo pſchi poſwiecenju ſwjeſzy ſweſzachu. Dale buſteſte dareneſe daje ſara wulke woltarnej wóſtowej ſwjeſzy naſljeſ- ſcheje dobroſje wot mlođych holzow ſ Čornjowa, kiz ſo na dnju poſwiecenja prieni ſrōč ſwje- ſeſteſte; dale jara kraſnu róžatę tepich na weltarnej podnoſk wot dwiesu nam neſnateju pſche- eſelow Božego domu; dale jara kraſna a ma- ſivna Boža matra ſe ſtoly ſnamenjom na woltar, wot jenehoſ ſubowarja Božego domu ſ Meschiz. Ta ſama bu we predy woſiňanym ejahu wot kheſjetarjow ſobu neſena. Napoſled ſara wu- ſchitké wudželany ejelny kſhiz ſ tolſtopoſteſčanym ſnamenjom, wot J. P. ſ Bułez.

To dha by tak ſ ſrōčim, hacj možno, po- ſwiecenje naſcheho Božego domu woſiňane bylo. Chyžt pak ſnadž nječton juſy naſche Bože ſlužby ſe ſwojim wopſtanjom počeſtieſ, tón budze nam po kſheszljanskej luboſzi jara witany hóſ a my možemy jemu radzieſ, ſo doſho nekoſdzieſ, dokelž

so wschitka predy spomnena pycha hiszczje nie-kotre nedzielje we wschitkej polnoszi i w wypyschenju Bozego doma we tym samym namakaż budje.

Dwajatziszeta herbska boża klużba we fischiznej zyrkwi w Draždjanach.

Runież bje po nieskorzych jara symnych dñiach nahle tacze schęcęski shjetro mehke szcinito, dha so nedzielu 7. dezembra tola bohata syta herbskich lemscherjow w fischiznej zyrkwi shromadzi, hdież so wot 11 hajc do 2 sa nich Boja klużba dżerzesche, a hdież też piekną czrjodziczkę wojet-sich muži widzachmy, kotsz nejsu sapomnili na swoju herbsku shwalbu, na pobożnosz herbskeho naroda.

Prijedowanje shyschachmy wot knesa vicedirektaria W a n a k a s Budyschina vo hzeniu swjatohu Mattheja, stav 5, stwuz. 17—19, pod tymle rospoložkom: Dokoneż božu wobsanknenu radu — k temu je Chrystus na swjety pschischt; menužy 1) psches śmiedzenje sa wjecznui wser-nosz bożego słowa, 2) psches dekonjanu prawdosi, kiz wón nam sałsliji a 3) psches to boże kra-lestwo, we kotrymž nasz chze sbójnych činiež.

Spowiednym ludjom, kotszki so 266 na-lieži, dżerzesche knes duchomny W jazka s Budyschina w „komori” dwie spowedne ryži. — Jako herbski spiewar bjesche so knes kantor Peškar s Budyschina hem podat. — Kierluschie bjechu, kaj hewak, se „spiewarskich” wošebeje wotcziszczane, a spiewachu so: do hzenja čzo. 246, do pri-jedowanja 56, po prijedowanju 79, pschi bożej wieczeri 183.

Prijene herbske kempchenje w pschichodnym lsečji je na nedzielu Láture, 22. mierza 1857, postajene.

Bohu naschemu knesej pak, kotrehož wózowisku mitosz je psched wjazg lsetami psches naschu wy-hosu wypschnosz a psches rošiwscienych mužow Sserbam bes Niemzami tute herbske boże klužby pschihotowala, budz na konzu lhetu sa tutu do-brotu pschinešený nasch pokorný džas, sjenoczený s tej naležnej próstwu, so by jeho mózna ruka nad nami prawowata a nasz napelnjala s naj-bohatšim żohnowanjom!

Priłopk.

* Saſski król je dowolil, so smje komornik s Rabenau nad Rakejami komthurski kibisz rjadu Albrechta medivođa, jemu wot anhaliskeho wój-wody spožeyen, pschić a nosić.

* Narodny djen krala Jana bu sondżeny wjat w Budyschinu se swenensjom monow, kaj tež s rewejnu wójwska a communalgardy ſveceny. Pschi-poljnju bjechu wošebski mužojo mješta i ſwe-denskej hospini shromadjeni, osbi kotrež bu stawa ſtawofkeje majest, je wunehena.

* W Chinesiskej je 17. augusta wulke semjer-ženie bylo a bu mješto Io-Ezing skoro čiſzje ſahubene.

Šeudniſke dopiſy.

W budyskim wofreboſudzi ſmjeja so ſricho-waje ſiawne a ectne ſudne jednanja: a) 15. dezembra dovolnja wot 9cich pschecjivo Handrijej Pilakej s Nachlowa, b) 10cich pschecjivo Marii, ſenuej Psylowej s Židowa; c) porolnju w 4jočh pschecjivo Pietrei Wehnertej s Budyschina a Os-farej Ackermannae s Holeschowskeje Dubrawki, d) 16. dezembra depolnja w 9cich pschecjivo Khryst. Gottl. Waz idtej, jeho ženi a Janej Fr. Domščzy ſ Kumvalda.

Ezabi ſakſkoſchlesyjskeje želesnicy i budyskeho dwortniſchę.

Do Draždjan: rano 7 h. 37 m.; pschiroſtu 12 h. 53 m.; porolnju 3 h. 52 m.; wieczer 7 h. 16. m. rano 2 h. 42 min.

Do Ghorelza: rano 7 h. 47 m.; dovolnja 11 h. 40 m.; porolnju 5 h. 2 m.; wieczer 8 h. 27 m.; w nozy 12 hod. 4 min.

Penežna placzisna.

W Lipsku, 12. dezembra: 1 Louisb'or 5 fl. 16 nřl. 4½ np.; 1 volnouvažaž čerwony ſkop abo duſat 3 fl. 5 nřl. 4½ np.; minskie bankowki 97. Spiritus w Wroclawiu 10 fl.

Cyrkwinske powjesće.

Krčena:

Michatska cyrk: Han, Ernst Gustava Gislera, khejserja pod hrodom, dž.

Zemrjetej:

Đen 26. novembra: Han, Handrija Mrósa, khejnika a ſchewza w Nechornju, dž., na Židovi, 17 l. — 27. Madlena, nebo Handrija Nowala, khejserja na Židovi, wudowa, 68 l.

Kak

Hans Depla

Mots Tunka

wózdem

wótritai

a

ludzi pôdu

skréjetaj.

Hans Depla. Na to dživne wedro tola!
Mots Tunka. Haj, to je, móhť rež, kaj na-
heto a wózhen lód je saho rostať.

Hans Depla. A samerska lubošť tež.

Mots Tunka. Kaba iż to mijenish?

Hans Depla. Haj, Runtworiz hošvodač mje-
jeshé hewak i Waleńczek Schejivalej taſtu lubošť,
so jadyn rjeni bes nebo newutra, hačz na njon ne-
sthorí a jón wiaz vicz nemó eshe. To ho ſta, hako
hje runje ſyma ſaſtupila a meršvycz poſzinaſte.

Mots Tunka. Duž drje ludzio praſachu, so
je jeho lubošť i schejivalej ſamerska?

Hans Depla. Haj; — a wón hje praſil, so
jenje wiazu ničzo wo nim wedziej noſzce: na ežimž
so jeho žona jara ſweſheli, doſelj ſo nadžiſte, ſo
zmjeſe njeſko ſtróſbeto muža.

Mots Tunka. Wózka dha wón pschi hym?

Hans Depla. Poſluchaj dale! Žaſo bieſche
wón saho thſterio woſkhorik a ſo wóndanjo taſ wo-
cjoſliko, dha vućeſi ſo wón ſe jſtwy, ſo by ſo
kuſt na ſlónicju vſchlebdiſil. Ma taſtim pueſu
poſzindje wón nimo foſciemieſki, hajeſ ſeho ſtar
moſtri braſſia nutš wabjachu. Wón naiprjedy hicej
nočzvſche, praſiſy, ſo je jeho lubošť i schejivalej ſa-
merska. Jedyn pak jemu na to moſtomoril, ſo ſe
njeſko wſcho roſtało a po taſtim jeho lubošť tež. —

Mots Tunka. A duž tam wón djeſteſ?

Hans Depla. Haj.

Mots Tunka. Haj wſchak, wetscha luboſť
neje, hačz valengowa, a hedy ſo ſchwid ſeho paſerom
wuwine, hdyž je ſunu ſ nim vſchleſeldno ſeſtaiſt.

N a ſ w ě ſ t n i K o.

P n ē o w a ſ t w r ě z a k u .

(Přeložk: Dort unten in der Mühle u.)

Tam delkach w tym mlyni

Sedžich ja měrnivje,

Ja hladach tam na wody

A kotow wjerćenje,

Ja widžich wótru piłu,

(Wšo běſe mi kaž són.)

Kiž tam přez rjanu jéđto

So dréjese něk h'zón.

Ta jědla bě kaž źiwaj

We hlosu zrudnosće,

Zo wſitkich ţilach zarž,

Te ſlowa ſpěwaſe;

,,Ty přiúdzeſ w prawym časa,

O čk wječe, jew nutč,

Ty sy, za kotroh'ž krawju,

Sy m hórkej' ſmjerće hosc.

Ty sy, kotremuž bndže,

Hdyž ty wjac njebudžeſ,

To drjewo w klini semje,
Za kašč, hdžež wotpočnješ.
Štyr' deski widžich panyč,
Mi jara čežko bě;
Šće słowčko chečy ja prajie:
Duž kolo sastanje. Serbowski.

S i a w u y d ž a k
wschitkim tym, kij bo w mojich naležnosjach tak
pilnie sa mne starachu, proschu pak, to psichodnje
na stroni wostajicj: pschetož ja hiscje, Bohu
budiž džak a khvalba, janých taſtich formindow
netrebam, kij dyrbeli bo tak wo mne a ja mne
staracj, a — profetojo wschak w njetzichim časju
niejo wjaz neplacia. Jan P w Z.

Sa teho, fotrehož nastupa.

Ty blieny pojerako, schto dha tebe narabi, so
ga teho drewjanzar a spominash a jemu jeho spró-
niwoš wumetujesch? Wlašč pak schto napsche-
ejwne, dha wnskup jenož na siawne, so by bo
na perach spesnat a bo na prawijissim puczu
fakrocjic hodižilo. Ty pak djjetai schtož chžesch a
dyrnje thiki byte, jenož so je wschitko tak po cjeszi
warbowane, kaj mot teho drewjanzaria, dha je
derje sa tebe, ale dokelj sy prošnū lažak a psche-
činjak, duž tebe proschu, so by bo poliespsit a
kede tak tiskročna bijeda, kij troja macj w no-
winach na tebe sfioresche, nep.trechito. Bes tym,
so bo twoj ſwak talle na tym nastanku weželeſche
a ſradowasche, newopomni won, so je ſam čorný
a masany, masanski dyžli tamny drewjanzar. Tón
budjische mudrišči dyk, hdyn budjische tebi radjat,
drewianzaria na vokoš wostajicj: pschetož tebi može
so junu poradjici, so možesch s prošnym mjechom
k jeho wóknjej stupicj a wen móht tebe tehdom
wuswarići.

Dživočansje serbiske ev. luth. towarzstwo smjeje
nedjelu 14. dezembra šhromadisnu.

Pschedsydstwo.

„B o r f i c h t“,
živenje-, renty-, wjenov- a pohreb sawjeszjazy bank we Weimaru.

K jastaranšim kašam, fotrež ſu ſo wot horejſcheho, pod wschim frajnym wobfedibowanju, k
pejazeho wustawa ſa džecji w lječji 1846 hacj 1856 incl. narodjenih, ſatojite, je pschitup te
njejo wotewreny.

Sjawnje mjenenie je ſo wo khmanoszi tuteho ſrijadowanja hijom na naſspodobniſche waschnje
wuprajito a može ſo to ſamo teho dla wschitkim tym, kotrymž ſtarosz wo psichodnje ſvojo ſwoskich
džecji na wutrobi leži, k bohatemu wobdzjelenju porucjetz.

Sa ſapis džecji, hiscje w tutym lječji ſejinjomny, ſo menſche pschinioski placja, hacj
pschi poſdžichim ſapiskowanju.

K wujednanju pschitupa k tatum kašam a k wudžjelenju blijscheho wutožowanja porucja ſo

M. A. Flanderka w Budyschini,

agent „Borſicht“,

w Biskopizach: registrator Schneider; w Schierachowi: mjeſchjanski ſudnik E. Ginzell;
w Kamenižu: registrator Gründmann; w Wósporku: G. A. Mörba.

(Pschivóšlane.)

Mała lutherska woſada w Komotowu w Čechach,
kterą ſwoju Boju ſlužbu tu khwili hiſcjeje w jeneſ
priwatnej ſkyjeſi wotdjerzuje, je ſebi ſlonečnje tola w
dołholjetnym prözowaniu modleſtu ſhjeſu natwarieſ
ſamohla a wona wotčakuje ſ nullim požadunjom
na jeje vořivečenje. Ale woktač a klietka nimataj
hiſcjeje janeho pschitofneho wuwyschenja, ani torm
janeho ſwona a tola je penežna ſamōnoſt teje ma-
leje woſady tak wucjetvana, ſo može jenož dobro-
ciwoſz wutrainych wjerybratrow a wjerybotrow k
tonu pomhacj, ſo by wona bbrſu do no:reje mod-
leme ſvodjeſz a tam ſwojemu Bohu ſlužicj móhlo.
Czypli ſhaoj w Budyschini a wotolnoſzi eſi ſhami,
kij rad pomhacj, hdžež je pomoz potrebita, tež e
turemu ſcheižanſtemu ſtukſel ſwou ſcherepatku da-
ričj, dha chze k ſudniſi radzieſel Bleſky taſte dare
rad horjebracj a je do Komotowa wobſtaracj. Tež
moža ſo woi wch ſhamvch kij ſhami k ſpomnenemu
k radzieſel hiſi nochzedja, dare w wudawarni
Serb. Now. wotedacj a budje ſich ſliczbowanje ſo-
ſogjich ſhawne wotpočnene.

 Pschedanje dla ſteji w Lutobęci ſhjeſtnej niſta ſiwnoſt cat. no. 12 na pschedan. Wona ma 77 ſenofjow, je bes wumenka, ma mate-
renty, twarenja ſu nowe maſivne a hodja ſo ſa jeneho remeſnika.

Šlejborny, dwieszychvaty dybſacjny ciaphin
(Taschenuhr)bu ſandjenu ſobotu naſbornecjerskej haſh
ſhubeny. Sprawny namakat chył ſon ſa dobre
myto we wudawarni Serb. Now. wotedacj.

P ſ c h e n c z n a m u f a c ž o . 1., 2.,
ržana muſa, grješ a wotruby ſu pola podpiſaneho
na pschedan.

M. Pötschka
we Wósporku.

S ſ u c h e d r o ž d ž e
wuberneje dobroſzie pschedawa

M. Pötschka we Wósporku.

Drewowa aukzia.

Schtwórk 18. dezembra budje šo na luhow-
stiu a khajowstiu revjeru na sto lošow brjeſo-
weho drewa na penku na pschedzowanje psche-
dawacj. Kupowarjo maja šo na spomnennym dnu
rano w 9 hodzinach pschi zyhelnicini nutnamakacj.

W Khajowi, 8. dezembra 1856.

Behrens, hajnik.

Drewowa aukzia.

Wondjelu, 15. dezembra 1856, rano wot 9
hodzinow budje šo we komsku vola Minakata na
ienym burskim kubli njehdje 80 khoinowych lošow
jara zylneho palneho a twarſteho drewa na psched-
zowanje pschedawacj. Shtoz ſupene drewo
hnydom zylje ſapkačji, dostane wot kózdeho pot-
neho telerja 1 nsl. spuszczeny. Dalsche wumje-
nenja šo na dnu termije wosiewja.

Hromadusendjenje we komſcianſkej korejmi abo
pschi ſchierkowej jami tam.

Wosjewenje.

Djen 22. dezembra budje šo njehdje 40 kloſtrow
ſchepjaneho a miejchaneho drewa a njehdje 80
kloſow wſchelatej toſteſſie na wulſosubertnečanskiej
horı nedaloko hrodzischtnečanskej zyhelnicze rano
w 9 hodzinach ſa hotowe peneſy na pschedzowanje
pschedawacj.

Dwie hodnej a ſ dobrymi wopisimami ſasta-
ranej džielanſkej famili, kaž tei nejeneny ſahrodnik
a taſki wulki woſrocj namakaja ſ L. januara
1857 dobre mjeſto. Hodge? to praji wudawacjna
Serb. Now.

Njetotni mtođi ludzio, hólzy abo holzy, najrad-
ſcho ſe wſow, moža hnydom wobydlenje ſ iedzu
pod tunimi wumjenenemi doſtač. Wſho dalsche
je ſhonicj we wudawacjna Serb. Nowinow.

Wosjewenje.

Dybjal komu w Eſerbach wjeſty Dólcž
ſnaty byc, ſotrehož mandjelska je wjeſta Rych-
tarez, ion chył jemu abo jei dobrociwje prajec,
ſo býchtai wonaj herbstwa dla do wudawacjne
Serb. Now. pſchisloj, hodež budje ſimaj wſcho-
dalsche wosjewene.

Rjeſafowe nožje

(Gitterschneiden)

po 20 nsl., 27½ nsl. a 1 sl. 5 nsl. porucja
W Weſperku.

J. G. Pörfchka.

Sa ratarjow.

Wosjebny mas ſa wſchilto, ſhtoz je ſ ſoſie
džielane, tak menowany garbarski mas pschedawacj

Jurij Andrižky

pschi garbarskich wrotach po 1 ſchodzi.

Wuberna wichſa

ſamſneje fabrikaziſe ſo wot podpiſaneho pschedawa. Tež džela ju po ſamotvenju kózdy čiaž a doſta-
waja ſuſopſchedawarjo woſebne progeny.

J. Andrižky.

Nowe brunopiwowe droždžje
pschedawa wot jutſiſcheho dnuja jako 14. dezembra

E. Günther
na ſotofej haſy.

Esiche droždžje,

wje ſvile a po ſotnych ho derje hibo, ma ſtaſne
jerſtve na pschedań w Budyschin na ſerbſkej haſy
w welbi, psched ſotnym ſtaj dwaj muromi wupo-
bnenaj.

J. G. Niedeſch.

K hodownym pecjwam poruczam čjerſtve wulſe
a rjane roſynki, dobrý pecjan ſokor, wſchilte
druiſny forenjo w, wuberny zytronowy a fo-
reūski woli, twerdz tykanzowu paperu a
t. d. a t. d. Ichtóz ſym ſebi wſchilſe čiſzie nowe
wobſtaral a naſuniſho pschedawam.

W Budyschin, na ſerbſkej haſy ſ dwjemaj
muromaj. psched ſotnymi dwaj ſelerai ſtomicaj
ſtejſtaj.

J. G. F. Niedeſch.

Mürrbergſke pôpulanžy
w tyſtach a paſtejſtach, ſ hodownym daram ſo
jara pschihodzaze, doſta a pschedawa po naſtuni-
ſhej placuji.

W Budyschin, na ſerbſkej haſy ſ dwjemaj
muromaj.

J. G. F. Niedeſch.

Male figure.

we wulſim wuberku, kij moža ſo na hodowne
ſtomici powiſſecj, ſym doſtal a pschedawam te
ſame jara tunjo.

W Budyschin na ſerbſkej haſy.

J. G. F. Niedeſch

Wot redakcie.

Do Prahi. Dopus ſo za tydzeń wotčesi. „Iz-
veſtija“ ſmy doſtali a ſo lubozujo džakujemy.

Zandzeno sobotu žita w Budyschinje placach.

Korc.	Plaćizna.					
	Wysza.	Nižza.	Sredzna.	tl.	nsl.	np.
Rejſa	3	17	5	3	10	—
Widewiza	6	17	5	5	15	—
Sejzmen	2	25	—	2	20	—
Wens	1	22	5	1	15	—
Hroš	4	15	—	—	—	4
Rępik	—	—	—	—	—	7
Zabły	7	5	—	—	—	—
Hejdvička	5	15	—	—	—	5
Wjerny	1	—	—	—	—	25
Kana butry	—	15	—	—	—	14

Serbske Nowiny.

Za nowěški, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedać,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoler.

Kóžde čísto placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štwortlētna předplatna pola
wudawaria 6 nsl. a na kral,
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Čísto 51.

20. decembra.

Léto 1856.

Wopshijecije: Szwjete porawki. S Róžanta. S bułicjanskiej woſhady. S Knowa. S Bu-
dyšina. Dopišy. Spiewy. Hans Deyla a Mots Tunka. Čjahi fasskofchel. žel. ic. Zyrku. powesz. Naujeshčinik.

Na wiedzenju.

Schtóž chze na schtwarze schtwartljeto 1856 sa Serb. Nowinow do předka placziej, tón nech njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich poſtach placzi so $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón ſamy čzaſ. — Sa woſſewenja a naujeshčki možemy Serb. Now. kóždemu poruczicju, pschetož te ſame čítaja ſo tak derje w Budyschinu kaž tež we wſchitkých ſerbskich wſach, a schtóž chze po tajkim njeshto tak prawje po zylým ſerbskim kraju roſſchierene mijecz, tón daj to w Serb. Nowinach woſſewicž.

Nedakzia.

Pschispoſmenje. Dokelž bychmy ſ tými, kž ſa Serb. Now. do předka vlačja, ſkoncijnje tola rad do wjesteſho vorjodka pschischli, dha proſhymy najlubomnich, ſo bychu tajžy ſwoje doprzedkaplacjenje tola wieszje hacž do 31. dezembra ſejnicz čhyli, pschetož ſchtóž do teho čjaha ſaplačit neje, ma potom ſchtwartljetje $6\frac{1}{2}$ nsl. placziej.

Red.

Swětne podawki.

Sakſka W naſtupanju ſwecjenja kralo-
weho narodneho dnja mamy hiſhce na to ſpom-
nič, ſo bu pjak 12. dezembra rano w 6 ho-
dzinach w budyskej podjanskej zyrki Boja, wot
jara wele ſemſcherjow wopytana, ſlužba wotdjer-
žana, pschi fotrejž bu wot pschitomnych „Cje,
Bojo, ſhwalmu” ſpiewane; pschi Bozej mſchi,
dovotnia wotdjeržanej, ſpiewaſche ſo pak: Te
Deum laudamus. Tež w podjanskej ſhuli bu
tutón djen na hōdne waschnje ſwecjeny. — Na
gymnaſiu wjeseſche ſo w pschitomnoſzi k. fra-
ſkeho direktařia ſ Konneritz, k. mjeſchczanoſty Starki
a t. d. woſebny aktus, pschi kotrymž najprijódzy
gymnaſialny wucjet Dr. Schottin a potom hiſhce
primanarej Bauer a Wolff rycie djeržachu. —
Na krajnostawskim ſeminaru, kaž tež we wſchitkých
mjeſchczanskich ſchulach ſwecjescze ſo kralowy na-
rodny djen na podobne waschnje. W 10 ho-
dzinach ſhromadži ſo wojſko na ſitnych vilach
k paradiji, pschi fotrejž oberſt ſ Hausen ſlawu
na krala wunſče a bes tym piſtachu mjeſchczansky

herž jedyn chorai ſ radneje wjeſſe, wečor bje
pak k. frajſli direktar k poſwecjenju tuteho dnja
wele hoſzi k ſebi pscheproſhyl.

Bruſh. Kral je piſmo na druhe wečti
poſlat, w kotrymž móz wutožuje, ſo je wſcho
jeho žadanje, ſo ſe ſchwajzarſkim knežerſtвom
Neuenburga dla na mjernym pucju ſiednacj, po-
darimo bylo a ſo jemu teho dla ničo wylie
ne-woſtane, hacž ſe ſamſnej možu ſwoje prawo nad
Neuenburgom wuſkutlowacj: tola pak čhyli móz
hiſhce ſe temu pschiswolicz, hdž by ſo ta wjeſſ
w mjeri a poſloju wujednala. — Bes tym čjini
ministerſtvo wójny wſchitke pschihoty, jeli by ſe
wójni ſe ſchwajzarſkej pschincz dyrbjato a hacž
runje po tajkim po wójni wonja, dha mjeni tola
ſwjet, ſo drje tak daloko neypſchilidze: pschetož
ſchwajzarſka ſebi tu wjeſſe tola wieszje hiſhce
jara pschemyſli, predy hacž ſ Bruski wójnu
poweđe. — Ministerſtvo je ſejmej nowy ſalon
k muradžowanju prjodkovoſzlo, kaf by ſo pschi-
chodnje ſ roſow erow anjo m mandjelskich mijecz
dyrbjato. ſ wopſhijecja tuteho ſalonja je widzieſz,

so rozwijerowanje mandjelskich psychichodnje wjazy tak lóhko nepoindje, kaž dotal.

R a k u š y. Khiezor je 25 wuherskich poliúskich pschetsupnikow s ljetom 1848 — 49 wobhnadzil.

F r a n z o w s k a. Hdy budje so tudomny lóngresz sapocjanacj, to hiscje zylije wjeste neje, mjeckote nowinu mjenja, so budje jeho sapocjanek hafle ř. januara. — Bedrich Wylem, prynz pruski, je na swojim dompujezju s Dendjelskeje do Parisa na wopystanje pschijes. Na dwórnischcju bu wón wot prynza Napoleona powitaný a díjelba wójska pschewodzcsche jeho k khiezorskemu hrodu, hdyž jeho khiezor ham powita. Prynzej prussemu k česki wuhotowa khiezor pschchnu hossznu a nasajtra bu psched nim wulka parada parijskeho wójska woldjerzana.

I t a l s k a. S Neapela pišaja, so je so tam 8. dezembra nadpad na krala stat. Iako menujy kral na tutym dnju swojemu wójsku psched sobu defiltrowacj dasche, wuskočit jedyn wojsak s rynka a slo s bajonetom sa kralom, kij na konju szedzische. Psches to, so adjutant Roeca wot sadu na teho wojsaka pschiszcj, bu tutón w swojim skutkowanju sadziewany a wón teho dla se wschej mozu do krala kloęz nemózesche, ale strani jeho jenož lóžko. Wón bu hñdom sajaty, kral pak da hebi swoju lohlu ranu sawjasacz a pschewese so potom psches zylije mjesto, so by lud widzit, kak so s nim ma. Nadpadowarja bu potom pschetscheli a je so wunamkalo, so wón Millano rjeka. Tež shonichu, so je wón sbježkat s ljeta 1848, kotrehož kral 1852 wobhnadzi, a so je s pomozu wopacjnych paperow do wójska stupil. Na naprawdhowanje, čjoho dla je na krala nadpad sežinit, wotmolvi wón, so je so to po potucznosći statu. Wón bu 13. dezembra na schibenku wobwiescheny. — Haž je sbježk na kupy Sizillii, kij s neapelskemu kraestwu blušča, zylije poduscheny, neje hiscje snate.

R u š o w s k a. W sebastopoljskim pschistarwi leži 68 lóžjow. Tute su njecko pschepytane a je wetschi díjel tych samych tajst, so móža so hiscje trebaež. Duž budja so skere liepe s wodz wuezahowacj. — S Persiskeje je powess pschiscka, so su Persiszky twerdjissnu Herat dobyli. Jen-djelczanam so to jich pschetupstwa dla nelubi a

woni su teho dla na persiskeho krala wojadanje sežinili, so by wón Herat sažo se swojeje mozy dat.

Ze Serbow.

S R ó ž a n t a. My mamý wot 10. novembra noweho kooperatora, tudy najbole mlodeho knesa menowanego, a to knesa Eugeniusza Scherzela, rodjeneho se Schlana we Czechach, kij bje haž dotal kaplan w Jankowi bes Czopližami a Džekom.

Tak wele haž smy s jeho dotalnych njemenskich předowanjow shonili, dha je wón jara duschny předat. Ljepiči wujik pak smisemey s jeho předowanja, hdyž budje nam wón we naschej macjernei Š e r b ſ k e j rycji Bože slwo wosjewecj. A teho so bórsy nadzijamy, dokelž jemu to jako rodženemu Štowjanek nemože cježko padacj. Tež smy s wešeloszju nashonili, so so wón s wulkej próži hízom k temu pschihotuje. Daž jemu Boh sbojo!

S bukiežanskeje wosady. We wopisanju pošvecjenja bukiežanskeje ponoveneje zytkwie ma so hiscje na to spomnicj, so je mkođosz s Wujeką tež pschi ejahu do zytkwie swoju khorhoj mjela. Dale ma so hiscje pschistacj, so je budžba rano we 8 hodžinach s torma bukiežanskeje zytkwie piskata a so redecjanska khorhoj módra byta neje, ale jenož s módréj kromu.

S K u k o w a. W tudomnymi mlyní sta so 13. dezembra to nesbožje, so bu mlynk Schreiber wot walje sa pelz dosahneny a knadž 60 kročj sobu wobwercjeny, predy haž bu foto fastajeny. Pschi tajsim wobwertowanju bushtaj jemu wobej nosy zylije rostraženey a jena ruka roshita, tak so dyrdeschce wón swojich wulskich ranow dla 14. dezembra wumtečj.

S Budžschina. Pschi ljetuschim rekrutowanju je so we wokrešu tudomneho hamstskeho hetmanstwa 1205 muži psched komissiju postajilo. Wot tutych bu 353 sa khamanych spósnatych, 84 bje jich mene khamanych a pschindzechu k reservi, a 769 bje jich k wójsku neshmanyzych. Wot pošlenskich nemješachu 155 mjeru. — Ljetha bje jich 26 muži wjaz k rekrutowanju pschichto, dyžli loni, ale loni bje 9 muži wjaz khamanych.

Dopisy.

Z Prahí, 9. decembra. Pošlene dny nōvembra bje spodjiwny pucjowat do Prahi pschi-schot; bje młody čłowiek s brunitym, ale tola swikowanym wobliczom, we skretu wobnoschenej pôleuropijskej draszi, na głowje mjejesche turban a na krtbecze płatowy miech. Mjejesche wot turkowiskeho knežestwa wopisimo we franzowskej ryjt, w kotrymž bje jako otomanski voddan posname-neny a na spomnene, so s naranscheje Indije pichindze a do Londona cbie. Nerosemelke žanu euro-pissu rycz, jenice klowa, kij do swojeje nesnateje ryczeje mjelescha, su: „Rilger, Dresden, London.“ Eda so, so je so dotal s prostchenjom hač ſem wubjerzak. Zeho ſamoženje bieſtaj dwaj ſhje-žorskaj dufataj a mœdrniczka rakufskich krajzjarow. Dowiedziechu jeho na pražſte dwórniszczo a kupicu jemu billet hač do Draždjan — tola, jako dyre-bieſche placzic, počz haru knacj a dwarszke ſpôsnacj, so swoje penety t jidzi treba, niz k wesenju. Zeho dla dowiedziechu jeho na polizajſſu ditekzju, s mottal jeho jedyn wozjazd psched wrota dowedje a jemu dióhu do Draždjan poſta. Hač ſe wopramwje do Draždjan pschiswoł, mókt nam draždjanſti wuj powiedzicj. — We tutym pôlljeci je na pražſtej univerſicie psches 1000 studentowzych, bes nimi 180 wurjadnych a 827 rjadnych poſlucharijow; s po-ſlenich je 125 do behoflowiskeje (theologiskeje), 427 do prawniskeje, 159 do lekariskeje a 116 do filoſofiskeje fakultuſ ſapiskanych. — Zeho majestosz ſhjeſor Ferdinand milosziny, kij we Prahy bydlia swojeje datniwoſzie dla wſchudje lubowaný je, dali arzbisopskemu studentiskemu konvictu 20,000 ſciehnaſtem (13,333 il. 10 nñ). — We ſlóžtri miloszinyh bratrow w Prahy bu wot 1. novembra 1855 hač do poſlennego oſtobra 1856 3273 ſhorych rſchijahy a darmo ſkowanych. — W mjeſazu nōvembra mjeſachmy 24. popelniu w dwiemaj naj-wetschou cjoptetu, menujzy 8° 2 R. a 27. rano w ſednich najwetschou ſymu, 12° R.; najmen'ha woda bje 22. novembra, menujzy 11 zolow pod nor-malnym ſtarowom a 26. novembra najwetscha, 24 zolow wyſe normalnego ſtawa, tak so bje moda w tydle dnjach wo 35 zolow vſchibyla. — Wu-toru 25. novembra rano $\frac{3}{4}$ 8 počza so na dobo ſnijeh s nebeſ ſypacj a borsy ſa ſobu ſrafyſchtaj dwaj na cjerwienim blyſtaj ſe ſylnym hrimotom delje, jedyn dyri do wejje pražſeje Witkeſeje zvřſwie, ale newobſchodzi ničio. — Wondzelu 1. dezembra mjeſachmy taſſi meczel, so jedyn ſnijeh dla do powjetra poſladacj nemožesche, zbyt djen padasche drobny wotru ſnijeh s powjetra, honeny wot rjeſneho wjetra. Nasatra bje juſne wedro a mernenie. Kieſa bje po pražſtej młodozit, kij by so rady na lodež ſmyſala, ſlje, pschedoz ſej je pschisbad ſe lodej wotrjeny; na wobimaj ſtronomaj Wob-

tawh je kroma lodu wotrubana, tak so nichlo na lód nemöže. Wina tuteho wotrubanja je, so je ſtetuſchi wóltawſti lód jenož ſefor ſe ſchrutow a ſnijeh a so teho dla do lodonjow a pinzow-kaſej nehođi; psches tuto wotrubanje ſheda ſiſty, dobrý lód doſtač. Tola bjeſche hiſcje jena pschi-czina: Woltawa bje pschi wulkej wodzej ſamerſylo, a doſelj woda po čjaſu ſpadny, tlocjeſche lód tak možne na wodu, so ſo tuta do mlynów čiſich-jeſeſe a tute ſaſtač dyrbjachu. So by woda ſta-niſchi bjech doſtala, bu lód na wobimaj bofomaſ wotrubany. — Soboto 6. dezembra pocja ſnijeh tacj, tak so nietko žadyn nimam a lód ſnadž wotendje. — Se ſyweſych (pôlnožnych) Čech piſaja, ſo ſtetuſhi ſcimem, kij ſo tak rjany ſdache, jara mało dawa. Kopa dawa ſledom 1.78 (to je 1 ſorow 3 bjertlje), bes tym ſo druhe ſleta 4.45 (nimalej 4 ſorzy 2 bjertlej), haj tej 5.34 ſypaſe. Tej druhe ſita dawaja jenož ſrjenje. — Bierny maja tam hžom njeſkore ſleta noweho neſphecjela, kij je ſjeto wot ſjeta hóſchi, to je dymja ſida (Cuscuta, Glachhſeide). Tuta róſt-lina wobwija biernowe ſelo a wuzya je, doniž bierna ſaihyne. Neje tej möžno, biernam pomhacj hrvz ſu do možy tuteho neſphecjela pschisble, ſhiba ſo obzyt ſelo wotejnecj — potom pak ſa-ſtanu bierny roſ.

Dzén 2. decembra popolujo wumrje we po-wiſtkomnej hojeſni (Krautenhauſ) k Ignac Seibt, kij je muohe laćouske pomocue kuihi a přeložki ſpíſat. Wón bě 73 lét stary. — Knjez Gindely je we Leſnje (w Poznaňskim) čeſki original Komenskeho ſpíſa „Inſtrumentarium ſkoly mateřské“ namakal, kotryž ſpíſ bě dotal jenož we laćanskim přeložku znaty. Leſnowski rukopis je wotpis, ale wot sameho Komenskeho wuporjedzany. Jan Amos Komenski je ſo 1592 w Komnje na Morawje narodzil. Běše poſleni biskop čeſkich bratrow; po bělohórskej bitwje (8. novembra 1620) dyrbjeſe z Čech čekoye a bě potom we Polskej, Wu-huſkej, Hamburgu, Stockholmje, Londonje, Ams-terdamje ſiwy, hdež w lécie 1672 wumrje. Běše to wučeny a nazhonjeny muž, wot kotrehož ma čeſka literatura wažne ſpisy.

D.

W Lipsku, 10. decembra. To bjeſte wazny a węſela poſny djen ſa tudomne „Lusatorum ſorabica“, ſotřez mjejesche djenſa ſto a ſchyrzeſziljetu ſwedjen ſwojeſho wobſtacj. A wo-benjenu taſſeho dnja bjeſte na popoldnu w 3 hodzinach ſchromadzisna ſobuſtawow w prienej mjeſachansſej wučernt poſtajena. Hdyž bje ſo ta ſama ſ wuſpiewanjom ſhjerlucha „Zed'n tverdy hród je naſch Boh ſam ic.“ wotewrila, djerjeſe dotalny ſtarſci, kandidat duchomnſwa ſ. Thedor Scholka ſ ſchischnova, kotryž dbyſte djenſa

Twoje sastojstwo stojie, wutrobnu, saistmazu ryci, w kotrejz wón, s priodka na ważnosz djeniñscheho dnia dopomniwshi, sobustawy napominasze k wobstajnej díjselawozli ja wujit tuteho towarzstwa, a psches to sa ljepej lubeje Lujizy. Na to pschisja a sapokasa wón histocje dweju noweju sobustawow: Dertela s Kolmiz vola Freiberga a Ssylkotu s Maleškez (Sserba), po czimz ho k wólbí noweho starscheho poleacjescze. Wuswoleny bu do-talny podstarschi, stud theor. Auster se Žitawy, kotrejz towarzstwu swiernosz blubiwsczi, hnydom twoje sastojstwo nastupti. Tón hamy djerjesze po wuspiewanju motey druhu swedjensku ryci. Wosleni pschednosczi bjesche lacianski referat sekretarja stud. jur. Zangt se Žitawy wo podawach towarzstwa w siedzonym ljeccji. Skoncijne bu histocje mjesto podstarschebo — tuto bje dotal Auster mjet — psches Goleža s Varta (Sserba), a mjesto starscheho pschi homiletiskim wotrjadje — po wuspiewe Scholtu wuprōsnene — psches Seifferta s Freiberga s nowa wobhadzene. Se spiewom „Ah wostan pschi naš s hnabu“ ho consent wobsanknu.

Po sedmich weczor pak ho stavu towarzstwa histocje junckoj sjenocjichu k shromadnej wecjert, so bydu ho swojego bratrowstwa wezelili. Spjewaj, kij bushtas pschi blidze spjewanaj, bjeschtas wot dweju sobustawow spisanaj. Bes wschelakim towarzam, kij buchu reneñene, jenoj na jenu herbstu „Ssawu“ spomnity, kij du wot njetzischemu starscheho Sorabie, Sommera, na Sserbow wunesena; hamo ho rosymi, so dyribachu Sserbjo. Niż mżow tez se spjewanjom narodnych pjesni swetlicz — a k temu ho żadyn herbsti student dohno nusowacj neda. Pschi tajlich wezelach pak tez na kasni skwesiljaniskej smialnoszje sabhyte nebu. Zalo bje ho namet slajk, so by hebi towarzstwo psches penejny pchinošči do polskazny gustav-adolfskeho wustawa wopominik djeniñscheho swedjenja stajlo, nahromadzi ho wot nchdje 25 pschitomnych 5 tl. I nsl. I ny. k wuwedzenju rajkeho wotpohlada. — Spomnecja hódne a wosledje pozjezjaze sa dotalnego pschedsydu Scholtu je to, so bu tuten dla swojich powiślikomnie pschitomnych sałuzbow wot towarzstwa s njeotrymi wopomnecjemi wob-doreny.

Lujizle prjedarske towarzstwo, kotrejz wotpohlad je: studentow duchominstwa, wosz bje Lujiczanow, na pschihodne prjedarske žiwenje pschitotowacj a wudofonej, ma njeck dwazcji woprawdzijch sobustawow, bieś nimi scheszjoch nejšu Lujiczenjo. Po jeho sołozjeniu w liceje 1716 hacj do 1806 wobstesche to sjenocjstwo jenoj se herbstiich studionach młodzienow; njeck pak niec niz jenoj njeckim Lujiczanam, ale tez kózdemu drugemu studentej duchominstwa pod wieszymi wumjenenem pschitup dowoleny; tola maja Sserbjo histocje

pschezo njeotre prawa psched Njemzami. Sserbstich sobustawow, s kotrejz wotrjad „Sorabia“ wobstest, je runje njeck sy dom, kaj wele jich dohno bytu neje. — Nedra ho, jako by psches ljetow dohosz lujizle prjedarske towarzstwo stariko a sklabnyko; pschetoj wjeſije je tez tónle 10. dezembra pokasat, kaise sweszelaze mkode žiwenje runje njeck w tym sjenocjstwie lejje, niz jenoj schtoj wse domstwa, ale tez schtoj wserne pschedzstwo a bratrowstwo nastupa. Boh pak, kij je psches tak dohni ciasz widimyje tuton swiast sklitowan, chył jemu tez dale swiasto zehnowanie swojczic, so bu pschezo wobstacj a sklitowan, mókt „Bohu k cjeszi a Sserbam k wujitku.“ J.H. Bjær.

S p e w y.

A d v e n t.

Hlos: Buby Jesu my hmy tu ic.
Witaj, duscha, Jesuha,
Kotryž pschińdje s nebeš delje;
Bóskany k nam wot wózca,
So by wschitich wumóbl s helle
A nam nebo saho dobył,
Hdyž te sa naš w smereci pobyl.

S nim ho njeck te shubensia,
Kij jno Čadamej su date,
W połnej mjeri dovelnia:
So b'dje jónske hymio świate
Hlowu rostevacj tem' hades,
Kij te čłowstwo pschinet k pade.

Dale hóle siatwne tu
Boh jno Čadamej ryci,
So we jeho hymenju
Budža wchitke čłowskie dylecji
Zohnowane w połnej mjeri,
Dokelž jeho hlowu mjeri.

Hiszceje hóle siatwniczo
Rježa wot ioh' wumójnika
Njeckossi profetoso,
Hdyž bes wele druhim rjeka,
So b'dje hubenj a chudy
Gazvenj wot wele tudy.

Narosledk naissawniczo
Szenik Jan wot neho ryci,
Pratio, so njeck tuton jo
Zehno Boże na tym husejci,
Kij. — hdys jeho ciasz tu děndje,
Swolnje sa naš k smeregi pónđje.

Duž mój duh njeck spjewa ejz:
Witaj, Kryscie, syno Boži!
Ssjet pak tebe norodji,
Hacj sy runje k jeho sboži,
Dokelž — kaj wón pschezo mjeni,
Ssamžna prawdosz sbójnych cžini.

Skaſtej horzel žadosszu
Na twoj pſichod tamne ludu
Sta ljet doho čakachu,
Dokelj pak ty pſchitdje khudu,
Neſju eje ſa vramoh' ſnali,
Ale druhoj' požadali.

Njek tej ſaho čakamu
Na twoj pſichod, — ale k ſudu.
Skráhnoſzju njek pſchitdjeſt ty
Snebeſ delſe, ſo by ludu
Tež tom', tiž je ſ novra ſtaواl,
Koždom' po joh' ſtukach dawał.

Duž dha buržmy hotowi,
Hvž ſnadi pſchitdje nenadžiž:
Buržmy hñerni wachowni,
So naſ nemamaka ſpiž;
Ale ſ tobu na kwaſ džemh,
Nehjo, twój raj, herbujemy.

Pjetr Mlonke.

Sſlužbne hodu.

Hloš: Vičadla je Maria ſudželu u.
Hotuj ſo, hotuj ſo ſe ſlužby
Mjane ty holicjo,

Senſchbiče lietko wiſhadža,
Wós pſchehneny žno jo.

Gaspiewal, janoschui ſe wžy won
Miany hłój pſchedpólny,
So klinči troſhine božemle
Wiſhjem lubym w zyſej wžy.

Widjiſch tam hrody ſo čerwenicj,
Widjiſch tón biele dom?
Tami weſemny eje reniſcha
S klinotom, ſchjerkotom.

Widjiſch tam woſna ſo ſyboſicj,
Wyſoke, jaſniſce?
Tam dyrbis hbožicj won a nutiſ
To lietko zyliczke.

Selyſchich te ſwony tam ſaſwonieſ
Soliſborne klinčenje?
Tam ſmjeſieſch ſchježli ſemſhaze,
A rjane neſjeſle.

Wesje me runy abo kſchivu pucj
Bliſko abo daloko,
Hojež burže ſbožie ſelne,
Je mi ſo lubito.

Kak

rozom

Hans Depla

wótřitaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj.

Mots Tunka. Maſch dha hñom žnje domoj,
Hanjo?

Hanž Depla. Ty drje mlenich, hacj ſym
womloczil?

Mots Tunka. Nje, to ſa nemjenju. ſla,
ſa ſebi myſlach, ſo ſnadi tak ejinich, taž tai ny

K-W-čjan, na fotrehoſ volu ſa wondanjo hñich je
žito w pépach ſtejo widžach.

Hanž Depla. Njó, ta wlez eji tež tak hluva
neje: wón ſebi ſ tym mločenje ſalutuje, dokelj jemu
to ptacíki rad wobſtaraja.

Mots Tunka. Haſ, to je tež wjerno.

Gzahi sakskoschlesynskeje železnizy s budyskoho dwornischa.

Do Dražjan: rano 7 h. 37 m.; pschipołnju 12 h. 53 m.; popołnju 3 h. 52 m.; wieżor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Shorelza: rano 7 h. 47 m.; do połnja 11 h. 40 m.; po połnju 5 h. 2 m.; wieżor 8 h. 27 m.;
w nozy 12 hodz. 4 min.

Venezna placisna.

W Lipsku, 19. dezembra: 1 Louis'or 5 tl.
16 nyl. 4½ np.; 1 połnowajazh čerwony skoty
abo cufai 3 tl. 5 nyl. 4½ np.; winsle bankowki 97.
Spiritus w Wroclawiu 10 tl.

N a v è š t n i k.

Sobieja se sabrodu a s pôl kôzem pola,
abo tez s pôltsecia kôza vola, je psche-
mienenia dla w Barcji pola Budyschini na psche-
tai. Wsia o dalsche je šbonicj pola T. Dietricha tam.

Dla Wusiedla pyta ho hnydom abo na hodv:
fuchatka ja ejeledj a
djomka ja knezu fuchinu.

Dwie hodnies a i dobrymi wopisimami sa-
ranej býjelanskej famili, taž tez nezeneny sabrodnič
a tajti wulki wotrocif namakaja k L. januara
1857 dobre mjesto. Hodze? to praji wudawaćnia
Serb. Now.

N a p o m i n a u j e.

Wschitzu drewowi dołnizy, kotrejž dolhy su
do Michala t. l. nastale, so s tutym napominaja,
so bychu swój dolh sa drewo hacj do 28. t. 18.
pschi maleschaniskej hajniskiej postadnizy saptacilli,
dotelž budza hewak bes dlicza wobskorjeni a ho
żane pišne napominanja na jenotliwych dołniskow
w jazy nestanu.

W Maleschezach, 12. dezembra 1856.

Zachša.

W o s s i e w e n j e.

Dyrbijal komu w Sserbach wjestsy Dolež
snath bycz, kotrehož mandjelska je wjesta Ryck-
tarež, ion chyž jemu abo jej dobrozivje prajecj,
so byschtaj wonaj herbstwa dla do wudawaćnia
Serb. Now. pschischtoj, hodzej budze jumaj wscho-
dalsche wossewene.

S a r a t a r j o w .

Woshebny mas sa wschitko, schtož je s kozje
bijetane, tak menowanij garbarski mas pschedawa

Juri; Andriyky
pschi garbarskich wrotach po 1 slhodzi.

Cyrkwinske powjesće.

Krčent:

Michalska cyrkej: Maria Hanšja, Madleny Klingfisz
se Židowa, nem. dj. — Gustav Hermanu, Hanę
Karoliny Namisch se Židowa, nem. ſ. — Jan
August, Hendricha Ernstka Seiferta, ih ejeſja na
Židovi, ſ. — Hana Maria, Marie Madleny Berglez
pod hrodom, nem. dj.

Zemrjeći:

Djen 5. dezembra: Marfa Madlena, Metra
Wiejsja, sahrodnica w Jenilezach, manjelska 68 l.
— 6. Jan Bohuwjer Kral, kbjecj pod hrodom,
48 l. — 7. Karla Bernhard, Karla Augusta
Schmita, tschersteho m schtra na Židovi, ſ. 14 d.

Buherna wichsa

hamneje fabrikazie so woł podpisaneho pschedawa.
Tez dzjela ju po samotwenju kôzdy ejsas a dosta-
waja sahopschedawarjo wošebne prozenty.

J. Andriyky.

Rjesakowe nožje

(Güterschneiden)

po 20 nyl., 27½ nyl. a 1 tl. 5 nyl. porucja
W Wósporku.

J. G. Wötschka.

Pschenicna muka čž. 1., 2.,
rzana muka, grješ a wotruby su pola podpisaneho
na pschedan.

M. Wötschka
we Wósporku.

Su ch e d r o ž d ĺ j e
wuberneje dobrozje pschedawa

M. Wötschka we Wósporku.

Esuehe droždje,
wje ſvine a po kotrejž so derje hiba, ma krajne
čerstwe na pschedan w Budyschini na herbstej hafy
w welbi, psched kotrejž staj dwaj muraj wupo-
chnena].

W. J. G. Niecksch.

Nürnbergſke popravný
w tylach a pskylach, k hodownym daram so
jara pschihodzaze. dosta a pschedawa po najtuni-
schej placisni

W Budyschini, na herbstej hafy k dwiemaj
muromaj.

J. G. F. Niecksch.

Ma le ſ i g u r y

we wulkim wuberku, fiz moja so na hodowne
schtomiki powiszeć, ſym dostał a pschedawam te
same jara tunjo.

W Budyschini na herbstej hafy.

J. G. F. Niecksch.

Ke hodownym peczivam poruczajem cierstwe wulke a rjane rosyki, dobry peczny zofor, wschitki druziny korenjow, wiberty zytronowy a konfetti woli, twardu tykanzowu paperu a t. d. a t. d., schtoz bym hebi wschitki czisze nowe wobstaral a najtunischo pschedawam.

W Budyschin, na herbstej hazy i dwiemaj miromaj, psched fotrymajz dwaj selet ajschomikaj stejtaij.

J. G. F. Nieckisch.

Wschitke druziny pisanych a barbenych paperow a swiaszare pisanki (Schreibebücher) i pisanymi wobalkami, wokojski, schieferstyky, pisanske pera a t. d. pschedawa najtunischo

J. G. F. Nieckisch.

Koszje po yunctoch a zentnariach kupuje po nazwytej placisni **J. G. F. Nieckisch** w Budyschin.

Großowe

brotkaramellje,

najlepski frjedk i wostronenju kaschela a i posljenju dychanja, kaz tez i swarnowanju pived dybarosiju pidi laszmenju w swymym czagu.

Sa Budyschin a wokolnosz w hrodowiskej haptzy knesa M. Jähinga lejdy czas na pschedan. Eduard Groß w Wroclawiu

Wote mne dzielane draždzanske bentuschi psche kurjaze woka posliczwa tak lohti, kaz wiejsze pomazhy frjedk i wostronenju tuteje tak bolesniec cwilie. W Draždzana ch pschedawa je jandzeliska haptka, w Budyschin i pak hrodowska haptka.

H. Werner.

Dr. Whitowa Wodzicza sa Woczi

wot T. Ehrhardtta w Altenfeldji w Thüringiskej, s wzajomnymi privilegimi wysokich wierschow poczeszena, wopokasne so be wschitimi dotalnymi woczi bozajymi frjedkami pi-bes swoje sbojonne slukowanje wskiednje jako najlahodnischa a najlepscha wodzicza w tajsim nastupanj, a može so jako dopokasany hozaj v pochylnaju frjedk a jako

wjesta pomoz sa ludzi na woczonaj bjeedu ch

kózdemu poruczecj. Wona hoji wjesze a ruczie a be wschitich swłodnych szewkow, woszkie pschi saforenu, szczepenu, kurbosz, kylsowauju a bjezenju woczow, kaz tez pschi klabeksi vo kiju a placu bleschia s wutożowanju jenoj 10 nsl. a dziesla ju jenoz weprawdju **Ernst Gottlieb Ehrhardt** w Altenfeldji w Thüringiskej. — Etad sa Budyschin je w hrodowskej haptzy.

„Vorſicht“

živenje-, renty-, wjeno- a poхreb sawieszjazy bank we Weimaru.

K jaſtaranskim kasam, kotrej su so wot horejscheho, pod wschim stajnym wobledzbowaniem steszeho wustawa sa dzieci w ljeći 1846 hacz 1856 inel. narodzonych, satosile, je pschistuv te njefto wotewrem.

Sawne mjenenie je so wo khmanoszi tuteho frjadowania hizom na najspodobnische waschnje wuprajito a može so to samo teho dla wschitum tym, koyrimz starosz wo pschichodne sbozo swojich dziecji na wutrobi leži, i k bohatemu wobdzielenju poruczici.

Sa sapis dijecji, hiszceje w tutym ljeći sezinomny, so menšche pschinischki placia, hacz pschi poszyskim sapisowanju.

K wujednemu pschistupa i tutym kasam a i wobdzielenju blijscheho wutożowanja porucja so

M. A. Vlanderka w Budyschin,

agent „Vorſicht“,

w Biszopizach: registrator Schneider; w Scherachowu: mjeſchecjanski budnik C. Ginzel; w Kameniu: registrator Grundmann; w Wosporsku: G. A. Mörba.

Powschitkonne sawieszjaze towarzstwo.

(R. R. i riv. Assicurazia Generali w Triestu.)

Saruczazy fond towarzstwa **Zidnaceje millionow 500,000 schjeſnakow dobrzych penes.**

Sawieszenja na towry, maszyny, mobilijs, stot, wumłoczenie žita atd. atd. pschecjivo wohnju po tunich twardziej postajenyh pramisach.

Pschi sawieszenjach ratarskich pschedmetow poslicja towarzstwo woszbebe dobytki.

Sawieszenja kapitalisow a rentow na živenje czlowekow. Sawieszenja puchowajzych ludow na drohach a jeleznizach.

Wschie pojedane wukladowanja dawa **Ferd. Petau**, woszenny agent sa Budyschin a wokolnoſz.

Krajnostawski bank.

Pschi fastajenstom stukowanju w pójczetni so hacj na dalishe **5 pro Cent** danje per annum a $\frac{1}{12}$ **pro Cent** provisje per mjesiąz woblicjuje.
W Budyschini, 16. dezembra 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
f Thielau.

Krajnostawski bank.

Pschi ualutowani
so wschitke penes yenoj po sziehowej dani a po
spomnennym wupowedzenstom czaſu pschijimaja:

4 pro Cent pschi 12miesięcznym wupowedzenju wot
100 tl. hacj f kózdej spodobnej summi;
3 $\frac{1}{2}$ pro Cent pschi 6miesięcznym wupowedzenju wot
100 tl. hacj f kózdej spodobnej summi;
3 $\frac{1}{2}$ pro Cent pschi 1miesięcznym wupowedzenju
wot 21 tl. hacj 99 tl.;
3 $\frac{1}{2}$ pro Cent pschi wschiednym wupowedzenju
wot 1 tl. hacj 20 tl.

Saplaczenja węs wupowedzenja
smeja so, pod wobledzbowaniem pomierow po-
tadnych, saj predy, tak tej dalej.

W Budyschini, 16. dezembra 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
f Thielau.

Krajnostawski bank.

Hacz runje ſu so mnosy wobſedzerjo horno-
lujskich fastawnych listow wóspet napominali, so
by hu talony, hizom ult. dezembra 1854
wotbježane, na nowe daňske listna samjenili a
talony, bez tym wotbježane, wotewſali, dha so to
pschezo hischeze ſtało neje a so wobſedzerjo f tu-
nym hischeze junu napominaja, tajte samjenenie ſe-
nicz. — W Budyschini, 16. dezembra 1856.

Direktorium krajnostawskiego banka.
f Thielau.

Czerstwe brunoſtiwowe drozdżje
wychedawa Z. G. Klingſt Nachſolger,
na bohatel haſy ej. $\frac{8\%}{27}$.

Na pschedanju je plonwés ſe ſheszimi ſy-
lami, mało trebany, a ſe ſeleſumy weſſami pola
podpiſaneho. W Briesang, wójnarski miſtr
na róžowej haſy pschi ſitnych milach ej. 624.

Syfanjowe nožje, nožje ja ſyfanjowe maschinny,
rjesakowe pły, drewewe pły a drugi podobny grat
woſebneje dobroſje pscheduwa po naſuniszej pła-
ciſai. — Na ſerbſkich hrebjach.

Robert Jacob, gratowy kowař.

Spřezuz w Bukezach.

Druhi djen hodow pschedroſciu naſpodwolniſho

f balej.

R. Ročer.

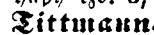
Dobrowolne pschedawanie.

Khjezinſka živnosz ejo. 17 w Khrózzi pola Mi-
nakata f 15 kózami pola, luki a khjnom budże
29. dezembra t. I.

dopotnia wot 9 hodzinow na spomnenej živnosz
ſamej wot weſnych grychtow dobrowolne na psche-
dawanie pschedawana. — 500 tl. kupnych penes
može na tej ſamej ſtejo wostacj.

Dale budje so na tej ſamej živnosz a tón
ſamym djen ſa hotowe penesy na pschedawanie
pschedawacj: dwie kruwi, jene poſtejne czeſlo,
wſchon kruwazy, rólny a hospodaſki grat, kaž tež
domjaza nadoba, jako kſchinje, blida a t. d., hewak
njeſotre kopy roſli, njeſto kóp ſtomy a njeſto
gentnari ſyna a t. d. Drobniszu roſprawu dawa
Handrij Donat w Nowych Cichonzech.

500 tl. je na dobru wjetosz f wupozicenju.

W Budyschini, na ſchulerſkej haſy ejo. 3, po
1 ſtgodzi

Jedyny prienik, ſiž može tej mjeito wotoczla po
potrebnosz jaſtupicj, a jedyn tſecjaf, lotraž mataj
wobaj dobre wepiſima, možetaj na jenym knezim
dwori pola Bukez ſtužbu doſtacj. Wſcho dalsche
je ſbonicz we wudamańi Serb. Now.

W a dleni ſim i Nadez, ſiž je hizom dleſchi
cjaſ wot domu precj, ſo ſi turym napomina, ſo by
ſwoj njeſzki pschedyſk podpiſanemu ſormindji
f wedjenju data. A jeli hewak ſchtó wje, hizje
wona je, tón chybi to podpiſanemu woſiewieſz.

Weńk w Nadezach.

150,000 tóſa,

1000 po $27\frac{1}{2}$ nsl., je w Pšowjach na psche-
dan a ma jen Mikel tam pschedawacj a pschi-
poſakacj.

Bruk.

Zańdzenu sobotu ſita w Budysinje płacachu

Korc.	Wyšša.		Nižša.		Srzedzna.							
	Placidzna.		Placidzna.		Placidzna.		Placidzna.		Placidzna.		Placidzna.	
	tl.	nsl.										
Roſla	3	17	5	3	7	5	3	12	5	20	5	—
Wſchenza	6	—	—	5	—	—	5	20	—	—	—	—
Deczmen	3	—	—	2	20	—	2	25	—	—	—	—
Wewſ	1	20	—	1	15	—	1	17	5	—	—	—
Hrč	4	10	—	—	—	—	4	5	—	—	—	—
Rjepl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	7	—	—	—	—	—	6	25	—	—	—	—
Hejduska	5	10	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
Wjerny	1	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—
Kana butch	—	17	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w
wudawařni Serb. Now. při
bohatych wrotach wotedač,
placi so wot rynčka 8 np.

Zamolwity redaktor a wudawař

J. E. Smoleń.

Kožde čistlo placi $\frac{1}{2}$ nsl.
Štvortlētna předpłata pola
wudawaria 6 nsl. a na kral.
póscie $7\frac{1}{2}$ nsl.

Cislo 52.

27. decembra.

Léto 1856.

Wopswijecje: Požleni džen' ljeta. Swětne podawki. S Wulcheho Dažina. S Budyschini.
Pschilovk. Hanž Devla a Moša Tunka. Čjahi ſakſkoſchleſ ſel. n. Zyrkwinſke poveszie. Nawjeſchtinik.

Nawedzenju.

Schtóz chze na přjene schtvortljetu 1857 sa Serb. Nowiny do předka placicę, tón nech njetko 6 nsl. w wudawařni Serb. Nowinow woteda. — Na kralowskich poſtach placicę ſo $7\frac{1}{2}$ nsl. na tón ſamy čjaſi. — Sa woſjewenja a nawjeſchtki možemy Serb. Now. kóždemu porucicę, pſchetož te ſame čítaja ſo tak derje w Budyschini kaž tež we wschitich ſerbſkich wſach, a ſchtóz chze po takim njeſhto tak prawje po zylym ſerbſkim kraju roſſcherene mjez, tón daj to w Serb. Nowinach woſjewicę.

Nedakzia.

Pſchispomnenje. Dolež býchmy ſ tými, kž ſa Serb. Now. do předka vlačja, ſkoncňne tola rad do wjesteſho poriadka pſchischli, dha proſhymy naſlubosniſcho, ſo býchu ta ižy ſwoje dopriedlapacjenje tola wieszie hac̄ do 31. dezembra ſčinici čhyli, pſchetož ſchtóz do teho čjaſa ſaptacjil neje, ma potom ſchtvortljetne $6\frac{1}{2}$ nsl. placicę.

Red.

Požleni džen' ljeta.

Džen' požleni ſo doſhwjetluje,
Eſyn staroh' ljeta mućjeneho,
Wón pſhecielnje weſt postocjuje
A ſ khotnym ſłowom dželi ſo:
Schtóz rjaných dnjow tu wujit je,
Tón poſtečz moje božemje.

Eſo ljetoflončny wečor bliži
We ryčnym ſwonow klinčenju,
Wón w hvoſednym wodjewi ſo nižt
A praji: ſwiatot pſchipoſdju:

Schtóz dželo dobro džetal je —
Wjei moje reiſche božemje.
Na čjmonym woſu nôžka ſjedje
A refne: ſwježy ſchwječječe,
Je njechtó ſrudobu wedt njehdje,
Ja hodžiny mam poſlene;
Wón poſholi ſo we nadijji
A troſčtne moje božmje woſni.

We weleprajnym synku biže
Njeſt požlenja ta hodžinka,
Wjenz radoszie wſchjem dobrým wiſe,
Da božmjeſkoſch a ſawoka:
Schtóz derje ſ blijsčim mjeniſche
A ſ Bohom, — derje woſbankne.

Swětne podawki.

Sakſka. S Florenza ſu poveszie pſchischle ſo je tam 14. dezembra weļwjwoda Ferdinand ſe ſwojej mlodej mandjelskej, ſakſkej prynzeſhnu Hanu, pſchijjet a ſo buſchtaj wonaj wot toſtanſkeho wohydeſtwa naſpſhecielnichho powitanaj.

Pruſy. Tudy pocjina ſhjetro po wójni wonecz. Kral je menujy ſandjeny piat ordry wudat, ſo by ſo džielba prusſeho wójſka na wójnſku nohu poſtaſita a to teho dla, ſo by ſo pſheciivo Schwajzarskej ſakrocjilo, jeli by ſo tutón kraj na mjernym yuciu ſ pruſkim kralom ſiednacj nochyti. Pruſli poſtanž, kž w Schwajzarskej pſchewywasche, je wot krala wotwołany a wot fojdeho wójſtoweho korpsa (Armeekorps), kótrichž je wſho do hromady w oſom, budže jena diviſia mobilisrowana. Pruſzy ſerbia ſluža najbole w 5. wójſtowym korpsu, kž w Póſnanſkej (Pofen) ſteji, a duž ſnadž njeſtremuſkuliſ nelube nebudje, hdž ſhoni, ſo ſo wot tuteho piateho korpsa džewjata diviſia mobilisruje. Prjent kommandeur budje general Gröben a druhí pak general leutnant Lindheim. Krajna wobora (Landwehr)

nebudže pod brón powołany, ale jenož wójska reservy. Schlož gardu nastupa, dha budże drugi garderegiment piechów, gardetragunarstki, drugi gardehulani, gardetillerie i gardetfiszowy regiment w Berlinie a prieni garderegiment piechów w Potsdami se swojimi reservami mobiliścirowany. Wszo do hromady bude 135,000 muži pod brón stupieť. Hdy pak na Schwajzarsku poczahnu abo hacž k temu pschindje, to húčcie mjeſte neje. — Bes tých pak Schwajzarska tež s mjerom nešedži; pschetož tamničke knežstvo je poruczilo, so by šo 20,000 muži pod brón postajito. Hervak je tež pschikasalo, so by šo stav schyrjoch druhich schwajzarskich dvissow na swoje mjesto podat a wójničke pschihoty ežinit a wschitzu reservistojo, kiz we wukraju pschebywa, ſu domož powołani. Schwajzarsko ſami chzeda, kaž ſo ſda, wójnu a ſu swojemu knežerſtwu penešy, k wójni nuine, pschiswoliti. — Wot tých 582 jachch ſratowſzysmyſlennych Neuenburgſtich budže jich najprjódž 66 wobudzenych a ſo teho dla w blížibich dňach ſudniſtvo w Neuenburgu ſamym ſtromadzi, hdyž je jena zyrkei ſa ſlavný a erum ſud pschihotowaná. Egi druhý jecž, kiz tak wažni nejsu, kaž ſpomneni 66, budža poſdzischo psched ſud ſlaſani. Knežerſtvo chze menižu najprjódž widzieci, ſak budža prienich ſchieslaſchieszdebačjo woſhudzeni. — Schlož Franzowſku nastupa, kiz ſe Schwajzarskej mieuje, dha ſo ſda, ſo franzowſki khiezor zyjše na ſtroni pruskeho ſrala ſteji, pschetož won je schwajzarskemu knežerſtwu krucije k temu radžit, ſo by ſo wone na mjernym pucju ſ pruskim ſratom ſiednako, prajzy, ſo won niežo pschečiwo temu ežinici nebudže, hdyž ſnadž pruski ſral ſkonečne ſ možu na Schwajzarskich pschiczechne. Ale Schwajzarsko, kaž jedyn widzi, na to poſluchali nejsu a ſda ſo, ſo iſch ſendzeljenjo ſchęjuwaja.

Hdyž chze pruske wójsko do Schwajzarskeje ežahnyč, dha nemôže hinať, hacž ſo ſwoj pucj psches Badensku, Hesensku abo Vajersku woſme a ſ knežerſtwami tutych krajow je hýžom wuczinené, ſo budže Pruskom, jeli treba, taſki pucj pschiswoleny. Rajſtere pruske wójsko naſprjódž jenož schwajzarskaj kantonaj abo wokreſaj Basel a Schaffhausen wobhadži a woſtane tam tak dohō ſej, hacž ſo schwajzarskemu knežerſtwu ſvodoba,

požadanjam pruskeho ſrala doſz ežinici. Do Neuenburga drie pruske wójsko nepondže, dokelž by to ſnadž tola bes kreipſebelecia neſchlo, bes tym ſo ſo wobhadženje Schaffhausen a Basela bes wulſeho pschečiwenja radži a wobhadženje tuteju wokreſow k temu doſaha, ſo dyrbja ſo Schwajzarsko po požadanju pruskeho ſrala ſložowacj.

Tak bóry hacž ſo Prusko na pucj podadja, dha chze tež franzowſki khiezor wezorne mesy schwajzarskeho ſraka ſe 40,000 mužemi wobhadžici, ſo by tak franzowſkim republikanarium pucj do Schwajzarskeje ſaracjít, jeli chyli tam eži na pomož ežahnyč. Tebo runja poſtaſi rakuſki khiezor na druhu ſtronu Schwajzarskeje, hdyž wona ſ jeho ſrajemi mieuje, ſylne wójsko, — a hacž runje tutej poſleniſchej wójzy runje pschečiwo Schwajzarskej ſtatkowaci nebudžetej, dha je tola hýžom to wobujna mjeſ ſa nju, hdyž na jeje mjeſach ſteitej. Schwajzarske wójsko ſmije pečja general Dufour kommandirovaci.

Rakuſy. Khiezor a khiezorka pschebywataj hícheče pschezo w swojich italſtich krajach a ſpoda bo ſimaj tam derje. Mjeſto Milan abo Mailand ſo na wopry, ſ korymž chzetaj je khiezor a khiezorka počezječ, iara pschi a wulſe pschihoty ežini.

Franzowſka. Udomne nowiny woſjewuju; ſo budże khiezor na ſtronu pruskeho ſrala ſtač, jeli tón wójnu ſe Schwajzarskej ſapoczne, to rjeka: franzowſki khiezor nebudže pruskeho ſrala na žane woſchnje ſadžewaci, hdyž ſebi tón ſwoje prawoptya. Napoleon je to schwajzarskemu generalej Dufourel, ſotyž je teje neuenburgſkeje naležnoszie dla pola neho pobyt, tež hýžom wórdanjo k wezdenju dat a radžit, ſo byhu ſo Schwajzarsko ſ Pruskom ſiednali a ſratowſzysmyſlennych Neuenburgſtich ſ jaſtwa puſchcili. Ale schwajzarske knežerſtvo neje na taſtu radu poſluchalo a duž doſtane naſſere bóry ſuſ wójny. Schfoda jenož wo penesy a čaſ, kiz ſo pschi tutej ſtadnoszi, pschečiwnia. — Žendzelſte nowiny chzeda wedzieci, ſo budże kongres w Parizu bóry woſdzeržany, ale ſo drje won dſehe hacž tſi abo ſchyrí dny, tracj nebudže, dokelž budže ſo jenož wo naležnoszie ſebnacj, kiz Bólgard a tak menowanu haſjazu kupy naſtuyaſa.

Žendzelſta. Žendzelſte knežerſtvo je ſa-

dobre spôslnalo, so by ho s persiskim kralom abo schahom wójna sapozala, dokelž je tutón swojsmu wójslu na suhodny kraj Herat cahnyej dat a mesto Herat hamo nobehuyl a dobył. Zendzelske knežestwo praji, so je persiski kral na tym kara neprawje skusowat, dokelž je won pshed njelejnym cahem skubit, so Herat nadpadowacj nechze. A dokelž won po tajsim Zendzelsjanam swoje kiero dzerżat neje, dha tyrbi so won lkstacj a to na to uaknje, so ho jendzelske róisko do heratského kraja poszela a s rutcho persiskich wojskem rubije. Ale, wekt ho jedy pŕasćecj, schio dha to Zendzelsjanew stara, hacj persiski kral Herat neskadzi abo neweskadzi, wiczało dzie Herat jadyn jendzelski kraj neje. To je wjerno: Herat jadyn jendzelski kraj neje a tež ženje byl neje a hacj runje Zendzelszenjo žane prawo nad nim nimaja, dha tola cahyecj nochzedža, so by Herat do persiskej ruci pščisiel. Ale je dha to tak straschna wjez, hdyz Herat do persiskej ruci pščindze? Nie, to runje niz, hdyz by to jenož persiského krala hamho našupato; pščerej teho móz je iok mala, so ho jeje Zendzelszenjo na žane waschnje neteja. Ta wjez, so Zendzelszenjo Herat w persiskej ruzý nestajecj nochzedža, ma zvíje druhí kerén a turón kerén dešaha hacj do Rušowsteje.

Zendzelszenjo maja menujzy w Ajssej wulsi Indijski kraj pod hmejsim knežistem a tutón indijski kraj tawa Zendzelsjanam tak ulyschnje wele ujista, so meni kara ta tym hlađaja, so tychu ion sa wschón cješ w swojej ruzý wobthowali. To wedža pak tež nepřebeželo Zendzelsjanew, so by Zendzelska himerinu renu destala, hdyz by wena swoje indijske kraje shubila. Najwetschi neprštečel Zendzelszenw je pak Rušowska a duž hlađa wena sa iwm, tak by wona jendzelske knežiwo w jendzelskej Indijskej podiyecj a nehty stashej méhla. S Rušowskeje pak jadyn ljepešti puec do jendzelskej Indijskej neidže, hacj pshes Persisku, Herat a Kabul. Na turym puecji hodji so teho dla Rušam najstere do jendzelskej Indijskej pshinej a duž jadyn džiw neje, so ho woni na wsche mözne waschnje prózuja, tón hamy do swojej mozy dostacj. Persiska, s kotrejž woni mesuja, wotwisiuje pak zvíje wot Rušowsteje a hdyz Herat w persiskej ruzý wostane, dha

by tež tutón kraj wot Rušow wotwisiował a woni tychu s tym dalschi truch puecja do Indijskej dobyjy mjesi. To Zendzelszenjo kara derje wedža a teho dla woni cahyecj nochzedža, so by Herat k Persiskej skuschat, pshetož to by tak wele bylo, kaž by won Rušam skuschat, tych pak chedža Zendzelszenjo tak daloko wot swojich mesow mječj, hacj je to mözno. Persiskej kralej su woni Herata dla wójnu pshipowedžili, tola niz teho dla, so ho woni persiskej mozy beja, nie, wele wjazy teho dla, dokelž so rušowsteje mozy beja. Tak ho ta wiez po prawym ma a hdyz chedža Zendzelszenjo s Persami wójnu wesz, dha to dale nicžo nerjeka, hacj jo chedža Rušam w tamnischich stronach napscečiwo stupicj: pshetož tych so woni po prawym beja, hdyz Herat w persiskej ruzý nestane.

Ze Serbow.

S Wulkeho Dazina, 22. dezembra. Mjelajsi mudry saňdzenjeho caha djeſe: „Hdjež ty we kraju dobre drobi a tiane wuczeńje wiđijsch, tón kraj je derje sarjadowany.“ Woboje so da na naschu lubu Saksu se wschien pŕavom naložici. Tež we naszej wšy su zpte ſandzene a njetzische hets na puezach twarili. Dróba wot Lubija do Schierachewa so wot woleschanischich mesow hacj k malodžinskim gruntam na dwie rostijeli, hdjež menujzy jedyn puec na píaku rufu pshes wulsi Dazin, tón druhí pak na henu rufu sady teje napošledk pomenowanje wšy wedże. Po tajsim mjejeſe naſcha gmejna niz jenež dwaj pódla ſebi bjezožaj na $\frac{1}{2}$ hodžiny dehoj puecji w peređi ſdzerzecj, ale tež hyschče we ihm na dwiemaj hnejch wukywacj. So by so tuiia wobtěžnouz gmejni položilo, je f. rychtat Moſig Kložopolski we Neſmarowach gmejni radjít, wot woleschanischich mesow pshes wulsi Dazin hacj k matemu Dazinckej dobry ſchubej twarich a tannu sadnju drohu zpte ſahnacj. Dotelž to gmejna pshija, ſlubi k. Moſig, truch drohi sa swoje peney twariež. Tež wypoſte ministerſtvo dari gmejni k temu hnadnie 150 il. Sa dwie hyczi bu ta droha natwarena a ta ſadnja droha ſahnata. Pshes to je naſcha wesz tež wele weſelischi a reiſe na pohladanje destala.

S Budyschyna. Dotalny canonicus canonicus capitularis cantor na tudomnym tanachstwi, f. Přihonský, bu šredu 23. t. m. sa seniora powyšený.

Přílopk.

* Na saskoschlesynskej železnizy sta so 16. dezembra sjehowaze nesbožo. Stužomnik jeneho wojsksteho wyszeho pschijsecha na konju k psches-puczej, kij blisko Rauschwaldy psches železnizu wedže. Tutoń pschespucz bjechu runje sachlahowali, dokelž so ejah wot Lubija pschiblizo-wasche. Tón stužomnik izechasche teho dla wot tam preej, dokelž so spłoszenja swojeho konja bojesche. Ale jako ejah bliże pschijedze, spłoscha so kón tola a ejeresche, dokelž jeho tón stužomnik sđerzej nemójesche, w runej mjeri k je-leznizu a pscheskoci psches sachlahowanje, pschi tym wosta pak se sadnymaj nohomaj wišao a padze na železnizu. W tym samym wokomitenju pschijedze ejah, pschijedze konja a stužomnika a mori wobejut na mjeszi.

* Sławna schyaniška rejwarka Pepita je w bjehu nje kotrych ljet na barlinskim djiwadli 140 króz rejwala a sa to wscho do hromady 18,000 tolet dostala.

* Lößanski welwózwoda je pschi stadtostat pschihoda swojeho syna, herbskeho welwózwody Ferdinanda, se swojej mlodej mandzelskej, saskiej prynzesynu Hanu, wele pschestupnikow wobhnadzit.

* Wóndano djietsache jedyn seilerski mischt w Döbelnu na tubi swoje djielo a bje hebi pschi tym swoju trubku tažehlit. Teje pane nje kaš schkrizla do djiela kij pódla leži, a to so sapali. Seilerski mischt, jato je to wuhladat, khwata spieschnje, so by tón wohén saduhy; pschi tym sapali so pak djielo, kij ma won wokolo žiwota swiasane a wopali je tak straschnie, so dyrbí won po nje kotrych dnjach wumrej. Wohén bu wot lubi, kij k pemožy pschindzechu, sahascheny.

* W Waldheimi padze 16. dezembra zyhleskyjer Kunza, kij tsechu tamnischeho stareho hrobu poredjesche, delje a wosta na mjeszi morwy ležo.

Kak

rozom

Hans Depla

wótritaj

a

a

Mots Tunka

ludži pódla

škréjetaj!

Mots Tunka. Rajce nowinski dha hebi won-danjo na karpzazet hospini powedachu?

Hans Depla. Wschelake, ale jena bje shlecko podziwna.

Mots Tunka. Nò, tu bých ja tež radý šonik. Hans Depla. Dha pochlucha! — Psched nje-kotrymi nedjelemi je jedyn dwórski djiewalky muž kultepu sa swoje knesktwo domoj wosyl, a to nimo

śwóseho vola, kotreż pschi pueju leji. Koždy raf pak, hdyż je wón tam nimo sjet, je ta kulturę f wosa na jeho yolo lhetaka, kaž by kschidka mješka. Na to je ho skónečnje tež knesa hosposa dohladala a ho djiwało to knesa powiedaka. Tón knes, jara duschny muž, da teho dżekaczerja f hebi pschitc, prascha ho jeho f dobrym: „Brajce mi tola, kak je moja kulturę na wasche yolo pschitca?“ ale tón mjeni, so wón wo tym nicžo newie. Dokelj pak ble na to knes tež khetro krucje f nim ryčak, hba je ho tón wbohi muž nastrójak a — ho śwojsich hriechow wusnat. Knés pak je jemu wodał.

Mots Luka. hm, dha može ho tón rjepak wulkeho sboja khwalicj: pschetoj taſka hnadna dobrociwość ho wschudjom nenanaka.

Hans Deyla. Haſ, to je wjerno, ale hanba tola sa neho wostane.

Gzahi faktoſchleſynſkeje želesniſyh f budyskeho dwórnischę.

Do Drądzjan: rano 7 h. 37 m.; pschitolnu

12 h. 53 m.; popołnu 3 h. 52 m.; wiejor 7 h. 16 m.
rano 2 h. 42 min.

Do Shorela: rano 7 h. 47 m.; popołna 11 h. 40 m.; popołnu 5 h. 2 m.; wiejor 8 h. 27 m.; w nož 12 hodj. 4 min.

Penežna placzisna.

W Lipsku, 24. dezembra: 1 Louisdor 5 tl.
16 ntl. $4\frac{1}{2}$ np.; 1 połnowajazh cierweny stoty
abo dukat 3 tl. 5 ntl. $4\frac{1}{2}$ np.; wienske bankowi 97.
Spiritus w Wrothlami 10 tl.

Cyrkwienske powjesće.

Zemjeći:

Djen 13. dezembra: Kryſtiana Gleonora, rođ. Wobstęz, Jana Augusta Bordana, khjezerja na Židowii, mandjelska, 52 l. — 16., Korla Hermann, Korla Möbiusa, wobydlerja a murerja na Židowii, ſ. 9 d. — 16., Korla Ernst Fröda, pschekupski w Draždjanach, Korla G. Frödy, bjergerja a cijesliſteho mischra w Budyschinii ſ., 18 l. 11 m.

N a w ě ſ t n i k.

Dział po wóhnjowej nufy.

Ja ho eji, Bojo, džakuju
Sa twoju wulku dobrotu,
So hy psches twoju wszechomobz
Naſ ſoſerjat taminu kraſchnu nōg.

O ſrudna nēz! hdyż wopravdje,
Psches poł why w wóhnju ſteſeſte,
Hdyż ſamo jena ſtarā macz
Je dyrbjala ho ſpalicj dacj.

So me pak, Bojo, wotzowſhy
A mój dom hnadnie ſoſerjat hy:
Sa to ho f hnutej wutrobu
Djenh hifcheje, kněje, džakuju.

Tež praju hwoſ djal wutrobný
Kym muſhwam teſe hylaw, ſy
Kij f teſe gmejny hnachęjanskej
Šbu na pomoz f nam pschischli f nej.

Hlaſ, dokež tam, — to móju rez —
We hnachęj po Kortmaterz
Wſchal wschitzy lehnyej nebjechu,
Do wohén borsy pytlk ſu.

Tak hnachdom f kutej' wulkej wſy
Zich wele pschitcje f pomoz,

A ſu psches Božu hnadu mi

Mój dom psched wóhnjom wobroli.

Djal budź tež wschitc, kij f druhtich wſow

A nam na pomoz ſu pschischli ſow,

A kotſiž teho f luboszju
A nam se wschich stronow khwataču.

Kak krucje pak, moi Bojo, ty,
Wſchal loni domapytak hy,
Sam ljebyrka tón Grulez dom,
S tak welekróćnym nesbojom.

Hlaſ wulcoh' rójka ſchitwórtceho
Zich nan — ſchje ſtrowy nedawno, —
Bo khetro krótki khoroſzi,
We ſmrecji wočji ſandžili.

A hlaſ ſa džefacj nebjelje,
Ta luba macz tež ſa nim dje,
Haj dwazyczeho mierza ju
Tež ſa nim f rowu weſechu.

A borsy, — meje džefatoh', —
Zich dom a wschitko ſpalí ſo,
A tak ta wboha hystota
Te na hwyzej wſcho ſhubila.

Tón luby Bóh pak na nebju,
Kij newopuſcheji hystotku,
Tež ſele ranę boſeſte,
So ma njeſt dom a dydlenje.

Haj, kněje Bojo na nebju,
Budź hwaleny, ſo f pomoz
Gdy tam, hdyż nufa najwetscha,
A pomoz ſda ſo nemóžna.

Tuš ja, — sij joh' ſerminda hym, —
Tjat raju w jeho meni wſchim:
Sij vjeku joh' rama wartenju
Ach dobroćimje pemhathu.

Běh swarnuſi wſchimy pſched ne božom,
Sejeri téžemu joh' luby dom,
Sij ſi luboſju k nam hryatachu
Kaž ſi troſtjom, tak tež ſi pomožu.

Ia w hwojim zlém žirenu
Wat ženje ſabyej nebudu
Na tamau ſrudnu, ſraſhnu nôz
A Božo, twozu wſchoméz.

Vjetr Schuster w Gelenſezach.

Ma moje ho Wuſja Habena.

K nebaſkemu flareho ljeta.
Luby mujo, ſchio hym ſkytah,
Catio ſu činik tam we Hodžihu:
Carri punty rafja tom
Do projecho mantla ſchmörnč ſam;
Kij rokonež kreži kupil jo
Sa hwojoh' inesa pančjanſtoh'.
Catio pak twój reuji cji vratiſche,
Hodž wén to wſchilo vidiſche.

Kaž tež twój dobrý pſchedzel M.....r tam
Haj bes wočji wén pluſeſche cji ſam:
Uſui, uſui, tak won cji ciineſche
A wchitko ſo cji ſmjeſeſche.

Moj wujo, ja eje proſhu to,
Wotkaſ ſo taſleč hroſneho;
Tež wſchitzu ludzjo praſa cji,
So nebudjeſch ny hinoſhi.

Maſch ihjeju, polo, wumenk wulſi,
Tež kſidre ſawſynt tolef na dani,

Pod rukowanjom woprawdžitoſſje.

Dr. Borchardtowe arom.-mediz. ſelowe mydlo (po 6 nſl.)
Preſehartia **Dr. Lindowa** vegetabilſka jerdkowa pomada
(po 7½ nſl. fruch)

Hapylſkuſ ſperati'a ſialske medowe mydlo (w paſcijakach
po 2½ a 5 nſl.)

Dr. Hartungowy chinalorowy wolis (w ſtemplowanych
bleſciakach po 10 nſl.)

Dr. Hartungowa ſelowa pomada (w ſtemplowanych tyglach
po 10 nſl.)

Dopofasane pſches do holiſetne radofne dopofasma wſchelakich
naruſomnich pruhowanjo a praktiſkich naſožowanjow, moja ſo horejſche
privilegowane ſrijedki ſe ſprawnym doruſerjeniom do poruczaſzeho
ſpomnenia dawacj; a budža ſo wjeſzje wote wſchitſkih tyb, kij ſu je
juńtróči naſožili, ſi woſhebny m ſpodo banjom pſchedzo ſaſo trebači.
Proſpekty a roſwueſzenja naſoženja darmo dawa, kaž tež
tute ſrijedke ſame w Budyschině jenož ſam pſchedawa **Wilh. Hammer**, w Bernarcjizach **Hermann Einert**, w Biſkopizach **Friedrich Mai**, w Kamenz u Aug. **Neumann**, w Lubiju **Korla Tümmler**, w Rakezach hapylſku ſtaciuſ.

Haj džieſhja nimash Janeho, —
A ſadgeriſch pſchez taſle ſo!

Twój wuſ
Šeſz ipaſez Toſel.

Woſſewenje.

Na přeſtwu wo dobroćimje dary ſa modleńju
lutherskeje woſhadly w Komotowi w Cjechach je ſo
we wudawańni Serb. Now. wotedato: 5 nſl.
moſ Petſchoweſe ſe ſſotolzy, 1 il. moſ V.
ſ Hodžiſha.

Savík tych darow, kij ſu ſo pola ſ. ſudniſſeho radziecza Bleſteho wotedate, leži we wudawańni
budyskich njeniſtch nowinow ſi poverchit ſomnemu wobhladej.

Dalſhe dobroćimje dary ſa ſpomneniu modleńju
bere hyczeje dale ſ. radziecza Bleſteho a wudawańni
Serb. Nowinow.

S woſebie pſatysprawnych ſelonyh a roſli-
nowy w rukow i rjeſelom naſcijisibeho zoloto-
weho ſtrwala ſebarzene

Dr. Kochow (Dr. Kochow w Heiligenbeil)

(Dr. Kochow w Heiligenbeil)

felowe bonbony

ſu ſo piwes ſweju dobroć tež w tudomnej wo-
ſolnoſti naſli-ve dopofasale a pſchedawa je w ori-
ginalnych tybakh po 5 a 10 nſl. ſtajne w o-
prawdzie w Budyschině Wilh. Hammer, w
Bernarcjizach Hermann Einert, w Biſkopizach
Fr. Mai, w Kamenz u Aug. Neumann, w Lu-
biu ſ. Dämmler, w Rakezach ſhavivkař Facius

Kauzia. Dotſil meleſene dobre meno ſedla ſte-
jacy ſrijedko ſtoro wſchelake wſchelake po ſi-
wo ſaſtowani a ſolajue, obvit cjeſeni
ſpofitacj naſtiglo ſriedkom ſi, jeno na ſiſh buſte
wſchelake ſaſtowani, ſo tež na menu: **Dr.**
Borchardt (Fräuter, Etſe), **Dr. Lin-
des** (Etangen-Poſade), **Speradi** (Ho-
ntgelfe) a **Dr. Hartung** (Chinalin).
Denola ſ. Räuter, ſomade), ale tež na ſirmu
naſteho naſtupnaceho ſenitſeho di poſitata w ſomu
mikliſ ſi wofſtronjenju ſebanja dobroćimje
ſavjeju ſedigemati.

Dobrowolne pschedawanie.

Khjezniška živnosz čo. 17 w Khřeszi pola Mi-
nakata s 15 körzami pola, luki a khōjnow budje
29. dezembra t. l.

dopolnja wot 9 hodzinow na spomnenej živnosz
řamej wot wežnych grychtow dobrowolne na psche-
dawanie pschedawana. — 500 tl. kupnych penes
móže na tej řamej stejo wostaci.

Dale budje ſo na tej řamej živnosz a tón
řamy djen ſa hotowe penes na pschedawanie
pschedawacj: dwie kruwi, jene polljetne ejelo,
wſchon kruwjazy, rólny a hospodački grat, kaž tež
domjaza nadoba, jako kſchinje, blida a t. d., hewak
někotre kopy rožki, někšto kóp ſtomy a někšto
gentnari ſyna a t. d. Drobnišku roſprawu dawa
Bandrii Donat w Nowych Czichonzech.

Vſche kódy ſeſtareny faſchel,
vſche bolenie na wutrobi, vſche dotholjetnu

dyba woſz, ſbiſubolenje, ſaſwanje plu-
zow je tón wot medizinalſkeho radicjalneho
Dr. Magnuſa, wofreñneho fyſikuſa w Brünni

Placjna:	aprobirowany	Placjna:
½ bl. 2 tl.		½ bl. 2 tl.
vot 1 tl.		vot 1 tl.

broſtowy ſyrop

Przed, liž ſo w mnogich padach a na jenje
ſe ſpokoiazym ſtukowanjom naležo-
waſche. Tuto ſyrop ſtukuje hundom po
vrſenim na kožowaniom weſebne, psched-
wſchitkim pſdi ſahalkym a jačlokaſchelu,
spiekuje wuthad ſrakow, pomenski toſto-
tanje w ſchiji a woſtroniu ſrakti m czagu
lóžy naſkylniſbi faſchel, tež tón pſhi ſucho-
cji ni a ioczejſi frejwročenje.

Ša Budyschin a woſolnoſi pschedawa jen-
ſentcijy **brodowska hartyka.**

„Dorficht“

živenje-, renty-, wjeno- a pohreb ſawjeſzjazy bank we Weimaru.

Ke ſeſtaranskim faſham, kotrej ſu ſo wot horeſſeho, pod wſchim krajnym wobſedjowanju m
ſtejazho wutstava ſa džecji w ljeći 1846 hač 1856 inel. narodzenych, ſatoſile, je pschiftup te-
nietko wotewreny.

Sławne injenenje je ſo wo khmanosz tuteho ſradowanja hžom na naſpodoſniſche maschine
wupraſito a może ſo to ſamo teho dla wſchitkim tym, kotrym ſtaroz wo pschichodne ſwojo ſwojich
džecji na wutrobi leži, k bohatemu wobdzienju porucjeſi.

Ša ſapiš džecji, hiſcieje w tutym ljeći ſeſinomu, ſo menſche pschinoſchi placja, hač
pſhi poſdžiſhim ſapiſowaniu.

Ke wujednanju pschiftupa k tutym faſham a k wudzienju bliſſeheho wutoſowanja porucja ſo

M. A. Flanderka w Budyschinie,

agent „Vorſicht“,

w Bifkopizach: registrator Schneider; w Schierachowi: mieſciejanski ſudnik C. Ginzell; w Kamenžu: registrator Grundmann; w Wöſportku: G. A. Mörba.

Niemſki Phönix.

Woheň ſa wjeſzjaze towarſtwo w Frankfurci /m.

Tuto towarſtwo ſawjeſzja: Mobiliar, twory, žita, ſtót, ratarſki grat atd. po twardych, tr-
ich vrámciach a netreba ſadyn ſawjeſzjaz nicho doplaćowacj, byrnje ſo wulka woſenjowa ſchoda ſtaka

Spodobne wumjenenja, po kotrych towarſtwo ſarunanie dawa, ſ zvaka ſtukodowanje wapnju
ſu k temu ſlužile, ſo je ſo jeho ſtukowanje jara roſſcherilo a podviſany agent porucja ſo k wob-
karaniu ſawjeſzeniom wſchitkich družinow, je tež k wudzienju wſcheho požadaneho wulženja ſtajne-
hotowy. Proſpektu a podviſanske formularzy móža ſo pola neho darmo deſtacj.

W Budyschinie, 28. novembra 1856

Wylem Jakob, na jſtnym torheſcieju.

Powſchitkomne ſawjeſzjaze towarſtwo.

(R. R. reiv. Assicurazia Generali w Trichti.)

Sarueſzaz fond towarſtwa Židnače millionow 500,000 ſchjeſnakow dobreñych penes.

Sawjeſzenja na twory, maschine, mobilije, ſtót, wumložene žita atd. atd. pschedzivo woſnijn
po twardzie poſtajenych prámciach.

Pſchi ſawjeſzenjach ratarſkich pschedmetow poſticia towarſtwo woſebne dobytki.

Sawjeſzenja kapitaljow a rentow na živenje člowekow. Sawjeſzenja pučowazych ſe-
dow na drohach a ſteſtrizach.

Wſche požadane wulfadowanja dawa **Ferd. Petau**, wofreñny agent ſa Budyschin a. woſolnoſi.

Rhoſej ſo pola podpiſaneho ſcheinje, ſtož cześzenym ſſerbam ſtym pschiſpomnenjom wosſewjam, ſo chył ſójdy, kiž chye jeho dobru ſchalku wuyici, ſe mni ſaſtupicj.

Pötschka
na garbarskej haſy.

Podpiſany porucza ſo cześzenym ſſerbówkam, kiž chzedza ſchaty abo njeschtó druhé, nech je ſtož chze, ſame wuſchiwacj abo wuſchiwacj dacj k temu, ſo won piſmiki abo ſigury po požadaju na najtunischo prijódzjeſchuje.

Oto Gruner,

na fotolskej haſy čzo. 108 delſa.

Sańdżenu ſobotu duzy na pucju wot Nachlowa pičes Rábozy a Wurių hacj do mięsta je jena czerwena liſtowna (Briefſocha) ſ njeſctrymi kaſenbiletam ſhubena. Cześny namak ſo lubje proſy, tu ſamu pola k. redaktora Eſmolerja wo- teſacj a doſtane tam 2 toleri myta.

Eſljeborny, dwieſchpankaty dybſacjny cjaſnik (Taschenuhr) bu tamnu ſobotu na horniſſerſkej haſy ſhubeny. Sprawny namak ſyzyt jón ſa dobre myto we wudawarni Serb. Now. wotedacj.

 Jedyn poſ, czerweneje barby, je ſo pschiw- dat a može ſo pola Rycerja we Wosta- ſzezech ſaſo doſtaci.

Wosſewenje.

Cześzenym a lubym ſſerbam džakuju ſo wele kręc̄ ſa bohaty wopht, mi paſ je utrobnym ſel, ſo neſzym móhł wſchitlich po ſich žadaniu ſpoſo- piej. Hacj runje bjech ja ſebi ſandžene hody tak wele ſuchich dróždžow pschiſnacj dat, ſo bje mi iich 80 puntow ſa 26 tl. wyſhe wostalo, kiž dyr- bach potom precj cijsnycj, dha bjech ſebi tuto kiero tola hischeje wele ſtow puntow wiaz ſkaſat. A hdy budzich tež te wot droždžioweho fabrikanta w prawym cjaſzu dostaſ, dha budzichu tola pschiſtusich ſatraſchnje wulſim potrebi hdy ja ſcheky abo woſnym džiel doſahate, doſekl bjech u tež cji ſami, kiž dleſchi cjaſ drohozy a nuſh dla ničo pez nemojachu, tuneje muſi dla ſa ſebe a ſa ſwojich lubych tež tola junu ſaſo njeſchtó napez chyli.

D Wſchitzu cji, kiž bjech ſebi po mojim pschi- proſchenju droždžie ſahe ſamolwili, ſu je tež naj- bōle po rjadu hacj do Božego weczora dostaſ, hacj runje bjech pschiſ 300 puntow droždži mene dostaſ, dyžli bjech ſebi ſkaſat. Ich fabrifiant pi- ſaſche mi, ſo je pola neho wele tawſynt ludzi po-

bylo, kotrejž neje żanyc droždži dacj móhł a ſo wele mil wokolo Drajdjan ani żane piwowe ani żane ſuſe droždžie neſtu k doſtacju byte.

Djenſa ſym paſ ſaſo wetschū poſhytku droždjiw doſtaſ a moja cji ſami, kiž chzedja hischeje w thcle dnjach abo k nowemu ſtetu pez, pola me cjerſwe a gylje dobre ſuſe droždžie doſtacj.

W Budyschin, 25. dezembra 1856.

J. G. F. Nieſch.

Wſchiske družiny piſanych a barbenych paperow a ſwiaſare piſanki (Schreibebücher) ſ piſanymi wobalkami, wokoſki, ſchierſtſty, piſonſte vera a t. d. pschedawa najtunischo J. G. F. Nieſch.

Drewowa aukzia.

Wondželu jako 29. dezembra 1856 rano wot 9 hodzinow budje we Łomsku drewowa aukzia dale wedzienja. Hromaduſenjenje pola ſchjerko- weje jamy. **Miſla wſch Rehork.**

W Eſmolerowej knihańi ſu k doſtacju: Woſobnē Dar ſa Kjeſcjiłanow, wudate wot J. M. Buſka. 2½ nſl.

Sſerbiske baſnje, ſwojemu wulſy luſemu luſej podate k wujſku a k ſabawenju wot H. S. 2½ nſl. Nedjela. Klónowany piſ w. B. Schwerina. 2½ n. Sſerbiske horný Luiſy. Statyſtika wot G. B. Jaſuba a J. Kucjanaka. 8 nſl.

Seleniſta a jeje wobydljerio. Wot K. A. Žencža, Brjeni a druhi džiel; 10 nſl.

Bibliſte ſlawiſy aby historyſki wucjank ſtareho a noweho teſtamenta. Wot J. Bartka a K. E. Wekarja. 10 nſl.

Sſobudat na pucj pschiſ ſwiet do nebjia. Wot G. B. Jaſuba. 3 nſl.

Ribowczenjo, politiſke wowedaneſko wot J. B. Muſcinka. 2½ nſl.

Wot redakcie.

Knjezej S. we L. najluboſniſi džak za hođowny dar.

Zańdżenu ſobotu ſita w Budyſinje plaćachu

Korc.	Wyſſa.		Nižſa.		Srjezna.				
	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.	tl.	nſl.	np.
Nožka	3	22	5	3	10	—	3	17	5
Wſchenza	6	—	—	5	—	—	5	17	5
Decijmen	3	—	—	2	17	5	2	22	5
Worſ	1	20	—	1	10	—	1	15	—
Hrček	4	5	—	—	—	—	4	4	—
Mjezik	8	15	—	—	—	—	—	—	—
Zabły	7	5	—	—	—	—	6	25	—
Hejduſiſka	5	10	—	—	—	—	5	—	—
Bierny	1	—	—	—	—	—	—	25	—
Kana butry	—	18	—	—	—	—	—	16	—

Dowoz: 4107 kórcow.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja se w
pjekafni tychle Now. při
deskowanych wrotach wo-
tedać, płaci so wot rynčka
cigara.

Zamolwity redaktor a wudawař

X. Y. Šibak.

Kóžde čisto płaci $\frac{1}{2}$ pô-
prjanca, štvortlétta před-
plata pola korčmarja 6 bleš-
kow a na kral. pósée $7\frac{1}{2}$
dobroh stowa.

Číslo 56.

Wutoru, 11. novembra.

Léto 1856.

Wopřjeće: Wozjewjenja. Swětne podawki. Ze Serbow. Maćica serbska. Čahi sakskošlez.
Pjenježna płacizna. Spéwy. Hans Depla a Mots Tunka. Nawěštnik.

Wozjewjenje.

Podpisane hamtske mócnarstwo dawa z tutym k zjawnemu nawiedzenju 1) zo změje so wu-
branje lětušich k ženitve požadanych mužstwów, kaž tež mužstwów z přednišich a póznišich lětow,
kotrež swoju ženitařsku přistušnosć hišće njedopelnichu, 82. a 92. novembra a 96. decembra rano
wot 18. éich Khudyšinje; připołnju 19. éich decembra Pakosnicy a nazajtra wječor 2. kozacym Wu-
ježku pola mosta. — Mužstwa, kiž tutej zaležnosći doscenić so wotlakuja a njepřiádu, budža be
wšeje hnady do rezervy přesadžene. 2) zo maja wšicy, kiž su so dla uježitwy na něsto wury-
čeli abo njetrebawši reklamérivali, swój wěrowanski pjenjez (tolér) pola podpisaneho mócnarstwa
wot jutříšeho dnja zapotožić a skónčnje 3), kohož rjanosć, lubosćedostojnosć a k džetu lubosć bu-
dyskich knježničkow abo tež druhich serbskich holičow njehnu a k mandželstwu njedočeri, tón
ma dočakać, zo budže po přepasenju tuteho časa a rendez-vous městna bijoz invalidow liceny.

W Krušwinje, 11. novembra 1856.

Krablowske wěrowanske mócnarstwo.
ze Ženich.

Wozjewjenje.

Podpisane hamtske mócnarstwo z tutym k zjawnemu nawiedzenju dawa: 1) zo žane rekra-
towanje tych k ženitwi zwólnych a hewak pěkných a dušnych mužstwów so wjacy wotdžeržeć nje-
budže, kaž je to dotal so stało. Wšitka bojość a rudženje našich lubych róžožtych holičow so z
tym najlepje a z dobom wotstroni. Te same mužstwa pak 2), kiž chceyle so hewak dać we wójsku
zastupić, móža swoju na nas wotedajomnu próstwu sebi zalutować; chcedžali pak žanu činić, dha
njech ju zloža na swoje lube, zlote holički wo wěčnu lubosć a na njebjesa wo pjenjezy a dobre
wjedro k kwasej.

W Židlawje, 11. novembra 1856.

Křidařské wójnske mócnarstwo.
z Radybych.

Swětne podawki.

Sakska. Wysoka duchomnska fakulta
w kraju je derje dostoynego česnego młod-
dženca a serbskeho wótčinca, gymnazial-
nego wučerja w Draždžanach, k. Dr. Khř.
Bohuw. Pfuhla, k dostoynstwu „ma-
ndželskeho muža a cy leho člowjeka“
pozběhnyła, runje kaž tež něčeja kral. ma-
jestosć jeho krasnej młodej knjeni mandžel-

skej, rodženej Hedwicy Jakubec, rjad
„domjaceje česće“ spožčila je. — Budyšinje
na bohatej hasy zhromadžuja so tu khwilu
wosebni a wjeseli kwasni hoseja z Budy-
dyšina, z Bělčec, z Laza, z Woslinka a
drughich krajinow, zo bychu so na tym po-
dawku wutrobnje zwjeselili, te improvizě-
rowane abo předy wumysleny „sławy“ na
tej pozběhnjej wunjesli a nalatym

šklenčkam na dno přišli. Boh žohnuj młodej mandželskej, kwasarjow pilnosć a džélbernu serbsku lubosć! — Z Budyšina. (Zrudne podawki.) Před někotrym časom so we jenym domi na jerejowej hasy to džiwnie a žałosne njezbožje sta, zo małe holčatko, tolstoličkate a brunowóčkate, kiž sebi na stóleu stejo hrajkaše, ze stoła delje do džéžje a hłoboko do nasypaneje muki nutr̄ panu, hdzež by so lóhcy dosé we njepječených tykancach zadusyc, a tak na zrudne wašnje wo swoje młode žiwjenčko přiné móhlo, njebyli nastróžana mačerka přiskočiwi svoju džówčičku, jako mukojtu pupu, z teje próšneje hlobiny wučahnyła. To holčatko je wot teho časa sem běly nós skhowało, štož pak ničo wadžiło njeje; dokjelž to holčatko, kiž wlěcje 1835 do džéžje pany, w lěcje 1856 swój kwas swječeše jako rjana, młodna, kćejaca knjeni z nadobnym a wosebnym wučenym knjezom doktrom. Kwasni hoséo so bojeć njetrebaja, zo snano su kwasne tykancy zteje muki napječeše, we kotrejž to holčatko poleža. —

Prusy. Pruske knježerstwo je na namłowjenje sakskeho ministeria lubosciwych a wutrobnych naležnosćow wšitkim železniskim zastojnstwam poručnosć dało, zo bychu so te z wulkimi starosćemi dla lubosće wobčežene wutroby wot dženšnišeho dnja tunšo hač hewak, abo cylje darmo wozyle. Tež telegrafiske depeše we naležnosćach lubosće a z teho nastatych skomdženjow, přepasenjow a překjedžbowanjow dyrbja so wot džensa tuňo činié. Pomjenoowane sakske ministerstwo je so wot zdobnosće a wulkeje nuznosće tajkeho namjeta na Budysko-Draždžanskej železnicy dlěhe hač lěto přeswědiło a we interesach za-lubowanego publika tajku polόžnosć nahotować chcyło. Zo tuhdy naše saksonske ministerium z tajkim příkladom dobrociweje želnosće zakroči a pruske tež k temu přizwoli, zasluži zjawne připóznaće a sławu.

Rakusy. Do Wina přilećene powjesće wot budyskeho wótčinskeho kwasa na bohatej hasy, při kotrymž so wosebje widżeny prawiznik a ryčnik, tež přichodny ministerialny kandidata, wobdzélue, zbudža wulke spodobanje samo we najwyższych wysokosćach. Rakuske wójsko, kotrež před něšto časom Moldawu a Walachię wobsadžiło bě, njebudže tehole podawka dla hišće dołho wotwołane, ale wostanje tam tak dołho stejo, dónž so Draždžanski k. wuj ze swojej młodej knjenju mandželskej we wšech nastupanjach Draždžanach spokojeny a domjacy začuć njebudže. Jendželčenjo a Brancozojo spokoja so z tej termiu. Tu khwilu spěwaja sej rakuscy wojacy tam: sto lět, kaž mi džens je, khiba hišće lěpje etc. a wuča tón spěw moldawsku a walachisku młodosć.

Jendželska. Jendželska kralowa Victoria intresuje so jara za młode wótčinske slowjanki a kaž times wobkručeja, dha je wóndano před zhromadženym parlamentom prajiła: njebych ja hižom rodžena jendželčanka była, dha chcyła lužiska serbowka być. Parlament daše ji cylje prawo być a wobzankny, Lužičanam wosebne prawizny w Jendželskej dowolić. Přez tajke njenadžite přikhilenje, měnja dalewidžiwi politikarjo, budža so tež te hubjene wobstenosće neapolskeho krala sobu polěpšić a palate prašenje dla Neuenburka so bórzy a to Prusam k spokojnosći wujednać.

Turkowska. Tuhdy je zasy nimale wšo w starej koliji, nowe napohlady a móc jendželsko-francowskeje civilizacije pak tež přepóznaću njejsu, štož so wóndano při wudyrenym zběžku bjez Turkami a Khřescijanami žiwje wopokaza. Runje w tym wokomiknenju, jako so Turkojo we předměsti Pera na Khřescijanow z nahim mječom a načehnjenej pistoliu walić chcyhu, jědžiše tam zultan nimo. Wón džeše: njeby džéče wšak žani Turkojo! Hnydom bu hary

kónc, wołachu z cyłej šiju: slawa, slawa! a pijachu šklenčku z jednařskeje khumjelcy wot bělčanskeho korčmarja.

Brancowska. Khěžor ma tu khwilu ze swojim młodym synkom a jeho lubej maćerju, kaž tež z mordarskimi nadpadami wěstych swojich njepřečelow wjele činić a wustanje wšedny strach. Před tójšto lětami ščini wón znajounstwo z lipskim režowacym serbskim študentu, kiž přez Prahu, Wino a Tyrolsku pućowaše a nazhoni wot neho wo serbskej swěrnosti, sprawnosti a hozpodliwej přečelnosći. To je jemu nětko z pomjatka na wutrobu panylo a nosy so z tej myslíčku, hejzo so wše štryki torhaju a žane wutraće we Brancowskej njeje: dha póndžeš k lubym Serbam do Lužicy ze žonu a džescom a wopytaš stareho znaťeho, k. słownikarja Dr. Pfuhla z jeho młodej mandželskej w Draždānach. Tam chcemy we hinajšej zechernosi rucy rybować a sej zaspěwać: Hdže statok mój —! abo we serbskej bjesadze w złotej króni w Budyšinje z nadobnej zhromadźiznu sej zanjesć:

Wěs mi mój rjany wótčny kraj?
Wón złoty njej', to nježadaj;
Pod figowcom a palmami
So jeho zemja njekrasni —
Ow ně, ow ně! wón ponižna
Je płodna boža zahroda.

Wěs mi mój rjany wótčny kraj?
Na mjezow šět jom njehladaj,
Za hordym knjestwom njeleci
A krawne brónje njewótři —
Ow ně, ow ně! štož khwalbu ma,
Je jeho wulkosé pytana.

Wěs mi mój rjany wótčny kraj?
Na němski kraj mi njehudaj,
Mój kćejata je wobnožka
Na štomje slawnoh Słowjanstwa —
Haj to wón je! a njespanje,
A Lužica so mjenuje.

Ta je, ta je mój wótčny kraj,
Mój serbski dom a zbožny raj,
A kiž tu rodža kćéć a rosé
Tym k zbožu je tež wulka dosé —
Kćej krajo kćej! ty jasniši
Na čescach a na pěknosći!

Ze Serbow.

Z Budyšina. W wšitkich wosebnych bjesadach je sylna ryč wot wudaća serbskeho přemóžne dospołnego Dr. Pfuhloweho słownika. Tež na wsach zbudzi to nastajenie wulku zenzaciju. Brylč, papjera, tinta a swěćenje zběhaju so we płaćizni tehole prjódkměća dla, žitne płaćizny pak spaduja. Palne materialě budže najskéršo tež zrazyć, dokjelž tajki wudželk sam na sebi wjele hěcy čini. Kajke pohibanja ta słowniska naležnosć pola rjaneho swěta našich žónskich zbudzić budže, njeda so hišće přewidžić. K słownikej budža wone wěsće tež hišće skutkownik jako zupplement přidaty měć chycy, přetož žónska, hdyž raz bjerje, chce měć čelo a dušu. Tajki skutkownik je pak druhdy a w wěstych wěcach ēežsi, hač hrabje na ramjenju abo trasku wuhora pola Pfennigwertha w krónje zjěsc.

Z Delan. Wšitko je połne wěstych a njewěstych powjesów a hudanjow wot Pfulec-Jakubec kwasa, kiž so 11. dž. novbr. změje. Budyški Jakubec dom a mjeno stej tak daloko a šěroko po Serbach znatej, kaž lědy kralowe mjeno a duž njeje to žadyn džiw. Pruske młode holcy chedža česćenej newjesći róžičku darić, nic wjacy dyžli jenu ale „połnu tysac rjanku.“

Z dobręje W olje. Naši šěrokolacači burjo a młody lud přihotuja zbožopřejensku deputaciju k Pfulec-Jakubec kwasej. Woni maja poručnosć, tež wulku mnohotu druhich ludži zastupić. Młodaj mandželskaj nýchcyloj za zło wzać, hejzo njepřídu, přetož druhdy so wěc nic jeno při dobręj, ale tež při najlepšej woli nječini.

Maćica serbska.

Na 11. dnju novembra mějachu maćieče sobustawy ryčespytnego wotrjada wurjadne posedzenje. Po přečelnym powitanju sobustawow přez knjeza předsydu ryčeše Handrij Lazowski wot praweho trjebanja serb-

skich przedložkow abo praeponciorw zhromadnje, a potom wosebje wot przedložki „wot“ a „bjez.“ Wón dawaše mnohe a wšelke příklady praweho trjebanja tuteju jenozylbnikow. Dokjelž k. Dr. Pfūl, sławny słownikar' serbski dla swojego džensnišeho kwasa přitomny być njemóžeše, dha wobzankny zhromadzizna: zcěhowacy wučawek z protokolla jemu a jeho wulcy čescomnej knježni njewesci sebudzelič a jeju sudženju a wuzdaću podłożiē. Přispomnié pak so hišće ma, zo k. Dr. Pfūl swojim kwintanarjam w Draždžanach tutón příklad zamjelčeć móže.

Wot a Bjez.

Wěm, Wijka, wbohe městaško,
Njech tež je wjeselše,
By z róžemi tež zakéčelo,
Kaž hona zaronske;
Ty džiwaš so, chceš wjedzić je?
To je tam, hdžež sym bjez tebje.

Wěm, Wěrko, pučik w živjenju.
Tam kóžda róža skhnje,
Tón z horcej sylzu pokrjepju,
Njech rješi tež wón je;
Ty hudaš jón, so prašeš mje —
To pučik je tón wot tebje.

* * *

Zwjazk njerozdželny zjenoća
Tu naju wutrobje,
Naj' wšitka radosć wuzboža,
Smój jeno hromadže,
Duž njecha so mi wot tebje
A dyrbu-li, nic bjez tebje.

P o w j e d a n č k o.

Běše so łonšim lěćje srjedź róžoweho měsaca wosebny serbski knjez z Draždžan na puć podał, nic, kaž to hewak wosebje wulecměšenjo wašnju maja, zo by zeljene pola, kwětkojte luki a zahrodkи wobhladał, na štomow kćenje ponuchał, waki a ptaki, bruki a šwerče a škórce hwizdać a bórčeć posłyshał; alje wón mješe w Budyšinje rjanu njewjestu, a ta swječeše swój narodny džeń. Duž tam wón dyrbješe, to so samo wě. Po tajkim wón richel do rukow wza, wonjacy a wulki, kaž walčk syna, poł kopu tyskow,

kaščikow a brěmješkow z rjanymi darami pod pažu sej natyka a na khribet zpójša a zleći po hasach na dwórnišco. Tam bu mjerzacy, zo dyrbješe khwilku čakać, dojž čah wotjědze a do brody bórčo na ludži swarješe, zo z njewušnym paranjom a komdženjom čas přečinjeja (dyrbješe pak džens hišće zhonić, zo čah druhdy zažo wotjědze, hač je někomužkuliž lubo). Kajke bě to wjeselje, jako wón k njewjesi příndže, kajke witanje a košenje, zo hač na žitne torhošco klinčeše. Na to so z druhimi lubymi za blido syny a bě połny wutrobneje radosće. Jako bjez tym ryč na to příndže, dy dyrbí młody knjez so zasy domoj wročić, rěkaše: z posljenim čahom; a wšitey běchu přez jene, zo čah wječor $\frac{3}{4}$ 8 wotjědze. Duž wosta jemu khwilje dosć k hrajkam a bajkam, k smějkanju a k ščekanju. Alje naposljedk mješe tola jednać so z hórkim tym dyrbjenjom, kiž jeju nětka dželi. Zmuži so po tajkim a stupaše zdychowajo na přečelowu ruku zeprjeny k dwórnišcu. Ducej sej powjedaštaj: „bratřiko, njetrebaš khwatać, telegraf njeje séchnjeny; to mamój dobru khwiļu. No, to je derje, dha wšak njeskomdžu. Ně, ně, to njebudžeš. Na dwórnišeu so služomnika prašeštaj, hdy čah příndže. Džens žadyn čah wjacy njepříndže, wotmolwi tón. To by było; zhorjelski čah do Draždžan dyrbí tola přínić. Ně, knjezaj, džensa nic, jutřje zasy; tón je $\frac{3}{4}7$ wotjyl. To by tola! hm, hm! hlje, hlje! To je mjerzace! Bratřje mój, što nětk? Ja tam dyrbu; jutřje rano mam wučbu dawać; moji hóley khějžu powročeja, hjezo tam njejsym.

Alje ničo njepomhaše, wón sedžo wosta a pósła telegrafisku depešu do Draždžan, zo džensa přinć njemóže.

Wuk: njehladaj tak hloboko do njewješinskich wóčkow; alje pohladaj tež do serbskejeje nowiny, kiž prawy čas wo-

491

Chcu sebi kwětki ščipač drudže,
Wěnušk radosće sej wić,
Wšak w swéée róže kćěja wšudže,
Štož tam njej', chcu přinyslić;
O přečelo, mój Budyš'no,
Mój zabyć njemóžemój so.

S p ē w y.

(Tež za akademije a wučenych — tón raz.)

Što wuknyć.

Dyrbi so wuknyć na swěći,

Kaž to so samo wě:

Dha wuk'my tež być wjeseli,

Dóniž kćěja radosće:

To prawa akademija

Je rjanych wědomstwów,

Kiž přimaja do žiwjenja

A do wšich wutrobów.

Dyrbi nam zbože swěćje kćěś

W tej dězkej wukujerni;

Dha wuk'my tež so lubo měś

We swérnej lubosći;

To prawa je gramatika

A konjugaciye,

Z tej rostu naše přečelstwa

A krasue wjesele.

Dyrbi so wswěćje brěmjo zujesé

Kaž wotradzene je:

Dha wuk'my tež je muscy njesc

A kaž najlepje dže;

To paragraf je najčežsi,

Kiž hlowu potamje,

Štož pak jón prawje rozemi.

Profesár wěrny je.

Dyrbi nas podeńc staroba

Na mučnym kiješku:

Dha wuk'my skhować do rowa

Sej mysl horliwu;

Hdžež tak zyntaksu rozemja,

Tam młodosć njezajndže,

Tam prawa akademija

Wšich fakultetow je.

Božemje Budyšinej.

Nětk nastaju so z Budyšina,

Hdžež mój rjany přebytk bě,

Mój wotsud chce, to njeje hina.

Spreji daé mam styskanje;

O přečelo, mój Budyš'no,

Mój zabyć njemóžemój so.

Mi złote hodžinki tu kćechu,

Lěta zbožnuje zlečichu,

Nětk wjedže puć pod druhu třechu,

Dróhu čahnu zahórsku;

O přečelo, mój Budyš'no,

Mój zabyć njemóžemój so.

Pokwasne ranje.

Zera woblečeny

Stawa młody dźeń,

Pruhach narodżeny

Złotych na čerwjeh.

Jeho wóčko wodach

Přeblyšćuje so,

Hlada hětach, hrodach

Milje přez wokno.

„Ja sym ečte ranje“

Wón so slyšeć da,

„Sony przedawanie

„Nóc je wobzankla.“

Młodženco ty jasny,

Što so spěchujesz?

Wožiwjerjo krasny

Što tak zahe chceš!

Cyrkwińskie powjesće z Draždžan.

Přichodnu nјedželu 16. novembra budže tudy we nowej, přistojne přihotowanej privatnej kapali jena młoda serbska knjeni dopolna swoje nastupne mōcne a wótre předowanje džeržec; postucharjo pak smjedža so jenož pod woknami zhromadžować; něšto časa předy zmjež so spowjedź, tola nic zjawnia, alje cylje privatna, k kotrež ma so wěsty młody serbski knjez nutřnamakać; a budže z tutym prošeny, zo žane stare lubosćia, žane načinjene a njezaplaćene pjenježne dołhy a teho runja wěcki nochcyl zamjelčeć.

Čahi zakskošlezynskeje železnicy.

Do Draždžan — te swjeća džensa wšitke cyły džen dla kwasa na bohatę hasy.

Do Zhorelca — te wotpočuju hakle tak prawje cyły 11. džen novembra.

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 11. novembra. Lonisd'or płaći wjacy hač tolę; čerwjeny złoty porazy nōrt a injenuje čerwjekojoje gróše swojich bratrow. — Winske bankowki prošero njebjereja, dokjelž je njekryduu. Spiritus a wiuo matej dobrý poküp, to rěka: hdžež rjana ruka (winko) naliwa, tam so hosc lóhey wobtutka.

Kak
Hans Depla

rozom
wótritatj
a

ludzi pódia
škréjetnj.

Mots Tunka

* * *

* * *

Hans Depla. Hewak rěka, židži jebaja, ale džecí móža jeneho tež truhnyć, prawje khřescijanske džecí.

Mots Tunka. Nó nó! je něhdže twój hólci ēi tajku štučku zehral a ēe do škody přinjest?

Hans Depla. Mój runjewon hiše nic, ale kaž wóndano wot jeneho Přiščana slyšach, dha bě jemu so tak zejšo z jeho lubym jeničkim.

Mots Tunka. Ha štoha dha ēi powjedaše? kah' to?

Hans Depla. Tón luby jenički piše nanej z Lipska, zo pilnje na duchomnstwo študuje a zo je pření raz tehdy a tehdy a tam a tam předował a zo je derje šlo.

Mots Tunka. Ja sej myslu, zo je so nan tola na tym wulcy zwjeselić, abo njej' to wérno bylo?

Hans Depla. Wérno wšak je bylo! ale što ma być? Potny wjeseloscē póscele jemu nan čerwjeny złoty, zo by jemu swoje spodobanje k spóznać dat a jeho synk Bohuwér tež dobry

džen sej zčinił. Nětk wbohi nan woheń twjerďe wéri: jeho syn študuje na duchomnstwo, ale bohwskows, za tri lěta so wukopje, zo — zo —

Mots Tunka. Zo je so přeluby jenički na bumelstwo položil a dota dla pólđra lěta sedžil? — he?

Hans Depla. Né! zo je na někajku logiu abo lologiu študował, štož je wěsta wobnoha njebo Dr. Jana Faustoweje šulę — a duž widžiš — tón čerwjeny złoty bě za pěc čisnjeny, haj, zo zjawnje praju, nan bě wo njón trulinjeny.

Mots Tunka. Hdy bych ja jeho nan był, tón złoty dyrbjal wón mi nětk zasy dać. Štoha je z teho jeničkeho Bohuwěrka zabywało?

Hans Depla. Wulki muž, bratře, sławny muž, doktor jemu praja, to je člowjek, kiž móže wjacy hač khlěb jěsc.

Mots Tunka. Na na! dha tež nan swoj złoty wjacy wohladac njebudze.

Hans Depla. Haj, zčežka, zčežka!

N a w ě š t n i k.

Wot 12. nazymnika t. I. budže w Draždānach na pławskoj ulicy číslo 30. po dwémaj skhodomaj dobry a derje warjeny wobjed k dostać; dwójcy za tydžen pražene jatro z kisałymi běrnami, ženje pak karpy, jereje a raki; a poliwka tež nič husto.

Knjeni ze swojej kucharku.

Wozjewjenje.

Hdyž so karančk z piwom pjelnjeny do přirowčka položi a po hasy delje běži, dha piwo we nim nutřka njewostanje, alje wuběži.

Budyšinje 1840.

Jedyn piwarc na šuljerskej ulicy.

(Němski) Phœnix

Wohenzawěsace towarzstwo rubjanym Frankfuréi.

Tuto towarzstwo zawěsca: wóhniwe wutroby, lubostne listy, radostne překhróbljenja a ekscesy, čežke prjódkwazača, kwasne swěčki a sudobje, wot zorniny: khosejowe buny, a zczyta rune domojtrechenje z kwasa, Prospekty a formulary, wudawa darmo špecialny agent

Budyšinje, 11. Novbra 1856.

Michał Nihdynie,
kuchinje na jróžku.

Dobrowólna zubhastacia.

Na namjet mojeje młodeje, lubej' man-
delskeje, je moje dotalne nježenjenske
hozpodarstwo Draždžanach na Dohnaskej
hasy pod cat. No. 14. Fol. 000 grunt- a
hypothekskich knihi ze wšemi na nim wot-
poćowacymi prawiznami a wobčežnosćemi
a poćežene znjewuličomnymi dawskimi je-
nosćemi na przedań. Inventar je snadny a
taksa za tym hač so lubowarjo třechja.
Ktutej zubhastacii je termia postajena

štvr̄tk, 13. Novbra 1856.

we pomjenowanym hozpodarstwie mojich
nježenjenskich létow připołnju 12. Předa-
wanske wuměnjenjanje s pómjenjenahódne.
Stóž najlepje přesadzi, móže hnydom zo
mnú a z mojej młodej žónku darmo so-
buwobjedowač.

Harecach przed kwasom,

10. Novbr. 1856.

Wěste ſnjewěste sudnistwo.

Dr. kollega kwintus,
(nětko ženjeny Dr. Psuhl.)

W u p ř e d a ú.

Dokjelž mój bohaty sklad wšelkich tworow
a lubozných maličkosów wjacy wobměscié
njezamóžu, dha wupředawam hač najtunšo:
wušyśane prósty a zdychowanja, na-
woženjske myslíčki, pućiki a ščežki, nježen-
jenske prajidma, porcellanowe khanki z
wotrażenym, ale zasy přilépjenym cyckom
abo snapku, Iní zwjazk Hennigsburkowych
rozpmjenjenow za młode słowjanki, Wo-
slinku lonje zběrane a ležo wostajene
hriby, zelene wodžewaki z Lipska (stare)
chocoladu a rukajey kóždeje družiny.

Draždžanska stara žona
w bělę hasy.

Dokjelž so serbske nowiny po cyłych
Serbach na wsach a w městach, haj wšich
domach čitaja, dha je wšitkim, kiž chce-
dza něsto prawje roznjesene měć, hač naj-
lepje poručamy. Wosebje pak knjeza Draž-
džanskego wuja na to k jedźbliweho čini-
my, zo by přez tute serbske nowiny wo-
zjewif: hdy něhdžé kolebku do swojego
doma potrjeba, zo móhla serbska blidarska
jednota na to so hotowač, Parisku Khe-
zorec kolebku do zabyća přinjesc.

Blidarska jednota
Woslinku.

Moja służbniwość a zwolność přeciwo
Draždžanskemu wujej je z nowinskich
dopisow znata. Te swarne liše rukajev
won ma, dyrbjalli won pak žanu wětu
potrjebu, něhdžé na dróbnych šatach, hdy
měć, dha wozjewju z tutym, zo klětu wo-
koło Jana do Šunowa, Schoenbacha etc.
porežuju, hdžež tajke wěcki so najtunšo
kupuja a chu to jemu sobu wobstarač.

Wóspórska četa.

Paedagogiske napominanje.

Tón młody knjez, kiž je mały hólčik
prućik do kachli čiskał, hdyž dyrbješe
jeho lózy sotřička so pokhostkać, so z tym
přečelnijwe napomina, zo njeby tola w
swojim času swojim Serbjatkam brězowo
Hanska do wóhnja mjetał.

Jeho swak, kiž ma z wob-
žarowanjom husto začuwač, zo
je so tamny prućik spalił buł.

Předěúa.

Hač k starej wjerbje na Přiščan starym
puću so Wěrk rady a často wuhodžeše.
Z tym je so njewědomnje spřečelił ze starej
Wilu, kiž z teho swojego bydla do lubych
domow „wolijowe hałožki“ nosy.

Dokjelž mam nětko w cuzbi wjeleje pröcy a wobstarauja, dha wozjewjam, zo w swoim času zasy přińdu.
Njebydž dołho.

Wot staroholčeje khězki, kotrejž bě so w lěćje 1851 jedyn stołp, we lěćje 1852 druhí stołp powalił, je nětk tež třeći a posljeni a z tym cyla khěža so do kopicy sypnyła. Ludžo praja, zo je někajki draždžanski brodačk na tutym njezbožom winje.

Najnowše plody na polu serbskjeje literatury:

Čescomny přispěw
na wěrowanskim swjedženju

knjeza Dr. Bohuwěra Pfula
z knježnu

Hedwigu Jakubec
z Budysina.

Přečelnwy dar
do mandželstwa
knjezej

Drje Khřescijanej Bohuwěrej Pfulej,
gymnasialnemu wučerjej w Draždžanach,
a knjeni

Hanje Ernestinje Hedwiji Pfulowej,
rodž. Jakubownje,

wot
Woslinčan Jmišec swójby.

Wjesete rónčka

k młodych Pfulec kwasej

spraskane a zanošene

wot
Křidlješkec Swónki.

Wozjewenie njezamolwiteho redaktora.

Najbližše čišlo tuteje nowiny wukhadža, hej zo nic prjedy, dha tola wěscje tehdy, bdyž změje nejna čornohlöjčkata Křidlješkec sotrička swój kwas.